

TANRININ
SEVGİSİ
UĞRUNA

D. A. CARSON

TANRI'NIN
SEVGİSİ
UĞRUNA

Tanrı Sözü'nün Zenginliklerini Keşfetmek İçin
Günlük Okumalar

D. A. CARSON

Ahit Yayınları

Davutpaşa Cad. Kazım Dinçol San. Sit.
No 81/87, Topkapı, İstanbul, Türkiye
<https://ahityayinlari.com>
info@ahityayinlari.com

Tanrı'nın Sevgisi Uğruna

Yazar: D. A. Carson

Özgün adı: For the Love of God:

A Daily Companion for Discovering the Riches of God's Word, Volume 1

Türkçesi © 2025 İzmir Protestan Kilisesi Derneği. İzin alınarak çevrilmiş ve basılmıştır.
Orijinali © 1998 D.A. Carson, tüm hakları saklıdır. Crossway Books tarafından basılmıştır.
Bu kitabın her türlü yayın hakkı saklıdır ve izin ile kullanılmıştır. Telif hakkı sahiplerinin yazılı izni olmadan bu yayını, makale tarzında yayınlar içinde bulunan kısa alıntılardan hariç her hangi bir biçimde basılıp çoğaltılması yasaktır. Kitabın metnini kullanmak isteyenler, telif hakkı sahiplerin izni için yayıncıya başvurmalıdır.

ISBN: 978-605-71023-6-2
ASIN: 605-71023-4-7
Sertifika No: 52351
Sürüm: 1.basım-gl8561ed
URL: https://ahityayinlari.com/kitap_bbh

Çeviri: Çağdaş Çoşkun

Düzeltili: Çağdaş Çoşkun

Dizgi: DIZGİ MIZANPAJ.COM

İzmir Protestan Kilisesi'nin yardımlarıyla Türkçeye kazandırılmıştır.

Bu kitapta kullanılan tüm Kutsal Kitap ayetleri, aksi belirtmedikçe, Kutsal Kitap Türkçe Yeni Çeviri'den alınmıştır. Kutsal Kitap © The Bible Society in Turkey (Kitap-ı Mukaddes Şirketi), The Translation Trust (Yeni Yaşam Yayınları), 2001, 2008. Tüm yayın hakları Kitabı Mukaddes Şirketi'yle Yeni Yaşam Yayınları'na aittir ve izin ile kullanılmıştır.

Basım: Anadolu Ofset, +90 212 567 73 13

Davutpaşa Cad. Kazım Dinçol San. Sit.

No 81/87 Topkapı, İstanbul

1. Basım: Şubat 2025

TANRI'NIN
SEVGİSİ
UĞRUNA

Tanrı Sözü'nün Zenginliklerini Keşfetmek İçin
Günlük Okumalar

D. A. CARSON

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
GİRİŞ.....	9
M'CHEYNE GÜNLÜK KUTSAL KİTAP OKUMALARI TABLOSU.....	13
GÜNLÜK OKUMALAR.....	25

ÖNSÖZ

İki cildin birincisi olan bu kitap, Kutsal Kitap'ı sürekli ve tamamını okumak isteyen Hristiyanlar içindir.

Hristiyanlar kendilerini Kutsal Kitap'la en iyi şekilde donatmışlardır. Eyüp'le birlikte şöyle derler: "Ağzından çıkan buyruklardan ayrılmadım, Günlük ekmeğimden çok ağzından çıkan sözlere değer verdim." (Eyüp 23:12). Bu karşılaştırma İsrailoğulları'nın çölde öğrenmesi gereken bir şeydi. Tanrı'nın onları açlığa sürüklediği ve "insanın yalnız ekmekle değil, Rab'bin ağzından çıkan her sözle yaşayacağını" (Yasa'nın Tekrarı 8:3) öğretmek için onları kutsal man ekmeğiyle beslediği söylenir - bu sözler Rab İsa'nın kendisi ayartmayla karşılaştığında söylediği sözlerdir (Matta 4:4). Sadece Vahiy kitabı için değil, "Bu peygamberlik sözlerini okuyana, burada yazılanları dinleyip yerine getirene ne mutlu" (Vahiy 1:3) denebilir. İsa Mesih ihanete uğradığı gece, takipçileri için şu şekilde dua etmiştir: "Onları gerçeğe kutsal kıl; senin sözün gerçektir" (Yuhanna 17:17). Tanrı'nın insanları kutsadığı, onları kendi halkı olarak ayırdığı araç, gerçeğin Sözü'dür.

Bu zorluk son yıllarda çeşitli faktörler nedeniyle giderek daha belirgin hale gelmiştir. Hepimiz tembellik ya da disiplinsizlik, bedenün günahları ve yaşam gururu gibi sıradan günahlarla yüzleşmeliyiz. Ancak ilave baskılar da söz konusudur. Hayatın yoğun temposu, önemli olanı acil olanın sunağında feda etmemiz için bize pek çok bahane sunar. Her taraftan gelen sürekli duyusal girdi hafifçe bağımlılık yapar - eğlenmeye ve oyalanmaya alışırız ve Kutsal Yazılar'ı ciddi ve düşünceli bir şekilde okumak için gerekli olan boşluğu ve sessizliği ayırmak git-tikçe zorlaşır. Daha da önemlisi, giderek artan Batı kültüründeki Kutsal Kitap cehaleti, Kutsal Kitap'ın birçok Hristiyan için bile giderek daha az bilinen bir kitap haline geldiği anlamına gelmektedir. Tanrı, tarih, hakikat, doğru ve yanlış, amaç, yargı, bağışlama ve topluma ilişkin Yahudi-Hristiyan anlayışındaki eski köklülüğünden uzaklaştıkça, Kutsal Kitap da giderek daha yabancı görünmektedir. Tam da aynı nedenden ötürü, Kutsal Kitap'ı okumak ve tekrar tekrar okumak daha da acil hale gelmektedir; böylece en azından Tanrı'ya imanını ikrar eden Hristiyanlar Kutsal Yazılar tarafından şekillendirilmiş ve bilgilendirilmiş bir zihnin mirasını ve bakış açısını muhafaza edebilmektedir.

Bu kitap bu amacı teşvik etmek için hazırlanmıştır. Günlük okuma rehberleri Kutsal Kitap'tan kısa ve kişisel okumalar sunma eğilimindedir; bazen sadece

bir ya da iki ayet, hemen ardından da birkaç paragraflık öğretici açıklamalar gelir. Kuşkusuz, özel ihtiyaçları, korkuları ve umutları olan imanlılar için kişisel yardım sağlarlar. Ancak Kutsal Kitap'ın söylediklerinin çerçevesini - "olay örgüsü" ya da "hikâye çizgisi"- Kutsal Kitap'ın tüm küçük parçalarını anlamlandıran büyük resmi sağlamazlar. Bu tür günlük okuma rehberleri yanlış kullanıldığında, sonuçta Tanrı'nın benim sorunlarımı çözmek için var olduğu gibi son derece yanlış bir görüşe yol açabilir; bazı Kutsal Yazıların son derece yanlış yorumlanmasını teşvik edebilirler, çünkü ele aldıkları bir avuç pasaj artık giderek gözden kaybolan büyük resmin çerçevesine yerleştirilmemektedir. Sadece Kutsal Kitap'ın tamamının sistematik ve tekrarlı bir şekilde okunması bu zorlukların üstesinden gelebilir.

Bu kitap da bunu teşvik etmektedir. Burada, bir yıl içinde Yeni Antlaşma'yı ve Mezmurlar'ı iki kez, Kutsal Kitap'ın geri kalanını ise bir kez okumanıza yardımcı olacak bir plan bulacaksınız - ya da planda yapılacak bir değişiklikle iki yıl içinde de tüm Kutsal Yazıları okuyabilirsiniz. Her gün için bir yorum sunulmuştur, ancak Kutsal Kitap'tan belirlenen bölümleri değil de sadece yorumları okursanız bu kitap amacına tamamen ulaşamaz.

Burada ortaya konan okuma planı, ilk olarak bir buçuk asır önce İskoç bir pastör olan Robert Murray M'Cheyne tarafından geliştirilmiş olan bir okuma planının küçük bir uyarlamasıdır. Bunun nasıl işlediği ve bu kitabın (tüm takvim yılını kapsamasına rağmen) neden sadece Birinci Cilt olduğu Giriş bölümünde açıklanmıştır.

"Yeni doğmuş bebekler gibi, hilesiz sütü andıran Tanrı sözünü özleyin ki, bununla beslenip büyüyerek kurtuluşa erişesiniz" (1. Petrus 2:2-3).

Soli Deo gloria.

-D. A. Carson,
Trinity Evangelical İlahiyat Okulu

GİRİŞ

Robert Murray M'Cheyne 21 Mayıs 1813'te Edinburgh'da doğdu. Henüz otuz yaşındayken 25 Mart 1843'te Dundee'de öldü. Dundee'deki Aziz Peter Kilisesi'nde 1836'dan beri vaizlik yapıyordu. Çok genç olmasına rağmen, İskoçya'nın her yerinde "aziz M'Cheyne" olarak tanınıyordu; olağanüstü etkisi İskoçya sınırlarıyla da sınırlı değildi.

Arkadaşı ve hizmet arkadaşı Andrew Bonar, M'Cheyne'in bazı mektuplarını, mesajlarını ve çeşitli belgelerini topladı ve bunları kısa bir biyografiyle birlikte 1844 yılında "Robert Murray M'Cheyne: Hatırat ve Eserler" adıyla yayınladı. Bu eser büyük ruhani klasiklerden biri olarak kabul görmüştür. İlk yayınlanışından sonraki yirmi beş yıl içinde, Amerika ve diğer yerlerdeki dindarların dışında 116 baskısı yapılmıştır. Gerçek canlanmanın gölgesi altında Hristiyan yaşamıyla ilgilenen çağdaş inananlar, bu yazı koleksiyonunu okumaktan ve üzerinde düşünmekten daha iyisini yapamazlardı.

M'Cheyne'in en önemli kaygılarından biri, halkını ve kendisini Kutsal Kitap okumaya teşvik etmektir. Genç bir adama şöyle yazmıştı: "Kutsal Kitabınızı elbette düzenli olarak okuyun; ama onu anlamaya ve daha da çok hissetmeye çalışın. Her seferinde bir bölümden daha fazla bölüm okuyun. Örneğin, Yarattılış'ı okuyorsanız, bir Mezmur da okuyun; ya da Matta'yı okuyorsanız, bir Mektup'tan da küçük bir parça okuyun. Kutsal Kitap'ı duaya dönüştürün. Böylece, eğer Birinci Mezmur'u okuyorsanız, Kutsal Kitap'ı önünüzdeki sandalyeye yayın ve diz çöküp şöyle dua edin "Ya Rab, beni bereketli kıl"; "Tanrısızların öğüdüne uymayayım." Kutsal Kitap'ın anlamını bilmenin ve dua etmeyi öğrenmenin en iyi yolu budur." Bu tuhaf ya da kaçışçı bir dindarlık değildi, çünkü M'Cheyne aynı zamanda İbranice ve Yunanca öğrenmeye de özen gösteriyordu. İlahiyat öğrencisiyken, Andrew Bonar, Horatius Bonar ve eğitim gören bir avuç diğer ciddi pastörle dua etmek, çalışmak ve İbranice ve Grekçe alıştırılmalar yapmak için düzenli olarak bir araya geliyordu. Kutsal Kitap'ı yaşamlarında ve vaazlarında o kadar ciddiye alıyorlardı ki, o zamanlar İlahiyat Profesörü olan meşhur Thomas Chalmers onların Kutsal Kitap'a yaklaşımlarını duyduğunda, "Bu gerçeklikleri seviyorum" dediği rivayet edilir.

M'Cheyne, Kutsal Kitap'ın ciddi bir şekilde okunmasını teşvik etme arzusu doğrultusunda, okuyucuları her yıl iki kez Yeni Antlaşma ve Mezmurlar'dan, bir

kez de Kutsal Kitap'ın geri kalanından geçirecek bir günlük okuma planı hazırladı. Bu şema, biraz değiştirilmiş haliyle, bu Giriş bölümünün sonunda yeniden basılmıştır. Şemayla ilgili bazı açıklamalar yararlı olabilir.

İlk sütun kendi kendini açıklamaktadır: yılın her günü için tarihi listelemektedir. Aşağıdaki noktalar bu çizelgenin diğer özelliklerini ve bu kitabın düzenleme şeklini açıklamaktadır.

(1) Başlangıçta M'Cheyne iki sütuna "Aile", iki sütuna da "Kişisel" etiketi koymuştur. Bazı istisnalar dışında, "Aile" sütunlarındaki Kutsal Yazı listelerinin aile ibadetlerinde, "Kişisel" sütunlarındakilerin ise özel olarak, kişisel ibadetlerde okunmasını amaçlamıştır. Kişisel sözcüğünün seçimi Matta 6:6'dan alınmıştır ve M'Cheyne'in zamanında yaygın olarak kullanılmaktaydı. İki sütun çiftini sırasıyla "Aile" ve "Kişisel" olarak etiketledim.

(2) Tabloyu tamamen kişisel ibadetler için kullananlar için başlıkların pek bir önemi yoktur. Son bir buçuk yüzyıl boyunca pek çok Hristiyan bu çizelgeyi tam da bu şekilde, kendi Kutsal Kitap okumaları için bir rehber ve program olarak kullanmıştır.

(3) "Aile" okumaları için iki sütun ve "Kişisel" okumalar için iki sütun olması, M'Cheyne'in Hristiyanların aynı anda Kutsal Kitap'ın birden fazla bölümünden okumaları gerektiği görüşünü yansıtmaktadır. Bu sadece zihninizde çeşitli bölümler arasında bağlantı kurmanıza yardımcı olmakla kalmayacak, aynı zamanda Kutsal Kitap'ın ilk bakışta diğerlerinden biraz daha zayıf görünen bazı bölümlerinde (örneğin, 1. Tarihler 1-12) ilerlemenize yardımcı olacaktır.

(4) Her tarih için listelenen dört bölümü okursanız, belirttiğim gibi bir yıl içinde Yeni Antlaşma ve Mezmurlar'ı ikişer kez, Kutsal Kitap'ın geri kalanını ise bir kez okumuş olursunuz. Ancak herhangi bir nedenle bunu çok hızlı bulursanız, o zaman ilk iki sütunda ("Aile" başlıklı) listelenen bölümleri ilk yıl, son iki sütunda ("Kişisel" başlıklı) listelenen bölümleri ise ikinci yıl okuyun. Açıkçası bu ilerleme hızını yarıya indirir. Bu kitabın bir sayfası her güne ayrılmıştır.

(5) Sayfanın en üstünde tarih, ardından da dört okumanın referansları yer alır. "Aile" sütunlarındaki kayıtlara karşılık gelen ilk ikisi italik, "Kişisel" sütunlarındaki kayıtlara karşılık gelen son ikisi ise Roma harfleriyle yazılmıştır. Sayfanın geri kalanını kaplayan "Yorum" bazen dört pasajı birbirine bağlayan bir temaya dayanır, ancak daha yaygın olarak italik pasajlarda bulunan bir tema veya metne dayanır. İkinci ciltte, ikinci pasaj çifti italiktir (birincisi yerine) ve "Yorum" bu ikinci çifte dayanmaktadır. Bu ilk ciltte, yorumu ilk sütundaki pasajlarla sınırlamadım, çünkü M'Cheyne ile aynı fikirde olarak, Kutsal Yazılar'ın sadece bir bölümüne, bu durumda Eski Ahit'in tarihsel kitaplarına (ilk sütun) odaklanmanın, Kutsal Yazılar'a daha geniş bir bakış kadar yararlı olmayacağını düşünüyorum. Bu nedenle normalde Kutsal Yazılar'ın bir bölümünü ilk iki

sütundan birinde yorumladım. Yorum yaptığım bölüme ilk kez atıfta bulunduğumda, atfı kalın harflerle yazdım.

(6) Bu sayfalar hiçbir şekilde bu kelimenin yaygın olarak anlaşıldığı şekliyle bir yorum olma iddiasında değildir. Amacım çok daha mütevazıdır: belirtilen metinlerin bir kısmı hakkında eğitici yorumlar ve düşünceler sunmak ve böylece okuyucuları okudukları Kutsal Kitap pasajları üzerinde daha fazla düşünmeye teşvik etmek. Bu yorumlarda alışılmadık bir şey varsa, o da en azından bir kısmını okuyucunun Kutsal Kitap'ın "hikâye çizgisinin" büyük resmini aklında tutmasına ve bunun düşünmemiz ve yaşamamız için ne gibi bir önemi olduğunu görmesine yardımcı olmaya ayırmaya çalışmış olmamdır. Başka bir deyişle, yorumların öğretici olmasını istesem de, bu öğreticilik her zaman özel, bireysel bir tür değildir. Amacım, Kutsal Kitap'ın tamamını okumanın, düşünceli Hristiyanları teolojik ve bütüncül düşünmenin yanı sıra saygılı ve alçakgönüllü bir şekilde düşünmeye sevk etmesi gerektiğini ilk elden de olsa göstermektir. İkinci Cilt, her iki cilt için de isimlerin, konuların ve Kutsal Yazıların kapsamlı bir dizinini içermektedir.

Son olarak, birkaç pratik öneride bulunmak istiyorum. Eğer bir şeyi atlamanız gerekiyorsa, bu kitabı atlayın; onun yerine Kutsal Kitap'ı okuyun. Eğer geride kalırsanız, bu gerçeği bir sonraki 1 Ocak'a kadar çabalamaktan vazgeçmek için bir bahane olarak kullanmayın. Ya arayı kapatın (bir öğleden sonra, belki bir Pazar günü gayretli bir şekilde okuyarak) ya da olmanız gereken yere atlayın ve orada devam edin. Programınız izin veriyorsa, Kutsal Kitap okumak için düzenli bir zaman ve yer belirleyin. M'Cheyne şöyle yazmıştır: "Kişisel okumamız günün doğuşunu engellesin [yani, ondan önce gelsin]. Sabahları ilk duyduğumuz Tanrı'nın sesi olsun." Bunun sizin için günün en iyi zamanı olup olmadığı pek önemli değildir; düzenli alışkanlıklar daha önemlidir. Okurken, Tanrı'nın kendisinin şöyle söylediğini hatırlayın: "İşte benim değer verdiğim kişi budur: Alçakgönüllü ve pişman ruhlu olan, sözümde titreyen" (Yeşaya 66:2). Bir pasajın ne söylediğini damıtarak öğrenin ve ister dilek, ister şükran, ister övgü ya da açık bir kararsızlık içinde olsun, Rab'be dua edin. Zamanla Kutsal Kitap okumanızla dua etmeniz arasında öyle bir bağ oluşacaktır ki, bu ikisi her zaman birbirinden ayırt edilemeyecektir.

M'Cheyne Günlük Kutsal Kitap Okumaları Tablosu

OCAK

Aile				Tarih	Kişisel			
Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm		Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm
Yaratılış	1	Matta	1	1	Ezra	1	Elç. İş.	1
Yaratılış	2	Matta	2	2	Ezra	2	Elç. İş.	2
Yaratılış	3	Matta	3	3	Ezra	3	Elç. İş.	3
Yaratılış	4	Matta	4	4	Ezra	4	Elç. İş.	4
Yaratılış	5	Matta	5	5	Ezra	5	Elç. İş.	5
Yaratılış	6	Matta	6	6	Ezra	6	Elç. İş.	6
Yaratılış	7	Matta	7	7	Ezra	7	Elç. İş.	7
Yaratılış	8	Matta	8	8	Ezra	8	Elç. İş.	8
Yaratılış	9, 10	Matta	9	9	Ezra	9	Elç. İş.	9
Yaratılış	11	Matta	10	10	Ezra	10	Elç. İş.	10
Yaratılış	12	Matta	11	11	Nehemya	1	Elç. İş.	11
Yaratılış	13	Matta	12	12	Nehemya	2	Elç. İş.	12
Yaratılış	14	Matta	13	13	Nehemya	3	Elç. İş.	13
Yaratılış	15	Matta	14	14	Nehemya	4	Elç. İş.	14
Yaratılış	16	Matta	15	15	Nehemya	5	Elç. İş.	15
Yaratılış	17	Matta	16	16	Nehemya	6	Elç. İş.	16
Yaratılış	18	Matta	17	17	Nehemya	7	Elç. İş.	17
Yaratılış	19	Matta	18	18	Nehemya	8	Elç. İş.	18
Yaratılış	20	Matta	19	19	Nehemya	9	Elç. İş.	19
Yaratılış	21	Matta	20	20	Nehemya	10	Elç. İş.	20
Yaratılış	22	Matta	21	21	Nehemya	11	Elç. İş.	21
Yaratılış	23	Matta	22	22	Nehemya	12	Elç. İş.	22
Yaratılış	24	Matta	23	23	Nehemya	13	Elç. İş.	23
Yaratılış	25	Matta	24	24	Ester	1	Elç. İş.	24
Yaratılış	26	Matta	25	25	Ester	2	Elç. İş.	25
Yaratılış	27	Matta	26	26	Ester	3	Elç. İş.	26
Yaratılış	28	Matta	27	27	Ester	4	Elç. İş.	27
Yaratılış	29	Matta	28	28	Ester	5	Elç. İş.	28
Yaratılış	30	Markos	1	29	Ester	6	Romalılar	1
Yaratılış	31	Markos	2	30	Ester	7	Romalılar	2
Yaratılış	32	Markos	3	31	Ester	8	Romalılar	3

M'Cheyne Günlük Kutsal Kitap Okumaları Tablosu

ŞUBAT

Aile				Tarih	Kişisel			
Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm		Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm
Yaratılış	33	Markos	4	1	Ester	9, 10	Romalılar	4
Yaratılış	34	Markos	5	2	Eyüp	1	Romalılar	5
Yaratılış	35, 36	Markos	6	3	Eyüp	2	Romalılar	6
Yaratılış	37	Markos	7	4	Eyüp	3	Romalılar	7
Yaratılış	38	Markos	8	5	Eyüp	4	Romalılar	8
Yaratılış	39	Markos	9	6	Eyüp	5	Romalılar	9
Yaratılış	40	Markos	10	7	Eyüp	6	Romalılar	10
Yaratılış	41	Markos	11	8	Eyüp	7	Romalılar	11
Yaratılış	42	Markos	12	9	Eyüp	8	Romalılar	12
Yaratılış	43	Markos	13	10	Eyüp	9	Romalılar	13
Yaratılış	44	Markos	14	11	Eyüp	10	Romalılar	14
Yaratılış	45	Markos	15	12	Eyüp	11	Romalılar	15
Yaratılış	46	Markos	16	13	Eyüp	12	Romalılar	16
Yaratılış	47	Luka	1:1-38	14	Eyüp	13	1. Korintliler	1
Yaratılış	48	Luka	1:39-80	15	Eyüp	14	1. Korintliler	2
Yaratılış	49	Luka	2	16	Eyüp	15	1. Korintliler	3
Yaratılış	50	Luka	3	17	Eyüp	16, 17	1. Korintliler	4
Mısır'dan Çık.	1	Luka	4	18	Eyüp	18	1. Korintliler	5
Mısır'dan Çık.	2	Luka	5	19	Eyüp	19	1. Korintliler	6
Mısır'dan Çık.	3	Luka	6	20	Eyüp	20	1. Korintliler	7
Mısır'dan Çık.	4	Luka	7	21	Eyüp	21	1. Korintliler	8
Mısır'dan Çık.	5	Luka	8	22	Eyüp	22	1. Korintliler	9
Mısır'dan Çık.	6	Luka	9	23	Eyüp	23	1. Korintliler	10
Mısır'dan Çık.	7	Luka	10	24	Eyüp	24	1. Korintliler	11
Mısır'dan Çık.	8	Luka	11	25	Eyüp	25, 26	1. Korintliler	12
Mısır'dan Çık.	9	Luka	12	26	Eyüp	27	1. Korintliler	13
Mısır'dan Çık.	10	Luka	13	27	Eyüp	28	1. Korintliler	14
Mısır'dan Çık.	11, 12:1-21	Luka	14	28	Eyüp	29	1. Korintliler	15

M'Cheyne Günlük Kutsal Kitap Okumaları Tablosu

MART

Aile				Tarih	Kişisel			
Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm		Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm
Mısır'dan Çık.	12.22-51	Luka	15	1	Eyüp	30	1. Korintliler	16
Mısır'dan Çık.	13	Luka	16	2	Eyüp	31	2. Korintliler	1
Mısır'dan Çık.	14	Luka	17	3	Eyüp	32	2. Korintliler	2
Mısır'dan Çık.	15	Luka	18	4	Eyüp	33	2. Korintliler	3
Mısır'dan Çık.	16	Luka	19	5	Eyüp	34	2. Korintliler	4
Mısır'dan Çık.	17	Luka	20	6	Eyüp	35	2. Korintliler	5
Mısır'dan Çık.	18	Luka	21	7	Eyüp	36	2. Korintliler	6
Mısır'dan Çık.	19	Luka	22	8	Eyüp	37	2. Korintliler	7
Mısır'dan Çık.	20	Luka	23	9	Eyüp	38	2. Korintliler	8
Mısır'dan Çık.	21	Luka	24	10	Eyüp	39	2. Korintliler	9
Mısır'dan Çık.	22	Yuhanna	1	11	Eyüp	40	2. Korintliler	10
Mısır'dan Çık.	23	Yuhanna	2	12	Eyüp	41	2. Korintliler	11
Mısır'dan Çık.	24	Yuhanna	3	13	Eyüp	42	2. Korintliler	12
Mısır'dan Çık.	25	Yuhanna	4	14	Özdeyişler	1	2. Korintliler	13
Mısır'dan Çık.	26	Yuhanna	5	15	Özdeyişler	2	Galatyalılar	1
Mısır'dan Çık.	27	Yuhanna	6	16	Özdeyişler	3	Galatyalılar	2
Mısır'dan Çık.	28	Yuhanna	7	17	Özdeyişler	4	Galatyalılar	3
Mısır'dan Çık.	29	Yuhanna	8	18	Özdeyişler	5	Galatyalılar	4
Mısır'dan Çık.	30	Yuhanna	9	19	Özdeyişler	6	Galatyalılar	5
Mısır'dan Çık.	31	Yuhanna	10	20	Özdeyişler	7	Galatyalılar	6
Mısır'dan Çık.	32	Yuhanna	11	21	Özdeyişler	8	Efesliler	1
Mısır'dan Çık.	33	Yuhanna	12	22	Özdeyişler	9	Efesliler	2
Mısır'dan Çık.	34	Yuhanna	13	23	Özdeyişler	10	Efesliler	3
Mısır'dan Çık.	35	Yuhanna	14	24	Özdeyişler	11	Efesliler	4
Mısır'dan Çık.	36	Yuhanna	15	25	Özdeyişler	12	Efesliler	5
Mısır'dan Çık.	37	Yuhanna	16	26	Özdeyişler	13	Efesliler	6
Mısır'dan Çık.	38	Yuhanna	17	27	Özdeyişler	14	Filipililer	1
Mısır'dan Çık.	39	Yuhanna	18	28	Özdeyişler	15	Filipililer	2
Mısır'dan Çık.	40	Yuhanna	19	29	Özdeyişler	16	Filipililer	3
Levililer	1	Yuhanna	20	30	Özdeyişler	17	Filipililer	4
Levililer	2, 3	Yuhanna	21	31	Özdeyişler	18	Koleselliler	1

M'Cheyne Günlük Kutsal Kitap Okumaları Tablosu

NİSAN

Aile				Tarih	Kişisel			
Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm		Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm
Levililer	4	Mezmurlar	1, 2	1	Özdeyişler	19	Koleseliler	2
Levililer	5	Mezmurlar	3, 4	2	Özdeyişler	20	Koleseliler	3
Levililer	6	Mezmurlar	5, 6	3	Özdeyişler	21	Koleseliler	4
Levililer	7	Mezmurlar	7, 8	4	Özdeyişler	22	1. Selanikliler	1
Levililer	8	Mezmurlar	9	5	Özdeyişler	23	1. Selanikliler	2
Levililer	9	Mezmurlar	10	6	Özdeyişler	24	1. Selanikliler	3
Levililer	10	Mezmurlar	11, 12	7	Özdeyişler	25	1. Selanikliler	4
Levililer	11, 12	Mezmurlar	13, 14	8	Özdeyişler	26	1. Selanikliler	5
Levililer	13	Mezmurlar	15, 16	9	Özdeyişler	27	2. Selanikliler	1
Levililer	14	Mezmurlar	17	10	Özdeyişler	28	2. Selanikliler	2
Levililer	15	Mezmurlar	18	11	Özdeyişler	29	2. Selanikliler	3
Levililer	16	Mezmurlar	19	12	Özdeyişler	30	1. Timoteos	1
Levililer	17	Mezmurlar	20, 21	13	Özdeyişler	31	1. Timoteos	2
Levililer	18	Mezmurlar	22	14	Vaiz	1	1. Timoteos	3
Levililer	19	Mezmurlar	23, 24	15	Vaiz	2	1. Timoteos	4
Levililer	20	Mezmurlar	25	16	Vaiz	3	1. Timoteos	5
Levililer	21	Mezmurlar	26, 27	17	Vaiz	4	1. Timoteos	6
Levililer	22	Mezmurlar	28, 29	18	Vaiz	5	2. Timoteos	1
Levililer	23	Mezmurlar	30	19	Vaiz	6	2. Timoteos	2
Levililer	24	Mezmurlar	31	20	Vaiz	7	2. Timoteos	3
Levililer	25	Mezmurlar	32	21	Vaiz	8	2. Timoteos	4
Levililer	26	Mezmurlar	33	22	Vaiz	9	Titus	1
Levililer	27	Mezmurlar	34	23	Vaiz	10	Titus	2
Çölde Sayım	1	Mezmurlar	35	24	Vaiz	11	Titus	3
Çölde Sayım	2	Mezmurlar	36	25	Vaiz	12	Filimon	1
Çölde Sayım	3	Mezmurlar	37	26	Ezgiler Ezgisi	1	İbraniler	1
Çölde Sayım	4	Mezmurlar	38	27	Ezgiler Ezgisi	2	İbraniler	2
Çölde Sayım	5	Mezmurlar	39	28	Ezgiler Ezgisi	3	İbraniler	3
Çölde Sayım	6	Mezmurlar	40, 41	29	Ezgiler Ezgisi	4	İbraniler	4
Çölde Sayım	7	Mezmurlar	42, 43	30	Ezgiler Ezgisi	5	İbraniler	5

M'Cheyne Günlük Kutsal Kitap Okumaları Tablosu

MAYIS

Aile				Tarih	Kişisel			
Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm		Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm
Çölde Sayım	8	Mezmurlar	44	1	Ezgiler Ezgisi	6	İbraniler	6
Çölde Sayım	9	Mezmurlar	45	2	Ezgiler Ezgisi	7	İbraniler	7
Çölde Sayım	10	Mezmurlar	46, 47	3	Ezgiler Ezgisi	8	İbraniler	8
Çölde Sayım	11	Mezmurlar	48	4	Yeşaya	1	İbraniler	9
Çölde Sayım	12, 13	Mezmurlar	49	5	Yeşaya	2	İbraniler	10
Çölde Sayım	14	Mezmurlar	50	6	Yeşaya	3, 4	İbraniler	11
Çölde Sayım	15	Mezmurlar	51	7	Yeşaya	5	İbraniler	12
Çölde Sayım	16	Mezmurlar	52, 53, 54	8	Yeşaya	6	İbraniler	13
Çölde Sayım	17, 18	Mezmurlar	55	9	Yeşaya	7	Yakup	1
Çölde Sayım	19	Mezmurlar	56, 57	10	Yeşaya	8, 9:1-7	Yakup	2
Çölde Sayım	20	Mezmurlar	58, 59	11	Yeşaya	9:7-21, 10:1-4	Yakup	3
Çölde Sayım	21	Mezmurlar	60, 61	12	Yeşaya	10:5-34	Yakup	4
Çölde Sayım	22	Mezmurlar	62, 63	13	Yeşaya	11, 12	Yakup	5
Çölde Sayım	23	Mezmurlar	64, 65	14	Yeşaya	13	1. Petrus	1
Çölde Sayım	24	Mezmurlar	66, 67	15	Yeşaya	14	1. Petrus	2
Çölde Sayım	25	Mezmurlar	68	16	Yeşaya	15	1. Petrus	3
Çölde Sayım	26	Mezmurlar	69	17	Yeşaya	16	1. Petrus	4
Çölde Sayım	27	Mezmurlar	70, 71	18	Yeşaya	17, 18	1. Petrus	5
Çölde Sayım	28	Mezmurlar	72	19	Yeşaya	19, 20	2. Petrus	1
Çölde Sayım	29	Mezmurlar	73	20	Yeşaya	21	2. Petrus	2
Çölde Sayım	30	Mezmurlar	74	21	Yeşaya	22	2. Petrus	3
Çölde Sayım	31	Mezmurlar	75, 76	22	Yeşaya	23	1. Yuhanna	1
Çölde Sayım	32	Mezmurlar	77	23	Yeşaya	24	1. Yuhanna	2
Çölde Sayım	33	Mezmurlar	78:1-37	24	Yeşaya	25	1. Yuhanna	3
Çölde Sayım	34	Mezmurlar	78:38-72	25	Yeşaya	26	1. Yuhanna	4
Çölde Sayım	35	Mezmurlar	79	26	Yeşaya	27	1. Yuhanna	5
Çölde Sayım	36	Mezmurlar	80	27	Yeşaya	28	2. Yuhanna	1
Yasa'nın Tek.	1	Mezmurlar	81, 82	28	Yeşaya	29	3. Yuhanna	1
Yasa'nın Tek.	2	Mezmurlar	83, 84	29	Yeşaya	30	Yahuda	1
Yasa'nın Tek.	3	Mezmurlar	85	30	Yeşaya	31	Vahiy	1
Yasa'nın Tek.	4	Mezmurlar	86, 87	31	Yeşaya	32	Vahiy	2

M'Cheyne Günlük Kutsal Kitap Okumaları Tablosu

HAZİRAN

Aile				Tarih	Kişisel			
Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm		Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm
Yasa'nın Tek.	5	Mezmurlar	88	1	Yeşaya	33	Vahiy	3
Yasa'nın Tek.	6	Mezmurlar	89	2	Yeşaya	34	Vahiy	4
Yasa'nın Tek.	7	Mezmurlar	90	3	Yeşaya	35	Vahiy	5
Yasa'nın Tek.	8	Mezmurlar	91	4	Yeşaya	36	Vahiy	6
Yasa'nın Tek.	9	Mezmurlar	92, 93	5	Yeşaya	37	Vahiy	7
Yasa'nın Tek.	10	Mezmurlar	94	6	Yeşaya	38	Vahiy	8
Yasa'nın Tek.	11	Mezmurlar	95, 96	7	Yeşaya	39	Vahiy	9
Yasa'nın Tek.	12	Mezmurlar	97, 98	8	Yeşaya	40	Vahiy	10
Yasa'nın Tek.	13, 14	Mezmurlar	99, 100, 101	9	Yeşaya	41	Vahiy	11
Yasa'nın Tek.	15	Mezmurlar	102	10	Yeşaya	42	Vahiy	12
Yasa'nın Tek.	16	Mezmurlar	103	11	Yeşaya	43	Vahiy	13
Yasa'nın Tek.	17	Mezmurlar	104	12	Yeşaya	44	Vahiy	14
Yasa'nın Tek.	18	Mezmurlar	105	13	Yeşaya	45	Vahiy	15
Yasa'nın Tek.	19	Mezmurlar	106	14	Yeşaya	46	Vahiy	16
Yasa'nın Tek.	20	Mezmurlar	107	15	Yeşaya	47	Vahiy	17
Yasa'nın Tek.	21	Mezmurlar	108, 109	16	Yeşaya	48	Vahiy	18
Yasa'nın Tek.	22	Mezmurlar	110, 111	17	Yeşaya	49	Vahiy	19
Yasa'nın Tek.	23	Mezmurlar	112, 113	18	Yeşaya	50	Vahiy	20
Yasa'nın Tek.	24	Mezmurlar	114, 115	19	Yeşaya	51	Vahiy	21
Yasa'nın Tek.	25	Mezmurlar	116	20	Yeşaya	52	Vahiy	22
Yasa'nın Tek.	26	Mezmurlar	117, 118	21	Yeşaya	53	Matta	1
Yasa'nın Tek.	27, 28:1-19	Mezmurlar	119:1-24	22	Yeşaya	54	Matta	2
Yasa'nın Tek.	28:20-68	Mezmurlar	119:25-48	23	Yeşaya	55	Matta	3
Yasa'nın Tek.	29	Mezmurlar	119:49-72	24	Yeşaya	56	Matta	4
Yasa'nın Tek.	30	Mezmurlar	119:73-96	25	Yeşaya	57	Matta	5
Yasa'nın Tek.	31	Mezmurlar	119:97-120	26	Yeşaya	58	Matta	6
Yasa'nın Tek.	32	Mezmurlar	119:121-144	27	Yeşaya	59	Matta	7
Yasa'nın Tek.	33, 34	Mezmurlar	119:145-176	28	Yeşaya	60	Matta	8
Yeşu	1	Mezmurlar	120, 121, 122	29	Yeşaya	61	Matta	9
Yeşu	2	Mezmurlar	123, 124, 125	30	Yeşaya	62	Matta	10

M'Cheyne Günlük Kutsal Kitap Okumaları Tablosu

TEMMUZ

Aile				Tarih	Kişisel			
Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm		Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm
Yeşu	3	Mezurlar	126, 127, 128	1	Yeşaya	63	Matta	11
Yeşu	4	Mezurlar	129, 130, 131	2	Yeşaya	64	Matta	12
Yeşu	5, 6:1-5	Mezurlar	132, 133, 134	3	Yeşaya	65	Matta	13
Yeşu	6:6-27	Mezurlar	135, 136	4	Yeşaya	66	Matta	14
Yeşu	7	Mezurlar	137, 138	5	Yeremya	1	Matta	15
Yeşu	8	Mezurlar	139	6	Yeremya	2	Matta	16
Yeşu	9	Mezurlar	140, 141	7	Yeremya	3	Matta	17
Yeşu	10	Mezurlar	142, 143	8	Yeremya	4	Matta	18
Yeşu	11	Mezurlar	144	9	Yeremya	5	Matta	19
Yeşu	12, 13	Mezurlar	145	10	Yeremya	6	Matta	20
Yeşu	14, 15	Mezurlar	146, 147	11	Yeremya	7	Matta	21
Yeşu	16, 17	Mezurlar	148	12	Yeremya	8	Matta	22
Yeşu	18, 19	Mezurlar	149, 150	13	Yeremya	9	Matta	23
Yeşu	20, 21	Elçilerin İşleri	1	14	Yeremya	10	Matta	24
Yeşu	22	Elçilerin İşleri	2	15	Yeremya	11	Matta	25
Yeşu	23	Elçilerin İşleri	3	16	Yeremya	12	Matta	26
Yeşu	24	Elçilerin İşleri	4	17	Yeremya	13	Matta	27
Hakimler	1	Elçilerin İşleri	5	18	Yeremya	14	Matta	28
Hakimler	2	Elçilerin İşleri	6	19	Yeremya	15	Markos	1
Hakimler	3	Elçilerin İşleri	7	20	Yeremya	16	Markos	2
Hakimler	4	Elçilerin İşleri	8	21	Yeremya	17	Markos	3
Hakimler	5	Elçilerin İşleri	9	22	Yeremya	18	Markos	4
Hakimler	6	Elçilerin İşleri	10	23	Yeremya	19	Markos	5
Hakimler	7	Elçilerin İşleri	11	24	Yeremya	20	Markos	6
Hakimler	8	Elçilerin İşleri	12	25	Yeremya	21	Markos	7
Hakimler	9	Elçilerin İşleri	13	26	Yeremya	22	Markos	8
Hakimler	10, 11:1-11	Elçilerin İşleri	14	27	Yeremya	23	Markos	9
Hakimler	11:12-40	Elçilerin İşleri	15	28	Yeremya	24	Markos	10
Hakimler	12	Elçilerin İşleri	16	29	Yeremya	25	Markos	11
Hakimler	13	Elçilerin İşleri	17	30	Yeremya	26	Markos	12
Hakimler	14	Elçilerin İşleri	18	31	Yeremya	27	Markos	13

M'Cheyne Günlük Kutsal Kitap Okumaları Tablosu

AĞUSTOS

Aile				Tarih	Kişisel			
Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm		Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm
Hakimler	15	Elçilerin İşleri	19	1	Yeremya	28	Markos	14
Hakimler	16	Elçilerin İşleri	20	2	Yeremya	29	Markos	15
Hakimler	17	Elçilerin İşleri	21	3	Yeremya	30, 31	Markos	16
Hakimler	18	Elçilerin İşleri	22	4	Yeremya	32	Mezmurlar	1, 2
Hakimler	19	Elçilerin İşleri	23	5	Yeremya	33	Mezmurlar	3, 4
Hakimler	20	Elçilerin İşleri	24	6	Yeremya	34	Mezmurlar	5, 6
Hakimler	21	Elçilerin İşleri	25	7	Yeremya	35	Mezmurlar	7, 8
Rut	1	Elçilerin İşleri	26	8	Yeremya	36, 45	Mezmurlar	9
Rut	2	Elçilerin İşleri	27	9	Yeremya	37	Mezmurlar	10
Rut	3, 4	Elçilerin İşleri	28	10	Yeremya	38	Mezmurlar	11, 12
1. Samuel	1	Romalılar	1	11	Yeremya	39	Mezmurlar	13, 14
1. Samuel	2	Romalılar	2	12	Yeremya	40	Mezmurlar	15, 16
1. Samuel	3	Romalılar	3	13	Yeremya	41	Mezmurlar	17
1. Samuel	4	Romalılar	4	14	Yeremya	42	Mezmurlar	18
1. Samuel	5, 6	Romalılar	5	15	Yeremya	43	Mezmurlar	19
1. Samuel	7, 8	Romalılar	6	16	Yeremya	44	Mezmurlar	20, 21
1. Samuel	9	Romalılar	7	17	Yeremya	46	Mezmurlar	22
1. Samuel	10	Romalılar	8	18	Yeremya	47	Mezmurlar	23, 24
1. Samuel	11	Romalılar	9	19	Yeremya	48	Mezmurlar	25
1. Samuel	12	Romalılar	10	20	Yeremya	49	Mezmurlar	26, 27
1. Samuel	13	Romalılar	11	21	Yeremya	50	Mezmurlar	28, 29
1. Samuel	14	Romalılar	12	22	Yeremya	51	Mezmurlar	30
1. Samuel	15	Romalılar	13	23	Yeremya	52	Mezmurlar	31
1. Samuel	16	Romalılar	14	24	Ağıtlar	1	Mezmurlar	32
1. Samuel	17	Romalılar	15	25	Ağıtlar	2	Mezmurlar	33
1. Samuel	18	Romalılar	16	26	Ağıtlar	3	Mezmurlar	34
1. Samuel	19	1. Korintliler	1	27	Ağıtlar	4	Mezmurlar	35
1. Samuel	20	1. Korintliler	2	28	Ağıtlar	5	Mezmurlar	36
1. Samuel	21, 22	1. Korintliler	3	29	Hezekiel	1	Mezmurlar	37
1. Samuel	23	1. Korintliler	4	30	Hezekiel	2	Mezmurlar	38
1. Samuel	24	1. Korintliler	5	31	Hezekiel	3	Mezmurlar	39

M'Cheyne Günlük Kutsal Kitap Okumaları Tablosu

EYLÜL

Aile				Tarih	Kişisel			
Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm		Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm
1. Samuel	25	1. Korintliler	6	1	Hezekiel	4	Mezmurlar	40, 41
1. Samuel	26	1. Korintliler	7	2	Hezekiel	5	Mezmurlar	42, 43
1. Samuel	27	1. Korintliler	8	3	Hezekiel	6	Mezmurlar	44
1. Samuel	28	1. Korintliler	9	4	Hezekiel	7	Mezmurlar	45
1. Samuel	29, 30	1. Korintliler	10	5	Hezekiel	8	Mezmurlar	46, 47
1. Samuel	31	1. Korintliler	11	6	Hezekiel	9	Mezmurlar	48
2. Samuel	1	1. Korintliler	12	7	Hezekiel	10	Mezmurlar	49
2. Samuel	2	1. Korintliler	13	8	Hezekiel	11	Mezmurlar	50
2. Samuel	3	1. Korintliler	14	9	Hezekiel	12	Mezmurlar	51
2. Samuel	4, 5	1. Korintliler	15	10	Hezekiel	13	Mezmurlar	52, 53, 54
2. Samuel	6	1. Korintliler	16	11	Hezekiel	14	Mezmurlar	55
2. Samuel	7	2. Korintliler	1	12	Hezekiel	15	Mezmurlar	56, 57
2. Samuel	8, 9	2. Korintliler	2	13	Hezekiel	16	Mezmurlar	58, 59
2. Samuel	10	2. Korintliler	3	14	Hezekiel	17	Mezmurlar	60, 61
2. Samuel	11	2. Korintliler	4	15	Hezekiel	18	Mezmurlar	62, 63
2. Samuel	12	2. Korintliler	5	16	Hezekiel	19	Mezmurlar	64, 65
2. Samuel	13	2. Korintliler	6	17	Hezekiel	20	Mezmurlar	66, 67
2. Samuel	14	2. Korintliler	7	18	Hezekiel	21	Mezmurlar	68
2. Samuel	15	2. Korintliler	8	19	Hezekiel	22	Mezmurlar	69
2. Samuel	16	2. Korintliler	9	20	Hezekiel	23	Mezmurlar	70, 71
2. Samuel	17	2. Korintliler	10	21	Hezekiel	24	Mezmurlar	72
2. Samuel	18	2. Korintliler	11	22	Hezekiel	25	Mezmurlar	73
2. Samuel	19	2. Korintliler	12	23	Hezekiel	26	Mezmurlar	74
2. Samuel	20	2. Korintliler	13	24	Hezekiel	27	Mezmurlar	75, 76
2. Samuel	21	Galatyalılar	1	25	Hezekiel	28	Mezmurlar	77
2. Samuel	22	Galatyalılar	2	26	Hezekiel	29	Mezmurlar	78:1-37
2. Samuel	23	Galatyalılar	3	27	Hezekiel	30	Mezmurlar	78:38-72
2. Samuel	24	Galatyalılar	4	28	Hezekiel	31	Mezmurlar	79
1. Krallar	1	Galatyalılar	5	29	Hezekiel	32	Mezmurlar	80
1. Krallar	2	Galatyalılar	6	30	Hezekiel	33	Mezmurlar	81, 82

M'Cheyne Günlük Kutsal Kitap Okumaları Tablosu

EKİM

Aile				Tarih	Kişisel			
Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm		Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm
1. Krallar	3	Efesliler	1	1	Hezekiel	34	Mezmurlar	83, 84
1. Krallar	4, 5	Efesliler	2	2	Hezekiel	35	Mezmurlar	85
1. Krallar	6	Efesliler	3	3	Hezekiel	36	Mezmurlar	86, 87
1. Krallar	7	Efesliler	4	4	Hezekiel	37	Mezmurlar	88
1. Krallar	8	Efesliler	5	5	Hezekiel	38	Mezmurlar	89
1. Krallar	9	Efesliler	6	6	Hezekiel	39	Mezmurlar	90
1. Krallar	10	Filipililer	1	7	Hezekiel	40	Mezmurlar	91
1. Krallar	11	Filipililer	2	8	Hezekiel	41	Mezmurlar	92, 93
1. Krallar	12	Filipililer	3	9	Hezekiel	42	Mezmurlar	94
1. Krallar	13	Filipililer	4	10	Hezekiel	43	Mezmurlar	95, 96
1. Krallar	14	Koleseliler	1	11	Hezekiel	44	Mezmurlar	97, 98
1. Krallar	15	Koleseliler	2	12	Hezekiel	45	Mezmurlar	99, 100, 101
1. Krallar	16	Koleseliler	3	13	Hezekiel	46	Mezmurlar	102
1. Krallar	17	Koleseliler	4	14	Hezekiel	47	Mezmurlar	103
1. Krallar	18	1. Selanikliler	1	15	Hezekiel	48	Mezmurlar	104
1. Krallar	19	1. Selanikliler	2	16	Daniel	1	Mezmurlar	105
1. Krallar	20	1. Selanikliler	3	17	Daniel	2	Mezmurlar	106
1. Krallar	21	1. Selanikliler	4	18	Daniel	3	Mezmurlar	107
1. Krallar	22	1. Selanikliler	5	19	Daniel	4	Mezmurlar	108, 109
2. Krallar	1	2. Selanikliler	1	20	Daniel	5	Mezmurlar	110, 111
2. Krallar	2	2. Selanikliler	2	21	Daniel	6	Mezmurlar	112, 113
2. Krallar	3	2. Selanikliler	3	22	Daniel	7	Mezmurlar	114, 115
2. Krallar	4	1. Timoteos	1	23	Daniel	8	Mezmurlar	116
2. Krallar	5	1. Timoteos	2	24	Daniel	9	Mezmurlar	117, 118
2. Krallar	6	1. Timoteos	3	25	Daniel	10	Mezmurlar	119:1-24
2. Krallar	7	1. Timoteos	4	26	Daniel	11	Mezmurlar	119:25-48
2. Krallar	8	1. Timoteos	5	27	Daniel	12	Mezmurlar	119:49-72
2. Krallar	9	1. Timoteos	6	28	Hoşea	1	Mezmurlar	119:73-96
2. Krallar	10	2. Timoteos	1	29	Hoşea	2	Mezmurlar	119:97-120
2. Krallar	11, 12	2. Timoteos	2	30	Hoşea	3, 4	Mezmurlar	119:121-144
2. Krallar	13	2. Timoteos	3	31	Hoşea	5, 6	Mezmurlar	119:145-176

M'Cheyne Günlük Kutsal Kitap Okumaları Tablosu

KASIM

Aile				Tarih	Kişisel			
Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm		Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm
2. Krallar	14	2. Timoteos	4	1	Hoşea	7	Mezmurlar	120,121,122
2. Krallar	15	Titus	1	2	Hoşea	8	Mezmurlar	123, 124, 125
2. Krallar	16	Titus	2	3	Hoşea	9	Mezmurlar	126, 127, 128
2. Krallar	17	Titus	3	4	Hoşea	10	Mezmurlar	129, 130, 131
2. Krallar	18	Filimon	1	5	Hoşea	11	Mezmurlar	132, 133, 134
2. Krallar	19	İbraniler	1	6	Hoşea	12	Mezmurlar	135, 136
2. Krallar	20	İbraniler	2	7	Hoşea	13	Mezmurlar	137, 138
2. Krallar	21	İbraniler	3	8	Hoşea	14	Mezmurlar	139
2. Krallar	22	İbraniler	4	9	Yoel	1	Mezmurlar	140, 141
2. Krallar	23	İbraniler	5	10	Yoel	2	Mezmurlar	142, 143
2. Krallar	24	İbraniler	6	11	Yoel	3	Mezmurlar	144
2. Krallar	25	İbraniler	7	12	Amos	1	Mezmurlar	145
1. Tarihler	1, 2	İbraniler	8	13	Amos	2	Mezmurlar	146, 147
1. Tarihler	3, 4	İbraniler	9	14	Amos	3	Mezmurlar	148
1. Tarihler	5, 6	İbraniler	10	15	Amos	4	Mezmurlar	149, 150
1. Tarihler	7, 8	İbraniler	11	16	Amos	5	Luka	1:1-38
1. Tarihler	9, 10	İbraniler	12	17	Amos	6	Luka	1:39-80
1. Tarihler	11, 12	İbraniler	13	18	Amos	7	Luka	2
1. Tarihler	13, 14	Yakup	1	19	Amos	8	Luka	3
1. Tarihler	15	Yakup	2	20	Amos	9	Luka	4
1. Tarihler	16	Yakup	3	21	Ovadya	1	Luka	5
1. Tarihler	17	Yakup	4	22	Yunus	1	Luka	6
1. Tarihler	18	Yakup	5	23	Yunus	2	Luka	7
1. Tarihler	19, 20	1. Petrus	1	24	Yunus	3	Luka	8
1. Tarihler	21	1. Petrus	2	25	Yunus	4	Luka	9
1. Tarihler	22	1. Petrus	3	26	Mika	1	Luka	10
1. Tarihler	23	1. Petrus	4	27	Mika	2	Luka	11
1. Tarihler	24, 25	1. Petrus	5	28	Mika	3	Luka	12
1. Tarihler	26, 27	2. Petrus	1	29	Mika	4	Luka	13
1. Tarihler	28	2. Petrus	2	30	Mika	5	Luka	14

M'Cheyne Günlük Kutsal Kitap Okumaları Tablosu

ARALIK

Aile				Tarih	Kişisel			
Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm		Kitap	Bölüm	Kitap	Bölüm
1. Tarihler	29	2. Petrus	3	1	Mika	6	Luka	15
2. Tarihler	1	1. Yuhanna	1	2	Mika	7	Luka	16
2. Tarihler	2	1. Yuhanna	2	3	Nahum	1	Luka	17
2. Tarihler	3, 4	1. Yuhanna	3	4	Nahum	2	Luka	18
2. Tarihler	5, 6:1-11	1. Yuhanna	4	5	Nahum	3	Luka	19
2. Tarihler	6:12-42	1. Yuhanna	5	6	Habakkuk	1	Luka	20
2. Tarihler	7	2. Yuhanna	1	7	Habakkuk	2	Luka	21
2. Tarihler	8	3. Yuhanna	1	8	Habakkuk	3	Luka	22
2. Tarihler	9	Yahuda	1	9	Sefanya	1	Luka	23
2. Tarihler	10	Vahiy	1	10	Sefanya	2	Luka	24
2. Tarihler	11, 12	Vahiy	2	11	Sefanya	3	Yuhanna	1
2. Tarihler	13	Vahiy	3	12	Hagay	1	Yuhanna	2
2. Tarihler	14, 15	Vahiy	4	13	Hagay	2	Yuhanna	3
2. Tarihler	16	Vahiy	5	14	Zekeriya	1	Yuhanna	4
2. Tarihler	17	Vahiy	6	15	Zekeriya	2	Yuhanna	5
2. Tarihler	18	Vahiy	7	16	Zekeriya	3	Yuhanna	6
2. Tarihler	19, 20	Vahiy	8	17	Zekeriya	4	Yuhanna	7
2. Tarihler	21	Vahiy	9	18	Zekeriya	5	Yuhanna	8
2. Tarihler	22, 23	Vahiy	10	19	Zekeriya	6	Yuhanna	9
2. Tarihler	24	Vahiy	11	20	Zekeriya	7	Yuhanna	10
2. Tarihler	25	Vahiy	12	21	Zekeriya	8	Yuhanna	11
2. Tarihler	26	Vahiy	13	22	Zekeriya	9	Yuhanna	12
2. Tarihler	27, 28	Vahiy	14	23	Zekeriya	10	Yuhanna	13
2. Tarihler	29	Vahiy	15	24	Zekeriya	11	Yuhanna	14
2. Tarihler	30	Vahiy	16	25	Zekeriya	12, 13:1	Yuhanna	15
2. Tarihler	31	Vahiy	17	26	Zekeriya	13:2-9	Yuhanna	16
2. Tarihler	32	Vahiy	18	27	Zekeriya	14	Yuhanna	17
2. Tarihler	33	Vahiy	19	28	Malaki	1	Yuhanna	18
2. Tarihler	34	Vahiy	20	29	Malaki	2	Yuhanna	19
2. Tarihler	35	Vahiy	21	30	Malaki	3	Yuhanna	20
2. Tarihler	36	Vahiy	22	31	Malaki	4	Yuhanna	21

1 OCAK

Yaratılış 1; Matta 1; Ezra 1; Elçilerin İşleri 1

Bu bölümlerin dördü de yeni başlangıçları tasvir etmektedir, ancak okunması gereken ilk bölüm (Yaratılış 1), bu yaratılmış evrendeki her şeyin başlangıcını resmetmektedir.

İlk bakışta, bu bölüm ve geliştirdiği fikir silsilesi, Tanrı'nın yarattığı evrenden farklı olduğunu ve bu nedenle panteizmin reddedildiğini; ilk yaratılışın her türlü kötülükten arınmış olduğunu ve bu nedenle düalizmin reddedildiğini ortaya koymaktadır. İnsanların, erkek ve dişiler birlikte, tek başına Tanrı'nın suretinde yaratıldığının ilan edildiğini ve bu nedenle hayvanlar âleminin bir parçası ve daha fazlası olmadığını iddia eden indirgemecilik biçimlerinin reddedilmesi gerektiğini; Tanrı'nın konuşan bir Tanrı olduğunu ve bu nedenle kişisel olmayan bir Tanrı'nın tüm kavramlarının reddedilmesi gerektiğini; bu Tanrı'nın, tüm insanlar dâhil olmak üzere, her şeyi egemen bir şekilde yarattığını ve bu nedenle kabile tanrıları kavramlarının reddedilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bu ve diğer konulardan bazıları, yaratılış doktrini üzerinde düşünen Kutsal Yazılar'ın sonraki yazarları tarafından olumlu bir şekilde ortaya konur ve çok değerli bir sonuç sunar. Yaratılmış düzenin görkemi, onu Yaratıcı'nın görkemine tanıklık eder (Mez. 19). Evren, Tanrı'nın isteğiyle var olmuştur ve bunun için Tanrı'ya durmadan tapınılır (Va. 4:11). Tanrı'nın her şeyi yaratmış olması, O'nun üstünlüğüne işaret eder; yani O, bu yaratılmış düzenin, zamanın ve mekânın üstündedir ve bu nedenle de bu düzendeki hiçbir şey tarafından evcilleştirilemez (Elç. 17:24-25). Her şeyi yaratmış olması ve her şeye hükmetmeye devam etmesi, hem ırkçılığın hem de kabileciliğin reddedilmesi gerektiği anlamına gelir (Elç. 17:26). Ayrıca, eğer biz kendimiz O'nun suretinde yaratılmışsak, Tanrı'nın bizim uydurabileceğimiz bir suretle resmedilebileceğini düşünmek abestir (Elç. 17:29). Bu kavramlar ve daha fazlası, daha sonraki Kutsal Yazılar tarafından detaylıca açıklanmaktadır.

Yaratılış doktrininin en önemli gerekliliklerinden biri şudur: Tüm insan sorumluluğunun temelini oluşturur. Bu tema, Kutsal Kitap'ta bazen açıkça, bazen de ima yoluyla defalarca tekrarlanır. Sadece bir örnek vermek gerekirse, Yuhanna'nın müjdesi, yaratılan her şeyin Tanrı'nın "Sözü," İsa Mesih'te beden alan Söz'ün aracılığıyla meydana geldiğini beyan ederek başlar (Yuh. 1:2-3, 14). Ancak bu gözlem, yıkıcı bir suçlamaya zemin hazırlar: Bu Söz dünyaya geldiğinde, dünya O'nun aracılığıyla yaratılmış olmasına rağmen, dünya O'nu tanımadı (Yuh. 1:10). Tanrı bizi kendisine "benzememiz" için yarattı; bizi kendi yüceliği için yarattı. Kendimizi özerk olarak hayal etmemiz, olgunluğumuzun bir göstergesi olmak bir yana, isyanımızın en büyük işareti, gerçeği baskılayışımızın bayrağıdır (Rom. 1).

2 OCAK

Yaratılış 2; Matta 2; *Ezra 2; Elçilerin İşleri 2*

“Âdem de karısı da çıplaklardı, henüz utanç nedir bilmiyorlardı” (Yar. 2:25). Yaratılış öyküsünü sonlandırmak için ne kadar tuhaf bir yol olduğunu düşünebiliriz. Hollywood buna bayılırdı: Eğer birisi bu sahneyi beyaz perdeye aktarmaya çalışırsa, cinsel heyecan için ne büyük bir bahane olurdu. Anlatının peşinden koşarak acele ediyoruz.

Yine de bu ayet stratejik olarak yerleştirilmiştir. Kadının yaratılışı ve evliliğin kuruluşu (Yar. 2:18-24) ile Düşüş (Yar. 3) arasında bağlantı kurar. Bir yandan Kutsal Kitap bize kadının erkekten alındığını, Tanrı tarafından “ona uygun bir yardımcı” olarak yaratıldığını (2:18), ancak yine de onunla bir olduğunu söyler: Kadın, onun kemiklerinin kemiği ve etinin etidir (2:23) ve şimdi ikisi evlilikte tek bir beden olarak birleşmiştir (2:24); bu, gelecek evliliklerin, yeni evlerin ve yeni ailelerin paradigmasıdır. Öte yandan, bir sonraki bölümde Düşüş’ü, ölüm ve laneti getiren sefil isyanı okuyoruz. Yarınki okuyacaklarımızdan anladığımız kadarıyla, bu anlatımın bir bölümünde, erkek ve kadın Rab’bin huzurundan saklanırlar, çünkü isyanları gözlerini çıplaklıklarına açmıştır (3:7, 10). Utanmak şöyle dursun, içgüdüleri saklanmaktadır.

Böyle olmaması gerekiyordu. Başlangıçta, “Âdem de karısı da çıplaklardı, henüz utanç nedir bilmiyorlardı.” Elbette cinsel alan ön plana çıkmaktadır; ancak bu ifadenin sembollerle yüklü bir derinliği vardır. Bu, ortada bir suç olmadığını, utanılacak bir şey olmadığını söylemenin bir yoludur. Bu mutlu masumiyet açıklık, tam bir samimiyet anlamına geliyordu. Ne Tanrı’dan ne de birbirlerinden saklayacak bir şeyleri vardı.

Düşüşten sonra her şey ne kadar da farklı. Erkek ve kadın Tanrı’dan saklanır ve başkalarını suçlar. Samimiyet gitmiş, masumiyet dağılmış, açıklık kapanmıştır. Bunlar, ilk günahın hemen ortaya çıkan etkileridir.

Düşmüş bir ırkın ruhuna işlenen aynı etkiler, saklayacak çok şeyi olan sizin ve benim gibi bireylere işlendiğinde ne kadar daha vahimdir. Eşinizin ya da en iyi arkadaşınızın her bir düşüncenizin tüm boyutlarını bilmesini ister miydiniz? Güdülerinizin herkesin gözü önünde sergilenmesini ister miydiniz? Mümkün olduğunca az insanın bilmesini isteyecek kadar utandıığımız şeyler yapmadık mı? Vicdanının “dağlanmış” olduğu söylenen (örn. 1 Ti. 4:2) ve bu nedenle günahıyla övünen kişi bile bunu yalnızca bazı alanlarda yapar, diğerlerinde yapmaz.

Bu kadar derin sorunları ele alan kurtuluş ne kadar şaşırtıcı boyutlara sahiptir.

3 OCAK

Yaratılış 3; Matta 3; Ezra 3; Elçilerin İşleri 3

Herhangi bir alanda, sorunun doğası konusunda hemfikir olmadığımız sürece, bir sorunun çözümünün ne olduğu konusunda hemfikir olmamız pek olası değildir.

Dünya dinleri insan sorunlarına çok çeşitli çözümler sunmaktadır. Bazıları ruhsal kendi kendine yardım egzersizlerinin çeşitli biçimlerini teşvik eder; bazıları bir tür inançlı kaderciliği savunur; diğerleri evrendeki kişisel olmayan bir enerji veya güçten yararlanmayı teşvik eder; diğerleri ise mistik deneyimlerin, tüm kötülükleri göreceleştiren deneyimlerin peşinden gidenler için mevcut olduğunu iddia eder. Sorulması gereken kritik sorulardan biri şudur: İnsan sorunlarının indirgenemez temelini oluşturan şey nedir?

Kutsal Kitap, tüm insan sorunlarının temelinde, Yaratıcımız olan, suretini taşıdığımız ve egemenliğini yıkmaya çalıştığımız Tanrı'ya karşı isyan içinde olduğumuz konusunda ısrar eder. İstisnasız tüm sorunlarımız bu temel kaynağa dayandırılabilir: İsyanimız ve isyanımız nedeniyle çektiğimiz Tanrı'nın adil laneti.

Bu basit bir anlamda (yanlış) anlaşılmalıdır. Bu dünyadaki en büyük isyancıların, basit bir kısasa kısas planıyla bu dünyadaki en büyük acıyı çekmesi gerekmez. Ancak ister fail (nefret, kıskançlık, şehvet ya da hırsızlıkta olduğu gibi) ister mağdur (tecavüz, darp ya da ayırım gözetmeyen bombalamada olduğu gibi) olalım, durumumuz günahla bağlantılıdır –kendimizin ya da başkalarının günahıyla. Dahası, sefaletimiz ister açık bir insan kötülüğünün sonucu olsun, ister “doğal” bir felaketin meyvesi olsun, **Yaratılış 3** bu dünyanın düzensiz, bozuk bir dünya olduğunda ve bu durumun insan isyanı nedeniyle ortaya çıktığı konusunda ısrar eder.

Tanrı'nın insan çifti üzerindeki lanetleri çarpıcıdır. İlki, çocuk doğurmada acı ve düzensiz evliliklere sebep olan (Yar. 3:16), Düşüş'ten önce insana verilen ilk görevin bozulmasıdır: Erkek ve kadın, Tanrı'nın kutsamasında, verimli olmak ve sayıca artması (1:27-28). Acı verici zahmet, düzensiz bir ekoloji ve kesin ölüm vaat eden ikincisi (Yar. 3:17-19), Düşüş'ten önce insanlara verilen ikinci görevin bozulmasıdır: Tanrı'nın suret taşıyıcıları olarak yaratılmış düzene hükmetmek ve onunla uyum içinde yaşamak (1:28-30).

Kusursuz bir adaletle Tanrı bu asi ırkı anında yok edebilirdi. Kendi Tanrısallığını inkâr edemeyeceği gibi, böyle bir isyanı da görmezden gelemez. Yine de merhamet ederek onları giydirir, cezanın bir kısmını (ölümün kendisini) askıya alır –ve kadının soyunun ilk çiftini yoldan çıkaran yılanı ezeceği zamanı önceden bildirir. İnsan Vahiy 12'yi rahatlayarak okur ve Yaratılış 3'ün yalnızca Mesih'in karşılayabileceği sorunu tanımladığını kavrar.

4 OCAK

Yaratılış 4; Matta 4; Ezra 4; Elçilerin İşleri 4

İnsan ırkının ilk katilini üretmesi sadece bir nesil sürmüştür (Yaratılış 4). İki düşünce:

(1) *Kutsal Kitap'ta cinayetin ardında yatan pek çok neden vardır.* Yehu siyasi çıkar için öldürdü (2. Kr. 9-10); Davut zinasını örtbas etmek için öldürdü (2. Sa. 11); Yoav intikam için ve ayrıcalıklı konumunun gasp edilmesinden korktuğu için öldürdü (2. Sa. 3); Benyamin'de Giva'lı bazı adamlar dizginlenemeyen bir şehvet yüzünden öldürdü (Hak. 19). Listeyi genişletmek kolay olacaktır. İlk cinayetin nedeni kontrolden çıkmış kardeş rekabetiydi. Kayin, kardeşi Habil'in adağının Tanrı için kabul edilebilir olduğunu, kendisinininkinin ise kabul edilemez olduğunu düşünmeye dayanamıyordu. Daha iyi bir adak için Tanrı'yı aramak yerine, rakibi olarak gördüğü adamı öldürdü.

Tüm bu güdülerde ortak olan şey, katilin evrenin merkezinde olduğu varsayımıdır. Tanrı bile yaptıklarını onaylamalıdır; onaylamıyorsa, Tanrı'yı öldürmeyeceğime göre, Tanrı'nın onayladığı kişileri öldürecekim. Tanrı'nın suretini taşıyanların zihninde Tanrı'nın kendisinin merkezde olduğu, iyi ve bilge Yaratıcımız ve Yöneticimiz olarak sevildiği ve el üstünde tutulduğu Düşüş'ten önceki görkemli durum yerine, şimdi her birey evrenin merkezi olmak istemektedir. Sanki "Tanrı bile bana hizmet etmelidir. Eğer bunu yapmazsa belki de yeni tanrılar icat etmenin zamanı gelmiştir" dermiş gibi.

Kayin'in cinayetindeki şok edici unsurlar arasında, *Tanrı'nın onayına sahip olmadığı için kızgın olduğu gerçeği* de vardır. Ölümcül kardeş rekabeti bu örnekte din alanında yatmaktadır. Ne olursa olsun, bir kez bir numara olmakta ısrar edersem, her alanda bir numara olmalıyım. Üzülerek söylemeliyim ki, eğer kültürün kısıtlamaları ve ceza sisteminin korkusu beni düpedüz cinayet işlemekten alıkoyuyorsa, Rab İsa'nın cinayete aynı ahlaki düzeye sahip olduğunda ısrar ettiği nefret türünden alıkoymaları pek olası değildir (Mat. 5:21-26). Dolayısıyla, cinayetin nedenleri yüzeysel olarak çok sayıda olsa da özünde tek bir nedene dönüşür: Tanrı olmak istiyorum. Ve bu en uç putperestliktir.

(2) *Kutsal Kitap'ta bazen masumlar öldürülür.* Bu anlatımda Habil suçsuz kardeştir, ancak öldürülen de odur. Bu gerçekten yola çıkarak iki şey üzerinde düşünmeliyiz. Birincisi, Kutsal Kitap günahın korkunç acımasızlığı ve adaletsizliği konusunda son derece gerçekçidir. İkincisi, daha şimdiden, nihai telafi ve adalet mümkünse, Tanrı'nın müdahale etmesi gerektiğini ve borçların ancak ölümden sonra nihayet kapandığını sessizce kabul ediyoruz.

5 OCAK

Yaratılış 5; Matta 5; Ezra 5; Elçilerin İşleri 5

Yaratılış'ın beşinci bölümünde tekrar ve tekrar, “ve sonra öldü” nakaratına rastlanır. Falanca şu kadar yıl yaşadı ve sonra öldü... ve sonra öldü... *ve sonra öldü...* Neden bu tekrar?

Başlangıçtan beri Tanrı'nın niyeti, kendisi ve suretindekiler arasındaki ilişkinin ebedi olmasıydı: Âdem ve Havva Tanrı ile ebedi yaşamı deneyimleyecekti. İsyancıları bu gidişata son verdi (Yar. 3:21-22). Ölüm hemen başlarına gelmemiş olsa bile (Yar. 5:5'e göre Âdem 930 yaşına kadar yaşadı), kaçınılmazdı. Bu ölüm tablosundan önceki bölüm ilk cinayeti –başka bir ölümü– kaydeder. Ve sonraki üç bölüm (Yar. 6-8), sadece Nuh ve ailesi dışında tüm insan ırkının öldüğü Tufan'ı kaydeder. İster cinayet ister doğrudan ilahi yargı ya da yaşlılık nedeniyle olsun, sonuç hep aynıdır: “ve sonra öldü.” Günümüzün alaycı deyişiyle, “Hayat zordur, sonra ölürsün.” Aslında, Tanrı'nın adil kararıyla, ölüm insan ırkını ele geçirmektedir. Yaratılış 5'teki yaşam süreleri olağanüstüdür. Uzun ömürlü olamazlar: Daha fazla yıl daha fazla kötülük demektir. Yaratılış 6:3'te Tanrı, suretine sahip asi insanların yaşam süresini kısaltmaya karar verir. Bu karar yavaş yavaş ama kesin bir şekilde uygulanır, öyle ki Yaratılış 11'e kadar kaydedilen yaşlar önemli ölçüde azalır ve daha sonraki kayıtlarda çok azı 120 yıldan fazla yaşar. Ancak yaş ne olursa olsun, nihai sonuç aynıdır: “Ve sonra öldü.”

Çağdaş Batı düşüncesi ölümü o kadar korkutucu bulmaktadır ki, kibar sohbetlerde ölüm konuşulabilecek son tabudur. Günümüzde cinsellik ve mali konular hakkında konuşulabilir ve kaşlar çatılmayabilir ancak ölümden bahsedildiğinde ise çoğu insan en iyi ihtimalle sadece rahatsız olur. Pek çok Hristiyan bile inançlarını, onları sonsuzluğa hazırlamaktan ziyade, sadece şu *anda* onlar için ne yaptığı açısından düşünmektedir.

Tanrı günahımızın etkilerine, ölümün kaçınılmazlığına gözlerimizi kapatmamızı istemez. Yine de bu bölüm parlak bir istisna içerir: “(Hanok) Tanrı yolunda yürüdü, sonra ortadan kayboldu; çünkü Tanrı onu yanına almıştı.” (Yar. 5:24). Sanki Tanrı ölümün ontolojik olarak gerekli olmadığını; Tanrı'yla yürüyenlerin bir gün ölümden kurtulacağını; ölenler için bile Tanrı'nın lütfuyla kaçınılmaz ölümümüzün ötesinde bir yaşam umudu olduğunu gösteriyor gibidir. Ancak bu, Tanrı'yla birlikte yürümeye bağlıdır. Bunun ne anlama geldiğini açıklamak için Kutsal Kitap'ın geri kalanı gerekecektir.

6 OCAK

Yaratılış 6; Matta 6; Ezra 6; Elçilerin İşleri 6

Matta 6'nın ilk üç kısmı (ki Dağdaki Vaaz'ın ana bölümüdür) Yahudilikteki üç temel dindarlık eylemini ele alır: ihtiyaç içindekilere yardım etmek (geleneksel olarak "sadaka vermek" olarak adlandırılır), dua etmek ve oruç tutmak (Mat. 6:1-18). Ortak bağlantı dikkat çekicidir: İsa, günahkârların doğru olanı yapmaktan çok, doğru olanı yaptıkları için takdir edilmek amacıyla değerli, hayırsever ve hatta dini faaliyetlerde bulunmalarının ne kadar kolay olduğunun farkındadır. Eğer cömert olarak görülme cömert olmaktan daha önemliyse, eğer duacı olarak ün kazanmak bizim için Tanrı'dan başka kimse dinlemiyorken dua etmekten daha önemliyse, eğer oruç tutmak sadece hakkında samimiyetsizce konuşabileceğimiz bir şeyse, o zaman bu dindarlık eylemleri dinsizlik eylemlerine dönüşür.

Bu alanların her birinde ne kadar sağlam olduğumuzu kontrol etmenin temel yolu, bu eylemleri Tanrı'dan başka kimsenin bilmeyeceği kadar sessiz bir şekilde gerçekleştirmektir. Öyleyse cömert olun ama ne verdiğinizi kimseye söylemeyin (6:1-4). Yardım alanların bile sessiz kalması için ısrar edin. Herkesin önünde ettiğiniz duadan çok daha fazlasını gizlice edin (6:5-8). Elbette oruç tutun ama bunu yaptığınızı kimseye söylemeyin (6:16-18). Bu üç geleneksel dindarlık eyleminin ortasındaki maddeye gelince, bir test daha vardır: Kendinizin bağışlamak istemediğiniz bir şeyi göksel Babanızdan bağışlamasını istemek için zahmet etmeyin (6:14-15).

Bu üç geleneksel dindarlık eyleminin her birinde, gerçek Hristiyan yaşamı, gerçekte daha çok akranlarımız arasında Tanrı'yı hoşnut ettiğimiz izlenimini yaratmakla ilgilenen gösterişle değil, Tanrı'yı hoşnut etmek için basit ama derin bir arzuyla karakterize edilir.

Matta altıncı bölümün son iki kısmı en içteki güdülerimizi araştırmaya devam eder. (1) İlk bölümde İsa bize gökte hazine biriktirmemizi söyler, çünkü yüreklerimiz kaçınılmaz olarak hazinemizin peşine düşecektir. Nihayetinde değer verdiğimiz şey "yüreklerimizi" –kişiliklerimizi, rüyalarımızı, zamanımızı, hayallerimizi, en içteki varlığımızı– çekiştirecek ve biz de onun peşinden gideceğiz. O şey bizim tanrımız olur. Eğer değer verdiğimiz şey yalnızca maddi ise, tanrımız materyalizmdir. Ancak en çok değer verdiğimiz şey ebedi âleme aitse, o zaman tüm varlığımız yüce öneme sahip olanın peşinden gidecektir. (2) İkinci olarak, İsa bize Tanrı'yla gerçek ve sadık bir ilişkinin sonsuz, gereksiz endişelere kapılmayı reddettiğini söyler. Tanrı'ya– bilgeliğine, iyiliğine, her şeyi takdirle düzenlediğine– bu bozuk ve kötü dünyada bile güvenebiliriz. Ona güvenmemek yüreklerimizin putperest karakterine ihanet etmektir.

Kısacası, önce Tanrı'nın Egemenliği'ni ve doğruluğu arayın (6:33).

7 OCAK

Yaratılış 7; Matta 7; Ezra 7; Elçilerin İşleri 7

Bir zamanlar Anglosakson dünyasında Yuhanna 3:16'dan alıntı yapamayacak neredeyse hiç kimse yoktu. Kuşkusuz bu ayet Kutsal Kitap'ın tamamında en iyi bilinen ayetti. Belki bugün de bu ayet hala gurur verici bir yere sahip olabilir –emin değilim. Ama eğer öyleyse, bunu bilen insanların yüzdesi oldukça düşüktür ve Batı'da Kutsal Kitap okurluğu azaldıkça bu ayeti bilmeyenlerin sayısı artmaya devam etmektedir.

Bu arada, Kutsal Kitap'ı çok iyi bilmeyen, ancak kendi önyargılarını onayladığını düşünen bazı kişiler tarafından neredeyse meydan okuyan bir jest olarak (belki de daha fazla) sıkça alıntılanan başka bir ayet daha vardır. Matta 7:1: “Başkasını yargılamayın ki, siz de yargılanmayasınız.” Felsefi çoğulculuğun yükselişte olduğu bir çağda, bu altı kelime neredeyse kamusal bir itiraf olarak kabul edilebilir.

Üç şey söylemek gerekir. *Birincisi*, bugünkü okumaların sadece Matta 7'yi değil, Yaratılış 7'yi de içermesi dikkat çekicidir. Orada Tufan'ın kapsamlı yargısı canlandırılır: “RAB insanlardan evcil hayvanlara, sürüngenlerden kuşlara dek bütün canlıları yok etti, yeryüzündeki her şey silinip gitti. Yalnız Nuh'la gemidekiler kaldı” (Yar. 7:23). Her iki bölümün arkasında da aynı Tanrı vardır, bu nedenle Matta 7:1'i tüm yargıların özünde kötü olduğu anlamına gelecek şekilde anlamakta acele etmemeliyiz.

İkincisi, bu Eski Antlaşma'da uygulanan bir şeyin Yeni Antlaşma'da bir şekilde ortadan kaldırıldığı bir örnek değildir. Sanki Yaratılış'ta yargıda bulunmak mümkünmüş de Matta'da kaldırılmış gibi bir durum söz konusu değildir. Sonuçta, Matta 7:6 kimlerin “köpek” ve “domuz” olduğu konusunda yargıda bulunmamızı talep eder ve bu bölümün sonundaki paragraflar sahte peygamberlere karşı uyarır (ve bize kimin gerçek kimin sahte olduğunu nasıl ayırt edeceğimizi söyler) ve kimin gerçekten İsa'nın takipçisi olup kimin olmadığını söyler. Dahası, bu bölüm sadece tufandan daha az nihai olmayan korkunç bir yargıdan bahsetmekle kalmaz (Mat. 7:13, 19, 23), aynı zamanda Yeni Ahit'te de aynı derecede tavizsiz olan birçok bölüm vardır.

Üçüncüsü, Matta 7:1'in yanlış yorumlarını ifşa etmekle kalmamalı, ne dediğini anlamalı ve ona uygun davranmalıyız. *Yargılamak* fiilinin çok çeşitli anlamları vardır ve bağlam (7:1-5) bu parçanın anlamını vermede belirleyicidir. Doğruluk peşinde koşan kişiler (6:33) kolaylıkla kendini beğenmişliğe, kibreye, başkalarını küçümsemeye, ikiyüzlülüğe eğilimli olabilirler. Elbette hepsi böyle değildir, ama “*yargılayıcılık*” günahı yeterince yaygındır. İsa buna izin vermez.

8 OCAK

Yaratılış 8; Matta 8; Ezra 8; Elçilerin İşleri 8

İsa, Yüzbaşı'nın imanını neden bu kadar şaşırtıcı buluyor? (Mat. 8:5-13) Yüzbaşı, İsa'ya, Efendisi'nin felçli uşağını iyileştirmek için evini ziyaret etmesinin gereksiz olduğunu söyler. İsa'nın sadece bir söz söylemesi gerektiğini ve hizmetkârın iyileşeceğini anlar. "Çünkü" diye açıklar yüzbaşı, "ben de buyruk altında bir adamım, emrimde askerler var. Birine 'Git' derim, gider; ötekine 'Gel' derim, gelir. Uşağıma 'Şunu yap' derim, o da yapar" (8:9). Bu, neden imanın böylesine şaşırtıcı bir kanıtıdır?

Üç faktör öne çıkmaktadır. *Birincisi*, batıl inançların az olmadığı bir çağda, Yüzbaşı, İsa'nın iyileştirme gücünün hokus pokusta ya da hatta kişisel varlığında değil, sözünde yattığına inanıyordu. İsa'nın hizmetkâra dokunması ya da elini sürmesi, hatta orada bulunması bile gerekmiyordu; sadece bir söz söylemesi yeterliydi ve o söz gerçekleşecekti.

İkincisi ise, Kutsal Yazılar'ı bilmemesine rağmen bu kadar kendinden emin iddialarda bulunmasıdır. Yahudi olmayan biriydi. Kutsal Yazılar'ı ne kadar kavradığını söyleyemeyiz ama İsrail'deki bilginlerin çoğunun sahip olduğundan daha az olduğu kesindir. Yine de onun imanı diğerlerinden daha saf, daha basit, daha nüfuz edici ve daha Mesihçi idi.

Bu adamın inancındaki *üçüncü* şaşırtıcı unsur, kurduğu benzerliktir. Kendisinin otorite altında bir adam olduğunu ve bu nedenle bu ilişki bağlamında konuştuğunda otoriteye sahip olduğunu kabul eder. Emrindeki Romalı bir askere gelmesini, gitmesini ya da bir şey yapmasını söylediğinde, sadece bir adam olarak başka bir adamla konuşmamaktadır. Yüzbaşı, üst subay olan yetkisiyle konuşur, o da Sezar'ın yetkisiyle, kudretli Roma İmparatorluğu'nun yetkisiyle konuşur. Bu otorite yüzbaşıya aittir, aslında her açıdan Sezar kadar güçlü olduğu için değil, otorite altında bir adam olduğu için: emir komuta zinciri, yüzbaşı piyade askeriyeye konuştuğunda Roma'nın konuştuğu anlamına gelir. Dolaylı olarak, Yüzbaşı, İsa'da benzer bir ilişki gördüğünü söylemektedir: İsa Tanrı'yla ilişki içindedir ve Tanrı'nın yetkisi altındadır, İsa konuştuğunda Tanrı da konuşur. Yüzbaşı elbette olgun bir Hristiyan merkezli Mesih doktrini çerçevesinde konuşmuyordu, ama imanlı gözleri onun gerçekten de çok uzaklara nüfuz etmesini sağlamıştı.

İhtiyacımız olan iman budur. İsa'nın sözüne güvenir, basit bir derinliği yansıtır ve İsa konuştuğunda Tanrı'nın konuştuğuna inanır.

9 OCAK

Yaratılış 9-10; Matta 9; Ezra 9; Elçilerin İşleri 9

Verdiği cezanın büyüklüğüne rağmen, Tufan insan doğasını değiştirmemiştir. Tanrı, ilk olarak Kayın tarafından işlenen cinayetin tekrarlanacağını çok iyi bilmektedir. Şimdi caydırıcı olması için değil –caydırıcılıktan söz edilmez– ama Tanrı'nın suretinde yaratılmış bir varlığı öldürdüğü için cinayetin kendi başına bir sınıf olduğunun işareti olarak idam cezası (Yar. 9:6) öngörür. Ancak günahın devam ettiğine dair başka işaretler de vardır. Tanrı'nın gökkuşağıyla mühürlediği, ırkı bir daha bu şekilde yok etmeyeceğine dair verdiği söz (9:12-17), ırkın bir şekilde şok edilerek itaat etmesi için değil, tam da Tanrı'nın aynı bozulmanın tekrar tekrar meydana geleceğini kabul etmesi nedeniyle önemlidir. Tufan öncesi günlerine atıfla haklı olarak “doğruluk vaizi” (2. Pe. 2:5) olarak adlandırılabilir olan Nuh'un kendisi de artık aile ilişkileri çoktan bozulmuş bir sarhoş olarak tasvir edilmektedir.

Ancak Yaratılış'ın bu bölümleri ile Tufan'dan önce yaşananlar arasında başka bir paralellik daha vardır. Tufan'dan önce, günahın pençesine rağmen, adakları Tanrı'yı hoşnut eden Habil gibi bireyler vardır (Yar. 4); Tanrı'ya olan büyük ihtiyaçlarının farkına varan ve Rab'bin adını çağıran insanlar vardır (4:26); Tanrıyla birlikte yürüyen Âdem'in yedinci oğlu Hanok vardır (5:22). Başka bir deyişle, ırk içinde bir ırk vardır, daha küçük bir ırk, özünde diğerinden üstün değildir, ancak yaşayan Tanrı'yla o kadar ilişkilidir ki, oldukça farklı bir yöne doğru ilerler. M.S. beşinci yüzyılın başında yazan Kuzey Afrika'daki Hippo'lu Augustinus, bu ilk bölümlere kadar iki insanlığın, iki şehrin –Tanrı'nın şehri ve insanın şehri– başlangıcının izini sürer. (bkz. 27 Aralık) Bu karşıtlık Kutsal Kitap boyunca çeşitli şekillerde gelişir ve büyür, ta ki Vahiy Kitabı “Babil” ile “Yeni Yeruşalim”i karşılaştırana kadar. İnananlar deneysel olarak her ikisinin de vatanı olduklarını görürler; bağlılık açısından ya birine ya da diğerine aittirler.

Aynı ayrımlar Tufan'dan sonra yeniden oluşur. Irk kısa süre içinde isyan ve günah sorunlarının köklü olduğunu, doğamızın bir parçasını oluşturduğunu gösterir. Yine de ayrımlar da ortaya çıkmaya başlar. Tanrı'nın yeryüzünü bir daha aynı şekilde yok etmemek üzere yaptığı antlaşma Tanrı ile tüm canlılar arasındayken (9:16), Nuh'un oğulları Âdem'in oğulları gibi ayrılır. Yorucu döngü yeniden başlar ama bu umuttan yoksun değildir: Tanrı'nın kenti asla tamamen hükümsüz olmaz, ama eli kulağında olan daha açık antlaşma ayrımlarını ve kurtarıcı tarihin sonunda gelecek görkemli zirveyi öngörür.

10 OCAK

Yaratılış 11; Matta 10; Ezra 10; Elçilerin İşleri 10

Kalabalıklar kendisine çobansız koyunları hatırlattığında şefkatle harekete geçen İsa, öğrencilerine, “Bu nedenle ürünün sahibi Rab’be yalvarın, ürününü kaldıracak işçiler göndersin” (Mat. 9:38) talimatını verir ve ardından yakın çevresini oluşturan on iki kişi için bir eğitim misyonu düzenler (Mat. 10). Kullanılan dile bakılırsa (örneğin, 10:18), İsa’nın yaşam boyu sürecek bir misyonun bir tür öncüsü olarak kabul ettiği bu bölümden öğrenilecek pek çok harika şey vardır. Burada sadece bir unsura odaklanmalıyım.

Bu unsur, İsa’nın bu müjdeleme girişiminde öngördüğü çatışma derecesidir. Bazı topluluklar, İsa’nın takipçilerini reddedecektir (10:11-14). Daha sonraki yıllarda, tanıklıkları hükümetin en üst kademelerine kadar ulaşacak olsa da bu hükümetler bazen sert yaptırımlar uygulayacaktır (10:17-19). Müjde’nin öncelikleri, aileleri öylesine bölecektir ki, bazı aile üyeleri diğer aile üyelerine ihanet edecektir (10:21, 35). En kötüsü de zulüm, Hristiyan tanıkları bir kentten diğerine kovalayacaktır (10:22-23). Bazı durumlarda bu zulüm şehitlikle sonuçlanacaktır (10:28).

Tarihe en ufak bir aşinalığı olan herkes, bu kehanetlerin ne kadar sık ve tüyler ürpertici bir şekilde gerçekleştiğini bilir. Batı’daki pek çok kişinin uzun zamandır bu tür zulümlerin en kötü yanlarından büyük ölçüde muaf olması, gardımızı düşürmemize neden oldu; Hristiyanlar bile sorunsuz bir yaşamın toplumun bize borçlu olduğu bir şey olduğunu düşünebilir. Ancak Batı’nın Yahudi-Hristiyan mirası zayıfladıkça, bir gün misyon uzmanlarının bildiği ancak geri kalanımızın bazen görmezden geldiği gerçeklere kapılmış olabiliriz: Son bir buçuk yüzyılda, ilk on sekiz yüzyılın toplamından daha fazla din değiştiren ve daha fazla şehit olmuştur.

Böyle zamanlarda bizi ne dengeleyecektir? Bu bölümde birkaç değerli destekten söz edilmektedir: Efendimiz İsa’nın bizden önce nefret edildiğinin kabul edilmesi (10:24-25); sonunda adaletin yerine getirileceği ve getirildiğinin görüleceği güvencesi (10:26-27), doğru bir Tanrı korkusunun insanlardan duyulan korkuyu azalttığı kabul edilmesi (10:28), bu koşullarda bile Tanrı’nın egemenliğine duyulan sessiz güven (10:29-31), bizi kabul edenlerin Mesih’i ve dolayısıyla Tanrı’yı kabul ettiklerinin cesaret verici bir şekilde kabul edilmesi (10:40), Mesih’in sonsuzluğun ödülleriyle başarısız olamayacağına dair kendi vaadi (10:41-42).

Her halükârda, temel bir ilke söz konusudur: Hristiyanlar olaylara bu şekilde bakar; aslında bu Hristiyan olmakla bağlantılıdır. “Çarmıhını yüklenip ardından gelmeyen bana layık değildir. Canını kurtaran onu yitirecek. Canını benim uğruma yitiren ise onu kurtaracaktır” (10:38-39).

11 OCAK

Yaratılış 12; Matta 11; *Nehemya 1; Elçilerin İşleri 11*

Bu bölüm, Yaratılış 12, Tanrı'nın gelişmekte olan kurtuluş planında bir dönüm noktasına işaret eder. Şu andan itibaren, Tanrı'nın ilişkilerinin odak noktası dağınık bireyler değil, bir ırk, bir ulustur. Bu, Eski Ahit belgelerini derinden Yahudi yapan dönüm noktasıdır. Ve nihayetinde, bu ırktan yasa, rahipler, bilgelik, Tanrı ile antlaşma halkı arasındaki ilişki kalıpları, kâhinler, peygamberlikler, ağıtlar, mezmurlar – İsrail'in peygamberleri tarafından önceden bildirilen yeni bir antlaşmaya giderek daha açık hale gelen şekillerde işaret eden zengin bir dizi kurum ve metin ortaya çıkar.

Avram'la yapılan bu ilk antlaşmada bile Tanrı, İsrail'in ötesindeki ufukları genişleten bir vaatte bulunur; bu vaat Kutsal Kitap'ta tekrar tekrar yer alır. Tanrı Avram'a şöyle der: “Yeryüzündeki bütün halklar senin aracılığınla kutsanacak” (12:3). Bunun önemini gözden kaçırmamamız için Yaratılış kitabı bunu tekrarlar (18:18; 22:18, 26:4, 28:14). Bin yıl sonra, aynı vaat bir bütün olarak ulusa değil, İsrail'in büyük krallarından birine yeniden odaklanır: “Kralın adı sonsuza dek yaşasın, güneş durdukça adı var olsun. Onun aracılığıyla insanlar kutsansın, bütün uluslar ‘Ne mutlu ona’ desin!” (Mez. 72:17). “Müjdedi peygamber” de sık sık aynı genişlikte bir vizyonu dile getirir (örneğin, Ysa. 19:23-25). İsa'nın dirilişinden sonra kilisedeki ilk vaizler, İsa'nın getirdiği kurtuluşun Avram'a verilen bu vaadin gerçekleşmesi olduğunu anlamışlardır (Elç. 3:25). Elçi Pavlus da aynı bağlantıyı kurar (Gal. 3:8).

Yaratılış'taki pasaja açıkça atıfta bulunulmadığında bile, aynı duruş – Tanrı'nın nihai niyetinin başlangıçtan itibaren her ırktan erkek ve kadını oluşturduğu yeni insanlığa dahil etmek olduğu – yüzlerce şekilde ortaya çıkmaktadır. Aslında, bu pasajdan ayrı olarak, bugünkü okumalarda kalan üç pasajdan ikisi aynı yöne işaret etmektedir. Matta 11:20-24'te İsa, rahatsız edici bir dille, son günde putperest şehirlerin cezalandırılrsa da İsa'yı bizzat dinleme ve mucizelerini görme gibi akıl almaz bir ayrıcalığa sahip olan ama bundan hiçbir şey anlamayan İsrail şehirlerinden daha az şiddetli cezalandırılabilceğini açıkça belirtir. İsa'nın daveti çok geniştir: “Ey bütün yorgunlar ve yükü ağır olanlar! Bana gelin, ben size rahat veririm.” (Mat. 11:28). Ve Elçilerin İşleri 11'de Petrus, Kornelius ve ev halkıyla yaşadıklarını Yeruşalim'deki kiliseye anlatır ve onların şu sonuca varmasına yol açar: “Demek ki Tanrı öteki uluslardan olanlara da tövbe ederek yaşama kavuşmayı bağısladı” (Elç. 11:18).

Mesih cennetin sınırsız övgüsünü alır, çünkü kanıyla “her oymaktan, her dilden, her halktan ve her ulustan” insanları Tanrı için satın almıştır (Va. 5:9; bkz. 15 Aralık).

12 OCAK

Yaratılış 13; Matta 12; Nehemya 2; Elçilerin İşleri 12

Resim çok hoştur. İsa o kadar şefkatli ve naziktir ki, “ezilmiş bir kamış” (Mat. 12:20) bulduğunda, onu düşüncesizce koparmak yerine, kendini yenileyeceği umuduyla bağlar. Eğer bir mumun fitili için için yanan bir kora dönüşmüşse, onu söndürmek yerine – dolayısıyla tamamen söndürmek yerine – İsa onu yeniden alevlendirir. Bize söylendiğine göre, “adaleti zafere ulaştırana dek” bu şekilde davranacaktır. Uluslar O’nun adına umut bağlayacaklar” (12:20-21).

Bu sözler, Yeşaya’nın “Acı Çeken Kul” bölümlerinden biri olan Yeşaya 42:1-4’ten alınmıştır. Pek çok insan, kararlı ve karşı konulmaz bir güçle gelecek ve dünyaya ya da en azından İsrail’e adalet getirecek bir Mesih bekliyordu. Ancak pek çok kişinin, gelecek olan Kral ile Yeşaya’nın vaat ettiği hizmetkâr arasında bağlantı kurması pek olası görünmemektedir. Bu nedenle, uysallık ve bereket bağlamında ortaya çıkan ve zirvedeki yargı konusunda kısıtlanan bir krallık kavramı bu kadar beklenmedikti. Yine de İsa halkın arasında hastaları iyileştiriyor ve sonra da insanlara kim olduğunu söylememeleri için onları uyarıyordu (12:15-16). Matta’nın böyle bir davranışta Yeşaya’nın güzel sözlerinin doğrudan yerine geldiğini görmesi şaşırtıcı değildir.

Etraftaki ayetler bile aynı temaya işaret eder. İsa Şabat günü birini iyileştirirken, muhalifleri görünüşte Şabat’ı bozduğu için onu öldürmeye çalışırlar (12:9-14); İsa zavallı bir kurbandan cinleri kovarken, karşıtları İsa’yı şeytanın kendisi olarak yazmaya hazırdırlar (12:22-28). Onların sözde gelenekçilik adına gösterdikleri sertlik, İsa’nın yumuşaklığıyla keskin bir tezat oluşturur.

Büyük Hristiyanlıkla ilgili sonuçlara ek olarak, bu pasaj Hristiyanların içine çekildiği krallığın doğası ve dolayısıyla bizden talep edilen davranışlar hakkında bir şeyler açıklamaktadır. Bir yandan, Matta’nın bir önceki bölümde açıkça belirttiği gibi, İsa’nın tanıkları kutsal ve cesur bir cesarete, dışlanmaya ve hatta zulme katlanmaya istekli olan Müjde’ye sıkı bir sadakate çağırılırlar. Ancak sert ve haşin bir “güç”, öfkeli ve küçümseyici bir dürüstlük, sadece acımasız bir cesaret, atıp tutan ve manipüle eden bir tanıklık sergilememeliyiz. Takipçilerine “Boyunduruğumu yüklenin, benden öğrenin. Çünkü ben yumuşak huylu, alçakgönüllüyüm. Böylece canlarınız rahata kavuşur.” (11:29) diyen Rab İsa’yı izliyoruz. Bu, bizim de “uluslara adaleti” duyururken (12:18), sokaklarda zil çalarak kavga etmemeye ya da bağırıp çağırmamaya karar verdiğimiz anlamına gelir.

13 OCAK

Yaratılış 14; Matta 13; *Nehemya 3; Elçilerin İşleri 13*

Eğer biri Yaratılış kitabını, Kutsal Kitap'ın diğer kitaplarının içeriğini bilmeden okuyacak olsaydı, en esrarengiz bölümlerden biri kesinlikle Melkisedek hakkındaki bu birkaç ayet olurdu (Yar. 14:18-20). Sonuçta, bu olay kitabın genel örgüsüne nasıl önemli bir katkı sağlamaktadır?

Melkisedek'in varlığı, (Yaratılış 13'te kaydedilen) Avram ve Lut'un kendi sü-rüleri arasında patlak veren kavgayı durdurmak için ayrılma kararıyla hızlanır. Lut, Sodom ve Gomora ovalarını seçer. Bu, Kedorlaomer ve onunla iş birliği yapan önemsiz kralların ikiz kentlere saldırıp büyük bir ganimetle kaçtıkları sırada, Lut'un, ailesinin ve servetinin esir alınması anlamına gelir. Avram, çok sayıdaki savaştı adamı ile saldırganların peşine düşer. Çatışma, Lut ve ailesinin serbest bırakılması, götürülen insanların ve malların geri getirilmesiyle sona erer. Bunu izleyen ayetlerde, Avram, zaten kötülükle anılan bir kent olan Sodom'un kralından herhangi bir ödül kabul etmeyi reddeder, ancak Salem'in (muhtemelen Yeruşalim'e eşdeğer) kralının kutsamasını memnuniyetle kabul eder ve karşılığında ona onurlandırıcı bir ondalık öder.

Tarihsel olarak Melkisedek (adı "doğruluk kralı" anlamına gelir), Şalem şehir devletinin ("barış" ya da "esenlik" anlamına gelen bir ad) kralı olarak görünür. Sadece Şalem'in kralı olarak değil, aynı zamanda "Yüce Tanrı'nın kâhini" olarak da işlev görür (14:18). Gerçekten de, Avram'ı Yüce Tanrı adına kutsar. Avram da onu, daha önceki ilişkilerinden tanıdığı için ona o kadar saygı duyar ki, karşılığında onu onurlandırır.

Avram'ın yeryüzünde yaşayan Tanrı'nın bilgisini taşıyan tek kişi olduğunu düşünmemeliyiz. Melkisedek de bir başkasıydı ve Avram, onda kendisine benzer bir ruh bulur. Hikâyeye önemli olan, hemen hemen herkesin tam soyağacının verildiği bir kitapta, oldukça çarpıcı bir şekilde, Melkisedek'in sadece görünür olması ve kaybolmasıdır – bize ne anne babasının kim olduğu ne de ne zaman ve nasıl öldüğü söylenir. O ve kenti, Sodom ve kralı gibi bir benzerlik gösterir. Bir kez daha, iki şehir vardır: Tanrı'nın şehri ve insanın şehri (Augustinus'un adlandırdığı gibi).

Melkisedek'ten Kutsal Kitap'ta sadece iki yerde daha bahsedilir. Bunlardan ilki Mezmur 110'dur (bkz. 17 Haziran); diğeri ise, yazarın Melkisedek'in Yaratılış'ın olay örgüsüne dahil edilmesinin bir tesadüf olmadığını ve olağanüstü öneme sahip sembollerle yüklü bir olay olduğunu kabul ettiği İbraniler'dir (özellikle İbr. 7). Tanrı, sadece sözlü kehanetlerle değil, Tanrı halkının beklentilerini şekillendiren ve kategorileri sağlayan modellerle (ya da tiplerle) nihai kâhin-kralın yolunu hazırlamaktadır.

14 OCAK

Yaratılış 15; Matta 14; Nehemya 4; Elçilerin İşleri 14

Tanrı'nın zaman ölçeği bizimkinden çok farklıdır. Avram bir oğul ister ve zamanının tükenmekte olduğunu hisseder; oysa Tanrı, milyonlarca torunu olan bir ırk öngörür. Avram, Tanrı'nın onu Keldaniler'in Ur kentinden çağırmaktaki amacına dair hiçbir şey kesinleşmemişken, yaşamının sona yaklaştığını hisseder; Tanrı ise kurtarıcı tarihin tüm akışını görür.

Tanrı'nın Yaratılış 15'te yaptığı şey, İbrahim'e soyunun çok büyük bir sayı oluşturacağını vaat etmektir. Tanrı'nın vaadi bir düzeyde yeterlidir: "Avram, RAB'be iman etti, RAB bunu ona doğruluk saydı" (Yar. 15:6). Avram'ın imanı basit ve derindir: Tanrı'nın vaatlerine inanmış, Tanrı'nın sözüne güvenmiştir. Ve bu iman Tanrı'nın gözünde doğruluk olarak kabul edilmiştir. Bu, Avram'ın böylesine doğru bir iman sergilediği için takdir puanı kazandığı anlamına gelmez. Daha ziyade, Tanrı'nın kendi suretini taşıyanlardan talep ettiği şey—her zaman talep ettiği şey doğruluktur—ama bu günahkâr ırkta kabul ettiği, doğruluk olarak değerlendirdiği şey imandır; Tanrı'ya olan bağlılığımızı kabul eden ve Tanrı'nın sözünü dinleyen imandır. Avram'ın bu imanı, onu iman edenlerin "babası" yapan şeydir (Rom. 4; Gal. 3).

Ancak bu iman ne kadar içten olursa olsun, Avram, Tanrı'nın vaadinin bazı ayrıntılarını hayal etmekte zorlanır. Tanrı ona, soyunun çevresindeki tüm topraklara sahip olacağı bir zamandan söz eder ve Avram tereddüt ederek bir işaret ister (Yar. 15:8). Tanrı, lütfederek bir işaret verir: Avram bir düşte Tanrı'nın kendisiyle bir antlaşma yaptığını görür. Muhtemelen "dumanlı bir mangalla alevli bir meşale" (Yar. 15:17) arasından geçtiği hayvan parçaları, "Bu antlaşmaya girenler, bu antlaşmanın şartlarını bozarlarsa benzer şekilde parçalansınlar" demenin bir yolunu temsil eder. Avram'ın imanını sağlamlaştırmak için vizyoner bir iyilik eylemi olan şey, aynı zamanda Tanrı'nın uzun vadeli planlarının, geniş bir referans çerçevesinin örneğidir: Avram ve onun soyuyla antlaşmasını kurmaktadır, bugün Hristiyanların girdiği bir antlaşma ilişkisi (Gal. 3:6-9).

Bu bölümde Tanrı'nın olaylara uzun vadeli bakışını gösteren bir konu daha vardır. Avram'ın Vaat Edilmiş Topraklar'ı hemen ele geçirmeye başlayamamasının bir nedeni, "Amorlular'ın günahının henüz tam ölçüsüne ulaşmamış olmasıdır" (Yar. 15:16). Tanrı'nın egemen zamanlaması, ahlaki duyarlılıklarıyla öylesine örtüşür ki, Avram'ın çocukları Vaat Edilmiş Topraklar'ı ele geçirmeye hazır olduklarında, o topraklarda yaşayanlar öylesine alçalmış olacaktı ki, yargılamanın yapılması gerekecektir. Tanrı o zamanın geleceğini söyler, ama bu bölümde o zaman henüz gelmemiştir.

15 OCAK

Yaratılış 16; Matta 15; *Nehemya 5; Elçilerin İşleri 15*

Bildiğim kadarıyla, Eski Yakın Doğu edebiyatında Tanrı'nın doğrudan ismiyle hitap ettiği tek kadın Hacer'dir (Yar. 16:8; 21:17). Bu kadın, Eski Ahit'in büyük anaerkil figürlerinden –Sara, Rahel ya da Rebeka– biri değildir; o, metresine kızıp kaçan bir köledir. Yine de Tanrı ona hitap eder, Saray'a boyun eğmesini söyler (16:9), karnında taşıdığı çocuğun bir oğul olacağını vaat eder ve bu oğlun büyük bir ulusun atası olacağını bildirir (21:18).

Bu anlatı, üzerinde düşünülmesi gereken birçok katmanı barındırır. Tanrı'nın Yaratılış 15'te Avram'la yaptığı antlaşmadan sonra gerçekleşen bu olay, ne Avram'ı ne de Saray'ı iyi yansıtır. Çocuk sahibi olma çabası içinde olan bu iki kişi, Tanrı'nın amaçlarını –ve kendi arzularını!– yasal ama karanlık yollardan gerçekleştirme hakkına sahip olduklarını düşünür. Bunun sonucunda, sadece evlerinde yıllarca sürecektir bir gerginlik değil –bu gerginlik bir sonraki nesle de yansır (Yar. 21, 25)–, aynı zamanda günümüzde İsrail'le sık sık düşmanlık içinde olan Arap halklarının da başlangıcı oluşur. Kutsal Kitap'ın en büyük özelliklerinden biri, katıksız dürüstlüğüdür: büyük erkekler ve kadınlar tüm kusurlarıyla tasvir edilir. Bu dünya bozuk olmaya devam etmektedir ve en iyiler bile düşmüştür. Bu durum, bizleri kahramanlara tapınma konusunda uyarmalıdır.

Ancak, önceki bölümlerle başka bir bağlantı daha vardır. Tanrı, Avram'a yeryüzündeki bütün halkların onun aracılığıyla kutsanacağını vaat etmişti (12:3). Avram'ın seçilmesi, bu amaç için bir araçtır. Amaçlar, Avram'ın soyuna ne kadar odaklanırsa odaklansın, Tanrı her şeyin egemen Rabbi olmaya devam eder. Yaratılış kitabında, Avram'ın öyküsü, her şeyin yaratılışı ve her şeyin düşüşünü anlatan daha geniş bir hikâyenin içine yerleştirilmiştir. Ve burada, İsrail ulusunun tarihinin en başında, Tanrı'nın hor görülen ve dışlananlara, vaat edilen soyla organik bağı olmayan insanlara olan ilgisini açıkça gösterdiğini görürüz.

Bu kaygıyı Rab İsa'da da görebiliriz. Matta 15:21-28'de İsa, yeryüzünde bulunduğu dönemde görevinin öncelikle “İsrail'in kaybolmuş koyunlarına” yönelik olduğunu çok iyi bilmektedir (15:24). Tanrı'nın eski antlaşma halkı için kurtarıcı tarihsel bir öncelik vardır. Ancak bu durum, talebini akıllıca değiştiren Kenanlı bir kadının olağanüstü imanını kabul etmesine engel olmaz. Kadın, Mesih'e artık doğrudan hak iddia edemeyeceği şekilde “Davut Oğlu” (15:22) olarak hitap etmez; yalnızca merhamet için yalvarır (15:27). Bugün sayısız insanın yaptığı gibi, başka bir “Hacer” de bu merhameti bol bol bulur.

16 OCAK

Yaratılış 17; Matta 16; Nehemya 6; Elçilerin İşleri 16

Tanrı'nın kendisini Avram'a her gün açıkladığını düşünmemeliyiz; belirleyici anlar, önemli bir zaman diliminde gerçekleşmiştir. Kronolojik ipuçlarını bir araya getirdiğimizde, Yaratılış 12'de Avram'ın yetmiş beş yaşında olduğunu öğreniriz. Yaratılış 15 tarihsizdir, ancak bu olayın sonraki on yıl içinde gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Yaratılış 17'ye geldiğimizde ise Avram doksan dokuz yaşındadır ve İsmail on üç yaşındadır (Yar. 17:1, 25). Tanrı'nın bu olayla ilgili açılış sözleri, daha önce tanıtılan bazı temaları yeniden gündeme getirerek büyük bir teselli sağlamıştır: "Ben Her Şeye Gücü Yeten Tanrı'yım. Benim yolumda yürü, kusursuz ol. Seninle yaptığım antlaşmayı sürdüreceğim, soyunu alabildiğine çoğaltacağım" (Yar. 17:1-2).

Takip eden ayetlerde antlaşma, toprak vaadi ve Avram'ın "birçok ulusun babası" olacağı vurgulanır (Yar. 17:4-5). Sonuncusu gururla ifade edilse de, kurtuluş tarihini ileriye taşıyan üç yeni unsur dikkat çeker:

1. *Yeni İsimler*: Hem Avram'a hem de Saray'a yeni isimler verilir. "Avram" (yüce baba), "İbrahim" (birçok ulusun babası) olarak değiştirilir. Bu isim değişikliği, İbrahim'in yeryüzündeki bütün halkların kendisi aracılığıyla kutsanacağı vaadini ima eder (Yar. 12:3). Benzer şekilde, "Saray" ismi "Sara"ya dönüşür; bu, onun "ulusların anası" olacağını ifade eder (Yar. 17:16). Bu isimler, onların Tanrı'nın planındaki rollerinin ne kadar önemli olduğunu gösterir.

2. *Sünnet*: Tanrı, sünneti antlaşmanın işareti olarak tanıtır. Sünnet, eski Yakın Doğu halkları arasında bilinen bir uygulamaydı, ancak burada özel bir anlam kazanmıştır. Bu ritüel, Tanrı'nın halkıyla yaptığı antlaşmanın eşsiz işareti olarak belirlenir. İbrahim, bu buyruğa uymakta hiç tereddüt etmez ve ev halkıyla birlikte derhal sünnet olur (Yar. 17:23-27). Sünnet, İbrahim'in soyunun diğer halklardan ayrılmasını sağlayan sosyal bir "sınır işareti" olur. Ancak bundan daha fazlasıdır; bu işarete uymamak, bir kişinin Tanrı'nın halkından koparılması anlamına gelir (Yar. 17:13-14).

3. *İshak ve İsmail*: Tanrı, İbrahim'in Sara'dan bir oğul doğacağına dair vaatlerini yineler. Ancak İbrahim'in, Sara'nın bu yaştan sonra doğum yapabileceğine olan şüpheleri nedeniyle, İsmail'in vaatlerin varisi olmasını teklif ettiği görülür (Yar. 17:17-18). Fakat Tanrı, antlaşma soyunun İshak'tan geçeceğini kesin bir şekilde belirtir (Yar. 17:19-21). İsmail çok sayıda çocuk sahibi olacak ve büyük bir ulus oluşturacaktır; ancak antlaşma, Tanrı'nın egemen seçimiyle İshak üzerinden ilerleyecektir.

Bu noktada, Tanrı'nın kurtuluş tarihindeki planının hem evrensel bir vizyon taşıdığı hem de özel bir seçime dayandığı açıkça görülür. İbrahim'in hikâyesi, bu seçimin derin etkilerini taşır ve Tanrı'nın sözlerinin asla boşa gitmeyeceğini bize hatırlatır.

17 OCAK

Yaratılış 18; Matta 17; Nehemya 7; Elçilerin İşleri 17

İmanlıların bile bazen düştüğü büyük hatalardan biri, İsa'yı hafife alma eğilimidir (Mat. 17:1-8).

İsa, on iki öğrencisinden ilk üçünü –Petrus, Yakup ve Yuhanna– yüksek bir dağa götürür. “Onların gözleri önünde İsa'nın görünümü değişti. Yüzü güneş gibi parladı, giysileri ışık gibi bembeyaz oldu” (17:2). Birdenbire Musa ve İlyas ortaya çıkıp “İsa'yla konuşmaya başladılar” (17:3). Sanki ebedi Oğul'un nihai kimliğinin ortaya çıkmasına izin verilmiş gibidir; üç öğrenci, “O'nun görkeminin görgü tanıkları” olurlar (2. Pe. 1:16). Burada aynı zamanda yüceltilmiş Oğul'un (bkz. Va. 1:12-16), gökte, yerde ve yer altında her dizin önünde eğileceği, her dilin “Baba Tanrı'nın yüceltilmesi için İsa Mesih'in Rab olduğunu” itiraf edeceği İsa'nın (Flp. 2:10-11) yüceliğinin bir önsözünü görmemek zordur.

Ancak Petrus yanlış anlar. Bu olayda bulunmanın büyük bir ayrıcalık olduğunu haklı olarak kabul eder: “Ya Rab,” der, “Burada bulunmamız ne iyi oldu!” (17:4). Sonra da ağzındaki baklayı çıkarır: “İstersen burada üç çardak kurayım: Biri sana, biri Musa'ya, biri de İlyas'a.” Musa ve İlyas'ın varlığının önemini tamamen yanlış anlar. İsa'nın, onların yüce makamına, Sina antlaşmasının aracısı ve İncil'deki büyük peygamberlerin ilki makamına yükseltildiğini düşünür.

Tamamen yanılmaktadır. Onların varlığı daha çok, Yasa'nın ve peygamberlerin O'na tanıklık ettiklerini gösterir (krş. 5:17-18; 11:13). Tanrı'nın kendisi her şeyi açıklar. Korkunç bir gösteriyle Tanrı, etrafı saran bir bulutun içinden gürler: “Sevdiğim Oğlum budur; O'ndan hoşnudum. Onu dinleyin!” (17:5). Üç öğrenci, secde ettikleri dehşetten kurtulduklarında her şey bitmiştir: “Başlarını kaldırdınca İsa'dan başka kimseyi göremediler” (17:8).

İsa'nın rakibi yoktur. Pek çok dini lider olmuştur ve olmaktadır. Postmodern duyarlılıklar ve felsefi çoğulculuğa derin bir kültürel bağlılık çağında, İsa'yı sayısız şekilde göreceleştirmek son derece kolaydır. Ancak, bizi yaratan ve sonra bizden biri olan; yüceliğin Rabbi ve bir insan olan, iğrenç çarmıhta zillet ve utanç içinde öldüğü, ancak şimdi yücelerdeki Majestelerinin sağında oturduğu ve dünyaya başlamadan önce Baba ile paylaştığı yüceliğe geri döndüğü söylenebilecek tek bir Kişi vardır.

18 OCAK

Yaratılış 19; Matta 18; *Nehemya 8; Elçilerin İşleri 18*

Eğer bir kişi dikkatli değilse, bir benzetmeyi çarpıtmak oldukça kolaydır. Bunun nedeni açıktır. Bir şey başka bir şeyin analojisi olduğunda, kaçınılmaz olarak iki şeyin paralel olduğu noktalar ve oldukça farklı olduğu başka noktalar vardır. Eğer her noktada paralel olsalardı, aralarındaki ilişki analojik olmazdı: bunun yerine ikisi özdeş olurdu. Analojik bir ilişkiyi bu kadar verimli ve anlayışlı kılan şey, tam da iki şeyin özdeş olmaması gerçeğinde yatmaktadır. Ancak bu aynı zamanda bazen onları anlamayı biraz zorlaştıran bir durumdur.

Bu nokta, İsa'nın Matta 18:1-6'da yaptığı benzetmenin anlaşılması açısından kritik öneme sahiptir. Öğrencileri göklerin krallığında kimin en büyük olduğunu tartışmaya başladıklarında, İsa küçük bir çocuğu çağırır ve "yollarından dönüp küçük çocuklar gibi olmadıkça" "Göklerin Egemenliği'ne asla giremeyecekleri" konusunda ısrar eder (18:3). Gerçekten de "Kim bu çocuk gibi alçakgönüllü olursa, Göklerin Egemenliği'nde en büyük odur." (18:4). Küçük bir çocuğu İsa'nın adı uğruna kabul etmek, İsa'yı kabul etmektir (18:5); İsa'ya iman eden bu küçüklerden birinin günah işlemesine neden olmak, hiç doğmamış olmanın daha iyi olacağı kadar ağır bir suç işlemektir (18:6).

Benzetmenin neyi ortaya koymadığına dikkat etmek önemlidir. Çocukların masum ya da günahsız olduğuna dair bir ima yoktur, imanlarının özünde saf olduğuna dair bir ipucu yoktur, çocukların Tanrı'yı yetişkinlerden daha iyi anladığına dair duygusal bir yanılısma yoktur. Benzetmenin ana noktası, öğrencilerin tartışmasının bağlamı tarafından belirlenir. Onlar krallıkta kimin en büyük olduğu konusunda endişelenirken, İsa kimsenin büyük olduğunu düşünmeyeceği toplum üyelerine dikkat çekmeye özen gösterir. Çocuklar çok bağımlı yaratıklardır. Güçlü, bilge ya da sofistike değillerdir. Nispeten şeffaftırlar. O halde gururlu yetişkinler, Tanrı'ya küçük çocuklar gibi yaklaşabilmek için kendilerini alçaltmalıdırlar: Krallıkta en büyük olma umudu olmadan, basitçe, öz bilinçsiz bir bağımlılık içinde.

Dahası, eğer bu çocuklar İsa'ya – kuşkusuz fazla karmaşık olmadan, ama şeffaf bir basitlikle – iman ederlerse, onları yoldan çıkaranlar acınacak derecede ve son derece kötüdürler.

O halde burada, krallıktaki yüceliğin, iddialarımızı paramparça eden, gururumuzu alçaltan, bencil özlemlerimizi utandıran bir görüntüsü vardır. Bu benzetmeden yanlış sonuçlar çıkarmamamız gerekiyorsa, üzerinde düşünmemiz ve uygulamaya koymamız gereken pek çok doğru sonuç vardır.

Dini zirveleri ve büyük itibarları arzulayanların şu sözler üzerinde uzun uzun düşünmeleri gerekir: "Kim bu çocuk gibi alçakgönüllü olursa, Göklerin Egemenliği'nde en büyük odur."

19 OCAK

Yaratılış 20; Matta 19; Nehemya 9; Elçilerin İşleri 19

İsa'nın zengin genç adamla görüşmesinden sonra öğrencilerine şöyle der: "Size doğrusunu söyleyeyim, zengin kişi Göklerin Egemenliği'ne zor girecek. Yine şunu söyleyeyim ki, devenin iğne deliğinden geçmesi, zenginin Tanrı Egemenliği'ne girmesinden daha kolaydır." (Mat. 19:23-24). Bize söylendiğine göre, öğrenciler "büyük bir şaşkınlık içindeydiler." "Öyleyse kim kurtulabilir?" diye haykırdılar (19:25).

Bu sorular çok şey ele vermektedir. Öğrenciler, eğer kurtulabilecek biri varsa, bunun az önce üzüntüyle İsa'dan yüz çevirmiş olan, ahlaklı, dürüst ve varlıklı genç adam olduğunu düşünüyorlardı. Eğer o bile kurtulamayacaksa, dünyada kim kurtulabilir ki? Belki de zenginliğinin, onun Tanrı tarafından kutsandığını gösterdiğini ve herkesin önünde dürüst karakterinin bu yargıları doğruladığını düşünüyorlardı.

Böylece, İsa'nın sözlerini ne kadar yanlış anladıklarını ortaya koyuyorlar. İsa'nın işaret ettiği nokta, zenginliğin kolayca bir vekil tanrıya dönüşebileceğiydi. Zenginliğe, özellikle de biriktirdiği ve bu yüzden gurur duyduğu zenginliğe bağlı olan bir kişinin Tanrı'ya bir çocuğun yaklaşabileceği gibi yaklaşması (19:13-15) ve sadece yardım istemesi, lütf görmesi olağanüstü zordur. Öğrenciler bu konuda tam ters bir bakış açısına sahiptirler. Onlara göre, mal mülk bir bereketir ve Tanrı'dan gelir. Eğer bir kişi mala mülke sahipse, bu bereketin kaynağının Tanrı olması gerekir. Dolayısıyla, çok sayıda nimete sahip olan bir kişinin kurtulma olasılığı, daha az nimetle övünen diğerlerine göre daha yüksektir.

İsa bu konuda tartışmaya girmez. Eğer bu noktada birinin kurtulma olasılığının az ya da çok olduğundan söz etseydi, onların sorusunun meşruiyetini desteklemiş olurdu ve bu da aslında tek başına yanlış bir düşünce olurdu. Meseleye bakış şekli bu değildir. Öğrencilerin krallığa en yakın olduklarını düşündükleri grubu ele alalım: Onlar kurtulacak mı? İsa ısrarla, "İnsanlar için bu imkânsızdır" der (19:26). Bu da elbette, öğrencilerin bakış açısına göre, en şanslı olanlar bile giremezse, hiç kimse giremez demektir. Mesele de budur: "İnsanlar için bu imkânsızdır."

Yine de bu imkânsızlık tersine çevrilebilir, çünkü biz insanların yapamayacağı birçok şeyi yapan bir Tanrı'ya hizmet ediyoruz. Kim kurtulacak? "Tanrı için her şey mümkündür" (19:26). Umudumuz burada yatmaktadır: Zengin olsun, fakir olsun, en beklenmedik kişileri alıp yarasını onların yüreklerine yazan bir Tanrı'da. Tanrı'nın araya giren lütfü dışında hiçbirimiz için umut yoktur.

20 OCAK

Yaratılış 21; Matta 20; Nehemya 10; Elçilerin İşleri 20

On dokuzuncu yüzyılda Lord Acton, “her gücün yozlaştırdığını ve mutlak gücün mutlaka yozlaştırdığını” yazmıştı. Amerikan Cumhuriyeti’nin kurucu babaları da buna karşı çıkmazlardı. Denge ve denetleme mekanizmalarına sahip bir hükümet inşa etmelerinin nedenlerinden biri de buydu; herhangi bir organın çok fazla güce sahip olmasını istemiyorlardı çünkü er ya da geç yozlaşacağını biliyorlardı. Bu aynı zamanda anayasal olarak zorunlu demokratik oylama istemelerinin de başlıca nedenidir. Bunun nedeni halkın kolektif olarak bilgeliğine güvenmeleri değildi – yazıları, halk oylamasına çok fazla güç verme konusunda tedirgin olduklarını göstermektedir. Ancak insanları görevden almak ve yerlerine başkalarını getirmek için bir mekanizma istediler. Bu şekilde, iktidardaki hiç kimse durmaksızın güç biriktiremezdi: er ya da geç halk kan dökülmeden onları görevden alabilirdi.

İsa tüm hükümet hiyerarşilerindeki gücün doğasını anlamıştır: “Bilirsiniz ki, ulusların önderleri onlara egemen kesilir, ileri gelenleri de ağırlıklarını hissettirirler” (Mat. 20:25). Ne yazık ki kilise gücü de aynı şekilde yozlaştırıcı olabilir. Bu nedenle İsa kökten farklı bir paradigma ortaya koyar: “Sizin aranızda böyle olmayacak. Aranızda büyük olmak isteyen, ötekilerin hizmetkârı olsun. Aranızda birinci olmak isteyen, ötekilerin kulu olsun.” (20:26-27).

Bu pasajı doğru anlamamız, kilisenin sağlığı için hayati önem taşımaktadır. Üç düşünce, onun anlamına odaklanabilir.

Birincisi, bu konudaki nihai model, “hizmet edilmeye değil, hizmet etmeye ve canını birçokları için fidiye olarak vermeye gelen” Rab İsa’nın kendisidir (20:28). Bu sadece İsa’nın çarmıhta öldüğünde elde ettiği kefaretin ikame edici doğası hakkında harika bir metin değil (bkz. 20:17-19), aynı zamanda İsa’nın yaşamı ve ölümünün Hristiyan liderliğinin ölçüsünü oluşturması gerektiği konusunda güçlü bir ısrardır.

İkinci olarak, herkesin kölesi olmak, kesinlikle liderlerin aşağılanmaya müsait, aptal, cahil ya da sadece nazik olmaları gerektiği anlamına gelmez – tıpkı İsa’nın liderliğinin ve fedakarlığının bu tür beceriksizliklerle tanımlanmadığı gibi.

Üçüncü olarak, Hristiyan liderliğinin, Mesih’in başkaları uğruna kendini feda etmesinin nihai örneği gibi, başkaları uğruna kendini feda etmek olduğu anlamına gelir. Dolayısıyla kilise, yüksek makamlar için gerekli olan pek çok armağana sahip olan ama bu armağandan yoksun olan kişileri liderlik makamlarına yükseltmemelidir. Örneğin, önderlik etmek ya da öğüt vermek için önderlik ya da öğüt verme armağanına sahip olmalısınız (Rom. 12:6-8). Ama aynı zamanda Mesih’teki kardeşleriniz uğruna ilkeli bir şekilde kendinizi feda etmeye de derinden bağlı olmalısınız, aksi takdirde diskalifiye edilirsiniz.

21 OCAK

Yaratılış 22; Matta 21; Nehemya 11; Elçilerin İşleri 21

İbrahim'in İshak'ı kurban sunarak sınanması, birçok derin anlam taşıyan ve dramatik bir güce sahip bir olaydır. Tanrı'nın emirlerine karşı İbrahim'in itaatkâr tavrı, hem onun imanını hem de Tanrı'nın planlarının gücünü vurgular. Olayın anlatımındaki sertlik, İbrahim'in içsel çatışmalarını ve Tanrı'ya duyduğu derin güveni ortaya koyar. İbrahim, oğlunu öldürmeye hazır olduğu anda, Tanrı'nın nasıl bir müdahale yapacağını bilmeden, onunla birlikte Moriya Dağı'na gitmesi ve sonrasında da Tanrı'nın sağladığı kuzuya yönelmesi, büyük bir iman örneğidir.

İbrahim'in "Oğlum, yakmalık sunu için kuzuyu Tanrı kendisi sağlayacak" şeklindeki cevabı, onun içsel dünyasının derinliğini ve Tanrı'ya duyduğu güveni yansıtır. Bu yanıt, İbrahim'in Tanrı'nın kendisini şaşırtacak bir çözüm sunacağına dair umudu ve aynı zamanda bir tür teslimiyetidir. Ancak bu cevabın ardında, İbrahim'in çocuk için dindarca söylediği bir şeyin ötesinde, Tanrı'nın planlarını çok daha derin bir şekilde içselleştirdiği de görülür. Tanrı, İshak'ın yerine bir kuzu sağlayarak, İbrahim'in söylediklerinden çok daha fazlasını gerçekleştirir. Burada, Tanrı'nın yalnızca o anki ihtiyacı karşılamadığı, aynı zamanda gelecekteki büyük kurtuluş planını da ima ettiği görülür: Tanrı, kendi Oğlu'nu, İshak'ın yerine geçerek insanlığın kurtuluşunu sağlayacaktır.

İbrahim'in, Tanrı'nın kendisine verdiği vaatler doğrultusunda, imanın doruklarına ulaşan bu eylemi, Tanrı'nın antlaşma vaatlerinin güvence altına alındığı bir anı simgeler. Tanrı, İbrahim'e vaatlerinde bulunarak, onu ve soyunu büyük bir kutsama ile ödüllendirir. Bu kutsama, sadece maddi anlamda değil, manevi olarak da büyük bir anlam taşır. Tanrı'nın yemin etmesi, hem İbrahim'e hem de ondan gelenlere imanlarını pekiştiren bir çapa sağlar. İbrahim'in Tanrı'ya olan mutlak güveni, onun imanının zirveye ulaşmasını ve Tanrı'nın kurtuluş planının doğru bir şekilde anlaşılmasını mümkün kılar. Sonuç olarak, İbrahim'in İshak'ı kurban sunmaya hazır olması, sadece bir iman sınavı değil, aynı zamanda Tanrı'nın tüm insanlık için sağlayacağı kurtuluşun sembolik bir görüntüsüdür. İbrahim'in itaatindeki mükemmellik, Tanrı'nın planlarının ne kadar derin ve kapsamlı olduğunu bizlere öğretir. Bu olay, yalnızca geçmişe ait bir iman sınavı değil, gelecekteki Tanrı'nın Kurtarıcısı olan Mesih'e işaret eden bir anlam taşır.

22 OCAK

Yaratılış 23; Matta 22; Nehemya 12; Elçilerin İşleri 22

Matta 22'nin kapanış ayetleri (Mat. 22:41-46) Müjde Kitapları'ndaki en ilgi çekici karşılıklı konuşmalardan birini içerir. Gerçekte, verdiği bilgece yanıtlardan çok, kendisini tuzağa düşürmek ya da küçük düşürmek için tasarlanmış bir dizi aldatıcı soruyu başarıyla savuşturduktan sonra, İsa kendi sorusunu sorar: "Mesih'le ilgili olarak ne düşünüyorsunuz? O kimin oğludur?" (22:42). Bazı Yahudiler, biri Davut'un soyundan (Yahuda kabilesi), diğeri de Levi kabilesinden olmak üzere iki Mesih olacağını düşünüyorlardı. Ancak şaşırtıcı olmayan bir şekilde, Ferisiler burada doğru yanıtı verirler: "Davut'un oğlu" (22:42). Şimdi İsa bombayı patlatır: "O halde nasıl oluyor da Ruh'la konuşan Davut O'na 'Rab' diyor? Çünkü şöyle diyor: 'Rab Rabbime dedi ki: "Ben düşmanlarını ayaklarının altına serinceye dek sağımda otur."' (22:43-44).

İsa, üst yazıda Davut'un mezmuru olarak tanımlanan 110. Mezmur'dan alıntı yapmaktadır. Eğer mezmuru sıradan bir saray mensubu yazmış olsaydı, o zaman "RAB Rabbime diyor ki" diye yazdığına, "RAB [Yahveh] Rabbime [Kral'a] dedi ki" demek istediği anlaşılırdı. Aslında, birçok liberal akademisyen mezmuru bu şekilde yorumlamaktadır –bu da elbette üst yazının ne dediğini görmezden gelmeleri gerektiği anlamına gelir. Ama eğer mezmuru Davut yazdıysa, o zaman hitap ettiği "Rabbim" kendisinden başka biri olmalıdır. Yüzyıllar boyunca hem Yahudi hem de Hristiyan birçok Kutsal Kitap öğrencisi tarafından önerilen açıklama doğrudur: "Ruh'tan esinlenerek" (22:43) Davut, kehanet mezmuru (yani, Ruh tarafından hemen harekete geçirilen bir kehanet, bir peygamberlik sözü) olarak adlandırılan mezmuru yazarken, gelecek olan Mesih'ten söz etmektedir: "RAB [Yahveh] Rabbime [Mesih'e] dedi." Ve mezmurun geri kalanında söyledikleri, onu hem evrensel kral hem de mükemmel kâhin olarak belirler.

Aile hiyerarşilerinin oğulun her zaman bir şekilde babadan daha aşağı görülmesi anlamına geldiği günlerde, İsa dikkat çektiği noktayı vurgulamaktadır: "Davut O'ndan Rab diye söz ettiğine göre, O nasıl Davut'un Oğlu olur?" (22:45).

Çıkarımlar şaşırtıcıdır. Davut'un soyundan gelen Mesih, bir yandan kuşkusuz Davut'un oğlu olacak, Davut'tan bin yıl uzakta olacak ama yine de tahtın varisleri arasında yer alacaktır. Ama öte yandan, o kadar yüce olacaktır ki, Davut bile ona "Rabbim" diye hitap etmek zorunda kalacaktır. Mesih'in başka herhangi bir anlayışı çok küçük, çok indirgemecidir. Eski Ahit metinleri nesiller öncesinden doğru yöne işaret ediyordu. Ancak indirgemeciliğin basitleştirmelerini Kutsal Kitap'ın bütünündeki vahyin derinliklerine tercih eden insanlar her zaman olacaktır.

23 OCAK

Yaratılış 24; Matta 23; Nehemya 13; Elçilerin İşleri 23

Matta 23'teki dil açıkçası şok edicidir. İsa Ferisilere ve yasa öğretmenlerine defalarca “yazıklar olsun” demekte, onları “ikiyüzlüler” olarak nitelemekte, “kör kılavuzlar” ve “kör budalalar” olarak adlandırmakta, onları “dıştan güzel görünen ama içi ölülerin kemikleri ve her türlü pislikle dolu olan badanalı mezarlara” benzetmektedir. Onlar “cehennemin oğulları”, “engerek soyu “dur. Rab İsa'nın bu kadar sert konuşmasına neden olan nedir?

Bu insanlarda İsa'nın öfkesini uyandıran üç temel özellik vardır.

Birincisi, Tanrı'nın vahyiyle ilgili olarak küçük şeylere odaklanan ve büyük şeyleri feda eden bakış açısının kaybidir. Ondalık verme konusunda çok titiz davranırlar, hatta bahçede yetişen otların onda birini bir kenara koyarlar, ancak bir şekilde “adalet, merhamet ve sadakat” (23:23) gibi büyük meseleler hakkında ilgisiz kalırlar. İsa dikkatle, *nispeten* önemsiz konuları göz ardı etmediğini söyler: muhatapları bunları ihmal etmemelidir, çünkü bu reçeteler ne de olsa Tanrı tarafından emredilmiştir. Ancak daha ağır meseleleri dışlayarak bunlara odaklanmak, sineği süzüp deveyi yutmaya benzer. Benzer şekilde, gerçeği söylemenin ne zaman önemli olduğu ve ne zaman, nasıl yalan söylemenin cezasız kalılabileceği hakkındaki dikkatlice kurgulanmış kurallar (23:16-22) yalnızca gerçeğin temelde önemli olduğunu göz ardı etmekle kalmaz, aynı zamanda tüm bu evrenin Tanrı'ya ait olduğunu ve tüm vaatlerimiz ile taahhütlerimizin O'nun önünde olduğunu da dolaylı olarak reddeder.

İkincisi, dönüştürülmüş bir doğaya dair çok az deneyimle birlikte dinin dışsal biçimlerine duyulan sevgidir. Dini bir öğretmen olarak karşılanmak, topluluk tarafından onurlandırılmak, kutsal ve dindar olarak görülme, ancak içten içe açgözlülük, kendine düşkünlük, acı, rekabet ve nefretle kaynamak son derece kötüdür (23:5-12, 25-32).

Üçüncü suçlama ise, önemli bir öğretici rolüne sahip oldukları için, bu önderlerin zehirlerini yaymaları ve gerek öğütlerle gerekse örneklerle başkalarını kirletmeleridir. Sadece kendileri krallığa girememekle kalmaz, aynı zamanda krallığı başkalarına da kapatırlar (23:13-15).

Kaç Evanjelik lider enerjisinin çoğunu çevresel, tesadüfi konulara harcıyor ve adalet, merhamet ve sadakat gibi devasa konulara –evlerimizde, kiliselerimizde, işyerimizde, tüm ilişkilerimizde, ulusumuzda– çok az zaman ayırıyor? Kaç kişi bilge ve kutsal olmaktan ziyade bilge ve kutsal olarak görülmeyle ilgileniyor? Bu nedenle kaç kişi kendi kötü örnekleriyle ve Müjde'den ve onun gerektirdiklerinden uzaklaşarak dinleyicilerini lanetliyor?

Tek umudumuz, bu korkunç suçu böylesine şiddetle kınamasına rağmen, kent için ağlayan İsa'dadır (Matta 23:37-39; Luka 19:41-44).

24 OCAK

Yaratılış 25; Matta 24; Ester 1; Elçilerin İşleri 24

Çeşitli zamanlarda Hristiyanlar, sık sık Rab'bin ne zaman geri döneceğine dair tarihler belirleme eğilimine girmişlerdir – hemen hemen her zaman, kehanette bulunan kişinin bir nesli içinde geri döneceğini söylemişlerdir. Ancak Matta 24:36-44'te İsa, zamanın gizli olduğunu ısrarla vurgular. Onu bilemeyiz ve bilmeye de çalışmamalıyız.

Daha doğrusu, pasaj iki şeyi vurgulamaktadır.

Birincisi, son zamanın tarihi sadece Baba tarafından, yalnızca kendisi için saklanan bir sır olmakla kalmaz, aynı zamanda yargının düştüğü an, beklenmedik, ani ve geri döndürülemez olacaktır. İsa, tufanın aniden başlamasıyla bir karşılaştırma yaparken dikkat çektiği nokta budur: “Nuh’un günlerinde nasıl olduysa, İnsanoğlu’nun gelişinde de öyle olacak.” (24:37). Burada anlatılmak istenen, çağların sonundaki insanların Nuh’un günlerindeki kadar kötü olacağı değildir. Bu doğru olabilir ya da olmayabilir, ama İsa’nın söylediği bu değildir. İsa, Nuh’un zamanındaki yaşamın, tufan öncesinde ne kadar normal olduğunu vurgular: “Nuh’un gemiye bindiği güne dek, tufandan önceki günlerde insanlar yiyip içiyor, evlenip evlendiriliyorlardı.” (24:38). Tufan, onları gafil avladı ve tamamen yok etti. “İnsanoğlu’nun gelişinde de böyle olacak” (24:39). İki erkek ya da iki kadın ortak bir işte birlikte çalışacaklar ve yargı birini alıp diğerini bırakacaktır (24:40-41). Çağın sonu ani ve beklenmedik olacaktır.

İkincisi, (“Bunun için”, 24:42) sadık hizmetkârların her zaman hazır olmalarıdır. Tehlikeli bir mahallede yaşayan bir ev sahibinin hırsızın ne zaman ortaya çıkacağını bilmediği açıktır. Aksine, her zaman hazırlıklı olmak için önlemler alır. Burada anlatılmak istenen, İsa’nın çağın sonundaki dönüşünün, hırsızın yaklaşması gibi sinsi, acımasız ya da sömürücü olduğu değildir. Daha ziyade, dönüşünün zamanlaması tahmin edilemese de, o gelecektir ve halkı buna, güvensiz mahalledeki ev sahibinin hırsızın gelişine hazırlandığı kadar hazırlıklı olmalıdır (zamanlaması da aynı şekilde tahmin edilemez). “Bunun için siz de hazır olun! Çünkü İnsanoğlu beklemediğiniz saatte gelecektir.” (24:44).

İsa tekrar geldiğinde ne yapıyor, söylüyor, düşünüyor ya da planlıyor olmak isterdiniz? İsa tekrar geldiğinde ne yapmak, ne söylemek, ne düşünmek ya da ne planlamak istemezsiniz? İsa size her zaman “uyanık kalmanızı, çünkü Rabbiniz’in geleceği günü bilemediğinizi” söyler (24:42).

25 OCAK

Yaratılış 26; Matta 25; Ester 2; Elçilerin İşleri 25

Koyunlarla keçilerin kıssası (Mat. 25:31-46), dikkatleri açlara, susuzlara, çıplaklara, hastalara ve zindandakilere odaklanmaktadır. Yoksulların, sefillerin ve talihsizlerin kolayca görmezden gelinebildiği ya da görüş alanımızın dışına itilebildiği bir kültürde bize çok şey anlatır. Burada İnsanoğlu ve Kral olan İsa şöyle demektedir: “Size doğrusunu söyleyeyim, bu en basit kardeşlerimden biri için yaptığınız şeyi, benim için yapmış oldunuz.” (25:40; krş. 45. ayet). Bu, sefillere hizmet ettiğimizde bir şekilde Mesih’e hizmet ettiğimiz anlamına gelmiyor mu? O zaman bu, İsa Mesih’in gerçek takipçilerinin ayırt edici bir işareti, hatta belki de ayırt edici işareti haline gelmez mi?

En azından bu kıssa genellikle bu şekilde yorumlanır. Bir düzeyde buna karşı çıkmaktan nefret ediyorum, çünkü diri Tanrı’yı tanıyan ve izleyenlerin Tanrı’daki yaşamlarını merhamet, hizmet ve kendini feda etme alanlarında göstermeleri her zaman önemlidir. Kutsal Kitap’ın başka yerlerinde de yoksullarla ilgilenme konusunda söyleyecek çok şey vardır.

Ancak bu benzetmenin odak noktasının bu olması pek olası değildir. Başka bir eski yorum akımı çok daha akla yatkındır. Metindeki iki unsur meseleyi açıklığa kavuşturmaktadır. Birincisi, İsa “koyunlar” tarafından yapılan ya da “keçiler” tarafından yapılmayan şeyin “bu en basit kardeşlerimden biri için” yapıldığında ısrar eder (25:40; krş. 45. ayet). Bu ifadenin, acı çeken herkesi değil, İsa’nın acı çeken takipçilerini kastettiğine dair çok sayıda kanıt vardır. Vurgu, genel merhamet üzerinde değil (bu başka yerlerde önemli olsa da), aç, susuz, giysisiz, hasta ya da hapiste olan İsa’nın takipçilerine kimin merhamet gösterdiği üzerinedir.

İkinci olarak, hem koyunlar hem de keçiler (25:37, 41, 44), İsa’nın “en basit kardeşlerimden birine” nasıl davrandıklarıyla ilgili hükmünü açıklamasına şaşırırlar. Eğer İsa’nın kastettiği genel bir merhametse, buna nasıl şaşırıldığını anlamak zordur. Önemli olan, İsa’nın yardım edilen (ya da edilmeyen) bu insanlarla özdeşleşmesidir ve bu İncil dininin değişmez bir özelliğidir. Örneğin, Saul (Pavlus) Hristiyanlara zulmettiğinde, İsa’ya zulmetmektedir (Elçilerin İşleri 9:4). İsa’nın gerçek takipçileri, İsa’nın diğer takipçilerine, özellikle de en zayıf ve hor görülenerine yardım etmek için ellerinden geleni yaparlar; diğerlerinin bu yönde özel bir eğilimi olmayacaktır. Koyunlarla keçileri ayıran şey budur (25:32-33).

Peki, diğer Hristiyanlara, hatta İsa’nın en basit kardeşlerine bile nasıl davranıyorsunuz?

26 OCAK

Yaratılış 27; Matta 26; Ester 3; Elçilerin İşleri 26

Dört bölümün hepsi Tanrı'nın takdiri temasına katkıda bulunur.

Yaratılış 27, birçok yönden acıklı ve sinsi bir öyküdür. Daha önce Esav doğuştan gelen hakkını hor görmüştü (25:34); şimdi de onu hileyle elinden alır. Bu konuda Yakup'a, çocukları arasında kayırmacılık yapan ve kocasına sadakatsizlik gösteren annesi Rebeka rehberlik eder. Esav öfke nöbeti geçirir ve yaptıklarıyla ilgili hiçbir sorumluluk almaz. Aslında, acısını besler ve kardeşini öldürmeyi planlar. Vaat edilen soyu oluşturan ailenin durumu pek iyi değildir.

Yine de bu bölümü tüm kitabın akışı içinde okuyanlar, Tanrı'nın Rebeka'ya ikiz kardeşler doğmadan önce, büyüğün küçüğe hizmet edeceğini söylediğini hatırlarlar (25:23). Belki de Rebeka'nın böyle davranmasının nedenlerinden biri de budur: Görünüşe göre Tanrı'nın öngörüsünü yerine getirmek için biraz yardımcı, hatta ahlaksızca bir yardıma ihtiyacı olduğunu hissetmişti. Yine de bu kirli ve kötü eylemlerin ardında Tanrı gizemli bir şekilde vaat edilen soyu belirlediği sona ulaştırmak için amaçlarını gerçekleştirmektedir. Kuşkusuz Tanrı, soyu devam ettirmek istediği kişi Yakup olsaydı, onun önce doğmasını sağlayabilirdi. Bunun yerine Esav önce doğar, ama Yakup seçilir, sanki soyun önemli olduğunu, ama Tanrı'nın egemen, araya giren seçiminin salt insan kідeminden, salt ilk soydan daha önemli olduğunu söylemek ister gibi.

Matta 26'da yetkililer adaleti yozlaştırmak ve siyasi bir sorunu çözmek için çirkin bir komplo kurar; İsa'nın yakınlarından biri olan Yahuda efendisini satar; İsa Getsemani'de acı çeker, tutuklanır ve bir öpücükle ihanete uğrar. Sanhedrin mahkûmunu mahkûm eder ve ona acımasızca davranır, Petrus İsa'yı reddeder. Yine de kitabın akışı içinde, Tanrı'nın arzu edilen sona ulaşmak için egemen kontrolü elinde tuttuğundan kim şüphe edebilir? İsa canını "birçokları için fidiye olarak" (20:28) verecektir ve bu bölümdeki tüm başarısızlıklar, acılar ve günahlar kurtuluşla sonuçlanacaktır.

Ester kitabında Tanrı kelimesi bile kullanılmaz, ama burada da Haman'ın hükümet tarafından onaylanmış büyük soykırımını bile Tanrı'nın kurtuluşuna doğru gitmektedir. Ve Pavlus (Elç. 26) Sezar'a başvurmasaydı, görünüşe göre be-
raat edecekti –ama tam da bu başvuru onu sonunda İmparatorluğun kalbinde Müjde'yi ilan etmeye götürür.

Takdiri ilahi gizemlidir. Yanlış eylemleri haklı çıkarmak ya da günahı hafifletmek için asla kullanılmamalıdır: İshak ve ailesi fazlasıyla adildir, Yahuda hilekâr bir alçaktır, Haman rezildir ve Pavlus'u yargılayan Roma mahkemesi fazlasıyla yozlaşmıştır. Yine de Tanrı perde arkasından egemen bir şekilde hükmeder, kanlı olaylardan yücelik, utançtan onur çıkarır.

27 OCAK

Yaratılış 28; Matta 27; Ester 4; Elçilerin İşleri 27

Beytel adı “Tanrı’nın evi” anlamına gelir. Acaba kaç kilise, ev, İncil kolejlere ve seminerler, Hristiyan barınakları ve diğer kurumlar, tabelalarını ve antetli kâğıtlarını süslemek için bu ismi seçmiştir?

Yine de bu ismin verilmesine neden olan olay (Yar. 28) karışık bir durumdur. İşte Yakup, kilometrelerce ötedeki amcası Lavan’ın evine koşmaktadır. Görünüşte dindar bir eş aramaktadır ama bu neden İshak’ın zihninde Yakup’unkinden daha rahat bir şekilde yer eder? Gerçekte, bir önceki bölümün açıkça ortaya koyduğu gibi, hayatı için kaçmaktadır: Kendi ihanet ve aldatma eyleminin ardından öz kardeşi tarafından öldürülmekten kaçmak istemektedir. Tanrı’dan isteklerine bakılırsa, çok az yiyeceğe ve yetersiz giysiye sahip olma tehlikesiyle karşı karşıyadır ve şimdiden ailesini özlemektedir (28:20-21). Yine de Tanrı onunla öyle canlı bir rüyada karşılaşır ki, Yakup şöyle der: “Ne korkunç bir yer! Bu, Tanrı’nın evinden başka bir yer olamaz. Burası göklerin kapısı.” (28:17).

Tanrı ise İbrahim’in bu torununa, İbrahim’in Antlaşma’nın özünü tekrarlar. Merdivenin düşüşü, Tanrı’ya erişimin, Tanrı’nın bu noktaya kadar ilkeden çok çıkarla hareket eden bir adamla doğrudan temasa geçmesinin önünü açar. Tanrı onun soyunun çoğalacağını ve kendisine bu toprakların verileceğini vaat eder. Nihai genişleme de tekrarlanır: “Yeryüzündeki bütün halklar senin ve soyun aracılığıyla kutsanacak” (28:14). Kişisel düzeyde bile Yakup terk edilmeyecektir, çünkü Tanrı şöyle der: “Seninle birlikteyim. Gideceğin her yerde seni koruyacak ve bu topraklara geri getireceğim. Verdiğim sözü yerine getirinceye kadar senden ayrılmayacağım” (28:15).

Rüyasından uyanan Yakup bir sunak diker ve buraya *Beytel* adını verir. Ama büyük ölçüde hâlâ aynı düzenbazdır. Bir ant içer: “Tanrı benimle olur, gittiğim yolda beni korur, bana yiyecek, giyecek sağlarsa, babamın evine esenlik içinde dönersem, RAB benim Tanrım olacak.” (28:20-21).

Ve Tanrı onu öldürmez! Hikâye devam eder: Tanrı vaat ettiği her şeyi ve daha fazlasını yapar. Yakup’un tüm koşulları yerine getirilir. Kutsal Yazılar’ın en büyük temalarından biri, Tanrı’nın bizi olduğumuz yerde nasıl karşıladığıdır: güvensizliğimizde, koşullu itaatimizde, iman ve şüphe karışımımızda, huşu ve kişisel çıkar karışımımızda, anlayışımız ve aptallığımızda. Tanrı kendisini sadece en büyük ve en yiğit olanlara değil, bize, *Beytel*’imizde, Tanrı’nın evinde ifşa eder.

28 OCAK

Yaratılış 29; Matta 28; Ester 5; Elçilerin İşleri 28

Matta 28'in kapanış cümlesi çarpıcıdır: "İşte ben, dünyanın sonuna dek her an sizinle birlikteyim." (28:20). Elbette bu, dirilmiş olan Mesih'in göğe yükselişinin eşliğindeki halkına verdiği büyük bir vaattir. Ancak bağlam, bunun genelleştirilmiş bir güvence olmadığını ve başka bir şey olmadığını ortaya koymaktadır. Bağlamsal olarak Son Buyruk'la bağlantılıdır. Bu bağlantının doğası nedir? Ya da soruyu biraz daha açacak olursak, İsa'nın çağın sonuna kadar öğrencileriyle birlikte olacağına dair vaadi neden kendi yetkisine ve her yerde tüm insanları öğrencisi yapma buyruğuna eklenmiştir?

Bu sözlerin tehdide varan ham bir koşul olarak söylenmediğinin farkında olmalıyız. İsa gerçekte, "Eğer bütün ulusları öğrencim yaparsanız, çağın sonuna kadar hep sizinle birlikte olacağım" demiyor; "Eğer bütün ulusları öğrencim yapmazsanız, çağın sonuna kadar hep sizinle birlikte olmayacağım" da demiyor. Yine de bir tür bağlantı olduğu varsayılır. Nedir bu bağlantı?

Bağlantı o kadar geneldir ki, İsa'nın bizimle birlikte varlığının Son Buyruğa itaat ettiğimiz bir kalıp olduğunu düşünmemiz gerektiğinden şüpheleniyorum – yani aynı anda hem Buyruğa itaat edenlerin deneyimi hem de bizim itaat ettiğimiz bir kalıp. İsa'nın vaadine uygun olarak onun varlığını biliyor ve deneyimliyoruz ve onun kim olduğunu, ne yaptığını ve ne emrettiğini ilan ederken bile buna tanıklık ediyoruz. Duyurduğumuz Müjde'nin gerçeği ne kadar objektif olursa olsun, onu sadece gerçek olduğu için değil, aynı zamanda onun kurtarıcı ve dönüştürücü gücünü bizzat deneyimlediğimiz için duyuruyoruz. Bu nedenle sadece onun gerçeğini müjdelemekle kalmıyor, aynı zamanda ona, İsa'nın kendisine kişisel olarak tanıklık ediyoruz. Bizler sadece belirli nesnel olayların tarafsız müjdecileri değiliz, bizler başka öğrenciler yaratmaya adanmış öğrencileriz.

Bu görevi yerine getirirken, İsa'nın vaat edilen varlığına daha fazla değer vermemiz şartıdır. Onu ve kendi yaşamlarımızdaki dönüştürücü varlığını bildiğimiz için, müjdeleriz, vaftiz ederiz, talimat veririz, öğrenci yetiştiririz – ve onu daha iyi tanıyıp ve kendi yaşamlarımızdaki dönüştürücü varlığını daha fazla deneyimleriz. Dolayısıyla O'nun çağın sonuna kadar bizimle birlikte olacağına dair vaadi, Son Buyruğa itaat ettiğimiz kalıptır; aynı anda hem zemin hem hedef hem temel hem de ödüdür. Başka türlü nasıl olabilir ki? Ona hizmet ediyoruz çünkü onu seviyoruz ve yolumuzun sonunda onun kutsanmış "Aferin!" sözünü duymayı arzuluyoruz.

29 OCAK

Yaratılış 30; Markos 1; Ester 6; Romalılar 1

Pazar okulunda çocukken, İsrail'in on iki kabilesinin isimlerini basit bir koro söyleyerek öğrendim: "Bunlar Yakup'un oğullarının isimleridir:/ Gad ve Aşer ve Şimon, / Ruben, İssakar, Levi, / Yahuda, Dan ve Naftali-/ Toplam on iki, ama asla ikiz değil- / Zebulun, Yusuf ve Benyamin."

Ancak Kutsal Kitap'ın hikâyesinde on iki kabilenin ne kadar önemli olduğunu anlamam için daha uzun yıllar geçmesi gerekti. Yaratılış'ın geri kalanındaki dinamiklerin çoğu onların ilişkilerine dayanır. İsrail ulusunun örgütlenmesi, bir kabilenin, Levililer'in kâhin olarak ayrılmasına bağlıdır. Başka bir oğul olan Yahuda'dan Mesih'e giden Davut hanedanı doğar. Yüzyıllar boyunca Yusuf oymağı Efrayim ve Manaşşe olarak ikiye ayrılır; Benyamin önemli ölçüde Yahuda'yla birleşir. Kutsal Kitap'ın son kitabı olan Vahiy'de eski antlaşmanın on iki kabilesi, yeni antlaşmanın on iki elçisinin karşısını oluşturur: bu on ikiye on iki matris (yani bu kıyamet edebiyatının sembolizminde 144) ilke olarak Tanrı'nın tüm halkını kapsar.

Ama Yaratılış 30'da ne kadar da çirkin bir başlangıçları vardır. Yaratılış 29'da Lavan'ın, Yakup'un hem Lea hem de Rahel'le evlenmesine neden olan hilesi, şimdi Kutsal Yazılar'daki en sağlıksız kardeş rekabeti örneklerinden birine yol açar. Bu ailedeki kadınlardan her biri diğerini gölgede bırakmaya o kadar heveslidir ki, diğerinin çocuk doğurma yarışında öne geçmesine izin vermektense, cariyesini kocasına verir. İlişkiler o kadar benmerkezci ve acelecidir ki, bir başka sefer Rahel, kocasının sevişme fırsatını kız kardeşi Lea'ya birkaç adamotu karşılığında satmaya hazırdır. Çokeşlilik ve onunla birlikte çarpık ilişkiler karmaşası yerleşmiştir.

Bu acılı ve açıkçası işlevsiz aile ilişkilerinden on bir oğul ve bir kız doğar (son oğul Benyamin'in doğumu bölüm 35'te bildirilir). İşte İsrail ulusunun temeli olan on iki İsrail kabilesinin kökenleri. Onların kökenleri diğerlerinden daha kötü değildir; sadece tipiktirler. Ancak Tanrı'nın bu aileyle diğer ailelerden üstün oldukları için ilgilenmediği daha şimdiden anlaşılmaktadır. Hayır, onları İbrahim, İshak ve Yakup'a verdiği antlaşma vaatlerini yerine getirmek için kullanır. Büyük, kurtarıcı amaçlarını gerçekleştirmek için onlarla lütüfkâr bir şekilde sabreder. Düşük bütçeli bir filmin konusu olabilecek türden adi aile dinamikleri, evrenin Egemeni'nin antlaşma yeminlerini tutmasını engellemez.

30 OCAK

Yaratılış 31; Markos 2; Ester 7; Romalılar 2

Birçok Yahudi arasında en yaygın üç dindarlık eylemi dua etmek, oruç tutmak ve sadaka vermek (yani yoksullara para vermek) idi. Bu yüzden İsa'nın öğrencileri ikincisine biraz kayıtsız kaldıklarında, bu durum ilgi uyandırmak zorundaydı. Ferisiler oruç tutardı; Vaftizci Yahya'nın öğrencileri de oruç tutardı. Ama oruç tutmak İsa'nın öğrencilerine özgü bir şey değildi. Neden oruç tutmuyorlardı? (Mar. 2:18-22)

İsa'nın yanıtı çarpıcıdır: "Güvey aralarında olduğu sürece davetliler oruç tutar mı? Güvey aralarında oldukça oruç tutmazlar! Ama güveyin aralarından alınacağı günler gelecek, onlar işte o zaman, o gün oruç tutacaklar." (2:19-20). İşte İsa, son derece kendinin farkında, kendisinin Mesih'in damadı olduğunun ve O'nun huzurunda uygun tepkinin sevinç olduğunun derin bilincindedir. Krallık doğuyordu; kral çoktan hazırды, vaat edilen bereket günü patlak veriyordu. Bu, oruçla işaret edilen bir yas tutma zamanı değildi.

Yine de İsa, damadın öğrencilerinden uzaklaştırılacağından ve bu olayın yas tutmaya neden olacağından söz etmeye devam ettiğinde, o sırada herhangi birinin bu sözün önemini kavradığı çok şüphelidir. Ne de olsa Mesih geldiğinde, doğruluk ve Tanrı'nın zaferi olacaktı. Mesih'in götürülmesinden kim söz edebilirdi? Damat benzetmesinin tamamı anlaşılabilir hale geliyordu.

Ancak İsa'nın ölümü ve dirilişinden sonra, yüceltilmesinden sonra ve çağın sonunda geri döneceği vaadinden sonra, parçalar birbirine uyacaktır. İsa'nın görkemli dirilişi umutsuzluklarını sonsuza dek yok etmeden önce, havariler mezarda geçirdikleri üç gün boyunca korkunç bir keder yaşayacaklardı. Ve daha hafif bir ölçüde de olsa, İsa'nın öğrencileri, Efendilerinin kutsanmış dönüşünü beklerken Kötü Olan'ın saldırılarıyla yüzleşirken günlerce oruç tutmalarını gerektirecek acı döngüleri yaşayacaklardı. Ama şimdi değil. Şu anda, keder ve oruç açıkçası uyumsuzdu. Vaat edilen Mesih, göksel Damat, onların arasındaydı.

İsa'nın söylediği gerçek, krallığın doğuşuyla birlikte geleneksel yaşam yapısının ve dindarlık biçimlerinin değişeceğidir. Yeniyi eskinin üzerine, sanki eskisi yapının temeliymiş gibi aşlamak uygunsuz olacaktır – tıpkı eski bir giysideki büyük bir yırtığı yeni, yırtılmamış bir kumaş kullanarak yamalamanın ya da gazı şüphesiz eski deriyi patlatacak olan, hâlâ mayalanmakta olan yeni şarabı koymak için eski ve kırılğan şarap tulumlarını kullanmanın uygunsuz olması gibi. Eski yeniyi desteklemez; ona işaret eder, onu hazırlar ve sonra ona yol verir. Böylece İsa öğrencilerini doğmakta olan büyük değişikliklere hazırlar.

31 OCAK

Yaratılış 32; Markos 3; Ester 8; Romalılar 3

Yakup'ta ne büyük bir değişim! (Yar. 32) Elbette yüzeysel olarak pek bir şey değişmemiştir. Birüssebi'den Paddan Aram'a gitmek üzere ayrıldı çünkü hayatından endişe ediyordu; kardeşi Esav'ın onu öldürmek için kendince yeterli nedeni vardı. Şimdi evine dönmektedir ve Yakup hâlâ kardeşinden ölesiye korkmaktadır. Yüzeysel olarak bakıldığında, çok şeyin değiştiği söylenebilir; Yakup ailesinin çadırlarından, yanına neredeyse hiçbir şey almadan, bekâr bir adam olarak kaçarken, burada zengin, evli ve birçok çocuğu olan bir adam olarak eve döner.

Ancak iki yolculuk arasındaki en derin farklar, Yakup'un Tanrı'ya karşı değişen tutumunda kendini gösterir. Yolculuk sırasında Yakup, tanrısal konularda hiçbir girişimde bulunmaz. Sadece uyumaya gider (Yar. 28). Göğe uzanan bir merdivenin olağanüstü görünümüyle müdahale eden Tanrı'dır. Yakup uyandığında, yaşadıklarının Tanrı'nın bir tür ziyareti olduğunu kabul eder (28:16-17), ancak buna yanıtı Tanrı'yla pazarlık yapmak olur: Tanrı ona güvenlik, emniyet, refah ve nihayetinde mutlu bir eve dönüş bahşederse, Yakup da kendi payına Tanrı'yı kabul edecek ve ona ondalık verecektir.

Şimdi durum oldukça farklıdır. Doğru, Tanrı yine inisiyatifi ele alır: Yakup Tanrı'nın melekleriyle karşılaşır (32:1-2). Yakup ihtiyatlı davranmaya karar verir. Esav'a, kardeşinin dönmekte olduğunu bildirmek için adamlarından bazılarını önden gönderir. Bunun üzerine yıkıcı bir haber gelir: Esav onu karşılamaya gelecektir, ama dört yüz adamla birlikte.

Yakup bir yandan dikkatle düzenlenmiş bir planı harekete geçirir: Kardeşi için birbirini izleyen hediye dalgaları gönderilir ve habercilerin her birine Esav'la en üst düzeyde nezaket ve saygıyla konuşmaları talimatı verilir. Öte yandan Yakup, işlerin kendi kontrolünden çıktığını kabul eder. Takas ortadan kalkmıştır; Yakup "büyük bir korku ve sıkıntı" içinde (32:7) harekete geçer ve sonra dua ederek yardım ister. Tanrı'ya antlaşma vaatlerini hatırlatır, kendi değersizliğini savunur, ne kadar çok hak edilmemiş bereket aldığını kabul eder, kendi dehşetini itiraf eder (32:9-12). Ve sonra, en karanlık saatlerde, Tanrı'nın kendisinin bu garip tezahürüyle güreşir (32:22-30).

Yakup'un uzaklara yaptığı yolculuğun üzerinden yirmi yıl kadar zaman geçti. Bazı insanlar yirmi yıl içinde hiçbir şey öğrenmezler. Yakup, alçakgönüllülüğü, azmi, tanrısal korkuyu, Tanrı'nın antlaşma vaatlerine güvenmeyi ve nasıl dua edeceğini öğrendi. Bunların hiçbiri onun korkudan felç olduğu ve dua etmekten başka bir şey yapmadığı anlamına gelmez. Aksine, kurtuluşun Rab'den olduğuna tamamen inanarak elinden geleni yaptığı anlamına gelir.

Güneş doğduğunda topallayarak yürüyebilir ama artık daha güçlü ve daha iyi bir adamdır.

1 ŞUBAT

Yaratılış 33; Markos 4; Ester 9-10; Romalılar 4

Tohum benzetmesi (Markos 4:1-20) daha çok toprak benzetmesi olarak adlandırılabilir, çünkü benzetmeye hayat ve derinlik veren değişken, tohumun atıldığı topraktaki çeşitliliğidir.

İsa, kendi öyküsünün yorumlanmasını sağladığı için, öykünün temel vurgularından şüphe duyulmamalıdır. Tohum “söz”dür, yani Tanrı’nın Sözü, burada Müjde’ye, krallığın iyi haberine eşdeğerdir. Antik dünyada tohumu elle saçan bir ekinci gibi, bu söz de geniş bir alana yayılır. Kaçınılmaz olarak, tohumun bir kısmı, şu ya da bu nedenle, elverişsiz olan toprağa düşer: belki toprak serttir ya da sürülmüş toprağa yerleşip filizlenmeden önce kuşlar gelip tohumu yer ya da belki ömrünü tüketen dikenli çalılarının gölgesinde büyür ya da yüzeyin hemen altında kireçtaşı bulunan sığ toprakta filizlenir, öyle ki kökler gerekli nemi emmek için aşağı inemez. İnsanların kelimeyi duyma biçimleriyle paralellikler açıktır. Bazıları serttir ve sözün her girişini geri püskürtür; diğerleri, Şeytan’ın çabucak ortaya çıkardığı oyunlarla kısa sürede dikkatlerini dağıtır; diğerleri dünyevi endişeler ve ekonominin – korkunç E’lerin – ruhani konularla ilgili hiçbir endişeye yer bırakmadığını görür; diğerleri sözü sevinçle duyar ve mahsulün en umut verici olanı gibi görünür, ancak yaşamı sürdürmek için gerekli derin kökleri asla batırmaz. Ama yine de meyve, hatta bazen bol meyve veren toprak için Tanrı’ya şükürler olsun. Bu kadarı yeterince açıktır. Ancak bu benzetmenin diğer iki özelliği üzerine düşünülme hak eder.

Birincisi, bu benzetme, diğer pek çok benzetme gibi, Mesih’in gelişinin nihai ve belirleyici bir kırılma olacağı şeklindeki yaygın bakış açısını değiştirmektedir: Suçlu ve kirli olanların hepsi mahkûm edilecek, doğru ve temiz olanlar ise bir dönüşümün tadını çıkaracaklardır. Son krallık böyle bir şey olacaktı. Ancak İsa, krallığın doğuşunu biraz daha farklı tasvir eder. Örneğin hardal tanesi benzetmesinde (4:30-32), krallık küçük başlangıçlardan başlayıp büyüyerek önemli bir şeye dönüşen bir ağaç gibidir; burada kıyamet doruk noktası değil, büyüme söz konusudur. İkinci benzetmesi de böyledir: Şimdilik, söz geniş bir alana yayılacak ve insanlar buna farklı şekillerde, geniş ölçüde farklı ürünlerle karşılık verecektir.

İkincisi, krallık yaşamının ilk işaretlerini gösterenlerin hepsinin aslında kök salmadığı ve meyve vermediğidir. Bu gerçek üzerine düşünülme ve kendi kendimizi sorgulamayı hak eder.

2 ŞUBAT

Yaratılış 34; Markos 5; *Eyüp 1; Romalılar 5*

İntikam filmleri ve intikam kitapları popüler kültürde o kadar yaygındır ki, günahın muğlak ve yıpratıcı doğası hakkında nadiren düşünürüz. Sadece iyi adamlar ve kötü adamlar vardır. Ancak gerçek dünyada, günahın yalnızca kötülük yapanları değil, aynı zamanda buna kendini beğenmiş bir öfkeyle karşılık verenleri de yozlaştırması hiç de alışılmadık bir durum değildir. Bu korkunç tecavüz ve yağma öyküsünde (Yaratılış 34) suçlanmayan tek kişiler kurbanlardır – tabii ki Dina'nın kendisi ve Hamor'un oğlunun suçuyla ya da Hamor'un yozlaşmasıyla ilgisi olmamasına rağmen ya katledilen ya da köleleştirilen Şekemliler.

Hamor oğlu Şkem'in suçlu olduğu kesindir. Dinah'a tecavüzünün ardından, başlık parasını ödeme ve diğer erkeklerin sünnet edilmesini sağlama çabaları, asil bir kefarettten çok, kararlı, kasıtlı bir bencillik, başka yollarla devam eden bir tür tecavüz gibi görünmektedir. Hamor ve oğlunun hem Yakup'un ailesine yaklaşırken hem de kendi halklarına yaklaşırken yürüttükleri mantık, kişisel çıkar güdümlüdür ve yarı gerçeklerle karakterize edilir. Ne yanlış yaptıklarını kabul ederler ne de dürüstçe konuşurlar, açgözlülüğü kışkırtarak kendi halklarını etkilemeye çalışırlar. Dina'nın kardeşlerinin “keder ve öfkesi” (34:7) anlaşılabilir olabilir, ancak sonraki eylemleri savunulamaz. Olağanüstü bir ikiyüzlülükle, inançlarının temel dini törenini köyün erkeklerini (şehir kelimesi, herhangi büyüklükteki bir topluluğu ifade eder) etkisiz hale getirmek için bir araç olarak kullanırlar, sonra onları katledip eşlerini, çocuklarını ve mallarını ganimet olarak alırlar. Bunların herhangi biri Dina'yı onurlandırıyor mu? Bunlardan herhangi biri Tanrı'ya hoşnut eder mi?

Yakup'un rolü bile en iyi ihtimalle muğlaktır. Başlangıçtaki sessizliği (34:5) siyasi çıkar sağlamaktan başka bir şey olmayabilir, ama kulağa ne asil ne de ilkeli geliyor. Nihai sonucu (34:30) şüphesiz siyasi tehlikelerin doğru bir değerlendirmesidir, ancak ne adalet ne de bir alternatif sunar.

Bu bölümün Yaratılış kitabına ya da hukuka katkısı nedir?

Birçok şeydir. Öncelikle, bu bölüm bize tekrar eden bir modeli hatırlatmaktadır. Tanrı'nın bir kez daha lütufkâr bir şekilde müdahale etmesi ve halkına bir kriz anında yardım etmesi (Yaratılış 32-33'te olduğu gibi), artık yozlaşmaya doğru sürüklenme gibi ahlaki bir tehlike olmadığı anlamına gelmez. Dahası, bir kez daha vaat edilen soyun içsel üstünlüğü nedeniyle seçilmediği açıktır; bu bölüm dolaylı olarak lütfun önceliğini savunur. Görünüşe göre Şkem'deki kriz, aileyi Beytel'e geri döndürür (Yar. 35:1, 5), bu da Yakup'un hareketlerine bir son verir ve daha da önemlisi okuyucuya “Tanrı'nın evinin” tüm insan yerleşimlerinden daha önemli olduğunu hatırlatır.

3 ŞUBAT

Yaratılış 35-36; Markos 6; Eyüp 2; Romalılar 6

Markos'un beş bin kişinin doyurulması ve ardından İsa'nın su üzerinde yürümesiyle ilgili anlatısında (Markos 6), üzerinde düşünülmesi gereken küçük bir ayrıntıya rastlanır. İsa, şiddetli fırtınanın ortasında kayığa biner binmez rüzgâr diner. Markos'un yorumuna göre, öğrenciler "büyük bir şaşkınlık içindeydi. Ekmekle ilgili mucizeyi bile anlamamışlardı; zihinleri körelmişti" (6:51-52).

İlk gözlem en açık olanıdır: Öğrencilerin şaşkınlığı, İsa'nın birkaç saat önce gerçekleştirdiği olağanüstü mucize üzerinde çok az düşündükleri gerçeğini ele vermektedir. Görünüşe bakılırsa, birkaç parça yiyecek alıp binlerce insanı doyurabilecek kadar doğayı kontrol edebilen bir kişi, kuşkusuz bir fırtınayı dindirecek kadar da doğayla başa çıkabilir. Yine de, öğrencileri kınarken kendini beğenmiş biri olmamak için, Rab'bin kendi yaşamlarımızdaki lütfekâr davranışlarını ne kadar kolay unuttuğumuzu ve bir kez daha müdahale ettiğinde açıkçası (ve utanç verici bir şekilde) şaşırıldığımızı düşünmeliyiz.

İkinci gözlem biraz daha derinde yatmaktadır. Eğer İsa gerçekten vaat edilen Mesih ise, eğer hâlihazırda sergilediği güçlere sahipse, sorumluluk sahibi herhangi bir öğrenci, onun kontrolü kaybettiğini düşünebilir mi? Onikiler'in sorumluluk sahibi herhangi bir üyesi, böyle bir Mesih'in öğrencilerini kendisine çağırabileceğini ve sonra da bir tekne kazasında hepsini kaybedebileceğini düşünebilir mi? Bu, bugün İsa'nın takipçilerinin başına kaza gelmeyeceğini söylemek değildir. Elbette olabilir – bu günahkâr bir dünyadır ve İsa'nın takipçileri bu günahkârlığın tüm trajik ve acımasız karmaşalarından muaf değildir. Ancak biz bile zor ve korkutucu koşullarda Tanrı'nın hikmetli takdirine güvenmeyi öğrenmeliyiz. Burada öğrenciler kesinlikle bir şey daha öğrenmelidirler: Öğrencilerin çekirdek olarak kendi özel hizmetleri, İsa'nın hizmetine o kadar bağlıdır ki, "kazara" öldürülebilecekleri düşünülemez.

Üçüncüsü, insan Markos'un "zihinleri körelmişti" şeklindeki sonucunu düşünmeden edemiyor. Bu onların aptal oldukları anlamına gelmez. Ya da akılları yerindeyken, sanki yürek sadece duyguların merkezini ifade ediyormuş gibi, duygularının çarpık olduğu anlamına da gelmez. Kutsal Kitap antropolojisinin sembolizmde yürek, insan kişiliğinin merkezini ifade eder; zihinle kastettiğimizden çok uzak değildir (bu belki de beyinsel olarak çok kısıtlayıcı olsa da). Tüm yönelimleri hâlâ çok kısıtlıydı, korkularının dolaysızlığına çok odaklanmışlardı, İsa'nın kim olduğu ve neden geldiğinin gizemine tam olarak nüfuz edememeleri nedeniyle çok sınırlıydılar.

Çarmıhın ve dirilişin bu tarafında, onlardan daha az mazeretimiz var.

4 ŞUBAT

Yaratılış 37; Markos 7; Eyüp 3; Romalılar 7

Birçok Protestan “geleneklere” şüpheyle yaklaşır. Popüler polemiklerde Protestanlar, sık sık Roma Katoliklerini Kutsal Kitap artı gelenekleri benimsemiş olarak tasvir ederken, biz sadece Kutsal Kitap’a bağlıyız. Markos 7’nin gelenekler hakkında söylediklerini doğru bir şekilde anlayabilmemiz için açıklığa kavuşturulması gereken birkaç konu vardır.

Bunlardan ilki tarihsel bir gözlemdir. Reformasyona kadar Roma Katolik Kilisesi, Reformasyondan sonra hakim olan net ayrımı henüz formüle etmemiştir. Katolik Kilisesi, oldukça yenilikçi bir doktrin ortaya koyarken bile, bu doktrini bir şekilde, belki de bir dizi çıkarım yoluyla, Kutsal Yazılara bağlamaya çalışmıştır. Ancak Reformasyonun sola Scriptura (“sadece ve yalnızca Kutsal Yazılar”) ilkesiyle karşı karşıya kalan Katolik Kilisesi, gerçeğin kilisenin kendisine bir emanet olarak verildiğini ısrarla savunmuş ve bunun bir kısmı Kutsal Yazılarda bulunan emanet, bir kısmı da kilisenin koruduğu ve aktardığı diğer geleneklerde yatıyordu. Bu tür bir formülasyonda gelenek, Kutsal Yazı’ya ek bir şey olarak onun karşısına konur.

Bu da bizi Yeni Ahit metnine değinen ikinci gözleme götürür. Burada gelenek ya da gelenekler sözcüğünün olumlu ya da olumsuz bir şekilde kullanıldığını görebiliriz. Gelenek sözcüğü basitçe aktarılan şey anlamına gelir. Eğer aktarılan şey havarisel öğretiler ise, o zaman gelenekler çok iyi bir şeydir (örn. 1. Korintliler 11:2); eğer aktarılan şey Tanrı’nın söyledikleriyle çelişiyorsa, o zaman gelenekler yararsız ve tehlikelidir (Markos 7’de olduğu gibi).

Farklı gelenek türleri arasındaki bu ayrım, bugün yaygın olarak yaptığımız ayrımla aynı değildir. Özünde tarafsız olan ama yine de aileler veya topluluklar – aile gelenekleri ya da ilginç kültürel veya kilise gelenekleri – oluşturan geleneklerle, baskıcı, kısıtlayıcı veya boğucu olan gelenekleri birbirinden ayırıyoruz. Kısacası, geleneklerin doğru olup olmadıklarına göre değil, toplumsal etkilerine göre ayrım yaparız. Ancak Yeni Ahit’te gelenekler toplumsal işlevlerine göre değil, Tanrı Sözü’ne uygunluklarına ya da ondan uzaklaşmalarına göre övülür ya da eleştirilir. Markos 7:1-13’te İsa’nın kınadığı töreler, insanların Kutsal Yazılar’ın açıkça söylediği şeylerden kaçmasına izin veren geleneklerdir.

Üçüncü olarak, sözde gelenekten kaçınan iman ikrarlarına bağlı Evanjeliklerin, bazen Tanrı Sözü’nü etkili bir şekilde evcilleştiren gelenekleri benimsediklerini kabul etmeliyiz. Bunlar, Kutsal Yazılar’ın geleneksel yorumları, geleneksel kilise uygulamaları ya da çevremizde “izin verilen” ancak Kutsal Yazılar’dan çok uzakta olan geleneksel davranış biçimleri olabilir. Her durumda, Mesih’e sadakat, Tanrı Sözü’yle reformu zorunlu kılar.

5 ŞUBAT

Yaratılış 38; Markos 8; Eyüp 4; Romalılar 8

Sorgulama altında, öğrenciler İsa'nın kim olduğunu itiraf ederler (Markos 8:27-30). "Mesih," İbranice kökenli "Messiah" kelimesinin Grekçe biçimidir. Bu itiraf, Rab İsa'dan yeni bir vahiy selini tetikler (8:31-38). Şimdi İnsanoğlu'nun "çok acı çekmesi, ileri gelenler, başkâhinler ve din bilginlerince reddedilmesi, öldürülmesi ve üç gün sonra dirilmesi gerektiğini" öğretmektedir (8:31). Markos'un da belirttiği gibi, İsa "bu konuda açıkça konuşmuştur" (8:32). Görünüşe göre konuyla ilgili daha önceki yorumları çok daha üstü kapalı olmuştur.

Çarmıhın bu tarafında yaşadığımız için, Petrus'un tepkisini ve Efendisini azarlamasını biraz küçümsemek bizim için kolaydır (8:32). Petrus'un bakış açısına göre, İsa bu konuda yanılıyor olmalıydı. Ne de olsa, Mesihler öldürülmezler, kazanırlar. Ve İsa gibi Tanrı tarafından atanmış, mucizeler yaratan bir Mesih nasıl kaybedebilirdi? Petrus elbette yanılıyordu, hem de son derece yanılıyordu. Çünkü havariler bile İsa Mesih'in aynı anda hem fetheden Kral hem de acı çeken Hizmetkâr olduğunu henüz kavrayamamışlardı.

Ama daha fazlası da vardı. İsa sadece kendisinin acı çekip öleceğini ve tekrar dirileceğini söylemekle kalmamış, aynı zamanda her bir takipçisinin "kendini inkâr edip çarmıhını yüklenmesini ve onu izlemesini" de istemiştir (8:34). Birinci yüzyıldaki bir kulak için böyle bir dil şok ediciydi. "Çarmıhını yüklenmek" diş ağrısına, iş kaybına ya da kişisel sakatlığa katlanmak anlamına gelmiyordu. Çarmıha gerilme, evrensel olarak Roma infaz biçimleri arasında en barbarca olanı olarak görülüyordu ve kibar bir ortamda sözü bile edilmiyordu. Hükümlü, "çarmıhını alırdı," yani "T" şeklini oluşturmak için dikey direğe bağlanan kısa yatay kirişi alır ve infaz yerine taşırdı. Eğer çarmıhınızı taşımak sizin kaderinizde varsa, sizin için hiç umut yoktu. Sadece utanç verici ve dayanılmaz bir ölüm vardı.

Yine de İsa'nın kullandığı dil budur. Çünkü tüm öğrencilerinin öğrenmesi gereken şey, İsa'nın takipçisi olmanın kişisel çıkarlardan acı verici bir şekilde feragat etmeyi ve İsa'nın çıkarlarına gönülden yönelmeyi gerektirdiğidir. Yine de İsa'nın açık dili ruhsal mazoşizme değil, yaşama ve cömertliğe bir davettir. Çünkü kendine odaklanmanın ölümle sonuçlanacağı krallığın şaşmaz bir kuralıdır, oysa "canını benim ve Müjde'nin uğruna yitiren ise onu kurtaracaktır" (8:35). Bu bağlılık sadece birkaç kişi için fiziksel yaşamın kaybını gerektirecektir; hepimiz için bu, benliğe ölüm, İsa'ya öğrencilik anlamına gelir. Ve bu, İsa'yı sevinçle ikrar edip, bu zina ve günah dolu kuşakta İsa'dan ve sözlerinden utanmayı ilkeli bir şekilde reddetmeyi içerir (8:38).

6 ŞUBAT

Yaratılış 39; Markos 9; Eyüp 5; Romalılar 9

Yaratılış 39, bir ahlaki cesaret dersi olarak Yusuf'un Tanrı'ya olan derin korkusu ve sadakatiyle ilgilidir. Ayartıcı bir durum karşısında, Yusuf, sadece kişisel onurunu korumakla kalmaz, aynı zamanda Tanrı'ya karşı işlenecek bir günahı da engellemeyi başarır. Bu, saflığını ve dürüstlüğünü, Tanrı'ya olan derin saygısından ötürü, beklentilerinden daha fazla önemseydiği bir durumu yansıtır (39:9). Bu bağlamda, Yusuf'un örneği ahlaki bir erdemin ve Tanrı korkusunun nasıl insanı doğru yolda tutabileceğini gösteren bir rehber olarak anlaşılabilir.

Bununla birlikte, Yaratılış 39, birkaç önemli boyutla da incelenmelidir. İlk olarak, bölümdeki edebi yapı dikkat çekicidir. Başlangıç ve bitişteki benzer temalar, bölümün tamamında bir bütünlük sağlar. Yusuf, başlangıçta Potifar'ın hizmetine satılır, Tanrı'nın yardımıyla zamanla bu evin baş kölesi olur. Ancak bu başarı bir gecede gerçekleşmez; yıllar süren bir süreç, dil öğrenme ve en alttan başlamayı içerir. Tanrı'nın Yusuf'a gösterdiği lütf ve onun dürüstlüğü sayesinde, Tanrı'nın planı doğrultusunda Yusuf yükselir. Bölüm sonunda ise, Yusuf yanlış bir suçlamayla hapse atılır, fakat yine de Tanrı onunla birliktedir ve hapisane müdürünün gözünde lütf bulur. Bu durum, Tanrı'nın bazen koşulları değiştirmede, ancak zorlu koşulların içinde bile bize güç verip bizi kutsadığına işaret eder.

İkinci olarak, Yaratılış 39, Yaratılış 38'e bir karşıtlık oluşturur. Yahuda, özgür ve müreffeh bir adam olmasına rağmen, karısını kaybettikten sonra geliniyle cinsel ilişkiye girer. Bu durumda çift standardı uygulayarak kendisini ve ailesini utandırır. Öte yandan, Yusuf, bir köle olmasına rağmen, Tanrı'nın lütfuyla cinsel saflığını ve dürüstlüğünü korur. Burada, dünyanın gözünde hangisinin daha mutlu olduğu sorgulanabilir; ancak sonsuzluk perspektifinden, Yusuf'un saflığı ve dürüstlüğü daha değerli ve ödüllendirilen bir yaşam sunar.

Üçüncüsü, Yaratılış 39, Yusuf'un Mısır'da liderliğe yükselmesinin bir parçasıdır. Yaratılış 37, Yusuf'un gençlik rüyaları ve İbrahim'den aktarılan hikâyelerle başlar, ancak o zamanlar bu olayların nasıl sonuçlanacağına dair bir bilgisi yoktur. Yine de, Yusuf sadece kendi inancına güvenerek, sefalet içinde yaşamına devam eder. Tanrı'nın rehberliğiyle ilerler ve sonunda Mısır'ın hükümdarı olur, kendi ailesini ve birçok kişiyi açlıktan kurtarır. Ancak bu süreç, sadece Yusuf'un imanla yürüdüğü bir yolculuktur.

7 ŞUBAT

Yaratılış 40; Markos 10; Eyüp 6; Romalılar 10

Tanrı'nın sağlayıcılığına güvenmek, kaderciliğe boyun eğmekle karıştırılmamalıdır. “Que sera, sera” – “Ne olacaksa olsun” şeklinde teslimiyetçi bir iç çekiş değildir. Yusuf bunu anlamıştı (Yaratılış 40).

Firavun'un sâkisi ve fırıncısıyla ilgili anlatı, bu ikisinden hangisinin gerçekten suçlu olduğunu söylemez; sadece Firavun'un hangisinin suçlu olduğuna karar verdiğini söyler. O zaman bile bize suçun niteliği söylenmez. Odak noktası daha ziyade ikisinin de gördüğü rüyalar ve hapistekilerden sadece Yusuf'un onların rüyalarını yorumlayabildiği gerçeğidir. Yorumlar o kadar dramatiktir ve o kadar tam olarak gerçekleşmiştir ki, doğrulukları sorgulanamaz.

Yusuf'un kendisi de güçlerinin kaynağı konusunda hiçbir yanılsama içinde değildir. “Yorum Tanrı'ya özgü değil mi?” diye sorar (40:8). Firavun'un önünde bile, kendi itibarını artırmak için açıklamalarını biraz eğip bükmesi beklenirken, Yusuf daha sonra rüyaların yorumlanmasının kendisinin değil, yalnızca Tanrı'nın iş olduğunu daha da ısrarla vurgulayacaktır (41:16, 25).

Yine de Tanrı'ya olan bu sarsılmaz sadakatine, kendi sınırlarının bu samimi itirafına, haksız acılar altındaki davranışının saf azmine ve bütünlüğüne rağmen, Yusuf Tanrı'nın takdirini kadercilikle karıştırmaz. Bu nokta, bu bölümde iki şekilde gösterilmektedir.

Birincisi, Yusuf, içinde bulunduğu kötü durumu, serbest bırakılabileceği umuduyla sâkisine (üç gün içinde serbest bırakılacak ve saraya geri dönecek olan hizmetkâr) anlatmaya oldukça hazırdır (40:14-15). Yusuf'un Tanrı'ya olan inancı, onun tamamen pasif olduğu anlamına gelmez. İçinde bulunduğu koşulları iyileştirmek için açık bir şekilde eyleme geçer, ancak bu eylem dürüstlikle damgalanmış olmalıdır.

İkinci olarak, kendisini hapse atan koşulları kısaca anlatırken, Yusuf yapılan kötülüğü gizlemez. “İbrani ülkesinden zorla kaçırıldığında” ısrar eder (40:15). Bu nokta önemlidir, çünkü kölelerin çoğu ekonomik koşullar nedeniyle bu hale gelmiştir. Örneğin, insanlar iflas ettiklerinde kendilerini köle olarak satarlardı. Ama Yusuf'un başına gelen bu değildi ve Firavun'un bunu bilmesini istiyordu. O bir kurbandı. Dahası, Mısır'da köle olarak yaşadığı süre boyunca bile “zindana atılmayı hak edecek hiçbir şey yapmamıştı” – ki bu da elbette haksız yere hapsedildiği anlamına gelir. Böylece Yusuf, Tanrı'nın takdiri ile Tanrı'nın ahlaki onayını birbirine karıştırmaz.

Kadercilik ve panteizmin olanı olması gerekenden ayırmanın kolay bir yolu yoktur. Kutsal Kitap'a dayalı sağlam teizm, bizi egemen ve tedbirli Tanrı'nın iyiliğine güvenmeye teşvik ederken, bir yandan da bu yozlaşmış dünyada meydana gelen kötülüklerle yüzleşmeye ve onlara karşı çıkmaya teşvik eder.

8 ŞUBAT

Yaratılış 41; Markos 11; Eyüp 7; Romalılar 11

Markos 11:27-33'te aktarılan, İsa ile bazı muhalifleri arasındaki konuşma, dört İncil'deki en tuhaf konuşmalardan biridir. İsa, onların can alıcı sorularını, siyasi nedenlerle yanıtlayamayacakları kendi sorusunu sorarak geçiştirir. Peki, İsa neden açık bir şekilde yanıt vermiyor? Bu biraz pişkinlik ya da daha kötüsü, güç ve tek adamlık için küçük bir manevra gibi görünmüyö mü?

Başkâhinlerin, yasa öğretmenlerinin ve ihtiyarların sorusu bir açıdan tamamen meşruydü. İsa, hangi yetkiyle tapınak mahkemelerini temizliyor, bir eşeğin üzerinde Yeruşalim'e girerken sayısız insanın övgüsünü kabul ediyor ve güvenle vaaz veriyordu? Onun yetkisi, ne haham okullarından ne de yüksek dini ve siyasi makamlardan gelen bir yetkiydi. Peki, bu ne tür bir yetkiydi?

İsa nasıl yanıt verebilirdi? Eğer bu yaptıklarını kendi başına gerçekleştirdiğini söyleseydi, küstah ve kibirli biri gibi görünebilirdi. Ayrıca dünyasal otorite anlamında yeterli bir destek de sunamazdı. Eğer söylediği ve yaptığı her şeyin Tanrı'nın sözleri ve eylemleri olduğunu açıkça ifade etseydi, onu dine küfretmekle suçlayabilirlerdi. Bu durumda hem onları tatmin edecek hem de kendi güvenliğini koruyacak doğru bir yanıt bulması oldukça zordu.

Bunun yerine İsa, onlara kendi sorularından birine yanıt verirlerse sorularını yanıtlayacağını söyler: “Yahya'nın vaftiz etme yetkisi Tanrı'dan mıydı, insanlardan mı? Yanıt verin bana.” (11:30). Muhatapları bu sorunun olası yanıtlarını siyasi çıkarlar temelinde tartarlar. Eğer “Tanrı'dan” derlerse, Yahya'nın öğrencisi olmadıkları için İsa'nın onları kınayacağını düşünürler. Daha da kötüsü, bu yanıtın sorularının cevabı için bir tuzak olduğunu fark etmezler. Çünkü Vaftizci Yahya, İsa'yı işaret etmiştir. Eğer Yahya'nın hizmetinin cennetten geldiğini kabul ederlerse, İsa'nın hizmetinin de cennetin yaptırımıyla olduğunu dolaylı olarak kabul etmiş olurlar. Ancak “insanlardan” derlerse, Yahya'ya değer veren halkın gözünden düşeceklerdir. Bu nedenle hiçbir şey söylemezler ve İsa'dan bir yanıt alma haklarını kaybederler (11:31).

Bu konuşmadan birkaç pastoral sonuç çıkabilir. Birincisi, bazı insanlar İsa'nın gerçek kimliğini ve hizmetini anlamaya çalışmazlar; sanki nüfuz ediyormuş gibi görünen sorular sorsalar da, gerçekte çoktan karar vermişlerdir ve asıl amaçları, onu yok etmek için mühimmat bulmaktır. İkincisi, bazen akıllıca bir yanıt, muhatabın ikiyüzlülüğünü ortaya çıkarırken, aynı zamanda tuzaklardan kaçınmanın bir yoludur. Hristiyanların normalde açık sözlü olmaları gerekirken, asla saf olmamaları da önemlidir.

9 ŞUBAT

Yaratılış 42; Markos 12; Eyüp 8; Romalılar 12

Markos 12:13-17'de İsa ve bazı muhalifleri arasında geçen konuşma dikkat çekicidir. Markos, İsa'nın muhataplarının "İsa'yı söyleyeceği sözlerle tuzağa düşürmek amacıyla" yola çıktıklarını belirtir (12:13). Bu nedenle, İsa'nın ne kadar dürüst bir öğretmen olduğu ve popüler görüşlerin etkisinde kalmadığı yönündeki sözleri, gerçekte küçümseyici bir iltifat olarak sunarlar. Hepsi bir tuzak hazırlığıdır. "Sezar'a vergi vermek Kutsal Yasa'ya uygun mu, değil mi?" diye sorarlar. "Verelim mi, vermeyelim mi?" (12:14-15).

Onu köşeye sıkıştırdıklarını düşünüyorlardı. Eğer "Hayır" cevabını verirse, Romalı yetkililerle başı derde girecekti. Böyle bir ülkede, popüler bir din öğretmenin vergi ödememeyi savunmasına asla izin verilmezdi; İsa vatana ihanetle suçlanabilir ve hatta idam edilebilirdi. Ancak "Evet" cevabını verirse, halkın güvenini kaybedecek, dolayısıyla popüleritesi azalacaktı. Pek çok Yahudi sadece vergiye duyduğu sıradan öfkeyle değil, aynı zamanda teolojik kaygılarla da buna karşı çıkıyordu. Vicdanlı Yahudiler, üzerinde imparatorun resmi ve ona tanrısal unvanlar atfeden yazılar bulunan sikkelerle nasıl ödeme yapabilirlerdi? Dahası, Yahudiler gerçekten sadık olsalardı, Tanrı'nın halkını Roma'nın boyunduruğundan kurtarması gerekmez miydi? Tanrı'ya olan sadakat, vergi ödememeyi gerektirmez miydi?

İsa ne cevap verirse versin, kaybeden olacağı gibi görünüyor. Ancak o, bu oyuna gelmeyi reddeder. Bunun yerine bir sikke ister, üzerinde kimin resmi olduğunu sorar ve şu cevabı verir: "Sezar'ın hakkını Sezar'a, Tanrı'nın hakkını Tanrı'ya verin." Bu şekilde hem tuzaktan ustalıkla kurtulur hem de muhataplarını hayrete düşürür.

Bu olayda derin çıkarımlar bulunmaktadır. Katı bir teokrasi altında İsa'nın bu sözleri tutarsız görünebilir: Tanrı'nın egemenliğinde kral aracıdır ve bu nedenle alanlar kolayca ayrılabilir değildir. Dahası, eski antlaşma yapısı kâğıt üzerinde teokratik bir yönetime sıkı sıkıya bağlıydı. Buna rağmen İsa, Sezar'ın iddiaları ile Tanrı'nın egemenlik iddiaları arasında bir ayırım yapılması gerektiğini vurgular.

Bu, Sezar'ın alanının Tanrı'nın alanından tamamen bağımsız olduğu ya da Tanrı'nın ilahi kontrolü dışında kaldığı anlamına gelmez. Ancak İsa'nın burada, antlaşma topluluğunun yönetiminde köklü bir değişimi duyurduğunu söylemek kaçınılmazdır. Topluluğun merkezi artık teokratik bir krallık değil; dünyanın dört bir yanından gelen, farklı "kral" ve "Sezar"ların egemenliğinde yaşayan, ancak hiçbirine tapmayan bir kilise topluluğudur. Bu nedenle, birçok Hristiyan, belirli bir dinin devlet tarafından kurulmasına karşı çıkan tarihi, Rab İsa'nın bu sözlerine dayandırmaktadır.

10 ŞUBAT

Yaratılış 43; Markos 13; Eyüp 9; Romalılar 13

Hristiyanlar, Markos 13'ün kesin yorumu konusunda sık sık anlaşmazlığa düşmüşlerdir. Ancak bu anlaşmazlıklar ne olursa olsun, öğrencilerin tapınak kompleksine bakışları ile İsa'nın bakış açısı arasındaki çarpıcı zıtlık göz ardı edilemez.

Öğrenciler “güzel taşlardan” ve “görmeli binalardan” etkilenirler (13:1). Onların dikkatini çeken, insan yaratıcılığının ve ustalığının ürünü olan mimaridir. Ancak İsa, tamamen farklı bir düzlemde düşünür. O, bu dünyadaki kötülüğün modellerini, sahte dinsel iddiaları, öğrencilerine yönelik zulmü ve yaklaşan ilahi yargıyı değerlendirir. Taşlar ve binalara gelince, İsa kesin bir yargıyı ifade eder: “Burada taş üstünde taş kalmayacak, hepsi yıkılacak!” (13:2). Bu kehanetin tam anlamıyla gerçekleşmesi için sadece kırk yıl geçecektir.

Bu pasaj, başka bir metni anımsatmaktadır. Elçilerin İşleri 17:16'dan itibaren Pavlus'un kendini Atina'da bulduğu sahne buna benzer. Çarpıcı olan, Pavlus'un şehre verdiği tepkidir. Luka, Pavlus'un muhteşem mimariden, Atina'nın öğrenim tarihinden, vatandaşlarının ürettiği edebiyattan ya da bu mirasın görkeminden etkilendiğini söylemez. Aksine, Pavlus şehre baktığında “kenti putlarla dolu görünce yüreğinde derin bir acı duydu” (17:16).

Her iki durumda da –ne İsa'nın Yeruşalim'e ilişkin değerlendirmesinde ne de Pavlus'un Atina'ya ilişkin değerlendirmesinde– analiz yüzeysel değildir. Her iki değerlendirme de olaylara Tanrı'nın bakış açısından yaklaşır. İnsanları muazzam binalar ve muhteşem insan başarıları etkileyebilir; ancak bu noktada, Babil Kulesi (Yaratılış 11) öyküsü üzerinde düşünmek faydalı olacaktır. Kuşkusuz, o dönemde de bu yapıdan etkilenenler vardı. Ancak insan yüreğini ve binanın arkasındaki nedenleri gören Tanrı, bunu dayanılmaz bir kibrin başka bir örneği olarak değerlendirdi.

Benzer şekilde, bizler de kültürümüzü Tanrı'nın bakış açısından anlamaya ve değerlendirmeye çağırıyoruz. İnsanlar Tanrı'nın suretinde yaratıldıkları için, değerli ve takdire şayan birçok şey yapabiliriz. Teolojik olarak konuşursak, bu “ortak lütfun” bir ürünüdür. Ancak zenginlik, güç, mimari, şöhret, eğitim, fiziksel yetenek ve teknolojiden fazla etkilenmek; bunun sonucunda etrafımızdaki dünyanın ahlaki ve ruhani boyutlarını göz ardı etmek mümkündür. İhtişamı görüp utancı gözden kaçırabiliriz; insani başarıları takdir edip bu başarıların altında yatan putperestliği ihmal edebiliriz. Kısacası, Tanrı'nın düşmüş hayalperestlerini etkileyen şeylerden etkilenebiliriz; ancak bu gerçekleri çarmıhın ışığında ve sonsuz perspektifte değerlendiremeyebiliriz.

İsa ve Pavlus'un örneklerini takip etmek, bizim için çok daha iyi bir yol olacaktır.

11 ŞUBAT

Yaratılış 44; Markos 14; Eyüp 10; Romalılar 14

Anlatımın bu noktasına kadar (Yaratılış 44), Yahuda pek olumlu bir portre çizmemektedir. Yusuf'un kardeşleri, onu öldürme niyetlerini ilk kez açıkladıklarında (Yar. 37:19-20), iki kardeş alternatif öneriler sunar. Ruben, Yusuf'un kaçamayacağı bir çukura atılmasını önerir (37:21-22). Bu önerinin iki avantajı vardı: Birincisi, cinayet doğrudan kardeşlerin üzerine atılamazdı; ikincisi, Ruben daha sonra gizlice geri dönüp küçük kardeşini kurtarmayı umuyordu. Ancak bu plan gerçekleşmez ve Ruben'in hayal kırıklığı derin olur (37:29-30). Diğer yandan, bağımsız bir öneride bulunan Yahuda'dır. Cinayet işlemenin hiçbir yarar sağlamayacağını savunur ve Yusuf'u köle olarak satmayı önerir (37:25-27). Bu öneri kabul edilir.

Yahuda, bir sonraki bölümde tekrar karşımıza çıkar ve geliniyle olan tartışmalı ilişkisiyle dikkat çeker (Yar. 38). Üstelik bu olayda başlangıçta çifte standart sergiler (bkz. 6 Şubat tarihli okumalar).

Ancak Yaratılış 44'te Yahuda daha kahramanca bir figür olarak öne çıkar. Yusuf, Bünyamin ve diğer kardeşlerini hırsızlıkla suçlamak için olayları manipüle eder ve sadece Bünyamin'in Mısır'da köle olarak kalmasını talep eder. Belki de bu plan, Yusuf'un ağabeylerinin en küçük kardeşlerine hâlâ öfke duyup duymadıklarını veya birini köleliğe terk edip özgür kalmayı düşünecek kadar katı olup olmadıklarını test etmek içindir. Bu noktada Yahuda devreye girer ve babası Yakup'un Bünyamin'e duyduğu özel sevgiyi dile getirir. Ayrıca Yakup'un, Yusuf'un bir hayvan tarafından öldürüldüğüne inanmasına (44:28) atıfta bulunur. Bu, sanki tüm bu hilekârlık ve kötülük Yahuda'nın zihnini son çeyrek yüzyıldır kurcalıyormuş gibi bir izlenim bırakır. Yahuda, Bünyamin'i sağ salim geri getirme konusunda nasıl söz verdiğini açıklar ve derin bir duygusallıkla yalvarır: "Lütfen şimdi çocuğun yerine beni kölen kabul et. Çocuk kardeşleriyle birlikte geri dönsün. O yanımda olmadan babamın yanına nasıl dönerim? Babamın başına gelecek kötülüğe dayanmam" (44:33-34).

Bu, Yahuda'nın ahlaki yolculuğunun zirve noktasıdır. Hayatını bir başkasının yerine sunar. Belki de bu fedakarlık kısmen vicdan azabından kaynaklanıyordu; eğer öyleyse, gerçek kahramanlık gerçek utançtan doğmuştur. Ancak Yahuda, iki bin yıldan kısa bir süre sonra, soyunun en şanlı torununun—ne utançtan, ne de kişisel bir suçtan, yalnızca göksel Babasına itaat ve suçlu insanlara duyduğu sevgiden kaynaklanan bir fedakarlıkla—kendini onların yerine sunacağını bilemezdi (Markos 14).

12 ŞUBAT

Yaratılış 45; Markos 15; Eyüp 11; Romalılar 15

Markos 15'te insanlar, bildiklerinden daha derin bir anlayışla konuşurlar.

“Öyleyse,” diye sorar Pilatus, “Yahudiler’in Kralı dediğiniz adamı ne yaptım?” (15:12). Tabii ki, “Yahudilerin Kralı” ifadesini belli bir küçümsemeyle söylemektedir. Kalabalık, “O’nu çarmıha ger!” diye karşılık verdiğinde (15:13, 14), siyasi motivasyonla hareket edenler, bunun Mesih olduğunu iddia eden birinin sonunun bu olacağını düşünürler. Ancak, bu kralın ölmesi gerektiğini, saltanatının ölümüne bağlı olduğunu, aynı zamanda hem Kral hem de Acı Çeken Hizmetkâr olduğunu bilmemektedirler.

Askerler, dikenli bir taç yapıp başına geçirir, Ona vurur, tükürür ve sonra alaycı bir saygıyla dizlerinin üzerine çökerek “Selam, ey Yahudiler’in Kralı!” diye bağırırlar (15:18). Oysa O, Yahudilerin Kralı’ndan çok daha fazlasıdır (ama kesinlikle daha azı değildir). Bir gün, o askerler de dahil herkes, alay edip çarmıha gerdikleri dirilmiş adamın önünde eğilecek ve onun Rab olduğunu itiraf edecektir (Flp. 2:9-11).

Oradan geçenler hakaretler savurmaktan kendilerini alamadılar: “Hani sen tapınağı yıkıp üç günde yeniden kuracaktın? Çarmıhtan in de kurtar kendini!” (15:29-30). Bu küçümseyici alay, göremedikleri bir gerçeği gizliyordu: İsa, kendisinin gerçek tapınak olduğunu, Yerusolim’deki binanın antitezi ve Tanrı ile insanlar arasındaki nihai buluşma yeri olduğunu öğretmişti (Yuhanna 2:19-22). Gerçekten de İsa, sadece kendisinin tapınak olduğunu ısrarla söylemekle kalmamış, aynı zamanda bu tapınağın üç gün içinde yıkılıp yeniden hayata döndürülmesi gerektiği gerçeğinden dolayı böyle olduğunu belirtmiştir. Alaycılarının söyledikleri gibi, “çarmıhtan inip” kendini kurtarabilseydi, erkekleri ve kadınları Tanrı’yla barıştıran yıkılmış ve yeniden inşa edilmiş “tapınak” olamayacaktı.

“Başkalarını kurtardı, kendini kurtaramıyor” (15:31). Bu ifade yine yanıltır ama aynı zamanda doğru bir yön taşır. Çünkü o, gönüllü olarak çarmıha gitmiş bir adamdır (14:36; bkz. Yuhanna 10:18). “Kendini kurtaramaz” demek, son derece sınırlayıcı bir yorumdur. Ancak, o, kendisini kurtarmayarak başkalarını kurtarır.

“İsrail’in Kralı Mesih şimdi çarmıhtan insin de görüp iman edelim” (15:32). Ama o zaman ne tür bir Mesih’e iman edeceklerdi? Kuşkusuz, güçlü bir krala ama aynı zamanda Kurtarıcı’ya, Kurban’a ve Acı Çeken Hizmetkâr’a değil. Ona uzun süre inanamazlardı, çünkü dönüşümleri ancak O’nunla alay ettikleri çarmıhı taşımasından sonra mümkün olacaktı. “Bu adam gerçekten Tanrı’nın Oğlu’du” (15:39). Evet; tahmin edemeyecekleri kadar derinden bir gerçek.

13 ŞUBAT

Yaratılış 46; Markos 16; Eyüp 12; Romalılar 16

Kavranması en zor şeylerden biri, Kutsal Kitap'taki Tanrı'nın hem kişisel – yani, diğer insanlarla etkileşim içinde – hem de aşkın (yani, Tanrı'yla olan tüm kişisel etkileşimlerimizin gerçekleştiği zaman ve mekânın ötesinde) bir varlık olmasıdır. Yüce Egemen olarak, istisnasız her şeye hükmeder; kişisel Yaratıcı olarak ise, kendi suretini taşıyanlarla kişisel yollarla etkileşime girer ve kendisini yalnızca kişisel değil, aynı zamanda kusursuz bir şekilde iyi olarak ifşa eder. Bu unsurların nasıl bir araya getirileceği nihayetinde bizim anlayışımızı aşar, ancak Kutsal Yazılar'da bunlar sıklıkla basitçe varsayılır.

Yakup, Yusuf'un yaşadığını duyunca, Tanrı'yı bir kez daha kendisine lütufla açıklayan Tanrı'ya kurbanlar sunar: “Tanrı, ‘Ben Tanrı'yım, babanın Tanrısı. Mısır'a gitmekten çekinme. Soyunu orada büyük bir ulus yapacağım. Seninle birlikte Mısır'a gelecek, soyunu bu ülkeye geri getireceğim. Senin gözlerini Yusuf'un elleri kapayacak.” (Yaratılış 46:3-4).

Yaratılış kitabı, Yakup'un Tanrı'nın İbrahim'le yaptığı antlaşmanın, şu anda yerleştikleri toprakların bir gün kendisine ve soyuna verileceği vaadini içerdiğini bildiğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu nedenle, Yakup'un ülkeyi terk etmesi için Tanrı'dan bu doğrudan açıklamaya ihtiyacı vardı. Yakup'a üç konuda güvence verilmiştir: (a) Tanrı, Mısır'da kaldıkları süre boyunca soyunu çoğaltarak “büyük bir ulus” haline getirecektir; (b) Tanrı, sonunda onları Mısır'dan çıkaracaktır; (c) kişisel düzeyde, Yakup uzun zamandır kayıp olan oğlu Yusuf'un babasının cenazesine katılacağını öğrenerek rahatlar.

Bütün bunlar kişisel bir rahatlık sağlar. Aynı zamanda Tanrı'nın takdire dayalı egemenliğinin gizemlerinden bazılarını da açığa çıkarır. Çünkü Tevrat okuyucuları, Mısır'daki bu sürgünün kölelikle sonuçlanacağını, Tanrı'nın daha sonra halkının çığıklarını “duyduğunun” söyleneceğini, zaman içinde Musa'yı dirilteceğini, Musa'nın zorluklarla karşılaştığı Kızıldeniz'in geçilmesinde, Sina Antlaşması'nın yapılmasında, yasanın verilmesinde, çöl gezintilerinde ve Vaat Edilmiş Topraklar'a (yeniden) girişte Tanrı'nın temsilcisi olacağını bilirler. Yetmiş kişiden oluşan bu küçük topluluğun yolunu hazırlamak için Yusuf'u Mısır'a getiren egemen Tanrı'nın birçok karmaşık planı vardır. Bunlar, halkını kurtarıcı tarihin bir sonraki aşamasına getirmek ve sonunda onlara Tanrı'nın sözlerinin yiyecekte daha önemli olduğunu öğretmek için tasarlanmıştır (Yasa'nın Tekrarı 8).

Tanrı'nın egemen yüceliğini kişiliğinden ayırmak ya da tam tersini yapmak, bir uçağın bir kanadını güvenli bir şekilde ayırıp yine de uçmasını beklemekten daha fazla mümkün değildir.

14 ŞUBAT

Yaratılış 47; Luka 1:1-38; Eyüp 13; 1. Korintliler 1

Kanonik İnciller bize nasıl ulaştı? Bu soruya verilen cevabı iki düzeyde ele alabiliriz. Birincisi, Tanrı'nın bunları sağladığından emin olmak yeterlidir. Ancak Tanrı genellikle tanımlanabilir araçlar vasıtasıyla faaliyet gösterir. Kanonik İnciller, hiçbir noktada gökten altın levhalar üzerinde indirildikleri ya da ilahi dikteye dikkat eden havariler tarafından yazıya döküldükleri izlenimini vermez.

Görevini nasıl yerine getirdiği konusunda en fazla ayrıntıyı Luka verir (Luka 1:1-4). Luka, "birçok kişinin" İsa'nın yaşamı ve hizmetiyle ilgili olarak, "başlangıçtan beri bu olayların görgü tanığı ve Tanrı sözünün hizmetkârı olanlar tarafından bize iletilenler" doğrultusunda "bir açıklama hazırlamayı üstlendiğini" söyler (1:1-2). Buradan iki şey çıkarabiliriz: (a) Luka, kendisinin İsa'nın görgü tanığı olduğunu iddia etmez. Orijinal "görgü tanıkları ve Tanrı sözünün hizmetkârlarının" ilettikleriyle temas halinde olduğunu iddia eder. (b) Yazdığı sırada, Luka zaten birçok yazılı raporun dolaşımında olduğunu bilmektedir. Bu şaşırtıcı değildir. Yahudiler okuryazar bir halktı. Her çocuk okuma yazma öğrenirdi. İsa'nın ölümünden, dirilişinden ve yüceltilmesinden sonraki ilk yıllarda hiç kimsenin kâğıda bir şey dökmemiş olması düşünülemez.

Sonra Luka, "her şeyi en başından itibaren dikkatle araştırdığını" söyler. Bu sözler, onun kaynakları okuduğunu, bulabildiği tüm sorumlularla konuştuğunu ve raporları değerlendirdiğini gösterir. Elçilerin İşleri kitabının ikinci cildini okuduğumuzda, Luka'nın yöntemini az da olsa görebiliriz. Orada, hareketlerini takip ederek, ilk Hristiyan liderlerinin hepsiyle konuşma ve en eski raporları ve arşivleri okuma fırsatına sahip olduğu tüm ilk büyük Hristiyan merkezlerine yerleştiğini keşfederiz. O halde, doktor Luka'nın (bkz. Kol. 4:14) Meryem'in benzersiz hamileliği (Luka 1:26 vd.) hakkında fazladan bilgisi varsa, bunun nedeni onu araştırması ve uzun sohbetler yapmasıdır. Zamanı geldiğinde ise "özenli bir anlatım" yazmayı seçmiştir (1:3).

Bunu iki şey izler: Tanrı'nın Ruhü bu Müjde'nin hazırlanmasına ne kadar nezaret etmiş olursa olsun, bu ilahi nezaret, yorucu bir araştırma ve dikkatli bir çalışma ihtiyacını ortadan kaldırmamıştır. Kanonik bir kitabı meydana getirmenin bu yöntemi, konusuyla tamamen uyumludur: Tanrı, Davut'un Mesih Oğlu'nu, Tanrı'nın Oğlu'nu bu dünyaya getirdi (1:35); ebedi olan zamansal olanı istila etti, sonsuza dek ondan bir tanığın gözlemlenenden bahsedebileceğini garanti etti. Hristiyan hakikatinin aktarımı, zorunlu olarak kısmen mistisizme değil, tanıklığa dayanır.

15 ŞUBAT

Yaratılış 48; Luka 1:39-80; Eyüp 14; 1. Korintliler 2

Bazen kötü teoloji, gerici kötü teolojiyi doğurur. Roma Katolikliği Meryem'e giderek daha fazla unvan ve efsane ekledikçe, Protestanlar bazen onun dikkat çekici karakteri hakkında sessiz kalmayı tercih ederek tepki göstermiştir. Ancak her iki yaklaşım da bu bölüm (Luka 1:39-80) ve inceleme fırsatı bulacağımız diğer birkaç bölüm açısından test edildiğinde yetersiz kalır.

Katolikler, Meryem'e "Tanrı'nın Annesi" ve "Cennetin Kraliçesi" gibi unvanlar atfetmiştir; oysa bu unvanların hiçbiri Kutsal Kitap'ta yer almaz. Meryem'in kusursuz bir şekilde gebe kaldığı (ve bu nedenle günahsız doğduğu) ya da Hanok gibi bedenen cennete taşındığı iddiaları da aynı şekilde Kitap tarafından desteklenmez. Özellikle bu sonuncu görüş, 1950 gibi yakın bir tarihte Roma Katolikleri için dogma haline gelmiştir. Ayrıca, günümüzde bazı muhafazakâr Katolikler tarafından desteklenen ve Papa'nın değerlendirdiği "Eş-Kurtarıcı" (Co-Redemptrix) unvanı da gündemdedir.

Ancak Luka'nın anlatısı farklı bir perspektife işaret eder. Meryem'in, geleneksel olarak *Magnificat* (Latince "yüceltmek" anlamına gelir) olarak adlandırılan şarkısında (1:46-55), ruhunun "Kurtarıcı Tanrı'dan sevinç duyduğunu" söylemesi, kendisinin bir Kurtarıcı'ya ihtiyaç duyduğunu düşündüğünü açıkça gösterir. Bu, onun kusursuz bir şekilde gebe kaldığı iddiasıyla çelişir. Ayrıca İnciller, Meryem'in İsa'nın hizmeti sırasında ona özel bir erişimi olmadığını, zaman zaman O'nun misyonunu anlamakta zorlandığını (örneğin, 2:48-50) ve İsa'nın aracılığı olmadan Tanrı'dan iyilik elde edemediğini ortaya koyar. Kutsal Yazılar sürekli olarak insanların İsa'ya gelmeleri gerektiğini vurgular: "Ey bütün yorgunlar ve yükü ağır olanlar! Bana gelin, ben size rahat veririm" (Matta 11:28). Bu çağrı "Anneme gelin" şeklinde değildir. Tanrı ile insanlar arasında tek gerçek arabulucu O'dur.

Yine de Meryem, tamamen takdire şayan bir figürdür ve birçok erdeme örnek teşkil eder (örneğin, Yaratılış 37-50'deki Yusuf gibi). Şaşırtıcı rolünü, başlangıçta itibarına zarar verebilecek sonuçları göz önünde bulundurarak, itaat ve cesaretle kabul eder (1:34-38). Elizabet, ona iki kez "kutsanmış" der (1:42, 45) ve bu, Meryem'in Tanrı tarafından onaylandığını ifade eder. Elizabet'in oğlunun (Yahya) Meryem'in Oğlu'nun (İsa) üstünlüğünü doğaüstü bir şekilde kabul etmesi (1:41-45), Meryem'in yüreğinde üzerinde düşündüğü olaylardan biri olmuştur (2:19). Ancak Meryem, bu kutsanmışlığının kendi içsel bir üstünlüğünden değil, Tanrı'nın ("Kudretli Olan") onun "sıradan durumuna" dikkat etmesinden ve onun için "büyük şeyler" yapmayı seçmesinden kaynaklandığını kabul eder (1:48-49).

Magnificat'taki odak noktası, Tanrı'nın uzun zamandır vaat ettiği kurtuluşu gerçekleştirmedeki sadakati üzerinedir. Bizim odak noktamız da aynı şekilde Tanrı'nın sadakati ve lütfu olmalıdır (1:50-55).

16 ŞUBAT

Yaratılış 49; Luka 2; Eyüp 15; 1. Korintliler 3

İsa, tamamen Yahudi bir çocuk olarak yetişti. Soyu sadece Yahudi değil, aynı zamanda Davut soyundan geliyordu: yasal olarak, bastırılmış kraliyet hanedanına aitti (Luka 2:4). İmparatorluk siyaseti, İsa'nın Davut'un antik kentinde doğmasını sağlamak için ilahi bir şekilde yönlendirilmişti (2:1-4, 11). Yaşamının sekizinci gününde sünnet edildi (2:21). Uygun bir zamanda, Meryem ve Yusuf, Yasa'nın her ilk doğan erkek için öngördüğü kurallar gereği bir kurban sundular (2:22-24). Luka'nın bize söylediğine göre, "Yusuf'la Meryem," "Rab'bin Yasası'nın gerektirdiği her şeyi yaptılar" (2:39).

İsa'nın yaşamının ilk günlerinde, Şimon dua ederek Tanrı'ya seslendi ve İsa'nın gelişinin "halkın İsrail'in yücelmesi için" olduğunu ilan etti (2:32); yaşlı Anna "Tanrı'ya şükretti ve Yeruşalim'in kurtuluşunu dört gözle bekleyen herkeşe çocuktan söz etti" (2:38). Yusuf ve Meryem, her yıl geleneksel olarak (2:41-42) Fıfış Bayramı'na katılmak için Nasıra'dan Yeruşalim'e uzun bir yolculuk yaparak on binlerce diğer hacıya katıldılar ve İsa da onlarla birlikte gitti. Bu sırada, binlerce Fıfış kuzusunun kesilmesine tanık oldu, tapınak korolarını dinledi ve eski Kutsal Yazıları okudu. On iki yaşında, İsa'nın halkının mirasına ve Kutsal Yazılarının içeriğine sürekli maruz kalması, tapınak öğretmenleriyle yaptığı olağanüstü fikir alışverişlerine yol açtı (2:41-52).

İsa'nın konuştuğu ve hareket ettiği alanları, yaşamının ve hizmetinin, ölümünün ve dirilişinin önem taşıdığı alanları eski İbranice Kutsal Kitap'ta bulamazsak, tam anlamıyla kavrayamayız.

Ancak söylenecekler bundan ibaret değildir. Aynı Kutsal Kitap, İbrahim ve İsrailoğullarının kökeniyle başlar. Tanrı'yla, evrenin kökeniyle, Tanrı'nın suretini taşıyan insanların yaratılışıyla, Düşüş'ün sefil isyanıyla, yargılama ve bağışlamanın ilk döngüleriyle, gelecek olan kurtuluşun ilk vaatleriyle başlar. Pavlus, Kutsal Kitap'ın Yahudilerle ilgili uzun öyküsünün, insan ırkının daha da uzun öyküsü içinde yer alması gerektiğini ve tüm Yahudilerin atası olan adamın ilk çağrısının, onun aracılığıyla yeryüzündeki tüm ulusların kutsanacağı anlamına geldiğini anlamıştır (Gal. 3; bkz. Yaratılış 12). Burada, İsa'nın yaşamının başlangıcında, aynı çerçeve göze çarpmaktadır. Şimon, bu bebeği görece kadar yaşamasına izin verildiği için Egemen Rab'bi över: "Çünkü senin sağladığın, bütün halkların gözü önünde hazırladığın kurtuluşu, ulusları aydınlatıp halkın İsrail'e yücelik kazandıracak ışığı gözlerimle gördüm." (2:31-32).

17 ŞUBAT

Yaratılış 50; Luka 3; *Eyüp 16-17; 1. Korintliler 4*

Yaratılış'ın son bölümü hem acıklı hem de görkemli bir bölüm içerir (Yaratılış 50:15-21).

Yakup öldüğünde, bu ailede üzücü ve kusurlu olan her şey yeniden ortaya çıkar. Yusuf'un kardeşleri, ünlü kardeşlerinin öç alma duygusunu sadece yaşlı adamın ölümüne kadar bastırılmış olabileceğinden korkarlar. Neden böyle düşünmüşlerdir? Bunun nedeni hâlâ suçluluk duyguları içinde olmaları mıydı? Onun yerinde olsalardı yapacakları şeyi Yusuf'a mı yansıtıyorlardı?

Stratejileri onları yeni bir günaha sürükler: Yakup'tan gelecek bir ricanın, en azından Yusuf'un gönlünü alacağı umuduyla, babalarının söyledikleri hakkında yalan söylerler. Bu açıdan bakıldığında, boyun eğmeleri ("Senin köleniz", 50:18) çaresiz bir manipülasyondan çok sadık bir saygı gibi görünür.

Buna karşılık, Yusuf ağlar (50:17). Bu aşağılık yalanların, 17 yıllık sözde barışıklık süresinin ardından bile, kendisinin ne kadar az sevildiğine ve ne kadar az güvenildiğine dair ihanetini görmeden edemez. Sözlü yanıtı sadece merhametli bir nezaket sergilemekle kalmaz –"Yüreklerine dokunacak güzel sözlerle onlara güven verdi", onlara ve çocuklarına bakacağına söz verdi (50:21) –aynı zamanda takdirin gizemleri, Tanrı'nın egemenliği ve insan sorumluluğu hakkında derin düşünen bir adamı yansıtır. "Korkmayın" der onlara. "Ben Tanrı mıyım? Siz bana kötülük düşündünüz, ama Tanrı bugün olduğu gibi birçok halkın yaşamını korumak için o kötülüğü iyiliğe çevirdi." (50:19-20).

Bu mantığın derinliği, Yusuf'un ne söylemediği üzerine düşündüğümüzde ortaya çıkar. Tanrı'nın bir anlık hatası sonucu Yusuf'un kardeşlerinin onu köle olarak sattıklarını, ancak Tanrı'nın mükemmel bir satranç oyuncusu gibi oyunu tersine çevirdiğini ve Yusuf'u Mısır'ın başbakanı yaptığını söylemez. Tanrı'nın niyetinin Yusuf'u iyi donatılmış bir savaş arabasıyla Mısır'a göndermek olduğunu, ancak ne yazık ki Yusuf'un kardeşlerinin ilahi planı bozduğunu ve Tanrı'yı kendi iyi amaçlarını gerçekleştirmek için zekice karşı hamlelerle yanıt vermeye zorladığını söylemez. Daha ziyade, tek bir olayda –Yusuf'un köleliğe satılması– iki taraf ve oldukça farklı iki niyet vardı. Bir tarafta Yusuf'un kardeşleri harekete geçti ve niyetleri kötüydü; diğer tarafta Tanrı harekete geçti ve niyeti iyiydi. Her ikisi de bu olayı meydana getirmek için harekete geçti, ancak bu olaydaki kötülüğün izini kardeşlere kadar sürmek gerekirken, bu olaydaki iyiliğin izini Tanrı'ya kadar sürmek gerekir.

Bu Kutsal Yazılar'da yaygın bir tutumdur. Birçok karmaşık, felsefi tartışmaya yol açar. Ancak temel kavram basittir: Tanrı egemendir ve her zaman iyidir; bizler ise ahlaki açıdan sorumluyuz ve çoğunlukla kötüyüz.

18 ŞUBAT

Mısır'dan Çıkış 1; Luka 4; Eyüp 18; 1. Korintliler 5

“Sonra Yusuf hakkında bilgisi olmayan yeni bir kral Mısır'da tahta çıktı.” (Çık. 1:8). Tarihten hiçbir şey öğrenmeyenlerin, onun tüm hatalarını tekrarlama mahkûm oldukları söylenir; ya da alternatif olarak, tarihin öğrettiği tek şey, tarihten hiçbir şey öğrenilmediğidir. Tuhaf aforizmalar bir yana, unutmanın oynadığı üzücü rolü düşünmeden Kutsal Yazıları uzun süre okumak mümkün değildir.

Örnekler çoktur. Tufan'dan sonra, bu kadar kapsamlı bir yargının, milattan sonraki insanları Tanrı'nın gazabından kaçınmaları için korkutması beklenebilirdi, ama olan bu değildir. Tanrı, İsrail'i esaretten kurtarır, olağanüstü belalar gönderir ve Kızıldeniz'i geçer, ancak İsraililer kurtuluşlarını altın bir buzağı tarafından temsil edilen bir tanrıya atfetmeye hazırlanana kadar sadece birkaç hafta geçer. Hakimler kitabı, günah, yargı, kurtuluş, doğruluk, ardından günah, yargı, kurtuluş, doğruluk –aşağıya doğru sarmallaşan bıktırıcı döngü– şeklindeki sefil modeli anlatır. Davut hanedanlığı döneminde kraliyet soyundan gelen kralların atalarının aldığı dersleri hatırlayacakları ve sadık bir itaatle Tanrı'nın bereketini aramaya özen gösterecekleri düşünülebilirdi; ama bu pek gerçekleşmedi. Kuzey krallığının feci bir şekilde yıkılmasından, önderlerinin ve zanaatkarlarının Asurlular tarafından sürgüne gönderilmesinden sonra, güney krallığı neden ibret almadı ve antlaşmaya sadakatini korumadı? Aslında, bir buçuk yüzyıl sonra Babilliler onları da benzer bir kadere maruz bırakır. Yeni Ahit kiliselerinin bazılarında da korkunç bir unutkanlık bulmak zor değildir.

Dolayısıyla, hanedan değişikliğinin de yardımıyla Mısır'ın yöneticilerinin unutkanlığı pek de şaşırtıcı değildir. Birkaç yüz yıl uzun bir süredir. Batı'da kaç Hristiyan, bırakın Reformasyonu, Evanjelik uyanışın derslerini gerçekten özümsemiştir?

Bu satırları yazdığım yerden çok uzak olmayan bir yerde, Pazar sabahları beş ya da altı bin kişiyi ağırlayan bir kilise var. Bu kilisenin liderleri, kilisenin sadece yirmi yıl önce bir kilise tesisi olarak başladığını unutmuş durumdalar. Şimdi kendilerini kuran mezhepten ayrılmak istiyorlar; bu mezheple teolojik olarak aynı fikirde olmadıkları için değil, mezhepteki ahlaki bir kusurdan dolayı değil, sadece kendi büyüklüklerinden ve önemlerinden o kadar etkilendiler ki minnettar olamayacak kadar kibirliler. Bir nesil içinde doktrinsel köklerini terk eden ilahiyat fakülteleri, yenilikten o kadar etkilenen bireyler, en azından akademisyenler düşünüldüğünde, zekice bir özgünlük onlar için tanrısal sadakatten daha üst sıralarda yer almaktadır. Uluslar, kiliseler ve bireyler değişmekte, her adımda kendilerini daha önceki herkesten daha “ileri” görmekte-dirler.

Utanç verici bir şekilde, hatırlamamız gereken her şeyi unutuyoruz.

19 ŞUBAT

Mısır'dan Çıkış 2; Luka 5; Eyüp 19; 1. Korintliler 6

Kurtuluş tarihinin en önemli olaylarında Tanrı, hiç kimsenin bu olayların insan azmi ya da zekâsıyla gerçekleştiği sonucuna varmamasını sağlamak için büyük özen gösterir. Bu olaylar, Tanrı'nın kendisi tarafından, O'nun zamanlamasıyla, O'nun planına göre, O'nun araçlarıyla, O'nun yüceliği için, O'nun halkıyla etkileşim içinde gerçekleşmiştir. Bütün bunlar, Mısır'dan Çıkış 2:11-25 ayetlerinden çıkar.

Anlatılanlar kısadır. Musa'nın kraliyet ailesinde yetişmeden önce annesinin ona kendi halkıyla ilgili derin bir kimlik duygusunu nasıl aşıladığını anlatmaz. Belki de öz annesiyle sürekli temas halindeydi; belki de genç bir adam olarak geçmişini araştırdı ve kendi halkının statüsünü ve boyun eğdirilmesini derinlemesine inceledi. Musa, kendini köleleştirilmiş İsraililerle o kadar özdeşleştirmişti ki, Mısırlı acımasız bir köle derebeyi öldürmeye hazır olduğunda tanıtılırız. İşlediği cinayetin herkes tarafından bilindiğini öğrendiğinde, canını kurtarmak için kaçmak zorunda kalır.

Yine de insan, bu olayın, Musa'nın onlarca yıl sonra Mısır'dan Çıkış'a önderlik etmesine yol açan olaylar zincirindeki yeri üzerinde düşünmeden edemez. Tanrı'nın kendi yargısal eylemiyle birçok Mısırlı ölecekti. Öyleyse Tanrı, Musa'yı neden şimdi, henüz genç bir adamken, halkına hizmet etmek ve özgürleştirmek için şevk ve istekle doluyken kullanmıyor?

Tanrı'nın yolu bu değildir. Tanrı, Musa'nın uysallığı ve alçakgönüllülüğü öğrenmesini, Tanrı'nın güçlü ve muhteşem müdahalesine güvenmesini, Tanrı'nın zamanlamasını beklemesini ister. Öyle bir şekilde hareket eder ki, hiç kimse gerçek kahramanın büyük vizyon sahibi Musa olduğunu söyleyemez. Seksen yaşına geldiğinde, Musa bu şekilde hizmet etmek istemez; artık idealist, ateşli bir vizyoner değildir. O, Tanrı'nın itaat etmesi için neredeyse kandırdığı (Çık. 3) ve hatta tehdit ettiği (Çık. 4:14) yaşlı bir adamdır. Bu nedenle Tanrı'dan başka kahraman yoktur ve Tanrı'dan başka hiç kimse için yücelik yoktur.

Bölüm şu kayıtla sona erer: "İsraililer hâlâ kölelik altında inliyor, feryat ediyorlardı. Sonunda yakarışları Tanrı'ya erişti. Tanrı iniltilerini duydu; İbrahim, İshak ve Yakup'la yaptığı antlaşmayı anımsadı." (2:23-24). Bu, Tanrı'nın antlaşmasını unuttuğu anlamına gelmez. Tanrı'nın Yakup'a açıkça Mısır'a inmesini söylediğini ve Tanrı'nın bir gün antlaşma planını gerçekleştireceğini önceden bildirdiğini daha önce görmüştük. Bu konuları egemen bir şekilde düzenleyen ve ne yapacağını ciddi bir şekilde önceden bildiren aynı Tanrı, bu vaatlerin yerine getirilmesini, sıkıntı içindeki antlaşma halkıyla kişisel olarak etkileşime girerek, onların çığıklarına yanıt vererek gerçekleştirmeyi seçer.

20 ŞUBAT

Mısır'dan Çıkış 3; Luka 6; Eyüp 20; 1. Korintliler 7

Mısır'dan Çıkış 3'teki iki unsur dikkat çekicidir.

Birincisi, "RAB'bin meleği"nin dramatik bir şekilde tanıtılmasıdır (3:2). En azından başlangıçta Musa, bir "melek" algılamaz. Metinde şöyle denir: "RAB'bin meleği bir çalıdan yükselen alevlerin içinde ona göründü." Ancak bu, alevlerin içinde, alevlerden ayırt edilebilen meleksi bir varlığın görüldüğü anlamına gelmez; çünkü Musa'nın dikkatini çeken şey, görünüşte yanmasına rağmen asla tükenmeyen çalının kendisidir. Dolayısıyla "RAB'bin meleğinin" tezahürü, mucizevi alevlerin kendisindedir.

Çarpıcı bir şekilde, yanan çalının içinden Musa ile konuşan ses, meleğin değil, Tanrı'nın sesidir: "Tanrı çalının içinden ona seslendi, 'Musa! Musa!'" (3:4). Bu noktadan sonra metindeki tartışma Tanrı ve Musa arasında geçer ve "RAB'bin meleğinden" bir daha söz edilmez.

Görünüşe göre bu "RAB'bin meleği", Tanrı'nın kendisinin bir tezahürüdür. RAB'bin meleğinin görüldüğü diğer Eski Ahit bölümlerine ileride değinme fırsatımız olacaktır. Bazen insan şeklinde, bazen açıkça "melek" olarak adlandırılmayan, ama her zaman unutulmaz bir şekilde "öteki" olan ve Tanrı'nın kendisiyle bir şekilde özdeşleşen bir figürdür (örneğin, Yaratılış 32'de Yakup'la güreşen "adam").

Metin devamında "Tanrı dedi ki" şeklinde kayıtlar yer alır. Burada gerçekten Tanrı'nın, bu melek aracılığıyla mı konuştuğu sorulabilir. Sonuçta, haberci Tanrı'nın sözlerini iletmesi için bir anlamda konuşan Tanrı'nın kendisidir. Ancak "RAB'bin meleği"nin Kutsal Kitap'taki tezahürleri, bu kadar düzgün ve basit bir açıklamaya kolayca uymaz. Sanki Kutsal Kitap yazarları, Tanrı'nın kendisinin görüldüğünü belirtmek isterken, aşkın Tanrı'yı herhangi bir görünüşten uzak tutmak istiyor gibidirler. RAB'bin meleği, Tanrı'yla özdeşleştirilen ama yine de ondan ayrılabilen esrarengiz bir figür olarak kalır—aynı anda hem Tanrı'nın temsilcisi hem de Tanrı'nın kendisi olan, beden almış Sonsuz Söz'ün erken bir duyurusu (Yuhanna 1:1, 14).

İkinci unsur daha da önemlidir, ancak burada sadece kısa bir yorum yapabiliyorum. Tanrı'nın adı (3:13-14), İngilizce NIV (New International Version) çevirisinde olduğu gibi "BEN BENİM" ya da "Ne olacaksam o olacağım" şeklinde çevrilebilir. İbranice'de "BEN" kelimesinin kısaltılmış hali, YHWH ile ilişkilidir. Genellikle Yahve olarak yazılan bu isim, çoğu zaman büyük harflerle "RAB" olarak çevrilir (aynı İbranice harfler İngilizce'de Yehova isminin temelidir). Bu isim, en azından, Tanrı'nın kendi kendine var olduğunu, ebedi olduğunu, tamamen bağımsız ve mutlak egemen olduğunu ifade eder: Tanrı ne ise odur, hiç kimseye ve hiçbir şeye bağımlı değildir.

21 ŞUBAT

Mısır'dan Çıkış 4; Luka 7; Eyüp 21; 1. Korintliler 8

Mısır'dan Çıkış 4'te iki unsur, Kutsal Kitap'ın geri kalanına uzanan karmaşık gelişmeleri ortaya koyar.

Birincisi, Musa'nın gerçekleştirdiği mucizelerden Firavun'un neden etkilenmeyeceğine dair Tanrı'nın verdiği nedendir. Tanrı şöyle der: "Ama ben onu inatçı yapacağım. Halkı salıvermeyecek" (4:21). Sonraki bölümlerde ifade şekli değişir: sadece "Firavun'u inatçı yapacağım" (7:3) değil, aynı zamanda "Firavun inat etti" ya da "inatçılık etti" (7:13, 22; 8:19, vb.) ifadeleri kullanılır. Bu atıflarda basit bir kalıp görülmez. Hem, "Firavun inatçılık etti" ifadesinden "Firavun inat etti" ve "RAB onu inatçı yaptı" ifadesine—sanki Tanrı'nın onu inatçı yapması, insanın kendisi için seçtiği bir kalıbın ilahi yargı tarafından onaylanmasından başka bir şey değilmiş gibi—yukarıdan aşağıya ilerleyen bir kalıp işlediğini söyleyemeyiz; hem de tam tersi bir şekilde, "RAB onu inatçı yaptı"dan "Firavun inat etti" ve "Firavun inatçılık etti"ye—sanki Firavun'un kendi kendine dayattığı katılaşma, ilahi hükmün kaçınılmaz işleyişinden başka bir şey değilmiş gibi—aşağıdan yukarıya doğru ilerlediğini söyleyemeyiz.

Üç gözlem bu metinlere biraz ışık tutabilir: (a) Kutsal Kitap'ın önceki hikâyeleri göz önüne alındığında, Firavun'un zaten kötü bir insan olduğu varsayılır. Özellikle de Tanrı'nın antlaşma halkını köleleştirmiştir. Tanrı, ahlaki açıdan tarafsız bir adamı inatçı yapmamış; kötü bir adam üzerinde yargısını bildirmiştir. Cehennem, tövbenin artık mümkün olmadığı bir yerdir. Tanrı'nın inatçı yapması, bu cezanın normalden biraz daha erken verilmesine neden olur. (b) Tüm insan eylemlerinde Tanrı asla tamamen pasif değildir: Bu teistik bir evrendir. Dolayısıyla "RAB'in söylediği gibi Firavun inat etti" ve "Firavun... inatçılık etti" ifadeleri birbirinden ayrı değil, birbirini tamamlayan ifadelerdir. (c) Bu tür söylemler yalnızca bu pasajda yer almaz. Örneğin, 1. Krallar 22; Hezekiel 14:9; ve özellikle 2. Selanikliler 2:11-12 şöyle der: "İşte bu nedenle Tanrı, yalana kanmaları için onların üzerine yanılıcı bir güç gönderiyor. Öyle ki, gerçeğe inanmayan ve kötülükten hoşlananların hepsi yargılansın."

İleriye dönük ikinci unsur ise "oğul" terminolojisidir: "İsrail benim ilk oğlumdur. Sana, bırak oğlum gitsin, bana tapsın, dedim. Ama sen onu salıvermeyi reddettin. Bu yüzden senin ilk oğlunu öldüreceğim" (Mısır'dan Çıkış 4:22-23). Tanrı'nın oğlu olarak İsrail'e yapılan bu ilk atıf, Davudî kralını en mükemmel oğul olarak kucaklayan ve Tanrı'nın nihai Oğlu, gerçek İsrail ve Mesih Kral olan İsa ile sonuçlanan sarsıcı bir tipolojiye dönüşür.

22 ŞUBAT

Mısır'dan Çıkış 5; Luka 8; Eyüp 22; 1. Korintliler 9

Luka 8:19-21'e göre, "İsa'nın annesiyle kardeşleri O'na geldiler, ama kalabalıktan ötürü kendisine yaklaşamadılar. İsa'ya, 'Annenle kardeşlerin dışarıda duruyor, seni görmek istiyorlar' diye haber verildi." –Belli ki İsa'nın, kendisinin onlara gideceği ya da yetkisini kullanarak onlar için bir yol açılmasını sağlayacağı varsayılmıştı. Ne de olsa, bu kültür bizimkinden çok daha az bireyci, çok daha fazla aile ve akraba odaklı bir kültürdü.

İsa'nın yanıtını şaşırtıcı kılan da budur: "Annemle kardeşlerim, Tanrı'nın sözünü duyup yerine getirenlerdir" (8:21). Bu pasaj hakkında dört noktaya dikkat çekmek gerekir:

Birincisi, bu alışılmadık bir pasaj değildir. İsa, halka hizmet etmeye başladıktan çarmıha gerilinceye kadar, annesi de dahil olmak üzere, kendi aile üyelerine karşı hiçbir ayrıcalık göstermez. Her durumda ya onlardan sessizce uzaklaşır (burada ve 11:27-28'de olduğu gibi) ya da onlara sitem eder (örneğin, Yuhanna 2:1-11). Bunun bir istisnası yoktur. Meryem'in yalnızca İsa'nın bahsedebileceği sevgi ve kutsamalara özel bir imtiyaza sahip olduğunu iddia edenler, bu metinlere dayalı sorumlu bir kanıt sunamazlar.

İkincisi, İsa'nın bu davranışının nedenlerini anlamak zor değildir. Bu pasajdan bağımsız olarak, İnciller İsa'nın eşsizliğini sürekli olarak vurgular. Luka bağlamında, İsa'nın ailevi bağlantısı, onun bakire olarak doğmasıyla gölgelenir; bu, İsa'nın misyonu ve kimliğiyle doğrudan ilişkilidir. Elçilerin İşleri'ne bakıldığında, İsa'nın doğal ailesi bile dirilişten sonra bu oğullarının ve kardeşlerinin gerçekte kim olduğunu kabul etmek zorunda kalmış ve ona ibadet eden Hristiyan topluluğunun bir parçası olmuştur.

Üçüncüsü, bu durum, İsa'nın ailesinin duygularına karşı duyarsız olduğunu asla göstermez. Yuhanna İncili'nde yer alan en dokunaklı anlardan biri, İsa'nın çarmıhta, neredeyse son nefesindeyken, perişan haldeki annesine ihtiyaç duyduğu bakımı ve istikrarı sağladığını resmeder (Yuhanna 19:26-27).

Dördüncüsü, bu pasajın gücü gözden kaçırılmamalıdır: İsa, kendisine en yakın olanların, kendisine ait gibi görünenlerin ya da kolayca erişebilenlerin gerçek ailesinin bir parçası olmadığını vurgular. İsa'ya göre gerçek aile, doğal akrabalar değil, "Tanrı'nın sözünü duyup yerine getirenlerdir" (8:21). Pek çok yöneticinin aksine, İsa doğal bir hanedanlığa ilgi göstermemiştir. Onun nihai odak noktası kendi kabilesi, klanı ya da çekirdek ailesi değil, Tanrı'nın ailesini kalıcı olmaya çağırmaktı. Bu aile, Tanrı'nın sözünü itaatle işitenlerle tanımlanır.

23 ŞUBAT

Mısır'dan Çıkış 6; Luka 9; Eyüp 23; 1. Korintliler 10

Kanonik İncilleri dikkatle okumak isteyenlerin karşılaştığı önemli görevlerden biri, farklı birimlerin birbiriyle nasıl bağlantılı olduğunu fark etmektir. Çoğu sıradan okuyucu, Pazar Okulu günlerinden İsa ile ilgili bireysel öyküleri hatırlar, ancak bu öykülerin bir bütün olarak Müjde'nin anlatısına nasıl katkıda bulunduğunu pek düşünmez. Dahası, dört müjdeciden her biri, metinlerini farklı şekillerde düzenlemiştir. Bu nedenle, her bir Müjde'nin kendine özgü bağlantıları dikkatle incelenmedikçe, onların benzersizliği ve lezzeti genellikle gözden kaçar.

Bu durumun öğretici bir örneği, Luka 9:49-50'de bulunabilir. Önceki ayetlerde (9:46-48), İsa'nın öğrencilerinin aralarında kimin en büyük olduğunu tartıştığı görülür (muhtemelen tamamlanmış krallıkta). Onların düşüncelerini bilen İsa, küçük bir çocuğu örnek alarak onları utandırıcı bir dersle eğitir. Önemli insanlar, daha da önemli kişilere nezaketle yaklaşabilirler. Ancak İsa'nın talebi farklıdır: O'nu izleyenlerin, toplumun en zayıf üyelerini –küçük çocukları– kabul etmeleri gerektiğini vurgular. İsa'nın çağrısı, dünyanın bakış açısıyla temelden çelişir: “Aranızda en küçük kim ise, işte en büyük odur” (9:48).

Bu bağlamda, Luka 9:49-50 devreye girer. Yuhanna, kendisinin ve diğer öğrencilerin İsa'nın adıyla cinleri kovan bir adam gördüklerini ve “ama bizimle birlikte seni izlemediği için ona engel olmaya çalıştıklarını” söyler. İsa, bu davranışı yasaklayarak, “Size karşı olmayan, sizden yanadır” der. İlk bakışta bu, önceki ayetlerden bağımsız bir konu gibi görünebilir. Ancak daha derin bir bağlantı vardır. Yuhanna'nın şikâyeti, bir gelenekçilik kaygısından çok, misyonun ilerlemesinden ziyade vaaz ve şifa hizmeti verenlerin “doğru gruba” ait olmasına odaklanmış bir güce açlık olarak görünmektedir. Bu da, kimin en büyük olduğu konusundaki tartışmanın doğal bir uzantısıdır. Kişisel yücelme arzusu, başkalarının hizmetini bilgece değerlendirmek için istikrarsız bir temel oluşturur.

Sonraki ayetler (9:51-56) İsa'yı Samiriye'de bulur. Samiriyeliler, İsa ve öğrencilerine konuksever davranmadığında, öğrenciler üzerlerine ateş yağdırmak istemiştir. İsa ise onları azarlamıştır. Bu ayetler, önceki temaları sürdürerek öğrencilerin burada sergiledikleri tutumun sorunlarını açıklığa kavuşturur. Samiriyelilere karşı yargılama arzuları, Mesih İsa'ya olan gerçek bir kavrayış ve bağlılıktan çok, güce aç bir öz odaklanmanın sonucudur.

Bölümün kapanış ayetleri (9:57-62) de aynı zıtlığı vurgular. İsa'yı hevesle takip etmeye niyetli üç kişinin durumu ele alınır. Ancak İsa, onların öğrenciliğin bedelini hesaplamadıklarını açıkça belirtir. Bu dindar iddialar, aslında öz sevginin bir maskesidir.

24 ŞUBAT

Mısır'dan Çıkış 7; Luka 10; Eyüp 24; 1. Korintliler 11

Yirminci yüzyılın en etkili vaizlerinden biri olan Dr. Martyn Lloyd-Jones'un hikâyesi anlatılır. Kanserle mücadele ederken, eski bir dostu ona şu soruyu yöneltir:

“Nasıl dayanıyorsun? Haftada birkaç kez vaaz verirdin. Önemli Hristiyan girişimlerine öncülük ettin; kasetler ve kitaplar aracılığıyla beş kıtada sayısız kişiye dokundun. Şimdi ise bir köşeye çekilmiş durumdasın. Sessizce oturmaya, ufak tefek düzenlemeler yapmaya indirgendifin. Bu yüzden hastalığın fiziksel zorluklarıyla nasıl başa çıktığını değil, hizmetten uzak kalmanın stresiyle nasıl başa çıktığını soruyorum.”

Lloyd-Jones, Luka 10'daki şu sözlerle cevap verdi:

“Ruhların size boyun eğmesine sevinmeyin, adlarınızın gökte yazılmış olmasına sevinin” (10:20).

Cevabı son derece anlamlıydı. Luka 10'da, öğrenciler bir eğitim görevinden dönerler ve İsa'ya hayretle şöyle derler:

“Senin adını andığımızda cinler bile bize boyun eğiyor” (10:17).

Bir seviyede, İsa onları cesaretlendirir. Onlara, “Şeytan'ın gökten yıldırım gibi düştüğünü gördüm” diyerek güvence verir (10:18). Görünüşe göre İsa, öğrencilerinin görevini, Şeytan'ın çarmıhta tamamlanacak olan yenilgisinin bir işareti ve ara aşaması olarak görür (bkz. Vahiy 12:9-12). Ayrıca, öğrencilerinin ileride daha büyük olaylara tanık olacaklarını söyler (Luka 10:19). Ancak ardından şu uyarıyı yapar:

“Ruhların size boyun eğmesine sevinmeyin, adlarınızın gökte yazılmış olmasına sevinin” (10:20).

Başarıya sevinmek kolaydır. İnsan, öz kimliğini hizmetinin başarısıyla özdeşleştirme tuzağına düşebilir. Bu, işler ters gittiğinde büyük bir tehlikeye dönüşebilir. Ancak burada sorun bu değildir. İsa'nın öğrencileri için her şey mükemmel gidiyordu. Tehlike, daha derin bir noktada yatmaktadır: Tanrı'nın kendisi yerine, görünürdeki başarıya tapınmak. Tanrı tarafından kabul edilmiş olmanın verdiği sevinç ikinci plana itilir; insan, yalnızca görünen başarılarıyla motive olur.

Bu, sadece birkaç “başarılı” pastörün değil, aynı zamanda birçok “başarılı” sıradan insanın da günahı olmuştur. Dışarıdan bakıldığında, misyonlarına sadık görünseler de, gizlice başarıyı putlaştırmaya başlamışlardır. Az tanrı bu kadar aldatıcıdır.

Bu tür ayartmalarla karşı karşıya kaldığımızda, en iyi nedenlerle sevinmeyi öğrenmek hayati önem taşır. Günahlarımızın bağışlanmış olmasından ve Tanrı'nın lütfuyla adlarımızın cennete yazılmış olmasından daha büyük bir sevinç kaynağı yoktur.

25 ŞUBAT

Mısır'dan Çıkış 8; Luka 11; *Eyüp 25-26; 1. Korintliler 12*

İşte düzeltilmiş hali:

“Kısmi iman etme” durumunun en çarpıcı tasvirlerinden biri Luka 11:24-26’da bulunur. İsa, kötü bir ruhun birinden çıktığında, “huzur bulmak için kurak yerlerde dolandığını ve bulamadığını” öğretir –görünüşe göre içine yerleşeceği yeni bir kişi aramaktadır. Daha sonra ruh, önceki meskenine dönmeyi düşünür. Bir keşif görevlisi gibi, eski konutunu şaşırtıcı bir şekilde boş bulur. Bunun üzerine, ruh daha da kötü olan yedi yandaşını toplar ve “içeri girip orada yaşarlar. O adamın son durumu ilkinden daha kötü olur.”

Bu hikâye, kötü ruhu kovulan kişinin onun yerine başka bir şey koymamış olmasını işaret eder. Kutsal Ruh o kişinin yaşamına yerleşmemiştir; kişi yalnızca olduğu gibi boş kalmıştır.

Bu pasajdan çıkarılacak üç önemli ders vardır:

Birincisi, “kısmi dönüşümler” oldukça yaygındır. Bir kişi kısmen temizlenir. Müjde’ye ve Tanrı’nın halkına o kadar yakınlaşır ki, tanrısızlıktan bir tür yüz çevirme, kutsallığa karşı bir ön sevgi ve doğruluğa karşı bir çekim oluşur. Ancak ikinci ve toprak benzetmesindeki (8:4-15) kayalık toprakla temsil edilen kişi gibi, bu kişi de başlangıçta umut verici görüne de kalıcı bir değişim yaşamaz. Gerçek bir dönüşüm –Tanrı tarafından ele geçirilme, samimi bir tövbe ve kalıcı bir imanla gerçekleşen yeniden yönelim– hiç olmamıştır.

İkincisi, küçük bir Müjde bilgisi tehlikeli olabilir. İnsanların kendileri hakkında iyi düşünmelerine, en kötü alışkanlıkların ortadan kalktığına inanarak rahatlamalarına ve aidiyet duygusunun keyfini çıkarmalarına neden olur. Ancak kişi gerçekten aklanmamış, yenilenmemiş ve karanlığın krallığından Tanrı’nın sevgili Oğlu’nun krallığına geçmemişse, yüzeysel bir din anlayışı gerçek inanca karşı bir tür “aş” görevi görebilir.

Üçüncüsü, bu ders çıkarımsaldır ve Kutsal Yazılar’ın daha geniş bir temasına bağlanır: kötülüğe yalnızca karşı çıkmak yeterli değildir. Kötülükle savaşmak veya bir cini kovmak asla kalıcı bir çözüm olmaz. Kötülüğün yerini iyilik, kötü ruhun yerini Kutsal Ruh almalıdır. “Kötülüğü iyilikle yenmeliyiz” (Romalılar 12:21). Örneğin, birine duyulan öfkeyi yalnızca öfkelenmemeye karar vererek aşmak zordur; bunun yerine, o kişiye karşı gerçek bir bağışlama ve sevgi geliştirmek gerekir. Aynı şekilde, materyalizmin üstesinden yalnızca açgözlü olmama-ya çalışarak gelinemez; kişinin sevgisini daha değerli hazinelere yönlendirmesi (krş. Luka 12:13-21) ve cömertliği özverili bir şekilde öğrenmesi gerekir.

26 ŞUBAT

Mısır'dan Çıkış 9; Luka 12; *Eyüp 27; 1. Korintliler 13*

Kamyon arkası yazıyı gördünüz: “En çok oyuncacı olan kazanır.” Peki, neyi kazanır? En çok oyuncaca sahip olan kişi, bu hayattan diğer herkesin aldığı şeyi alır. Sonsuzluktan bir milyar yıl kadar sonra, bu dünyadaki yetmiş yılımızda kaç oyuncak biriktirdiğimizin pek bir önemi kalmayacaktır.

Yine de materyalist bir kültürde yaşarken, açgözlülüğün ne kadar yaygın olduğunu ve her türlü önceliğe, ilişkiye nasıl sızdığını fark etmek ürkütücüdür. Luka 12:13-21'de İsa, “Öğretmenim, kardeşime söyle de mirası benimle paylaşsın” diye yalvaran biriyle karşılaşır. Bu kişinin haklı bir şikâyeti olup olmadığını bilmiyoruz. Ancak İsa'nın bakış açısına göre bunun bir önemi yoktu, çünkü daha temel bir mesele söz konusuydu. Bu kişi için mirastan pay almak, kardeşiyle tanrısal bir ilişki kurmaktan daha önemliydi. İsa, bu tür önemsiz konularda hakemlik yapmaya gelmediğini vurgulamakla kalmaz (12:14), aynı zamanda şu uyarıda bulunur: “Dikkatli olun! Her türlü açgözlülüğünden sakının. Çünkü insanın yaşamı, malının çokluğuna bağlı değildir” (12:15). Belki de en çok oyuncaca sahip olan kişi gerçekten kazanmıyordu.

Bu, artan tahıl stokları nedeniyle daha büyük ahırlar inşa etmeye karar veren zengin çiftçinin benzetmesine götürür bizi (12:16-20). Bizim kültürümüzde bu çiftçinin yerine bir inşaatçı, yazılım üreticisi ya da emlakçıyı kolayca koyabiliriz. Mal mülke takılıp kalan bir kültürde, imanlıların da aynı açgözlülük girdabına kapılması endişe verici derecede kolaydır. Mesih uğruna en iyisini yapma niyetiyle başlayan doğru bir taahhüt, zamanla bencil bir rekabete ve dipsiz bir edimcilik dönüşebilir. Emekliliğinizi planlamakla meşgulsünüzdür; kendinize “yıllarca yetecek kadar bol malım var” dersiniz (12:19). Herkes size ne kadar iyi durumda olduğunuzu söylerken, Tanrı'nın sesini duyamazsınız: “Ey akılsız! Bu gece canın senden istenecek. Biriktirdiğin bu şeyler kime kalacak?” (12:20).

Sorun zenginliğin kendisi değildir. Kutsal Kitap, servetlerini Tanrı için kullanan bazı zengin insanlardan söz eder; bu insanlar servetlerine o kadar bağlanmamışlardır ki, malları Tanrı'nın vekili haline gelmiştir. Ancak bunu dile getirmekte tereddüt ederiz, çünkü çoğumuz kendimizi kandırmakta oldukça iyiyizdir ve bu durumu genellikle bir taviz olarak görmeyiz. Başkalarını açgözlü ya da cimri buluruz; kendimizi ise çalışkan ve tutumlu. Diğerleri materyalist ya da hedonisttir; bizse gerçekçi olduğumuzu ve iç huzurun sağlık getirdiğini düşünürüz. Öyleyse Luka 12:21 üzerinde düşünün.

27 ŞUBAT

Mısır'dan Çıkış 10; Luka 13; *Eyüp 28; 1. Korintliler 14*

Pilatus zayıf ve kötü bir adamdı. Bu nedenle Luka 13:1-5'teki anlatım güvenilirdir. Ayrıntılar belirsiz olabilir, ancak genel tablo oldukça açıktır. Bazı Celileliler kurban sunmuşlardı: Eğer Yahudi iseler, bunu Yeruşalim'deki tapınakta yapmış olmalıydı. Belki de milliyetçi Yurtsever hareketin bir kanadına dahildiler ya da öyle oldukları düşünülüyordu. Pilatus onları bir tehdit olarak gördü, katletti ve kanlarını, kendi getirdikleri kurbanlık hayvanların kanına karıştırdı. Eğer bu “kan karışması” gerçek anlamdaysa, Pilatus'un onları tapınak avlusunda öldürttüğü anlamına gelir—katliamla birleşen büyük bir günah.

Bu olay İsa'ya yorumlaması için getirildiğinde, İsa'nın muhataplarını şaşırta- tan bir yöne doğru ilerlediği görülür. Belki bazıları, İsa'nın Pilatus'u kınamasını bekliyordu; belki de bazıları, Yurtsever hareket hakkında bir yorum yapmasını istiyordu. Hatta bir kısmı, bu isyancıların hak ettiklerini bulduklarına dair alaycı bir eleştiri yapmasını ummuş olabilir. Ancak İsa, bu yolların hiçbirini seçmez. Şöyle der: “Böyle acı çeken bu Celilelilerin, diğer bütün Celilelilerden daha günahlı olduğunu mu sanıyorsunuz? Size hayır diyorum. Ama tövbe etmezseniz, hepiniz böyle mahvolacaksınız” (13:2-3).

Bu trajedinin siyasi hassasiyetleri arasında kaybolmasını engellemek için İsa, hemen başka bir felaketten söz eder. Bu kez olay, Celilelilerden, Pilatus'tan, tapınaktan, kurbanlardan ve birbirine karışmış kanlardan arındırılmıştır. Bir kule çökmüş ve on sekiz kişi ölmüştür. İsa, bu kişilerin Yeruşalim'deki diğer insanlardan daha kötü olmadıklarını ısrarla vurgular. Aksine, çıkarılması gereken ders aynıdır: “Ama tövbe etmezseniz, hepiniz böyle mahvolacaksınız” (13:5).

İsa'nın bu şaşkıncı analizi ancak üç şey doğruysa anlamlıdır:

(a) Hepimiz mahvolmayı hak ediyoruz. Eğer bağışlanıyorsak, bu bir lütuf eylemidir. Şaşkıncı olan, çoğumuzun bu kadar uzun süre bağışlanmış olmasıdır.

(b) Ölüm hepimizin başına gelecektir. Dünyamız, en büyük felaketin birinin genç yaşta ölmesi olduğunu iddia eder. Oysa asıl felaket, hepimizin ölüm hükmü altında olması ve sonunda ölmesidir. Ölümün geldiği yaş sadece göreceli olarak daha iyi ya da daha kötü olabilir.

(c) Ölüm hepimiz için son sözü söyler—tövbe etmediğimiz sürece. Tövbe ise bizi ölümün ötesine, tamamlanmış krallığın yaşamına götürür.

Pol Pot dönemindeki katledilen milyonları duydunuz mu? Güney Sudan'daki vahşi katliamları? Bosna'daki toplu mezarları gördünüz mü? Ya da Valujet 592 sefer sayılı uçağın Florida bataklığına düşüşünü? Size gerçeği söylüyorum: Tövbe etmezseniz, hepiniz yok olacaksınız.

28 ŞUBAT

Mısır'dan Çıkış 11:1-12:20; Luka 14; *Eyüp 29; 1. Korintliler 15*

Ezici belalar, belirlenmiş sıralarını takip etti. Firavun defalarca inat etti; fakat ne kadar suçlu olursa olsun, Tanrı egemen bir şekilde perde arkasından hareket ederek Firavun'u aslında uyardı ve dolaylı yoldan tövbeye davet etti. Örneğin, Tanrı Musa aracılığıyla Firavun'a şöyle seslendi: "Gücümü sana göstermek, adımı bütün dünyaya tanıtmak için seni ayakta tuttum. Hâlâ halkımı salıvermiyor, onlara üstünlük taslıyorsun" (Çık. 9:16-17). Ancak Firavun'un sabrı sonunda tamamen tükenir ve Musa'yı bir daha saraya gelmemesi konusunda uyarır: "Yüzümü gördüğün gün ölürsün" (Çık. 10:28).

Bu sözlerle, en büyük ve en yıkıcı son bela için sahne hazırlanır. Önceki dokuz felaketten sonra, Musa'nın olacakları tarif etmesinin (Çık. 11), Firavun'u tereddüde sevk edeceği düşünülebilir. Ancak Firavun dinlemez (Çık. 11:9); ve tüm bu olaylar Tanrı'nın dediği gibi, "Mısır'da şaşılacak işlerim çoğalsın diye" gerçekleşir (Çık. 11:9).

Mısır'dan Çıkış 11-12'de, Tanrı'nın egemen sağlayışının neredeyse rastlantısal bir açıklaması daha vardır. Çıkış 11'de, adeta parantez içinde şu ifade yer alır: "RAB İsrail halkının Mısırlıların gözünde lütuf bulmasını sağladı" (Çık. 11:3). Ardından Çıkış 12'de, Mısırlılar İsraililer'i ülkeyi terk etmeye çağırır (Çık. 12:33). Bu mantıklı bir gelişmedir: Bu son bela gibi daha kaç felakete dayanabilirlerdi? Aynı zamanda İsraililer, Mısırlılardan giysi, gümüş ve altın isterler. Metin şöyle devam eder: "RAB İsraililerin Mısırlıların gözünde lütuf bulmasını sağladı. Mısırlılar onlara istediklerini verdiler. Böylece İsraililer onları soydular" (Çık. 12:36).

Psikolojik olarak, olaydan sonra bu gelişmeleri açıklamak kolaydır. İsraililerin Mısırlılarda uyandırdığı korkunun yanı sıra, belki bir suçluluk duygusu da devreye girmiştir: Kim bilir? "Onlara bir şey borçluyuz," diye düşünmüş olabilirler. Ancak farklı bir senaryo da pekâlâ mümkün olabilirdi: Mısırlılar, liderleri ve Tanrıları yüzünden böylesine yıkıcı bir katliama uğratan bu halkı öfkeyle katledebilirdi.

Fakat işlerin bu şekilde sonuçlanmasının nihai sebebi, Tanrı'nın güçlü elidir. Rab, Mısırlıları İsrail halkına karşı olumlu bir tutum takınmaya yönlendirmiştir. Bu tür bir müdahale, genellikle tüm kültürleri kapalı bir sistem gibi ele alan sosyologlar ve düşünürler tarafından göz ardı edilen bir unsurdur. Onlar, Tanrı'nın müdahale edebileceğini ve insanların kalplerini ve zihinlerini değiştirebileceğini unuttur. Batı dünyasının değer sistemlerini dönüştüren büyük uyanışlar, kapalı sistemlere inananlar için artık neredeyse imkânsız gibi görünür. Ancak, Tanrı lütfeder ve insanları Müjde'nin vaazına "olumlu yaklaşır" hâle getirirse...

1 MART

Mısır'dan Çıkış 12:21-51; Luka 15; *Eyüp 30; 1. Korintliler 16*

Fısıh Bayramı sadece on belanın doruk noktası değil, aynı zamanda ulusun başlangıcını simgeliyordu. Firavun, Musa'dan bıkmıştı; Tanrı ise Firavun'dan bıkmıştı. Bu son bela, ülkenin ilk doğanlarını—gücün sembolü, ulusun gururu ve umudu olanları—yok etti. Ancak Tanrı, kendi tasarımı sayesinde, İsraililere bazı önemli dersleri çarpıcı bir biçimde öğretme fırsatı da verdi. Eğer ölüm meleği ülkeden geçecekse, ölüme maruz kalan evleri hayatta kalanlardan ayıran ilke ne olacaktı?

Tanrı, İsraililere evlerinde toplanmalarını, her evde bir yaşındaki kuzuyu yemeye yetecek kadar insanın bir araya gelmesini emretti. Yemeğin hazırlanması için dikkatli talimatlar verildi. Bu talimatlar arasında en tuhaf olanı, kapının üst ve iki yanına birer damla kan serpilmesiydi; “Kanı görünce üzerinizden geçeceğim” (Çık. 12:13) denildi. Bu ilke, tekrarlanarak şöyle vurgulandı: “RAB Mısırlıları öldürmek için gelecek, kapılarınızın yan ve üst sövelerindeki kanı görünce üzerinden geçecek, ölüm saçanın evlerinize girip sizi öldürmesine izin vermeyecek” (Çık. 12:23). Kan, Rab'bin evlerden geçmesini sağlayacak bir işaret olacaktı; böylece Fısıh Bayramı doğdu.

Bu olayın önemi göz ardı edilemez. Bu yalnızca İsraililerin kölelikten kurtuluşunu değil, aynı zamanda Kurtarıcılarıyla yeni bir antlaşmanın başlangıcını da işaret ediyordu. Aynı zamanda bir tablo oluşturuyordu: Suçlu insanlar ölümle karşı karşıyayken, bu cezadan kurtulmanın tek yolu, ölüme mahkûm edilenlerin yerine bir kuzunun ölmesiydi. Takvim, bu dönüm noktasının önemini belirtmek için değişti (Çık. 12:2-3) ve İsraililere bu bayramı sonsuza dek anmaları söylendi; en azından henüz doğmamış çocuklara Tanrı'nın bu yeni ulus için ne yaptığını ve Tanrı'nın onları kurtardığı gece, kendi ilk doğan oğullarının nasıl bağışlandığını anlatmanın bir yolu olarak (Çık. 12:24-27).

Bir buçuk bin yıl sonra, Pavlus Korint'teki inananlara Fısıh Kuzusu Mesih İsa'nın bizim için kurban edildiğini ve yeni bir antlaşmanın açılışını yaptığını hatırlatacaktır (1. Ko. 5:7; 11:25). İhanete uğradığı gece İsa, ekmeğe ve şarap aldı ve yeni bir anma töreni başlattı –ve bu da Fısıh Bayramı'nda gerçekleşti, sanki bu yeni tören eskiyi işaret ettiği şeye bağlanmış gibi: Mesih'in ölümü. Takvim yeniden değişti; yeni ve doruğa ulaşan bir kurtuluş sağlanmıştı. Tanrı hâlâ kanla güvence altına alınanların üzerinden geçmektedir.

2 MART

Mısır'dan Çıkış 13; Luka 16; *Eyüp 31; 2. Korintliler 1*

İlk okumada, kurnaz kâhya benzetmesi ve beklenmedik sonucu, İsa'nın anlattığı en tuhaf öykülerden biridir (Luka 16:1-9).

Verimsiz ve savurgan bir kâhya, zengin mal sahibi tarafından çağrılır ve işten çıkarılacağı söylenir. Hesapları kapatması ve ihtarnamesini alması gerekmektedir. Geleceği hakkında son derece endişeli olan kâhya, ne yapması gerektiğini merak eder. Ağır iş yapabilecek kadar sağlam bir fiziğe sahip değildir ve gerçekten de işsizlik maaşı almak istememektedir.

Böylece tamamen vicdansız bir plan yapar. Hâlâ mal sahibinin malları ve hesapları üzerinde meşru yetkiye sahipken, efendisinin borçlularıyla anlaşmalar yapmaya başlar. Bu büyük bir operasyondur ve meblağlar muazzamdır. Borçludan borçluya, borç miktarını, bazı durumlarda yüzde elliye varan oranlarda düşürür. Gerekçesi çok basittir: Bir hediyenin bir yükümlülük yarattığı bir kültürde, tüm bu insanların kendisini işsiz ve gelirsiz bulduğunda onu ağırlamak zorunda hissedeceklerini düşünür. Bu gibi meblağlarla çok uzun bir süre onların misafirperverliğine güvenebilecektir. Şüphesiz efendi, hesaplarıyla oynanmasından hoşlanmıyordu ama kâhyasının gösterdiği kurnazlığı fark edecek kadar da zekiydi.

Ardından şaşırtıcı uygulama gelir: “Gerçekten bu çağın insanları, kendilerine benzer kişilerle ilişkilerinde, ışıktaki yürüyenlerden daha akıllı oluyorlar. Size şunu söyleyeyim, dünyanın aldatıcı servetini kendinize dost edinmek için kullananın ki, bu servet yok olunca sizi sonsuza dek kalacak konutlara kabul etsinler.” (16:8-9). Bu ne anlama gelmektedir?

Bu, İsa'nın ahlâksız iş uygulamalarını savunduğu anlamına gelemez. Önemli olan, kâhyanın kendi kontrolündeki kaynakları (tam olarak kendisine ait olmasa da) kendi geleceğine hazırlamak için kullanmış olmasıdır. “Işıktaki yürüyenler” kendi geleceklerine hazırlanmak için kontrolleri altındaki kaynakları kullanıyorlar mı? Bu gelecek nedir? Kurnaz kâhya, bu borçluların evlerine buyur edilmek istiyordu; ışıktaki yürüyenler ise “sonsuza dek” kalabilecekleri konutlara kabul edilsinler (16:9). Öyleyse cennete büyük yatırımlar yapmamız, orada hazineler biriktirmemiz gerekmez mi? Bu doğru şeylere para harcamayı içeriyorsa, öyle olsun: hepsi bittiğinde, önümüzde hala sonsuz bir konut var. Buradaki fikir, cenneti satın alabileceğimiz değil, bu dünyadaki insanların bile gelecekteki evleri için hazırlık yapmayı bilirken, evimiz için plan yapmamanın hayal edilemeyecek kadar sorumsuzca olduğudur. Anlaşılır bir şekilde, sonraki ayetler (16:10-15) Tanrı'nın çok değer verdiği şeyler lehine mal ve mülkün cazibesini ortadan kaldırır.

3 MART

Mısır'dan Çıkış 14; Luka 17; Eyüp 32; 2. Korintliler 2

Kızıldeniz'in Geçilmesi Üzerine Üç Gözlem (Çık. 14):

İlk olarak, Firavun ve egemen Rab arasındaki dinamik çatışma devam eder. Firavun, İsraililerin deniz ve çöl tarafından kuşatıldığını düşünerek, onların kolay bir av olduğuna karar verir ve arzularının peşinden gider (14:3). Ayrıca, Firavun ve yetkilileri, halkı serbest bırakmış olmaktan pişmandır. Kölelik, ekonomik sistemlerinin temel direklerinden biriydi ve inşa projelerinde en önemli kaynağı oluşturuyordu. Belki de belalar, korkunç tesadüflerden başka bir şey değildi. İsraili köleler geri getirilmeliydi.

Yine de Tanrı, bu olaylar gelişirken pasif bir oyuncu değildir; başkalarının inisiyatifine yalnızca karşılık veren biri de değildir. Tanrı, İsrailileri sadece Filist yöresine yönelmekten alıkoymakla kalmaz (13:17), aynı zamanda Mısırlıların, İsraililerin tuzağa düştüğünü sanmalarını sağlamak için kuzeydoğuya giden yoldan uzaklaştırır (14:3). Aslında Tanrı, Mısırlıları bir tuzağa çekmektedir ve Firavun'un inatçılığı bu stratejinin bir parçasıdır (14:4, 8, 17). İsrail halkının güvenmesi gereken şey, bu geniş kapsamlı, takdire dayalı egemenliktir (14:31). Rab, bu karşılaşmada hem İsraililerin hem de Mısırlıların Tanrı'nın kim olduğunu öğrenmelerinde kararlıdır: "Firavunu, bütün ordusunu, savaş arabalarını, atlılarını yenerek yücelik kazanacağım. Firavun, savaş arabaları ve atlılarından ötürü yücelik kazandığım zaman, Mısırlılar bilecek ki, ben RAB'bim." (14:17-18). "RAB'bin Mısırlılara gösterdiği büyük gücü gören İsrail halkı RAB'den korkup O'na ve kulu Musa'ya güvendi." (14:31).

İkinci olarak, "Tanrı'nın meleği" yeniden ortaya çıkar (14:19). Ancak bu kez bir melek olarak değil, geceleri ateşten bir sütun ve gündüzleri buluttan bir sütun şeklinde görünür. Bu sütun, hem halka yol gösterir hem de onları takip eden Mısırlılardan ayırır. Diğer bir açıdan, "Gece gündüz ilerlemeleri için, RAB gündüzün bir bulut sütunu içinde yol göstererek, geceyin bir ateş sütunu içinde ışık vererek onlara öncülük ediyordu." denebilir (13:21). Daha önce gördüğümüz belirsizlikler (Çık. 3; bkz. 20 Şubat tarihli okumalar) burada da devam etmektedir.

Üçüncü olarak, Kızıldeniz'in yarılmasına yardımcı olan araçlar (örneğin, rüzgâr gibi) ne olursa olsun, bu olay, belalar gibi, mucizevi olarak sunulur. Bu, Tanrı'nın normal düzenine müdahalesini gösterir; bu müdahale, her şeyin düzenli bir şekilde işlediği ilahi düzenin aksine, eşsizdir. Bu nedenle bilimsel analizlere uygun değildir. İsrail halkının su duvarları arasında kuru toprak üzerinde yürümesi (14:21-22), yaratılışın egemen Tanrısı'nın düzenleyebileceği bir olaydır; başka hiçbir gücün değil.

4 MART

Mısır'dan Çıkış 15; Luka 18; *Eyüp* 33; 2. *Korintliler* 3

Birinci bölümde (18:1-8) İsa, öğrencilerine “hiç usanmadan, her zaman dua etmeleri gerektiğini” öğretir. Adaletsiz bir yargıç ve ısrarcı bir dul kadın üzerinden verilen benzetmede, dul kadının sürekli talebi sonunda yargıç harekete geçirir. İsa bu hikâye ile, Tanrı'nın seçilmişlerine olan ilgisini vurgular: “Tanrı da gece gündüz kendisine yakaran seçilmişlerinin hakkını almayacak mı? Onları çok bekletecek mi?” (18:7). Ancak son ayet (18:8) asıl noktayı ortaya koyar: “Ama İnsanoğlu geldiği zaman acaba yeryüzünde iman bulacak mı?” Sorun, Tanrı'nın isteksizliği değil, insanların inançsızlık ve uyuşukluk nedeniyle sormayı bırakmalarıdır.

İkinci bölümde (18:9-14) İsa, tapınağa dua etmeye giden bir Ferisi ve bir vergi görevlisi üzerinden kendine güvenen dini ikiyüzlülüğü eleştirir. Ferisi, kendi doğruluğunu överken, vergi görevlisi günahının farkında olarak merhamet için yakarır. Bu, İsa'nın günahkârlığa hoşgörü gösterdiği anlamına gelmez; aksine, vergi görevlisinin pişmanlığı ve Tanrı'ya olan ihtiyacını özgürce kabul etmesi vurgulanır.

Üçüncü bölümde (18:15-17) İsa, küçük çocukların kendisine getirilmesinde ısrar eder ve şunu ekler: “Tanrı'nın Egemenliği böylelerindir.” Bu, çocuksu davranışları övmek anlamına gelmez. Ancak çocukların sahip olduğu açıklık, kendini öne çıkarmaktan uzak duruş ve güvenen sadelik, Tanrı'nın Egemenliği'ni kabul etmek için gerekli tutumları simgeler.

Dördüncü bölümde (18:18-30) İsa, ileri gelen birine sahip olduğu her şeyi satıp yoksullara vermesini ve kendisini izlemesini söyler. Bu, yalnızca çileciliğin cennet nimetlerine erişeceği anlamına gelmez. Aksine, bu, kişinin kendine güveninin dayandığı temelin yıkılması gerektiğini vurgular. Bu temel, kişinin İsa'ya tam bir güvenle bağlanabilmesi için kaldırılmalıdır.

Bu dört bölümü bir arada tutan nedir?

Her biri, kişinin Tanrı ile ilişkisindeki doğru tutuma odaklanır: *ısrarcı dua*, *pişmanlık ve alçakgönüllülük*, *açık ve güvenen bir yürek*, ve *Tanrı'ya tam bağlılık*. Bölümler birlikte okunduğunda, insanın Tanrı'ya yaklaşma biçiminde iman, alçakgönüllülük ve teslimiyetin hayati önemini açıkça ortaya koyar.

5 MART

Mısır'dan Çıkış 16; Luka 19; *Eyüp 34; 2. Korintliler 4*

Mısır'dan Çıkış 15'in kapanış ayetleri, gelecek şeylerin habercisidir. Mısır'dan kaçışlarını sağlayan Tanrı'nın mucizevi müdahalelerine rağmen halk ona gerçekten güvenmez; ilk zorluk, sızlanma ve şikâyete dönüşür. Mısır'dan Çıkış 16, öyküyü daha da ileri götürür ve bu mırıldanmanın, çeşitli düzeylerde Tanrı'ya açıkça meydan okumayla bağlantılı olduğunu gösterir.

İsraililerin aç olmadığını düşünmemize gerek yok; elbette açlardı. Asıl soru, bu konuda ne yaptıklarıdır. Dua ederek Tanrı'ya dönebilir ve ondan tüm ihtiyaçlarını karşılamasını isteyebilirlerdi. Kurtarılmalarını böylesine dramatik bir şekilde gerçekleştirdiğine göre, onların ihtiyaçlarını da karşılamaz mıydı? Ama bunun yerine, Mısır'daki kölelik deneyimlerini alaycı bir şekilde romantikleştirirler (16:3) ve Musa ile Harun'a karşı homurdanırlar (16:2).

Musa, halkın bu nankörlüğü karşısında sinirlenmiş olabilir. Akıllıca davranarak, halkın gerçek odak noktasını ve kötülüğünü fark eder. Musa ve Harun'a karşı homurdanmalarına rağmen, asıl şikâyetleri Tanrı'nın kendisine karşıdır (16:7-8): “Siz bize değil, RAB'be söylüyorsunuz.” Bütün bunlara rağmen Rab yine de hoşgörülüdür. Mara'nın acı sularını tatlıya dönüştürdüğü gibi (15:22-26), şimdi de onlara bıldırcın eti ve kudret helvası sağlar. Bu açık mucizevi tedarik, sadece ihtiyaçlarını karşılamakla kalmaz, aynı zamanda “RAB'bin görkemini göreceksiniz.” diye verilir (16:7). “O zaman bileceksiniz ki, Tanrınız RAB benim” (16:12). Ayrıca Rab şöyle der: “Böylece onları sınavayacağım: Benim yasama göre yaşıyorlar mı, yaşamıyorlar mı, göreceğim” (16:4).

Ne yazık ki, topluluktaki pek çok kişi bu sınavı fena halde geçemez. Yapmaları söylendiği halde man biriktirmeye çalışırlar; Şabat günü hiç man verilmediği halde man toplamaya çalışırlar. Musa onlara öfkelenir (16:20); Rab'bin kendisi de bu kronik itaatsizliğe meydan okur (16:28).

Tanrı'nın lütfunun ve gücünün bu kadar muhteşem bir şekilde sergilendiğine tanık olan insanlar, neden bu kadar kolay bir şekilde mırıldanmaya, şikâyet etmeye ve bu kadar nezaketsiz bir şekilde itaatsizliğe kayarlar? Bunun yanıtı, birçoğunun Tanrı'nın kendilerine hizmet etmek için var olduğunu düşünmelerinde yatmaktadır. Mısır'dan Çıkış'ta onlara hizmet etti; temiz su sağladığında onlara hizmet etti. Şimdi sadece ihtiyaçlarına değil, iştahlarına da hizmet etmelidir. Aksi takdirde onu terk etmeye tamamen hazırdırlar. Musa, Firavun'a halkın Tanrı'ya hizmet etmek ve tapınmak için çöle çekilmesi gerektiği konusunda ısrar ederken, halkın kendisi de Tanrı'nın kendilerine hizmet etmek için var olduğunu düşünmektedir. Temel soru şudur: “Gerçek Tanrı kimdir?” Yeni antlaşma imanlıları da aynı seçimle karşı karşıyadır (1. Korintliler 10:10).

6 MART

Mısır'dan Çıkış 17; Luka 20; Eyüp 35; 2. Korintliler 5

İsa'nın görevinin bu aşamasına gelindiğinde, İsa ile yetkililer arasındaki gerginlikler keskinleşmiştir. Bazıları açıkça teolojikken; diğerleri ise pragmatik tonlar ve alan koruma unsurları taşır. Luka 20'deki her bölüm, bu artan gerilimin bir kısmını yansıtır.

Biz, kiracılar benzetmesine odaklanacağız (20:9-19). Birinci yüzyıl kültüründeki bu “bağ kiracılarının” sadece (modern anlamda) çalışanlar değil, bütün bir sosyal yapıya bağlı işçiler olduğunu hatırladığımızda, hikâye Batılı zihinler için daha anlaşılır hale gelir. Bağ sahibine sadece üründen pay değil, aynı zamanda saygılı bir sadakat borçluydular. Gönderdiği hizmetkârlara karşı davranışları sadece sert ve açgözlü değil, aynı zamanda utanç vericiydi. Oğlunu göndermesi, onun açısından aptalca bir davranış olarak görülmezdi; onu öldürmeleri düşünülemezdi. Ama İsa'nın anlattığı öyküde tam da bunu yaparlar: onu öldürürler ve gerçek mirasçı öldüğüne göre, toprağın bir şekilde kendilerine kalacağını umarlar.

O zaman bağın sahibi ne yapacaktır? İsa, kendi sorusunu yanıtlar: “Gelip o bağcıları yok edecek, bağı da başkalarına verecek” (20:16).

İnsanlar benzetmenin amacını kavradılar. Ana hatlar açıklı: Tanrı bağ sahibiydi, bağ kiracıları İsrail'di, kiracılar tarafından reddedilen hizmetkârlar peygamberlerdi ve sonunda Tanrı “Oğlu'nu” gönderir (şüphesiz onlar için biraz belirsiz bir kategori) – ve sonuç, sahibinin sağladığı toprak ve refahın onlardan alınıp başkalarına verilmesidir. “Tanrı korusun!” diye haykırımlarına şaşmamak gerekir.

Bu tam da İsa'nın onlardan beklediği tepkiydi. Onları buna hazırlamıştı. Ama şimdi onlara kararlı bir şekilde bakıyor ve Kutsal Yazılar'dan alıntı yaparak, işlerin tam olarak böyle sonuçlanacağını, bu nedenle tam olarak böyle sonuçlanması gerektiğini kanıtlıyor. Çünkü Kutsal Yazılar, “Yapıcıların reddettiği taş, işte köşenin baş taşı oldu” (20:17; Mez. 118:22) demiyor mu? Bu “taş” sonunda kazanır; üzerine düşenler paramparça olur, üzerine düştüğü kişiler ezilir. Ama işin gerçeği, taşın başlangıçta yapıcılar tarafından reddedilmiş olmasıdır.

Kuşkusuz İsa'nın dinleyicileri bu benzetmenin tüm sonuçlarını anlamamışlardı. Ancak din bilginleri ve başkâhinler, kendilerinin bu kıssada pek de iyi bir şekilde yer almadıklarını bilecek kadar anlamışlardır: peygamberleri döven ve sonunda Tanrı'nın Oğlu'nu reddeden insanlar arasında yer almalıdırlar. Siyasi açıdan bu, çarpmıha doğru bir adım daha atılmasıdır; teolojik açıdan ise İsa, takipçilerine nasıl bir Mesih olduğunu ve ölümünün, bunu öngören kutsal kitap kehanetleri kadar kaçınılmaz olduğunu öğretir.

7 MART

Mısır'dan Çıkış 18; Luka 21; Eyüp 36; 2. Korintliler 6

Midyan'da birlikte geçirdikleri onlarca yıl boyunca Musa'nın kayınbabası Yitro'yla yaptığı sohbetleri sadece hayal edebiliriz. Ama belli ki, konuşmaların bir kısmı Rab Tanrı hakkındaydı. Olağanüstü hizmetine çağrılan Musa, karısını ve oğullarını geçici olarak kayınbabasının bakımına emanet etti (Çık. 18:2). Belki de bu karar, Mısır'dan Çıkış 4:24-26'da anlatılan ve Musa'nın ev halkını İbrahim'le yapılan antlaşmaya uygun hale getirmek ve böylece Tanrı'nın gazabından kaçınmak için Musa'nın kendi oğullarının acilen sünnet edildiği olağanüstü olay tarafından hızlandırılmıştı.

Ama şimdi Musa, Yitro'nun kendisini görmeye geldiğini ve karısı Sippora ile oğulları Gerşom ve Eliezer'i ona geri vereceğini öğrenir. Çok geçmeden Musa eski konuşmasına devam eder. Bu kez kayınbabasına, Rab'bin halkını Mısır'daki kölelikten kurtarmak için yaptığı her şeyi en ince ayrıntısına kadar anlatır. Yitro'nun sevincinin bir kısmı (18:9) kuşkusuz damadıyla olan bağlarına bağlıdır. Ancak son değerlendirici yorumu olduğu gibi kabul edilirse, Yitro kesin bir sonuca da varmıştır: "Artık biliyorum ki, RAB bütün ilahlardan büyüktür. Çünkü onların gurur duyduğu şeylerin üstesinden geldi." (18:11). Ve yaşayan Tanrı'ya kurbanlar sunar (18:12).

Bütün bu malzeme, bölümün geri kalanında olacaklar için bir arka plan oluşturmaktadır. Ertesi gün Yitro, Musa'nın yeni kurulan ulustaki her anlaşmazlığa hakemlik etmeye çalıştığını görür. Bilgelik ve içgörüyle Musa'ya yönetimde büyük bir revizyona gitmesini önerir; kararların çoğunun mümkün olan en alt düzeyde alındığı, sadece en zorlu davaların Musa'nın kendisine, yani "yüce divana" ayrıldığı titiz bir yargı sistemi. Musa kayınpederini dikkatle dinler ve söylediği her şeyi yerine getirir (18:24). Sistemden daha az rahatsız olan halk ve artık yolulmayan Musa için avantajlar hesaplanamayacak kadar fazladır. Ve bölümün sonunda Yitro evine döner.

Anlatılanlar bazı açılardan şaşırtıcıdır. Tanrı'dan herhangi bir söz gelmeden antlaşma topluluğu arasında büyük idari yapılar kurulmaktadır. En iyi ihtimalle antlaşma halkının sınırlarında olan Yitro'nun, Musa'nın danışmanı ve sırdaşı olarak böylesine olağanüstü bir rol oynamasına neden izin verilmiştir?

Sorular kendi kendilerini yanıtlar. Tanrı, halkını eğitmek ve zenginleştirmek için "sıradan lütuf" araçlarını kullanabilir. Tanrı'nın egemen iyiliği ve sağlayışı, Kızıldeniz'in sularının yarılmasında olduğu gibi, Yitro'nun bu elverişli anda sahneye çıkmasında da gösterilir. Çağdaş benzerlikler yok mu?

8 MART

Mısır'dan Çıkış 19; Luka 22; Eyüp 37; 2. Korintliler 7

Yeni Antlaşma'da “kuruluş sözleri”ne –yani Rab’bin Sofrası’nı süregelen bir ayın olarak başlatan sözlere– ilişkin anlatılar biraz farklılık gösterse de ortak noktaları dikkat çekicidir. Luka 22:7-20 bu anlatımlardan birinin bazı unsurları üzerinde düşünmemizi sağlar.

Her üç sinoptik İncil de İsa’nın öğrencilerine Fısıh yemeği için hazırlanmalarını emrettiğini belirtir; Luka bu noktayı vurgular (22:1, 7-8, 11, 15). İsa kendi eylemlerinin ve sözlerinin daha önceki geleneksel bayramın ışığında anlaşılmasını ister. Fısıh sadece İsraililerin esaretten kurtuluşunu değil, aynı zamanda bu kurtuluşun *nasıl gerçekleştiğini* de kutluyordu: Tanrı’nın planına göre, ölüm meleği kurban kanıyla korunan evlerin “üzerinden geçerken”, Mısır’daki diğer tüm evler ilk çocuklarını kaybetmişti. Dahası, bu mucizevi çıkış Sina antlaşmasının açılışına zemin hazırlamıştır. Dolayısıyla İsa Fısıh yemeğinde ekmeği alıp “Bu sizin uğrunuz feda edilen bedenimdir” (22:19) ve kâseyi alıp “Bu kâse, sizin uğrunuz akitılan kanımla gerçekleşen yeni antlaşmadır” (22:20) dediğinde, eski antlaşma ritüelinden daha fazla şey duyulur. Çarmıhın bu tarafında, İsa’nın kendi ölümünü, kendi kanını dökmesini, Tanrı’nın gazabını önleyen Tanrı tarafından sağlanan kurban olarak gördüğü, kendisinin Tanrı’nın Fısıh Kuzusu olduğu ve ölümünün Tanrı’nın halkını daha karanlık, daha derin bir kölelikten kurtararak onlarla bir antlaşma kurduğu sonucundan kaçınılamaz.

Birisi kilise tarihinde en çok tartışılan üç kelimenin “Bu benim bedenimdir” olduğunu söylemiştir. Bu cümleyle ilgili söylenebilecek her şeyi sıralamadan, Mesih İsa’nın kendisinin öngördüğü ayinde tekrarlandığı gibi, işlevlerinden *birinin anma olduğu konusunda* kesinlikle hemfikir olabiliriz: “Beni anmak için böyle yapın” (22:19). Bunun gerekli olması şok edicidir, tıpkı Fısıh gibi bir anma ayininin gerekli olmasının şok edici olması gibi. Ancak tarih, Tanrı’nın halkının ne kadar çabuk çevresel konulara kaydığını ve sonunda merkezi görmezden geldiğini ya da inkâr ettiğini göstermektedir. Basit bir ayinle İsa, takipçilerinin tekrar tekrar ölümüne, dökülen kanına, parçalanmış bedenine geri dönmelerini ister.

Bu aynı zamanda öngörülü bir ayindir. Fısıh ve Rab’bin Sofrası’nın aynı şekilde gerçekleşeceği Tanrı’nın Egemenliği’nde yetkinliğe erişeceği zamana bakar (22:16, 18). “Rab’bin gelişine dek” (1. Ko. 11:26), anma ve duyurma onun huzurunun mutluluğu tarafından yutulacağı zaman, onun buyurduğu gibi yer ve içeriz.

9 MART

Mısır'dan Çıkış 20; Luka 23; Eyüp 38; 2. Korintliler 8

On Emir (Çık. 20) bir zamanlar Batı dünyasında her çocuk tarafından okulda öğrenilirdi. Batı medeniyetinin şekillenmesine katkıda bulunan doğru ve yanlışla dair köklü ilkeler oluşturmuşlardır. Kibar insanlar için isteğe bağlı on tavsiye olarak görülmüyorlardı. Bunlar, bizzat Tanrı tarafından verildiğine inanmayanlar bile ("Tanrı şöyle konuştu:" 20:1) toplumun iyi bir şekilde düzenlenmesi için gerekli olan özel ve kamusal ahlakın en kısa özeti olarak görülmüştür.

Bunların önemi Batı'da artık hızla azalmaktadır. Birçok kilise üyesi bile üç ya da dört taneden fazlasını ezberleyememektedir. Düşünceli bir Hristiyan'ın bunları ezberlememesi düşünülemez.

Yine de bu düşüncelerin ortaya çıkışı, ilk verildikleri ortamda yatmaktadır. On Emir, Tanrı tarafından Musa aracılığıyla İsraililere Mısır'dan kurtarılmasının üçüncü ayında verilmiştir. Dört gözlem:

(1) On Emir, her şeyden önce, Musa'nın aracılık ettiği (krş. 19:5) ve Tanrı tarafından Sina'da (Horev) iletilen antlaşmanın en üst noktasıdır. Antlaşmanın geri kalan kısmı onlar olmadan pek bir anlam ifade etmez; On Emir'in kendisi, antlaşmanın geri kalan hükümleri tarafından desteklenir. Her ne kadar kalıcı olsalar da sadece soyut ilkeler değildirler, o kültürün somut terimleriyle ifade edilmiştir: örneğin, komşunun öküzüne ya da eşeğine göz dikme yasağı.

(2) On Emir, Tanrı'nın bu topluluğu kölelikten kurtardığı hatırlatılarak tanıtılır: "Seni Mısır'dan, köle olduğun ülkeden çıkararak Tanrının RAB benim." (20:2). Onlar sadece yaratılıştan dolayı değil, sadece İbrahim'le yapılan antlaşmadan dolayı değil, Tanrı onları Mısır'dan kurtardığı için de O'nun halkıdır.

(3) Tanrı On Emir'i dehşet verici bir güç gösterisiyle vermiştir. Nükleer felaketten önceki bir çağda, en korkutucu güç deneyimi doğanın serbest bırakılmasıydı. Burada gök gürültüsü, yeryüzünün sarsılması, şimşek, boru sesi, duman (19:16-19; 20:18) sadece olayı ciddileştirmekle kalmamış, aynı zamanda insanlara saygılı bir korku öğretmiştir (20:19-20). Rab korkusu sadece bilginin temeli değildir (Özd. 1:7), aynı zamanda insanları günah işlemekten de alıkoyar (Çık. 20:20). Tanrı onları kurtardığını bilmelerini ister; ayrıca kabile bereketlerini mutlu bir şekilde dağıtan evcil bir ilah olmadığını da bilmelerini ister. O sadece iyi bir Tanrı değil, aynı zamanda korkunç ve dehşet verici bir Tanrı'dır.

(4) Tanrı çok korkutucu olduğu için, halk Musa'nın kendileriyle Tanrı arasında arabuluculuk yapmasında ısrar eder (20:18-19). Bu da başka, son bir peygamberin yolunu hazırlar (Yasa'nın Tekrarı 18:15-18).

10 MART

Mısır'dan Çıkış 21; Luka 24; Eyüp 39; 2. Korintliler 9

Aşağıdaki şiirin ilk iki mısrası, **Luka 24:18, 13-25'in** bir bölümü üzerine bir tefekkürdür. Son iki mısra diğer diriliş anlatımlarından (Yuhanna 20:24-29; İbraniler 2:14-15; 1. Korintliler 15:50-58) yararlanmaktadır. Londonderry Air (“Danny Boy”) eşliğinde söylenebilir.

Yalnız geldiler: onu hatırlayan bazı kadınlar,

Cesedini yağlamak için baharatlarla eğildiler.

Karanlık sokaklardan geçerek onu onurlandırmak için ağladılar.

Ölümü tüm umutlarını yerle bir eden kişi. “Neden mezarların arasında hayat arıyorsunuz? O burada değil. Söylediği gibi dirildi. Celile’deyken size nasıl söylediğini hatırlayın:

İnsanoğlu ölecek ve ölümden dirilecek.”

İkisi yenilgi ve kayıp içinde eve doğru yürüdüler,

Bir yabancıya kasvetin nedenini açıklamak’

İsa çarmıha gerilmeden önce nasıl da Kral gibi görünüyordu, Tüm umutları onun mezarında nasıl da gömülüydü. “İsa’nın görkemli yolculuğunu görmekte ne kadar yavaştın Çarmıhtan geçti” dedi ve sonra ekmeği böldü.

Gözleri açıldı ve Kutsal Yazılar’ın gerçeğini kavradılar: Onlara öğreten adam ölümden dirilmişti.

O bir şüpheliydi: kolay iman ona göre değildi.

Bu gerçeği duygusal bir iç çekişle değiştirir. Tabii ellerindeki tırnak izlerini kendisi görmediyse, Ve yanına dokundu, yalana inanmadı.

Sonra kapılar kapalı ve kilitli olmasına rağmen İsa geldi.

“Şüpheden tövbe et ve yanıma uzan;

Çivilerin kırık ellerimde bıraktığı yaraların izini sür. Ve anlayın ki sizinle konuşan ben bir zamanlar öldüm.”

Aradan uzun yıllar geçti ve biz hala ölüm korkusuyla yüzleşiyoruz,

Sevdiklerimizi çalar, bizi yalnız bırakır,

Ve hala karşımızda, buz gibi nefesiyle bizi çağırıyor, Hayatın akışı tamamlandığında son dehşet.

Ama şunu biliyorum: Kurtarıcı bu yoldan daha önce geçti, Bedenine ölümsüzlük giydirildi.

Acı çekildi: günahın gücü yok edildi.

Şarkı söylüyoruz: Ölüm zaferle yutuldu.

11 MART

Mısır'dan Çıkış 22; Yuhanna 1; Eyüp 40; 2. Korintliler 10

Pentatuk'ta bulunan içtihat hukuku üzerinde biraz düşünmek iyi olacaktır – şimdi Mısır'dan Çıkış 22:1-15'te bulunan bazı tazminat yasalarıyla başlayalım.

Hırsızlar sadece çaldıklarını değil, fazladan bir şeyi de geri ödemek zorundadırlar (22:1, 4). Bu fazladan miktar sadece bir ceza değil, aynı zamanda mağdurun ihlal edilmiş olma duygusunu veya çalınan şeyden mahrum kalmanın verdiği rahatsızlığı telafi eder. Zakkay bu ilkeyi anlamıştı ve tövbesi, dört kat tazmin etme ve yoksullara cömertçe verme kararıyla kanıtlandı (Luka 19:1-10).

Eğer bir hırsız çaldığını geri ödeyemezse, yasa hırsızlık bedelini ödemek için köle olarak satılmasını talep ederdi (22:3). Bu kültürde köleliğin ekonomik kökleri vardı. Modern iflas yasaları yoktu, bu nedenle bir kişi ödenmemiş borçlarıyla başa çıkmak için kendini köle olarak satabilirdi. Ancak İsrail'de kölelik normalde açık uçlu değildi: yedi yıllık dönemler halinde sona ermesi gerekiyordu (21:2-4).

Sonraki ayetlerde çeşitli suçlar için ödenmesi gereken tazminatlar belirtilir ve yasayı zor ya da hassas durumların üstesinden gelebilecek kadar esnek kılmak için istisnalar eklenir (örneğin, 22:14-15). Bazı durumlarda, çelişkili iddialar kimin doğruyu söylediğini ayırt etmekle görevli bir yargıcın önüne getirilmelidir. Örneğin, bir kişi komşusuna gümüşlerini ya da mallarını saklaması için verirse ve sonra komşusu bunların bir hırsız tarafından çalındığını iddia ederse, yargıç komşunun doğruyu söyleyip söylemediğini, yoksa kendisinin mi hırsız olduğunu belirlemelidir. Eğer hırsız yakalanırsa, iki katını geri ödemek zorundadır. Yargıç komşunun yalancı olduğuna karar verirse, komşu da iki katını geri ödemek zorundadır (22:7-9).

Suç hırsızlık olduğunda, tazminat adalet kavramını en doğrudan şekilde korur. Hırsızların basitçe hapse gönderildiği durumlarda, uzmanlar hapishanenin amacının iyileştirici mi, tedavi edici mi, eğitici mi, gözaltında tutucu mu (toplumun korunması için) yoksa intikamcı mı olduğunu tartışmaları uzun sürmeyecektir. Suçla doğrudan bağlantılı bir ceza, adaletin önceliğini korur. Elbette aynı şey, çokça kötüleneren *lex talionis*, yani “göze göz” yasası (21:23-25) için de geçerlidir; bu yasa kişisel bir kan davası için bir bahane değil, mahkemelere suçla tam olarak uyan cezalar vermenin bir yoludur. Tatmin edilmesi gereken bu adalet duygusu, Eski Ahit'in günah ve suçla ilgili muamelelerine de nüfuz eder ve sonuçta adaletin taleplerini karşılayan kurban olarak çarmıh anlayışına giden yolu hazırlar (krş. Romalılar 3:25-26).

12 MART

Mısır'dan Çıkış 23; Yuhanna 2; Eyüp 41; 2. Korintliler 11

Yahudi liderler, İsa'nın tapınağı temizleme hakkını sorguladıklarında ve eylemi için bir yetki vermesini istediklerinde, İsa şöyle yanıt verir: "Bu tapınağı yıkın, üç gün içinde yeniden kuracağım" (Yuhanna 2:19).

Sadece Yuhanna'nın İncili bu erken dönem konuşmayı kaydeder. Sinoptiklere göre, İsa'nın yargılanması sırasında bu söz, tapınağa saygısızlık suçlamasıyla ortadan kaldırılmasını isteyenler tarafından hayal meyal hatırlanmıştır. Olayla ilgili anıların biraz bulanık olması, İsa'nın bu sözleri hizmetinin başlangıcında, belki de tutuklanıp yargılanmasından iki yıl ya da daha uzun bir süre önce söylediği gerçeğiyle uyumludur.

Ama İsa bu sözlerle ne demek istemişti? Karşıtları onun gerçek tapınaktan söz ettiğini sandılar ve iddiasının gülünç olduğuna karar verdiler (2:20). Yuhanna'ya göre, öğrenciler bile o sırada neden söz ettiğini anlamamışlardı. Yuhanna müjdesini yazdığı anda, elbette biliyordu ve vardığı sonucu kaydeder: "Ama İsa'nın sözünü ettiği tapınak kendi bedeniydi" (2:21). Ancak sadakatle şunları kaydeder: "İsa ölümden dirilince öğrencileri bu sözü söylediğini hatırladılar, Kutsal Yazı'ya ve İsa'nın söylediği bu söze iman ettiler" (2:22).

Bunu birkaç şey izler:

(1) Yuhanna, sık sık anakronizmle, İsa'nın zamanında ancak daha sonra gelişen olayları ve inançları geriye doğru okumakla suçlanır. Bu kesinlikle olası değildir. Hiçbir müjdecî, öğrencilerin o zamanlar (İsa'nın hizmeti sırasında) ne anladıklarıyla daha sonra ne anladıklarını dikkatle ayırt etmede Yuhanna kadar ısrarcı değildir (en az on altı kez).

(2) İsa'nın sözlerini anlamalarındaki dönüm noktası, onun mezardan dirilişi ve Kutsal Yazılar'a olan yeni bir kavrayış ve inancın birleşimiydi (2:22). İsa öldüğü ve tekrar dirildiği için, Mesih İsa'yı sadece hükümdarlık ya da zafer kategorilerinden daha fazla düşünmek zorunda kalmışlardır. Hem olaylar hem de İsa'nın onları eğitmesi, onlara Mesih'in sadece Davudî Kral değil, aynı zamanda Acı Çeken Hizmetkâr olması gerektiğini öğretmiştir. Eski Antlaşma'nın kâhinlik sistemi, kurbanlar, kefaret günü, Fısıh kuzusu, Tanrı'nın kendisi tarafından belirlenmiş özel bir tasarıma göre inşa edilmiş özel bir tapınak emri, onları Kutsal Yazılar'ı (Eski Antlaşma dediğimiz şeyi) daha önce okumalarının son derece indirgemeci olduğunu fark etmeye zorladı. Artık Eski Ahit tapınağının, Tanrı ile antlaşma halkı arasındaki buluşma yerinin, nihai "buluşma yerine", nihai Arbulucuya işaret ettiğini görebiliyorlardı. İsa, ölümü ve dirilişi sayesinde bu rolü üstlenecekti – "tapınak" yıkılacak ve yeniden inşa edilecekti.

(3) Bu "yorum biliminin", Eski Ahit Kutsal Yazıları okuma biçiminin kaynağı bizzat İsa'dır.

13 MART

Mısır'dan Çıkış 24; Yuhanna 3; Eyüp 42; 2. Korintliler 12

Mısır'dan Çıkış'ın bu bölümlerindeki bazı olayların sırasını çözmek kolay değildir. Açık olan şudur ki, Tanrı lütufkâr bir şekilde antlaşmasının vahyini halkın şartlarını kabul etmesine yetecek kadar verir (Çık. 24). Özellikle Buluşma Çadırı ve kâhinlik düzenlemeleriyle ilgili daha fazla şart, sonraki bölümlerde açıklanır. Musa'nın dağda uzun süre kalışı, bu zamanlarda başlar ve Altın Buzakı putunu üreten kararsız isyanı tetikler (Çık. 32), bu da Musa'yı dağdan inip On Emir tabletlerini kırmaya götürür. Zamanı geldiğinde, bu olaylar üzerinde düşüneceğiz.

Burada, bu antlaşmanın onaylanmasının birkaç unsuru üzerinde düşünmeliyiz.

İsraililer, antik dünyada sık rastlanmayan hükümdarlık antlaşmalarına aşinaydılar. Bölgesel bir güç ya da bir süper güç, daha küçük uluslara böyle bir antlaşma dayatırdı. Her iki taraf da belirli yükümlülükleri kabul ederdi. Küçük güç, büyük gücün koyduğu kurallara uymayı, belirli vergileri ödemeyi, uygun bağlılığı sürdürmeyi kabul eder; büyük güç ise koruma, savunma ve sadakat sözü verirdi. Genellikle geçmiş tarihi anlatan bir giriş ve hangi taraf antlaşmayı bozarsa, onu lanetlemekle ve yargılamakla tehdit eden bir dipnot bulunurdu.

Özellikle Mısır'dan Çıkış ve Yasa'nın Tekrarı bölümleri bu antlaşmaları yansıtır. Bu bölümdeki bazı unsurlar benzersizdir. Ancak açık olan, Musa'nın dikkatle yazdığı antlaşma şartlarını halkın kendisinin kabul ettiğidir: "Halk, 'RAB'bin her söylediğini yapacağız, O'nu dinleyeceğiz' dedi." (24:7). Dolayısıyla daha sonraki isyan sadece uçarı bir bağımsız ruhu değil, bir yeminin bozulmasını, bir antlaşmanın çöpe atılmasını yansıtır. Büyük Kral'ın antlaşmasına burun kıvrılmaktadırlar.

Antlaşma topluluğunun bağlılığını güçlendirmek için, Tanrı kendisini sadece Musa'ya değil, Harun'a, oğullarına ve yetmiş ihtiyara da lütfederek açıklar. Eski Ahit yazarları ne zaman belirli kişilerin "İsrail'in Tanrısı'nı gördüğünü" (24:10-11) ya da benzerlerini söyleseler, kaçınılmaz olarak bazı nitelikler vardır, çünkü bu kitabın başka bir yerinde söylendiği gibi, hiç kimse Tanrı'nın yüzüne bakıp yaşayamaz (33:20). Bu nedenle, ihtiyarların İsrail'in Tanrısı'nı gördükleri söylendiğinde, tek tanımlama "ayakları altında laciverttaşını andıran dөşemedir" (24:10). Tanrı uzakta kalır. Yine de bu, bağlılığı derinleştirmek için lütfedilen görkemli bir gösteridir ve dağa tek başına çıkan Musa için özel bir aracılık rolü korunur.

Antlaşma kan dökülerek mühürlenir (24:4-6). Musa'nın dağda kaldığı kırk gün boyunca Rab'bin görkemi gözle görülür bir şekilde sergilenir (24:15-18). Bu, daha sonraki bölümlerdeki gelişmeleri önceden haber verir.

14 MART

Mısır'dan Çıkış 25; Yuhanna 4; Özdeyişler 1; 2. Korintliler 13

Mısır'dan Çıkış 25 ve Yuhanna 4 kanonik olarak birbirine bağlıdır. İlki, Buluşma Çadırı'nın ve eşyalarının yapımıyla ilgili talimatlarla başlar (Çık. 25-30). Buluşma Çadırı, Süleyman'ın zamanında inşa edilen tapınağın öncüsüdür. Tanrı bu bölümlerde defalarca, "Her şeyi sana dağda gösterilen örneğe göre yapmaya dikkat et." (25:40) ya da "Konutu dağda sana gösterilen plana göre yap" (26:30) gibi sözler söyler. İbraniler'e Mektup'ta bu nokta üzerinde durulur. Buluşma Çadırı ve tapınak keyfi tasarımlar değildi; göksel bir gerçekliği yansıtıyorlardı. "Nitekim Musa tapınma çadırını kurmak üzereyken Tanrı tarafından şöyle uyarıldı: 'Her şeyi sana dağda gösterilen örneğe göre yapmaya dikkat et.'" (İbr. 8:5).

Yuhanna 4, İsa'yı Samiriyeli bir kadınla tartışırken bulur. Samiriyeliler, Tanrı'ya tapınmak için uygun yerin tapınağın bulunduğu Yeruşalim değil, Gerizim ve Ebal dağları olduğuna inanıyorlardı, çünkü buralar halk ülkeye girdiğinde tapınmak için öngörülen son yerlerdi (Yasa'nın Tekrarı 11:29; Yeşu 8:33). Monarşiyle ilgili metinleri Kutsal Yazı olarak kabul etmediler. Kadın, İsa'nın ne düşündüğünü bilmek ister: Tapınmak için uygun yer, buldukları yerin yakınındaki bu dağlar mı, yoksa Yeruşalim mi? (Yuhanna 4:20)

İsa, her iki yerin de yeterli olmayacağı zamanın yaklaşmakta olduğunda ısrar eder (4:21). Bu, İsa'nın Samiriyelilerin alternatifini Yeruşalimdekilerle eş değerde gördüğü anlamına gelmez. Aksine, bu tartışmada Yahudilerin tarafını tutmaktadır, çünkü onlar Buluşma Çadırı'ndan Yeruşalim'deki tapınağa geçiş de dahil olmak üzere Eski Antlaşma'nın tümünü izleyenlerdir (4:22). "Ancak gerçek tapınanların Baba'ya ruhta ve gerçekte tapınacakları bir zaman geliyor ve şimdi geldi, çünkü onlar Baba'nın aradığı türden tapınanlardır" (4:23).

Bu şu anlama gelmektedir: (1) Mesih İsa'nın gelişi ve yeni antlaşmanın doğuşuyla birlikte, uygun tapınma artık belirli bir coğrafi konuma bağlı olmayacaktır. Zımnen, bu tapınağın modasının geçtiğini duyurmaktadır. İbadet, Ruh gibi, ruh olan Tanrı'nın kendisi gibi coğrafi olarak kapsamlı olacaktır (4:24). (2) İbadet sadece "ruhta" değil, "gerçekte" de olacaktır. Bu müjde bağlamında, bu, ibadetin samimi olması gerektiği anlamına gelmez (bu anlamda "doğru"); daha ziyade, nihai olarak doğru olanla, gerçeğin tezahürü olan İsa Mesih'in kendisiyle uyumlu olmalıdır. O "gerçek ışık" (1:9), gerçek tapınak (2:19-22), gökten inmiş olan diri ekmek (6:25 bkz.) ve daha fazlasıdır. Gerçek tapınanlar ruhta ve gerçekte tapınırlar.

15 MART

Mısır'dan Çıkış 26; Yuhanna 5; Özdeyişler 2; Galatyalılar 1

İsa Mesih'in Tanrı'nın Oğlu olduğunu itiraf etmenin ne anlama geldiğini ele alan en çarpıcı Kutsal Kitap pasajlarından biri Yuhanna 5:16-30'dur.

Sanayi öncesi kültürde oğullar, çoğunlukla babalarının ne yaptığını bağlı olarak mesleklerini seçerlerdi. Bir fırıncının oğlu fırıncı olur; bir çiftçinin oğlu çiftçi olur. Bu anlayış—baba gibi, oğul gibi—İsa'nın zaman zaman kendi takipçilerinden “Tanrı'nın oğulları” olarak bahsetmesini sağlar. Bu nedenle İsa şöyle der: “Ne mutlu barışı sağlayanlara! Çünkü onlara Tanrı oğulları denecek.” (Mat-ta 5:9). Başka bir deyişle, Tanrı'nın kendisi en yüce barış yapıcıdır; bu nedenle, barış yapıcı olan insanlar bu açıdan Tanrı gibi davranırlar ve bu nedenle bu açıdan “Tanrı'nın oğulları” olarak adlandırılabilirler.

Bu, İsa'nın Yuhanna 5:17'de başladığı türden bir işlevsel kategoridir. Şabat günü “çalışması” konusunda kendisine meydan okunduğunda, “Şabat'ın ne anlama geldiğine dair farklı bir okuma sunmaz ya da yaptığı şeyin ‘iş’ değil, bir merhamet ya da gereklilik eylemi olduğunu öne sürmez; bunun yerine, ‘çalışmasını’ sadece Babasının yaptığını söyleyerek haklı çıkarır. Babası çalışır (Şabat günü bile, yoksa takdirin kendisi sona ererdi!) ve o da çalışır.”

Muhatapları bunun Tanrı'yla eşitlik konusunda üstü kapalı bir iddia olduğunu düşünürler (5:18). Yine de İsa'yı bir açıdan yanlış anladıkları neredeyse kesindir. Bu iddianın küfür olduğunu düşünürler, çünkü bu İsa'yı başka bir Tanrı haline getirecektir – ve tek bir Tanrı olduğunu savunmakta oldukça haklıdır-lar. İsa onlara iki noktayla yanıt verir. Birincisi, işlevsel olarak Babasına bağımlı olduğunda ısrar eder: “Oğul, Baba'nın yaptıklarını görmedikçe kendiliğinden bir şey yapamaz. Baba ne yaparsa Oğul da aynı şeyi yapar.” (5:19). İsa başka bir “Tanrı merkez” değildir: işlevsel olarak Babasına tabidir. Ancak ikinci olarak, bu işlevsel tabiiyetin kendisi, Baba ne yaparsa Oğul'un da onu yapması gerçeğine dayanır (5:19). Hristiyanlar belirli açılardan “Tanrı'nın oğulları” olabilirler; ancak İsa, “Baba ne yaparsa Oğul da aynı şeyi yapar” şeklindeki eşsiz Oğul'dur. Eğer Baba yaratıyorsa, Oğul da yaratır; gerçekten de Oğul başlangıçta Baba'nın temsilcisidir (1:2-3). Sonraki ayetlerde Oğul, Baba gibi insanları ölümden diriltir ve son yargıda Baba'nın vekilidir.

Hristiyan teolojisini çok az kavrayan Müslümanlar, Hristiyan Teslisinin Tanrı, Meryem ve İsa'dan oluştuğunu düşünürler: Tanrı, Meryem'le çiftleşmiş ve İsa'yı yaratmıştır. Bu düşüncenin tuhaf ve küfür olduğunu düşünüyorlar ve haklılar da. Ancak bu, ne bizim savunduğumuz ne de Kutsal Yazıların öğrettiği bir şeydir. Keşke Yuhanna 5'i inceleyebilselerdi.

Ben, İsa Mesih'in Tanrı'nın Oğlu olduğuna inanıyorum.

16 MART

Mısır'dan Çıkış 27; Yuhanna 6; Özdeyişler 3; Galatyalılar 2

İsa, kendisinin “yaşam ekmeği” (Yuhanna 6:35), “Tanrı'nın ekmeği” (6:33) olduğunu ilan eder. Bu dil elbette mecazidir. Yuhanna 6:35'te bu mecaz biraz daha açıklığa kavuşturulmaktadır: “Yaşam ekmeği Ben'im. Bana gelen asla acıkmaz, bana iman eden hiçbir zaman susamaz.” İnsan normalde ekmeğe yer; ekmeğe “gelmez” ya da ekmeğe “iman etmez”. Dolayısıyla, İsa'nın bu yaşam ekmeğini yemekle kastettiği şey, İsa'ya gelmek ve ona inanmakla büyük ölçüde eşdeğer olmalıdır. Bu “yaşam ekmeği söylemi” (böyle adlandırılır) beş bin kişinin doyurulmasını (6:1-15) izler. Orada, İsa aç kitlelere ekmeğe ve balık verir. Bunlar, Celile'nin temel yiyecekleriydi; İsa yaşamı sürdürmek için gerekenleri sağlamıştır. Ancak bu müjdede, müjdeciler, İsa'nın mucizelerinin sadece güç olayları olmadığına, önemli olduklarına dikkat çeker: işaretler gibi, kendilerinin ötesine işaret ederler. Bu mucize, İsa'nın sadece ekmeğe sağlamlaştırmakla kalmayıp, doğru bir şekilde anlaşıldığında ekmeğe olduğu gerçeğine işaret etmektedir. O, dışında hiçbir gerçek yaşamın olmadığı bir temeldir.

Dahası, o nihai “man”dır (6:30-33). Muhatapları ona, Musa'nın “gökten gelen ekmeğe” (Çık. 16) olan manı sağladığını hatırlatırlar ve ondan da aynısını yapmasını isterler. Ne de olsa, bir gün önce beş bin kişiyi doyururken bunu yapmıştı. Eğer İsa mucizeyi bir kez gerçekleştirdiyse, neden tekrar ve tekrar gerçekleştirmesin? Musa'nın yaptığı da bu değil miydi?

Ancak İsa, “gökten gelen ekmeğin” nihai kaynağının Musa değil, Tanrı olduğunda ve nihai “gökten gelen ekmeğin” çöl yıllarındaki man değil, gökten inen Kişi – İsa'nın kendisi – olduğunda ısrar eder. Sonuçta, çölde man yiyen herkes ölmüştür. Gökten gelen nihai ekmeğe, yani manın antitezini yiyenler asla ölmezler.

Tarım kültüründeki insanlar, yedikleri neredeyse her şeyin ölmüş bir şey olduğunu bilirler. Yiyecekleri paketlenmiş şeyler olarak düşünürüz. Gerçek şu ki, bir hamburger yediğinizde, ölü bir inek, ölü buğday, ölü marul, ölü domates, ölü soğan ve benzerlerini yemiş olursunuz. Bunun başlıca istisnası tuz gibi tek tük minerallerdir. İsa'nın dinleyicileri ve Yuhanna'nın okuyucuları, biz yaşayabilelim diye başka şeylerin öldüğünü anlamışlardır; o başka şeyler ölmezse biz ölüyoruz. İsa, biz yaşayalım diye canını verir; ya o ölür ya da biz ölürüz. O, “dünyanın yaşamı uğruna” canını veren gökten inmiş olan diri ekmeğe (6:51).

17 MART

Mısır'dan Çıkış 28; Yuhanna 7; Özdeyişler 4; Galatyalılar 3

Tanrı'nın öngördüğü kâhin giysileri (Çık. 28) tuhaf ve renklidir. Belki de bazı ayrıntılar sembolik ağırlık taşımak için değil, bir bütün olarak topluluğun amacının bir parçasıydı: Harun ve oğullarına kâhinlik görevlerini yerine getirirken “görmek ve saygınlık” kazandırmak için (28:2, 40).

Sembolizmin bir kısmı şeffaftır. Başkâhinin giysisinin göğüs kısmında, üçerli dört sıra halinde dizilmiş, “Üzerlerine mühür oyar gibi İsrailoğulları'nın adları bir bir oyulacak. Bu taşlar İsrail'in on iki oymağını simgeleyecek.” şeklinde on iki değerli ya da yarı değerli taş bulunacaktı (28:21).

Göğüslük aynı zamanda “karar göğüslüğü” olarak da adlandırılır (28:29). Bunun nedeni muhtemelen Urim ve Tummim'i taşımasıdır. Belki de bunlar biri beyaz, diğeri siyah iki taşı. Karar verirken kullanılıyorlardı, ama nasıl işledikleri konusunda kimse tam olarak emin değildir. Önemli konularda kâhin, tapınakta Tanrı'nın varlığını ve kutsamasını arar, Urim ve Tummim'i çalıştırır, bunlar şu ya da bu şekilde ortaya çıkar ve böylece Tanrı'nın egemen ilgisi altında yönlendirme sağlardı. “Öyle ki, ben, RAB halkımı anımsayayım” diye “Harun Kutsal Yer'e girerken, İsrailoğulları'nın adlarının yazılı olduğu karar göğüslüğünü yüreğinin üzerinde taşıyacak.” “Urim'le Tummim'i karar göğüslüğünün içine koy; öyle ki, Harun ne zaman huzuruma çıksa yüreğinin üzerinde olsunlar. Böylece Harun, İsrailoğulları'nın karar vermek için kullandıkları Urim'le Tummim'i RAB'bin huzurunda sürekli yüreğinin üzerinde taşıyacak.” (28:29-30)

Harun sarığının ön tarafına saf altından bir levha takacaktır. Üzerine şu sözler oyulacak: “RAB'be adanmıştır” (28:36). “Harun onu alnında taşıyacak. İsraililer kutsal bağışlarını getirirken suç işlemişlerse, suçlarını Harun taşıyacak; onlar önümde kabul görsün diye levha sürekli Harun'un alnında bulunacak.” (28:38). Bu, “İsraililerin adadığı kutsal armağanların” öncelikle suçun kefareti ödeme için sunulan çeşitli günah sunuları olduğunu varsayar. Kâhin, giysilerinde somutlaşan sembolizmle bile, bu suçu yalnızca onunla başa çıkabilecek olan kutsal Tanrı'nın huzuruna taşır. Metin, kâhin bu rolü yerine getirmezse, İsraililerin sundukları kurbanların Rab tarafından kabul edilmeyeceğini ima eder. Kâhinlik/kurban/tapınak yapısı, eksiksiz bir sistem olarak birbirine bağlıdır.

Zamanı geldiğinde, bu düşünceler, bu sistemin yaklaşan eskimişliğini duyan pasajlar üzerine yansiyacak ve böylece nihai kâhin, nihai antlaşma topluluğu, yön vermek için nihai otorite, nihai sunu, nihai tapınak hakkında kehanetsel bir duyuru haline gelecektir. Onun “saygınlığının ve onurunun” bir sınırı yoktur (bkz. Vahiy 1:12-18).

18 MART

Mısır'dan Çıkış 29; Yuhanna 8; Özdeyişler 5; Galatyalılar 4

Yuhanna 8:12-51 üzerine iki yorum:

(1) DDaha Yuhanna 7:7'de İsa, kardeşlerine şöyle demişti: “Dünya sizden nefret edemez, ama benden nefret ediyor. Çünkü yaptıklarının kötü olduğuna tanıklık ediyorum.” İsa, hem kendi kişiliğinde hem de ödün vermeyen sözlerinde o kadar saldırgandır ki, dünya ondan nefret eder. O, 3:19-21'in somutlaşmış halidir: “Dünyaya ışık geldi, ama insanlar ışık yerine karanlığı sevdiler. Çünkü yaptıkları işler kötüydü.”

Yuhanna 8, şimdi daha da ileri gider. İsa, İblis'in gerçeğe bağlı kalmadığını ve bunun “doğal” olduğunu, çünkü onun yalancı ve yalanın babası olduğunu ısrarla vurgular (8:44). Sonra İsa şunu ekler: “Ama ben gerçeği söylüyorum. İşte bunun için bana iman etmiyorsunuz.” (8:45).

(2) Bu şaşırtıcıdır. İlk cümle bağlayıcı değildir, sanki İsa, “Size gerçeği söylememe rağmen bana inanmıyorsunuz” demiş gibi. Bu bile yeterince kötü olurdu. Ama İsa, “Ama ben gerçeği söylüyorum. İşte bunun için bana iman etmiyorsunuz.” diyor. Bu, ona ne seçenek bırakır? Rahat insanların duymak istediği yalanları mı söylemeli? Bu ona bir dinleyici kitlesi kazandırabilirdi, ama İsa'nın böyle bir yola başvurması düşünülemez. Bu yüzden gerçeği söylemeye devam ediyor ve tam da gerçeği söylediği için ona inanılmıyor. Böylesine kör olanlara, gerçeği söylemek tam da onların kalplerini katılaştıran şeydir. Bu, çarminın yangınına dönüşen yakıcı nefreti körükler. İsa, “Babanız İbrahim günümü göreceği için sevinçle coşmuştu.” (8:56) diye ısrar eder: muhtemelen İsa'nın aklında olan, Tanrı'nın İbrahim'e verdiği ve yenilediği, onun soyundan yeryüzündeki bütün ulusların kutsanacağı vaadidir (Yaratılış 12). İsa'nın, İbrahim'in İsa'nın yaşamını ve zamanını bir tür önseziyle ortaya koyan bir görüye sahip olduğunu iddia etmesi olası değildir. Daha ziyade, İbrahim'in Tanrı'yı tanıdığını, Tanrı'nın zürriyetle ilgili vaatlerine inandığını ve imanla bu vaatlerin gerçekleşmesini düşündüğünü, henüz tam olarak kavrayamadığı şeyin beklentisiyle sevindiğini kastetmektedir: “Gördü ve sevindi.” (8:56). Ama en azından bu, İsa'nın Tanrı'nın İbrahim'e verdiği vaadin nesnesi ve gerçekleşmesi olduğu, dolayısıyla önem bakımından onun yerini aldığı anlamına gelir. Dahası, eğer Tanrısal Söz (Yuhanna 1:1) her zaman Tanrı'yla birlikteyse ve her zaman Tanrı'ysa, İbrahim'in Tanrı'yı imanla düşünmesi bile Nasıralı İsa'yı düşünmesinden başka bir şey değildi. “Size doğrusunu söyleyeyim,” diye yanıtladı İsa, “İbrahim doğmadan önce ben varım” – Tanrı'nın antlaşmadaki adı (Çık. 3:14).

Muhalefleri bu ikinci nokta yüzünden İsa'yı öldürmek için taş topladıklarında, onun ilk noktasını kanıtlamış olurlar.

19 MART

Mısır'dan Çıkış 30; Yuhanna 9; Özdeyişler 6; Galatyalılar 5

Beş bin kişinin beslenmesi, yaşam ekmeği söylemini başlatmışsa, İsa'nın Yuhanna 9'da doğuştan kör olan adamı iyileştirmesi de ruhsal körlük ve görmenin doğası hakkında bazı kısa yorumları başlatır.

Bazı yetkililer, kurbanın gerçekten doğuştan kör olduğuna inanmakta güçlük çekiyorlardı. Eğer durum böyleyse ve İsa onu gerçekten iyileştirmişse, bu, İsa'nın gücü hakkında duymak istemedikleri bir şey söyleyecekti. Şimdi olduğu gibi, o zaman da ülkede pek çok "inanç şifacısı" vardı, ama yaptıkları işlerin çoğu çok etkileyici değildi; daha az saf olanlar, başarılarının kanıtlarının çoğunu kolayca göz ardı edebilirdi. Ama doğuştan kör bir adama görme yetisi kazandırmak, inançla şifa veren çevrelerde duyulmamış bir şeydi (9:32-33). Bu adamın açık tanıklığına yanıt veremeyen yetkililer, basmakalıp yargılara ve kişisel tacizlere başvururlar (9:34).

İsa onunla tekrar buluşur, ona kendini daha fazla açıklar, imanını davet eder ve tapınmasını kabul eder (9:35-38). Sonra iki önemli söz söyler:

(1) "Görmeyenler görsün, görenler kör olsun diye yargıçlık etmek üzere bu dünyaya geldim" (9:39). Bazı açılardan bu, zengin adam ve Lazar'ın öyküsü (Luka 16:19-31) ya da Ferisi ve vergi görevlisi benzetmesi (Luka 18:9-14) gibi, Müjdeler'de ortak bir tema olan tersine çevirmedir.

Ancak bu tersine çevirme görme alanındadır. "Görenler", tüm sofistike sezgi ilkeleriyle, İsa'nın söyledikleri ve yaptıkları karşısında kör olurlar; "kör olanlar", bu bölümdeki kör doğan adamın ahlaki ve ruhsal eşdeğeri, İsa onlara harika bir şefkat gösterir ve hatta görme yetisi verir.

İsa'nın yorumuna kulak misafiri olan ve sezgileriyle gurur duyan bazı Ferisiler, İsa'nın kendilerini körler arasına dahil edip etmediğini sorarak şok olurlar. Bu da onun ikinci sözüne neden olur.

(2) "Kör olsaydınız günahınız olmazdı," dedi, "Ama şimdi, 'Görüyoruz' dediğiniz için günahınız duruyor." (9:41). Elbette İsa onların sorusuna basitçe "Evet!" diye yanıt verebilirdi. Ama bu, onların sorununun ciddiyetini ortaya çıkarmazdı. İsa benzetmeyi ustaca değiştirerek meramını başka bir şekilde anlatır. Karşındakilerin kör olduğunda ısrar etmek yerine, İsa, kendilerinin gördüğünü iddia ettiklerine dikkat çeker – bu konuda herkesten daha iyi. Ancak sorun da budur: görme yeteneklerinden emin olanlar görmeyi istemezler. Bu yüzden (dolaylı olarak) kör kalırlar, kendini beğenmişliğin suçlanabilir körlüğüyle. Kör olduğunu bilmeyenler kadar kör kimse yoktur.

20 MART

Mısır'dan Çıkış 31; Yuhanna 10; Özdeyişler 7; Galatyalılar 6

Yuhanna 10'daki genişletilmiş çoban metaforunda İsa, çeşitli noktalara değinirken metaforun boyutlarını ve uygulamasını gözden geçirmeye devam eder. Bunlardan birkaçını yakalayabiliriz:

(1) Kutsal Kitap okuyuzarları için Hezekiel 34'ü düşünmemek zor olacaktır. Orada Tanrı, İsrail'in sahte çobanlarını kınamakta ve kendisinin halkının çobanı olacağı, onları besleyeceği, onlara önderlik edeceği, onları terbiye edeceği bir günün gelmekte olduğunu tekrar tekrar söylemektedir. İsa'nın, çobanlar söz konusu olduğunda, kendisinden önce gelenlerin "hırsız ve haydut" (Yuhanna 10:8) olduğu konusundaki ısrarı, Hezekiel 34'ü akla getirmektedir. Eski Ahit'in bu bölümünün sonuna doğru Tanrı, sürüsünün başına bir çoban koyacağını söyler – kulu Davut. Şimdi İyi Çoban buradadır, Tanrı'yla birdir (1:1), yine de Davut'un soyundan gelmektedir.

(2) İsa kendisini "iyi çoban" olarak tanımlarken, "İyi çoban koyunları uğruna canını verir" der (10:11). Bu, metaforu duvara doğru iter. Gerçek hayatta iyi bir çoban koyunları için hayatını riske atar ve kaybedebilir. Ama hayatını koyunları için gönüllü olarak feda etmez. Öncelikle, diğer koyunlara kim bakacak? Ve her halükârda, bu uygunsuz olurdu: hayvanları kurtarmak için hayatını riske atmak bir şeydir, ama aslında onlar için ölmeyi seçmek orantısız olurdu. Bir insan hayatı, bir koyun sürüsünden daha değerlidir.

(3) Yine de İsa'nın iddiasının tutarsızlığını henüz kavrayamamış olmamız ihtimaline karşı, bunu daha da açık bir şekilde dile getirir. O sadece hayatını riske atmıyor. O sadece kötü koşulların piyonu da değildir: hiç kimse onun hayatını elinden alamaz. Onu kendiliğinden vermektedir (10:18). Aslında Babası'nın onu sevmeye devam etmesinin nedeni, Oğul'un mükemmel bir şekilde itaatkâr olmasıdır ve Oğul'un yaşamını feda etmesi, Baba'nın iyi buyruğudur (10:17; krş. Fil. 2:6-8).

(4) İsa'nın koyunları onun sesini işitir; diğerleri onu reddeder. Örtülü seçim pasajda her yerde karşımıza çıkar (örneğin, 10:27-28).

(5) İsa'nın misyonu sadece İsraililer arasındaki koyunları değil, "bu ağıldan olmayan" diğer koyunları da kapsar (10:16). Ancak ister Yahudi ister Yahudi olmayanlar olsun, İsa'nın koyunları, "onun sesini dinleyecekler ve tek sürü ve tek çoban olacak" (10:16). İşte İbrahim'in soyundan yeryüzündeki tüm ulusların kutsanacağı vaadinin gerçekleşmesi. Ve son tahlilde, kilisenin birden fazla başı olamayacağına neden budur – İsa Mesih'in kendisi.

21 MART

Mısır'dan Çıkış 32; Yuhanna 11; Özdeyişler 8; Efesliler 1

Mısır'dan Çıkış 32, aynı anda hem İsrail tarihinin en düşük hem de en yüksek noktalarından biridir.

Mısır'daki kölelikten çıkalı daha birkaç ay olan İsraililer öylesine kararsızdırlar ki, Musa'nın dağdaki gecikmesi (sadece kırk gün) onlara yeni bir şikâyet turu için ihtiyaç duydukları tüm bahaneyi sağlar. Musa'nın gecikmesi onları dua etmeye sevk etmez; aksine duygusuz bir nankörlük ve yönünü şaşırılmış bir senkretizm ortaya çıkar. Ses tonları bile alaycıdır: "Bizi Mısır'dan çıkaran adama, Musa'ya ne oldu bilmiyoruz!" (32:1).

Harun, herhangi bir disiplin uygulayamayan ya da uygulamak istemeyen korkak bir pısrık olarak ortaya çıkar. Tamamen teolojik omurgadan yoksundur – kendisi altın bir buzağı yaparken bile Rab'bin adını anmaya devam ettiği için tam bir pagan bile değildir (32:4-5). Kardeşi ona meydan okuduğunda, oldukça gülünç bir şekilde, "Kimde altın varsa çıkarınsın" dedim. Altınlarını bana verdiler. Ateşe atınca, bu buzağı ortaya çıktı!" diye ısrar ederken hâlâ pısrıktır (32:24). Ettikleri antlaşma yeminlerine rağmen (24:7), ulusun çoğu RAB'den alabilecekleri tüm nimetleri istiyor, ancak Yaratıcısı ve Kurtarıcısı'na karşı olan yeminli yükümlülüklerinin doğasını pek düşünmüyorlardı. Bu, ulusal utancın düşük bir anıydı – ne onların deneyimlerinde ne de itiraf eden kilisede sonuncusu değildi.

En yüksek nokta? Tanrı ulusu yok etmekle tehdit ettiğinde Musa aracılık eder. Bir kez bile halkın yok edilmeyi hak etmediğini ya da bazılarının düşündüğü kadar kötü olmadıklarını öne sürmez. Aksine, Tanrı'nın yüceliğine başvurur. Tanrı neden Mısırlıların alay edeceği ve Rab'bin bu kurtarmayı başaracak kadar güçlü olmadığını söyleyecekleri şekilde davransın (32:12)? Ayrıca Tanrı atalara, İbrahim'e, İshak'a ve İsrail'e verdiği sözü tutmak zorunda değil midir (32:13)? Tanrı verdiği ciddi sözlerden nasıl geri dönebilir? Son çağırısı sadece bağışlanmaktır (32:30-32) ve eğer Tanrı böyle bir merhamet gösteremezse, Musa yeni bir ırka başlamak istemez (kendisi ne kadar öfkeli olsa da 32:19). Halkın geri kalanıyla birlikte silinip gitmeyi tercih eder.

İşte olağanüstü bir arabulucu, tüm sempatisi Tanrı'ya ve O'nun lütufkâr kuruluşuna ve vahyine olan bir adam, önderlik etmeye çağrıldığı insanlar için hiçbir mazeret ileri sürmeyen, ama yine de onlarla o kadar özdeşleşen bir adam ki, eğer yargı onların üzerine düşecekse, onlarla birlikte acı çekmek için yalvarır. İşte "gedikte duran" bir adam (bkz. Hez. 13:3-5; 22:29-30).

22 MART

Mısır'dan Çıkış 33; Yuhanna 12; Özdeyişler 9; Efesliler 2

İki şeyi kavramadan Mısır'dan Çıkış 33'ü anlayamayız: (1) Buluşma Çadırı henüz inşa edilmemişti. Bu nedenle Musa'nın Tanrı'nın yüzünü görmek için gittiği ordugâhın dışında kurulan "buluşma çadırı" (33:7), geçici bir düzenleme olmalıydı. (2) Yargı teması, altın buzağının sefil olayından devam eder. Tanrı, halkıyla birlikte gitmeyeceğini, sadece onlara yardım etmesi için bir melek gönderceğini söyler (33:1-3).

Böylece Musa, öncülük etmeye devam eder (33:12-13). Bu ulusun Rab'bin halkı olduğu gerçeği üzerinde dururken, Musa şimdi kendisiyle kimin gideceğini bilmek ister. (Harun'un durumu çok kötüdür.) Musa, hâlâ Tanrı'nın yollarını bilmek ve izlemek istemektedir. Tanrı şöyle yanıtlar: "Varlığım sana eşlik edecek. Seni rahata kavuşturacağım." (33:14). Ama bu, Rab'bin bir melek göndermekten başka bir şey yapmayacağı, öfkesiyle onları yok etmemesi için halktan uzak duracağı tehdidiyle nasıl bağdaşır? Bu yüzden Musa devam eder: "Eğer varlığın bize eşlik etmeyecekse, bizi buradan çıkarma [melek olsun ya da olmasın!]" (33:15). Son olarak, bu çiçeği burnunda ulusu diğer uluslardan ayıran, yaşayan Tanrı'nın varlığından başka ne olabilir (33:16)?

Ve Rab şöyle vaat eder: "Söylediğin gibi yapacağım. Çünkü senden hoşnut kaldım, adınla tanıyorum seni" (33:17).

Musa bir sonraki bölümde (34:9) bu doğrultuda dua etmeye devam etse de, görkemli gerçek şudur ki, Tanrı artık halkını terk etmekten söz etmez. Buluşma Çadırı inşa edildiğinde, on iki oymağın ortasına kurulur.

Üç kısa düşünce: (1) Bu bölümler, Tanrı'nın kıskanç bir Tanrı olduğu gerçeğini örneklendirmektedir (Çık. 20:5; 34:14). Bir insanın diğerini kıskanması günahdır: bizler sonluyuz ve başkalarını kıskanmaya değil, aldıklarımızın kâhyası olmaya çağırıldık. Ancak Tanrı'nın kendi egemen yüceliğini ve hakkını kıskanmaması büyük bir başarısızlık olur: Tanrı olarak kendi eşsiz önemini reddetmiş, suretini taşıyanların bağımsızlık hakkına sahip olduğunu zımnen kabul etmiş olur. (2) Tanrı'nın Eski Ahit'te yaklaşık kırk kez "merhamet ettiği" söylenir. Bu tür pasajlar, onun diğer insanlarla olan kişisel etkileşimlerini göstermektedir. Kırk bölümün hepsi birlikte okunduğunda, Tanrı'nın "merhamet etmesinin" egemen iradesiyle bütünleştirilmesi de dahil olmak üzere, çeşitli kalıplar ortaya çıkar. (3) Musa Tanrı'nın görkemini görmek istediğinde, Tanrı iyiliğini önünden geçireceğini vaat eder (33:18-19). Yuhanna'nın müjdesinde Tanrı'nın yüceliğinin en büyük tezahürünün çarmıhta olması tesadüf değildir.

23 MART

Mısır'dan Çıkış 34; Yuhanna 13; Özdeyişler 10; Efesliler 3

Bir önceki bölümün sonunda Musa, Rab'bin görkemini görmek istediğinde, ona (gördüğümüz gibi) iyiliğinin bir gösterimi vaat edilir (33:19). Ama hiç kimse, Musa bile, Tanrı'nın yüzünü görüp yaşayamaz (33:20). Böylece Rab, Musa'nın Tanrı'nın görkemini artçı ışıltısını bir an için görmesini sağlar ve bu olağanüstü deneyim Mısır'dan Çıkış 34. bölümde anlatılır.

Rab, Musa'nın güvenle saklandığı kaya yarığının yanından geçerken, "Ben RAB'bim" dedi, "RAB, acıyan, lütfeden, tez öfkelenmeyen, sevgisi engin ve sadık Tanrı" (34:6) diye seslenir. "Sevgi" ve "sadakat" olarak çevrilen İbranice sözcükler, Eski Antlaşma'da sıkça kullanılan sözcüklerdir. İlki, düzenli olarak Tanrı'nın antlaşmaya dayalı merhametiyle, antlaşmaya dayalı lütfuyla bağlantılıdır; ikincisi ise güvenilirliğine, sözünü tutmaya, vaat ettiklerini yapmaya, sadık olmaya, doğru olmaya yönelik antlaşmaya dayalı taahhüdüne dayanır.

Yuhanna, İsa'yı Tanrı Sözü olarak tanıtırken (Yuhanna 1:1-18), okuyucularına Söz beden olduğunda (1:14), aramızda "yaşadığını" ve yüceliğini, Baba'dan gelen, "lütf" ve "gerçekle" dolu Olan'ın yüceliğini gördüğümüzü söyler. Yuhanna'nın Eski Antlaşma'nın eşleştirilmiş ifadesini kullanmak için bu iki sözcüğü seçtiğini düşünmek için iyi nedenler vardır. Açıkça şu bölümleri düşünüyordu: Mısır'dan Çıkış 32-34. Mısır'dan Çıkış 33'ü yineleyerek, bize "hiç kimsenin Tanrı'yı görmediğini" hatırlatır (1:18). Ama şimdi İsa Mesih geldiğine göre, ete kemiğe bürünmüş olan bu Söz, "lütf ve gerçeği" mükemmel bir şekilde sergileyerek Baba'yı tanıtmıştır. Yasa, Musa aracılığıyla verildi –bu yeterince harikaydı, kesinlikle Tanrı'dan bir lütf armağanıydı. Ancak 'lütf ve gerçek' tüm korunmasız ihtiyaçıyla İsa Mesih ile birlikte geldi (1:17).

Musa'nın yararı için lütfedilen daha az vahiy bile harika sonuçlar getirir. Antlaşmanın yenilenmesine yol açar. Rab, Musa'nın duasına karşılık verir: "RAB, 'Senin halkınla bir antlaşma yapıyorum' dedi, 'Onların önünde dünyada ve öteki uluslar arasında görülmemiş harikalar yapacağım. Aralarında yaşadığın halk neler yapabileceğini görecektir. Senin için korkunç şeyler yapacağım.'" (34:10). Tanrı açısından bu, onların Vaat Edilmiş Topraklar'a girmesini sağlar, çünkü Rab'bin kendisi karşı çıkanları kovacaktır (34:11); antlaşma topluluğu açısından ise gerekli olan, çevredeki putperestlerden ve paganizmden dikkatle ayrılmayı da içeren itaattir. "Başka ilahlara tapmayacaksınız. Çünkü ben adı Kıskanç bir RAB'bim, kıskanç bir Tanrı'yım" (34:14).

Başka türlü nasıl olabilir ki? Bu Tanrı lütfkârdır, ama aynı zamanda gerçektir.

24 MART

Mısır'dan Çıkış 35; Yuhanna 14; Özdeyişler 11; Efesliler 4

Yuhanna 14'te başlayan veda dersi, Kutsal Ruh hakkında olağanüstü zengin materyaller içerir. Bazı önemli noktalar:

Yunancada her isim dil bilgisi açısından eril, dişil ya da nötr olarak tanımlanır. "Ruh" sözcüğü nötrdür. "Ruh"a atıfta bulunan bir zamir kullanıldığında, o da nötr olmalıdır. Ancak bu bölümde, Kutsal Ruh'un kişisel olduğunu nazikçe onaylamanın bir yolu olarak, zamir bazen gramer biçimini bozarak erildir.

(1) Unvanları arasında "Yardımcı" (14:16) ya da bazı İngilizce çevirilerde "Avutucu" veya "Danışman" bulunur. "Avutucu" sözcüğü, "güçlendirmek" ya da "birlikte güçlendirmek" anlamına gelen Latince kökenli bir sözcüktür. Günümüzde ise "Avutucu" genellikle ya bir yorgan ya da yaşlılara yardım eden biri çağrışımı yapar ve bu nedenle burada kastedilene tam olarak ifade edemez. Grekçe sözcükler daha geniş nüanslara sahiptir, bu yüzden bazıları bu kelimeyi çevirmek yerine "Paraklit" olarak transliterasyona tabi tutar. Paraklit, kesinlikle yardım etmek ve güçlendirmek için yanına çağrılan biridir. Bazen bu yardım yasaldır: Örneğin, savcı olarak hizmet edebilir (16:7-11) ve bizim yasal "Yardımcımız" olabilir.

(2) İsa, Kutsal Ruh için "başka bir Yardımcı" olduğunu söyler (14:16, italikler eklenmiştir). Eski Grekçe'de bu "başka" sözcüğü genellikle "aynı türden başka" anlamını taşırdı. Ancak Yeni Ahit'in yazıldığı dönemde bu anlam oldukça nadirdi ve bağlamdan hareketle kanıtlanması gerekirdi. Bu durumda İsa, açıkça kendi yerine geçecek birini göndereceğini vaat etmektedir. İlginçtir ki, Veda Söylevi'ndeki kullanımının dışında, "Savunucu (Yardımcı)" olarak çevrilen sözcük Yeni Ahit'te yalnızca bir yerde daha bulunur: 1. Yuhanna 2:1. Burada İsa'nın, adil olanın, bizi Baba'nın önünde savunduğu belirtilir. Yani İsa ilk Paraklit'tir. Ayrılığı yaklaştığında, takipçilerine ve onlar için Kutsal Ruh'u, başka bir Paraklit'i göndereceğini vaat eder.

(3) Ayrıca Kutsal Ruh, "gerçeğin Ruhu" olarak da adlandırılır (14:17). Bu, yalnızca yalanların aksine gerçeği söylediği anlamına gelmez; aynı zamanda Baba ve Oğul'un varlığını imanlılara aracılık eden gerçek Ruh olduğu anlamına gelir (14:23).

(4) İsa, Ruh'un "size her şeyi öğreteceğini ve bütün söylediklerini hatırlatacağını" vaat eder (14:26). İsa'nın söylediklerinin "size" hatırlatılacağı belirtiliyorsa, bu öncelikle ilk öğrenciler olmalıdır. Ruh, onların İsa'nın öğretişlerini hatırlamalarını ve çarmıh ile dirilişin ardından bu öğretişlerin önemini kavramalarını sağlayacaktır. O'nun çalışmaları olmadan, bu bağlantılar ne kadar güvenli olurdu?

25 MART

Mısır'dan Çıkış 36; Yuhanna 15; Özdeyişler 12; Efesliler 5

Tanrı'nın sevgisinden Kutsal Kitap'ta çeşitli şekillerde söz edilir.

Bazı ayetlerde Tanrı'nın sevgisi seçilmişlerine yöneliktir. Diğerlerini değil, onları sever (örneğin, Yasa'nın Tekrarı 4:37; 7:7-8; Mal. 1:2). Ancak Tanrı'nın sevgisinin her zaman seçilmişleriyle sınırlı olduğunu düşünürsek, kısa süre içinde diğer temaları da çarpıtmış oluruz: "ortak lütuf" konusundaki lütufkâr sağlayışı (O, yağmurunu hem doğruların hem eğrilerin üzerine yağdıran Tanrı değil midir? [Matta 5:45]), kudretli hoşgörüsü (örneğin, Romalılar 2:4), kötülerin ölümlünden zevk almadığı için asilere ölmemeleri için dönmeleri ve tövbe etmeleri için yalvarması (örneğin, Hez. 33:11). Öte yandan, Kutsal Kitap'ın Tanrı'nın sevgisi hakkında söylediklerinin hepsi bu olsaydı, Tanrı çok geçmeden elinden geleni yapmış, aciz, hüsrana uğramış bir aşğa indirgenirdi, zavallı dost. Bu, alıntı yapılan ilk pasajlar ve benzerleriyle bağlantılı olan etkin gücün sevgi dolu inisiyatifini asla açıklamayacaktır.

Kutsal Kitap'ın Tanrı'nın sevgisinden söz ettiği başka yollar da vardır. Bunlardan biri **Yuhanna 15:9-11**'de baskındır. Burada Baba'nın bize olan sevgisi itaate bağlıdır. İsa öğrencilerine, Baba'nın sevgisinde kalabilmeleri için, Baba'ya itaat ettiği gibi kendisine de itaat etmelerini buyurur: "Eğer buyruklarımı yerine getirirseniz sevgimde kalırsınız, tıpkı benim de Babam'ın buyruklarını yerine getirdiğim ve sevgisinde kaldığım gibi..." (15:10).

Bağlam, bunun bize insanların *nasıl* İsa'nın takipçisi olduklarını anlatmadığını göstermektedir. Daha ziyade, kendisini dinleyenlerin takipçileri *olduğunu* varsayan İsa, beslenmesi ve korunması gereken ilişkisel bir sevginin söz konusu olduğunda ısrar eder. Aynı şekilde, Baba'nın Oğul'a olan sevgisi, bu ilişkinin *nasıl* ortaya çıktığı (!) hakkında hiçbir şey söylemez, sadece bu ilişkinin doğasını yansıtır. Baba'nın Oğul'a olan sevgisinin başka bir yerde Oğul'a her şeyi "göstermesiyle" ortaya çıktığı söylenir, böylece Oğul Baba'nın yaptığı her şeyi yapar ve Baba ile aynı onuru alır (Yuhanna 5:19-23); Oğul'un Baba'ya olan sevgisi itaatle ortaya çıkar (14:31). Çocuklarımın bana itaat ederek ve karşı gelmeyerek benim sevgimde kalmaları gibi, İsa'nın takipçileri de onun sevgisinde kalırlar. Elbette, ne yaparlarsa yapsınlar çocuklarımı her zaman seveceğim bir anlam vardır. Ancak bu sevgide onların itaatine bağlı olan ilişkisel bir unsur vardır.

Böylece İsa bize Baba'nın sevgisine aracılık eder (15:9) ve O'na itaatimizin sonucu büyük sevinçtir (15:11). "Kendinizi tümünden kutsal olan imanınızın temeli üzerinde geliştirin" (Yahuda 21).

26 MART

Mısır'dan Çıkış 37; Yuhanna 16; Özdeyişler 13; Efesliler 6

Kutsal Ruh'un, "Yardımcı" ya da *Paraklit'in* gelişi İsa'nın "gitmesine", yani çarmıha gerilerek ölmesine, ardından dirilmesine ve yüceltilmesine bağlıdır (Yuhanna 16:7; krş. 7:37-39). Bu durum Ruh'un çarmıhtan önce, eski antlaşmadaki rolü ile çarmıhın bu tarafındaki rolü arasındaki ilişki hakkında önemli sorular ortaya çıkarmaktadır. Bu konu dikkatle incelenmeye değerdir. Ancak burada Yuhanna'nın Ruh'un işine yaptığı vurgu açıklığa kavuşturulmalıdır.

Yuhanna 15'in sonunda bize söylenen, Yardımcı'nın İsa'ya tanıklık edeceği ve bu göreve İsa'nın öğrencilerinin seslerini katacaklarıdır (15:26-27). Başlıca tanıklık Ruh'a düşer. Yuhanna 16:8-11'de Yardımcı dünyayı günah, doğruluk ve yargı konusunda ikna eder. Bunu yapar çünkü İsa Baba'ya dönmektedir ve artık insanları ikna etme rolünü kendisi üstlenmemektedir.

Eğer Kutsal Ruh 15:26-27'de İsa'ya tanıklık ediyor ve 16:8-11'de İsa'nın işini devam ettirerek insanları ikna ediyorsa, 16:12-15'te de Son Akşam Yemeği'ne katılanlara Mesih'in sırlarını açarak İsa'ya yücelik getirir (12. ayetteki "siz" kolayca başka bir şekilde anlaşılabilir ve paragrafın geri kalanındaki diğer "siz" örneklerini kontrol eder; ayrıca bkz. 14:26). İsa'nın Baba'dan bağımsız olmadığı, sadece Baba'nın ona söylemesi için gösterdiği şeyleri söylediği gibi (5:16-30), Ruh da Baba ve Oğul'dan bağımsız değildir: "Çünkü kendiliğinden konuşmayacak, yalnız duyduklarını söyleyecek" (16:13). Odak noktası İsa'dır: "O beni yüceltecek. Çünkü benim olandan alıp size bildirecek." (16:14). Ve elbette burada bile İsa'ya ait olan Baba'dan gelmektedir: "Baba'nın nesi varsa benimdir. 'Benim olandan alıp size bildirecek' dememin nedeni budur." (16:15).

İsa'nın kendisi ve misyonuyla ilgili her şeyi öğrencilerine açmamasının nedeni, onların henüz buna dayanamayacak olmalarıdır (16:12). Öğrenciliklerinin bu geç döneminde bile, bir Kral Mesih kavramı ile Acı Çeken Mesih kavramını kendi zihinlerinde tam olarak bütünleştiremezler. Bu nokta sağlam bir şekilde yerleşene kadar, Kutsal Yazılarını okuma biçimleri –bizim Eski Ahit dediğimiz– siyasi ve kraliyet özelemleriyle o kadar çarpıtılmış olacaktır ki, bunu doğru anlamayacaklardır.

Ruh'un işinin ne kadarı İsa Mesih'e odaklanır –O'na tanıklık eder, hizmetinin belirli yönlerini sürdürür, önemini ortaya çıkarır!

27 MART

Mısır'dan Çıkış 38; Yuhanna 17; Özdeyişler 14; Filipililer 1

Yuhanna 17 ekümenik çevrelerde sürekli olarak alıntılanır. İsa “onların sözüyle bana iman edenler için de istekte bulunur; hepsi bir olsunlar. Baba, senin bende olduğun ve benim sende olduğum gibi, onlar da bizde olsunlar.” (17:20-23). Bunun anlamı, ekümenik hareketi gönülden destekleyerek İsa'nın duasının gerçekleşmesini sağlamaktır.

Bu önemli bir duadır. Ama bu bölümde başka ne için dua ettiğine dikkat edin:

(1) İsa, Tanrı'nın ilk öğrencilerini “kötü olandan” koruması için dua eder, özellikle de kendisi sahneden çekilirken (17:11, 15). Belki de özellikle Efendileri çarmıha gerilip gömülürken imanlarına indirilen korkunç darbeleri düşünmektedir.

“(2) İsa, Tanrı'nın sözünün gerçek olduğunu çok iyi anlayarak, öğrencilerinin gerçek ile kutsal kılınması için dua eder. Babası'na itaat ederek ve çarmıha gidecek kendisini Babası'nın kutsal amaçları için ayırmayı içeren kendi kutsanmasının amacının, onların kutsanması olduğunu bilir (17:17-18).

(3) İsa hem bu ilk öğrencilerin hem de onların mesajı aracılığıyla iman edecek olanların “bizde [yani, Baba ve Oğul'da] olmaları için dua eder ki, dünya da beni senin gönderdiğine iman etsin” (17:21).

(4) İsa, Baba'nın kendisine verdiği herkesin kendisinin bulunduğu yerde olmasını ve sonunda Baba'nın kendisine verdiği yüceliği görmesini istediğini, çünkü Baba'nın kendisini “dünyanın kuruluşundan önce” sevdiğini söyler (17:24).

Elbette, İsa, öğrencilerinin bir olmaları için de dua eder. Bu dileği vurgulayanların, diğer dilekleri de en azından bu kadar vurgulaması güzel olurdu –ya da aynı şekilde, yukarıdaki listede ikinci dileği vurgulayanların birlik için olan duayı da vurgulaması güzel olurdu.

Ancak sorulması gereken soru İsa'nın dualarının kabul edilip edilmediğidir. İsa başka bir yerde Baba'nın kendisini her zaman “ışittiğini” çok iyi bildiğini ifade etmiyor mu (11:42)? Kuşkusuz Baba ilk öğrencilerinin hepsini korumuştur, tabii ki İsa'nın duasında bile “mahva giden” olduğunu kabul ettiği Yahuda İşkariyot hariç (17:12). Diğer dualar da aynı şekilde yanıtlanmaktadır ve nihai olarak sona erdiğinde yanıtlanacaktır.

Bu, İsa'nın birlik duası için de geçerlidir: Gerçek Hristiyanlar, hiyerarşik yapılardan bağımsız olarak ve çoğu zaman ekümenik girişimlere meydan okuyarak, İsa'nın duasına yanıt olarak derin bir birlik, gerçek bir birlik sergilerler. Bu genellikle başkalarını Müjde'ye çeker. İsa'nın tüm dileklerinin yerine getirilmesi için açlık duymalı ve çaba göstermeliyiz.

28 MART

Mısır'dan Çıkış 39; Yuhanna 18; Özdeyişler 15; Filipililer 2

“Pilatus İsa'ya “Yahudilerin Kralı” olup olmadığını sorduğunda (Yuhanna 18:33), onu ilgilendiren, İsa'nın bir tür siyasi tehdit oluşturup oluşturmadığıdır. İsa, Roma süper gücünden otoriteyi almak isteyen milliyetçi, kendini ‘Mesih’ ilan eden biri midir? Eğer öyleyse, idam cezasına çarptırılmalıdır.

İsa sonunda yanıt verdiğinde, cevabı Pilatus'un daha önce hiç duymadığı bir cevaptır: “Benim krallığım bu dünyadan değildir” diye karşılık verdi. “Krallığım bu dünyadan olsaydı, yandaşlarım, Yahudi yetkililere teslim edilmemem için savaşmışlardı. Oysa benim krallığım buradan değildir.” (Yuhanna 18:36).

Bu yanıtı düşünerek çok zaman geçirmek faydalı olabilir. Biz dört noktaya odaklanacağız:

(1) Buradaki *krallığın* anlamı, “Ürdün Krallığı” ya da “Suudi Arabistan Krallığı”nda olduğu gibi durağan bir krallık anlamına gelemes. Krallığın, *krallık yönetiminin* dinamik anlamına daha yakın bir anlam ifade eder, çünkü İsa “krallığın” “neye ait” ya da “neyden” olduğuna, yani krallık yönetiminin kaynağının ne olduğuna odaklanır. Bu, bu *krallığa* ait bir alan, onunla bağlantılı bir diyar olmadığı anlamına gelmez; göreceğimiz gibi vardır. Ancak terimin buradaki kullanımının odak noktası bu değildir.

(2) İsa, krallığının “bu dünyadan olmadığını”; “başka bir yerden” olduğunu söyler. Başka bir deyişle, insanoğlunun inşa ettiği tüm krallıklar ve siyasi güç merkezleri otoritelerini bu dünyadaki gerçekliklere dayandırır. İsa öyle değildir. Onun krallığı, onun yönetim yetkisi

“başka bir yerden” –ve bu müjdenin okuyucuları bunun gökten, Tanrı'nın kendisinden geldiğini bilirler.

(3) Bu yüzden hizmetkârları savaşmayacaktır. O'nun krallığı, bu dünyanın imparatorluklarının başarıya ulaştığı şekilde, yani kaçınılmaz olarak büyük bir askeri güçle ilerlemez ve bir imparatorluk haline gelmez. Tanrı'nın krallığı insan orduları ve gerçek savaşçı azizlerle ilerlemez. İnsan, Haçlı Seferleri'ni körükleyenlerin bu metin üzerinde biraz daha uzun süre düşünmüş olmalarını diliyor. Görünüşe göre Pilatus İsa'nın söylediklerinin en azından bu kısmına inanıyordu ve bu nedenle onu siyasi bir tehdit olarak görmüyordu (18:38).

(4) Ancak bu, İsa'nın bu dünyanın krallıklarıyla ilgili hiçbir iddiada bulunmadığı anlamına gelmez. Otoritesinin kaynağı bu dünyada olmasa bile, Kral İsa olduğunda ısrar etmektedir ve hizmetkârları onu silaha başvurarak savunmayacaklardır. Bununla birlikte, herkesin yalnızca onun Rablerin Rabbi ve kralların Kralı olduğunu kabul edeceği (Va. 17:14; 19:16) ve bu dünyanın tüm krallıklarının onun olacağı zaman gelecektir (Va. 11:15).

29 MART

Mısır'dan Çıkış 40; Yuhanna 19; Özdeyişler 16; Filipililer 3

Mısır'dan Çıkış 40'ın kapanış satırları, daha önce tanıtılan birkaç önemli konuyu birbirine bağlar ve başka birkaç konuyu da öngörür. Burada Buluşma Çadırı'nın yapımı, kâhinlik giysileri ve aksesuarlarıyla birlikte tamamlanmıştır. "O zaman bulut Buluşma Çadırı'nı kapladı ve RAB'bin görkemi konutu doldurdu." (40:34)

Bu, başlangıçtan beri onlara eşlik eden bulut sütunu (gündüzleri) ve ateş sütunu (geceleri) olmalıdır. Tanrı'nın varlığını işaret ediyor ve onlara ne zaman ve nereye gidecekleri konusunda yön veriyordu. Şimdi bu bulut yeni inşa edilen Buluşma Çadırı'nın üzerinde durmakta, içine yerleşmekte ve onu doldurmaktadır. Gerçekten de bu ilk doluşta, Rab'bin varlığı o kadar yoğundur ki, bırakın başkalarını, Musa bile giremez (40:35). Dahası, bundan böyle halk yerinde kalacağı zaman görkem bulutu Buluşma Çadırı'nın üzerinde durur ve halk hareket edeceği zaman yükselip onlara önderlik eder (40:36-38). Altı gözlem:

(1) Bulut ve ateş sütununun Buluşma Çadırı'nın üzerinde durması, bu yapıyı Tanrı'nın sürekli, yol gösterici, güçlü varlığının görünür sembolüyle ilişkilendirmek içindir.

(2) Bir noktada, altın buzağı yapımıyla sonuçlanan sefil isyandan sonra, Tanrı antlaşma topluluğunun ortasına çıkmayı reddetmişti. Musa aracılık yaptı (Çık. 32-34). İşte onun dualarının meyvesi. Buluşma Çadırı artık inşa edilmiştir, Tanrı'nın varlığı, halkın aşına olduğu sembolik bir biçimde onun üzerinde gezinmektedir ve tüm bunlar on iki oymağın tam ortasında gerçekleşmektedir.

(3) Mısır'dan Çıkış'ın sonunda Buluşma Çadırı'na odaklanılması, Levililer'in açılış bölümlerine, yani Buluşma Çadırı hizmetiyle bağlantılı olarak sunulacak kurbanların ve sunuların belirlenmesine zemin hazırlar.

(4) Bu çadır tapınağı öngörmektedir. Aslında bir tür seyyar tapınaktır. Süleyman'ın günlerinde, kalıcı yapı tamamlandığında, Tanrı'nın görkemi aynı şekilde oraya iner ve Buluşma Çadırı ile çöl yıllarındaki bulut ve ateş sütunu arasındaki bağlantıyı kurar.

(5) Geleceği öngörmek: Yeruşalim'in yaklaşan yıkımını, Tanrı'nın görkeminin ayrılışını görmekten daha güçlü bir şekilde sembolize eden başka bir şey yoktur (Hez. 10-11).

(6) Hiçbir şey İsa Mesih'in eşsiz vahiy ve aracılık rolünü, onun gerçek tapınak olduğu ısrarından daha güçlü bir şekilde kanıtlayamaz (Yuh. 2:19-22); ve hiçbir şey cennetin görkemini, orada tapınak olmadığı, çünkü Her Şeye Gücü Yeten Rab Tanrı ve Kuzu'nun onun tapınağı olduğu iddiasından daha güçlü bir şekilde tasvir edemez (Va. 21:22).

30 MART

Levililer 1; Yuhanna 20; Özdeyişler 17; Filipililer 4

Tomas çok kötü eleştiriliyor “Şüpheli Thomas” diyoruz ona. Ancak İsa'nın ölümden dirildiğinden şüphe etmesinin nedeni, İsa'nın havariler topluluğuna ilk görüldüğü sırada orada bulunmamasıyla ilgili olabilir (Yuhanna 20:19-25). O önemli günde orada olmasalardı, diğerlerinin daha iyi bir durumda olacakları tamamen açık mıdır?

Tomas kesinlikle cesareten yoksun değildir. İsa, Lazar'ı ölümden diriltmek için Celile'den Yahuda'ya dönmeyi amaçladığında ve havariler siyasi ortamı anlayarak böyle bir eylemin ne kadar tehlikeli olacağını fark ettiklerinde, meslektaşlarını sessizce cesaretlendiren kişi Tomas'tır: “Biz de gidelim, O'nunla birlikte ölelim!” (11:16). Thomas zaman zaman tüm grubun sormak istediği soruyu dile getirir. Böylece, İsa gideceğini ve artık yolu gerçekten bildiklerini söylediğinde, Thomas sessizce “Ya Rab, senin nereye gideceğini bilmiyoruz, yolu nasıl bilebiliriz?” diye itiraz ettiğinde sadece kendi adına konuşmamaktadır. (14:5).

Ancak burada, Yuhanna 20'de, yokluğuyla dikkat çeken kişi oysa, dirilen İsa'nın havariler grubuna ikinci kez görünmesinde Thomas da olağanüstü önemde bazı diyalogları tetikler. İsa kilitli kapılardan geçerek ortaya çıktığında, özellikle Tomas'a döner ve yaralarının izlerini gösterir: “P Parmağını uzat” dedi, “Ellerime bak, elini uzat, böğrüme koy. İmansız olma, imanlı ol!” (20:27). Tomas başka kanıt istemez. Yeni Ahit'in en büyük Hristiyanlık itiraflarından birini dile getirir: “Rabbim ve Tanrım!” (20:28).

İsa, bugün Hristiyan tanıklığının doğasını aydınlatan bir ifadeyle karşılık verir: “Beni gördüğün için mi iman ettin? Görmeden iman edenlere ne mutlu!” (20:29). İsa burada, kendisini bedenen görmeden, ellerindeki, ayaklarındaki ve böğründeki yara izlerinin izini sürmeden kendisine iman edecek sayısız milyonu tasavvur ederek, tarihin çayırlarının üstüne gölge etmektedir. Onların inancısı aşağı değildir. Gerçekten de Tanrı'nın özel takdiriyle, Tomas'ın deneyiminin raporu, Tanrı'nın Ruhunun onları imana getirmek için kullanacağı şeylerden biridir. İsa lütüfkâr bir şekilde görsel ve somut kanıtlar sağlar, böylece Tomas'ın iman ve itirafının yazılı raporu sadece metne erişimi olanları imana teşvik edecektir. Hem Tomas hem de ardılları İsa'ya iman eder ve O'nun adıyla yaşama kavuşurlar (20:30-31).

31 MART

Levililer 2-3; Yuhanna 21; Özdeyişler 18; Koloseliler 1

Petrus'u eski görevine döndüren olağanüstü değiş tokuştan sonra İsa ona sessizce bu öğrenciliğın bir gün hayatına mal olacağını söyler: "Ama yaşlanınca ellerini uzatacaksın, başkası seni bağlayacak ve istemediğın yere götürecekt." (Yuhanna 21:18). Kehanetin kendisinde bazı belirsizlikler varsa da Yuhanna bunu buraya kaydettiğinde tüm belirsizlikler ortadan kalkmıştır: İsa bunu Petrus'un "Tanrı'yı ne tür bir ölümle yücelteceğini belirtmek için söyledi." (21:19). Geleceğe göre, muhtemelen haklı olarak, Petrus Roma'da, Pavlus'un idamıyla aynı zamanda, her ikisi de İmparator Neron döneminde, 60'lı yılların ilk yarısında şehit edilmiştir.

Petrus, "İsa'nın sevdiği öğrencinin" –Müjdecı Yuhanna'dan başkası değildir– İsa'yla birlikte sahilde dolaşırken onları takip ettiğini gözlemler (21:20). "İsa'nın sevdiği öğrenci" tanımlaması, İsa'nın keyfi bir favoriler oyunu oynadığı anlamına gelmemelidir. Küçük belirtiler İsa'yı izleyen birçok kişinin onun tarafından özel olarak sevildiğini hissettiğini göstermektedir. Nitekim Lazar hasta yatağına düştüğünde, kız kardeşleri Meryem ve Marta İsa'ya bir mesaj göndererek, "Rab, sevdiğin kişi hasta" demişlerdir (11:3). Diriliş ve göğe yükselişten sonra bile, İsa'nın izleyicileri onun sevgisinden, *kendilerine olan kişisel sevgisinden zevk almışlardır*. Bu nedenle Pavlus'un

İsa'dan ve çarımıhtan bahsetmesi yeterlidir ve ek bir yan cümleyle kendiliğinden övgüye boğulabilir: "beni seven ve benim için kendini feda eden" (Gal. 2:20).

Ancak bu olayda eski Petrus'tan geriye hâlâ bir şeyler kalmıştır. Kuşkusuz yeniden göreve getirilmekten, İsa'nın kuzularını ve koyunlarını otlatmakla görevlendirilmekten memnundu (Yuhanna 21:15-17). Öte yandan, utanç verici bir ölüm olasılığı daha az çekiciydi. Bu yüzden Petrus Yuhanna'yı gördüğünde, "Ya Rab, ya bu ne olacak?" diye sorar. (21:21).

Petrus'u eleştirecek durumda değiliz. Çoğumuz sürekli olarak hizmet kayıtlarını karşılaştırıyoruz. Yeşil renk Müjde'nin hizmetkârları arasında hiç de az rastlanan bir renk değildir. Bir başkasının işi biraz daha kolaydır, bu yüzden onun üstün verimliliğini açıklayabiliriz. Çocukları daha iyi yetişiyor, kiliseleri biraz daha varlıklı, müjdecilikleri daha etkili. Ya da belli bir "başarı" elde ederiz ve kendimizi omuzlarımızın üzerinden arkamızdan gelenlere bakarken, yakında yerimizi alacak olanlar hakkında küçümseyici sözler söylerken buluruz. Ama sonuçta onlar bizden daha fazla avantaja sahipler, değil mi?

Her şey çok acınası, çok kendine odaklı, çok günahkâr. İsa Petrus'a şöyle der: "Ben gelinceye dek onun yaşamasını istiyorsam, bundan sana ne? Sen ardımdan gel!" der (21:22). Armağanların ve lütufların çeşitliliği muazzamdır; hoşnut etmemiz gereken tek Efendi İsa'dır.

1 NİSAN

Levililer 4; Mezmurlar 1 2; Özdeyişler 19; Koloseliler 2

Birinci Mezmur bazen bilgelik mezmuru olarak adlandırılır. Bu adlandırma büyük ölçüde iki yol ve yalnızca iki yol sunmasından kaynaklanır –doğruların yolu (Mez. 1:1-3) ve kötülerin yolu (1:4-5) ve son bir özetleyici karşıtlık (1:6).

Doğru kişiyi tanımlayan ilk üç ayet doğal olarak üç aşamaya ayrılır. 1. ayette doğru kişi olumsuz, 2. ayette olumlu ve 3. ayette mecazi olarak tanımlanır. Ayet 1'deki olumsuz tanımlama, “kutsanmış” insanın neye benzemediğini ortaya koyar. “Kötülerin yolunda yürümez”; “günahkârların yolunda durmaz”; “alaycılarının arasında oturmaz”.

O halde kötü adam yavaşça durma noktasına gelir (yürür/ayakta durur/oturur). Kötülerin öğütleriyle yürümeye başlar: dinsizlerin öğütlerini, bakış açılarını, değerlerini ve dünya görüşlerini benimser. Bunu yeterince uzun süre yaparsa, bir sonraki seviyeye düşer: “günahkârların yolunda durur.” Bu çeviri yanlış bir izlenim vermektedir. Türkçede birinin yolunda durmak onu engellemek demektir. İnsanın aklına köprüdeki Robin Hood ve Küçük John geliyor: her biri diğerinin yoluna çıkıyor ve birinin sonu akıntıya kapılmak oluyor. Ancak İbranice’de “birinin yoluna çıkmak”, “kendini bir başkasının yerine koymak” gibi bir anlama gelir: onun yaptığını yapmak, onun yaşam tarzını, alışkanlıklarını, davranış kalıplarını benimsemek. Bu yolda yeterince uzun süre devam ederse, muhtemelen uçuruma inecek ve

“alaycılarının arasında oturacaktır”. Tanrısız olan pek çok şeye katılmakla kalmaz, katılmayanlarla da alay eder. Birisi bu noktada, kişinin değersizlik konusunda yüksek lisans ve lanetlenme konusunda doktora yaptığını söylemiştir. Mezmur yazarı ısrarla şöyle der: “Ne mutlu o insana ki, kötülerin öğüdüyle yürümez, günahkârların yolunda durmaz, alaycılarının arasında oturmaz.” Doğru kişi ters bir şekilde tanımlanır.

İkinci ayetin karşıt bir paralellikle yanıt vermesi beklenebilirdi: “Ne mutlu o adama ki, doğruların öğüdünde yürür, itaatkârların yolunda durur, minnettarların koltuğunda oturur” –ya da buna benzer bir şey. Bunun yerine tek bir olumlu ölçüt vardır ve bu yeterlidir: “Ancak zevkini RAB’bin Yasası’ndan alır ve gece gündüz onun üzerinde derin derin düşünür.” (1:2).

Kişi nerede Tanrı Sözü’nden zevk alır, sürekli onun üzerinde derin düşünürse, orada iyi öğütler öğrenir, orada davranışları vahiyle şekillenir, orada şükran ve övgü lütfunu besler. Bu yeterli bir ölçüttür.

2 NİSAN

Levililer 5; Mezmurlar 3-4; Özdeyişler 20; Koloseliler 3

İç içe geçmiş, iyi düzenlenmiş bir toplum hayal edin; öyle ki hayatın her alanında bir kişiyi kirli yapan eylemler ve o kişiyi temiz yapan daha önceden belirlenmiş eylemler vardır. Sabah kalktığınızda belirli kumaş türlerinden giysiler giyersiniz ama diğerlerini giymezsiniz. Temiz yiyecekler ve kirli yiyecekler vardır. Evinizin duvarında bir küf lekesi ortaya çıkarsa, bunu düzeltmek için prosedürler vardır. Erkekler ıslak bir rüyadan sonra, kadınlar ise adet dönemleriyle bağlantılı olarak belirli bir yol izlemelidir. Bazı kirli şeylere dokunulmaması bile gerekir. Buna ek olarak, herkesin uyması gereken karmaşık bir dini ve kurban sistemi vardır ve herhangi bir noktada buna uyulmaması kendi kirliliğini getirir. Ve tüm bunlar, normalde *ahlaki* kategoriler olarak adlandırdığımız şeyleri içeren daha geniş bir dizi kısıtlamaya uymaktadır: nasıl konuştuğumuz, doğruyu söyleme, başkalarına nasıl davrandığımız, mülkiyet sorunları, cinsel dürüstlük, komşuluk eylemleri, yargı tarafsızlığı ve benzeri. Bu toplumda kuralların bizzat Tanrı tarafından belirlendiğini de anlamalısınız. Bu, kolayca başka bir şey isteyen kararsız veya hayal kırıklığına uğramış bir halk tarafından tersine çevrilebilecek, seçilmiş bir Kongre veya Parlamento sonucu değildir. Bu kuralları görmezden gelmek ya da onlara karşı gelmek yaşayan Tanrı'ya karşı gelmektir. Böyle bir toplumda ne tür dersler çıkarılabilir?

Levililer'in dünyasına hoş geldiniz. Bu da Sina Dağı'ndan gelen mirasın, Musa Antlaşması'nın bir parçasıdır. Burada Tanrı'nın halkı, Tanrı'nın neyin doğru neyin yanlış olduğunu belirlediğini ve bunu yapmaya hakkı olduğunu; kutsallığın tüm yaşamı kapsadığını, Tanrı halkının davranışları ile çevredeki putperestlerin davranışları arasında sadece soyut inançlarda bir farklılık değil, bir ayrım olduğunu öğreneceklerdir. Burada Rab'bin kendisi, bir kişi kirliliğe düştüğünde günahının itirafıyla birlikte (Lev. 5:5) hangi kurbanların gerekli olduğunu ve hatta sistemin kendisinin nihai bir cevap olmadığını, çünkü kişinin sürekli olarak başka bir tabunun altına girdiğini ve daha önce sunduğu kurbanları sunmak için geri döndüğünü belirtir. İnsan günahlar için nihai bir kurban olup olmayacağını merak etmeye başlar.

Ama bu yolun sonunda. Burada, **Levililer 5. bölümde**, Hristiyan okuyucular Tanrı'nın antlaşma halkını temel dini düşüncede eğitirken, toplumdaki en fakir kişilerin bile temizliğe kavuşabilmesi için araçlar sağladığını gözlemlemekten zevk alırlar. Kurbanlık kuzuya gücü yetmeyen kişi bir çift güvercin ya da bir çift kumru getirebilir; bunlara da gücü yetmeyen kişi az miktarda un getirebilir. Dersler devam eder; her zaman umut ve isyanın cezasından kaçış yolu vardır.

3 NİSAN

Levililer 6; Mezmurlar 5-6; Özdeyişler 21; Koloseliler 4

Levililer 6'nın başında, Rab Musa aracılığıyla antlaşma topluluğundaki bir kişi kendisine emanet edilen bir şey hakkında komşusuna yalan söylediğinde, onu aldattığında, geri alınan bir mal hakkında onu elinde tutabilmek için yalan söylediğinde, yalancı şahitlik yaptığında ya da bir dizi başka günah işlediğinde ne yapılması gerektiğini belirtir. İki gözlem, bu ayetlerin (6:17) ortaya çıkan yasal ve ahlaki yapıya ne kattığını açıklığa kavuşturacaktır.

(1) Levililer'i okuyanlar, özellikle de NIV'i (New International Version) okuyanlar, *kasıtsız günahlar* (örneğin Lev. 4'ün büyük bir kısmı) ile kasıtlı günahlar arasındaki ayrıma aşina olmuşlardır. Bazı yorumcular kasıtlı günahların bedelini ödemek için kurban sunusu olmadığını ileri sürmüşlerdir. Kasıtlı olarak günah işleyenler topluluktan dışlanmalıdır.

Sorunun bir kısmı *kasıtlı* ve *kasıtsız ifadelerinin* yorumlanmasıyla ilgilidir. *Kasıtlı* genellikle "yüksek bir el ile" anlamına gelen İbranice bir ifadeyi yansıtır; *kasıtsız ise* "yüksek bir el ile değil" anlamına gelir. Levililer 6:1-7 ayetleri üzerinde düşünürken bu arka plan önemlidir. Burada tanımlanan günahların hepsi modern anlamda kasıtlıdır: Kişi niyet etmeden yalan söyleyemez, hile yapamaz ya da yalancı şahitlikte bulunamaz. İzlenmesi gereken Tanrı vergisi adımlar vardır: mümkünse telafi (Çıkış 22'de belirtilen ilkeleri izleyerek) ve öngörülen itiraf ve kurbanlar.

Elbette, kişi bir suç işlediğinin farkında olmadığında (5:3'te olduğu gibi) bazı *kasıtsız suçluluk* kazanılır; suç işleyen kişi kişisel olarak bir suç işlediğinin farkında olmasa bile, eylem yasaklandığı için yine de suçluluk vardır. Diğer *kasıtsız suçluluk*, bilmeden biriktirilen suçluluğa değil, suç "yüksek bir elle" işlenmemiş olsa bile bilinçli olarak biriktirilen suçluluğa işaret eder. Günahların çoğu, kişi o anda o günahın cazibesine kapıldığı için ya da kızgınlık beslediği için ya da yalan söylemek doğruyu söylemekten daha az riskli görüldüğü için işlenir. Yine de bu, günahkârın günaha doğrudan baktığı, bunun Tanrı'ya meydan okuduğunu bilinçli bir şekilde düşündüğü ve Tanrı'ya meydan okumak için açıkça ve yüzsüzce günahı seçtiği "yüksek bir el ile" işlenen daha korkunç günah değildir. Görebildiğim kadarıyla, eski antlaşma böyle bir meydan okuma için kefaret değil, yargı öngörmektedir.

(2) Bu bölümde sözü edilen günahlar bile –başka bir insana karşı işlenen tüm günahlar– öncelikle *Tanrı'yla ilişkili olarak* ele alınır: "Eğer biri günah işler, RAB'be ihanet eder, kendisine emanet edilen, rehin bırakılan ya da çalıntı bir mal konusunda komşusunu aldatır ya da ona haksızlık ederse," (6:2, italikler eklenmiştir). Suçluluk sunusu kâhine getirilir; suçlu sadece suç işleyen insana tazminat ödemekle kalmamalı, aynı zamanda *Rab'bin* bağışlamasını da istemelidir. Günahı günah yapan, günahı iğrenç kılan şey Tanrı'ya karşı gelmektir.

4 NİSAN

Levililer 7; Mezmurlar 7-8; Özdeyişler 22; 1. Selanikliler 1

7. **Mezmun**, başlığı tarihsel bir olayla bağlantılı olan on dört mezmurdan ikincisidir (ilki 3. Mezmun'dur). Ayrıntıları bilemeyiz, ancak Davut'un, daha iyi bilmesi gereken bir yakını tarafından haksız yere suçlandığında korkunç bir ihanete uğradığını hissettiği açıktır. Son dört ayete odaklanacağız (7:14-17):

*İşte kötü insan kötülük sancuları çekiyor,
Fesada gebe kalmış,
Yalan doğuruyor.*

*Bir kuyu açıp kazıyor,
Kazdığı kuyuya kendisi düşüyor.*

*Kötülüğü kendi başına gelecek,
Zorbalığı kendi tepesine inecek.*

*Şükredeyim doğruluğu için RAB'be,
Yüce RAB'bin adını ilahilerle öveyim.*

Renkli bir dille anlatılmak istenen çok açık. Burada biri, bir başkasına tuzak kurmak için dikkatle bir çukur kazıyor ama kazıcı kendisi içine düşüyor. İlk dize, “kötülüğe gebe” ve “fesada gebe” birini resmeder, ancak üretmeyi amaçladıkları belayı değil, (kendi) hayal kırıklığını doğurur. Mezmun yazarı daha sonra 16. ayette inancını daha açık bir şekilde ifade eder: “Kötülüğü kendi başına gelecek, zorbalığı kendi tepesine inecek.”

Davut'un inancı ne kişisel olmayan bir güce (“sonunda doğruluk kazanır”) ne de Polyanna benzeri bir iyimserliğe (“her şeyin yoluna gireceğinden eminim”) değil, Tanrı'nın doğruluğuna dayanır: “Şükredeyim doğruluğu için RAB'be, Yüce RAB'bin adını ilahilerle öveyim” (7:17). Davut dünyadaki adaletsizliklere karşı kör değildir, ama Tanrı adil olduğu için sonunda doğrunun galip geleceği teistik bir evrende yaşamaktadır.

Zihnimizi Kutsal Yazılar'ın sayfalarında daha geniş bir alana yayarsak (kendi deneyimlerimizden bahsetmeye gerek bile yok), kötü insanların kurduğu hile ve tuzakların gerçek bir zarar vermeden önce kendilerine geri döndüğü örnekleri düşünmek kolaydır. Haman, Mordekay için hazırladığı darağacında asılı kalır. Ancak birçok durumda yargı, failin üzerine bu yaşamda, ancak çok büyük bir zarar vermeyi başardıktan sonra düşer. Davut bunu bilmeden edemezdi: kendisi de yakalanmıştı. Yakalanmadan önce Bat-Şeva'yla yatmayı ve kocası Uriya'yı öldürmeyi başardı ve yargıyla kendisi yüzleşmek zorunda kaldı. Yahuda İşkariyot'un hayatı korkunç bir şekilde sona erdi, ama Efendisine ihanet etmeden önce değil. Ahav peygamberlik gazabıyla yüzleşti, ama ancak kötü kraliçesi İzebel Navot'a iftira atmayı başardıktan ve bağını çalmak için onu öldürttükten sonra. Ancak nihai yaptırım son yargıdadır ve bu yargı olmadan bu evrende nihai adalet yoktur.

5 NİSAN

Levililer 8; Mezmur 9; Özdeyişler 23; 1. Selanikliler 2

Amerikan demokrasi deneyiminin başında, Kurucu Babalar, bugün pek az kişi tarafından kabul edilen ve Yahudi-Hristiyan mirasına derinden borçlu olan birkaç duruşu benimsediler. Bu, Kurucu Babaların hepsinin Hristiyan olduğunu söylemek değildir. Birçoğu değildi; belirsiz deistlerdi. Ancak bu İncil'e dayalı varsayımlar arasında, insanın doğal olarak iyi olmadığı ve muazzam kötülük potansiyeline sahip olduğu inancı vardı.

Bu nedenle, Babalar siyasi sistemlerini inşa ederken, hiçbir zaman "Amerikan halkının bilgeliğine" ya da günümüzde yaygın olan benzer sloganlara başvurmadılar. Açıkçası, kitlelere çok fazla güç verme konusunda biraz gergindiler. Bu yüzden başkan doğrudan seçilmiyordu: araya giren bir "kurul" vardı. Sadece ülkeden çıkarı olan (beyaz) erkekler oy kullanabiliyordu. O zaman bile, hükümet organları bir denge ve denetleme sistemi ile sınırlandırılacaktı, çünkü Babalar için popülist demagoji mutlak monarşi kadar korkutucuydu (20 Ocak'ta başka bir bağlantıda gördüğümüz gibi).

Neredeyse tüm gerçek demokrasi sistemlerinin en büyük avantajlarından biri (bu bağlamda *gerçek* demokrasi, yaşayabilir bir muhalefeti, basın özgürlüğünü ve büyük ölçüde yozlaşmamış oylamayı varsayar), kitlelere bizi hayal kırıklığına uğratan liderleri görevden alma gücü sağlamasıdır. Bu anlamda demokrasi hala işlemektedir: yönetim, yönetilenlerin rızasıyla olmalıdır. Ancak ilkel miras bugün o kadar dağılmış durumda ki, her taraftan politikacılar halkın bilgeliğine başvuruyor. Medya tarafından manipüle edilen, cüzdanlarına oy veren, bölgesel çıkarları ya da tek odaklı konuları destekleyen Amerika ve diğer Batı demokrasilerindeki seçmenler, aşkın bilgeliğin çok büyük işaretlerini göstermiyorlar. Daha da kötüsü, çok sayıda insanın oy vermesi halinde her şeyin bir şekilde yoluna gireceği yanılgısı içindeyiz (aslında bu yanılgıyı besliyoruz). Hükümet sistemi bizim yeni Babil Kulemiz: bizi zapt edilemez hale getirmesi gerekiyor. Sovyet imparatorluğu çöküyor; diğer uluslar Balkanlaşıyor, iç savaş, kabile soykırımı, yoksulluk, endemik yolsuzluk, Marksist ya da başka bir ideoloji tarafından yok ediliyor. Biz öyle değiliz. Biz "halk tarafından yönetilen" bir demokrasiye mensubuz.

Nispeten yüksek bir gelir düzeyine, istikrarlı bir hükümete ve bir miktar hesap verebilirliğe sahip bir ülkede yaşamının görece iyiliğini bir an bile küçümsememeliyiz. Ancak bu tür nimetler doğruluğu garanti etmez. "Oysa RAB sonsuza dek egemenlik sürer, yargı için kurmuştur tahtını; O yönetir doğrulukla dünyayı, o yargılar adaletle halkları." (Mez. 9:7-8).

Kutsal Yazılar'ın sesine kulak verin: "Kalk, ya RAB! İnsan galip çıkmasın, huzurunda yargılsın uluslar! Onlara dehşet saç, ya RAB! Sadece insan olduklarını bilsin uluslar." (Mez. 9:19-20).

6 NİSAN

Levililer 9; Mezmur 10; Özdeyişler 24; 1. Selanikliler 3

10. **Mezmur**, Tanrı'nın adaleti ve yargısı temasına devam eder, şimdi Davut'un düşmanları tarafından ihanete uğradığını hissettiğinde adaletin daha acil ve kişisel meselesinden uzaklaşıp daha genel bir muameleye yönelmiştir. Kötü insanlar zafer kazandığında Tanrı nerededir? “Ya RAB, neden uzakta duruyorsun? Sıkıntılı günlerde kendini gizliyorsun?” (10:1).

Mezmur 10:2-11'de kötü adam bileşik bir resimle tanımlanır. Mazlumları gururla avlar (10:2). Kendini dizginlemek şöyle dursun, içindeki isteklerle övünür ve “RAB'be lanet okur” (10:3). İşin üzücü yanı, “Hep, ‘Tanrı yok!’ diye düşünür” (10:4). Yine de Tanrı'nın bütün yasalarına karşı geldikleri halde olağanüstü refah içinde olan kötü insanlar bulmak zor değildir (10:5). Kötü adamın patlayıcı kibri onu daha düşük ölümlülerden üstün kılıyor gibi görünür ve gazetelerde kendi kendine neşeyle, “Ben sarsılmam, hiçbir zaman sıkıntıya düşmem” diyen kişi olarak lanse edilir (10:6). Yine de rakiplerine küfrederek, diliyle yalan ve kötülük yayar (10:7). En kötü durumlarda, çete savaşları, çete şiddeti ve terörist saldırılarda olduğu gibi doğrudan ya da çaresizleri ezen acımasız planlar aracılığıyla dolaylı olarak cinayete tenezzül eder (10:9-10). Peki, Tanrı hakkında ne düşünür? “Tanrı unuttu; örttü yüzünü, asla göremez” (10:11).

Mezmur yazarı şimdi doğrudan Tanrı'ya seslenir (10:12-15): “Kalk, ya RAB, kaldır elini, ey Tanrı! Mazlumları unutma!” (10:11). Kendisine, Tanrı'nın bu bozuk ırkın başına *gelen* tüm sıkıntı ve kederleri gördüğünü hatırlatır; bunları dikkate alır, kendi zamanında bunlara *yardım eder* (10:14). Bu nedenle çaresizler bilgece “sana” dayanır (10:14). Pek çok kötülük gizlice yapılır ve olağan yargı süreciyle açığa çıkmaz. Bu nedenle mezmur yazarı Tanrı'ya adalet çağrısında bulunur: “Kötünün, haksızın kolunu kır, *sormadık hesap kalmasın* yaptığı kötülükten.” (10:15, italikler eklenmiştir).

Kapanış ayetlerinde (10:16-18) mezmur yazarı Tanrı'nın zamanlama ölçeğinin bizimkinden daha az acil olduğunu hatırlatır: “RAB sonsuza dek kral kalacak, uluslar O'nun ülkesinden temizlenecek.” (10:16). Ulusların yok olmasını öngören ölçek, Tanrı'nın bireysel felaketlerin küçük ölçeğiyle de ilgilendiğine dair güveni ortadan kaldırmak için değildir. Aksine, “Tanrı'nın adaletinin çarkları çok yavaş döner, ama çok da iyi döner” demenin başka bir yoludur.

7 NİSAN

Levililer 10; Mezmurlar 11-12; Özdeyişler 25; 1. Selanikliler 4

Levililer 8’de, Harun ve oğulları, Tanrı’nın buyurduğu bir törenle kâhin olarak atanırlar. Levililer 9’da hizmetlerine başlarlar. **Levililer 10.** bölümde, kâhinlik görevine atanmalarından sonraki yedi gün içinde Harun’un oğullarından ikisi, Nadav ve Avihu, Tanrı’nın belirlediği törenlere ve ritüellere bir şeyler katacaklarını düşünerek buhurdanlarına kömür koyar ve buhur eklerler. Ama “RAB bir ateş gönderdi. Ateş onları yakıp yok etti. RAB’bin huzurunda öldüler” (10:2). Harun itiraz edemedi, Musa Tanrı’dan bir kehanet bildirir: “Bana hizmet edenler kutsallığıma saygı duyacak ve halkın tümü beni yüceltecek. Harun hiçbir şey söylemedi.” (10:3).

Hepsi bu kadar değil. Musa, Harun ve diğer oğulları Elazar ve İtamar’ın, Nadav ve Avihu için halkın tuttuğu yas törenine katılmak için kutsal kutsama dönüşünü bozmamaları konusunda ısrar eder. “RAB’bin mesh yağı” üzerlerindeyken Buluşma Çadırı’ndan ayrılmamalıdır (10:7). Birinci dereceden kuzenler cesetlere bakacak ve aile yükümlülüklerini yerine getireceklerdir (10:4-5).

Ne düşünmeliyiz? Kuşkucu biri bunun ritüeli insanlardan üstün tutmak olduğunu söyleyebilir. İbadet törenine biraz renk katmaya çalışan iki iyi oğlunu öldüren Tanrı biraz duyarsız değil midir?

Tüm cevapları bildiğimi iddia edemem. Ama bir düşünün:

(1) Tanrı, Buluşma Çadırı’nın hizmetiyle ilgili her şeyin tam olarak dağda verilen örneğe göre yapılması gerektiğini defalarca söylemiştir. Rakip kabul etmeyen ve kendisine itaat edilmesini bekleyen bir Tanrı olduğunu zaten göstermiştir. Söz konusu olan, Tanrı’nın Tanrı olup olmadığıdır.

(2) Kutsal Kitap boyunca, insanlar vahiy ya da canlanma zamanlarına ve durumlarına ne kadar yakınsa, ona karşı gelenlere karşı ilahi yaptırım da o kadar ani olur. Uzza gemiyi sabitlemek için elini uzatır ve öldürülür; Hananya ve Safira yalanları yüzünden öldürülür. Daha soğuk, daha isyankâr zamanlarda Tanrı, insanları dizginlemeden önce kötülüğün olağanüstü boyutlara ulaşmasına izin veriyor gibi görünür. Ancak *önceki dönemler daha büyük nimetler getirir*: Tanrı’nın doğrudan varlığının daha fazla hissedilmesi, halk arasında daha disiplinli bir gayret.

(3) Bağlam içinde, Nadav ve Avihu neredeyse kesinlikle meydan okuyan, kasıtlı güdülere sahipti. Çünkü Harun *en iyi niyetle* ritüelde farklı bir düzenleme yaptığında, şaşırtıcı bir esneklik onaylanır (10:16-20).

(4) Bu sağlam ders, kâhinleri hizmetlerinin diğer önemli bileşeni için hazırladı: “Kutsalla bayağı olanı, kirliyle temizi birbirinden ayırt etmelisiniz. RAB’bin Musa aracılığıyla *İsrail halkına bildirdiği bütün kuralları onlara öğretmelisiniz*” (10:10-11, italikler eklenmiştir).

8 NİSAN

Levililer 11-12; Mezmurlar 13-14; Özdeyişler 26; 1. Selanikliler 5

Bu bölümde iki pasajı bir araya getirmek istiyorum: “ Tanrınız RAB benim. Kendinizi bana adayın ve kutsal olun. Çünkü ben kutsalım. Murdar küçük kara hayvanlarını yiyerek kendinizi kirletmeyin. Tanrınız olmak için sizi Mısır’dan çıkararak RAB benim. Kutsal olun, çünkü ben kutsalım.” (Lev. 11:44-45); “Akılsız içinden, ‘Tanrı yok!’ der” (Mez. 14:1). *Kutsal* ne anlama gelir? Melekler “Her Şeye Egemen RAB kutsal, kutsal, kutsaldır” (Yeşaya. 6:3; krş. Vahiy 4:8) diye bağırduklarında, “Her Şeye Egemen RAB ahlaklı, ahlaklı, ahlaklıdır” mı demek istiyorlar? Ya da “Her Şeye Egemen RAB ayrı, ayrı, ayrıdır” mı? Sadece bu tür soruları sormak bile *kutsalın* bu tür yaygın tanımlarının gerçekten ne kadar yetersiz olduğunu göstermektedir.

Kutsal, özünde neredeyse *Tanrı* ismine karşılık gelen bir sıfattır. Tanrı Tanrı’dır; Tanrı kutsaldır. O eşsizdir; başka hiçbir şey yoktur. O zaman, türev olarak, sadece ona ait olan şeyler *kutsal olarak adlandırılır*. Bunlar insanlar kadar nesnelere de olabilir: belirli buhurdanlar kutsaldır; belirli rahip giysileri kutsaldır, belirli aksesuarlar kutsaldır, ahlaki oldukları için değil ve kesinlikle kendileri ilahi oldukları için değil, ama bu türevsel anlamda kullanımları Tanrı ve amaçlarıyla sınırlı olduğu ve böylece diğer kullanımlardan *ayrı oldukları için*. İnsanlar kutsal olduklarında, aynı nedenden dolayı kutsaldılar: Tanrı’ya aittirler, ona hizmet ederler ve onun amaçlarına göre işlev görürler. (Eski Ahit’te zaman zaman bu terim daha da genişletilerek kutsalın alanına atıfta bulunulur, öyle ki pagan rahipler bile bu anlamda *kutsal* olarak adlandırılabilir. Ancak bu kapsam bizi burada ilgilendirmemektedir).

İnsanlar Tanrı’ya ait oldukları için belli bir şekilde davranıyorlarsa, davranışlarının ahlaki olduğunu söyleyebiliriz. Petrus bu sözleri aktardığında, “Kutsal olun, çünkü ben kutsalım” (1. Petrus 1:16), kendi bağlamında, “tutkuların” uzaklaşmak (1:14) ve hayatı “Tanrı korkusuyla” geçirmektir (1:17). Ancak Levililer 11’deki bu sözlerin *ahlaki* emir ve yasaklar bağlamında değil, temiz ve kirli yiyeceklerle ilgili *törensel* kısıtlamalar bağlamında yer alması tesadüf değildir. Çünkü Tanrı’ya ait olmak, O’nun şartlarına göre yaşamak, kendimizi O’na ayırmak, O’ndan zevk almak, O’na itaat etmek, O’nu onurlandırmak –bunlar *ahlaki* ya da *törensel olarak* nitelendirdiğimiz itaatin ayrıntılarından daha *temeldir*.

Gerçekten de bu duruş Tanrı’nın evreninde o kadar temeldir ki, sadece akılsızlar “Tanrı yoktur” der (Mez. 14:1). Bu, kutsallığın tam karşıtı, en belirgin ve temel göstergesidir, “İnsanlar bozuldu, iğrençlik aldı yürüdü, iyilik eden yok.” (14:1).

9 NİSAN

Levililer 13; Mezmurlar 15-16; Özdeyişler 27; 2. Selanikliler 1

Büyük harflerin düzenine dikkat edin: “RAB’be dedim ki, “Efendim sensin. Senden öte mutluluk yok benim için.” (Mez. 16:2). Başka bir deyişle, Yahve’ye (“RAB”) hitap eden Davut, O’na “Rab”, Efendisi olduğunu itiraf eder; sonra da “Senden öte mutluluk yok benim için.” diye ekler.

(1) Bir açıdan bakıldığında, bu sözcükler iyi olanın sınırlarını çizmekte ve böylece neredeyse iyiyi tanımlamaktadır. Tanrı’dan soyutlanan hiçbir şey nihai olarak iyi değildir. Elbette göreceli bir anlamda iyi olabilir. Rab güneşi yarattı ve onun iyi olduğunu söyledi ve iyi de oldu: bu dünyanın tüm enerjisini o sağlıyor. Ancak Tanrı bilgisi olmadan soyutlandığında, birçok eski halk arasında bir ibadet nesnesi haline geldi (Mısır’da Ra olarak adlandırıldı- ve ahit topluluğu bile sinkretik güneş tapınmasına kapılabiliyordu, Hezekiel 8:16), ve bugün farklı bir tür güneş tapıcısını cezbetmektedir. Sağlığımız oldukça iyi olabilir; elbette bu iyi bir şeydir. Ancak enerjimizi bencilce ya da kötü şeyler yapmak için kullandığımızı ya da Rab’bin bize emanet ettiği nimetleri sadece yaşamlarımızı olabildiğince bağımsız bir şekilde düzenlemek için kullandığımızı varsayalım. “Rab’den öte mutluluk yok” bizim için.

(2) Başka bir açıdan bakıldığında, metin kelimenin tam anlamıyla doğrudur. Tanrı her şeyin Yaratıcısı olduğuna göre, zevk aldığımız hiçbir iyi şey bize O’nun dışında gelmemiştir. Yakup, “Her nimet, her mükemmel armağan yukarıdan” diye yazar (1:17). Pavlus şöyle sorar: “Tanrı’dan almadığın neyin var ki? Madem aldın, niçin almamış gibi övünüyorsun?” (1. Ko. 4:7). O halde ilk işimiz şükran duymak olmalıdır. “Rab’den öte” iyi bir şeyimiz yoktur.

(3) Yine de metin kesinlikle bundan daha içgüdüselidir. Tonu Asaf’ın sözlerine daha yakındır: “Senden başka kimim var göklerde? İstemem senden başkasını yeryüzünde. Bedenim ve yüreğim tükenebilir, ama Tanrı yüreğimde güç, bana düşen paydır sonsuza dek” (Mez. 73:2526). Yaratıcımız ve Kurtarıcımız hakkındaki bilgiyle kıyaslandığında ister bu yaşamda ister gelecek yaşamda olsun, başka hiçbir şeyin değeri yoktur. “Rab’den öte” iyi bir şeye sahip değiliz.

(4) Bu metin bazı zihinlerde başka “ayrı” pasajları tetikleyecektir. Belki de en iyi bilineni Yuhanna 15:5’tir; burada İsa şöyle der: “Ben asmayım, siz çubuklarırsınız. Bende kalan ve benim kendisinde kaldığım kişi çok meyve verir. *Bensiz* hiçbir şey yapamazsınız.” (italikler eklenmiştir). Asmadan ayrı olarak biz çubuklar meyve vermeyiz ve *O’nsuz* hiçbir şey yapamayız.

10 NİSAN

Levililer 14; Mezmur 17; Özdeyişler 28; 2. Selanikliler 2

17. **Mezmur** aklanmak için edilen bir duadır. Kuşkusuz Davut her zaman doğru olmadığını bilir (bkz. Mezmur 51). Ancak belirli durumlarda, inanan bir erkek ya da kadın tam bir dürüstlikle, şeffaf bir doğrulukla hareket ettiğinden emin olabilir. Burada Davut'un durumu da böyledir. Böyle durumlarda rakipleriniz hakkınızda yalan söylerse ya da dedikodu yayıp sinsi bir aslan gibi sizi avlamaya çalışırlarsa (17:10-12), doğru kişiler ne yapmalıdır?

Gerekli olan ilk şey, haklı çıkaran Tanrı'nın alçakgönüllü bir arayışdır. Gerçekten de Davut sadece nihai aklanmayı değil, daha yakın bir şeyi umut eder: "Kalk, ya RAB, kes önlerini, eğ başlarını! Kılıcınla *kurtar canımı* kötülerden" (17:13). Yine de bu tür bir Tanrı'dan aklanmayı istemenin kendisini sadece bu dünyaya ait *olmayanların* tarafına yerleştirdiğinin farkındadır:

"Elinle bu insanlardan, ya RAB, *yaşam payı bu dünyada olan* insanlardan" (17:14, italikler eklenmiştir).

Tanrı egemenliğini sürdürdüğüne göre, aklanma da ancak Tanrı'dan gelebilir: "Haklı çıkar beni, çünkü sen gerçeği görürsün." (17:2) Gerçekten de Davut Tanrı'nın kendisine olan sadık sevgisine başvurur: "Göster harika sevgini, ey sana sığınanları saldırganlardan sağ eliyle kurtaran!" (17:7).

Bunların hepsi Kutsal Kitap'ta kısmen ya da tamamen birçok kez tekrarlanan önemli derslerdir. Elçi Pavlus'un Romalı imanlılara şöyle dediğini görüyoruz: "Kimseye kötülükle karşılık vermeyin. Herkesin gözünde doğru olanı yapmaya dikkat edin. Mümkünse, size bağlı olduğu ölçüde, herkesle barış içinde yaşayın. *Öç almayın dostlarınız, ama Tanrı'nın gazabına yer bırakın, çünkü şöyle yazılmıştır: 'Öç almak benimdir; karşılığını ben vereceğim'* [Yasa'nın Tekrarı 32:35], diyor Rab" (Romalılar 12:17-19, italikler eklenmiştir).

Bu, inananların sürekli olarak yeniden öğrenmeleri ve kendilerine uygulamaları gereken bir derstir. İşler yolunda giderken bunu özümsemek yeterince kolaydır. Ancak kilise üyeleri haksız yere hizmetinize saldırdığında, dedikoducular kendi çıkarları için şirketteki konumunuzu baltaladığında, üniversite bölümündeki meslektaşlarınız her söylediğiniz ve yaptığınız şeye daima en çirkin niyetleri yakıştırdığında– bu, her şeyi kendi halkına olan ilgisi ve adalet tutkusuyla nihai aklanmayı sağlayan Tanrı'nın ellerine bırakma sınavıdır.

Ve böyle bir iman bizi stresten kurtarır: "Ama ben doğruluk sayesinde yüzünü göreceğim senin, uyanınca suretini görmeye doyaçağım" (17:15).

11 NİSAN

Levililer 15; Mezmur 18; Özdeyişler 29; 2. Selanikliler 3

Davut 18. Mezmur'u, Rab onu Saul'un ve tüm düşmanlarının elinden kurtardıktan sonra yazdı. Neşeli ve minnettar bir Mezmurdur. Mezmur 16 ve 17'de bulduğumuz bazı temalar burada da tekrarlanır. Ancak bu Mezmurdaki yeni öğeler arasında şunlar da vardır.

İlk olarak, bu mezmurun dili İbrani şiirinin oldukça yaygın bir özelliği olan renkli doğa metaforlarıyla doludur (özellikle 7-15. ayetlerde). Tanrı cevap verdiğinde, “yeryüzü sarsılıp sallandı, titreyip sarsıldı dağların temelleri”; “burnundan duman yükseldi” ve ağzından ateş çıktı. “Kara buluta basarak gökleri yarıp indi” (18:7-9); alternatif olarak, “Bir Keruv'a binip uçtu; rüzgâr kanatlar takarak hızla geldi” (18:10). “RAB göklerden gürlledi,” duyurdu sesini; “Savurup oklarını düşmanlarını dağıttı, şimşek çaktırarak onları şaşkına çevirdi.” RAB'bin burnundan çıkan güçlü solukla “denizin dibi göründü” (18:13-15).

Bu harikulade bir şeydir. Bunların günümüzde yaygın olarak kullandığımız metaforlar olmaması, onları takdir edemeyeceğimiz ya da mezmur yazarının bize ne söylediğini kavrayamayacağımız anlamına gelmez. Tanrı'nın gücü tarif edilemez; doğayı bile kontrol eder ve doğa sadece O'nun emirlerini yerine getirir; doğadaki en korkunç güç gösterileri O'nun emirlerinin sonuçlarından başka bir şey değildir. Mecazi dil, Rab'bin Davut'u nasıl kurtardığına kadar uzanabilir: “Çıkardı beni derin sulardan” (18:16) –tabii ki Davut gerçek anlamda boğulma tehlikesiyle karşı karşıya değildi. Ama Saul ve ordusu peşindeyken birden fazla kez öyle hissetmiş olmalı.

İkincisi, bu Mezmurdaki birçok dize Tanrı'nın Davut'a nasıl yardım ettiğini harika, bazen mecazi bir dille anlatırken, diğerleri Tanrı'nın Davut'u yapması gereken şeyi yapmasını sağlamak için güçlendirdiğini tasvir eder. “Desteginle akıncılara saldırır, seninle surları aşarım, Tanrım.” (18:29). “Tanrı beni güçle donatır, yolumu kusursuz kılar. Ayaklar verdi bana, geyiklerinki gibi, doruklarda tutar beni. Bana savaşmayı öğretti, kollarımla tunç bir yayı gereyim diye. Bana zafer kalkanını bağışlarsın, sağ elin destekler, alçakgönüllülüğün yüceltir beni.” (18:32-35).

Belki de Tanrı *bizi* savaşmak için güçlendirmiyor. Ancak teistik bir evrende, Tanrı'nın bize bilgisayar programları yazmak, idari sorunları çözmek, bir bebek bezi daha değiştirmek, Yeni Ahit'in Yunanca metnini çalışmak, hakarete dayanmak için güç verdiğini itiraf ediyoruz.

“RAB yaşıyor! Kayam'a övgüler olsun! Yücelsin kurtarıcım Tanrı!” (18:46).

12 NİSAN

Levililer 16; Mezmur 19; Özdeyişler 30; 1. Timoteos 1

Tanrı kendini ifşa etme konusunda harikulade cömerttir. Kendisini bu is-yankârlar ırkına engelleyici bir şekilde değil, doğada, Ruhu aracılığıyla, Sözü'nde, kurtarıcı tarihteki büyük olaylarda, amaçlarını ve doğasını ortaya çıkarmak için görevlendirdiği kurumlarda, hatta bizim yapımızda bile ifşa etmiştir. (Biz *imago Dei*'yi taşıyoruz.) **19. Mezmur**, ilahi kendini ifşa etmenin bu yollarından ikisini tasvir eder.

Birincisi doğadır, daha doğrusu doğanın bir parçası olan, hepimizin gözlemlediği ve keyif aldığı göksel ordudur. “Gökler Tanrı'nın görkemini açıklamakta, gök kubbe ellerinin eserini duyurmakta. Gün güne söz söyler, gece geceye bilgi verir.” (19:1-2). Ancak tıpkı eski halkların güneşi, ayı ve yıldızları açıklamak için karmaşık efsaneler üretmesi gibi, bizim kültürümüzün utancı da bunları açıklamak için karmaşık “bilimsel” efsaneler üretmemizdir. Elbette, işlerin gerçekte nasıl olduğuna dair bilgimiz onlarınkinden daha gelişmiş ve doğrudur. Ancak her şeyin rastgele, amaçsız, akılsız, tesadüfi, “kararlı halde” oluşu fikrine olan köklü felsefi bağlılığımız korkunç derecede sapkındır –olağanüstü harika tasarımlar yapabilen son derece zeki bir Tanrı'nın çok daha bariz sonucundan kaçınmak için her şeyi yaparız. Kanıtlar oradadır; göksel ev sahibi “Gün güne söz söyler, gece geceye bilgi verir.”

İkincisi “RAB'bin Yasası”dır: yetkin, güvenilir, doğru, pak, adil, aydınlık, cana can katan, saf olanı bilge kılan, yüreği sevindiren, sonsuza dek kalıcı, altından daha değerli, baldan daha tatlı, uyarıcı, büyük ödül vaat eden (19:7-11). Burada da Tanrı'nın açıkladıklarını kırpmayı ve susturmayı başarıyoruz. Büyük bilginler onun itibarını sarsmak için hayatlarını boşa harcarlar. Birçok insan, geri kalanını elemek için bir çerçeve oluşturan parçalar ve temalar seçer. Kültürel sürüklenme, Tanrı'nın sözlerini başka herhangi bir dinin kaynak belgelerinden daha vahiy niteliğinde olmayacak şekilde göreceli hale getiren yeni epistemolojiler oluşturur. En kötüsü, Hristiyanlar, Tanrı'nın Sözü olduğunu iddia ettikleri şeyi öğrenmek için o kadar az zaman ve enerji harcarlar ki, bu kendiliğinden yok olur. Yine de bu, akıl almaz derecede görkemli bir vahiy olarak kalır.

Levililer 16. bölümde vahyin bir başka yolu gösterilmektedir. Tanrı, eski antlaşma altında lütufkâr bir şekilde, nasıl biri olduğuna ve kendisi için neyin kabul edilebilir olduğuna dair temel ilkeleri tasvir eden yıllık bir ritüel başlatmıştır. Suçlu günahkârlar Tanrı'ya bir aracı ve O'nun belirlediği bir kan kurbanı aracılığıyla yaklaşabilirler: Kefaret Günü hem ayın hem de kehanettir (bkz. İbraniler 9:11-10:18).

Mezmur yazarıyla birlikte yanıt verin: “Ağzımdan çıkan sözler, yüreğimdeki düşünceler, kabul görsün senin önünde, ya RAB, kayam, kurtarıcım benim!” (19:14).

13 NİSAN

Levililer 17; Mezmurlar 20-21; Özdeyişler 31; 1. Timoteos 2

Levililer 17’de yer alan iki belirti, antlaşmaya sadık kalmak isteyen eski İsrailileri kısıtlıyordu.

İlki (17:1-9) kurbanları Musa Antlaşması’nın emrettiği ve yaptırım uyguladığı şeylerle sınırlıyordu. Görünüşe göre bazı İsraililer açık kırlarda, nerede olurlarsa olsunlar kurbanlar sunuyorlardı (17:5). Kuşkusuz bunlardan bazıları gerçekten Rab’be sunuluyordu; diğerleri ise kolayca yerel teke ilahlara adanan sinkretistik sunulara dönüşüyordu (17:7). Kurban uygulamasını Buluşma Çadırı’nın (ve daha sonra tapınağın) disiplini altına almak, aynı zamanda senkretizmi ortadan kaldırmak ve halkı Musa Antlaşması’nın doğasında bulunan teolojik yapılar konusunda eğitmek için tasarlanmıştı. Tarlada, bu dini törenlerin Tanrı’nın (ya da tanrıların!) beğenisini kazanacağını ve böylece iyi ürünler ve iyi çocuklar elde edileceğini varsaymak çok kolaydı. Buluşma Çadırı/Tapınak sistemi ideal olarak halkı Levililer’in vesayeti altına sokuyor ve halka daha iyi bir yol öğretiyordu. Bu sistemi bizzat Tanrı emretmişti. Sadece öngörülen araçlar ve kurbanlar kabul edilebilirdi. Tüm bu yapı Tanrı’nın yüceliğini pekiştirmek, günahın çirkinliğini ve iğrençliğini ortaya koymak ve açıklığa kavuşturmak, bir kişinin ancak bu günahın kefareti ödendiği takdirde Tanrı tarafından kabul edilebileceğini göstermek için tasarlanmıştı. Dahası, sistemin iki avantajı daha vardı. Bu, insanları Kudüs’teki yılda üç kez düzenlenen festivaller için bir araya getirdi, antlaşma halkının bütünlüğünü sağladı ve yıllık kurbanlarla, günahın Tanrı’nın kendisinin belirlediği şekilde ödenmesi gerektiğini kuşaklar boyunca inananlara öğreterek, en yüksek kurbanın yolunu hazırladı. Aksi takdirde, hiçbirimiz için umut yoktur.

Bu bölümün getirdiği *ikinci* kısıtlama (17:10-16) kan yemenin yasaklanmasıdır. Verilen neden kesindir: “Çünkü canlılara yaşam veren kandır. Ben onu size sunakta kendinizi gūnahtan bağışlatmanız için verdim. Kan yaşam karşılığı gūnah bağışlatır.” (17:11). Bu pasaj kana sihirli güçler atfetmez. Sonuçta, yaşam bedeninin geri kalanından *ayrı olarak* kanda değildir ve kan yemeye karşı olan güçlü yasak asla *mükemmel bir şekilde yerine getirilemez* (çünkü bir hayvanın kanını ne kadar dikkatlice boşaltırsanız boşaltın, her zaman biraz kalır). Mesele şudur ki, kanın olmadığı bir bedende yaşam yoktur; kan yaşamın kendisini sembolize eden en belirgin fiziksel unsurdur. Günahın cezası ölüm olduğuna göre, insanlara sadece *canın* kurban edilmesinin günahın kefareti olabileceğini öğretmek için bundan daha etkili bir yasak hayal etmek zordur. Rab’bin Sofrası’na her katıldığımızda bunun önemini hatırlarız.

14 NİSAN

Levililer 18; Mezmur 22; Vaiz 1; 1. Timoteos 3

“Kutsallık Tüzüğü” (Lev. 18) olarak adlandırılan bölümün başlangıcı ilgi çekicidir. En azından dört şeye dikkat etmeliyiz:

(1) Bazı yasakların Kutsal Kitap'ta ilk kez dile getirilmiş olması, bu yasakların ilk kez düşünüldüğü ya da söz konusu uygulamaların ilk kez kınandığı anlamına gelmez. Cinayet bu şekilde yasaklanmadan önce Kayin cinayeti işlemiş, bundan dolayı kınanmış ve cezalandırılmıştır. Aynı şey Musa'nın Yasası'nda ele alınan birçok eylem için de geçerlidir. Tanrı'nın Yasası'nın çoğu insan vicdanına yazılmıştır, böylece Kutsal Yazılar'ın olmadığı toplumlar, Kutsal Yazılar'ın değerlerinden farklı olsa da Kutsal Yazılar'la önemli ve açıklayıcı şekillerde örtüşen ahlaki yapılar kurarlar. Benzer şekilde, burada listelenen cinsel uyum yasaklarının birçoğu şüphesiz zaten hoş karşılanmıyordu; şimdi yasakları kanunlaştırılmıştır. (2) Her zaman olduğu gibi, bu bölümdeki emirler Tanrı'nın kişiliği ve karakteri (18:2-4, 21, 30), Mısır'dan Çıkış (18:3) ve antlaşmanın yaptırımları (18:29) ile bağlantılıdır.

(3) Bu bölümdeki birçok yasak cinsel ilişkilerde engeller koyar: bir erkek anesiyle ya da üvey annesiyle, kız kardeşiyle ya da üvey kız kardeşiyle, torunuyla, teyzesiyle, geliniyle, baldızıyla ve benzerleriyle cinsel ilişkiye girmemelidir. Eşcinsellik “iğrençtir” (18:22); hayvanlarla cinsel ilişki “sapıklıktır” (18:23). Bu listeyle bağlantılı olarak, çocuklarınızdan herhangi birini, bazılarının kurban olarak yakılmasını isteyen korkunç ilah Molek'e kurban etmeniz yasaklanmıştır (18:21); belki de ortak nokta aile bütünlüğüdür. Bu bölümde dikkat çeken bir başka unsur, İsrail'de sapkınlıkların yasaklanmasıdır, böylece bu yeni doğmuş ulus, yerlerini alacakları uluslar gibi –aynı yöne gitmesinler ve topraktan kutsalınlar diye– bozulmaz (18:24-30). Halk daha ülkeye girmeden sürgünün gölgesi ufukta belirir.

(4) Levililer 18:5 ayetinin Romalılar 10:5 ve Galatyalılar 3:10 ayetlerinde yer alması ilginçtir. Her iki pasajdaki genel nokta aynıdır. “Yasa”, yani yasa-sözleşme, talep üzerine temellenmiştir: Tanrı'nın hükümlerine ve yasalarına uyun ve yaşayın. Bu, imanın gerekli olmadığı anlamına gelmez, Eski Ahit antlaşmasının lütufla karakterize edilmediği anlamına da gelmez (en azından kurban sisteminde, antlaşmayı ihlal edenlerin geri dönüş yolu bulmaları için bir başvuru yolu vardı). Ancak onun atan kalbi taleptir. Buna karşılık, İbrahim'le yapılan antlaşma gibi, yeni antlaşmanın kalp atışı her şeyden önce imanla karakterize edilir (talepleri ne olursa olsun). Örtüşme ne olursa olsun, iki antlaşmanın kendine özgü kalp atışları birbirine karıştırılmamalıdır.

15 NİSAN

Levililer 19; Mezmurlar 23-24; Vaiz 2; 1. Timoteos 4

Levililer 19'un belki de en çarpıcı özelliği tekrarlanan “Tanrınız RAB benim” cümlesidir. Her durumda, İsraililerin söz konusu buyruğa *nedен* itaat etmeleri gerektiğini açıklar.

Herkes annesine ve babasına saygı göstermeli ve Tanrı'nın Şabat Günü'ne itaat etmelidir: “Tanrınız RAB benim” (19:3). Putperestliğe boyun eğmemelidirler: “Tanrınız RAB benim” (19:4). Ürün topladıkları zaman, yoksulların yiyecek bir şeyler bulabilmesi için üründen yeterince bırakmalıdırlar: “Tanrınız RAB benim” (19:10). Tanrı'nın adını kullanarak yalan yere yemin etmeyeceklerdi: “RAB benim” (19:12). Sağıra lanet etmeyecek ya da körün önüne engel koymak gibi kötü şakalar yapmayacaklardır: “RAB benim” (19:14). Komşularının canına zarar vermeyeceklerdir: “RAB benim” (19:16). Komşularından ne öç alacaklar ne de onlara kin besleyeceklerdi, ama herkes komşusunu kendisi gibi sevecekti: “RAB benim” (19:18). Vaat Edilmiş Topraklar'a girdikten sonra, herhangi bir meyve ağacı diktikten sonra üç yıl boyunca meyvesini yemeyecekler, dördüncü yıl tüm meyveyi Rab'be sunacaklar ve beşinci yıldan itibaren meyvesini yiyeceklerdi: “Tanrınız RAB benim” (19:23-25). Ölüler için vücutlarını yaralamayacak ya da dövme yapmayacaklardı: “RAB benim” (19:28). Tanrı'nın Şabat günlerine uyacaklar ve O'nun tapınağına saygı göstereceklerdir: “RAB benim” (19:30). Cincilere ya da ruh çağıranlara başvurmayacaklardır: “Tanrınız RAB benim” (19:31). Ak saçlıların huzurunda ayağa kalkacaklar, yaşlılara saygı gösterecekler ve Tanrı'dan korkacaklardır: “RAB benim” (19:32). Ülkede yaşayan yabancılara yerli halktan biri gibi davranılmalıdır: “Tanrınız RAB benim” (19:33-34). İş standartları dürüst olmalıdır: “Tanrınız RAB benim” (19:35-36).

Bu bölümdeki bazı emir ve yasaklar bu formülle bitmese de yine de aynı motifle kutsanmışlardır, çünkü kapanış ayeti bölümü tamamlar: “Bütün buyruklarımı, bütün yasalarımı yerine getirin ve onlara uyun. Ben RAB'bim” (19:37).

Dahası, bölümün açılış ayetine bakılırsa, “RAB benim” formülü aslında daha uzun bir şeyi hatırlatmaktadır: “İsrail topluluğuna de ki, ‘Kutsal olun, çünkü ben Tanrınız RAB kutsalım’ (19:2). *Kutsalın* ne anlama geldiği üzerinde daha önce biraz düşünmüştük (bkz. 8 Nisan). Burada çarpıcı olan şey, bu emirlerin çoğunun etkileri bakımından toplumsal olmasıdır (dürüstlük, cömertlik, doğruluk vb.); yine de Rab'bin kutsallığı onlar için temel gerektirir. Tanrı'nın antlaşma halkı için en yüksek güdüler O'nu hoşnut etmek ve yaptırımlarından korkmakla bağlantılıdır.

16 NİSAN

Levililer 20; Mezmur 25; Vaiz 3; 1. Timoteos 5

25. **Mezmur'un** çarpıcı özelliklerinden biri, Davut'un Rab'den karşılmasını istediği ihtiyaçların çeşitliliğidir.

Davut düşmanlar tarafından ezilmek ve böylece utandırılmak tehlikesiyle karşı karşıyadır (Mez.25:2). Tanrı'nın yollarını ve yönlerini öğrenmek, Tanrı'nın gerçeğini öğrenmek ister (25:4-5). Tanrı'nın asi gençliğinin günahlarını unutmaması için yalvarır (25:7); dahası, suçunun büyük olduğu ve bağışlanmaya ihtiyacı olduğu zamanlar olduğunu kabul eder (25:11). Davut yalnız olduğunu, acı çektiğini ve ıstırap dolu olduğunu itiraf eder (25:16-17). Acı ve sıkıntısından yeniden söz eder, bir kez daha günahlarını ima eder ve kendisinden nefret eden düşmanlarının artmasından dolayı tehdit altında hisseder (25:18-19). Dahası, son ayete (25:22) bakılırsa, Davut'un kendi krizlerinin ve başarısızlıklarının kral olarak hizmet ettiği halkın refahı üzerinde bir etkisi olduğunu fark etmiş olması oldukça olasıdır; bu nedenle duası onları da kapsar.

Rab Tanrı'nın antlaşma halkına olağanüstü çeşitlilikte yollarla nasıl lütfkâr bir şekilde yardım ettiği üzerinde düşünmek elbette önemlidir. Ancak burada biraz daha farklı bir şeye dikkat çekmek istiyorum, yani bizi etkileyen pek çok hastalık ve krizin birbiriyle nasıl bağlantılı olduğuna. Davut'un bahsettiği çeşitli şeyler, bir listedeki ayrı ayrı maddeler değildir. Çeşitli şekillerde birbirleriyle bağlantılıdır.

Örneğin, Davut düşmanlarının kendisini utandırmaması için dua ettiğinde, nihai hakemin sadece Tanrı olduğunu ve sonunda "nedensiz hainlik eden" herkesin utandırılacağını kabul eder (25:3). Ama bu, Davut'un kendisinin Tanrı'nın yollarını ve Tanrı'nın gerçeğini öğrenmesi gerektiği anlamına gelir; kendi günahlarının bağışlanmasına ihtiyacı vardır. Alçakgönüllülükle antlaşmaya uymalı (25:9-10), Rab'den gerektiği gibi korkmalıdır (25:12, 14). Çektiği sıkıntılar nedeniyle sadece acı çekmekle kalmaz, aynı zamanda yalnızdır da (25:16) –bir alanda çile çekmek çoğu zaman umutsuz bir yalnızlık, hatta yabancılaşma duygusu doğurur. Yine de mezmurun son yakarışları kendine acıma duygusuna kapılmak yerine, daha önce kurulan bağlantıları özetler: Davut'un düşmanlarından kurtulmaya, günahlarının bağışlanmasına, çektiği sıkıntılardan kurtulmaya, kişisel dürüstlüğe ve doğruluğa ihtiyacı vardır ve bunların hepsi Rab Tanrı'nın korumasına bağlıdır.

Burada sağlıklı bir öz farkındalık söz konusudur. Bazen yalnızlıktan kurtulmak için ettiğimiz dualar öz sevgiyle doludur; bazen adalet taleplerimiz günahın gerçekte ne kadar yaygın olduğunu fark etmekte başarısız olur, böylece kendi kötülüğümüz konusunda kayıtsız kalırız. Oysa burada sadece Tanrı'yı ve nasıl dua edileceğini bilmekle kalmayan, aynı zamanda kendini de bilen bir adam var.

17 NİSAN

Levililer 21; Mezmurlar 26-27; Vaiz 4; 1. Timoteos 6

“RAB’den tek dileğim, tek isteğim şu: RAB’bin güzelliğini seyretmek, tapınağında O’na hayran olmak için ömrümün bütün günlerini O’nun evinde geçirmek.” (Mez. 27:4). Bu görkemli duruşun başka yerlerde de benzerleri vardır. Mezmur 84:10-11’de mezmur yazarı şöyle der: “Senin avlularında bir gün, başka yerdeki bin günden iyidir; Kötülerin çadırında yaşamaktansa, Tanrım’ın evinin eşliğinde durmayı yeğlerim. Çünkü RAB Tanrı bir güneş, bir kalkandır. Lütuf ve yücelik sağlar; Dürüstçe yaşayanlardan hiçbir iyiliği esirgemez.”

Bu, mezmur yazarının tüm zamanını kilisede geçirmek istediğini söylemekle aynı şey değildir. Tapınak bir kilise binasından çok daha fazlasıydı ve havra binaları henüz icat edilmemişti. Bu, mezmur yazarının tüm zamanını antlaşmanın yaşayan Tanrısı’nın huzurunda ve kutsamasında geçirmek istediğini söylemenin bir yoluydu; Tanrı, belirlediği kentte ve temel tasarımını şart koştuğu tapınakta kendini yüce bir şekilde gösteriyordu. Bu zorunlu olarak tüm tapınak ayinlerini ve törenlerini içeriyordu, ancak mezmur yazarını yönlendiren şey ince bir dini estetik duygusu değildi. Bu, Rab’bin katıksız güzelliğinin ezici duygusundan başka bir şey değildir.

Ancak gözlemlenmesi gereken iki bağlantı daha vardır:

(1) Mezmur yazarının özlemi bilinçli bir seçimle ifade edilir: “*tek isteğim şu*” (27:4, italikler eklenmiştir); “Senin avlularında bir gün, başka yerdeki bin günden *iyidir*; Kötülerin çadırında yaşamaktansa, Tanrım’ın evinin eşliğinde durmayı *yeğlerim*” (84:10, italikler eklenmiştir). Mezmur yazarı arzusunu ve tercihini ifade eder ve her iki durumda da odak noktası Tanrı’nın kendisidir. Tanrı’nın lütfuyla bu odağı paylaşmadığımız sürece onu gerçekten anlayamayız.

(2) Mezmur yazarı bu duruşta kendisi için bol miktarda güvenlik olduğunu kabul eder. Tanrı’ya tapınmak ve O’nun varlığından zevk almak iyidir, çünkü Tanrı Tanrı’dır, iyi ve görkemlidir; ancak aynı zamanda kendi güvenliğimizin bu Tanrı’da dinlenmeye bağlı olduğunu kabul etmek de doğrudur. Davut “RAB’bin güzelliğini seyretmek ve tapınağında O’nu aramak” ister, *çünkü* “kötü günde beni çardağında gizleyecek; çadırının emin yerinde saklayacak, yüksek bir kaya üzerine çıkaracak beni” (27:4-5). “Tanrı’nın evinin eşliğinde durmayı yeğlerim” diye okuruz, *çünkü* “RAB Tanrı bir güneş, bir kalkandır” (84:10-11).

18 NİSAN

Levililer 22; Mezmurlar 28-29; Vaiz 5; 2. Timoteos 1

Mezmurlar 29'un AÇILIŞ AYETLERİ, “kutsal giysiler içinde RAB’be tapınmanın” ne anlama geldiğinin büyük bir kısmının, ona hakkı olan övgüyü atfetmek olduğunu önerir: ona yücelik ve güç atfetmek, “adına yaraşır bir biçimde” (29:1-2).

Bu açıdan bakıldığında, mezmurun orta bölümü (29:3-9) dikkat çekicidir, çünkü Tanrı’nın etkinliğindeki tek bir unsura, yani Rab’bin sesine odaklanır. “RAB’bin sesi sulara hükmediyor”– muhtemelen hem Tanrı’nın basitçe “konuştuğu” ve evrenin oluşup biçim aldığı ilk yaratılışa, hem Tanrı’nın Kızıldeniz’i yarmasıyla gerçekleşen muhteşem kurtuluşa hem de fırtınayla dalgalanan her akıntıya bir göndermedir; “Yüce Tanrı gürlüyor, RAB engin sulara hükmediyor.” Rab’bin sesi hem güçlü hem de görkemlidir. Büyüklükleri ve güçleriyle meşhur olan “Lübnan sedirlerini parçalar.” Bu, Tanrı’nın sesinin yol açtığı fırtınalara bir göndermedir. Gerçekten de bu onun için hiçbir şey değildir, çünkü uluslar ve dağlar onun emirlerini yerine getirir ve hepsi kuzeydeki Lübnan’dan güneydeki Kadeş’e kadar uzanan fırtınada sesinin gök gürültüsünü duyar.

Seküler kişi bir fırtınaya bakar ve yalnızca onu meydana getiren fiziksel özellikleri düşünür. İnanan kişi ise bu özelliklerin Yaratıcısı tarafından maddi dünyaya yerleştirildiğini ve Tanrı’nın kendisinin gök gürültüsü ve şimşekle konuştuğunu anlar. Verilecek tek uygun yanıt, O’nun tapınığında toplanmak ve huşu ile alçakgönüllülüğün karışımı bir ruhla, “*Yücesin!*” diye haykırır (29:9).

Mezmurun (29:10-11) Tanrı’nın evrensel hükümdarlığına odaklanarak bitmesi şaşırtıcı değildir: “RAB tufan üstünde taht kurdu, O sonsuza dek kral kalacak.” Bu pasajda “tufan” için kullanılan İbranice sözcük sadece burada ve Yaratılış 6-11’de bulunur. Tanrı’nın –halkına verdiği sürekli bereket ve kuvveti– ya da “doğa” güçlerini uygun gördüğü şekilde kullanma kudretinin ta kendisidir.

Yeşaya, “İşay’ın Kökünün, halklara sancak olacağı”, ulusların ona yöneleceği ve onun kaldığı yerin kelimenin tam anlamıyla “*görkemli*” olacağı günü öngörür (Yeşaya 11:10). İlk Hristiyan şehidi İstefanos öfkeli kalabalık tarafından sonsuzluğa gönderilmek üzereyken gözleri açılmış ve göğe bakarak “Tanrı’nın *görmek*ni ve Tanrı’nın sağında duran İsa’yı” görmüştür (Elçilerin İşleri 7:55).

O, Tanrı’nın son sesidir; Tanrı’nın Sözü’dür. “RAB’bin gücünü, yüceliğini övün” (29:1). Herkes “*Yücesin!*” diye haykırır.

19 NİSAN

Levililer 23; Mezmur 30; Vaiz 6; 2. Timoteos 2

Levililer 23, başlıca “kutsal toplantılar” olarak ilan edilecek bayramların bir tanımını sunar (23:2). Bunlar arasında, Yeruslaim’e hacca gidilerek kutlanamayacak olan Şabat da vardır. Ancak sözü edilen diğer bayramlar Yeruslaim’deki tapınakla bağlantılıdır. Başlıca üç bayrama bağlı kutlamalarla birlikte bu tür üç bayram vardır. (Daha sonraki zamanlarda Yahudiler dördüncü bir bayram daha eklemişlerdir).

Şabat’ın kendisi dışında, *ilk* “kutsal toplantı” (ya da kutsal toplantı çifti) Mayısız Ekmek Bayramı ile birlikte Fısıh Bayramı’ydı. “Rab’bin Fısıh Bayramı” ilk Yahudi ayının (Nisan) on dördüncü günü alacakaranlıkta, Fısıh yemeğinin gerçekten yenildiği ve halkın Rab’bin onları Mısır’dan muhteşem bir şekilde kurtarışını hatırlamak için toplandığı zaman başladı. Ertesi gün bir hafta sürecek olan Mayısız Ekmek Bayramı başladığı; bu sadece Mısır’dan hızlı kaçıışı değil, aynı zamanda Rab’bin o süre boyunca her türlü mayayı bir kenara bırakmanın –her türlü kötülüğü bırakmanın sembolünü– hatırlatırdı. Birinci ve yedinci günler çalışılmayacak ve kutsal toplantılarla kutlanacaktı.

İlk ürünler bayramı (23:9-14) ve ardından gelen Haftalar Bayramı (23:15-22) –İlk üründen hemen sonraki yedi hafta, ellinci günde kutsal bir toplantıyla doruğa ulaşır– özellikle tarımla uğraşan bir toplumda, yaşamak için ihtiyacımız olan her şeyi yalnızca Tanrı’nın sağladığını hatırlamanın güçlü bir yoluydu. Bu, Tanrı’ya olan bağımlılığımıza alenen tanıklık etmenin, Yaraticıımıza ve Yaşatıcıımıza bireysel ve kurumsal şükranlarımızı ifade etmenin bir yoluydu. İngiltere ve Kanada gibi ülkelerde “Hasat Pazarı” festivallerinde ve Kanada Şükran Günü’nde küçük benzerleri vardır. (Amerikan Şükran Günü kısmen bir hasat festivalidir, ancak yeni bir ülkede özgürlüğü bulmakla ilgili önemli sembolizmle yüklüdür). Ancak hiçbir şükran günü festivali, katılan insanların şükran duygularının niteliği ve kapsamından daha değerli olamaz.

Yedinci Yahudi ayının ilk gününde, bir başka kutsal toplantı olan ve borazan sesleriyle anılan Boru Çalma Bayramı (23:23-25), yedinci ayın onuncu gününe denk gelen *Yom Kippur’u– Kefaret Günü’nü–* (23:26-33) öngörüyordu. Bu gün, başkâhinin hem kendi günahlarını hem de halkın günahlarını örtmek için öngörülen kanla En Kutsal Yer’e girdiği gündü (bkz. 12 Nisan’daki yorumlar). O ayın on beşinci günü sekiz günlük Çardak Bayramı başladığı (23:33-36); bu bayramda halk, Vaat Edilmiş Topraklar’a girmeden yıllar önce yaptıkları hac yolculuğunu hatırlatmak için “çardaklarda” ya da “çadırlarda” ve kulübelere yaşardı.

Yeni antlaşmanın halkı büyük antlaşmacı Tanrıımızın hükümlerini nasıl hatırlamalı ve anmalıdır?

20 NİSAN

Levililer 24; Mezmur 31; Vaiz 7; 2. Timoteos 3

Davut'un başı büyük dertteydi. Üç bin yıl sonra yaşayan bizler ayrıntıları araştırdığımız için, tam koşullar bizim için belirsiz olabilir. Ama Davut'un kuşatılmış bir kente kapatıldığını (Mez.31:21) ve kendini kapana kısılmış hissettiğini biliyoruz. O kadar tehdit altındaydı ki, umutsuzlukla flört ediyordu. Ve işte o zaman Tanrı'nın kendisi tarafından terk edildiğini hissetti: "Telaş içinde demiştim ki, 'Huzurundan atıldım!' (31:22).

Bu en kötü umutsuzluktur –Tanrı'nın sizi terk ettiğini hissetmek. Bu Eyüp'ün çektiği işkencenin bir parçasıydı. Eyüp, Tanrı'yı bulup onunla uzun süre tartışabilseydi, kendini savunabileceğini düşünüyordu. Ama gökler sessizdi ve bu sessizlik onun umutsuzluğunu katladı.

Yakup'u karanlıkta bir adamla güreşmeye iten (Yar. 32:22-32) ve Musa'yı asi İsraililerin kampının dışında kalma tehdidinden vazgeçmesi için Tanrı'ya baskı yapmaya iten şeyin (Çık. 32-34) Tanrı tarafından terk edilme korkusu olduğu gerçeği üzerinde daha önce düşünmüştük. Teistik bir evrende, Tanrı'nın kendisi tarafından gerçekten terk edilmekten daha kötü bir şey olamaz. Cehennem azaplarının en kötüsü, erkeklerin ve kadınların Tanrı tarafından gerçekten terk edilmesidir. "Ey buradan içeri girenler, her türlü ümidi geride bırakın."

Ancak üzücü gerçek şudur ki, Tanrı'nın suretini taşıyan bizler, Tanrı tarafından terk edilmekten korkmak ile O'nun huzurundan kaçmak istemek arasında gidip geliriz. Bu mezmuru yazan Davut, Bat-Şeva'yı arzularken ve kocasını öldürmek için planlar yaparken Tanrı'nın huzurundan zevk almaya pek hevesli değildi. Çoğu zaman Tanrı'ya burun kıvırıp kendi yolumuzu izlemekte ısrar ettiğimizde Tanrı'nın bizi görmezden gelmesini isteriz ve kendimizi çaresiz bir durumda bulduğumuzda Tanrı'nın bize varlığını ve yüceliğini göstermesini ve bizi kesinlikle beladan kurtarmasını isteriz.

Tanrı'nın korkularımızdan daha iyi olması ne büyük bir nimettir. Bize yardım, kurtuluş ya da kurtarma borçlu değildir. "Gözünden düştüm!" diye feryat etmemiz bile yardım için samimi bir yakarıştan çok çaresiz bir inançsızlıkla ilgili olabilir. Ama Davut'un deneyimi bizi cesaretlendirebilir, çünkü hemen iki satır daha yazar: "Yine de yardım için sana seslendiğimde merhamet çığlığımı duydun" (31:22).

RAB'bi sevin, ey O'nun sadık kulları!

RAB kendisine bağlı olanları korur,

Büyüklenenlerin ise tümüyle hakkından gelir.

Ey RAB'be umut bağlayanlar,

Güçlü ve yürekli olun! (Mez. 31:23-24)

21 NİSAN

Levililer 25; Mezmur 32; Vaiz 8; 2. Timoteos 4

“Ne mutlu isyanı bağışlanan, günahı örtülen insana! Suçu RAB tarafından sayılmayan, ruhunda hile bulunmayan insana ne mutlu!” (Mez. 32:1-2). Tanrı'nın hesapları tuttuğu teistik bir evrende, bundan daha büyük bir kutsanma hayal etmek zordur.

Üzücü trajedi şu ki, pek çok insan bu acımasız gerçek –O'na hesap vermemiz gerektiği ve O'nun adaletinden kaçmanın mümkün olmadığı– üzerinde düşündüğünde, neredeyse içgüdüsel olarak yanlış olanı yapıyor. Kendilerini geliştirme yoluna girmeye karar verirler, yeni bir sayfa açarlar, anlamsız gençlik günahlarını gizlerler ve hatta inkâr ederler. Böylece suçluluklarına bir şey daha eklerler: aldatma günahı.

Adalet istemeye cesaret edemeyiz –eziliriz. Ama her şeyi gören Tanrı'dan nasıl saklanabiliriz? Bu kendi kendimizi kandırmaktır. Bizi yok etmeyecek tek bir yol vardır: *bağışlanmalıyız*. “Ne mutlu isyanı bağışlanan insana!” Peki, böyle bir bağışlanmaya bağlı olan nedir? Öncelikle, böyle bir kişi affedilecek günahları yokmuş gibi davranmayacaktır: “ruhunda hile bulunmayan insana ne mutlu!”

Bu nedenle sonraki ayetler itiraftan bu kadar içtenlikle söz eder (32:3-5). Davut “sustuğunda”

(yani günahları hakkında) “kemikleri eridi”; ıstırapı o kadar büyüktü ki, fiziksel acı çekiyordu. Davut, Tanrı'nın kendisine karşı olduğu duygusu altında kıvranıyordu: “Çünkü gece gündüz elin üzerimdeydi ağırlaştı. Dermanım tü-kendi yaz sıcağında gibi.” (32:4).

Görkemli çözüm? “Günahımı açıkladım sana, suçumu gizlemedim. “RAB”be isyanımı itiraf edeceğim” deyince, günahımı, suçumu bağışladın.” (32:5).

Aynı şeyi söylemeye en yakın olan Yeni Ahit yazarı ilk mektubunda Yuhanna'dır (1. Yuhanna 1:8-9). İmanlılara yazan Yuhanna şöyle der: “Günahımız yok dersek, kendimizi aldatırız, içimizde gerçek olmaz.” İşte yine: günahkârlığımızı inkâr etmekle bağlantılı olan kendini kandırma. “Ama günahlarımızı itiraf edersek, güvenilir ve adil olan Tanrı günahlarımızı bağışlayıp bizi her kötülükten arındıracaktır.” İşte yine: insan suçluluğunun tek çaresi. Bu Tanrı bizi bağışlar, hoşgörülü olduğu ya da dikkatli olamayacak kadar tembel olduğu için değil, günahımızı itiraf ettiğimiz için ve her şeyden önce “güvenilir ve adil” olduğu için: kurduğu antlaşma ile “güvenilir”, İsa'nın kendisi günahlarımızın kefareti olduğunda bizi mahkûm etmemek için “adil” (2:2).

22 NİSAN

Levililer 26; Mezmur 33; Vaiz 9; Titus 1

Eski hükümdarlık antlaşmalarının –bölgesel bir süper güç ile bir tâbi devlet arasında yapılan antlaşmalar– (bkz. 13 Mart) ortak özelliklerinden biri, antlaşmanın sonuna yakın bir yerde itaatın avantajlarını ve itaatsizliğin tehlikelerini açıklayan bir bölümün bulunmasıydı. Kaçınılmaz olarak, bu nimetler ve lanetler öncelikle tebaa devletlere vaat edilirdi.

Levililer 26 birçok açıdan bu eski kalıbı yansıtır; itaat için (yani antlaşmaya uymak için) bereket ve itaatsizlik için (yani antlaşmaya uymamak için) ceza vaat eder. Bu kalıp Yasa'nın Tekrarı'nda antlaşmanın yenilenmesi için biraz değiştirilerek tekrarlanır (özellikle bkz. Yasa'nın Tekrarı 27-30).

Bu bölümde sunulan alternatifleri sadece bireylere verilen vaatler olarak düşünmemeliyiz, sonsuz yaşamı elde etmek için basit bir şema olarak da düşünmemeliyiz. Vaatlerin bireysel olmadığı, bereket ve lanetlerin birçoğunun doğasından anlaşılmaktadır. Örneğin Tanrı yağmur gönderdiğinde, bunu tek tek bireylere değil, bölgelere, bu durumda ulusa, antlaşma topluluğuna gönderir ve benzer şekilde Tanrı veba gönderdiğinde ya da halkını sürgüne gönderdiğinde. Aynı kanıtlar, söz konusu olanın ilk etapta sonsuz yaşamın kazanılması değil, antlaşma topluluğunun kendilerine vaat edilen kutsamalar açısından refahı olduğunu göstermektedir.

Yine de bu eski antlaşma yaptırımları ile yeni antlaşma altında hala geçerli olanlar arasındaki birçok paralellikten ikisi üzerinde düşünebiliriz.

Birincisi, itaat edilmesi gereken şartlardan bazıları değişmiş olsa da yeni antlaşma altında itaat hâlâ gereklidir. Bu nedenle Yuhanna 3:36'da Oğul'a *iman eden* kişi ile itaat *etmeyen* (NIV: *rededen*) kişinin karşılaştırılması şaşırtıcı değildir. Büyük günahta ısrar edenlerin Tanrı Egemenliği'ni miras almayacağı özellikle söylenir (1. Ko. 6:9-11). Kıyamet tekrar tekrar “üstesinden gelenleri” (yani Mesih İsa'ya sadakat içinde olanları) korkak, inançsız ve aşâğılık olanlarla karşılaştırır (örneğin, Va. 21:7-8). Bunun altında yatan neden, yeni antlaşmanın yeni bir doğa sağlamasıdır. Tamamlanmaya kadar mükemmelliğe ulaşmasak da böyle bir antlaşmanın koşulları altında dönüşümden tamamen yoksun olmamız düşünülemez. Sonuç olarak, yargı hem imansızlık hem de itaatsizlik üzerine yazılmıştır; bu ikisi birbirine bağlıdır.

İkinci olarak, Levililer 26'da sıralanan cezaların çarpıcı özelliklerinden biri, Tanrı'nın bunları yavaş yavaş artırması ve sonunda sürgünde doruğa ulaşmasıdır. Hastalık, kuraklık, askeri gerilemeler, veba, kuşatma koşullarının korkunç kıtlığı (26:29) ve hatta egemenliğin neden olduğu korku (26:36) hepsi etkisini gösterir. Rab'bin antlaşmayı bozanlara karşı kuşaklar boyunca geciktirdiği yargıyla gösterdiği hoşgörü çok büyüktür. Ancak tek gerçek çözüm günahın itiraf edilmesi ve antlaşmanın yenilenmesidir (26:40-42).

23 NİSAN

Levililer 27; Mezmur 34; Vaiz 10; Titus 2

Rab’bi gerçekten övenlerin kaçınılmaz özelliklerinden biri, övgülerine başkalarının da katılmasını istemeleridir. Eğer Tanrı övgülerinin söylediği gibi bir Tanrı ise, o zaman başkaları tarafından da tanınması *gerektiğinin farkındadırlar*. Dahası, Rab’bi övmenin nedenlerinden biri de sağladığı yardımlar için O’na teşekkür etmektir. Eğer başkalarının da aynı tür yardıma ihtiyacı olduğunu görürsek, başkalarının da Tanrı’nın yardımını aramaları umuduyla, Tanrı’nın sağlayışıyla ilgili kendi deneyimlerimizi paylaşmamız doğal değil midir? Bu da övgü çemberinin genişlemesine yol açmaz mı? Davut’un, “Her zaman RAB’be övgüler sunacağım, övgüsü dilimden düşmeyecek.” (Mez. 34:1) dediğini duymak harikadır. Ama aynı zamanda başkalarını da önce Rab’bin iyiliğini paylaşmaya, sonra da övgüye katılmaya davet eder. Bu nedenle ilk olarak, “RAB’le övünürüm, mazlumlar iştirip sevin!” (34:2) diye okuruz. Acı çekenlerin Davut’un deneyimlediği ve birazdan ayrıntılarıyla anlatacağı dua yanıtlarından ders almaları gerekir. İkinci olarak, övgü çemberini genişletmek için geniş bir davet gelir: “Benimle birlikte RAB’bin büyüklüğünü duyurun, Adını birlikte yüceltelim.” (34:3). Sonraki satırlarda Davut Tanrı’nın lütfuyla ilgili kendi deneyimlerine tanıklık eder (34:4-7).

Sonraki bölüm başkalarına aynı Tanrı’ya güvenmeleri ve O’nu izlemeleri için içten bir öğüttür (34:8-14) ve mezmurun geri kalanı Rab’bin doğruluğunu yüceltmeye ayrılmıştır, bu da O’nun doğruların yakarışlarına kulak vermesini ve kötülük yapanlara karşı yüzünü dik tutmasını sağlar (34:15-22).

Davut, Tanrı’nın kendisini “bütün sıkıntılarında” kurtardığında ısrar eder (34:6). Bu nesnel bir gerçektir. Görülsün ya da görülmesin, “RAB’bin meleği O’ndan korkanların çevresine ordugâh kurar, kurtarır onları.” (34:7). Ancak içinden geçtiğimiz sıkıntılara ek olarak, bazen daha tehditkâr, kesinlikle daha az zarar verici olmayan korkular da bunlara eşlik eder. Korku bakış açımızı kaybetmemize, Tanrı’nın sadakatinden şüphe etmemize, mücadelenin değerini sorgulamamıza neden olur. Korku strese, acılığa, korkaklığa ve ahmaklığa neden olur. Ancak Davut’un tanıklığı harika bir teşviktir: “RAB’be yöneldim, yanıt verdi bana, bütün korkularımdan kurtardı beni.” (34:4). Doğru, *korku* sözcüğü kendi psikolojik dehşetine ya da onu korkutan şeylere işaret ediyor olabilir: Kuşkusuz Rab Davut’u her ikisinden de kurtardı. Ama Davut’un bakış açısının değiştiği bir sonraki ayette açıkça görülür: “O’na bakanların yüzü ıslık ıslık parlar, yüzleri utançtan kızarmaz.” (34:5).

24 NİSAN

Çölde Sayım 1; Mezmur 35; Vaiz 11; Titus 3

35. **Mezmur** aklanma temasına adanmış mezmurlardan biridir (10 Nisan tarihli bölüme de bakınız). Birçok Hristiyan'ı rahatsız eder. Haklılık ve kindarlık arasındaki çizgi bazen biraz ince görünebilir. Bu mezmurdaki mantık çizgisi Rab İsa'nın öbür yanağını çevirmekle ilgili öğretisiyle (Matta 5:38-42) nasıl bağdaştırılabilir? Her şeyde bir *kötülük yok mu?* Ne de olsa Davut kendisine haksız yere saldıranların elinden sadece kendisinin kurtulmasını istemez (örneğin, 35:17, 22-23), açıkça düşmanlarının “utanıp rezil olmasını” (35:4), gizledikleri ağa tutulup felakete uğramalarını ister. (35:8).

İki düşünce:

(1) Bazı durumlarda Davut sadece bir birey olarak tehdit edildiği duygusuyla değil, aynı zamanda kral olarak, Rab'bin mesh edilmiş hizmetkârı olarak sorumluluklarının bilinciyle konuşmaktadır. Eğer antlaşmaya sadık kalıyorsa, o zaman Tanrı'nın “oğlu”, Rab'bin atadığı kral tehlikeye girdiğinde, söz konusu olan kesinlikle Rab'bin adıdır. Çünkü Rab “kulunun esenliğinden hoşlanandır” (35:27) ve Davut kendi esenliğinin “ülkenin sakin insanlarına” bağlı olduğunun farkındadır (35:20). O halde söz konusu olan, Rab İsa'nın daha önce alıntılanan sözlerinde güçlü bir şekilde karşı çıktığı kişisel kan davası değil, kamusal adalettir.

(2) Daha da önemlisi, Hristiyanlar diğer yanaklarını çevirselere de bu onların adalet konusunda gevşek oldukları anlamına gelmez. Tanrı'nın mükemmel bir şekilde adil olduğunu ve “Öç benimdir, karşılığını ben vereceğim” (Yasa'nın Tekrarı 32:35) diyenin O olduğunu kabul ederiz. Bu nedenle “Tanrı'nın gazabına bırakmalıyız” (Rom. 12:19). Sonunda hesapları doğru bir şekilde kapatabilecek tek Kişi O'dur ve aksini düşünmek Tanrı'nın yerini alabileceğimizi iddia etmektir. Davut'un istediği tek şey, Tanrı'nın eninde sonunda yapacağını söylediği şeyi yapmasıdır: adaleti yerine getirmesi, doğruları haklı çıkarması, antlaşmaya sadık olanları savunması.

Eyüp'ün son bölümü tam da bu nedenle bir doruk noktası değildir: Eyüp haklı çıkmıştır. Rab İsa'nın çektiği acılar da aynı şekildedir. Kendisini bir hiç haline getirdi ve Babasına itaat ederek çarmıhta acı çekti (Flp.2:6-8) ve son derece haklı çıktı (Flp.2:9-11). Bizler de adaletsizliğe uğrayabilir ve İsa'nın yaptığı gibi işkencecilerimizin bağışlanması için ağlayabiliriz –adaletin galip gelmesi, Tanrı'nın yüceltilmesi, halkının haklı çıkarılması için ağlasak bile. Bu Tanrı'nın isteğidir ve Davut doğru olanı yapmıştır.

25 NİSAN

Çölde Sayım 2; Mezmur 36; Vaiz 12; Filimon

Mezmunlar'ın aktardığı iç görüler arasında, kötülüğün ve kötü insanların doğasına en çok nüfuz edenlerden bazıları vardır. Bunlar nadiren soyut kategorilere sokulur. Neredeyse her zaman işlevsel ve ilişkiseldirler. “Kötü insanın günahının” temelinde ne yatar? “Tanrı korkusu yoktur onda.” (Mez. 36:1). Bu, kötü kişinin Tanrı'nın sonunda vereceği cezadan akılsızca korkmamasından daha fazla bir şey ifade eder (bundan daha azını ifade etmese de). Bu, kötülerin nihai gerçekleri göremeyecek kadar kör oldukları anlamına gelir. Ya Tanrı'yı hiç görmezler ya da daha az korkunç bir şekilde, Tanrı'yı olduğu gibi görmezler.

Tanrı'nın suretinde yaratılan insanlar için tüm uygun davranış ve bakış açısı, referans noktasını ve ölçüsünü Tanrı'nın kendisinde bulur. Rab korkusu hem bilginin (Özd. 1:7) hem de bilgeliğin (Özd. 9:10) başlangıcıdır, çünkü “Akıl Kutsal Olan'ı tanımaktır” (Özd. 9:10). Tersine ise tam bir ahmaklıktır: “Ahmaklarsa bilgeliği ve terbiyeyi küçümser” (Özd. 1:7). Mezmur yazarının, “Tanrı yoktur” diyenin akılsız olduğunda ısrar etmesine şaşmamak gerekir (Mez. 14:1). Yönetebileceğimiz evcil tanrılar ya da acımasız ve ahlaksız vahşi tanrılar ya da Tanrı'nın suretini taşıyanları kişiliksizleştiren gayri şahsi tanrılar uydurmak daha az aptalca değildir. Bizim gibi asi imge taşıyıcılarına haklı olarak korku salması gereken görkemli kutsallığı da dahil olmak üzere gerçek Tanrı'ya karşı kör olduğunda, ahmaklık uçurumuna doğru inişimizde duracak bir yer yoktur.

Kötülerin körlüğü kendilerini değerlendirmelerine kadar uzanır. “Kendini öyle beğenmiş ki, suçunu görmez, ondan tiksiniyor” (Mez. 36:2). Günahını fark edebilecek kadar iyi görebilseydi, ne olduğunu –yaşayan Tanrı'ya karşı isyan- görebilseydi ve Yaratıcısının görkemli kutsallığı karşısındaki alçaklığı ve küstahlığı nedeniyle ondan nefret edebilseydi, kaçınılmaz olarak Tanrı'dan da korkardı. İkiz körlük birdir.

Elbette bu nedenle Tanrı'nın varlığına ilişkin felsefi tartışmalar asla yalnızca akıl yoluyla çözülemez. Mesele Tanrı'nın mantıksız olması ya da kendisini tanıklıktan bırakması değildir. Aksine, insan günahının trajedisi ve rezilliği, Tanrı'nın lütfü dışında bizi korkunç derecede kör bırakmaktadır. Yine de bu körlük *suçlu bir körlüktür: kötülerin gözlerinin önünde Tanrı korkusu yoktur*. Pavlus bu noktayı o kadar iyi anlamıştır ki, bunu insanın kaybolmuşluğuna dair kanıtının en son kanıtı haline getirir (Romalılar 3:18). Elçinin kaleme aldığı sonraki on üç ayet için Tanrı'ya şükürler olsun.

26 NİSAN

Çölde Sayım 3; Mezmur 37; Ezgiler Ezgisi 1; İbraniler 1

Sina'dan itibaren Levililer'e diğer oymaklardan farklı davranılır: Buluşma Çadırı'nı ve eşyalarını sadece onlar idare eder, kâhinler onlardan çıkar, onlara ayrı bir toprak parçası verilmez, ulusun her yanına dağıtılırlar vb. Ancak burada, **Çölde Sayım 3'te**, en şaşırtıcı farklılıklardan biri tasvir edilir.

Levi boyundan bir aylık ve daha yukarı yaştaki bütün erkekler sayıldı. Toplam sayıları 22.000'di (3:39). Sonra geri kalan İsraililerin bir aylık ve daha yukarı yaştaki bütün *ilk doğan erkekleri sayıldı*. Bunların toplamı 22.273'tü (3:43): iki rakam arasındaki fark 273'tür. Tanrı, Mısır'daki ilk Fısıh Bayramı'nda bütün İsraililerin ilk doğanlarını bağışladığı için, ilk doğanların kendisine özgü olduğunu bildirir (3:13). Elbette varsayım, bir düzeyde onların da ölmesi gerektirir: ölen Mısırlılardan özünde daha iyi değillerdi. Tanrı'nın emrettiği Fısıh kuzusunun kaniyle korunmuşlardı. Tanrı'nın şimdi tüm İsraililerin ilk doğanlarının canını talep etmeyeceği açıktır. Bunun yerine, hepsinin kendine özgü bir şekilde kendisine ait olduğunda ısrar eder –ama tüm İsrail'in ilk doğan erkekleri yerine, Levi oymağının tüm erkeklerini kabul edecektir. İki toplam tam olarak örtüşmediğinden, İsrail'den fazladan 273 ilk doğan erkeğin başka bir şekilde kurtarılması gerekir ve bu nedenle bir kurtuluş vergisi uygulanır (3:46-48).

Çıkarılması gereken bazı dersler vardır. Bunlardan biri anlatıya özgüdür ve daha önce de belirtilmiştir: İsraililer Mısırlılardan özünde üstün değillerdi, yok edici meleğin gazabından özünde muaf değillerdi. Daha da önemlisi, kanla kurtulanlar özel bir şekilde Rab'be aittirler. Eğer Tanrı onların yerine dökülen kanı kabul ettiyse, ölmelerini talep etmez; kendisi ve hizmeti için yaşamalarını talep eder. Sina yasasının antlaşma gereklilikleri nedeniyle, bir ikame kabul edilir: Levililer Fısıh gerekliliğinin kapsamına girmesi gereken tüm İsraililerin yerine geçer.

Yeni antlaşmanın koşulları altında bu kalıpların yerine getirildiğini bulmak zor değildir. En yüce Fısıh Kuzusu'nun ölümü sayesinde ölümden kurtulduk (1Ko. 5:7). Onun kaniyle kurtulanlar Rab'be özel bir şekilde aittirler, yani sadece yaratılıştan değil, kurtuluştan dolayı da (1Ko. 6:20). Kendisi ve hizmeti için yaşamamızı talep eder ve bu şekilde bir kâhinler ulusunu oluştururuz (1. Petrus 2:5-6; Vahiy 1:6).

27 NİSAN

Çölde Sayım 4; Mezmur 38; *Ezgiler Ezgisi 2; İbraniler 2*

Davut'un en çekici özelliklerinden biri açık sözlülüğüdür. En iyi zamanlarında şeffaf bir şekilde dürüsttür. Bu, diğer şeylerin yanı sıra, hayatında yanlış giden bir dizi şey olduğunda bunları tek bir soruna indirgemediği anlamına gelir.

Mezmur 38'den daha açık bir şey olamazdı. Yorumcular bazen bu mezmurdaki çeşitli unsurları tek bir duruma sıkıştırmaya çalışırlar, ancak bu tür yeniden yaratımların çoğu biraz zorlama görünmektedir. Davut'un ıstırabının en çarpıcı bileşenlerinden bazılarını tanımlamaya değer.

(1) Tanrı'nın gazabıyla karşı karşıyadır (38:1) ve (2) bir dizi fiziksel rahatsızlıktan mustarıptir (38:3-8). (3) Sonuç olarak hayal kırıklığı içinde iç çekmekte ve depresyona girmektedir (38:9-10). (4) Arkadaşları onu terk etmiştir (38:11). (5) Bu arada standart (siyasi) düşmanlarının entrikaları ve aldatmacalarıyla karşı karşıyadır (38:12). (6) O kadar güçsüz düşmüştür ki, sağır ve dilsiz gibidir (38:13-14), konuşamaz, çünkü düşmanları çok sayıda ve güçlüdür (38:19). (7) Bu arada kendi kötülüğünden dolayı acı çekmektedir (38:18).

Bu noktaları birbirine bağlamak için çeşitli yollar düşünülebilir, ancak biraz spekülasyon yapmak gerekir. Bu mezmurda göze çarpan şey, Davut'un düşmanlarına karşı aklanmayı isterken bile, bunu kendi günahını itiraf etme, Tanrı'nın gazabıyla yüzleşme bağlamında yapmasıdır. Hem fiziksel acılarını hem de dostlarını kaybetmesini ve kötü rakiplerinin muhalefetini Tanrı'nın gazabının ifadeleri olarak anlaması oldukça olasıdır –ki bunu özünde hak ettiğini kabul eder. Bu mezmurda Davut kendi antlaşma sadakatine dayanan bir aklanma talebinde bulunmaz. Günahını açıkça itiraf eder (38:18), Rab'bi bekler (38:15), Tanrı'ya kendisini terk etmemesi için yalvarır (38:21), Tanrı'dan kendisine yardım etmesini (38:22) ve öfke ve gazapla kendisini azarlamamasını diler (38:1). Kısacası, Davut merhamet için yalvarır.

Bu, aklanma temasının bir başka yüzüdür (24 Nisan meditasyonuna bakın). Evet, Tanrı'nın adaletini göstermesini isteriz. Açıkça haksızlığa uğradığımız durumlarda, Tanrı'nın adaletinin eninde sonunda zafere ulaşacağını hatırlamak rahatlatıcıdır. Peki ya kendimizin suçlu olduğu zamanlar ne olacak? Adalet tek başına yeterli olacak mıdır? Eğer Tanrı'dan istediğimiz tek şey adalet ise, hangi insan ilahi katliamdan sağ çıkabilir?

Aklanmayı dilerken, kendi günahımızı itiraf etmemiz ve Tanrı'dan merhamet dilememiz acilen önemlidir. Çünkü adalet Tanrısı aynı zamanda lütuf Tanrısı'dır. Eğer bu böyle değilse, hiçbirimiz için umut yoktur.

28 NİSAN

Çölde Sayım 5; Mezmur 39; Ezgiler Ezgisi 3; İbraniler 3

Özdenetim normalde iyi bir şeydir. Gerçekten de Hristiyanlar Tanrı'nın kendilerine "güç, sevgi ve öz denetim ruhu" verdiğine inanırlar (2 Tim. 1:7). Ancak özdenetimin bazı biçimleri alçakça, hatta tehlikelidir.

Örneğin, elçi Pavlus'un zamanındaki Stoacılar, dünyada olup bitenlerle uyum içinde yaşamanın bilgeliğin bir parçası olduğunu ve bunun da "tutkular-dan" ayrı, akılla mükemmel bir uyum içinde yaşamayı gerektirdiğini düşünüyordular. Yüksek ahlaki ilkeler tarafından motive edilen bu kişiler, duyguların ve acı getirebilecek derin kişisel bağlılıkların üzerinde yaşamaktan gurur duyuyorlardı. Bir düzeyde, böyle bir "Stoacılık" takdire şayandır. Ancak, bu düşmüş düzenin bir parçası olan kırılma ve acı ile birlikte Müjde'nin zorunlu kıldığı kişisel taahhütlerden çok uzaktır. Aslında Stoacı dünya görüşünün sorunu da budur: dünyaya ve onda neyin yanlış olduğuna dair görüşü Kutsal Kitap'ın söylediklerinden o kadar uzaktır ki, neyin iyi olduğunu başka her şeyden çok belli bir tür panteizme borçlu olacak şekilde tanımlar. Dolayısıyla Hristiyan bakış açısına göre, Stoacı öz denetim takdire şayan bir şeyler olsa bile, asla gerçekten iyi olarak değerlendirilemez. Bazı özdenetimler insanları sadece kararlılığın gururuyla şişirir.

Bir başka şüpheli öz denetim türü de Mezmurlar 39'un açılış ayetlerinde görülür. Davut konuşmamaya karar vermiştir. Özellikle kötülerin huzurunda (39:1) hiçbir şey söylememeye yönelik öz denetim kararının, aksi takdirde onlara katılma tehlikesiyle karşı karşıya kalacağı korkusundan mı, yoksa daha büyük olasılıkla konuşursa bu toplulukta tehlikeli olabilecek bir şeyi ağzından kaçıracağı korkusundan mı, yoksa sadece sessiz kalmanın ve onlara destek vermeme-nin yeterli olduğuna dair yanlış bir inançtan mı kaynaklandığı tam olarak belli değildir. Ancak bunun ahlaki bir kararlılık olduğu, bazı açılardan övgüye değer olduğu ve tamamen yetersiz olduğu açıktır. Çünkü sessiz kaldığı için iyi bir şey bile söylememiştir (39:2). Öyle ya da böyle, disiplinli bir sessizlikle günahı yenmeye çalışıyordu.

Davut daha iyi bir yol öğrendi. Konuşur, ama konuşurken Tanrı'ya hitap eder (39:4 vd.). Yaşamın gelip geçici olduğunun farkındadır ve sonunda umudumuz Rab'be bağlamaktan başka çaremiz olmadığı sonucuna varır (39:7). Yalnızca Tanrı bizi günahlarımızdan kurtarabilir ve kötülerin tuzaklarından kaçmamızı sağlayabilir (39:8). Takdirin gizemi karşısında kararlı bir sessizlik ilerlemenin yolu değildir (39:9); bu sahte bir öz disiplindir, Tanrı'nın "disiplinine" neşeyle boyun eğmek yerine çirkin bir meydan okumadır (39:11).

29 NİSAN

Çölde Sayım 6; Mezmurlar 40-41; Ezgiler Ezgisi 4; İbraniler 4

Nezirlik (adanma) yemini (Çölde Sayım 6) herhangi bir erkek ya da kadın (yani sadece bir Levili değil) tarafından edilebilirdi ve tamamen gönüllülük esasına dayanırdı. Normalde uzun bir süre için üstlenilir ve önceden belirlenmiş bazı sunular ve kurbanlarla son bulurdu (6:13-21).

Yeminin kendisi bir kişiyi Rab'be adamak üzere tasarlanmıştı (6:2, 5-8), bir tür gönüllü bir şekilde kendini feda etme. Belki özel bir hizmet ya da meditasyonla işaretleniyordu, ama Nezirlik yemininin resmi, gözlemlenebilir yanı bu değildi. Nezir (adanmış kişi), yeminini üç perhizle işaretleyecekti.

(1) Yemin süresince saçları kesilmeyecekti. Bu, kişinin Tanrı'ya ayrıldığı için o kadar büyük bir işaretiydi ki, yemin sona erdiğinde, yemin süresince uzayan saçlar kesilecek ve esenlik kurbanının altındaki ateşte yakılacaktı (6:18).

(2) Nezirler cesetlerle temastan uzak durmalıydı. Örneğin, adak süresi içinde bir yakını ölürse, bu gerçek bir zorluk anlamına gelebilirdi. Bir Nezirin huzurunda biri aniden ölürse, adanan saçın kirlenmesi olarak yorumlanabilecek kaçınılmaz kirlenme (6:9), kirlenen saçın tıraş edilmesi de dahil olmak üzere, öngörülen ritüel ve kurbanla giderilmeliydi (6:9-12).

2) Buna ek olarak, Nezirlik yemininin sona ermesine kadar her türlü alkolden uzak durmalıydı (6:3, 20). Bu da bir tür mahrumiyetti, çünkü şarap özellikle büyük bayramlarda yaygın bir içkiydi. (Şarabı suyla “kesmek” yaygındı; üç ölçek sudan bir ölçek şaraba, on ölçek sudan bir ölçek şaraba kadar, bu da onu yaklaşık bira gücünde yapıyordu).

Sembolizm oldukça açıktır. (1) Kutsal olan şey sadece Rab'be ve onun kullanımına aittir (kazan ya da efod gibi). Sembol, Rab'be adanan ve bu nedenle kurban olarak sunulana kadar kesilmeyen saçtı. (2) Kutsal olan, günahın dehşetinden kaynaklanan ölüm ve çürüme âlemine değil, yaşayan Tanrı'ya aittir. Bu yüzden Nezirler ölü insanlarla temas etmekten kaçınmalıydılar. (3) Kutsal olan, merkezini ve hazzını Tanrı'da bulur. Alkolün yapay “hazzına” ihtiyaç duymaz; hele ki Tanrı'nın kendisinden başka herhangi biri ya da herhangi bir şey tarafından kontrol edilmek istemez.

O halde, yeni antlaşmanın üyeleri, kutsal olma çağrılarında, kendilerini tamamen Tanrı'ya adayarak, ölüm âlemine ait olan her şeyden kaçınarak ve İsa dışında hiç kimsenin ve hiçbir şeyin kölesi olmayarak nasıl hareket edeceklerdir?

30 NİSAN

Çölde Sayım 7; Mezmurlar 42-43; Ezgiler Ezgisi 5; İbraniler 5

Milyonlarca Hristiyan bu sözleri koro halinde söylemiştir. Milyonlarcası da Kutsal Yazılar'ı sessizce okurken bu sözler üzerinde düşünmüştür: "Geyik akar-suları nasıl özlerse, canım da seni öyle özler, ey Tanrı!" (Mez. 42:1).

Unutulmaz bir görüntüdür. Alacakaranlığın yarı aydınlığında, sıcak bir günün susuzluğunu kristal bir derenin serin sularında gidermek için ormanın çevresinden inen bir geyik hayal edilir. Hristiyanlar bu imgeyi kendilerine uygula-dıklarında, çok çeşitli kişisel durumları çağrıştırmışlardır: aşkın bir duygu için yarı mistik özelemler, kültürel muhalefet karşısında cesur bir Tanrı merkezlilik, gökler bronz gibi görüldüğünde Tanrı'nın varlığını hissetmek için yalnız bir öz-lem, kendi dini deneyimimizden sakın bir memnuniyet ve daha fazlası.

Ancak bu unutulmaz imgenin olası uygulamaları ne olursa olsun, geyiğin – ve göreceğimiz gibi mezmur yazarının da– durumu muazzam bir stresle doludur. Geyik düzenli olarak serinlemek için dereye yanaşmamaktadır; su için nefes ne-fese kalmaktadır. Mezmur metninde "kovalamaca sırasında ısındığında" sözleri eklenmiştir; ama burada buna dair bir ipucu yoktur ve mezmur yazarının yaptığı uygulama başka bir olasılığa göre daha az uygundur. Mezmur yazarı, kuraklık ve kıtlık mevsiminde (Yoel 1:20'de olduğu gibi) serinletici su akıntıları için soluyan bir geyiği düşünmektedir. Aynı şekilde Rab'be açtır, Tanrı'nın varlığına açtır ve özellikle Yeruşalim'e dönüp tapınakta tapınmanın tadını çıkarmaya, "bayram eden kalabalıkla birlikte sevinç ve şükran sesleri arasında Tanrı'nın evine giden alaya öncülük etmeye" (42:4) açtır. Bunun yerine kendini "üzgün" bulur (42:5), çünkü Şeria Vadisi'nin yukarısında, ülkenin en kuzeyindeki Hermon tepelerine yakın bir yerdedir.

Mezmur yazarı burada kendisiyle alay eden hasımlarıyla mücadele etmek zorundadır, özellikle de imanı konusunda. Bütün gün boyunca "Nerede senin Tanrın?" diye alay ederler (42:10). Mezmur yazarını tatmin edecek tek şey niha-yetinde Yeruşalim ve tapınak değil, Tanrı'nın kendisidir. Mezmur yazarı kendini nerede bulursa bulsun, "Gündüz RAB sevgisini gösterir, gece ilahi söyler, dua ederim yaşamımın Tanrısı'na." (42:8) diyebilir. Bu yüzden kendini şu düşünce-lerle cesaretlendirir: "Neden üzgünsün, ey gönlüm, neden içim huzursuz? Tan-rı'ya umut bağla, çünkü O'na yine övgüler sunacağım; O benim kurtarıcım ve Tanrım'dır." (42:11).

Koroyu söyleyin, eski dizeleri tekrarlayın. Ve umutsuzluğun kasvetli bataklı-ğıyla savaşırken ve Tanrı uzakta görünürken teselli bulun.

1 MAYIS

Çölde Sayım 8; Mezmur 44; *Ezgiler Ezgisi 6; İbraniler 6*

Levililer ilk kez görevlerine başlamadan önce, “törensel olarak temiz kınımları” için bizzat Tanrı’nın belirlediği bir törenle ayrılmışlardı (Çölde Sayım 8:514). Burada ayrıntıların bizi ilgilendirmesine gerek yoktur. Üzerinde düşüneceğimiz şey, Tanrı’nın işleri bu şekilde düzenlemek için verdiği teolojik gerektir.

Bunun bir bölümünü daha önce duymuştuk: burada bir kez daha gözden geçiriyoruz. Tanrı’nın kendisi “onları kendime ayırdım” (8:16), yani Levililer’i “İsrailliler’in arasından” (8:6), “İlk doğanların, İsrailli kadınların doğurdukları ilk erkek çocukların yerine” (8:16) seçti.

Gerektir gözden geçirilir: Bu, Mısır’dan Çıkış’tan, Mısırlıların ilk doğanlarının öldürüldüğü ama İsrail’in ilk doğan oğullarının öldürülmediği ilk Fısıh Bayramı’ndan kaynaklanmaktadır (8:1718).

Ama şimdi yeni bir unsur ortaya çıkmaktadır. Tanrı Levililer’i kendisine özgü olarak “almış” ve onları “aldıktan” sonra, “İsrailliler adına Buluşma Çadırındaki işleri yapmaları ve kutsal yere yaklaştıklarında İsrailliler’in başına bela gelmesin diye onlar için kefarette bulunmaları için” Harun ve oğullarına, başkâhinlere “armağan” olarak “vermiştir” (8:19). Böylece Tanrı onları “almış” ve sonra da halkına “vermiştir”.

Elbette resmi olarak Tanrı onları Harun ve oğullarına “vermiştir”, ancak Levililerin yaptığı iş tüm İsrail’in yararına olduğu için, Tanrı’nın Levilileri tüm ulusa verdiği bir anlam vardır. Bu model on bölüm sonra tekrar açıklanır (Çölde Sayım 18:5-7). Tanrı Harun’a şöyle der: “Ben İsrailliler arasından Levili kardeşlerinizi size bir armağan olarak seçtim” (18:6).

Yeni Ahit’teki en yakın paralel Efesliler 4’te bulunur. Mesih İsa, ölümü ve dirilişiyle “tutsakları peşine takmış ve insanlara armağanlar vermiştir” (Efesliler 4:8). Bu sözler görünüşte Mezmur 68:18’den alıntılanmıştır; burada İbranice metin Tanrı’nın insanlardan armağanlar *aldığını* söyler. Ancak, haklı olarak, Mezmur 68’in Çölde Sayım 8 ve 18’deki gibi temaları varsaydığı ve her durumda Pavlus’un bir noktaya değinmek için hem Çölde Sayım’ı hem de Mezmur 68’i bir araya getirdiği ileri sürülmüştür. Yeni antlaşma uyarınca, Mesih İsa zaferiyle bizi ele geçirdi ve *her birimize lütfunu bağışladı* (Efesliler 4:7) ve sonra bizi “insanlara armağanları” olarak kiliseye geri döktü.

Kendimizi bu şekilde düşünmeliyiz. Bizler Mesih’in tutsaklarıyız, asi suret taşıyıcıları ırkından esir alındık ve şimdi Tanrı’nın “insanlara armağanları” olarak sunulduk. Bu, tüm hizmetimize hayal bile edilemeyecek bir saygınlık kazandırır.

2 MAYIS

Çölde Sayım 9; Mezmur 45; Ezgiler Ezgisi 7; İbraniler 7

İki tema **Çölde Sayım 9'a** hakimdir. *İkincisi*, “Tanıklık Çadırı (Konut)” olan Buluşma Çadırı'nın kurulduğu ilk gün, bulut ve ateş sütununun çadırın üzerine inmesidir (9:15-23). Bu sütun Mısır'dan ilk çıkışlarından beri halka rehberlik etmiş ve onları korumuştur. Tanrı'nın varlığının görünür işaretiydi ve bundan sonra Buluşma Çadırıyla (ve daha sonra tapınakla) ilişkilendirildi. Böylece Tanrı'nın varlığının tezahürünün öyküsü devam eder.

Ancak *ilk* tema, orijinal Fısıh Bayramı'nın birinci yıldönümünde Fısıh Bayramı'nın kutlanmasıdır (9:1-14). Mısır'dan Çıkış 12. bölümde anlatılan ilk Fısıh sadece Mısır'dan Çıkış'la bağlantılı değildi, aynı zamanda Musa Antlaşması'na göre iyi tanımlanmış şekillerde anılacaktı (bkz. Mısır'dan Çıkış 12; Levililer 23:5-8; Yasa'nın Tekrarı 16:1-8). Tanrı'nın Musa'ya verdiği talimat, halkın Fısıh Bayramı'nı “bütün kurallar, ilkeler uyarınca” kutlaması yönündedir (Çölde Sayım 9:3). Ancak bu şart bir krize yol açar. Halkın bir kısmı ölü bir bedenle temas ederek törensel olarak kirli hale geldiği için (örneğin, ailelerinden biri öldüğünde), törensel olarak temizlenene kadar Fısıh bayramına katılamazlardı ve bu da Yahudi takviminin ilk ayı olan Aviv'in (sürgünden sonra Nisan olarak adlandırıldı) on dördünde kutlayamayacakları kadar zaman alırdı.

Bunun üzerine Musa Rab'be danışır. Rab'in yanıtı, törensel olarak kirli olan bu kişilerin Fısıh Bayramı kutlamalarını *ikinci* ayın on dördüne kadar erteleyebilecekleridir. Ancak Rab bu erteleme için *sadece* törensel nedenlerden dolayı öngörülen zamanda kutlama yapamayanlar için olduğunda ısrar eder. Kişisel çıkarları için ertelemeyi tercih edenlerin halktan koparılması gerekir.

Bu olaydan çıkarılacak pek çok ders vardır, ancak bunlardan biri bazen gözden kaçmaktadır. Herhangi bir karmaşık yasalar sisteminde, er ya da geç farklı yasalar birbiriyle rekabet eden ve hatta çatışan iddialar ortaya koyacaktır. Sonuç olarak bu tür yasaların bir önem hiyerarşisi içinde düzenlenmesi gerekir. Burada *ay*, törensel temizlikten ya da Fısıh kutlamasının kendisinden daha az önemli kabul edilir. İsa'nın kendisi de bu genel noktayı kabul eder. Yasa Şabat günü düzenli çalışmayı yasaklar ve erkek çocuğun sekizinci gün sünnet edilmesi gerektiğini söyler. Sekizinci günün bir Şabat günü olduğunu varsayalım (Yuhanna 7:23)? Hangisi önceliklidir?

Sadece yasal düzlemde düşünen zihinler yasaların işaret ettiği yönü kavrayamayabilir. İsa onları doğru bir şekilde düzenleyin der (ve Pavlus başka bir yerde aynı noktaya başka şekillerde işaret eder) ve onların kendisine işaret ettiğini keşfedersiniz (Yuhanna 7:24).

3 MAYIS

Çölde Sayım 10; Mezmurlar 46-47; Ezgiler Ezgisi 8; İbraniler 8

Mezmurlar 46 ve 47'nin ortak teması, Tanrı'nın tüm uluslar üzerindeki ege-men yetkisidir. O sadece bir kabile tanrısı değildir. O, En Yüce Olan'dır (46:4). Uluslar kargaşa içinde olabilir; krallıklar yükselir ve düşer. Ama Tanrı'nın sa-dece gürlmesi yeterlidir ve yeryüzü eriyip gider (46:6). O'nun yetkisiyle ıssızlık yıkıcı yargısını gerçekleştirir; O'nun yetkisiyle savaşlar durur (46:8-9). Yüce Rab "bütün dünyanın ulu Kralıdır" (47:2, 7). "Tanrı kutsal tahtına oturmuş, krallık eder uluslara" (47:8).

Bu antlaşma topluluğunun güvenliğini sağlar. Çevredeki putperest uluslar tehdit edebilir, ama eğer Tanrı yönetimdeyse, Tanrı'nın antlaşma halkı şöyle ta-nıklık edebilir: "Her Şeye Egemen RAB bizimledir, Yakup'un Tanrısı kalemizdir." (46:7). "Halkları altımıza, ulusları ayaklarımızın dibine serer." (47:3). Gerçekten de "Yüceler Yücesi'nin kutsal konutu" olan Yeruşalim'e gelince: "Tanrı onun or-tasındadır, sarsılmaz o kent. Gün doğarken Tanrı ona yardım eder." (46:4-5).

Mezmun yazarı en az iki başka zorunluluk daha görür. *Birincisi*, er ya da geç Tanrı "uluslar arasında yüceltilecektir" (46:10). "Çünkü Tanrı bütün dünyanın kralıdır" (47:7). Bu son iki gönderme bir bereket vaadinden çok bir tehdit olarak anlaşılabilir: Tanrı, Kızıldeniz'de Mısır ordusunu yok ederek yüceltildiği gibi, bu putperest uluslar arasında da yüceltilecektir. Ancak Mezmun 47:9'un ışığında, bu kadar olumsuz bir okumada ısrar etmek akıllıca olmayacaktır: "Ulusların önder-leri İbrahim'in Tanrısı'nın halkıyla bir araya gelmiş; çünkü Tanrı'ya aittir yeryü-zü kralları. O çok yücedir." Başka bir deyişle, tek tanrıcılığın gereklerinden biri, Tanrı'nın, öyle kabul edilsin ya da edilmesin, herkesin Tanrısı olduğudur. Ve bir gün herkes tarafından kabul edilecektir; birçok durumda bu kabule tapınma ve hayranlık eşlik edecek, ulusların soyluları tıpkı İbrahim'in Tanrısı'nın halkı gibi Tanrı'nın önünde toplanacaktır. Pavlus'un kategorilerini kullanmak gerekirse, burada Yahudi olmayanların İbrahim'in oğulları olarak dahil edilmesi söz ko-nusudur (bkz. Rom. 4:11; Gal. 3:7-9). "Sakin olun, bilin ki, Tanrı benim! Uluslar arasında yüceleceğim, yeryüzünde yüceleceğim!" (46:10).

İkinci gereklilik övgüdür. "Gelin, görün RAB'bin yaptıklarını" (Mez. 46:8). "Ey bütün uluslar, el çırpın! Sevinç çılgınlıkları atın Tanrı'nın onuruna! Ne müt-hiştir yüce RAB, bütün dünyanın ulu Kralı." (47:1-2). "Ezgiler sunun Tanrı'ya, ezgiler; ezgiler sunun Kralımız'a, ezgiler!" (47:6).

4 MAYIS

Çölde Sayım 11; Mezmur 48; *Yeşaya 1; İbraniler 9*

Tanrı'nın gelecek hakkında konuşma yollarından biri basitçe gelecek hakkında konuşmaktır. Kutsal Kitap'ta Tanrı'nın ne olacağını kelimelerle önceden bildirdiği yerler vardır: Gelecekte *bahseder*. Ama aynı zamanda resimler, desenler, tipler ve modeller de sunar. Bu durumlarda bir kurum, bir ayın ya da bir ilişki modeli oluşturur. Daha sonra bu resimlerin, kalıpların, tiplerin ya da modellerin kendi başlarına bir amaç olmadığına, daha da iyi bir şeyi öngörmenin yolları olduğuna dair ipuçları verir. O halde bu durumlarda Tanrı gelecek hakkında resimlerle konuşur.

İncil'i çok okuyan Hristiyanlar, Davut'un krallığı ile İsa'nın krallığı, Fısıh kuzusu ile İsa'nın "Fısıh Kuzusu" olması, Melkisedek ile İsa, Şabat günü istirahati ile İsa'nın verdiği istirahat, başkâhinin rolü ile İsa'nın kâhinlik rolü, eski ahit kâhininin girdiği tapınak ile İsa'nın girdiği göksel "en kutsal yer" ve daha birçok şey arasındaki bağlantıları düşünürler. Elbette, eski antlaşma hükümleri altında yaşayanlar için antlaşmaya sadakat, Tanrı'nın koyduğu kurumlara ve törenlere bağlılık *anlamına* gelirken, aynı kurumlar ve törenler, daha geniş kanonik ölçekte, daha da iyi bir şeyi dört gözle bekliyordu. Tanrı bu resimler aracılığıyla gelecekte bahsetmiştir. Bir Hristiyan bu noktayı kavradığında, Kutsal Kitap'ın bazı bölümleri yeni şekillerde canlanır.

Bu modellerden biri, bazen Siyon (tarihi kale) olarak da anılan Kudüs'ün kendisidir. Yeruşalim sadece Davut'tan itibaren başkent olmasıyla değil (İsrail ve Yahuda olarak bölündükten sonra bile güney krallığının başkentiydi), aynı zamanda Süleyman'dan itibaren tapınağın bulunduğu yer olmasıyla ve dolayısıyla Tanrı'nın kendini ifşa etmesinin odak noktası olmasıyla da bağlantılıdır.

Mezmur yazarı için "Tanrımız'ın kenti, kutsal dağı" sadece "zarafetli" değil, aynı zamanda "bütün yeryüzünün sevincidir" (Mez. 48:1-2). Yalnızca silahlı güvenliğin merkezi değil (48:4-8), aynı zamanda Tanrı'nın halkının O'nun şaşmaz vefası üzerinde derin düşündüğü yer (48:9), övgünün merkezidir (48:10). Yine de mezmur yazarı kentin ötesine, Tanrı'nın kendisine bakar: "onu sonsuza dek güvenlik içinde tutacak" (48:8), övgüsü sonsuza dek dünyanın sonuna ulaşan (48:10, 14) *O'dur*.

Tarihi Yeruşalim'de kök salmış olsalar da yeni antlaşmanın yazarları "göksel Yeruşalim'e" (Gal. 4:26), "Siyon Dağı'na", "yaşayan Tanrı'nın kentine, göksel Yeruşalim'e" (İbr. 12:22), "yeni Yeruşalim'e" (Va. 21:2) bakarlar. Bağlantılar üzerinde uzun uzun ve sık sık düşünün.

5 MAYIS

Çölde Sayım 12-13; Mezmur 49; Yeşaya 2; İbraniler 10

İsyanın birçok yüzü vardır.

Çölde Sayım 12-13 oldukça farklı ve karmaşık iki isyan biçiminden söz eder. *İlkinde* Harun ve Miryam kardeşleri Musa hakkında kötü konuşurlar. Ortaya çıkan sorun şudur: Rab Musa aracılığıyla olduğu kadar onlar aracılığıyla da konuştuğu için, Musa'nın sahip olduğu yetkiyi paylaşma hakkına sahip olduklarını düşünmektedirler. Ancak başka katmanlar gizlidir: Musa'nın bir Kûşlu ile evlenmesinden dolayı ona kızgındırlar. İnsan güdülleri genellikle karmaşıktır.

Kaçınılmaz olarak, protesto makul ve mantıklı, hatta (bizim kulağımıza) demokratik geliyor. Dahası, Musa'yı korkunç bir duruma sokmayı amaçlıyor. Eğer Tanrı'nın bu görev için özel olarak çağırdığı liderin yalnızca kendisi olduğunda ısrar ederse, kıskanç ve şüpheli kişiler tarafından kendi çıkarını korumakla suçlanabilir. Onu kısmen kurtaran şey, kendisinden sonra gelen Kurtarıcı gibi Musa'nın da olağanüstü alçakgönüllü bir insan olmasıdır (12:3; krş. Mat. 11:29).

Tanrı'nın kendisi müdahale eder ve liderin kim olacağını belirler. Musa eşsizdir, çünkü aldığı ve ilettiği vahiy, diğer tüm peygamberlerinkinden ötedir; dahası, Musa Tanrı'nın evinde sadık olduğunu kanıtlamıştır (12:6-8). Miryam korkunç bir yargıyla karşı karşıyadır. Neden Harun'un değil de Miryam'ın bu kadar acı çektiği belirsizdir: belki de bu isyanda lider oydu ya da belki de Tanrı Harun'un başkâhin olarak sahip olduğu meşru otoriteyi zayıflatmak istemedi. Açık olan şudur ki, Musa'nın aracılığı sayesinde Miryam affedilse bile hem kendisine hem de ulusa güç arzusuyla kendini gösteren isyanın yaşayan Tanrı'nın yargısını hak ettiğini öğretmek için ordugâhın dışında bir hafta boyunca utanç ve hastalıkla karşı karşıya kalır.

Çölde Sayım 13'te anlatılan *ikinci* isyan, Vaat Edilmiş Topraklar'ı keşfetmekle görevlendirilen on iki casustan onunun korkularıyla başlar. Toprağın bereketini rapor etmekte başarısız olamazlardı, ama engellere odaklanmışlardı. Bunu yaparken Tanrı'nın mucizevi bir şekilde onları buraya kadar getirdiğini unutmuşlar ya da bile bile görmezden gelmişlerdi. Ama isyanları daha da kötüydü. Önderler olarak sadece doğru haber vermekle değil, aynı zamanda halkın görüşünü oluşturmakla da görevlendirilmişlerdi. Tanrı'nın halkının önderleri olarak, ülkenin niteliklerini buldukları gibi sunmalı ve daha sonra halka belaları, Fısıh'ı, Mısır'dan Çıkışı, çölde yiyecek ve güvenlik sağlanmasını ve Tanrı'nın Sina'da kendini açıklamasını hatırlatarak dikkati sadık, antlaşmacı Tanrı'ya odaklamalıydılar. Ama aslında, öncelikle korku ve inançsızlığı körükleyerek büyük bir isyan çıkarmayı başarırlar (bkz. bölüm 14).

Bugün Tanrı'nın halkı arasında isyan hangi şekillerde kendini gösteriyor?

6 MAYIS

Çölde Sayım 14; Mezmur 50; Yeşaya 3-4; İbraniler 11

Başka bir gün isyan hakkında düşünelim –bu kez Kadeş-Barnea’da günahları yüzünden Vaat Edilmiş Topraklar’a girme fırsatını kaybeden halkın sergilediği isyan (Çölde Sayım 14).

(1) Tıpkı bir önceki bölümde olumsuz rapor veren on casusun halkın cesaretini kırmaktan sorumlu olduğu gibi, halk da kime kulak vereceğine karar vermekten sorumludur. Basitçe çoğunluğa uyarlar. Kendilerini adadıkları antlaşmaya bağlı kalsalardı, Tanrı’nın onlar için daha önce yaptıklarını hatırlasalardı, Kaleb ve Yeşu’nun yanında yer alırlardı. Tanrı’nın sözünü değil de çoğunluğun sesini dinleyenler her zaman yanılırlar ve felakete davetiye çıkarırlar.

(2) Tanrı’nın antlaşmaya bağlılığından, en azından kendi halkını kurtarma ve yapacağını söylediği şeyi yapma yeteneğinden ve isteğinden kuşku duymak, Tanrı’ya saygısızlık etmektir (14:11, 23). Neredeyse tüm sürekli homurdanmalar böyle bir küçümsemenin parçasıdır. Bu büyük bir kötülüktür.

(3) İnsanlar çoğu zaman kendi inançsızlıklarını, apaçık imansızlıklarını dindar bir görüntü çizerek gizlerler. Burada karıların ve çocuklarının tutsak edileceği endişesini dile getirirler (14:3). Ölümüne korktuklarını kabul edip yardım için Tanrı’ya dönmek yerine, dolaylı olarak Tanrı’yı, eşleri ve çocukları için kendilerinden daha az endişe duymakla suçlarlar.

(4) Bu nedenle verilen ceza tam olarak suça uygundur: birkaç istisna dışında, yetişkin nesil, çocukları (bu kadar endişe duydukları çocuklar) neredeyse kırk yıl sonra ülkeyi miras almadan önce çölde ölür (14:20-35).

(5) Geçmişteki başarısızlıklar için üzülen ama Tanrı’nın sözüne boyun eğmeye kararlı olmayan bir tür tövbe vardır. İsraililer yas tutar ve Tanrı artık onlara siper ve güç olmayacağı için buna kalkışmamalarını söylemiş olmasına rağmen Vaat Edilmiş Topraklar’ı ele geçirmeye karar verirler. Musa haklı olarak bunun daha fazla itaatsizlikten başka bir şey olmadığını görür (14:41). Kaçınılmaz olarak acıları yüzünden bozguna uğrarlar (14:44-45).

Bu korkunç isyanın şu beş özelliği günümüzde de bilinmez değildir: Tanrı’nın sözünü bilmek ve ona itaat etmekle çok az ilgilenerek çoğunluğun dini görüşüne popüler bir bağlılık, belirgin bir inançsızlıktan kaynaklanan alaycı bir şekilde Tanrı’yı kayıtsızca reddetme, korku ve inançsızlığı gizleyen dindar bahaneler, cesur Hristiyan çalışmasını öldüren geçici yargılar ve Tanrı’nın Sözünü dinlemek ve ona itaat etmek istemeyen, işleri düzeltmeye kararlı bir toplantıdan çıkan hatalı ve yüzeysel bir “tövbe”. Tanrı hepimize yardım etsin.

7 MAYIS

Çölde Sayım 15; Mezmur 51; Yeşaya 5; İbraniler 12

Suçluluk. Ne korkunç bir yük.

Bazen insanlar, gerçekte suçlu olmadıkları halde, muazzam bir öznel suçluluk –yani hissedilen suçluluk– taşırlar. Çok daha kötü olanı ise, muazzam bir nesnel suçluluk –yani yaşayan Tanrı'nın gözünde gerçekten iğrenç bir günahın suçlusu oldukları halde– taşımaları ve öyle katılmış olmalarıdır ki bunu bilmemeleridir.

Mezmur 51'in başlığı, Davut'un yazarken bilinçli olarak hem nesnel hem de öznel suçluluk duygusu taşıdığını ortaya koyar. Nesnel olarak, Bat-Şeva'yla zina yapmış ve kocası Uriya'nın öldürülmesini ayarlamıştır; öznel olarak, Natan'ın kıssası (2. Sam. 12; 16 Eylül tarihli bölüme bakın) Davut'un vicdanına kendi günahının büyüklüğünü göstermiş ve Davut utanç içinde yazmıştır.

(1) Davut günahını itiraf eder ve merhamet için yakarır (51:1-2). Daha önceki mezmurların bazalarına damgasını vuran aklanma çılgınlıklarının hiçbir yanısı yoktur. Suçlu olduğumuzda ve suçlu olduğumuzu bildiğimizde, başka bir yol mümkün değildir ve sadece bu yol yararlıdır. (2) Davut, suçunun Uriya'ya, Bat-Şeva'ya, gebe kalan çocuğa, hatta yargının bir kısmını taşıyan antlaşma halkına değil, öncelikle Tanrı'ya karşı olduğunu açıkça kabul eder (51:4). Tanrı kuralları koyar. Onları çiğnediğimizde, O'na karşı gelmiş oluruz. Ayrıca Davut, Tanrı'nın seçkin lütfu sayesinde tahtta oturduğunu bilir. Tanrı tarafından atanmış bir güven konumundan antlaşmaya ihanet etmek iki kat dehşet vericidir.

(3) Davut bu günahlar dizisinin, özellikle iğrenç olsa da tek başına olmadığını kabul edecek kadar dürüsttür. Bu, yürekte olanın, anne babamızdan miras aldığımız günah doğasının bir göstergesidir. Eğer içsel olarak temizlenmezsek, bize saf bir yürek ve kararlı bir ruh verilmezse, hiçbir şeyin yararı olmaz (51:5-6, 10).

(4) Davut için bu sadece zihinsel ya da havalı bir teolojik süreç değildir. Nesnel suçluluk duygusu ile öznel suçluluk duygusu öylesine birleşmiştir ki, Davut kendini baskı altında hisseder: kemikleri ezilmiştir (51:8), kendi günahından kaçamaz (51:3) ve kurtuluşunun sevinci dağılmıştır (51:12). Davut'un duasındaki şeffaf dürüstlük ve tutku, onun sıradan ya da kalıplaşmış bir arınma istemediğini ortaya koymaktadır.

(5) Davut bağışlanmanın tanıklık değerinin farkındadır ve bunu Tanrı'nın önünde neden bağışlanması gerektiğine dair bir argüman olarak kullanır (51:12-15). Elbette bu dolaylı olarak Tanrı'nın yüceliği için bir çağrıdır.

(6) Musa antlaşmasının kurban sisteminde olduğu gibi, Davut yine de daha temel öncelikleri benimser. Öngörülen kurbanlar, kırık bir ruhun, kırık ve pişman bir yüreğin kurban edilmesinden başka bir şey ifade etmez (51:16-19).

8 MAYIS

Çölde Sayım 16; Mezmurlar 52-54; Yeşaya 6; İbraniler 13

İsraililer'in çöldeki tarihini iki isyan öyküsü daha lekelemektedir (Çölde Sayım 16). Bunlardan *ilki* Korah, Datan ve Aviram tarafından tasarlanan komploydur. Ayaktakımı arasında değil, sayıları 250 kadar olan hatırı sayılır bir topluluk önderi arasında sorun çıkarırlar.

Musa'ya yönelttikleri eleştirilerin özü iki yönlüdür: (a) Musa'nın kendi üzerine çok fazla yük aldığını düşünürler. "Bütün topluluk, topluluğun her bireyi kutsaldır ve RAB onların arasındadır." (16:3). Musa'nın kendisini "RAB'bin topluluğundan" üstün tutmaya hakkı yoktur (16:3). (b) Musa'nın hizmet sicili başarısızlıklarla öylesine lekelenmiştir ki, ona güvenilemez. Onları "süt ve bal akan bir ülkeden" (16:13) çıkarmış, onlara çok şey vaat etmiş ama gerçekte onları çöle götürmüştür. Öyleyse neden halkın "başına geçsin" (16:13)?

Yaptıkları muhakeme, yaşadıkları zorluklara odaklanan, tüm otoriteye içeren, Mısır'dan nasıl kurtarıldıklarına dair kısa hafızaları olan, Tanrı'nın dikkatle açıkladığı hiçbir şeye değer vermeyen ve retorik anlık çekiciliğine kapılan ama kendi kutsal antlaşma yeminlerine değer vermeyen kişiler arasında belli bir inandırıcılığa sahip olacaktı. Onların torunları bugün çok sayıdadır. Tüm inanların rahipliği ve tüm Hristiyan topluluğunun kutsal olduğu gerçeği adına, Tanrı'nın Hristiyan liderler hakkında *söylediği* diğer şeyler hızla geçiştirilmektedir. Bu adil olma iddialarının ardında, çoğu zaman, kızgınlıklarla beslenen çıplak bir güç arzusu yatmaktadır.

Elbette, Hristiyan kilisesindeki her öndere aynı hürmet gösterilmemelidir: bazıları kilisenin kurtulması gereken kendini beğenmiş sonradan görmelerdir (örneğin, 2. Korintliler 10-13). Protesto edenlerin hepsi de Korah ve arkadaşlarının başına gelen yargıyla lanetlenmiş değildir: Luther ve Calvin gibi, Whitefield ve Wesley gibi ve onlardan önce Pavlus ve Amos gibi bazıları gerçek reformculardır. Ancak bizimki gibi otorite karşıtı bir çağda, reformcuların Tanrı'nın sözlerine tutkulu bir bağlılıkla mı şekillendiklerini yoksa bu sözleri kendi bencil amaçları için mi kullandıklarını her zaman kontrol etmek gerekir.

İkinci isyanda, acınası kızgınlıklarla beslenen "bütün İsrail topluluğu" (16:41) Musa ve Harun'a karşı söylenerek, onları bir gün önce isyancıları öldürmekle suçlarlar –sanki onları yutmak için toprağı açabilirlermiş gibi. Binlerce kişi ölür, çünkü topluluk bir bütün olarak Tanrı'nın kutsallığını, iddialarının ayrıcalığını, isyancılara karşı gazabının kaçınılmazlığını, hor görülmeyle reddettiğini hâlâ kavrayamamıştır.

Peki, bizim neslimiz neden bağışlansın?

9 MAYIS

Çölde Sayım 17-18; Mezmur 55; Yeşaya 7; Yakup 1

Bir düzeyde, **Çölde Sayım 17'deki** kısa hesap, önceki bölümdeki isyanların raporunu tamamlar. Tanrı, Harun'un kâhinlik yetkisine meydan okuyan İsraililer'in sürekli yakınmasından kurtulmak ister (17:5). Bu nedenle her oymağın atalarından gelen önderinin değneği dikkatle etiketlenir ve Musa'nın talimatıyla Buluşma Çadırı'nda saklanır. Tanrı, seçtiği kişiye ait değneğin filizleneceğini önceden bildirir.

Musa kendisine söyleneni yapar. Ertesi sabah on iki asayı getirir. Harun'un asası ve sadece onun asası tomurcuklanmıştır –gerçekten de tomurcuklanmış, çiçek açmış ve bâdem üretmiştir. Bu asa Tanrı'nın talimatıyla gelecek kuşaklar için korunur. İsraililer'e gelince, isyanlarının sadece Harun ve Musa gibi iki adama karşı değil, diri Tanrı'ya karşı olduğunu anlarlar. Şimdi şöyle haykırırlar: “Yok olacağız! Öleceğiz! Hepimiz yok olacağız! RAB'bin Konutu'na her yaklaşan ölüyor. Hepimiz mi yok olacağız?” (17:12-13).

Bu açıklamadan ne anlamalıyız?

(1) İsraililer'in tepkisi kısmen iyidir, ama yine de korkunç derecede eksiktir. Bu olay, en azından şimdilik, isyanlarının sadece Musa ve Harun'a karşı değil, yaşayan Tanrı'ya karşı olduğunu görmelerini sağlaması açısından iyidir. Tanrı korkusu iyi bir şey olabilir. Ancak bu daha çok Tanrı'yı çok iyi tanımayan insanların korkusuna benziyor. Yok edilmekten korkarlar, ama bunun sonucunda Tanrı'ya daha çok bağlanmazlar. Çölde Sayım 20 ve 21'de halk yine sızlanıp homurdanmaktadır; tomurcuklanan değneğin bu mucizevi gösterisi uzun süre hiçbir işe yaramamıştır. Bu da korkunç derecede gerçekçidir: Kilise, kısa bir süre içinde dağılan ya da yozlaşan güçlü uyanışların uzun bir tarihine sahiptir.

(2) Tanrı'nın, kâhinlik görevlerini yalnızca atanmış başkâhinin yerine getirebileceği gerçeğine neden bu kadar önem verdiği sorulmalıdır. Buradan, tüm Hristiyan önderlere bu şekilde saygı göstermemiz gerektiği sonucunu çıkarmalıyız. Kanonik çerçeve içinde, Harun'un tomurcuklanan değneğiyle ilgili anlatımda bundan çok daha fazlası söz konusudur. Asıl mesele, *sadece* Tanrı'nın belirlediği başkâhinin kâhinlik görevini yerine getirmek için Tanrı tarafından kabul edilebilir olduğudur. Çölde Sayım 18'in ilk satırlarında açıkça belirtildiği gibi, sadece Harun, oğulları ve ailesi “kutsal yere ilişkin suçtan sorumlu tutulacaktır.” Yeni Ahit ısrarla şöyle der: “Kimse başkâhin olma onurunu kendi kendine alamaz; ancak Harun gibi, Tanrı tarafından çağırılırsa alır.” (İbr. 5:4). *Mesih de öyle* (İbr. 5:5)! Sadece Tanrı'nın atadığı kâhin bunu yapabilir.

10 MAYIS

Çölde Sayım 19; Mezmurlar 56-57; Yeşaya 8:1-9:7; Yakup 2

Amerikan paralarının üzerinde “Tanrı’ya güveniniz” yazar. Çoğulcu çağımızda, “Hangi Tanrı?” diye sormak mantıksız değildir. Bu sorunun cevabı açık bir şekilde İncil’deki Tanrı olsa bile, sanırım çoğu insan Tanrı’ya duyulan bu güveni oldukça özel ya da mistik bir şekilde düşünecektir. Tanrı’ya güveni bir tür dini sezgi, dindarca bir duyarlılık olarak düşünmek, bu güvenin neleri içerdiğine dair sadece en belirsiz algıya sahip olmak rahatsız edici derecede kolaydır.

Davut böyle bir yanılısma içinde değildir. **Mezmur 56**’da iki kez, dolaylı olarak güvendiği Tanrı’yı tanımlaması, güvenin doğasına dair bir içerik verir. Davut şöyle yazar: “Sana güvenirim korktuğum zaman. Tanrı’ya, *sözünü övdüğüm* Tanrı’ya Güvenirim ben, korkmam. İnsan bana ne yapabilir?” (56:3-4, vurgu eklenmiştir). Tekrar: “Sözünü *övdüğüm* Tanrı’ya, *sözünü övdüğüm* RAB’be, Tanrı’ya güvenirim ben, korkmam; insan bana ne yapabilir?” (56:1011, vurgu eklenmiştir).

Her iki pasajda da Davut, Tanrı’ya güvenmenin korkusunun tek çözümü olduğunu kavrar: “ *Sana güvenirim korktuğum zaman. Tanrı’ya, sözünü övdüğüm Tanrı’ya Güvenirim ben, korkmam. İnsan bana ne yapabilir?*” Mezmurun başlığı Davut’un bu mezmuru Gat’ta yaşadığı korkunç deneyimden kısa bir süre sonra yazdığını gösterir (1. Sa.21:10-15). Saul’dan kaçarken Davut Filist topraklarında saklanmış ve öldürülmesine ramak kalmıştı. Deli numarası yaparak kaçtı. Kuşkusuz çok korkmuştu ve korkusu içinde Tanrı’ya güvendi ve hayatını kurtaran olağanüstü bir eylemi gerçekleştirecek gücü buldu.

Ancak bizim amacımız açısından, Davut’un güvenini itiraf etmesindeki çarpıcı unsur, bir cümleyi tekrarlamasıdır. Üç kez, *sözünü övdüğüm* Rab Tanrı’dan söz eder. Bu bağlamda, bu tanımlamayı ortaya çıkaran özel sözcük muhtemelen Davut’un bu koşullar altında ona *neden bu* kadar tam olarak güvenebildiğiyle ilgilidir. Davut’un övdüğü bu “sözün” ne olduğuna dair en olası aday, Tanrı’nın ona krallığı verme ve onu bir hanedanın başı olarak kurma vaadidir. İçinde bulunduğu koşullar o kadar vahimdir ki, imansızlık daha açık bir şekilde haklı görülebilir. Ama Davut, *sözünü övdüğüm* Rab’be güvenir.

İhtiyacımız olan şey konuşan Tanrı’ya imandır, konuşan Tanrı’nın söylediklerine sıkı sıkıya bağlı olan Tanrı’ya imandır. O zaman, korkunç koşulların ortasında bile, sözünden dönmeyen Tanrı’da derin bir huzur bulabiliriz. Şeffaf bir şekilde, böyle bir iman Tanrı’nın vahiysel sözlerine dayanır.

11 MAYIS

Çölde Sayım 20; Mezmurlar 58-59; Yeşaya 9:8-10:4; Yakup 3

Tevrat'ta ilk okunduğunda **Çölde Sayım 20:1-13**'ün sonucundan daha cesaret kırıcı olan pek az bölüm vardır.

Yine de anlatı bazı ince karmaşıklıklar taşıyor. Daha çok olağan yakınmalarla başlar. Halkın ihtiyacı gerçektir: susamışlardır (20:2). Ancak Rab'be alçakgönüllülükle yakarmak ve O'nun kendi halkının ihtiyaçlarını karşılayacağına güvenmek yerine, Musa'yla tartışırlar ve onu her zamanki gibi suçlarlar: kölelikte daha iyi durumdaydılar, çöldeki yaşamları dayanılmazdır gibi.

Musa ve Harun Rab'bin yüzünü ararlar. Tanrı'nın görkemi onlara görünür (20:6). Tanrı özellikle, "Halkın gözü önünde su fışkırması için kayaya buyruk verin" der (20:8). Ama Musa'nın canına tak etmiştir. Kalabalığı toplar ve "Ey siz, başkaldıranlar, beni dinleyin! Bu kayadan size su çıkaralım mı?" diye bağırır. (20:10) –ki bu retorik soru ilk bakışta biraz iddialı görünmektedir. Sonra kayaya iki kez vurur ve su fışkırır. Ancak Rab Musa ve Harun'a şöyle der: "Madem İsraililer'in gözü önünde benim kutsallığımı sayarak bana güvenmediniz, bu topluluğu kendilerine vereceğim ülkeye de götürmeyeceksiniz" (20:12).

Üç gözlem:

(1) Tanrı, "Madem bana yeterince *itaat etmedin...*" demez; "Madem benim kutsallığımı sayarak bana güvenmediniz" der. Elbette resmi bir itaatsizlik vardı: Tanrı konuş dedi ve Musa kayaya vurdu. Ancak Tanrı sorunun daha derinlerde olduğunu anlar. Halk Musa'yı yıpratmıştır ve Musa da aynı şekilde karşılık verir. Verdiği yanıt sadece kayaya vurmaktan değildir, baskı altında acı ve gösterişli hale gelen bir adamın yanıtıdır (bu kesinlikle herhangi birimizin daha iyisini yapacağını söylemek değildir!). Buharlaşan şey Tanrı'ya olan şeffaf güvendir: Tanrı kutsal sayılarak onurlandırılmamaktadır.

(2) Pentatuk'u bir bütün olarak okuyun: son nokta Musa'nın ülkeye girmemesidir. Eski Ahit'in ilk yedi kitabı okunduğunda, eski antlaşmanın halkı dönüştürmediği görülecektir. Kanonik olarak bu önemli bir derstir: *Yasa hiçbir zaman kurtarmak ve dönüştürmek için yeterli olmamıştır.*

(3) Mesih'in kayanın antitezi olduğunu gösteren 1. Korintliler 10:4'ün ışığında, Tanrı'nın Mısır'dan Çıkış 17:1-7'de kayaya vurulmasında ısrar etmesinin ve burada bunu yasaklamasının nedeninin, sembol yüklü bir noktaya değinmek için harika bir fırsat algılaması olduğu sonucuna direnmek zordur: Yaşam veren akarsuların aktığı nihai Kaya'ya bir kez vurulur ve bir daha vurulmaz.

12 MAYIS

Çölde Sayım 21; Mezmurlar 60-61; Yeşaya 10:5-34; Yakup 4

Tunç yılanın kısa anlatımı (Çölde Sayım 21:4-9), Yuhanna 3:14-15'te İsa'nın kendisi tarafından atıfta bulunduğu için, muhtemelen benzer kısalıktaki diğer Eski Ahit anlatımlarından daha iyi bilinmektedir: "Musa çölde yılanı nasıl yukarı kaldırıdıysa, İnsanoğlu'nun da öylece yukarı kaldırılması gerekir. Öyle ki, O'na iman eden herkes sonsuz yaşama kavuşsun." İsa'nın çizdiği paralelliğin doğası nedir?

Çölde Sayım bölümünde, halkın çölde Tanrı tarafından yönlendirilen yollarına devam ederken, "yolda sabırsızlandıkları, Tanrı'ya ve Musa'ya yakındıkları" anlatılır (21:4-5). Hatta Tanrı'nın onlar için sağladığı günlük yiyecek olan man ekmeğine karşı bile sızlanırlar: "Bu sefil yiyecekten tiksiniyoruz" (21:5). Bunun üzerine Rab zehirli yılanlardan oluşan bir salgın şeklinde yargı gönderir. Birçok kişi ölür. Halk cezanın ağırlığı altında Musa'ya, "RAB'den ve senden yakınmakla günah işledik" diye itirafta bulunur (21:7). Musa'ya Tanrı'ya aracılık etmesi için yalvarırlar. Tanrı Musa'ya bir yılan yapmasını ve onu bir direğin üzerine koymasını söyler; "Isırılan herkes ona bakınca yaşayacaktır" (21:8). Böylece Musa tunçtan bir yılan yapar ve onu bir direğin üzerine yerleştirir.

Burada Tanrı'nın yaptıklarını yargılayan ve önderlerini sorgulayan nankör bir halk vardır. Tanrı'nın yargısıyla karşı karşıyadırlar ve bu yargıdan kurtulmanın tek yolu, Tanrı'nın bizzat sağladığı ve sadece tunç yılanı bakarak elde edebilecekleri bir karşılıktır.

Nikodim'in durumu Yuhanna 3'te de çok farklı değildir. Açılış sözleri kendisini İsa'yı yargılayabilecek kapasitede gördüğünü göstermektedir (Yuhanna 3:1-2), oysa İsa'nın neden bahsettiğini gerçekten çok az anlamaktadır (3:4, 10). Dünya mahkûmdur ve mahvolmaktadır. Tek umudu Tanrı'nın sağladığı karşılıktadır –bir direğe asılmış başka bir şeyde ya da daha doğrusu çarpmıha gerilmiş *birinde*. Bu, Yuhanna'nın müjdesinde "yukarı kaldırılmış" ifadesinin ilk geçtiği yerdir. Bölümler ilerledikçe, İsa'nın çarpmıha gerilmesi için neredeyse teknik bir ifade haline gelir. Tek çare, Tanrı'nın yargısından tek kaçış, Tanrı'nın sağladığı bu hükme bakmaya bağlıdır: Sonsuz yaşama sahip olmak istiyorsak, "yukarı kaldırılmış" olan İnsanoğlu'na iman etmeliyiz.

Bu kelime hala bize geliyor. Büyük mırıldanmalar suçlu bir imansızlığın işaretidir. Er ya da geç bunun hesabını Tanrı'ya vereceğiz. Tek umudumuz direğe asılmış Olan'a bakmaktır.

13 MAYIS

Çölde Sayım 22; Mezmurlar 62 63; Yeşaya 11-12; Yakup 5

Geçenlerde beni özel teoloğu olarak görevlendirmek istediğini söyleyen bir adam tarafından arandım. Daha sonra tekrar aradığında ya da yazdığında sorularını yanıtlamaya çalışacaktım.

Aklındaki rakamın ne olduğunu sorma zahmetine girmedim. Niyetini de sorgulamak istemedim: bana yardım etmek, hatta beni onurlandırmak ya da sadece parasını ödemek istemiş olabilir. Ancak kendi güdülerimin ne kadar kolay bozulabileceğini bildiğimden, onunla bu tür bir anlaşmaya girmemin mümkün olmadığını söyledim. Vaizler kendilerini yaptıkları iş için *para alan kişiler* olarak görmemelidir. Aksine, hizmet etmekte özgür olabilmeleri için Tanrı halkı tarafından desteklenirler. Eğer bana yazar ya da arar ve sorular sorarsa, her yıl aldığım sayısız soruya cevap verip vermeme konusunda kullandığım kriterleri kullanarak memnuniyetle cevap vermek için elimden geleni yaparım.

Çölde Sayım 22 Balam'ın öyküsünü anlatmaya başlar. Karmakarışık yaşamı bize çok şey öğretir, ama bu ilk bölümde öne çıkan ders, bir vaizin ya da bir peygamberin maddi refah uğruna bağımsızlığını feda etmesinin ne kadar tehlikeli olduğudur. Para sevgisi er ya da geç vaizliği yozlaştıracaktır.

Balam'ın Tanrı'nın bir peygamberi olması, tek gerçek Tanrı hakkında gerçek bilgiye sahip olan insanların hâlâ var olduğunu gösterir. İbrahim'in çağrısı ve İsrail ulusunun yükselişi, tek egemen Yaratıcı'yı bilen başkalarının olmadığı anlamına gelmez: Melkisedek'e tanık olun (Yaratılış 14). Dahası, Balam açıkça güçlü bir peygamberlik armağanına sahipti: Zaman zaman Tanrı'dan gelen gerçek kehanetlerde bulunuyordu. Bu gizemli armağan hakkında, onun açılıp kapatılamayacağını ve gerçek bir kehanet iletiyorsa, içeriğini kendisinin kontrol edemeyeceğini kavrayacak kadar bilgi sahibiydi. Sadece Tanrı'nın ona söylemesi için verdiği şeyleri söyleyebilirdi.

Ancak bu, Balak'ın para teklifini arzulamasına engel olmadı. Balak, Balam'ı vudu büyücüsüne benzer yarı büyülü bir karakter, gelip nefret edilen İsraililer'i lanetleyecek biri olarak görüyordu. Tanrı Balam'ın Balak'la gitmesini kesin bir dille yasaklar, çünkü O, Balak'ın lanetlenmesini istediği halkı kutsamıştır. Balam Tanrı'nın başının etini yer; Tanrı yumuşar ve Balam'ın gitmesine izin verir, ama sadece Tanrı'nın söylediklerini yapması koşuluyla (22:20). Aynı zamanda Tanrı Balam'ı yargılamak için ona karşı durur, çünkü Balam açgözlü bir yürekle hareket etmektedir. Sadece eşekle ilgili mucizevi olay, dilini gerçekten tutması için ona yeterli korkuyu aşılar (22:32-38).

Asla Tanrı Sözü'nün bir satıcısı olmaya tenezzül etmeyin.

14 MAYIS

Çölde Sayım 23; Mezmurlar 64 65; Yeşaya 13; 1. Petrus 1

Balam aldığı bildirileri kontrol edemeyeceğini kabul eder (Çölde Sayım 23). Kendisine bir bildiri verileceğinden bile emin olamaz: “Olur ki, RAB karşıma çıkar” der (23:3).

“RAB Balam’a ne söylemesi gerektiğini bildirir” (23:5) ve bu haber 7-10. ayetlerdeki bildirilerde açıklanır. (1) Şiirsel bir biçimde söylenen bu mesaj gerçek peygamberin bağımsızlığını ortaya koyar. Kendisini çağıran Balak olmasına rağmen Balam şöyle sorar: “Tanrı’nın lanetlemediğini ben nasıl lanetlerim? RAB’bin yıkımını istemediği kişinin yıkımını ben nasıl isteyebilirim?” (23:8). (2) Bu ilk bildirinin son bölümü İsraililer’in kendilerini yansıtır. Kendilerini diğer uluslardan farklı görürler –ne de olsa Tanrı’nın antlaşma halkıdır– ve bu nedenle asimile edilmeyeceklerdir (23:9). Sadece sayıları çok artmakla kalmayacak

(“Kim Yakup soyunun tozunu ve İsrail’in dörtte birini sayabilir?”), aynı zamanda doğru oldukları, eninde sonunda görkemli bir sonla karşılaşan insanlar oldukları ilan edilecektir (23:10).

Balak kolay kolay pes etmez ve Rab Balam’a ikinci bir bildiri verir (23:18-24). Burada aynı temalar tekrarlanır ve güçlendirilir. (1) Balam İsrail için sadece bereket bildirebilir. Sonuçta, Balak Balam’ın bir kez daha denemesini istedi diye Tanrı fikrini değiştirecek değildir. “Tanrı insan değil ki, yalan söylesin; insan soyundan değil ki, düşüncesini değiştirsin” (23:19). Her halükârda, Balam sadece “kutsama buyruğu almakla” kalmamış, aynı zamanda buyruğa itaatsizlik etmiş olsa bile, açıkça itiraf eder, “O kutsadı, ben değiştiremem.” (23:20). “Yakup soyuna yapılan büyü tutmaz; İsrail’e karşı falcılık etkili olmaz” (23:23). (2) İsrail’le gelince, orada hiçbir talihsizlik ya da sefalet görülmez, çünkü “Tanrıları RAB aralarında” (23:21). Mısır’dan Çıkış’ın Tanrısı onların Tanrısı olduğu için, yaban öküzünün gücüne sahiptirler ve düşmanlarına karşı zafer kazanacaklardır (23:22, 24).

İki gözlem: (1) Balak batıl inançlı insanların dine yaklaşımını temsil eder. Onlar için din, kutsamaları artırmaya ve lanetleri azaltmaya hizmet eder. Tanrılar bana hizmet eder ve ehlileştirilemezlerse kızar ve hüsrana uğrarım. (2) İsraililer’in kasvetli isyanlarına dair art arda gelen haberlerden sonra, onların bu kadar övüldüğünü duymak şaşırtıcıdır. Ama elbette bunun nedeni, onları ayakta tutan ve güçlendirenin *Tanrı olmasıdır*. Eğer Tanrı halkını kutsarsa, onlara karşı hiçbir lanet ayakta kalmaz. Ve bu bildirinin *kaynağı Tanrı olduğuna göre*, bu *Tanrı’nın olaylara bakış açısıdır* ve bizim en büyük güven ve umut kaynağımızdır.

15 MAYIS

Çölde Sayım 24; Mezmurlar 66 67; Yeşaya 14; 1. Petrus 2

Birçok “övgü korosu” çağında, insanlar bizim neslimizin özellikle övgü konusunda zengin olduğunu düşünmeye meyillidir. Kuşkusuz övgü konusunda, kasvetli takım elbiseleri ve ağırbaşlı ayinleriyle eski moda ilahilerini söylemekle meşgul olan anne babalarımızdan ve büyükanne ve büyükbabalarımızdan daha çok şey biliyoruz.

Bu konularda basmakalıp yargılarla değerlendirme yapmak düşüncenin beraklaşmasına yardımcı olmaz. Bazı yaşlı insanların şüphelerine rağmen, çağdaş övgü ifadelerinin tümü anlamsız ve sığ değildir; bazı gençlerin şüphelerine rağmen, önceki nesilden gelen tüm övgü biçimleri, anlık ve çağdaş olan lehine terk edilmemelidir.

Ancak 66. Mezmur’un övgüsünde ifade edilen ve bugün neredeyse hiç duyulmayan iki unsur vardır ve bunların hem övgümüze hem de düşüncelerimize yeniden dahil edilmesine şiddetle ihtiyaç vardır.

İlki 66:8-12’de bulunur. Burada mezmur yazarı, “ Hayatımızı koruyan, ayaklarımızın kaymasına izin vermeyen” diye Tanrı’yı öven Tanrı halkını dinlemeleri için dünya halklarını davet ederek başlar. Sonra mezmur yazarı doğrudan Tanrı’ya hitap eder ve Rab Tanrı’nın onları koruduğu *bağlamdan* söz eder: “Sen bizi sınadın, ey Tanrı, gümüş arıtır gibi arıttın. Ağa düşürdün bizi, sırtımıza ağır yük vurdun. İnsanları başımıza çıkardın, ateşten, sudan geçtik. Ama sonra bizi bolluğa kavuşturdun.” (66:10-12).

Bu çok çarpıcı. Mezmur yazarı Tanrı’ya, antlaşma halkını sınadığı, onları olağanüstü zor koşulların baskısı altında arıttığı ve bu deneyim boyunca onları desteklediği için teşekkür eder. Bu anlayışlı, tanrısal bir imanın tepkisidir. Tanrı’ya sadece denemeden kurtulduklarında ya da kendilerini mutlu hissettiklerinde teşekkür edenlerin dudaklarından duyulmaz.

İkincisi mezmur yazarının çaresiz haykırışını doğrulukla ilişkilendirir: “Ağzımla O’na yakardım, övgüsü dilimden düşmedi. Yüreğimde kötülüğe yer verseydim, *Rab beni dinlemezdi. Oysa Tanrı dinledi beni*, kulak verdi duamın sesine.” (66:17-19, vurgu eklenmiştir). Bu, doğru çabalarımızla onun lütfunu hak ettiğimiz için Rab’bin bize yanıt verdiği anlamına gelmez. Aksine, Tanrı’yla kişisel ve antlaşmaya dayalı bir ilişki içine girdiğimiz için, ona bağlılığımızı, imanımızı ve itaatimizi borçluyuz. Bunun yerine günahı içimizde beslersek ve sonra yardım için Tanrı’ya başvurursak, neden acilen hak ettiğimiz yargı ve azapla karşılık vermesin? Yüz çevirebilir ve egemen bir şekilde günahın çirkin gidişatına izin verebilir.

Neslimizin övgüyü doğrulukla, tapınmayı itaatle ve Rab’bin yanıtını temiz bir yürekle birleştirmeye umutsuzca ihtiyacı vardır.

16 MAYIS

Çölde Sayım 25; Mezmur 68; Yeşaya 15; 1. Petrus 3

Tanrı'nın halkını yenmenin birden fazla yolu vardır.

Balak, Balam'dan İsraililer'i lanetlemesini istedi (Çölde Sayım 22-24). Balam, ilahi yaptırım tehdidi altında, sadece Tanrı'nın kendisine söylemesi için verdiği şeyleri söyleyip durdu. Fakat burada, **Çölde Sayım 25'te** oldukça farklı bir taktik keşfediyoruz. Moavlı kadınlardan bazıları İsraili erkeklerden bazılarına ziyarete davet ettiler. Bu ziyaretlerden bazıları kendi tanrılarının şenliklerine ve kurbanlarına gidiyordu. İlişkiler ortaya çıktı. Kısa süre içinde hem cinsel ahlaksızlık hem de bu putperest tanrılara (25:1-2), özellikle de Peor'un Baal'ına (*Rab*) açıkça tapınma başladı (25:3). "RAB bu yüzden onlara öfkeleni." (25:3).

Sonuç kaçınılmazdır. Artık İsraililer Moav'ın gazabıyla değil, Yüce Tanrı'nın gazabıyla karşı karşıyadır. Bir salgın hastalık ordugâhı kasıp kavurur ve 24.000 kişiyi öldürür (25:9). Pinehas en sert eylemi gerçekleştirir (25:7-8). Günümüz çoğulculuğunun koşulları altında, hatta kilisenin uygulamaya yetkili olduğu yaptırımların doğasına göre değerlendirsek (örn. 1Ko. 5), Pinehas'ın bu adam ve kadını idam etmesi dehşet uyandıracak ve ilkel barbarlık suçlamalarına yol açacaktır. Ancak bu teokratik ulusun kabul ettiği antlaşmaya göre, hem açık zina hem de putperestlik için öngörülen yaptırımın ölüm cezası olduğunu hatırlarsak ve bu antlaşmanın şartlarına uyarak (halkın kendilerini adadığı) Pinehas'ın vebayı bir kenara bırakarak sayısız binlerce hayatı kurtardığını algıyorsak, eylemi barbarlıktan çok ilkeli görünür. Kuşkusuz bu yargı, ne kadar şiddetli olursa olsun, gelecek olan yargıyla karşılaştırıldığında hiçbir şey değildir.

Ancak ben iki gözlem üzerinde daha duracağım.

İlk olarak Moav, halkı Tanrı'nın yargısını çekecek eylemlerde bulunmaya teşvik ederek İsrail'i yok etmenin bir yolunu bulmuştu. İsrail sadece Tanrı güçlü olduğu için güçlüydü. Eğer Tanrı ulusu terk ederse, halk çok az şey yapabilirdi. Balam'ın bildirilerine göre, İsraililer "tek başına yaşayan ve uluslardan kendini soyutlayan bir halk" olacaklardı (23:9). Bu antlaşmayı bozma olayındaki kötülük, artık putperest uluslardan farksız olmak istemeleridir.

Batı'daki kiliseyi kaçınılmaz olarak Tanrı'nın öfkeli yargısını üzerimize çekecek davranışlara sürükleyen ayartmalar nelerdir?

İkincisi, daha sonraki pasajlar bu gelişmelerin sıradan "kız-oğlan buluşması" olmadığını, *Balam'ın tavsiyelerinden kaynaklanan resmi bir politika* olduğunu ortaya koymaktadır (31:16; krş. 2. Petrus 2:16; Vahiy 2:14). Resmi durumlarda sadakatini koruyan ve özellikle kişisel kazanç umudu varsa, bir yandan da aşağılık tavsiyelerde bulunan, uzlaşmaya varmış bir peygamberin sefil görüntüsüyle karşı karşıyayız.

17 MAYIS

Çölde Sayım 26; Mezmur 69; Yeşaya 16; 1. Petrus 4

Bir düzeyde, **69. Mezmur Davut'un** Tanrı'ya içini döktüğünü, olağanüstü baskılar ve rakiplerle yüzleşirken yardım için yalvardığını gösterir. Burada şiirsel bir biçimde sunulan tüm koşulları yeniden yapılandıramayabiliriz, ancak Davut kendisine yakın insanlar tarafından ihanete uğramıştır ve ıstırabı aşîkârdır.

Başka bir düzeyde, bu mezmur Yeni Ahit yazarları tarafından alıntılanan ya da yorumlanan zengin bir metin deposudur: “Yok yere benden nefret edenler saçlarımdan daha çok.” (69:4; bkz. Yuhanna 15:25); “Kardeşlerime yabancı, annemin öz oğullarına uzak kaldım.” (69:8; bkz. Yuhanna 7:5); “Çünkü evin için gösterdiğim gayret beni yiyip bitirdi” (69:9; bkz. Yuhanna 2:17); “Sana edilen hakaretlere ben uğradım” (69:9; bkz. Rom. 15:3); “ama benim duam sanadır, ya RAB. Ey Tanrı, sevginin bolluğuyla, güvenilir kurtarışınla uygun gördüğünde yanıtla beni” (69:13; bkz. Yeşaya 49:8; 2. Korintliler 6:2); “yiyeyeğime zehir katılar, sirke içirdiler susadığımda.” (69:21; bkz. Matta 27:48; Markos 15:36; Luka 23:36); “...sirke içirdiler *susadığımda*.” (69:21; bkz. Matta 27:34; Markos 15:23; Yuhanna 19:28-30); “İssız kalsın konakları, çadırlarında oturan olmasın!” (69:25; bkz. Matta 23:38; Elçilerin İşleri 1:20); “Yaşam kitabından silinsin adları, doğrularla yan yana yazılmasınlar!” (69:28; bkz. Luka 10:20).

Bu tür alıntılarının ve imaların tek bir bölümde yoğunlaşması açısından bu mezmur dikkate değerdir. Elbette hepsi aynı türden değildir ve bu kısa incelemenin hepsini değerlendirmesi mümkün değildir. Ancak bunlardan birkaçı önemli bir kalıba girer. Bu mezmur Davut tarafından yazılmıştır. (Başlıktaki bu atıftan kuşku duymak için iyi bir neden yoktur.) Davut sadece “büyük Davut'un daha büyük Oğlu”nu (ilahi yazarının dediği gibi) ortaya çıkaran hanedanın başı değildir, aynı zamanda birçok yönden gelecek kral için bir model, onun için bir örnek –dilerseniz bir tip– olur. Yeni Ahit yazarlarının mantığı budur. Bu muhakemenin sağlam temellere dayandığını göstermek yeterince kolaydır. Burada sonuca bir göz atmak yeterlidir. Eğer Kral Davut Tanrı uğruna hor görülmeye katlanabildiyse (69:7), Tanrı uğruna kardeşleri tarafından reddedilmeye katlanan nihai Kral'dan ne kadar daha fazla katlanabilir (69:8). Davut Rab'bin evi için gayretliyse, İsa'nın öğrencileri onun tapınağı temizlemesinde ve ilgili sözlerinde kendi gayretinden bir şeyler görmeyi nasıl başaramamış olabilirler (Yuhanna 2:17)?

Gerçekten de Yeni Ahit yazarlarının zihninde, bu tür pasajlar Yeşaya 53'te ortaya çıkan “Acı Çeken Hizmetkâr” temasıyla bağlantılıdır ve burada Kral Davut ve onun nihai varisi ve Rabbi ile bağlantılıdır.

18 MAYIS

Çölde Sayım 27; Mezmurlar 70-71; Yeşaya 17-18; 1. Petrus 5

Hristiyanların çoğu, bir erkek ya da kadının Hristiyan olmadan önce nasıl verimsiz ve açık bir aşağılanma ya da en azından sessiz bir çaresizlik içinde bir yaşam sürdüğünü anlatan tanıklıkları dinlemiştir. Rab Mesih'e gerçek iman kişisel bir devrim yaratmıştır: eski alışkanlıklar yok edilmiş, yeni arkadaşlar ve bağlılıklar kurulmuş, anlam ve yön verecek yeni bir yön bulunmuştur. Umutsuzluğun olduğu yerde şimdi sevinç vardır; kargaşanın olduğu yerde şimdi huzur vardır; endişenin olduğu yerde şimdi bir ölçüde huzur vardır. Ve Hristiyan evlerinde yetişmiş olan bazılarımız içten içe, çürümüş bir geçmişten din değiştirmiş olsaydık belki de daha iyi olabilir miydi diye merak etmişizdir.

Mezmun yazarının görüşü bu değildir. "Çünkü umudum sensin, ey Egemen RAB, gençliğimden beri dayanağım sensin. Doğduğum günden beri sana güveniyorum, beni ana rahminden çıkararak sensin" (Mez. 71:5-6). "Ey Tanrı, çocukluğumdan beri beni sen yetiştirdin, senin harikalarını hâlâ anlatıyorum" (71:17). Gerçekten de bu arka plan nedeniyle, mezmun yazarı aradan geçen yıllara sakince bakar ve Tanrı'dan yaşlılıkta da lütfunu esirgememesini diler: "Yaşlandığımda beni reddetme, gücüm tükendiğinde beni terk etme!" (71:9). "Ama ben her zaman umutluyum, sana övgü üstüne övgü dizeceğim" (71:14). "Yaşlanıp saçlarıma ak düşse bile terk etme beni, ey Tanrı, gücünü gelecek kuşağa, kudretini sonrakilere anlatana dek" (71:18).

Kuşkusuz bu sözleri mezmun yazarının kaleminden çıkarmak için Tanrı tarafından özel koşullar kullanılmıştır. Bununla birlikte, duruşun kendisi paha biçilmezdir. Yaşamlarının ilerleyen dönemlerinde din değiştirenlerin en düşünceli olanları, ilk yıllarının çoğunu boşa harcamamış olmayı dilerler. Şimdi çok değerli inciyi bulduklarına göre, tek pişmanlıkları onu daha önce bulamamış olmalarıdır. Daha da önemlisi, dindar Hristiyan evlerinde yetişenler gençliklerinden itibaren Kutsal Yazılar'la yoğrulurlar. Kutsal Yazılar'da ve kişisel deneyimlerinde kendi yüreklerinin sapkınlığını ortaya çıkaracak çok şey vardır; ahlaksızlığın ne demek olduğunu keşfetmek için sosyopat olmaları gerekmez. Geçmişlerine rağmen işledikleri günahlardan yeterince utanacaklar, daha kötü bir geçmişe sahip olmayı dilemek yerine (!), bazen sahip oldukları avantajlarla bu kadar az şey yaptıkları için utanç içinde başlarını öne eğecekler ve Tanrı'nın lütfu dışında düşemeyecekleri hiçbir suç ve günah olmadığını açıkça kabul edeceklerdir.

Açık ara en iyisi, tanrısal bir miras için minnettar olmak ve yaşlılığınızı geçirmenizi sağlayacak lütuf için Tanrı'ya yakarmaktır.

19 MAYIS

Çölde Sayım 28; Mezmur 72; Yeşaya 19-20; 2. Petrus 1

Bir Davudî kralın tahta çıkışını ya da saltanatını anlatan mezmurların özelliklerinden biri, dilin ne kadar sık “tepeye” çıktığıdır. Bu özellik yerleşik Davudî tipolojisiyle birleşerek bu mezmurlara ikiz bir odak noktası kazandırır. Bir yandan Davudî krallarından birinin (başlığa göre bu durumda Süleyman’ın) biraz abartılı tasvirleri olarak okunabilirler; diğer yandan okuyucuyu bir Davut’tan, bir Süleyman’dan ya da bir Yoşya’dan daha fazlasını beklemeye davet ederler.

72. Mezmur’da da durum böyledir. Bir yandan Davudî hükümdar adaletle yönetecekti ve mezmurun büyük bir kısmının bu temaya ayrılmış olması tamamen uygundur. Özellikle, mazlumların, “yoksulların çocuklarının” (Mez. 72:4), “dayanağı olmayan düşkünün” (72:12) tarafını tutmalıdır. Zalime ve mağdura karşı çıkacak, adaleti ve istikrarı tesis edecek, aksi takdirde baskı ve zorbalığa maruz kalacak olanları kurtaracaktır (72:14). Onun hükümdarlığı, kendisi de “doğruluğun meyvesi (NIV)” olan gönençle tanımlanacaktır (72:3 –Bati’nın hızla unuttuğu bir nokta). Ülkeye altın akacak; halk hükümdarları için dua edecek; ülkenin her yerinde buğday bollayacaktır (72:15-16).

Öte yandan, kullanılan dilin bir kısmı fevkalade abartılıdır. Bunların bir kısmı diğer eski Yakın Doğu krallarının övülme biçimiyle uyumludur. Bununla birlikte, Davut tipolojisi ve yükselen Mesih beklentisiyle birleştiğinde, daha özel bir şey duymamak zordur. “Güneş ve ay durdukça, kral kuşaklar boyunca yaşasın” (72:5) –bu hanedan için doğru olabilir ya da tamamen insan olan bir Davudî kral için abartılı bir dilek olabilir, ama kelimenin tam anlamıyla sadece bir Davudî kral için doğrudur. “Egemenlik sürsün denizden denize, Fırat’tan yeryüzünün ucuna dek!” (72:8) –ki bu da hoş bir belirsizlik içerir. “Denizler” Akdeniz ve Celile’den başka bir şey değil midir? İbranice (olabileceği gibi) daha muhafazakâr bir şekilde “ülkenin sonu” olarak mı çevrilmelidir? Ama kesinlikle hayır. Çünkü sadece “çöl oymakları” (yani komşu topraklardan gelenler) onun önünde eğilmeyecek, aynı zamanda Tarşış –İspanya!– ve diğer uzak ülkelerin kralları da ona vergi getireceklerdir (72:9-10). Dahası: “Bütün krallar önünde yere kapansın, bütün uluslar ona kulluk etsin!” (72:11). “Güneş durdukça adı var olsun, onun aracılığıyla insanlar kutsansın” (72:17) –İbrahimi antlaşmanın hayal edilebilecek kadar açık bir yankısı (Yaratılış 12:2-3).

Süleyman’dan daha büyük biri geldi. (Matta 12:42)

20 MAYIS

Çölde Sayım 29; Mezmur 73; Yeşaya 21; 2. Petrus 2

Kötülerin sık sık ve şeffaf bir şekilde elde ettikleri refahtan rahatsız olan insanlara 73. Mezmur'dan daha fazla yardım eden pek az Mezmur vardır.

Asaf kıskırtıcı bir çift dizeyle başlar: “Tanrı gerçekten İsrail’e, yüreği temiz olanlara karşı iyidir.” Bu paralellik İsrail halkının temiz yürekli *olduğunu mu* ima etmektedir? Pek değil; bu ne tarihle ne de bu mezmurla bağdaşır. O halde ikinci satır, ilk satırın bir sınırlaması olmalıdır. Yüreği temiz *olmayanlar* bu mezmurda çok zengin bir şekilde tanımlanan kötülerle bir tutulmalı mıdır? Belki, ama çarpıcı olan, sonraki satırların kötülerin kötülüğünü değil, Asaf’ın kendi yüreğinin günahını betimlemesidir. “Kötülerin gönencini gördükçe” kendi yüreği saf değildi (73:3). Onları kıskanıyordu. Görünüşe göre bu kıskançlık onu tüm ahlaki ve dini dengesini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya bırakana kadar kemirdi: “Ayakları neredeyse tökezlemişti” (73:2).

Asaf’ı kötülere çeken şey, birçoğunun huzur, sağlık ve mutluluk timsali gibi görünmeleridir (73:4-12). Kibirlerinin bile bir çekiciliği vardır: Onları diğerlerinden üstün kılar. Zenginlikleri ve güçleri onları popüler yapar. En kötü hallerinde, korkuya karşı tam bir bağımsızlık kazanmış gibi görünerek Tanrı’yı görmezden gelirler. “Hep tasasız, sürekli varlıklarını artırıyorlar” (73:12).

Belki de doğruluk para etmiyordu: “Anlaşılan boş yere yüreğimi temiz tutmuşum, ellerimi yıkamışım suçsuzum diye” (73:13). Asaf kendini bu adımı atmaya bir türlü ikna edemez: Bunun “senin çocuklarına” (73:15), yani Asaf’ın sadakat duyduğu ve bir önder olarak sorumluluk hissettiği Tanrı’nın halkına korkunç bir ihanet anlamına geleceğinin farkındadır. Ancak tüm bu düşünceler ona “zor geliyordu” (73:16), ta ki üç şeyin farkına varana kadar. *Birincisi*, uzun vadede kötüler süpürülüp atılacaktır. Asaf mabede girdiğinde, kıskanmaya başladığı kişilerin “sonlarını” (73:17-19, 27) düşündü ve artık onları kıskanmadı.

İkincisi, Asaf’ın kendisi, Tanrı’yı gerçekten tanıyan ve O’na teslimiyet içinde yürüyen herkesle birlikte, hem bu yaşamda hem de gelecek yaşamda kötülerden çok daha fazlasına sahiptir. “Yine de sürekli seninleyim” diye övünür Asaf; “Sağ elimden tutarsın beni. Öğütleriyle yol gösterir, beni sonunda yüceliğe eriştirirsin” (73:23-24)

Üçüncüsü, Asaf artık acısının ne kadar çirkin bir günah olduğunu görür (73:21-22) ve bunun yerine Tanrı’ya yaklaşmaya ve Tanrı’nın tüm yaptıklarını duyurmaya karar verir (73:28).

21 MAYIS

Çölde Sayım 30; Mezmur 74; Yeşaya 22; 2. Petrus 3

Birkaç yıl önce “üçüncü dünya” olarak adlandırılan ve yoksulluğuyla bilinen bir ülkede biraz zaman geçirdim. Ancak o ülkenin kültüründe beni en çok etkileyen şey ne yoksulluğu ne de çok zenginler ile çok yoksullar arasındaki uçurumdur –bu konularda yeterince okumuş olduğum için şaşırmadım ve başka yerlerde de benzer trajedilere tanık olmuştum– ama her yerde bulunan, salgın halindeki yolsuzluktu.

Burada, Batı’da, parmak sallamak için iyi bir konumda değiliz. Şüphesiz daha az açık rüşvet alıyoruz; şüphesiz rüşvet ve komisyonların kurumsallaşmasını biraz daha zorlaştıran birçok devlet hizmeti için yayınlanmış fiyatlarımız var; şüphesiz en azından kâğıt üzerinde dürüstlüğü iyi bir şey olduğunu, bir erkeğin ya da kadının sözünün eri olması gerektiğini, açgözlülüğün kötü bir şey olduğunu savunan yeterince Hristiyan mirası var –her ne kadar günümüzde bu değerlere gerçekte olduğundan çok daha fazla saygı duyulsa da. Öyle olsa bile, dünyanın açık ara en davacı ulusuyuz. Mühendislerden çok daha fazla avukat yetiştiriyoruz (Japonya’nın tam tersi). Bugünlerde en basit anlaşma bile katılımcıları koruyan bir yığın hukuki metinle çevrelenmek zorunda. Bunun büyük bir kısmı, pek çok kişi ve şirketin sözünde durmamasından, doğru olanı yapmaya çalışmamasından ve ellerinden gelse karşı tarafı kazıklamaya çalışmasından kaynaklanıyor. Bir yalan ancak yakalandığınızda utanç vericidir. Sözler ve vaatler gerçeğe bağlılıktan ziyade istediğinizi elde etmek için birer araç haline gelir. Ciddi evlilik yeminleri bir hevesle bir kenara atılır ya da şehvetin ateşiyle çözülür. Ve elbette, evlilik antlaşmalarını, iş antlaşmalarını ve kişisel antlaşmaları kolayca terk ediyorsak, Tanrı’yla olan antlaşmayı terk etmek de aynı derecede kolaydır.

Yaşamın bir alanında doğruyu söylemek ve sözünü tutmak diğer alanlara da yayılır; tersine, bir alandaki sadakatsizlik genellikle diğer alanlara da yayılır. Bu nedenle, Musa antlaşmasında şu sözler yer alır: “RAB şöyle buyurdu: ‘Eğer bir adam RAB’be adak adar ya da ant içerek kendini yükümlülük altına sokarsa, verdiği sözü bozmayacak, ağzından her çıkanı yerine getirecek.’” (Çölde Sayım 30:1-2). Bölümün geri kalanı, bireylerin bu tür yeminlerinin sadece bireysel meseleler olmayabileceğini; eş ya da aile yükümlülükleri olabileceğini kabul eder. Dolayısıyla, kültürün doğru bir şekilde düzenlenmesi için, Tanrı’nın kendisi bu antlaşma altında kimin bir yemini onaylamasına ya da iptal etmesine izin verildiğini belirtir; bu model ailedeki reislik ve sorumluluk hakkında bir şeyler söyler. Ancak temel mesele doğruyu söyleme ve sadakat meselesidir.

22 MAYIS

Çölde Sayım 31; Mezmurlar 75-76; Yeşaya 23; 1. Yuhanna 1

Toplumsal tapınmanın önemli işlevlerinden biri, Tanrı'nın yapmış olduğu harika şeylerin “yeniden anlatılmasıdır”. Dolayısıyla Mezmur 78:2-4: “Eski sırları anlatacağım, duyduğumuzu, bildiğimizi, atalarımızın bize anlattığını. Torunlarından bunları gizlemeyeceğiz; RAB’bin övgüye değer işlerini, gücünü, yaptığı harikaları gelecek kuşağa duyuracağız.” Benzer şekilde, daha kısa bir şekilde, **Mezmur 75:1**: “Sana şükrederiz, ey Tanrı, şükrederiz, çünkü sen yakınsın, harikaların bunu gösterir.” Aslında, *Yeni İngilizce Kutsal Kitap (NEB)* İbranice’ye biraz daha yakındır: “Adın, harika işlerinin öyküsünde bize çok yaklaştırıldı.” Tanrı'nın “adı”, O'nun lütfekâr kendini açıklamasının bir parçasıdır. Kim olduğunun bir ifşasıdır (Çık. 3:14; 34:5-7, 14). O halde Tanrı'nın “adı”, harika işlerinin öyküsünde bize çok yaklaştırılır: Yani Tanrı'nın kim olduğu, yaptıklarının anlamında açıklanır.

Bu nedenle Tanrı'nın yaptıklarının anlatılması, Tanrı'yı halkına yaklaştıran bir lütf aracıdır. Tanrı'nın yaptıklarını gözden geçirmek ve zihinlerinde düşünmek için hiç zaman harcamayan imanlılar, ister tek başlarına Kutsal Kitaplarını okuyor olsunlar, ister diğer imanlılarla birlikte tapınmada bulunsunlar, Tanrı'nın yakın olduğunu nadiren hissederlerse şaşırılmamalıdır.

Bu mezmurun Tanrı'yla ilgili olarak yaptığı vurgu, O'nun egemen düzenleyici, (bir yorumcunun ifadesiyle) “yüce düzenleyici” olduğudur. Böyle bir Tanrı'da dinlenmek bizim için harika bir şekilde dengeleyicidir. “Belirlediğim zaman gelince, doğrulukla yargılayacağım” (75:2) diyor Tanrı. Tanrı'nın sıkı denetimini “belirlenmiş zamandan” daha iyi anlatan bir kategori hayal etmek zordur. Yine de adalet olmadan salt kontrol kadercilik olurdu. Ancak bu

Tanrı sadece belirlenmiş zamanları belirlemekle kalmaz, aynı zamanda doğrulukla yargılar (75:2). Dahası, bu bozuk dünyada tüm sosyal düzeni tehdit eder gibi görünen dehşet verici olaylar vardır. Başka bir yerde Davut, “Temeller yıkılırsa, ne yapabilir doğru insan?” diye düşünür. (11:3). Ama burada rahatlarız, çünkü Tanrı'nın kendisi şöyle der: “Yeryüzü altüst olunca üzerindekiyle, ben pekiştireceğim onun direklerini” (75:3). Bu yüzden kendilerini toplumun temel direği sanan kibirli gerektiği gibi uyarılır: “Övünmeyin artık!” (75:4). Tanrı kötülere şöyle der: “Kaldırmayın başınızı! [*başınızı* –İbranice'den birebir çevirisi “boynuzunuzu” demektir– cesur bir güvenle savuran bir koç gibi]; Tepeden konuşmayın!” (75:5).

Tanrı'nın harika işlerini anlatın ve O'nun adını yakınlştırın.

23 MAYIS

Çölde Sayım 32; Mezmur 77; Yeşaya 24; 1. Yuhanna 2

Asaf, imanlıların neyi hatırlamaları gerektiği sorusu üzerinde çok düşünmüş olmalıdır. Dün gördüğümüz Mezmur 75, Tanrı'nın "adını" yakınlaştırmak için Tanrı'nın yaptıklarının yeniden anlatılması olan tanrısal "anlatımın" gücünü övmektedir. Hatırlamanın ve yeniden anlatmanın önemi 78. Mezmur'un kalbinde yer alır. Ve burada **Mezmur 77'de** Asaf bu temadaki bir başka unsuru daha vurgular.

Asaf kendini büyük bir sıkıntı içinde bulur (77:1). Bunun nedenlerini bilmiyoruz, ama çoğumuz Tanrı'nın öldüğünü ya da umursamadığını düşündüğümüz "ruhun karanlık gecelerinden" geçmişizdir. Asaf o kadar umutsuzdu ki uyuyamıyordu; gerçekten de Tanrı'yı kendisini uykudan alıkoymakla suçlar (77:4). Koşulların gece saatlerinde sevinçle şarkı söylediği kadar parlak olduğu diğer zamanların anıları (77:6) sadece onu daha da bunaltır. Acı, retorik sorular listesini renklendirir: "Rab sonsuza dek mi bizi reddedecek? Lütfunu bir daha göstermeyecek mi? Sevgisi sonsuza dek mi yok oldu? Sözü geçerli değil mi artık? Tanrı unuttu mu acımayı? Sevecenliğinin yerini öfke mi aldı?" (77:7-9).

Asaf'ın odaklanmaya karar verdiği şey, Tanrı'nın geçmişte kendini güçle ortaya koyduğu tüm yollardır. Şöyle yazar: "Sonra kendi kendime, "İşte benim derdim bu!" dedim, "Yüceler Yücesi gücünü göstermiyor artık." (77:10) –başka bir deyişle, yıllar boyunca Tanrı'nın tüm güç gösterilerine, eylemlerine başvurur. "RAB'bin işlerini anacağım, evet, geçmişteki harikalarını anacağım. Yaptıkları üzerinde derin derin düşüneneceğim, bütün işlerinin üzerinde dikkatle duracağım." (77:11-12). Mezmurun geri kalanında Asaf ikinci şahsa geçer, doğrudan Tanrı'ya hitap eder ve Tanrı'nın antlaşma halkıyla olan ilişkilerini tanımlayan sayısız lütuf ve güç eylemlerinden bazılarını hatırlar. Belaları, Mısır'dan Çıkış'ı, Kızıldeniz'in geçilişini, Tanrı'nın halkını "Musa ve Harun'un eliyle" nasıl yönettiğini hatırlar (77:13-20).

Hristiyanların hatırlaması gereken daha çok şey vardır. Asaf'ın Kutsal Yazıları okuyarak Mısır'dan Çıkış'ı "hatırladığı" gibi, biz de daha fazla Kutsal Yazıya sahibiz. Sadece Asaf'ın hatırladıklarını değil, bilmediklerini de hatırlıyoruz: Sürgün, sürgünden dönüş, Mesih'in gelişini beklediğimiz uzun yıllar. Enkarnasyon'u, İsa'nın yaşam ve hizmet yıllarını, sözlerini ve kudretli eylemlerini hatırlıyoruz. Hepsinden önemlisi, ölümünü ve dirilişini, Pentikost'ta ve sonrasında Ruh'un güçlü işleyişini hatırlarız.

Ve hatırladıkça imanımız güçlenir, Tanrı'ya bakışımız yenilenir ve umutsuzluk ortadan kalkar.

24 MAYIS

Çölde Sayım 33; Mezmur 78:1-39; Yeşaya 25; 1. Yuhanna 3

78. **Mezmur'un** açılış ayetleri başlangıçta biraz şaşkınlık yaratır. Asaf okuyucularını (ve eğer bu söyleniyorsa, dinleyicilerini) öğretisini duymaya, ağzından çıkan sözleri dinlemeye davet eder (78:1). Ardından, “Özdeyişlerle söze başlayacağım, eski sırları anlatacağım” diye duyurur (78:2). Beklenti artar; sanki Asaf sahneye çıkmadan önce gizlenmiş olan yepyeni şeyler duyacakmışız gibi gelir. Daha sonra bu “eski sırları” tanımlar: bunlar “duyup bildiklerimiz, atalarımızın bize anlattıklarıdır” (78:3). O halde, daha önce gizli olan yeni bir vahiyden mi söz ediyor, yoksa sadece İsrailoğulları'nın ortak mirasını mı gözden geçiriyor? Ve neden bu noktada amacının, en azından bir kısmının bunları gelecek kuşağa duyurmak olduğunu ekliyor? (78:4) Üç gözlem:

İlk olarak, “özdeyişler” olarak çevrilen sözcük geniş bir anlam yelpazesine sahiptir. Anlatımsal benzetmelere, bilgece sözlere, aforizmalara ve diğer çeşitli biçimlere işaret edebilir. Burada Asaf, söyleyeceklerini bu mezmuru karakterize eden şiirsel yapılar ve bilgece karşılaştırmalarla söyleyeceğinden daha fazlasını kastetmiyor gibi görünmektedir.

İkinci olarak, bu mezmurun içeriği hem eskidir –”duyduklarımız, bildiklerimiz, atalarımızın bize anlattıkları”– hem de yenidir, “eski sırlardır.” Bu mezmur bir grup “tarihsel mezmur “dan biridir, yani Tanrı halkının Tanrısıyla olan bazı deneyimlerini gözden geçiren mezmurlardır. Mezmurun büyük bir bölümü Mısır'dan Çıkış'a ve onu çevreleyen belalar, Kızıldeniz'in geçilmesi, man verilmesi gibi olaylara odaklanır. Mezmur bizi Davut'un hükümdarlık dönemine götürür (bu da Asaf'ın Davut'un zamanında ya da daha sonra yaşadığını gösterir). Yine de bu mezmur o tarihin çıplak gerçeklerinin sadece bir tekrarı değildir. Bu tarihten bazı dersler çıkarmak için tasarlanmıştır; dikkat çekilmediği takdirde gözden kaçabilecek dersler. Bu dersler arasında isyanın üzücü örnekleri, Tanrı'nın artan öfkesinde kendini tutması, onları tekrar tekrar kurtararak gösterdiği lütuf ve daha fazlası yer alır. Bu dersler çıplak metinde “gizlidir”, ama oradadırlar ve Asaf onları ortaya çıkarır.

Üçüncüsü, Asaf (1) Kutsal Yazılar ve Tanrı'nın yolları hakkındaki derin bilginin gerçekleri bilmekten daha fazlası anlamına geldiğini, aynı zamanda Tanrı'nın ne yaptığını görmek için ortaya çıkan kalıpları kavramak anlamına geldiğini; (2) Tanrı'nın antlaşma halkının hiçbir zaman yok olmaktan bir nesilden fazla uzak olmadığını, bu nedenle bu biriken anlayışı bir sonraki nesle aktarmanın son derece hayati olduğunu anlar.

25 MAYIS

Çölde Sayım 34; Mezmur 78:40-72; Yeşaya 26; 1. Yuhanna 4

“Çölde kaç kez O’na başkaldırdılar, ıssız yerlerde O’nu gücendirdiler! Defalarca denediler Tanrı’yı, incittiler İsrail’in Kutsalını.” (Mezm. 78:40-41). Böylece Asaf, bu mezmurdaki ana noktalarından birini özetlemek için resitali sırasında duraklar. Asaf’ın değindiği bazı dramatik noktalar şu şekilde özetlenebilir:

(1) Tanrı halkının tekrarlanan isyanı sadece itaatsizlik olarak değil, Tanrı’yı sınamak olarak da sunulur. Bu, isyanın çok iğrenç, çok iğrenç olan unsurlarından biridir. Bu isyana ağır dozda “yüzüne vurma” damgasını vurur; Tanrı’yı dolaylı olarak güçsüzlükle, zalimlikle, bencillikle, düşüncesizlikle, akılsızlıkla suçlayan çirkin bir imansızlık örneğidir. Kronik ve tekrarlanan imansızlık “tavırla” her zaman Tanrı’yı sınıma unsuruna sahiptir. Tanrı bu konuda ne yapacaktır? Elçi Pavlus’un çöl yıllarında insanların davranışlarında aynı modeli tanımlaması ve kendi zamanındaki Hristiyanları uyarması şaşırtıcı değildir: “Yine bazıları gibi Rab’bi denemeyelim. Böyle yapanları yılanlar öldürdü. Kimileri gibi de söylenip durmayın. Söylenenleri ölüm meleği öldürdü. Bu olaylar başkalarına ders olsun diye onların başına geldi; çağların sonuna ulaşmış olan bizleri uyarmak için yazıya geçirildi.” (1Ko. 10:9-11).

(2) Bölümün ilk kısmı Tanrı’nın gazabının halkın isyanı örneğine cevap verdiğini belirtmesine rağmen, aynı zamanda Tanrı’nın her seferinde “çok kez öfkesini tuttuğunu, bütün gazabını göstermediğini” ısrarla vurgular (78:38). Ama şimdi durum daha da kötüleşmektedir. Sonunda putperestlik o kadar büyük boyutlara ulaşır ki “Tanrı bunları duyunca çok öfkeleni, İsrail’i büsbütün reddetti.” (78:59). Bağlam, Asaf’ın aklındaki şeyin, Rab’bin sandığının Filistliler tarafından ele geçirilmesine izin verdiğinde Tanrı’nın halk üzerindeki yargısı olduğunu göstermektedir: “Kudretini tutsaklığa, görkemini düşman eline teslim etti.” (78:61; krş. 1Sa. 4:5-11), bu da halkın düşmanlarının elinde korkunç bir yıkımla karşı karşıya kalmasını gerektiriyordu.

(3) Kapanış ayetleri (78:65-72), çölün, yargıçların ve Saul’un saltanatının sefil yıllarına Tanrı’nın yanıtı olarak Yahuda’nın ve Davut’un lütufkâr seçimine odaklanır. “Böylece Davut onlara dürüstçe çobanlık etti, becerikli elleriyle onlara yol gösterdi.” (78:72). Enkarnasyon’un bu tarafında yaşayan Hristiyanlar Davut’un soyu için özellikle minnettardır.

(4) Hristiyanlar 78. Mezmur’un öyküsünün nasıl geliştiğini bilirler. Davut’un hanedanı yozlaşır; Tanrı’nın gazabı daha da artar ve Sürgün başlar. Ancak daha kötü bir gazap ve daha görkemli bir sevgi çarmıhta sergilenecekti.

26 MAYIS

Çölde Sayım 35; Mezmur 79; Yeşaya 27; 1. Yuhanna 5

Vaat Edilmiş Topraklar'ın on iki oymağa paylaştırılması için planlar yapılırken, Levi dışlanmıştı. Levililer'e miraslarının Tanrı'ya ait olduğu, kendilerine kabile toprakları verilmeyeceği, ancak diğer İsraililer'den toplanan ondalıklarla desteklenecekleri söylendi (Çölde Sayım 18:20-26). Yine de yaşayacak bir yere ihtiyaçları vardı. Bu nedenle Tanrı her oymağın Levililer için bazı kentler ve hayvanları için de çevredeki otlaklar ayırmasını buyurdu (Çölde Sayım 35:15). Levililer Buluşma Çadırı'ndaki görevlerinin yanı sıra halka Tanrı'nın yasasını da öğretecekleri için, bu toprak düzenlemeleri Levililer'i en çok iyilik yapabilecekleri yerlere dağıtma avantajına sahipti. Dahası, onların dağılmış olduğu topraklar Levililerin elinden asla çıkmayacaktı (Lev. 25:32-34).

Bu bölümde yer alan bir başka özel toprak düzenlemesi de altı "sığınak kenti"nin belirlenmesidir (35:6-34). Bunlar Şeria Irmağı'nın bir yakasında üç, diğer yakasında üç olmak üzere Levililer'e tahsis edilen kırk sekiz kentten seçilecekti. Kasten ya da kazayla bir başkasını öldüren kişi bu kentlerden birine kaçabilecek ve ailesinin öcünü alanların gazabından korunabilecekti. Kan davalarının bilinmediği bir dönemde, bu durum resmi adalet sistemi katilin suçluluğunu ya da masumiyetini tespit edene kadar ortamı soğutma etkisi yaratıyordu. Eğer ikna edici kanıtlarla suçlu bulunursa (35:30), katil idam edilecekti. İnsan Yaratılışı 9:6'da ortaya konan ilkeyi hatırlıyor: Tanrı'nın suretinde yaratılmış olan insanları öldürenler o kadar aşağılık bir şey yapmışlardır ki, nihai yaptırım zorunludur. Mantık caydırıcılık değil, değerlerle ilgilidir (bkz. Çölde Sayım 35:31-33).

Öte yandan, cinayet kazara işlenmişse ve katil bu nedenle cinayetten mumsa, kolayca taburcu edilip evine gönderilemez, ancak başkâhinin ölümüne kadar sığınak kentte kalması gerekir (35:25-28). Katil ancak o zaman atalarının mülküne dönebilir ve normal hayatına devam edebilirdi. Başkâhinin ölmesini beklemek birkaç gün ya da on yıl sürebilirdi. Eğer bu süre uzunsa, kurbanın ailesinden intikam almak isteyenleri sakinleştirmeye yarayabilirdi. Ancak metinde böyle bir gerekçe sunulmamıştır.

Katilin, başkâhinin ölümüne kadar sığınak kentte kalmasını şart koşan bu hükmün muhtemelen iki nedeni vardır. (1) Onun ölümü bir dönemin sonunu, bir diğerinin başlangıcını işaret ediyordu. (2) Daha da önemlisi, onun ölümü, Tanrı'nın suretini taşıyanlardan birinin ölümünün bedelini ödemek için birinin ölmesi gerektiğini simgeliyor olabilir. Hristiyanlar bu mantığın nereye varacağını bilirler.

27 MAYIS

Çölde Sayım 36; Mezmur 80; Yeşaya 28; 2. Yuhanna

Selofhat ve kızlarıyla ilk kez **Çölde Sayım 27:1-11**'de karşılaşırız. Normalde miras oğullara geçerdi. Fakat Selofhat'ın hiç oğlu yoktu, sadece Mahla, Noa, Hogla, Milka ve Tirsas adında beş kızı vardı. Selofhat çölde ölen kuşağa aitti. Kızları Musa'ya, sırf soyu kadın olduğu için neden onun soyunun miras almasının yasaklanması gerektiğini sordular. Musa'nın "onların davasını RAB'be götürdüğü" söylenir (27:5). Rab sadece kızların dilekçesi lehine karar vermekle kalmadı, aynı zamanda bu kararı İsrail'deki benzer durumlar için düzenli hale getiren bir yasa sağladı (27:8-11).

Ancak **Çölde Sayım 36**'da bu kuralla ilgili yeni bir durum ortaya çıkar. Selofhat ailesinin mensup olduğu Manaşşe aile reisleri, kızlarının kendi kabileleri dışındaki İsraililerle evlenmesi durumunda ne olacağını sorarlar. Evlenirken miraslarını da *yanlarında* getirirler ve bu miras oğullarına geçer, ama oğulları babalarının kabilesine ait olur ve böylece yüzyıllar boyunca kabile topraklarının büyük ölçüde yeniden dağıtılması ve kabileler arasında potansiyel olarak büyük eşitsizlikler olabilir. Bu konuda da Rab'bin kendisi hüküm verir (36:5). "Miras bir oymaktan öbür oymağa geçmeyecek. Her İsrail oymağı aldığı mirasa bağlı kalacak." (36:9). O halde yapılması gereken Selofhat'ın kızlarının kendi oymaklarından erkeklerle evlenmeleridir; Selofhat'ın kızları bu karara seve seve uyarlar (36:10-12).

Bu durum hassasiyetlerimizi rencide ediyorsa, nedenini düşünmeliyiz.

(1) Pragmatik olarak, biz bile herkesle *evlenemeyiz*: neredeyse her zaman kendi son derece sınırlı arkadaş ve tanıdık çevremiz içinde evleniriz. Yani İsrail'de çoğu insan kendi kabilesi içinde evlenmek *ister*.

(2) Daha da önemlisi, bireycilik ("istediğimle evlenirim") ve âşık olma ("elimizde değildi; bir anda oldu ve âşık olduk") lehine Batılı önyarguları miras aldık. Kuşkusuz bu sosyal geleneklerin avantajları vardır, ancak bunlar sadece sosyal geleneklerdir. Dünyadaki insanların çoğunluğu için evlilikler ya ebeveynler tarafından ayarlanır ya da daha büyük olasılıkla, en azından Batı'dakinden çok daha fazla aile onayı ile yürütülür. Özgürlük sevgimiz hangi noktada, geniş aile ve kültüre –ya da bu durumda Tanrı'nın adil toprak dağılımı sağlayan lütufkâr antlaşma yapısına– çok az ilgi göstererek bireyci benmerkezciliğe dönüşür?

Elbette kendi kültürümüzde ve yeni bir antlaşma altında yaşıyoruz. Ve bizim de kiminle evleneceğimiz konusunda Kutsal Kitap'ın getirdiği kısıtlamalar vardır (örneğin, 1Ko. 7:39). Daha da önemlisi, evrenin bizim ritmimize göre dans etmesi gerektiğini düşünmek gibi iğrenç bir putperestlikten kaçınmalıyız.

28 MAYIS

Yasa'nın Tekrarı 1; Mezmurlar 81-82; Yeşaya 29; 3. Yuhanna

“Ağzını iyice aç, doldurayım!” (Mez. 81:10): sembolizm şeffaftır. Tanrı en derin ihtiyaçlarımızı ve özlemlerimizi karşılamaya tamamen istekli ve muktedirdir. Dolaylı olarak sorun, sağladığı yiyeceklerin tadını çıkarmak için ağzımızı bile açmamamızdır. Sembolizm son ayette tekrar karşımıza çıkar: Kötüler son-suza dek sürececek bir cezaya çarptırılırken, “Oysa sizleri en iyi buğdayla besler, kayadan akan balla doyururdum.” (81:16).

Elbette Tanrı fiziksel yiyecekten daha fazlasından söz etmektedir (daha az olmasa da). Hem

Mezmurlar'da hem de Pentatuk'un anlatı bölümlerinde ortak bir ortam vardır. Tanrı, halkı Mısır'daki köleliklerinden lütufkâr ve olağanüstü bir şekilde kurtarmış, onların kendi sıkıntı çılgınlıklarına yanıt vermiştir. “Sırtındaki yükü kaldırdım” der Tanrı. “Sıkıntıya düşünce seslendin, seni kurtardım” (81:6-7). Ardından, bu bölümün başında alıntılanan satıra yol açan pasaj gelir:

Dinle, ey halkım, seni uyarıyorum; Ey İsrail, keşke beni dinlesen! Aranızda yabancı ilah olmasın, Başka bir ilaha tapmayın! Seni Mısır'dan çıkaran Tanrının RAB benim.

Ağzını iyice aç, doldurayım! (81:8-10)

Tarihsel olarak, elbette, halkın tepkisi hayal kırıklığıydı: “Ama halkım sesimi dinlemedi, İsrail bana boyun eğmek istemedi” (81:11). Bu durumda, onlara ağız doluluğunun simgelediği tatmin vaat edilmemiştir. Tam tersine. Tanrı şöyle der: “Ben de onları inatçı yürekleriyle baş başa bıraktım, bildikleri gibi yaşasınlar diye.” (81:12).

Elbette putperestliğin doğası çağdan çağa değişir. Geçenlerde John Piper'dan bazı satırlar okudum: “Tanrı'ya duyulan açlığın en büyük düşmanı zehir değil, elmalı turtadır. Cennete olan iştahımızı körelten kötülerin ziyafeti değil, dünyanın sofrasında bitmek bilmeyen kemirmelerdir. Yetişkin videoları değil, her gece içtiğimiz önemsizliğin altın kuşak saatlerindeki salyalarıdır. Şeytan'ın yapabileceği tüm kötülöklere rağmen, Tanrı bizi sevgisinin ziyafet sofrasından alıkoyan şeyi tarif ederken, bunun bir parça toprak, bir boyunduruk öküz ve bir eş olduğunu söyler (Luka 14:18-20). Tanrı'ya duyulan sevginin en büyük düşmanı O'nun düşmanları değil, armağanlarıdır. Ve en ölümcül iştahlar kötülüğün zehrine değil, dünyanın basit zevklerine duyulan iştahlardır. Çünkü bunlar Tanrı'nın kendisine duyulan iştahın yerini aldığında, putperestlik zorlukla fark edilebilir ve neredeyse tedavi edilemez” (A Hunger for God [Wheaton: Crossway, 1997], 14).

“Ağzını iyice aç, doldurayım!”

29 MAYIS

Yasa'nın Tekrarı 2; Mezmurlar 83-84; Yeşaya 30; Yahuda

“Çünkü RAB Tanrı bir güneş, bir kalkandır. Lütuf ve yücelik sağlar; dürüstçe yaşayanlardan hiçbir iyiliği esirgemez. Ey Her Şeye Egemen RAB, ne mutlu sana güvenen insana!” (Mezm. 84:11-12).

Bu mezmurun büyük bir kısmı, eski antlaşmanın çocukları için tapınağın gölgesinde yaşamak anlamına gelen Tanrı'nın huzurunda kalmanın ayrıcalığı ve zevkiyle övünür. “Canım senin avlularını özlüyor, içim çekiyor, yüreğim, bütün varlığım sana, yaşayan Tanrı'ya sevinçle haykırıyor.” (84:2). “Kuşlar bile bir yuva, kırlangıç, yavrularını koyacak bir yer buldu senin sunaklarının yanında” (84:3). “Ne mutlu senin evinde oturanlara, seni sürekli överler!” (84:4; ayrıca bkz. 17 Nisan).

Peki ya bu mezmurun son iki ayetine ne demeli? Çok fazla şey vaat ederek aşırıya kaçmıyorlar mı? Mezmur yazarı, Tanrı'nın, dürüstçe yaşayanlardan “hiçbir iyi şeyi” esirgemediğinde ısrar eder. Hepimiz günah işlediğimize göre, sanırım bir kaçış maddesi var: Kim suçsuzdur? Tanrı'nın, yeni cennetin ve yeni dünyanın bu tarafında, yaşamları olabildiğince suçsuz olan pek çok insandan pek çok iyi şeyi esirgediği açık değil mi?

Ateş Arabaları filminde anılan ünlü İskoç Olimpiyat sporcusu Eric Liddell'i düşünün. Liddell Çin'de bir misyoner oldu. On yıl boyunca bir okulda öğretmenlik yaptı ve daha sonra müjdecilik yapmak üzere daha iç bölgelere gitti. Bu çalışma sadece zorlu değil, aynı zamanda tehlikeliydi de çünkü Japonlar giderek daha fazla ilerleme kaydediyordu. Sonunda diğer birçok Batılı ile birlikte gözetim altına alındı. Sefil kampta Liddell, hizmet ve neşenin parlayan bir ışığı, yıllardır ailelerini görmeyen birçok çocuk için bir dayanak noktası, fedakâr bir liderdi. Ancak serbest bırakılmalarından birkaç ay önce Liddell beyin tümöründen öldü. Kırk üç yaşındaydı. Bu hayatta üç kızından en küçüğünü hiç görmedi: karısı ve çocukları, Japonların yabancıları toplayan süpürgesinden önce Kanada'ya dönmüştü. Tanrı ondan uzun bir yaşamı, verimli hizmet yıllarını, kendi çocuklarını yetiştirme sevincini esirgememiş miydi?

Belki de en iyi yanıt Liddell'in en sevdiği ilahide yatmaktadır:

Sakin ol ruhum! Rab senin yanındadır; Sabırla taşı kederin ya da acının çarımını. Düzen ve rızkı Rab'be bırak;

Her değişimde, O sadık kalacaktır.

Sakin ol ruhum! En iyin, göksel Dostun Dikenli yollardan sevinçli sona götürür.

30 MAYIS

Yasa'nın Tekrarı 3; Mezmur 85; Yeşaya 31; Vahiy 1

Harika bir eşleşmedir: “Sevgi ve sadakat buluşacak”. Sonra başka bir eşleşme: “doğrulukla esenlik öpüşecek” (Mezm. 85:10). Daha yaşlı okuyucular Kral James Versiyonu'ndaki bu iki dizeden ilkini hatırlayabilirler: “Merhamet ve hakikat” bir araya gelir.

İngilizce'de “merhamet ve hakikat”, NIV'in “sevgi ve sadakatinden” oldukça farklıdır.

Ancak İbranice'de çok yaygın bir eşleştirme olan (86:15 ya da Çıkış 34:6'da olduğu gibi –23 Mart bölümüne bakınız) bu sözcükler her iki şekilde de tercüme edilebilir. İlk sözcük genellikle Tanrı'nın antlaşmaya dayalı sevgisini, antlaşmaya dayalı merhametini –hak etmeyen halkına dökülen katıksız antlaşmaya dayalı iyiliğini ya da lütfunu ifade eder. İkinci sözcüğün İngilizce çevirisi neye atıfta bulunulduğuna bağlı olarak değişir. Saba Kraliçesi Süleyman'a onun hakkında duyduğu her şeyin “doğru” olduğunu söylediğinde, kelimenin tam anlamıyla “gerçek” (1. Krallar 10) –yani, önermesel raporların gerçekliğe karşılık geldiğini– burada “sadakat” olarak çevrilen sözcüğü kullanır. “Doğru” bir rapor “sadık” bir rapordur; gerçek karakterde somutlaştığında, sadakattir.

Bu mezmurda kullanıldığı şekliyle kategoriler çağrışımsal olarak kullanılmıştır. İlk eşleştirmeyi okuduğunuzda, “Sevgi ve sadakat buluşacak”, bunları Tanrı'nın tanımları olarak okumak doğaldır: Tanrı antlaşmaya dayalı lütuf ya da sevginin ve son derece güvenilir sadakatin Tanrısıdır. İkinci eşleştirme de aynı şekilde ele alınabilir: Tanrı hem niteliksiz bir şekilde doğrudur hem de tüm esenliğin kaynağıdır. O'nda doğruluk ve esenlik öpüşür. Ancak bir sonraki ayette, ilk eşleştirmedeki ikinci sözcük ile ikinci eşleştirmedeki ilk sözcük bir araya getirilerek yeni bir düşünce ortaya konur: “Sadakat yerden biter, doğruluk gökten bakar” (85:11). Bütün mezmur bağlamında, halkın sadakati görünüşe göre Rab'bin doğruluğuyla bağlantılıdır: Birincisi yeryüzünden fıkkırırken, ikincisi gökten aşağı bakar. Olayları bu şekilde ele almak kesinlikle gerekli değildir, ancak mezmur yazarı şiirinin başlarında bağlantıları dolaylı olarak kabul eder: “Ya RAB, ülkenden hoşnut kaldın... Ey bizi kurtaran Tanrı... Bizi eski halimize getir. Ya RAB, sevgini göster bize... Halkına, sadık kullarına esenlik sözü verecek, yeter ki, *bir daha akılsızlık etmesinler*” (85:28, italikler eklenmiştir).

Bu eşleştirmeleri nasıl sıralarsak sıralayalım, sevgi ve sadakatin her ikisinin de Tanrı'ya ait olduğunu, doğruluk ve esenliğin O'nda buluşup öpüştüğünü hatırlamak hayati önem taşır. Bu nedenle, Tanrı hem adil hem de Oğlunu lütfedererek tanrısızları aklayan Kişi olabilir (Rom. 3:25-26). Tanrı'nın suretini taşıyanlar arasında sevgi ve sadakat ile doğruluk ve esenliğin el ele gittiğini, birlikte durduğunu ya da birlikte düştüğünü keşfetmek şaşırtıcı olmalı mıdır?

31 MAYIS

Yasa'nın Tekrarı 4; Mezmurlar 86-87; Yeşaya 32; Vahiy 2

Yasa'nın Tekrarı kitabının yapısı, bölgesel güçlerin tâbi devletleriyle yaptıkları eski antlaşmalarla ya da antlaşmalarla birçok ayrıntılı paralellik gösterir. Bu tür antlaşmaların bileşenlerinden biri, her iki tarafı da bu noktaya getiren tarihsel koşulların kısa ve seçici bir özeti olan bir tür tarihsel önsözdür. Tanrı'nın antlaşma halkı, Mısır'dan Çıkış'tan kırk yıl sonra (1:3) ve bütün bir nesil yok olmuşken, Vaat Edilmiş Topraklar'a ikinci kez yaklaşırken, Musa acilen antlaşmanın doğasını, artık mirasları olan kurtarmanın büyüklüğünü, isyanın üzücü tarihini ve her şeyden önce bu olağanüstü cömert antlaşma ilişkisine bağlı oldukları Tanrı'nın yüceliğini ve görkemini topluluğa vurgular.

Seçici tarihin üç bölümü **Yasa'nın Tekrarı 4'e giden** yolu hazırlar. Burada tarihsel inceleme büyük ölçüde sona ermiştir; şimdi bu tarihten alınan temel dersler eve götürülmektedir. Tanrı'nın yaptıklarını her zaman gözden geçirin ve hatırlayın. Tanrı bu muhteşem kurtuluşu size borçlu değildir. Tam tersine: "Atalarınızı sevdiği ve onların soyunu seçtiği için sizi büyük gücüyle Mısır'dan kendisi çıkardı" (4:37). Ama bazı zorunluluklar vardır. "Bu olaylar RAB'bin Tanrı olduğunu ve O'ndan başkası olmadığını bilesiniz diye size gösterildi" (4:35). "Bunun için, bugün RAB'bin yukarıda göklerde, aşağıda yeryüzünde Tanrı olduğunu, O'ndan başkası olmadığını bilin ve bunu aklınızdan çıkarmayın" (4:39). "Tanrınız RAB'bin sizinle yaptığı antlaşmayı unutmamaya, kendinize Tanrınız RAB'bin yasakladığı herhangi bir şeyin suretinde put yapmamaya dikkat edin. Çünkü Tanrınız RAB yakıp yok eden bir ateştir; kıskanç bir Tanrı'dır" (4:23-24). Başka bir deyişle, Tanrı'ya hizmet etmelidirler; ama Tanrı yalnızca O'dur. Her imanlı kuşağı bu gerçeği kabul etmeli ya da Tanrı'nın gazabıyla yüzleşmelidir.

Bu tarihsel anlatıdan çıkan birçok ders arasında, Musa için acı verici ve bizim için önemli olan nispeten küçük bir nokta sessizce ortaya çıkar. Musa halka defalarca kendisinin ülkeye girmesine izin verilmeyeceğini hatırlatır. Kayayla konuşmak yerine ona vurduğu zamana atıfta bulunmaktadır (Çölde Sayım 20; ayrıca 9 Mayıs tarihli bölüme bakınız). Ancak şimdi, günahının ve cezasının "sizin yüzünüzden" gerçekleştiğini söyler (Yasa'nın Tekrarı 1:37; 3:2327; 4:21-22). Elbette Musa kendi eyleminden sorumluydu. Ama halk dindar olsaydı, o ayartılmayacaktı. Onların ısrarlı imansızlığı ve sızlanmaları onu yıprattı.

Bu ilkenin Yeni Antlaşma'daki ifadesi üzerinde düşünün: İbraniler 13:17.

1 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 5; Mezmur 88; Yeşaya 33; Vahiy 3

88. Mezmur'da en çarpıcı olan şey hiçbir rahatlama olmamasıdır. Heman mezmura Rab'be yakararak başlar, cesaretinin kırıldığını çeşitli şekillerde açığa vurur ve mezmur kasvet ve umutsuzluk içinde sona erer. Cesaret kırıklığı ve umutsuzluğu ele alan mezmurların çoğu kasvetle başlar ve ışıkla biter. Bu mezmur ise kasvetle başlar ve daha derin bir kasvetle biter.

Heman söze başladığında, “beni kurtaran Tanrı” diye Rab'be yakarmasına rağmen (şiirin tamamındaki tek umut notu), “gece gündüz” Tanrı'nın önünde yakardığını ağlamaklı bir şekilde gözlemler (88:1). Açıkça duyulmadığını hissetmektedir (88:2, 14). Sadece zor durumda değildir, aynı zamanda ölüme yakın olduğunu da hisseder: “Çünkü sıkıntıya doydum, canım ölümler diyarına yaklaştı” (88:3). Gerçekten de Heman başkalarının kendisine ölüme mahkûmmuş gibi davranmasında ısrar eder (88:4-5). Bunun tek açıklaması ilahi gazap altında olduğudur: “Öfken üzerime çöktü; dalga dalga kızgınlığımla beni ezdin” (88:7; krş. 88:16). Yaşadığı acıların en küçüğü bütün dostlarını kaybetmiş olmasıdır (88:8).

Daha da kötüsü, Heman tüm yaşamının ölümün gölgesi altında geçtiğine inanmaktadır: “Düşkünüm, gençliğimden beri ölümler burun burunayım” diye yazar (88:15). Belki de birçok çirkin, kronik, ilerleyici hastalıklardan birinden muzdaripti? “Dehşetlerinin altında tükendim. Şiddetli gazabın üzerimden geçti, saçtığın dehşet beni yedi bitirdi. Bütün gün su gibi kuşattılar beni, çevremi tümüyle sardılar” (88:15-17).

Ancak mezmuru son derece acımasız kılan şey kapanış cümlesidir. Heman Tanrı'yı sadece yoldaşlarını ve sevdiklerini elinden almakla suçlamakla kalmaz, son tahlilde “Tek dostum karanlık kaldı” (88:18). Tanrı değil; karanlık.

Bu mezmurun birkaç çekici özelliğinden biri de tamamen dürüst olmasıdır. Elbette Tanrı'ya karşı dürüst olmamak hiçbir zaman akıllıca değildir; zaten ne düşündüğümüzü tam olarak bilir ve sahte övgü çığlıkları yerine dürüst incinme, öfke ve suçlama çığlıklarımızı duymayı tercih eder. Elbette onun bakış açısını anlamayı, yansıtmayı ve sempati duymayı öğrenmemiz daha iyi olacaktır. Ancak her durumda Tanrı'ya karşı dürüst olmak her zaman bilgelik yoludur.

Bu da bu mezmurdaki en önemli unsuru ortaya çıkarmaktadır. Burada kalemeye alınan feryatlar ve acılar, karanlık anlarını Tanrı'yı uzaktan kınamak için kullanan insanların ucuz ve düşüncesiz öfkesi, kendini beğenmiş agnostisizmin ya da kibirli ateizmin kendini beğenmiş eleştirisi değildir. Bu haykırışlar, tek gerçek yardım kaynağının tamamen farkında olarak Tanrı ile aktif bir şekilde ilişki kurmaktadır.

2 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 6; Mezmur 89; Yeşaya 34; Vahiy 4

Kutsal Kitap hakikatinin mirasını bir sonraki nesle aktarmanın önemiyle ilgili başka pasajlarla da karşılaştık. Bu tema **Yasa'nın Tekrarı 6'nın** kalbinde yatmaktadır. Özellikle altı çizilen yeni noktalar şunlardır:

(1) Eski İsraililer sonraki kuşaklara antlaşmanın Tanrısı'ndan *korkmayı* öğreteceklerdi. Musa halka şöyle öğretir: “Yaşamınız boyunca siz, çocuklarınızı ve torunlarınızı, size verdiğim bütün kurallara, buyruklara uyararak Tanrınız RAB'den korkun ki, ömrünüz uzun olsun.” (6:2). İleride bir oğul babasına yasaların ne anlama geldiğini sorduğunda, baba geçmişi, Mısır'dan Çıkışı ve antlaşmayı açıklayacaktır: “Sürekli üzerimize iyilik gelmesi ve bugün olduğu gibi sağ kalmamız için Tanrımız RAB bütün bu kurallara uymamızı ve kendisinden korkmamızı buyurdu.” (6:24). Çocuklarımıza Tanrımız RAB'den korkmayı öğretmek için hangi adımları attığımızı kendimize sorabiliriz; bu korkuyu kaprisli bir kötülükten *korkan bir dehşetle* değil, bu Tanrı'nın mükemmel bir şekilde adil olduğuna ve günahla oynamadığına dair derin bir inançla atmalıyız.

(2) Musa bir sonraki kuşağa öğretecek olanın *sürekliliğinin* altını çizer. Musa'nın ilettiği buyruklar halkın “yüreğinde” kalacaktır (6:6; biz muhtemelen *aklımızda* diyeceğiz). Bu bereketin ardından şu sözler gelir: “Onları çocuklarınıza belletin. Evinizde otururken, yolda yürürken, yatarken, kalkarken onlardan söz edin.” (6:7). Ne giydikleri ve evlerini nasıl süsledikleri bile Tanrı'nın yasasını hatırlatmalıdır (6:8-9). Çocuklarımıza Kutsal Yazılar'ın içeriğini ne kadar sürekli öğrettiğimizi kendimize sorabiliriz. Eski İsrail'de çocuklar mesleki becerilerini genellikle anne babalarından öğrenir, onlarla sayısız saatler geçirir ve bu da antlaşmanın bereketlerini aktarmak için birçok fırsat sağlardı. Bizim daha parçalanmış kültürümüz, fırsatlar *yaratmamız* gerektiği anlamına gelir.

(3) Her şeyden önce, eski kuşak Tanrı'ya mutlak sadakati *model alacaktı* (6:13-19). Bu tutarlı modelleme, putperestliğin tamamen reddedilmesini, antlaşmanın taleplerine itaat edilmesini, Rab Tanrı'nın adına saygı gösterilmesini, “RAB'bin gözünde iyi ve doğru olanın” yapılmasını içermeliydi (6:18). Kendi yaşamımızla çocuklarımıza ciddi bir Tanrı merkezliliği ne kadar sadakatle öğütledik?

(4) Çocuklarımızın *sorduğu sorulara yanıt verme* fırsatları konusunda hassas bir farkındalık olmalıdır (6:20-25). Asla blöf yapmayın. Eğer cevabı bilmiyorsanız, öğrenin ya da bilen birini bulun. Çocuklarımızın sorduğu sorulardan azami ölçüde yararlanıp yararlanmadığımızı kendimize sormalıyız.

3 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 7; Mezmur 90; Yeşaya 35; Vahiy 5

Yasa'nın Tekrarı 7'de birçok karmaşık tema iç içe geçmiştir. Burada bunlardan ikisi üzerinde durmak istiyorum.

Birincisi seçilmişliğe yapılan vurgudur. “Siz Tanrınız RAB için kutsal bir halksınız. Tanrınız RAB, öz halkı olmanız için, yeryüzündeki bütün halkların arasından sizi seçti” (7:6). Neden böyle oldu? Rab seçimini içsel bir üstünlük, daha büyük bir zekâ, ahlaki bir üstünlük ya da askeri bir hüner temelinde mi yaptı? Öyle değildi. “RAB’bin sizi sevmesinin ve seçmesinin nedeni öbür halklardan daha kalabalık olduğunuzdan değil. Siz sayıca öbür halklardan azdınız. RAB size sevgisini göstermek ve atalarınıza ant içerek verdiği sözü yerine getirmek için güçlü eliyle sizi Mısır’dan çıkardı; köle olduğunuz ülkeden, Mısır Firavunu’nun elinden sizi kurtardı” (7:7-8).

Üç gözlem: (1) Kutsal Kitap’ta Tanrı’nın mutlak egemenliği insan sorumluluğunu azaltmaz; tersine, insanlar seçen, inanan, itaat eden, inanmayan ve itaatsizlik eden ahlaki faillerdir ve bu gerçek Tanrı’nın egemenliğini nihai olarak mümkün kılmaz. Bu, Tanrı’nın egemenliğinin bu bölümde, yani seçimde, insanlara yüklenen sorumluluklarla dolup taşarken bile kendini gösterme şeklinden açıkça anlaşılmalıdır. Her iki gerçeğe de inanmayan insanlar –Tanrı’nın egemen olduğu ve insanların sorumlu olduğu– er ya da geç inançlarının yapısına bazı tahammül edilemez sallantılar sokarlar. (2) Burada Tanrı’nın sevgisi seçicidir. Tanrı İsrail’i seçer çünkü sevgisini onlara yöneltir, kendilerinde olan herhangi bir şey için değil. Bu düşünce başka yerlerde de tekrarlanır (örneğin, Mal. 1:2-3). Ancak Kutsal Kitap Tanrı’nın sevgisinden yalnızca bu şekilde söz etmez (örneğin, Yuhanna 3:16).

İkinci tema, Tanrı’nın halkına Vaat Edilmiş Topraklar’ı ele geçirirken savaşmak zorunda kalacakları insanlardan korkmamaları için verdiği teşviktir (7:17-22). Bunun nedeni Mısır’dan Çıkış’tır. Belaları yaratabilen, Kızıldeniz’i yarabilen ve halkını Mısır gibi bölgesel bir süper güçten kurtarabilen bir Tanrı, birkaç putperest ve ahlaksız Kenanlı’yla sorun yaşayacak türden bir Tanrı değildir. Korku imanın tam tersidir. İsraililer daha güçlü ya da daha iyi oldukları için değil, Tanrı’nın halkı oldukları ve Tanrı yenilmez olduğu için korkmamaya teşvik edilirler.

Bu iki tema ve diğer birkaç tema bu bölümde iç içe geçmiştir. İnsanları seçen Tanrı, onlardaki tüm amaçlarını gerçekleştirecek kadar güçlüdür; Tanrı tarafından seçilen insanlar sadece minnettar bir itaatle değil, aynı zamanda sarsılmaz bir güvenle karşılık vermelidir.

4 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 8; Mezmur 91; Yeşaya 36; Vahiy 6

Yasa'nın Tekrarı 8, çölde kırk yıl süren gezintiye önemli bir teolojik bakış açısı sağlar. Tanrı kişisel bir Tanrı olduğu için, o yılların öyküsünü Tanrı ve halkı arasındaki etkileşim açısından anlatabiliriz: Tanrı onların ihtiyaçlarını karşılar, onlar isyan eder, Tanrı yargılayarak karşılık verir, onlar tövbe eder ve sonra dön-gü kendini tekrar eder. Öte yandan, tüm bu anlatıya Tanrı'nın aşkın ve sadık ege-menliği açısından da bakılabilir. Tanrı her zaman kontrolü elinde tutar. Burada sunulan bakış açısı budur.

Elbette Tanrı onlara, daha onlar arzularını dile getirme zahmetine bile katlanmadan, istedikleri her şeyi verebilirdi. Onları şımartabilirdi. Bunun yerine onları alçaltmak, sınamak, hatta sonunda onları man ile beslemeden önce aç bırakmak niyetindeydi (8:2-3). Musa'nın ısrarla vurguladığı gibi, bu son uygulamanın amacı Tanrı'nın onlara “insanların yalnız ekmele değil, RAB'bin ağzından çıkan her sözle yaşadığını” öğretmesiydi (8:3). Daha genel olarak: “Tanrınız RAB'bin, çocuğunu eğiten bir baba gibi, sizi nasıl eğittiğini anlayın.” (8:5).

Bütün bu disiplin neden? Üzücü gerçek şu ki, sizin ve benim gibi düşmüş insanlar Tanrı'nın armağanlarına takılıp kalmakta ve onları Veren'i görmezden gelmektedir. Bir noktada bu, Yaratıcı'dan çok yaratılan şeye tapınmaya dönüşür (bkz. Romalılar 1:25). Tanrı bunun İsrail'in tehlikesi olduğunu bilir. Onları tarımsal vaatleri, yeterli suyu ve maden zenginliği olan bir ülkeye getirmektedir (8:6-9). *Bu noktada*, “insanın yalnız ekmele değil, RAB'bin ağzından çıkan her sözle yaşadığını” öğrenme olasılığı ne olabilir?

Bu kırk yıllık disiplin döneminden sonra bile tehlikeler çok büyük olacaktır. Bu yüzden Musa onlara derslerini açıklar. Halk Vaat Edilmiş Topraklar'a yerleş-tikten ve oradaki büyük zenginliğin tadını çıkardıktan sonra tehlikeler başlaya-caktır. “Tanrınız RAB'bi unutmamaya dikkat edin. Bugün size bildirdiğim buy-ruklarını, ilkelerini, kurallarını savsaklamayın.” (8:11). Zenginlikle birlikte kibir de gelecek ve halkı kendilerini kölelikten kurtaran Rab'bi unutmaya itecektir (8:12-14). Sonunda, zenginliğe Tanrı'nın sözlerinden daha fazla değer vermekle kalmayacaklar, gururla, “Bu serveti toplayan kendi yeteneğimiz, güçlü elimizdir” (8:17) diyerek kendilerini haklı bile çıkarabileceklerdir –zenginlik üretme yete-neğinin bile Tanrı'nın lütufkâr bir armağanı olduğunu unutarak (8:18).

Yaşamınız, Tanrı'nın ağzından çıkan her söze, bu yaşamın tüm nimetlerin-den ve hatta ihtiyaçlarından daha fazla değer verdiğinizizi ne şekilde gösteriyor?

5 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 9; Mezmurlar 92-93; Yeşaya 37; Vahiy 7

Yasa'nın Tekrarı 8 İsraililer'e, başta çalışma ve zenginlik üretme yeteneği olmak üzere tüm maddi nimetleri verenin Tanrı olduğunu hatırlatırsa, **Yasa'nın Tekrarı 9'da** Vaat Edilmiş Topraklar'ı ele geçirmelerini ve rakiplerini yenmelerini sağlayacak olanın da Tanrı olduğunda ısrar eder. Mücadeleden önce İsraililer hâlâ korkularıyla savaşıyorlardı. Tanrı onlara lütüfkâr bir şekilde güvence verir: "Bilin ki, yakıp yok eden ateş olan Tanrınız RAB önünüzden gidecek. Onları ortadan kaldıracak, size boyun eğmelerini sağlayacak" (9:3). Ancak mücadeleden *sonra* İsraililer'in ayartılması oldukça farklı olacaktır. O zaman, olaydan önceki korkuları ne olursa olsun, bu başarıyı elde etmelerini sağlayan şeyin kendi içsel üstünlükleri olduğunu düşünmeye ayartılacaklardır. Bu yüzden Musa onları uyarır:

Tanrınız RAB bu ulusları önünüzden kovunca, 'RAB doğruluğumuzdan ötürü bu ülkeyi mülk edinelim diye bizi buraya getirdi' diye düşünmeyin. Çünkü RAB, bu ulusları yaptıkları kötülükler yüzünden önünüzden kovuyor. Onların topraklarını mülk edinmeye gitmenizden nedeni doğruluğunuz, erdeminiz değildir. Tanrınız RAB bu ulusları kötülükleri yüzünden ve atalarınız İbrahim'e, İshak'a, Yakup'a ant içerek verdiği sözü yerine getirmek için önünüzden kovacak. Şunu anlayın ki, Tanrınız RAB'bin bu verimli toprakları mülk edinesiniz diye size vermesinin nedeni doğruluğunuz değildir. Çünkü siz dik başlı bir halksınız. (9:4-6)

Peki bu son nokta için kanıt nedir? Musa onlara, altın buzağı olayından başlayarak, çöl yıllarında yaptıkları üzücü isyanları hatırlatır (9:4-29).

Ne öğrenmeliyiz? (1) Kenanlıların yok edilmesi bizi utanç verici bir dehşetle doldursa da (diyebilirim ki) buna alışmamızın daha iyi olacağı bir anlam vardır. Bu, Tufan'la, birkaç imparatorluğun yok edilmesiyle, cehennem kendisiyle aynı şeydir. Uygun yanıt Luka 13:1-5'tir: Tövbe etmezsek, hepimiz mahvolacağız. (2) Kenanlılar çok kötü oldukları için İsraililer'in kazandığını söylemek doğru olabilir. Ancak bu, İsraililer çok iyi olduğu için Kenanlıların kaybettiği anlamına gelmez. Tanrı kendi antlaşma sadakatinden dolayı İsraililer'i iyileştirmek için çalışıyordu. Ancak olaydan sonra zaferi kazandıklarını düşünürlerse son derece aptalca davranmış olurlar. (3) İsrail'in gibi bizim ayartmalarımız da koşullarımıza göre değişir: bir durumda imansız korku, başka bir durumda kibirli gurur. Sadece Tanrı'ya en yakın yürüyüş bize her ikisinden de tiksindiren özeleştiriyi sağlar.

6 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 10; Mezmur 94; Yeşaya 38; Vahiy 8

Yasa'nın Tekrarı'nın ilk bölümlerinin çoğunu oluşturan tarihsel anlatımın arasına öğütler serpiştirilmiştir. En dokunaklılarından biri Yasa'nın Tekrarı 10:12-22'de bulunur. Muhteşem temaları şunları içerir:

(1) Hem Rab'den *korkmayı* hem de O'nu *sevmeyi* kapsayan katıksız bir Tanrı-merkezlilik (10:12-13). Kafası karışmış ve körleşmiş dünyamızda, Tanrı'yı sevmeyen O'ndan korkmak dehşete ve oradan da tabulara, büyüye, efsunlara, ayinlere dönüşecektir; Tanrı'ya itaat etmeden O'nu sevmek, güçlü bir sevgi olmadan duygusallığa, ahlaki canlılık olmadan dindarlık iddialarına, herhangi bir uygunsuzluk duygusu olmadan dizginlenemeyen güç arzusuna, kutsallık tutkusunu olmadan ilişkilere duyulan nostaljik özlemlere dönüşecektir. Her iki model de Kutsal Kitap'ın söyledikleriyle uyuşmamaktadır: “Şimdi, ey İsrail halkı, Tanrınız RAB sizden ne istiyor? Yalnız şunu istiyor: Tanrınız RAB'den korkun, O'nun yollarında yürüyün, O'nu sevin; bütün yüreğinizle, bütün canınızla O'na kulluk edin” (10:12).

(2) Seçimi lütufkâr bir eylem olarak resmeden katıksız bir Tanrı-merkezlilik. Tanrı tüm gösterinin sahibidir –”Gökler de, göklerin gökleri de, yeryüzü ve içindeki her şey” (10:14). Onunla dilediği gibi oynayabilir. Aslında yaptığı şey, atalara “sevgisini göstermek”, onları sevmek ve karşılığında onların soyunu seçmektir (10:15; krş. 4:37). (3) Dinin salt törenleri ve gösterişiyle asla tatmin olmayan katıksız bir Tanrı-merkezlilik: yürek ister (10:16). Bu nedenle fiziksel sünnet Eski Antlaşma'da bile asla kendi başına bir amaç olarak görülemezdi. Daha derin bir şeyi sembolize ediyordu: yüreğin sünneti. Tanrı'nın istediği sadece belli kişilerin kendisine ait olduğunu gösteren dışsal bir işaret değil, bizi sürekli olarak Tanrı'ya yönelten içsel bir yürek ve zihin eğilimidir.

(4) Tanrı'nın tarafsızlığını ve dolayısıyla adaletini kabul eden ve buna göre davranan katıksız bir Tanrı-merkezlilik (10:17-20). O, “tanrıların Tanrısı, rablerin Rabbi'dir” (10:17). O halde rüşvet kabul etmemesine ve taraf tutmamasına şaşmamak gerekir. (Seçimi asla tarafsızlıkla karıştırmayın. Tarafsızlık, kayıran azınlık uğruna adaleti saptırmaya istekli olmakla bozulan iltimastır; seçim ise Tanrı'nın özgür kararıyla belirli insanları seçer, başka bir şey değil ve o zaman bile adalet saptırılmaz: nitekim, çarım). Ve halkından da buna uygun davranmasını bekler.

(5) Halkının övgüsünde sergilenen katıksız bir Tanrı-merkezlilik (10:20-22). “O övgünüzdür.

Gözlemlerinizle gördüğünüz o büyük, heybetli belirtileri sizin için gerçekleştiren Tanrınız'dır” (10:21). Tanrı'ya odaklananların övecekleri çok şey vardır. Vizyonu sadece dünyasal ya da benmerkezci olanların içi kurumuş erik gibi kurur. Tanrı sizin övgülerinizdir!

7 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 11; Mezmurlar 95-96; Yeşaya 39; Vahiy 9

Annem ve babam oldukça yoksuldu –dünyanın en kötü gecekondu mahallelerinde görülen yoksullukta değil, Kuzey Amerika standartlarına göre yoksul. Babam bir pastördü. Ben doğmadan önce, hâlâ Büyük Buhran'ın son döneminde, babam Noel'de fakirler için toplanan yiyecekleri küçük bir arabayla dağıttı ve sonra ebeveynlerimin kiraladığı daireye geldi; Noel yemeği için elde sadece bir kutu fasulye vardı. Annem ve babam bunun için Tanrı'ya şükrettiler ve o anda bile bir yemeğe davetliydim. Ben büyürken, ailemizin Tanrı'nın ihtiyaçlarımızı karşılaması için dua ettiği pek çok örnek hatırlıyorum –örneğin sigortamız yokken gelen yüklü tıbbi faturalar gibi– ve O her zaman karşıladı. Üniversiteye gitmek için evden ayrıldığımda, ailem kıt kanaat geçiniyordu; o yıl bana on dolar gönderdiler. Onlar için bu çok büyük bir paraydı; kendim içinse maddi olarak tek başımaydım ve hem çalışıp hem okuyordum. Birçok kez iki ya da üç gün aç kaldım, midemin guruldamasını önlemek için bol bol su içtim, derslerimi bir kenara bırakmak zorunda kalacağımdan korkarak Rab'den ihtiyaçlarımı karşılamasını istedim. Tanrı her zaman ihtiyaçlarımı karşıladı, bazen basit yollarla, bazen de şaşırtıcı gösterilerle.

Bugün çocuklarıma bakıyorum ve yeni denemeler ve ayartmalarla karşılaşmalar da şimdye kadar yoksunluğa benzer bir şeyle karşılaşmadıklarını fark ediyorum (istedikleri her şeyi elde etmemek sayılmaz!). Sonra Musa'nın kuşaklar arası bir ayırım yaptığı **Yasa'nın Tekrarı 11'i** okudum: “Unutmayın ki, Tanrınız RAB'bin tedibini görüp yaşayanlar çocuklarınız değil, sizsiniz: Büyüklüğünü, güçlü elini, kudretini, belirtilerini, Mısır'da firavuna ve bütün ülkesine yaptıklarını;” (11:2-3; bkz. 11:5). Hayır, çocuklar değildi. “RAB'bin yaptığı bu büyük işlerin tümünü gören sizsiniz” (11:7).

O halde Musa bu kuşak ayırımından ne sonuç çıkarmaktadır? (1) Eski kuşak, öğrenme fırsatı bulduğu her şey nedeniyle itaat etmekte acele etmelidir (11:8). Ben burada çocuklarımla sınırlı deneyimlerini merak ederken, Tanrı'nın söylediği ilk şey mazereti olmayanın ben olduğumdur. (2) Yaşlı kuşak öğrendiklerini sistematik bir şekilde çocuklarına aktarmalıdır (11:19-21); yine asıl sorumluluk benimdir, onların değil. (3) Daha geniş anlamda, Tanrı'nın halka antlaşmanın bereketlerini sağlaması, burada toprak ve bereketine odaklanılmıştır, ilk iki noktaya bağlıdır.

8 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 12; Mezmurlar 97-98; Yeşaya 40; Vahiy 9

Yasa'nın Tekrarı kitabı sürekli olarak geriye, Mısır'dan Çıkış'a ve çölde geçen yıllara baksa da ileriye de bakar: Halk Vaat Edilmiş Topraklar'a girmek üzeredir ve bazı şeyler değişecektir. Geçiş dönemlerinde, neyin değişmesi gerektiği ve neyin değişmemesi gerektiği arasındaki ayrımı kavramak gerekir.

Dünkü bölümün Yeni Uluslararası Versiyon (NIV)* çevirisi *bugün* kelimesini içermektedir: “*Bugün* hatırla ki, senin çocukların...” (Yasa'nın Tekrarı 11:2, NIV). Bu kelime bu kitap boyunca önemlidir. Geçmişin doğru bir şekilde kavranması, Vaat Edilmiş Topraklar'a girmenin eşliğinde olan *bugünkü* değişikliklere zemin hazırlar. **Yasa'nın Tekrarı 12'de** öngörülen en büyük değişiklik, Tanrı'nın “Adını yerleştirmek” ve konutunu kurmak için seçeceği bir yerin ülke içinde kurulmasıdır (12:5, 11). Başka bir deyişle, bu bölüm ne tapınan kişi nerede olursa olsun sunulan bağımsız kurbanların (12:8), ne de hac yıllarındaki seyyar çadırın kabul edileceği zamanı öngörmektedir; bunun yerine Tanrı ülkede sabit bir merkez kuracaktır. “Yakmalık sunularınızı, kurbanlarınızı, ondalıklarınızı, bağışlarınızı, dilek adaklarınızı, gönülden verdiğiniz sunuları, sığırlarınızın ve davarlarınızın ilk doğanlarını oraya götüreceksiniz. Orada, sizi kutsayan Tanrınız RAB'bin huzurunda, siz de aileleriniz de yiyeceksiniz ve el attığımız her işte sevinç bulacaksınız.” (12:5-7). Buluşma Çadırı zamanla Şilo'da, Beytel'de ve son olarak Yeruşalim'de yer aldı ve Süleyman'ın günlerinde yerini tapınağa bıraktı.

Değişen koşullar hem süreklilik hem de süreksizlik noktaları getirir. Musa o zaman da şimdi olduğu gibi, çevredeki ulusların ve onların ülkeden temizlediklerinin tapınma uygulamalarına hoşgörü gösterilmeyeceği konusunda ısrar eder (12:29-31). Ancak insanların çoğunun merkezi sunaktan uzakta yaşayacak olması, tüm etlerin tapınağın sınırları içinde kesilmesinin ya da kâhinlerin payına düşenle kendi paylarına düşen arasındaki ince ayrımlara uymalarının beklenemeyeceği anlamına gelir. Artık hayvanlarını kesmeleri ve kırdı öldürülen yabani av hayvanları gibi yemeleri tamamen uygun olacaktır (12:15-22). Yine de üç nokta tüm gücüyle devam etmektedir. (1) Levililer'in geçimini sağlamayı unutmamalıdır (birçoğunun geçimi Buluşma Çadırı'nın/mabedin hizmetine bağlıdır-12:19); (2) kestikleri hayvanların kanını yememelidirler (12:23-25); (3) her ailenin kendisini Rab'be sunması beklenen büyük bayram günlerinde merkezi sunakta kutsanmış kurbanlar sunmaları beklenmektedir (12:26-28). Kurtuluş tarihinde bunu başka geçişler de izler ve üzerinde düşünmemizi gerektirir (örneğin, Mezm. 95:7-11; Markos 7:19; Yuhanna 16:5-11; İbraniler 3:7-4:11).

9 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 13-14; Mezmurlar 99-101; Yeşaya 41; Vahiy 11

Üç soru:

(1) *Sahte bir peygamberi nasıl fark edebilirsiniz?* Kutsal Kitap birbirini tamamlayan birkaç kriter sunar. Örneğin, Yasa'nın Tekrarı 18:22'de bize, sözde bir peygamber bir şey öngörür ve o şey gerçekleşmezse, peygamberin sahte olduğu söylenir. Elbette, peygamberin öngördüğü şey çok uzak bir gelecekteyse, bu ölçüt pek yardımcı olmaz. Dahası, Yasa'nın Tekrarı 13'te bunun tersinin peygamberin güvenilir *olduğunu* kanıtlamayacağı konusunda uyarılırız. Görünüşte peygamberin öngördüğü şey gerçekleşirse ya da bir tür mucizevi işaret ya da mucize gerçekleştirilmeyi başarır, başka bir ölçüt getirilmelidir. Bu peygamberin mesajı insanları Mısır'dan çıkararak Rab'den başka bir tanrıya tapınmaya mı teşvik ediyor?

Bu kriterin öngördüğü şey, önceki vahyin tam olarak kavranmasıdır. Bir peygamberin sizi sahte bir tanrıya yönlendirip yönlendirmediğini belirlemeden önce Tanrı'nın kendisi hakkında ne açıkladığını bilmeniz gerekir. Çünkü sahte tanrıya yine de Kutsal Kitap'taki Tanrı isimleri verilebilir (örneğin Mormonlukta ya da Yehova Şahitlerinin Hristiyanlığında olduğu gibi). Yuhanna'nın ilk mektubu da aynı ölçütü sunar: Sahte bir peygamberin (1. Yuhanna 4:1-6) öğrettikleri, inananların "başlangıçtan beri" duyduklarıyla (1. Yuhanna 2:7; 2. Yuhanna 9) bağdaştırılamıyorsa, bu Tanrı'dan değildir (Pavlus da Gal. 1:8-9'da böyle der).

(2) *Sahte peygamberler neden tehlikelidir?* İnsanları yaşayan Tanrı'dan saptıran ve bu nedenle de eninde sonunda Tanrı'nın yargısına maruz bırakan sahte öğretiler öğretmeleri gibi açık bir nedenin yanı sıra, iki neden daha vardır. *Birincisi*, "sahte peygamber" olarak tanımlanmaları temel sorunu ortaya koymaktadır. Tanrı'nın sözünü söylediklerini iddia ederler ve bu baştan çıkarıcı olabilir. Eğer ortaya çıkıp "İğrenç bir şekilde günah işleyelim" deselerdi, çoğu kişi bundan etkilenmezdi. Sahte peygamberliğin baştan çıkarıcılığı onun görünürdeki ruhaniliği ve doğruluğudur. *İkinci olarak*, sahte peygamberler bir topluluğa dışarıdan girebilseler de (örneğin, Elçilerin İşleri 20:29 –ve eğer bu "doğru" dışarıysa, bu onları çok çekici kılar), burada olduğu gibi topluluğun *içinden de* çıkabilirler (örneğin, Elçilerin İşleri

20:30) –örneğin, bir aile üyesi (13:6). Akraba kayırmacılığı yüzünden doktrinsel açıdan kötüye giden birden fazla Hristiyan Kurumu biliyorum.

(3) *Bu konuda ne yapılmalıdır?* Üç şey. *Birincisi*, bu sınaama olaylarının Tanrı'nın egemenliğinin sınırlarından kaçmadığını kabul edin. Bağlılık daha da çok gereklidir (13:3-4). *İkincisi*, gerçeği öğrenin, iyi öğrenin, yoksa her zaman ayırt etme yetisinden yoksun kalırsınız. *Üçüncüsü*, toplumu sahte peygamberlerden arındırın (bu süreç yeni antlaşma altında farklı bir şekil alır: örneğin, 2Ko. 10-13; 1Yu. 4:16), aksi takdirde bu peygamberler giderek itibar kazanacak ve büyük zararlar vereceklerdir.

10 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 15; Mezmur 102; Yeşaya 42: Vahiy 12

Yasa'nın Tekrarı'nda halkın Vaat Edilmiş Topraklar'a girdikten sonra nasıl bir yaşam sürmesi gerektiğini anlatan pek çok bölümün çarpıcı özelliklerinden biri, ideal olarak sunulan ile gerçekte yaşanacak olan arasındaki gerilimdir.

Böylece, bir yandan halka "Aranızda yoksul kimse olmayacak. Tanrınız RA-B'bin mülk edinmek için size vereceği ülkede Tanrınız RAB'bin sözünü can kulağıyla dinler, bugün size bildirdiğim bütün bu buyruklara özenle uyarsanız, O sizi kesinlikle kutsayacaktır" (Yasa'nın Tekrarı 15:45) denmektedir. Öte yandan, aynı bölüm açıkça şunu kabul eder: "Ülkede her zaman yoksullar olacak. Bunun için, ülkenizde yaşayan kardeşlerinize, yoksullara, gereksinimi olanlara eli açık davranmanızı buyuruyorum" (15:11).

"Aranızda yoksul kimse olmayacak" şeklindeki ilk bölüm iki şeye dayanmaktadır: toprağın katıksız bolluğu (antlaşma bereketinin bir işareti) ve Tanrı'nın her türlü sefil "yoksulluk tuzağından" kaçınmak için uygulanmasını istediği sivil yasalar. Bu yasalar arasında borçların her yedi yılda bir silinmesi de vardır ki bu bizim için şok edici bir öneridir (15:1-11). Hatta yedinci yıl yaklaştığında, cimriliği planlamak gibi "kötü bir düşünceyi" barındırmak konusunda bir uyarı bile vardır (15:8-10).

Bu idealist kanunların ne ölçüde yürürlüğe girdiği tartışmalıdır. Vaat Edilmiş Topraklar'da yaygın olarak uygulanan kamu hukuku haline geldiklerine dair çok az kanıt vardır. Dolayısıyla ikinci pasaj, yani "ülkede her zaman yoksul insanlar olacaktır" kaçınılmazdır. Bu, *hiçbir* ekonomik sistemin yoksulluğun ortadan kaldırılmasını garanti edemeyeceği acımasız gerçeğini yansıtır, çünkü insanlar sistemi işletir, insanlar açgözlüdür, insanlar sistemi kişisel çıkarları için değiştirmeye ve sonunda saptırmaya devam edecektir. Bu, tüm ekonomik sistemlerin eşit derecede iyi ya da eşit derecede kötü olduğu anlamına gelmemektedir: Şeffaf bir şekilde öyle değildir. Yasa koyucuların sürekli olarak bir sistemi düzeltmek ve yolsuzluğu teşvik eden boşlukları doldurmak için çalışmamaları gerektiğini söylemek de değildir. Ancak Kutsal Kitap'ın, bu yozlaşmış dünyada ekonomik ya da başka türlü herhangi bir ütopyanın imkânsızlığı konusunda acı verici bir şekilde gerçekçi olduğunu öne sürmektir. Dahası, zaman zaman İsraililer hem ekonomik alanda hem de bunun ötesinde o kadar yozlaşır ki, Tanrı bereketini topraktan esirger; örneğin, yağmur esirgenebilir (İlyas'ın günlerinde olduğu gibi). O zaman da toprak orada yaşayan tüm insanları destekleyemeyecekti.

Dolayısıyla, yoksul insanların her zaman var olacağı ısrarı (İsa'nın tekrarladığı bir nokta, Matta 26:11) gizli bir kadercilik değil, açık elli bir cömertlik çağrısıdır.

11 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 16; Mezmur 103; *Yeşaya 43; Vahiy 13*

103. Mezmur'dan daha güzel bir mezmur hayal etmek zordur. Çocuklarımız büyürken, ilk deri ciltli Kutsal Kitapları için “ödedikleri” bedel 103. Mezmur'u ezberlemektir. Yüzyıllar boyunca, sayısız imanlı bu satırlara dönerek ruhlarının canlandığını, övgü ve şükrana olan bağlılıklarının arttığını, dua etmeye teşvik edildiklerini ve Tanrı merkezli bir dünya görüşüne yeniden kavuştuklarını görmüştür. Bu mezmur ayın geri kalanı ve yılın geri kalanı için meditasyonlarımızın yerine kolayca geçebilirdi. Biz bunun yerine üç özelliğine odaklanacağız.

(1) Mezmur övgü öğütleriyle parantez içine alınmıştır. En başta Davut kendisine ve onun örneğiyle okuyucularına şu öğüdü verir: “RAB’be övgüler sun, ey gönlüm! O’nun kutsal adına övgüler sun, ey bütün varlığım!” (103:1). Dolaylı olarak Davut, Tanrı’nın suretini taşıyanların yüreğinden hiçbir şey fışkırmadan, övgünün dış görünüşünü korumanın endişe verici derecede kolay olduğunu kabul eder. Bu işe yaramayacaktır: “O’nun kutsal adına övgüler sun, *ey bütün varlığım!*”. Mezmurun sonunda, bu kişinin tapınması ne kadar dürüst ve derin olursa olsun, böyle bir Tanrı’yı övmek için çerçeve çok küçüktür, çünkü sonuçta O’nun egemenliği her yeri kapsar (103:19): “RAB’be övgüler sunun, ey sizler, O’nun melekleri, O’nun sözünü dinleyen, söylediklerini yerine getiren güç sahipleri! RAB’be övgüler sunun, ey sizler, O’nun bütün göksel orduları, isteğini yerine getiren kulları! RAB’be övgüler sunun, ey O’nun egemen olduğu yerlerdeki bütün yaratıklar! RAB’be övgüler sun, ey gönlüm!” (103:20-22). Şimdi mezmur yazarının övgüsü cennetin övgüsüyle, tüm yaratılmış düzenin övgüsüyle birdir.

(2) Davut “bütün iyiliklerini” sıralamaya başladığında (103:2), suçların bağışlanmasıyla başlar (103:3). İşte en önemli şeyin ne olduğunu anlayan bir adam. Tanrı’nın bağışlaması dışında her şeye sahipsek, değerli hiçbir şeyimiz yoktur; Tanrı’nın bağışlamasına sahipsek, değerli olan diğer her şey de vaat edilmiştir (bkz. Rom. 8:32).

(3) Davut kısa bir süre sonra bireysel bir imanlı olarak sahip olduğu bereketlerden Rab’bin kamusal adaletine (103:6), Musa’ya ve İsraililer’e kendini lütufkâr bir şekilde açıklamasına (103:7-18) geçer. Burada uzunca bir süre kalır ve Rab’bin halkına bahsettiği en büyük nimetleri zihninde tekrar tekrar gözden geçirir. Hepsinden önemlisi, bir kez daha günahların bağışlanmasının, silinmesinin, unutulmasının katıksız ayrıcalığına odaklanır. Davut’a göre bütün bunlar Tanrı’nın karakterinden kaynaklanmaktadır. “RAB sevecen ve lütfedendir, tez öfkelenmez, sevgisi engindir.” (103:8). Günahlarımızla ilgilenir, ama şefkatle, zayıf yapımızı tamamen göz önünde bulundurarak. Bizler zamanın yaratıkları olabiliriz, ama “Ama RAB kendisinden korkanları *sonsuz dek sever*” (103:17).

12 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 17; Mezmur 104; Yeşaya 44; Vahiy 14

Musa, İsrail ulusunun bir kral seçeceği bir ZAMANI HAYAL EDER (Yasa'nın Tekrarı

17:14-20). Yüzyıllar sonra, İsraililer ilk kez bir kral istediklerinde, bunu tüm yanlış nedenlerle- özellikle de çevrelerindeki putperest uluslar gibi olabilmek için- yapacaklarını bilemezdi. Sonuç Saul oldu. Ama bu başka bir hikâye.

Eğer halkın bir kralı olacaksa, bu kral nasıl biri olmalıdır? (1) Rab'bin kendi seçimi olmalıdır (17:15). (2) Yabancı biri değil, "kendi kardeşlerinizden" (17:15) seçilmiş bir İsraili olmalıdır. (3) Kendisi için çok sayıda at edinmemeli, yani büyük bir kişisel servet ve askeri güç biriktirmemeli, özellikle de bu Mısır gibi bir güçle bir tür ittifak anlamına geliyorsa (17:16). (4) Çok sayıda eş almamalıdır (17:17). Mesele sadece çok eşlilik değildi. Eski Yakın Doğu'da kral ne kadar güçlüyse o kadar çok karısı olurdu. Dolayısıyla bu yasak aynı anda hem kralın gücüne bir sınırlama hem de çok sayıda eşin kralın yüreğini yoldan çıkaracağına dair bir uyarıdır (17:17). Bunun nedeni eşlerin özünde kötü olmaları değildir; daha ziyade, çok sayıda eş peşinde koşan bir kralın çevre ülkelerden prensesler ve soylularla evlenmesi ve onların putperestliklerini de beraberinde getirmesi muhtemeldir. Bu çerçevede kralın yüreği yoldan çıkacaktır. Süleyman'ın başına gelen de tam olarak budur. (5) Tahta çıktıktan sonra kralın yapması gereken ilk şey, ister Yasa'nın Tekrarı kitabı, ister Pentatuk'un tamamı olsun, "bu yasanın" bir kopyasını İbranice olarak yazmaktır. Sonra da yaşamı boyunca her gün onu okuyacaktır (17:18-20). Bu görevin çoklu amaçları açıktır: Tanrısı Rab'be saygı duyusun, tüm sözlerini dikkatle izlesin ve sonuç olarak kendini yurttaşlarından daha iyi görmesin ve yasadan sapmasın. Sonuç uzun ömürlü bir hanedanlık olacaktır.

Bu beş kriter Davut'un tahtına geçen her kral tarafından benimsenmiş olsaydı, İsrail'in tüm tarihinin nasıl kökten farklı olacağını hayal etmek zor değildir. İsrail'de Rab'bin seçilmiş hizmetkârı, "her yönden kardeşlerine benzeyen" (İbr. 2:17), zenginliği ya da gücü olmayan, güzellik, güç ya da putperestlik tarafından baştan çıkarılmamış (şeytanın en şiddetli saldırılarına rağmen), gençliğinden itibaren Kutsal Yazılar'la yoğrulmuş ve Tanrı'nın tüm sözlerini dikkatle izleyen bir kralın ortaya çıkması için neredeyse bir buçuk bin yıl geçmesi gerekecekti. Bu krala ne kadar da ihtiyacımız var!

13 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 18; Mezmur 105; Yeşaya 45; Vahiy 15

Musa gibi bir peygamberin gelişinin kehaneti (Yasa'nın Tekrarı 18:15-18) her şeyden önce kendi bağlamı içinde anlaşılmalıdır. Dört gözlem bu pasajı keskin bir odak noktasına getirir.

İlk olarak, önceki ayetler (18:9-13) İsraililerin yerlerinden ettikleri ulusların dini uygulamalarını, özellikle de rehberlik için kullanılan dini uygulamaları kınamaktadır: falcılık, büyücülük, muskacılık, medyumluk, ruh çağırma ve ölümlerin ruhuna danışmak. Bu "iğrenç uygulamalar" (18:12) bu ulusların kovulma nedenlerinin bir kısmını oluşturmaktadır; Batı'daki pek çok kişi bundan ders almamıştır ve bu bizim için büyük bir tehlikedir. Bu tür uygulamalar Tanrı'nın egemenliğini dolaylı olarak inkâr eder ve insanları güvenlik ve esenlikleri için batıl inançlara ya da şeytani güçlere güvenmeye teşvik eder. Geçiş ayetinde (18:14) Musa İsraililer'i şöyle karşılar: "Ama Tanrınız RAB buna izin vermiyor" Rab sözünü Musa peygamber aracılığıyla verdiği gibi, Musa'nın ölümünden sonra da Tanrı Musa gibi bir peygamber çıkaracaktır. "Onu dinleyin" (18:15). Tanrı'nın halkı, dini hurafelerle değil, peygamberleri tarafından sadakatle iletilen Tanrı'nın sözüyle yönlendirilmelidir.

İkinci olarak, bu durum kimin gerçek bir peygamber olduğu sorusunu gündeme getirir (18:20-22), Musa'nın daha önce tartıştığı bir konu (Yasa'nın Tekrarı 13; 9 Haziran bölümüne bakın) ama burada kısaca yeniden ele alınmaktadır. Çünkü insanlar Tanrı Sözü'nü Tanrı'nın peygamberleri aracılığıyla bileceklerse, gerçek peygamberleri sahtelerinden ayırt edebilecek bazı ölçütleri tekrarlamak önemlidir.

Üçüncü olarak, Musa İsraililere peygamberin esasen arabulucu rolünü hatırlatır (18:16-17). Elbette bu oldukça basmakalıp bir düzeyde doğrudur: Gerçek peygamberler Tanrı'dan gelen ve başka türlü bilinemeyecek sözleri açıklarlar ve böylece Tanrı ile insanlar arasında aracılık ederler. Ancak Musa daha derin bir şeyden söz eder. Tanrı Sina'da kendini gösterdiğinde, insanlar o kadar korkmuşlardı ki, bu kutsal Tanrı'ya yaklaşmaya cesaret edemeyeceklerini, öleceklerini biliyorlardı (Çık. 20:18-19). Halk Musa'nın Tanrı'dan gelen vahyin aracısı olmasını *istedi*. Tanrı onları bu yargıları, bu doğru Tanrı korkusu için över (Yasa'nın Tekrarı 18:17). Aynı şekilde, Tanrı aynı aracılık işlevini yerine getirecek başka bir peygamber çıkaracaktır. *Dördüncüsü*, Tanrı'nın gönderdiği her gerçek peygamberde bu vaat bir düzeyde yerine getirilmiştir. Ancak bu vaadin dili o kadar cömerttir ki, nihayetinde özel bir peygamberin söz konusu olduğunu görmemek zordur: Sadece Tanrı'nın kendisine emrettiği her şeyi söylemekle kalmayacak, aynı zamanda Tanrı'nın adına söylenen Tanrı'nın sözlerini dinlemeyen biri olursa, Tanrı'nın kendisi ondan hesap soracaktır. Sadece Elçilerin İşleri 3:22-23; 7:37 üzerinde değil, aynı zamanda Yuhanna 5:16-30 üzerinde de düşünün.

14 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 19; Mezmur 106; Yeşaya 46; Vahiy 16

Yasa'nın Tekrarı 19'da öngörülen adalet, bugün Batı uluslarında hâkim olan görüşlerden oldukça uzak görünmektedir.

Bu metnin vurgusunun bir kısmıyla, çoğumuz kendimizi önemli ölçüde sempati içinde bulacağız: Mahkemeler bir kişiyi yetersiz kanıtlarla mahkûm etmemelidir. Güçlü adli tıp araçlarının olmadığı günlerde, bu neredeyse her zaman birden fazla tanığa ihtiyaç duyulması anlamına geliyordu (19:15). Günümüzde yeterli olduğu düşünülen kanıt türleri genişlemiştir: parmak izi, kan örneği ve benzeri. Çoğumuz bunun iyi bir şey olduğunun farkındayız. Ancak kanıtlarla oynandığına dair o kadar çok haber dolaşmaktadır ki, metnimizdeki endişeler neredeyse hiç güncelliğini yitirmemiştir. Mahkemede yolsuzluk yapılmasını ya da masum bir kişinin mahkûm edilmesini zorlaştıracak prosedürler ve politikalar uygulamaya konulmalıdır.

Ancak bölümün geri kalanı (19:16-21) üç nedenden dolayı ilk başta bize biraz yabancı görünmektedir. (1) Eğer dikkatli yargıçlar bir tanığın yalan yere tanıklık ettiğine karar verirlerse, o zaman yargıçlar bu kişiye, haksız yere suçlanan sanığa verilecek cezayı vermelidirler: “kardeşine yapmayı tasarladığını kendisine yapacaksınız” (19:19). (2) Amaç “buna benzer kötü bir şeyin yapılmamasıdır” (19:20). (3) Bir kez daha *lex talionis* (“göze göz” yasası) tekrarlanır (19:21; bkz. Çık. 21:24 ve 11 Mart tarihli bölüm).

Bu üç husus da Batı mahkemelerinde çok farklı değerlendirilmektedir. (1) Kötü niyetli yalancı şahitlik için verilen cezalar genellikle önemsizdir. Ancak bu, toplumsal adalet tutkusunun alevini körüklemek için çok az resmi çaba olduğu anlamına gelir. Eğer paçayı kurtarabilirseniz yalan söylersiniz; utanç verici olan sadece yakalanmaktır. (2) Ceza hukuku kuramcılarımız hapsedmenin toplumu daha güvenli bir yer haline getirdiğini ya da reform (terapötik ya da başka türlü) için bir mekân sağladığını ya da bir suçlunun “topluma olan borcunu ödemesini” sağladığını düşünüyor. Bir suçlunun şekillenmesinde rol oynayan sosyal koşulları analiz etmek için o kadar çok çaba harcanıyor ki, her yerde bir kişinin veya bir eylemin *kötülüğünden bahsetmek konusunda* yaygın bir isteksizlik var. Belki de bu yüzden intikam filmleri, intikamın haklı gösterilebilmesi için tek boyutlu canavarlarda gerçekten şaşırtıcı derecede korkunç bir zalimliği tasvir etmek zorundadır. Kutsal Kitap'ın tutumu gerçekten radikaldir (yani *radikse*, köke gider): adli olarak, mahkemeler aranızdaki *kötülüğü* temizlemelidir. (3) Hapsederiz; cezayı suça “uygun” hale getirmenin adaletini nadiren düşünürüz. Ama bu *lex talionis*'in işlevlerinden biriydi.

Adalet ve kişisel hesap verebilirliğe odaklanıldığında, giderek yanlış yönlendirilmiş ve yabancı görünen kendi yargı ve ceza sistemimizdir.

15 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 20; Mezmur 107; Yeşaya 47; Vahiy 17

Tarihsel olarak yeniden *canlanma*, Tanrı tarafından gönderilen ve alışılmı-şın ötesinde bir bereket dönemini ifade eder. Sözün hizmetkârları, ister zulüm zamanlarında, isterse nispeten sakin ve istikrarlı büyüme zamanlarında olsun, dua ederek, vaaz vererek, eğitim vererek, danışmanlık yaparak işlerine devam et-tiler. Ancak Rab Tanrı halkını *canlanmayla* ziyaret ettiğinde, Tanrı'nın varlığına dair olağanüstü bir his, derin bir tövbe ve kutsallık için yenilenmiş bir tutku ve nihayetinde birçok insanın sağlam ve tartışılmaz bir şekilde din değiştirmesiyle hemen kendini belli ediyordu. Nispeten disiplinli olabilir ya da sahte olanla ka-rışabilirdi.

“Canlanma” bazı çevrelerde hâlâ bu anlamı taşısa da diğerlerinde vaizlerin kişisel kutsallık üzerine konuştuğu veya müjdecî mesajlar verdiği bir toplantı veya toplantılar dizisi anlamına gelir. Vaizin yetenekli olması halinde belirgin meyveler alınacağı varsayılır. Amerika Birleşik Devletleri'nin güneyindeki bazı çevrelerde “bir canlanma düzenlemek” ya da “bir canlanma vaaz etmek” gibi ifadeler duyulur. Bunun yerine “bir Kutsal Kitap konferansı düzenlemek” ya da “müjdecî bir dizi vaaz vermek”ten söz etmeleri düşüncenin netleşmesine yar-dımcı olacaktır. **107. Mezmur**, insanların genellikle kendi günahları yüzünden kendilerini büyük bir tehlike ya da korkunç bir baskı altında buldukları çeşitli durumları sıralar. Her durumda, Tanrı kurtarmaya gelir. Çöllerde dolaşanlar Rab'be yakarmış ve susuzluk ve açlıklarından kurtulmuşlardır (107:49). Diğer-leri “Tanrı'nın buyruklarına karşı çıktıkları için” (107:11) zincire vurulmuş tut-saklardı ve Rab onları serbest bıraktı (107:13-14). Bazıları da akılsızlıkları yü-zünden öylesine çürümüşlerdi ki, yaşamdan nefret eder olmuşlardı. Ama Rab'be yakardıklarında, “sözünü gönderip iyileştirdi onları” (107:20). Diğerleri kendile-rini denizlerde ölümcül bir tehlikenin içinde buldular ve burada da Rab onların çılgınlıklarına karşılık verdi ve onları kurtardı (107:23-32). Gerçekten de bu Tanrı kibirlileri alçaltır ve muhtaçlar ve acı çekenler uğruna çölü verimli tarlalara dö-nüştürür (107:33-42).

Mezmur yazarının ne demek istediğini yanlış anlamayalım diye, bunu bizim için iki şekilde açıklığa kavuşturur. Birincisi, çoğu bölümde, kurtulmuş olanları tanımlarken, “Şükretsinler RAB'be *sevgisi için, insanlar yararına yaptığı harika-lar için*” der (107:8, 15, 21, 31). İkinci olarak, mezmurun girişi bize RAB'bin iyi ol-duğunu ve *sevgisinin sonsuz olduğunu* hatırlatırken (107:1), kapanışta ısrar eder: “Akıllı olan bunları göz önünde tutsun, RAB'bin *sevgisini dikkate alsın*” (107:43). Bu ve yalnızca bu, Tanrı'nın bereketlerinin nihai kaynağıdır –özellikle canlan-ma için. Son ayet daha da ileri gider ve Tanrı'nın bereketleri arasında dirilişlerin incelenmesi için bir onay sağlar.

16 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 21; Mezmurlar 108-109; Yeşaya 48; Vahiy 18

108. Mezmur, Mezmurlar kitabı içinde oldukça farklı bir yere sahiptir. Küçük değişiklikler dışında, diğer iki mezmurun bölümlerinden oluşur. Mezmur 108:1-5, 57:7-11'i; Mezmur 108:6-13, 60:5-12'yi takip eder. Yine de sonucun "hissi" şaşırtıcı derecede farklıdır.

Hem 57. hem de 60. Mezmur'da Davut'u büyük bir baskı altında buluruz. İlkinde başlık Davut'u Kral Saul'dan kaçarken ve bir mağarada saklanırken gösterir; ikincisinde ise Davut ve askerleri yenilmiştir. Ancak her iki durumda da mezmur övgü ve güvenle biter ve bu iki mezmurun övgü ve güvenle ilgili bölümleri şimdi 108. Mezmur'u oluşturmak üzere bir araya getirilmiştir. Her ne kadar 108. Mezmur hala Tanrı tarafından azarlanmayı içeren stresli bir duruma işaret etse de (108:11), bütünüün tonu diğer iki mezmurun ilk bölümlerindeki karanlık ruh halinden uzaklaşır ve buna kıyasla hayranlık ve güvenle dolup taşar.

Bu basit gerçek bizi çok önemli bir şeyin farkına varmaya zorlar. Önceki iki mezmur (57 ve 60), –bireysel ya da toplumsal– bir tehlikeyle karşılaştığımızda ya da küçük düşürücü bir yenilgiye uğradığımızda kuşkusuz bize özellikle uygun görünecektir. Şimdiki mezmur, Tanrı'nın çok yönlü iyiliğine dönüp baktığımızda, egemenliğinin kapsamını ve övgülerimizi almaya layık olduğunu kendimize hatırlattığımızda kulaklarımızda çınlayacaktır. İmanımızın yeni bir temele oturtulmasını gerektiren yeni bir girişimde bulunmak üzere olduğumuzda özellikle yararlı olabilir. Bu değişen uygulama bakış açısı, *aynı sözler şimdi yeni bir bağlama yerleştirildiği için* ortaya çıkar. Ve mesele de budur.

Her ne kadar Kutsal Yazıların tümü doğru ve önemli olsa da incelenmeyi, üzerinde düşünmeyi ve dikkatle uygulanmayı hak etse de Rab Tanrı bilgeliğiyle bize soyut ilkelere oluşan bir Kutsal Kitap değil, çok çeşitli durumlarla örülmüş çok çeşitli metinler vermiştir. Çeşitliliğe rağmen, elbette, hala tek bir kapsamlı hikâye ve bunun arkasında nihai olarak tek bir Akıl vardır. Ancak, farklı insan deneyimlerinin zengin çeşitliliği, farklı kutsal kitaplar ve pasajlar –özellikle farklı mezmurlar– aracılığıyla yansıtıldığında, insan yazarın deneyimi ile bizim deneyimimiz arasındaki "uyum" özellikle yakın olduğunda, Kutsal Kitap'ın bize benzersiz bir güç ve kuvvetle hitap etmesini sağlar.

Bu şaşırtıcı zenginlik için Tanrı saygılı bir övgüyü hak eder. O'ndan başka hangi akıl, O'ndan başka hangi anlayış, O'ndan başka hangi ilahi gözetim Kutsal Yazıların oluşumu üzerinde böylesine birlik içinde ve böylesine derin çeşitliliğe sahip bir eser üretebilir? Burada da 108:5'in sözlerine "Amin" dememiz için bir neden vardır: "Yüceliğini göster göklerin üstünde, ey Tanrı, görkemini bütün yer yüzünü kaplasın!"

17 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 22; Mezmurlar 110-111; Yeşaya 49; Vahiy 19

Yeni Antlaşma'da en sık alıntılanan eski ahit bölümü **110. Mezmur**'dur. Bu bir *kehanet mezmurudur*: yani, yazarının deneyimlerini açıklamaktan çok, yazarın doğrudan ve anında vahiy yoluyla –Tanrı'dan bir “kehanet” olarak– aldığı sözleri ortaya koyar. Belki de mezmur yazarının kendisinin de çok iyi anlayamadığı bölümler vardır (tıpkı Daniel'in görümlerinde gördüğü ve sonraki kuşakların yararlanması için kaydetmesi gereken her şeyin anlamını anlamadığı gibi [Dan. 12:4, 8-10]).

Mezmurda RAB, Yahve, Davut'un kendisine “Efendim” diye hitap ettiği biriyle konuşur. Bu unsur, hem Yahudi hem de Hristiyan sayısız yorumcuyu, bunun açıkça bir Mesih mezmuru olduğuna ve Davut'un hitap ettiği kişinin beklenen Mesih olduğuna ikna etmiştir.

Ben 4. ayete odaklanacağım: “RAB ant içti, kararından dönmez: “Melkisedek düzeni uyarınca sonsuza dek kâhinsin sen!” RAB'bin burada Mesih'e hitap ettiğini kabul edersek, sözleri ne anlama geliyor? İki unsur dikkat çeker:

Birincisi, Melkisedek'in kendisidir –bu, Kutsal Kitap'ta ondan sadece ikinci kez söz edilmiştir. İlki Yaratılış 14:18-20'dir: Kralların yenilgisinden sonra Avram bu garip kâhin kralla karşılaşır ve ona ganimetten bir ondalık öder. Bu kısa anlatımdan çeşitli sonuçlar çıkarılabilir (bkz. 13 Ocak tarihli bölüm), ancak Melkisedek neredeyse bin yıl sonra yazılan bu mezmura kadar gözden kaybolur.

İkinci olarak, bu zamana kadar İsrail tarihinde çok şey olmuştur. Halk Mısır'da köleliğe katlanmış, Mısır'dan Çıkış'ta kurtarılmış, Sina'da Tanrı'nın Yasası'nı almış, Vaat Edilmiş Topraklar'a girmiş ve Davut hanedanının başlangıcı olan bu noktaya ulaşmak için hakimler dönemini yaşamıştır.

Her şeyden önce Sina, Levililer ve bu kabileden seçilen baş kâhinler tarafından yönetilecek bir çadır ve buna bağlı törenler öngörmüştü. Musa Yasası, bu kâhinlik görevlerini sadece Levililer'in yerine getirebileceğini açıkça ortaya koymuştu. Ancak burada Tanrı'dan gelen bir kehanet, Tanrı'nın kendisinin çok farklı bağlantıları olan başka bir kâhin kral yetiştireceğinde ısrar etmektedir. Yahve bu kralın kudretli esasını Siyon'dan uzatacaktır: Yani, onun krallık gücü Siyon'la, Yeruşalim'le ve dolayısıyla yeni doğan Davut hanedanıyla bağlantılıdır. Ve kâhin olarak, Levi düzeniyle değil, Melkisedek düzeniyle aynı hizada olacaktır.

İbraniler'in yazarının bunun Musa Antlaşması'nın eskidiğinin bir duyurusu olduğunu anlaması şaşırtıcı değildir (İbraniler 7:11-12). Daha iyi bir kâhinlik düzenine ihtiyacımız vardı; ve artık var.

18 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 23; Mezmurlar 112-113; Yeşaya 50; Vahiy 20

Pentatuk'ta sık sık çeşitli yasa ve tüzüklerden oluşan bir bölüm vardır. **Yasa'nın Tekrarı 23** bunlardan biridir. Bu kısa incelemelerin ötesine geçerek, bir tüzüğün belirlendiği her konu üzerinde, hatta bu listelerin bazılarının düzenleyici ilkesi üzerinde düşünmek gerekir. Yasaların bir kısmının İsraililerin tarihsel deneyimlerine dayandığı açıktır (örneğin, 23:3-8). Diğer kısımlar ise sembolik temizliğe dayanmaktadır (örneğin, 23:9-14). Diğerleri ise antlaşma halkını eski Kenan paganizminin iğrenç uygulamalarından ayrı tutmanın aciliyetine (23:17-18), sosyal adaletin ilerici adımlarına (23:15-16), antlaşma topluluğunun hem kimliğini hem de refahını geliştirecek mali ilkelere (23:19-20) ve özellikle yaşayan Tanrı'ya sunulan bir yeminde kişinin sözünü tutmasına (23:21-23) odaklanır. Ama bugün 23:24-25 ayetleri üzerinde düşüneneğim: "Komşunuzun bağına girdiğinizde doyuncaya dek üzüm yiyebilirsiniz, ama torbanıza koymayacaksınız. Komşunuzun ekin tarlasına girdiğinizde elinizle başak koparabilirsiniz, ama ekinlere orak salmayacaksınız."

Bu basit yasalarda derin bir bilgelik vardır. Salt komüniteryen bir duruş, insanların istediklerini, istedikleri zaman, istedikleri kadar almalarına izin verirdi; ya da alternatif olarak, tüm ürün topluluğa (ya da devlete) ait olduğu için, hiçbir bireyin topluluğun liderlerinin açık bir yaptırımını olmadan herhangi birini almasına izin verilmediğini söylerdi. Salt kapitalist bir duruş (ya da daha doğrusu, tüm vurguyu özel mülkiyete yapan bir duruş) komşunun tarlasından bir üzüm almanın her örneğini bir hırsızlık meselesi, komşunuzun tarlasından geçen patikayı takip ederken birkaç tahıl tanesini çiğnemenin her örneğini cezalandırılabilir bir suç olarak görürdü. Ancak bu yasa, insanların komşularının tarlasında istediklerini yemelerine izin vererek, topluluk çapında bir tür karşılıklı bağımlılığı, ortak bir miras vizyonunu teşvik etmektedir. Özel mülkiyetin hırsyla diktiği duvarlar ve çitler yumuşatılmıştır. Dahası, gerçekten yoksul olanlar en azından yiyecek bir şeyler bulabilir. Yasaya tüm toprak sahiplerinin uyması halinde bu, herhangi bir toprak sahibi için korkunç bir yük olmayacaktır. Öte yandan, hiç kimsenin herhangi bir ürünü götürmeye izin verilmemesi şartı, eğer uyulursa, sadece hırsızlık ve tembellikle mücadele etmekle kalmaz aynı zamanda özel mülkiyeti ve endüstriyi ve onunla özdeşleşen disiplinli işçilik teşviklerini korur.

Musa Kanununda yer alan pek çok hüküm, doğru bir şekilde incelendiğinde, birbirini tamamlayan çıkarların tanrısal dengesini yansıtmaktadır.

19 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 24; Mezmurlar 114-115; Yeşaya 51; Vahiy 21

Musa Yasası'nın yoksulları nasıl koruduğu hayret vericidir.

Yasa'nın Tekrarı 24'ü düşünün. Burada Tanrı bir çift değirmen taşının, hatta “üst taşı” (yani daha hareketli olanın) bir borç için teminat olarak alınmasını yasaklar (24:6). Bu, bir tamircinin aletlerini ya da bir yazılımcının bilgisayarını teminat olarak almak gibi bir şeydir. Bu, geçim kaynaklarını ellerinden almak anlamına gelir ve dolayısıyla yoksulluğu daha da arttırmakla kalmaz, geri ödemeyi de imkânsız hale getirir.

24:10-12'de borçların teminat altına alınmasıyla ilgili iki koşul daha belirtilir. (1) Eğer bir komşunuza herhangi bir şeyi ödünç verirsiniz, rehini almak için onun evine girmeyin. Dışarıda bekleyin; bırakın o size getirsin. Böyle ölçülü bir davranış komşunun biraz olsun saygınlığını korumasını sağlar ve bazı zenginlerin etrafa ağırlığını koyma ve yoksullara pislikmiş gibi davranma eğilimini azaltır. (2) Yoksulun temel ısınma ve barınma ihtiyacı olan şeyleri teminat olarak tutmayın.

24:14-15'te işverenlere işçilerine günlük ödeme yapmaları söylenir. Gelirin %70 ya da %80'inin gıdaya gittiği yoksul ve tarımsal bir toplumda bu, kiralanan kişinin ve ailesinin her gün yeterince beslenmesini sağlamak anlamına geliyordu. Ücretlerin kesilmesi sadece zorluk çıkarmakla kalmıyor, aynı zamanda adaletsiz de oluyordu. Adaletle ilgili daha geniş düşünceler 24:17-18'de ifade edilir: Öksüzler ve yabancılar, yani koruyucusu olmayanlar ya da belirli bir kültürün “püf noktalarını” gerçekten bilmeyenler, adaletli bir muamele görmeli ve asla istismar edilmemeli ya da onlardan yararlanılmamalıdır.

Son olarak, 24:19-22'de çiftçiler daha iyi bir getiri elde etmek için tarlalarındaki her ürünü toplamamaları konusunda uyarılırlar. “Yabancıya, öksüze ve dul kadınlara” bırakmak çok daha iyidir. (Ayrıca 9 Ağustos'a bakınız.)

İki gözlem: *Birincisi*, yoksullar için bu tür yardımlar, emek ve toprağın birbirine bağlı olduğu ve yardımın yerel halk tarafından yerel halk için sağlandığı teknolojik olmayan bir toplumda en iyi şekilde çalışacaktır. Devasa bir bürokratik düzen yoktur. Öte yandan, bir tür yapılandırılmış organizasyon olmadan, örneğin: Ürün artığı bırakan çok az çiftçinin olduğu Şikago'nun güney yakasındaki yoksullara bu tür benzer bir yardımın nasıl teşvik edileceğini hayal etmek zordur. *İkinci olarak*, her durumda teşvik, özellikle halkın Mısır'da geçirdiği yılları hatırlayarak, Tanrı'nın bakışları altında doğru bir şekilde hareket etmektir (24:13-22). Bu ayetler dikkatle okunmalıdır. İnsanların Tanrı korkusu, sevgisi ve bilgisi içinde yaşadıkları yerlerde, sosyal merhamet ve fiilen cömertlik zorunludur; Tanrı'nın duygusallığın sisleri içinde kaybolduğu yerlerde, sağlam merhamet de solar –Amos gibi peygamberlerin acı kınamalarını da beraberinde getirir.

20 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 25; Mezmur 116; Yeşaya 52; Vahiy 22

Bazen çeviri zorlukları Kutsal Kitap çevirmenlerini alternatif olasılıkları koruyan dipnotlar eklemeye sevk eder. Bazen de hiçbir alternatif eklenmez ve önemli bir şey kaybolur. 116. Mezmur'da her iki türden birer örnek bulunur ve her ikisi de üzerinde düşünülme hak eder.

(1) NIV'de (New International Version) şöyle yazar: "İman ettim, "Büyük acı çekiyorum" dediğim zaman bile. Şaşkınlık içinde, "Bütün insanlar yalancı" dedim." (116:10-11, italikler eklenmiştir). RSV (*Revised Standard Version*) ilk satırı şöyle çevirir: "Söylediğim zaman bile imanımı korudum..." İkincisi İbranice'nin mükemmel bir çevirisidir ve çoğu modern çeviri bunu takip etmiştir. Pavlus, Mezmur 116:10-11'in NIV'de bulunan anlamını koruyan, genellikle Septuaginta (ya da LXX) olarak adlandırılan İbranice'nin Grekçe çevirisinden alıntı yapar (bkz. 2 Kor. 4:13).

Ancak bu durumda, şaşırtıcı derecede az şey tehlikededir. Belki de NIV çevirisi biraz daha güçlüdür: Mezmur yazarının büyük acılar çektiğini söylemesinin nedeni iman etmiş olmasıdır ("İman ettim... dediğim zaman bile"). Başka bir deyişle, Tanrı'ya olan inancından –ve bu inancın gerektirdiği Tanrı'yla olan bütün ilişkisinden– başka bir şey değildi ki, korkunç acılarla karşılaştığında bunun Tanrı tarafından verilen sıkıntıdan başka bir şey olmadığını görmesini sağladı. Ancak daha da önemlisi, hem NIV hem de RSV Mezmurlar'da sıkça ve özellikle Eyüp'te örneklenen bir noktaya değinir: Bir kişi ezilmiş hissettiğinde (116:10) ya da tamamen hayal kırıklığına uğradığında (116:11) ve bunu söylediğinde, bu onun inancını terk ettiği anlamına gelmez. Aksine, Tanrı'ya sunulan acının saklanmamış vurguları hem yaşamın hem de imanın kanıtını verir.

(2) NIV'in "RAB'bin gözünde değerlidir sadık kullarının ölümü" (116:15) ifadesi cenaze törenlerinde sık sık alıntılanır ve kuşkusuz önemli bir gerçeği ifade eder. Ancak "değerli" olarak çevrilen sözcüğün "maliyetli" ya da benzer bir şekilde çevrilmesi gerektiğini düşünmek için iyi bir neden vardır: Dolayısıyla Kudüs İncili'nin "Dindarların ölümü RAB'be pahalıya mal olur." Mezmur yazarının canının ölümden kurtarılması (116:3, 8) bu yorumu daha olası kılmaktadır. Kuşkusuz İsa bir insanın ölümünün ne kadar pahalıya mal olduğunu kabul eder (Matta 10:29-31).

Eğer durum buysa, Tanrı'nın egemenliğinde tüm ölümler de dahil olmak üzere her şeye hükmetmesine rağmen, onun için bu egemenliğin soğuk bir muhasebe parçası olmadığını görmek hayati derecede önemlidir. Ölümün ne kadar çirkin ve anormal olduğunu, isyanımızla ve çektiğimiz lanetle inkâr edilemez bir şekilde bağlantılı olduğunu bizden daha iyi bilir. Dindarların ölümünün RAB'be pahalıya mal olduğunu algılamak son derece rahatlatıcıdır. Ölümün yerine dirilişi koymak için ödemeye razı olduğu bedel ise daha da harikadır.

21 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 26; Mezmurlar 117-118; Yeşaya 53; Matta 1

Ben çocukken evimizdeki bir levhada şu sözler yazılıydı: “Bugün RAB’bin yarattığı gündür, onun için sevinip coşalım!” “içün” kelimesinin “için” olarak değiştirilmesi dışında, benzer sözler **Mezmurlar 118:24’ün** NIV çevirisinde de korunmuştur.

Babam, mızdımlandığımızda ya da ufak tefek şeylerden şikâyet ettiğimizde bu metni çocuklarına nazikçe uygulardı. Hava çok mu sıcak ve yapış yapıştı? “RAB’bin yarattığı gün bugündür; onun için sevinecek ve coşacağız.” Gökyüzü yağmur yağdırdığı için dışarı çıkıp oynayamıyor muyduk? “Bugün RAB’bin yarattığı gündür; onun için sevineceğiz ve coşacağız.” Ne sıkıcı bir gün (ya da yer, ya da tatil, ya da akraba ziyareti)! “Bugün RAB’bin yarattığı gündür; onunla sevinip coşacağız.” Bazen bu sözler vurgulanarak tekrarlanırdı: “RAB’bin yarattığı gün bugündür; sevinip coşacağız.”

Bu, babamın ciddi şikâyetleri dinlemeyeceği anlamına gelmez; Kutsal Yazıların söyleyecek başka şeyleri olmadığı anlamına da gelmez. Ancak her Hristiyan nesli sızlanmanın Tanrı’nın egemenliğine ve iyiliğine karşı bir hakaret olduğunu öğrenmelidir.

Ancak metin öncelikle kendi bağlamı içinde okunmalıdır. Mezmur yazarı daha önce, etrafı düşmanlarla çevrili olmasına rağmen (118:10), herhangi bir insanın yardımına değil, Tanrı’ya güvenmeye olan bağlılığını ifade eder (118:8-9). Şimdi de düşmanlarının arasında “yapıcıların” (118:22) –İsrail’de güç sahibi kişilerin– bulunduğunu açıklar. Bu yapıcılar duvarlarını inşa ederken bazı “taşları” reddetme konusunda oldukça yetenekliydi –ve bu durumda yapıcıların reddettiği taşın kendisi köşenin baş taşı haline geldi. İlk durumda bu taş, bu köşenin baş taşı, neredeyse kesinlikle bir Davut kralına, belki de Davut’un kendisine bir göndermedir. İktidar sahipleri onu reddetmişler, ama o köşenin baş taşı olmuştur. Dahası, bu sonuç parlak bir entrika ya da zekice bir manipülasyonla elde edilmemiştir. Tam tersine, “RAB’bin işidir bu, gözümüzde harika bir iş!” (118:23). Yeşaya kendi zamanında, Tanrı’nın temel taşını reddederken yalanı sığınak haline getiren insanları tasvir eder (Yeşaya 28:15-16). Bu modelin nihai örneği, kendi yarattıkları tarafından reddedilen, ancak Tanrı tarafından seçilen, nihai yapı taşı ve değerli olan İsa Mesih’te bulunur (Mat. 21:42; Rom. 9:32-33; Efesliler 2:20; 1. Petrus 2:6-8) –ölümden dirilişiyle tüm gerçek değerleriyle ortaya çıkan bir “taş” (Elçilerin İşleri 4:10-11). İster Davut’un zamanında, ister nihai gerçekleşmede olsun, Tanrı’nın *bu* muhteşem zaferi övgülerimizi gerektirir: *Bugün RAB’bin yarattığı gündür; Onun için sevinip coşalım!* (Mezm. 118:24).

22 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 27:1-28:19; Mezmur 119:1-24; Yeşaya 54; Matta 2

İtalikleştirilmiş pasaj çifti burada birleşmektedir.

Yasa'nın Tekrarı 27-28'de öngörülen ortam muhteşemdir. İsraililer Vaat Edilmiş Topraklar'a girdiklerinde, ulusal bağlılıklarının ciddi bir eylemini gerçekleştireceklerdir. Kendilerini her biri yüz binlerce kişiden oluşan iki büyük topluluğa ayıracaklardır. Altı oymak Gerizim Dağı'nın yamaçlarında duracaktır. Vadinin karşısındaki diğer altı oymak ise Ebal Dağı'nın yamaçlarında duracaktır. İki büyük kalabalık karşılıklı cevaplar (antifon) verecektir. Bu törenin bazı bölümlerinde, Gerizim'de diğerleriyle birlikte duran Levililer önceden belirlenmiş cümleleri telaffuz edecek ve tüm topluluk "Amin!" diye bağıracaktır. Diğer bölümlerde ise Gerizim'deki kalabalık itaatin kutsamalarını, Ebal'deki kalabalık ise itaatsizliğin lanetlerini haykırırdı. Gerçekleştirildiği zaman (Yeşu 8:30-33) bu olayın dramatik etkisi hayret verici olmalıydı. Tüm bu uygulamanın amacı, Tanrı'nın bereketinden yararlanmak için Tanrı Sözü'nün ne kadar ciddiye alınması gerektiğini ve itaatsizlikten kaynaklanan ve sadece Tanrı'nın lanetini garantileyen korkunç trajediyi halka vurgulamaktı.

119. Mezmur biçimsel olarak çok farklıdır, ancak burada da Tanrı Sözü'ne olağanüstü bir vurgu vardır. Sanki Kutsal Kitap'ın bu en uzun bölümü Mezmurlar kitabının ikinci ayetinin ne anlama geldiğini açmaya adanmıştır: "Ancak zevkini RAB'bin Yasası'ndan alır ve gece gündüz onun üzerinde derin derin düşünür." (1:2; ayrıca bkz. 1 Nisan bölümü). 119. Mezmur akrostiş bir şiirdir: İbrani alfabesinin yirmi iki harfinden her birine, Tanrı Sözü'nü konu alan sekiz ayetin her birinin açılış harfi olarak hizmet etme sırası verilmiştir. Bu şiir boyunca, Kutsal Yazılar'a atıfta bulunmak için sekiz yakın anlamlı sözcük kullanılmıştır: *Yasa* (belki de "talimat" olarak çevrilmesi daha iyi olabilir ve vahiy imaları taşır), *Öğüt* (*Kutsal Yazılar'ın* bağlayıcı gücünden söz eder), *Koşul* (sorumluluklarını özenle denetleyen ve yöneten birine benzer şekilde, Tanrı'nın ayrıntılı ve dikkatli denetimiyle bağlantılı olan), *Kural* (yüce ve her şeyi bilen Yargıç'ın kararları), *Söz* (belki de en kapsamlı terimdir, ister vaat, ister hikâye, ister tüzük ya da emir olsun, Tanrı'nın açıkladığı tüm gerçekleri kapsar), *Buyruk* (Tanrı'nın yarattıklarına ne yapmaları gerektiğini *söyleme* yetkisine dayanır), *Vaat* (*söylemek* fiilinden türetilmiş bir kelimedir, ancak genellikle Türkçe 'söz vermek' anlamında düşündüren bağlamlarda kullanılır) ve *Tanıklıklar*.

(Tanrı'nın gerçeğe ve yanlış olan her şeye karşı cesurca "tanıklık" ya da "şahitlik" etme eylemi; İbranice sözcük bazen NIV'de "öğüt" olarak çevrilir, örn. "Öğütlerin benim zevkimdir")

23 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 28:20-68; Mezmur 119:25-48; Yeşaya 55; Matta 3

Kutsal Kitap'ta Yasa'nın Tekrarı 28:20-68 ayetlerinden daha korkutucu pek fazla ayet yoktur. Metinde, antlaşmanın koşullarına uymaz ve Tanrı'ya isyan ederlerse, "Bu kitapta yazılı yasanın bütün sözlerine uymaz, Tanrınız RAB'bin yüce ve heybetli adından korkmazsanız" (28:58), Tanrı halkının başına gelecek olan yargılar betimlenmektedir.

Bu kararlarla ilgili pek çok çarpıcı unsur bulunmaktadır. Burada iki tanesi dikkatimizi çekmektedir.

Birincisi, tasvir edilen tüm yargılar seküler zihin tarafından değişen siyasi ve sosyal koşulların kazaları olarak ya da putperest dünya görüşü içinde çeşitli kötü tanrıların işleri olarak yorumlanabilir. Görünüşe göre, yargıların hepsi "doğal" dünyada gerçekleşmektedir: israf hastalığı, kuraklık, kıtlık, askeri yenilgi, çıban, yoksulluk, üstün bir güç altında vasal devlet olmak, yıkıcı çekirge sürüleri, ekonomik talihsizlikler, esaret, kölelik, uzun süreli kuşatmaların korkunç tahribatı, nüfusun azalması, uluslar arasında bir kez daha dağılma. Başka bir deyişle, gökten doğaüstü bir "Cız!" sesi gibi gelen bir yargı yoktur. Dolayısıyla, Tanrı'nın sözünü dinlemekten vazgeçenler, O'ndan geldiğine inanmadıkları cezaların acısını çekmek gibi korkunç bir durumun içindedirler. Bu karşılaştıkları yargının bir parçasıdır: Yargıya dayanırlar ama imansızlıkları o kadar katıdır ki böyle bir yargıyı bile olduğu gibi değerlendiremezler. Sahip oldukları nimetler Tanrı'nın lütfuyla bahşedilmişti ve bunları Tanrı'dan gelen armağanlar olarak kabul etmediler; şimdi katlandıkları lanetler Tanrı'nın adil hoşnutluğuyla dayatılıyor (28:63) ve yine de bunları Tanrı'dan gelen yargılar olarak kabul etmiyorlar. Körlük sistemik, tutarlı ve insani olarak tedavi edilemezdir.

İkincisi, Tanrı'nın yargıları, dışarıdan gelen felaketlerin ötesine geçerek, kimsen kaybın büyüklüğünden, ancak her durumda Tanrı'nın kendisinden dolayı sarsılmış zihinlere kadar uzanır. Rab bu insanlara "titreyen yürekler, umutsuzluk ve bakmaktan yorulmuş gözler verecek. Sürekli can kaygısı içinde yaşayacaksınız. Gece gündüz dehşet içinde olacaksınız. Yaşamınızın güvenliği olmayacak." (28:65-66). Bu Tanrı sadece tarihin dış görünüşünü değil, yargısı altına girenlerin zihinlerini ve duygularını da kontrol eder.

Böyle bir Tanrı'nın önünde, O'ndan saklanmaya ya da O'nu alt etmeye çalışmak akıl almaz bir ahmaklıktır. Yapmamız gereken tövbe etmek ve kendimizi onun merhametine bırakmaktır; Tanrı'nın hem takdiri iyiliğini hem de takdiri yargısını görebilmek için gözlerimiz açık bir şekilde, isyanın dehşetini algılamakta hızlı davranarak, dürüst bir itaatin peşinden gitme lütfunu ondan istemeliyiz. Tanrı'nın elini görmeliyiz; her şeyi yorumlayıcı odağımızda şaşmaz bir Tanrı merkezlilikle tartmalıyız.

24 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 29; Mezmur 119:49-72; Yeşaya 56; Matta 4

“Gizlilik Tanrımız RAB’be özgüdür. Ama bu yasanın bütün sözlerine uymamız için açığa çıkarılanlar sonsuza dek bize ve çocuklarımıza aittir.” (Yasa'nın Tekrarı 29:29). İki temel nokta üzerinde düşünölmeye değer.

Birincisi, antlaşma topluluğunun bu konudaki sorumluluğu Tanrı'nın açıkladığı şeylere odaklanmaktır. Bunlar sadece “bize ve çocuklarımıza sonsuza dek” ait olmakla kalmaz, aynı zamanda “*bu yasanın tüm sözlerini izleyebilmemiz için*” bize verilmiştir. Bu metnin antlaşmanın yenilenmesiyle ilgili uzun bir bölümün sonuna yerleştirilmesinin temel amacı budur. Doğru, birçok gizli şeyi bilemeyiz. Ancak bize açıklananlar –bu bağlamda, Musa Antlaşması'nın şartları, tüm bereket ve yargı potansiyelleriyle– ilgimizi çekmesi ve sadık itaatimizi kazanması gereken şeydir.

İkinci olarak, bazı şeylerin gözlerimizden saklı olduğunu açıkça kabul etmeliyiz. Örneğin, zaman ve sonsuzluk arasındaki ilişkileri gerçekten anlamadığımız gibi, sonsuzlukta yaşayan Tanrı'nın sonlu uzay/zaman tarihimizde kendisini bize nasıl ifşa ettiği konusunda da pek bir fikrimiz yoktur. Bunu yaptığı ortaya çıktı; bu ifşanın belirli unsurlarını tanımlamak için çeşitli kelimelerimiz var (örneğin, *Enkarnasyon, uygunlaşma [accommodation]*). Ancak nasıl olduğunu bilmiyoruz. Tanrı'nın nasıl hem kişisel hem de egemen/aşkın olabileceğini bilmiyoruz; tek Tanrı'nın nasıl üçlü olabileceğini bilmiyoruz.

Yine de bu durumların hiçbirinde cehalete başvurmak ya da mantıksız veya mistik olanın arkasına sorumsuzca saklanmak söz konusu değildir. Bu konularda gizemler olduğunu kabul ettiğimizde, hatta bunda ısrar ettiğimizde, bunların anlamsız ya da kendi içinde çelişkili olduğunu kabul etmiyoruz. Aksine, yeterince bilmediğimizi söyler ve cehaletimizi kabul ederiz. Tanrı'nın kendisiyle ilgili açıklamadığı şeyleri bilemeyiz. Gizli şeyler Tanrı'ya aittir.

Aslında, metindeki zıtlık nedeniyle, bildiğimizi iddia etmenin ya da öğrenmek için çok fazla zaman harcamanın kibirlilik olacağı ima edilmektedir –çünkü bu Tanrı'nın münhasır alanına küstahlık etmek anlamına gelir. Bazı şeyler bizi araştırmaya teşvik etmek için geçici olarak gizlenmiş olabilir: Süleyman'ın Özdeyişleri 25:2 bize bir konuyu gizlemenin Tanrı'nın yüceliği, bir konuyu araştırmamanın, olayların özüne inmenin ise kralların yüceliği olduğunu söyler. Ancak bu evrensel bir kural değildir: İlk günah, bazı gizli şeyleri bilmeye ve böylece Tanrı gibi olmaya çalışmakla ilgiliydi. Böyle durumlarda bilgeliğin yolu, her şeyi bilene saygıyla tapınmak ve lütfedip açıkladığı şeylere dikkatle bağlı kalmaktır.

25 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 30; Mezmur 119:73-96; Yeşaya 57; Matta 5

119. Mezmur Tanrı ve O'nun vahyi üzerine katlanılmaz yansımaları bakımından eşsizdir. Burada **Mezmurlar 119:89-96**'da ortaya çıkan üç temaya odaklanacağım.

(1) Tanrı'nın vahyedilmiş sözü, yazıya *geçirilmiş* (yani, Kutsal Yazı haline gelmek üzere yazılmış) olan bu söz, Tanrı'nın sanki olayların nasıl sonuçlanacağını anlamamış ya da tam olarak tahmin edememiş gibi, ilerlerken uydurduğu bir şey değildir. Bundan çok uzaktır: “Ya RAB, sözün göklerde sonsuza dek duruyor.” (119:89). Onun zihninde her zaman oradaydı, ebediydi. Ona kesinlikle güvenilebilmesinin nedenlerinden biri budur: Asla yakayı ele vermez, asla şaşırmaz. Tanrı'nın sözü göklerde sapasağlam durduğu için, mezmur yazarı şunu ekleyebilir: “Sadakatin kuşaklar boyu sürüyor” (119:90).

(2) Vahiy sözü ile yaratılış ve takdir sözü arasında bir bağlantı vardır. Böylece 90. ayetin ilk satırı olan “Sadakatin kuşaklar boyu sürüyor” hem önceki (89. ayetin sonu) hem de sonraki (90. ayetin sonu) ile bağlantılıdır. Tanrı'nın sadakati, gördüğümüz gibi, Tanrı'nın sözünün göklerde sabit durması gerçeğine dayanır, ama aynı zamanda Tanrı'nın yaratıcı ve ilahi işine de dayanır: “Kurduğün yeryüzü sapasağlam duruyor. Bugün hükümlerin uyarınca ayakta duran her şey sana kulluk ediyor.” (119:90-91). Aynı her şeyi bilen, düzenleyen, düşünen akıl hem yaratılışın hem de vahyin arkasında durur.

(3) Tanrı'nın öğretisi baskıcı ve sınırlayıcı olmaktan uzak, tam tersi özgürleştirici ve aydınlatıcıdır. “Mezmur yazarı şöyle yazar: “Kusursuz olan her şeyin bir sonu olduğunu gördüm, ama senin buyruğun sınır tanımaz.” (119:96). Tüm insani, dünyevi etkinlikler sınırlarla karşı karşıyadır. Bu tür etkinliklere ayırabileceğimiz kaynaklar, zaman ve yaşamın genişliği konusunda sınırlamalar vardır. En yüce çalışmalara bile ancak bu kadar zaman ayrılabilir. Sınırların kendisi sinir bozucu engeller haline gelir. Birden fazla yorumcu bu ayetin Vaiz'in neredeyse iki satırlık bir özeti olduğunu belirtmiştir. Orada, “güneşin altındaki” her etkinlik amacına ulaşıp sona erer ya da tatmin edici olmadığını ve geçici olduğunu kanıtlar. Bizim deneyimimizde bunun tek bir istisnası vardır: “Ama senin buyruğun sınır tanımaz” (119:96).

Bu, iyi bilinen paradokstan daha fazlasını içerir: Tanrı'ya kölelik mükemmel özgürlüktür. Başlamak için, özgürlüğün tanımlaması yapılmalıdır. Adımlarımız Tanrı'nın sözünü pekiştiriyorsa, günahattan kurtuluş vardır (krş. 119:133); Tanrı'nın “koşullarına” uymak “özgürlük” içinde yürümeye bağlıdır (119:45). Dahası, Tanrı'nın sözleri üzerinde düşünmek ve bunlara uymak dar görüşlü bir bağınazlık değil, potansiyel olarak Tanrı'nın zihninin en uzak boyutlarına kadar uzanan bir ruh genişliği yaratır; çünkü O'nun “buyruğu sınır tanımaz”.

26 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 31; Mezmur 119:97-120; Yeşaya 58; Matta 6

Tanrı'nın İsrail'e, onları kurtarmak için yaptıklarını ve itaat etmeye söz verdikleri antlaşmanın doğasını hatırlamalarına yardımcı olmak için verdiği zengin ve çeşitli araçlar üzerinde bir an için düşünün.

Dikkatle belirlenmiş ayinleri ve bayramlarıyla Buluşma Çadırı'nın kendisi (daha sonra tapınak) vardı: Antlaşma soyut bir felsefi sistem değildi, düzenli dini ritüellere yansiyordu. Ulus öyle bir şekilde oluşturulmuştu ki, Levililer diğer kabileler arasında dağıtılmıştı ve Levililer Yasa'yı halkın geri kalanına öğretme görevini üstlenmişlerdi. Başlıca üç büyük bayram, halkı hem ritüelin hem de Yasa'nın fiilen okunmasının güçlü hatırlatıcılar olarak hizmet edeceği merkezi toplanma çadırına ya da tapınağa toplamak için tasarlanmıştı (**Yasa'nın Tekrarı 31:11**). Tanrı zaman zaman halkı antlaşmaya geri çağıran özel olarak atanmış hâkimler ve peygamberler gönderirdi. Ailelere, miras alınan tarihi çocuklarına nasıl aktaracakları dikkatle öğretildi, böylece Mısır'dan Çıkış sırasında Tanrı'nın gücünün mucizevi gösterisini hiç görmemiş olan yeni nesiller yine de bundan tam olarak haberdar olacak ve bunu kendilerininmiş gibi sahiplenecekti. Dahası, Tanrı'nın kutsamaları itaate, Tanrı'nın yargılamaları da itaatsizliğe eşlik edecekti, böylece topluluğun içinde bulunduğu gerçek koşulların düşünmeye ve kendi kendini sorgulamaya yol açması gerekiyordu. Yeni doğan ulusta farklılık duygusunu teşvik etmek için yasalar çıkarılmış, halkın çevredeki putperestler tarafından kolayca kirletilmemesi için belirli engeller dikilmiştir. Toprağa giriş sırasında Gerizim ve Ebal dağlarında söylenen ilahiler (bkz. 22 Haziran) gibi benzersiz olayların ulusal hafızada antlaşmaya bağlılığı güçlendirmesi gerekiyordu.

Ama şimdi Tanrı bir araç daha ekler. Tam da Tanrı, halkın zamanı geldiğinde yine de isyan edeceğini bildiği için, Musa'ya milli bir hazine ve İsraililer'e karşı bir tanıklık haline gelecek bir ezgi yazmasını söyler (**31:19-22**). Birisi şöyle demiştir: "Bırakın bir ulusun şarkılarını ben yazayım, yasalarını kimin yazdığı umurumda değil." Bu özdeyiş elbette abartılıdır, ama yine de anlamlıdır. Bir sonraki bölüm olan Yasa'nın Tekrarı 32'nin amacı budur. İsraililer, hatırlamak ve itaat etmek için Tanrı tarafından verilen diğer tüm çağruları kapatırlarsa, kendilerine karşı konuşacak bir ulusal marş öğreneceklerdir.

Tanrı, hem Kutsal Yazılar'da hem de tarihte, yeni antlaşmanın mirasçılarının hatırlamalarına ve itaat etmelerine yardımcı olmak için hangi araçları lüt-fetti? Bunlar üzerinde düşünün. Onları nasıl kullandınız? Bu ilkeyi uygulamaya koymak için, Tanrı'nın halkına salt duygusallığın ötesinde geri dönülmez öze sahip konuları *öğreten* hangi şarkıları söylüyoruz?

27 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 32; Mezmur 119:121-144; Yeşaya 59; Matta 7

Kutsal Yazılar'ın büyük temalarından biri ve 119. Mezmur'da özel bir sıklıkta ortaya çıkan, Tanrı'nın sözlerinin açılmasının ışık vermesidir; en az iki anlamda "Saf insanlara akıl verir" (119:130). *Birincisi*, "saf", Tanrı'nın lütfkâr vahyinin ışığında nasıl yaşanacağı konusunda hiçbir şey bilmeyen akılsız, "saf insanlara" atıfta bulunabilir. Tanrı'nın sözlerinin açıklanması bu tür insanlara ışık verir. Onlara nasıl yaşamaları gerektiğini öğretir ve ahlaki ve ruhsal konularda daha önce hiç göstermedikleri bir derinlik ve kavrayış kazandırır.

İkincisi, Tanrı'nın sözleri yeni ufuklar açar. Birkaç paragraf önce mezmur yazarı şöyle yazmıştı: "Ne kadar severim yasanı! Bütün gün düşünürüm onun üzerinde. Buyrukların beni düşmanlarımdan bilge kılar, çünkü her zaman akımdadır onlar. Bütün öğretmenlerimden daha akıllıyım, çünkü öğütlerin üzerinde düşünüyorum. Yaşlılardan daha bilgeyim, çünkü senin koşullarına uyuyorum." (119:97-100). Mezmur yazarı, öğretmenlerinden daha yüksek bir IQ'ya sahip olduğunu ya da düşmanlarından daha zeki veya tüm yaşlılardan daha parlak olduğunu söylemiyor. Aksine, Tanrı'nın talimatı (O'nun "yasası") üzerinde sürekli düşünmenin ve Tanrı'nın emirlerine itaat etmeye olan derin bağlılığının ona sadece parlak bilgilerin ve iyi eğitilmiş siyasi liderlerin ulaşamayacağı bir anlayış ve iç görü derinliği sağladığını iddia etmektedir.

Öğrencilerimden biri örnek olarak gösterilebilir. Liseden zar zor mezun olmuş. Hiç kiliseye gitmemiş. Babasına Tanrı hakkında soru sorduğunda, babası ona bu tür konular hakkında konuşmamasını söylemiş. Amerika Birleşik Devletleri Kara Kuvvetlerine düşük rütbeli bir asker olarak katılmış ve oldukça zor bir hayat yaşamış. Hayatının belli dönemlerinde LSD ile kafayı bulmuş. Sonunda 82. Hava İndirme Tümeni'ne katılmış ve uçaklardan atlarken uğursuzluğu savuşturmak ve şans getirsin diye bir cep İncili taşımaya başlamış. Sonunda onu okumaya başlamış –yavaşça, çünkü iyi bir okuyucu değilmiş. Baştan sona okuduktan sonra iman etmiş. Yerel şapel papazlarından birine gitmiş ve "Peder, ben kurtuldum" demiş. Papaz da ona "Henüz değil" deyip onu bir din eğitimine tâbi tutmuş. Nihayet İncil'i öğreten bir kilise buldu. Uyuşturucuyu bıraktı (altı ay sonra ordudaki 'uyuşturucu kankalarının' çoğu yakalandı), ve ordudan ayrılıp, bir üniversiteye girdi, muazzam bir şekilde gelişti ve şimdi ilahiyat fakültesinde yüksek ve zorlu bir Yunanca eğitimi görüyor.

Tanrı'nın sözlerini özümseyordu. Bu onun yaşamını değiştirdi ve ona birçok öğretmeninden daha fazla anlayış kazandırdı. Tanrı'nın sözlerinin açığa çıkması "Saf insanlara akıl verir."

28 HAZİRAN

Yasa'nın Tekrarı 33-34; Mezmur 119:145-176; Yeşaya 60; Matta 8

Pentatuk nasıl biter (Yasa'nın Tekrarı 34)?

Belli bir düzeyde, belki de umuttan ya da en azından beklentiden söz edilebilir. Musa'nın kendisinin Vaat Edilmiş Topraklar'a girmesine izin verilmese bile, İsraililer girmenin eşiğindedir. "Süt ve bal akan ülke" onların olmak üzere-dir. Nun oğlu Yeşu, "bilgelik ruhuyla dolu" (34:9) bir adam olarak atanmıştır. Musa'nın on iki oymağı kutsaması (Yasa'nın Tekrarı 33) bile İsrail tarihinin bu bölümüne uygun bir kapanış olarak okunabilir.

Bununla birlikte, böyle bir okuma fazla iyimserdir. Birleşen vurgular, düşünceli okuyucuyu yakın gelecekle ilgili oldukça kötümser bir beklenti içinde bırakır. Ne de olsa halk kırk yıl boyunca vaatlerde bulunmuş, bunları bozmuş ve yargının sert araçlarıyla defalarca antlaşmaya sadakate geri çağırılmıştır. Yasa'nın Tekrarı 31'de Tanrı'nın kendisi "Bu halk da gideceği ülkenin ilahlarına bağlanıp bana hainlik edecek. Beni bırakacak, kendileriyle yaptığım antlaşmayı bozacaklar" (31:16) der. Musa, bu inanılmaz derecede cesur ve sebatkâr lider, bir keresinde halkın önünde Tanrı'yı onurlandırmayı başaramadığı için Vaat Edilmiş Topraklar'a giremez. Bu açıdan bakıldığında, İsrail'in hikâyesinin başındaki büyük İbrani'ye olumsuz bir tezat oluşturur: İbrahim henüz kendisine ait olmayan yabancı bir ülkede bir hacı olarak ölür, ama en azından onur ve haysiyetle ölür, Musa ise kendisine ve halkına vaat edilen topraklara girmesi yasaklanmış bir hacı olarak, yalnızlık ve utanç içinde ölür. Musa'nın ölümünden sonra Yasa'nın Tekrarı'nın bu son bölümünün kaleme alınmasına kadar ne kadar zamanın geçtiğini bilmiyoruz, ama oldukça uzun bir süre geçmiş olmalı, çünkü 10. ayet şöyle der: "O günden bu yana [yani Musa'nın ölümünden beri] İsrail'de Musa gibi RAB'bin yüz yüze görüştüğü bir peygamber çıkmadı." Musa gibi bir peygamberin geleceği kehanetinin (18:15-18) ayak seslerini duymamak mümkün değildir. Yazının yazıldığı zamana kadar, bazı sadık ve yiğit olan başka önderler ortaya çıkmıştı. Ama Musa gibi biri ortaya çıkmamıştı ve vaat edilen de buydu.

Bu parçalar, özellikle Pentatuk tüm Kutsal Kitap'ın öyküsü içine yerleştirilirse, okuyucunun belirli noktaları takdir etmesini sağlar. (1) Yasa ya da sözleşme, Tanrı'nın antlaşma halkını dönüştürme gücüne sahip değildi. (2) Daha fazla yıkıcı çöküş örneğiyle karşılaştığımızda şaşırılmamalıyız. (3) En büyük umut Musa gibi bir peygamberin gelmesinde yatmaktadır. (4) Bu bir şekilde öykünün başındaki vaatlerle bağlantılıdır: İbrahim'in soyundan gelecek ve aracılığıyla yeryüzündeki tüm ulusların kutsanacağı birini bekliyoruz.

29 HAZİRAN

Yeşu 1; Mezmurlar 120-122; Yeşaya 61; Matta 9

Mezmunur 119'un hemen ardından gelen ON BEŞ KISA MEZMUR (Mezmunur 120-134) *yükseliş ezgileri* olarak gruplandırılmıştır: Yani her biri bu başlığı taşır. Bu mezmurların büyük bayramlar için Yerusâlim'e ve tapınağa yolculuk yapan hacılar tarafından söylendiği en olası açıklamadır. Tıpkı İngiltere'de her yönden Londra'ya "yükselindiği" gibi, insanlar her yönden Kudüs'e "yükselirlerdi." Bu, on beş mezmurun her birinin mutlaka bu amaç için bestelendiği anlamına gelmez. Bazıları başka bir bağlamda yazılmış ve daha sonra bu derlemeye dahil edilmeye uygun görülmüş olabilir. Bu nedenle, 120. Mezmunur kişisel bir deneyimi yansıtıyor gibi görünse de putperest komşularla çevrili bir ülkede yaşadıkları için kendilerini yabancılaşmış hisseden hacılar tarafından büyük bir empatiyle söylenebilirdi –bu, hacılar Yerusâlim'e yaklaştıkça önemli bir tema haline gelir. "Eve" dönüyormuş gibi hissederek. Gerçekten de on beş mezmurdan oluşan dizi aşağı yukarı uzak bir ülkeden Yerusâlim'in kendisine (Mezm. 122) ve nihayet bu mezmurların sonuncusunda antlaşma sandığına, kâhinlere ve tapınağa "RAB'bin evinde geceleri hizmet eden RAB'bin hizmetkârlarına" (134:1) doğru ilerler.

İşte 121. Mezmunur da bu matrisin içine düşer. İlk dize, "Gözlerimi dağlara kaldırıyorum", genellikle bir tür doğa mistisizmini haklı çıkarmak için bağlamından çıkarılır ya da en azından tepelerin ve dağların bize Tanrı'nın ihtişamını hatırlatmaya hizmet ettiğini ve bu nedenle bizi ona çektiğini ve kalplerimizi dinlendirdiğini öne süren bir yoruma yol açar. Aslında tepeler esrarengizdir. Mezmunur 11:1'deki dağ gibi sembolik bir işlev mi görüyorlar, tehdit altında olan ve korkanlar için bir sığınak mı? Yoksa yağmacı haydutlar için bir sığınak mıdır ki, 1. ayetin ilk satırı mezmurun geri kalanının ele aldığı sorunu ortaya çıkarmaktadır? Ya da –belki de daha muhtemel olarak, bu bir 'yükseliş' şarkısı olduğu için– hacı gözlerini Yerusâlim'in tepelerine, tepeler doğa mistisizmini çağrıştırdığı için değil, Davut'un soyundan gelen kralın yerini, tapınağın yerini çağrıştırdığı için olmasın? Eğer doğru yorum buysa, mezmurun yazarı bu tepeleri, onları yaratan ("Yeri göğü yaratan RAB", 121:2), antlaşmanın Kurtarıcısı olarak "İsrail'in koruyucusu" (121:4) Tanrı üzerinde düşünmek için bir çağrı olarak görüyor gibidir.

Mezmurun son ayetleri Tanrı'nın "sen" (tekil olarak, sanki bireysel hacıya diğer hacılar tarafından hitap ediliyormuş gibi) üzerindeki ilgisinin kapsamlılığına övgüler yağdırır. "Senin koruyucun RAB'dir," (121:5) "gündüz... gece" (121:6), "Esirger canını" (121:7), yaptığın her şeyde ("gidişini gelişini", 121:8), "şimdiden sonsuza dek" (121:8).

30 HAZİRAN

Yeşu 2; Mezmurlar 123 125; Yeşaya 62; Matta 10

Bir keresinde Evanjelik olduğunu söyleyen bilgili bir sosyologun, Tanrı'nın, Amerika gibi bir ülkeye göndermeyi seçmesi halinde, büyük bir uyanışın bile ulusu neden hızlı bir şekilde dönüştüremeyeceğini önemli bir bilgelikle açıkladığını duymuştum. Sorun sadece toplum üzerinde büyük etkiye sahip olan yönetimlerin Kutsal Kitap'a ilişkin bilgisizlik derecesi, sekülerleşmenin medyaya ne kadar nüfuz ettiği, okullarımızın müfredatını ve ders kitaplarını etkileyen Yüksek Mahkeme kararlarının tarihi ya da sayısız diğer öğeler değil, aynı zamanda bu çeşitli gelişmelerin nasıl birbirine bağlandığıdır. Diyelim ki çok kısa bir süre içinde bir milyon kişi Hristiyan olsa bile, birbiriyle iç içe geçmiş toplumsal yapıların ve kültürel değerlerin hiçbiri ortadan kalkmayacaktır.

Bu akademisyene hak vermek gerekirse, kısmen bizi din ve yeniden canlanma konusunda yüzeysel bir bakış açısını besleyen sığ düşünceden uzaklaştırmaya çalışıyordu –sanki iyi bir yeniden canlanma bizi kapsamlı düşünme ve kültürü dönüştürme sorumluluğundan muaf tutacakmış gibi.

Ancak bu analizde ciddi şekilde eksik olan unsur, Tanrı'nın egemenliğinin genişliğidir. Bu sosyolog meslektaşımızın analizi indirgemecidir. Sanki büyük ölçüde natüralist kategorilerde düşünüyor, ancak yenilenme gibi oldukça zayıf bir şey için (kuşkusuz doğaüstü olsa da) küçük bir köşe bırakıyor. Bir an için bile Tanrı'nın normalde kendi yarattığı yapıların düzenliliklerini takip eden araçlarla çalışmadığını öne sürmüyorum. Ancak Tanrı'nın hiçbir zaman bu tür düzenliliklerle sınırlı olmadığına ısrar etmek hayati önem taşımaktadır. Her şeyden önce Kutsal Kitap, bir yandan tüm uluslara karışıklık ya da korku gönderdiği, diğer yandan da Yasasını insanların yüreğine yazarak onları öylesine dönüştürdüğü ve kendisini hoşnut etmek için can atıkları zamanlardan defalarca söz eder. Medyanın entrikalarıyla sınırlı olmayan bir Tanrı'yla karşı karşıyayız. Yargılamada ya da lütufta insanların ne *düşündüğünü* egemen bir şekilde kontrol edecek kadar müdahalede bulunma yeteneğine sahiptir.

Musa ve Miryam'ın Ezgisi kadar erken bir dönemde Tanrı, İsrail'in Vaat Edilmiş Topraklar'a giderken sınırlarından geçmek zorunda olduğu uluslar arasına korku saldığı için övülür (Çık. 15:15-16). Gerçekten de Tanrı bunu yapacağına söz verir (Çık. 23:27) ve aynı şeyi Kenanlılar için de vaat eder (Yasa'nın Tekrarı 2:25). Dolayısıyla İsraililer ilk surlu kentlerine yaklaşırken bunun kanıtını bulmak şaşırtıcı olmamalıdır (Yeşu 2:8-11; krş. 5:1).

Tanrı normalde sıradan yollarla çalışabilir. Ancak bunlarla sınırlı değildir. Bu nedenle dünyadaki tüm askeri güçler tek başına zaferi garanti edemez ve dünyadaki tüm sekülerleşme, postmodernizm, natüralizm ve paganizm tek başına yeniden canlanmayı engelleyemez. Bırakın Tanrı, Tanrı olsun.

1 TEMMUZ

Yeşu 3; Mezmurlar 126 128; Yeşaya 63; Matta 11

127. **Mezmun'un** ilk ayeti bugün sık sık alıntılanır: “Evi RAB yapmazsa, Yapıcılar boşuna didinir.” Nüfusun aşırı arttığı bir çağda, 3. ayete daha az atıfta bulunuruz: “Çocuklar RAB’bin verdiği bir armağandır, Rahmin ürünü bir ödüdür.” Dört şeyi gözlemleyerek yararlı bir bakış açısı kazanabiliriz.

İlk olarak, mezmur İbranice’de İngilizce’ye çevrilince kaybolan birkaç kelime oyunu kullanır ve bu oyunlar mezmurun nasıl okunacağına dair ipuçları verir. *Ev* sözcüğü (127:1) bir binayı ifade edebilir. Bu daha sonra mecazi anlamda kente de uygulanır (127:1b-3). Daha da önemlisi, *ev aynı* zamanda, bu durumda çocukların bereketiyle inşa edilen bir haneyi de ifade edebilir (127:3-5). Dahası, İbranice’de *yapıcılar* ve *oğullar birbirine* çok benzer.

İkinci olarak, bu, mezmurun yüzeysel olarak farklı bölümleri boyunca birleştirici temanın, yaşamın her alanında yalnızca Tanrı’nın bereketinin ve sağlayışının başarılı bir sonuç getirebileceği olduğunu göstermektedir. Bir ev inşa etmenin en somut düzeyinde bu doğrudur. Tanrı işçilere güç verir; onları hayatta tutar; yapıyı yerle bir edecek feci bir fırtına göndermekten kendini alıkoyar, sayısız sürpriz önlenebilir (güvensiz beton, üst toprağın altında bir bataklık, işçilerin kurban gittiği “kazalar” ve sayısız daha fazlası). Aynı ilke, bir şehir duvarını gözetlemek ya da bir ulusu radar sistemiyle savunmak gibi temel savunma operasyonları için de geçerlidir: Tanrı sizi destekliyorsa, savunmanız yeterli olacaktır; desteklemiyorsa, ne kadar profesyonel ve pahalı olursa olsun, yetersiz kalacaktır. Evdeyken, üremek “doğal” bir işlevdir, ancak ilahi olarak düzenlenmiş bir dünyada çocuklar Rab’den bir mirastır. Çıkarılması gereken ders pasiflik değil, güven ve dinlenmedir, çılğınca çalışmanın tanrısal bir şekilde azaltılmasıdır (127:2).

Üçüncü olarak, 127. Mezmur tam da antlaşmayla belirlenmiş bayramları kutlamak üzere Yeruşalim’e yapılan hac yolculuğunun Tanrı’nın yaşamın her alanındaki lütfkâr sağlayışını düşünmek için mükemmel bir fırsat sunması nedeniyle yükseliş ezgileri arasında yer alır (ayrıca 128. Mezmur’la karşılaştırın).

Dördüncüsü, yükseliş şarkıları arasında sadece bu şarkı Süleyman’a atfedilmiştir. Ne yazık ki, Süleyman büyük bilgeliği bazen kendi yaşamında takip edilmeyen bir figürdür: hem fiziksel hem de mecazi olarak kendi inşa programı ahmaklık oldu (1. Krallar 9:10-19), krallığı bir harabe oldu (1. Krallar 11:11-13; 8 Ekim’e bakın) ve ev halkı –özellikle de çoğalan putperest evlilikleri– yaşayan Tanrı’nın iddialarını sistematik olarak reddetti (1. Krallar 11:1-9). Tanrı’dan anladığımız gibi yaşamak için lütuf dilemek ne kadar önemlidir!

2 TEMMUZ

Yeşu 4; Mezmurlar 129 131; Yeşaya 64; Matta 12

Mezmun 130:1'de mezmur yazarı ne tür “derinliklerden” ağlamaktadır? Diğer mezmurlarda bu ifadenin çaresizliği hain “dostlar” ve açık zulümle (Mez. 69) ya da hastalık ve vatan hasretiyle (Mez. 6, 42) bağlantılıdır. Ancak bu durumda mezmur yazarını “derinliklere” sürükleyen şey günah ve suçluluktur: “Ya RAB, sen suçların hesabını tutsan, kim ayakta kalabilir, ya Rab?” (130:3).

Dört düşünce:

İlk olarak, suçluluğun sefaleti ve Tanrı'nın bağışlamasına duyulan ihtiyaç üzerindeki bu vurgu, mezmur yazarının temelde adil ya da doğru olduğu gerekçesiyle aklanma talebinde bulunan bazı mezmurlara hoş bir zıtlık oluşturur. (bkz. 10 ve 24 Nisan). Bu tür iddialar kesinlikle kabul edilemez; gerçekten doğru insanlar, kişisel suçluluklarının ve bağışlanma ihtiyaçlarının farkına varma konusunda, kendi utançlarını algılayamayacak kadar kirlenmiş ve katılaşmış olanlara göre her zaman *daha fazla farkındalık kazanırlar*.

İkinci olarak, *bağışlanma* ve korku arasındaki bağlantı çarpıcıdır: “Ama sen bağışlayıcısın, öyle ki senden korkulsun” (130:4). Belki de bu iki satır, günahların affedildiğine dair güvenin, kurtuluş tarihinin bu aşamasında, çarmıhın bu tarafındaki kadar sağlam olmadığını ima etmektedir. Daha da önemlisi, ‘Rab korkusu’ sadece affedilmenin sonucu olarak değil, aynı zamanda onun hedeflerinden biri olarak tasvir edilir. Bu, ‘Rab korkusu’nun kölece, hizmetkâr korkusundan (ki bu tür bir korku affedilmekle azalır, artmaz) çok, kutsal bir saygı ile ilgili olduğunu doğrular. Yine de bu saygının dürüst bir *korku* bileşeni vardır. Günahkârlar, günahlarının büyüklüğünü görmeye başladıklarında ve affedilmenin sevincini yaşadıklarında, en iyi halleriyle affedilmemiş olsalardı ne olabileceğini hayal ederler. Affedilme, rahatlama yaratır; ironik olarak, aynı zamanda ciddi bir düşünce yaratır ve bu düşünce, saygıya ve tanrısal korkuya dönüşür, çünkü günah artık asla hafife alınamaz ve affedilme asla hafifçe kabul edilemez.

Üçüncüsü, mezmur yazarı ihtiyacı olan şeyin soyut bir bağışlanma değil, *Tanrı'nın* bağışlaması olduğunu anlar; istediği ve ihtiyaç duyduğu şey Tanrı'yla barışmak, Tanrı'yla yeniden paydaşlık kurmaktır. Rab’bi bekler ve O’nun vaatlerine güvenir (130:5). Bir gözcünün en korkutucu saatlerde şafağı beklediği gibi bekler ama şafağın sökmesinin kaçınılmaz olduğu güvencesiyle (130:6).

Dördüncü olarak, bu mezmurla ilgili en değerli şey, kurtuluş planının doruk noktasına hâlâ yüzyıllar olmasına rağmen, odak noktanın mekanizma değil, Tanrı olmasıdır. “Ey İsrail, RAB’be umut bağla! Çünkü RAB’de sevgi, tam kurtuluş vardır. İsrail’i bütün suçlarından fideyle O kurtaracaktır.” (130:7-8).

3 TEMMUZ

Yeşu 5; Mezmurlar 132-134; Yeşaya 65; Matta 13

Yeşu 5'te üç unsur göze çarpmaktadır.

(1) Çölde dolaşılan yıllarda doğan tüm erkekler sünnet edilir. Bir açıdan bakıldığında bu oldukça şaşırtıcıdır: Nasıl olur da sünnetler erkek çocuklar doğduğunda yapılmaz? Birçok örnekte kalabalık uzun süreler boyunca tek bir yerde kalmış, kuşkusuz topluluk yaşamını geliştirmiştir. Onları bu açık antlaşma hükümüne uymaktan alıkoyan neydi?

Birçok tahminde bulunulmuştur, ancak kısa cevap şu ki, bilmiyoruz. Bu bağlamda daha önemli olan, ayinin artık evrensel olarak gerçekleştiriliyor olmasıdır. Bu nedenle, halk Vaat Edilmiş Topraklar'a girmenin eşliğinde dururken, belirleyici bir dönüm noktası, antlaşmanın toplum çapında sembollerle yüklü bir şekilde onaylanması anlamına gelir. Mısır artık geride kalmıştır; vaat edilen huzur onu beklemektedir. "Mısır'da uğradığınız utancı bugün üzerinizden kaldırdım" (5:9). (2) Man kesilir (5:10-12). Bundan böyle halk "Kenan topraklarının ürünüyle" beslenecektir. Bu da gezginlik günlerinin sona erdiğine ve yeni bir ülke vadinin yerine getirilmesinin gözlerinin önünde gerçekleşmeye başladığına dair dramatik bir işaretti. Bu değişim, özellikle de man güvencesi olmadan yaşamayı hiç bilmeyen bir kuşak için hem korkutucu hem de heyecan verici olmalıydı.

(3) Bu kitabın ilk bölümlerinde Yeşu, hem kendi zihninde hem de halkın zihninde onu Musa'nın meşru halefi olarak işaretleyen bir dizi şey yaşar. Bu bölüm böyle bir işaretle sona erer. Kuşkusuz bu bölümden önceki en dramatik olay Şeria Nehri'nin geçilmesi idi -Kızıl Deniz'in geçilmesinin mucizevi bir canlandırması (Yeşu 3-4). Kalabalıkları nehirde geçirmek için etkili bir yol sağlamanın yanı sıra, kişisel boyut açıkça ortaya konur: "RAB o gün Yeşu'yu bütün İsrail halkının gözünde yüceltti. Musa'ya yaşamı boyunca nasıl saygı gösterdilerse, Yeşu'ya da öyle saygı göstermeye başladılar." (4:14 -ancak son cümle biraz ironik söylenmişti düşünülür.)

Ama şimdi başka bir adım daha vardır: Yeşu bir tür melek gibi görünen bir "adamlar" karşılaşır. Bu adam bir savaşçıdır, "RAB'bin ordusunun komutanıdır" (5:14). Bu bir yandan Yeşu'nun, önündeki askeri mücadelelerde Rab'bin kendisinin onun önünde gideceğine olan inancını güçlendirmeye hizmet eder. Ama daha da önemlisi, bu sahne bazı açılardan Musa'nın yanan çalıdaki halini anımsatmaktadır (Çık.3:5): "Bastığın yer kutsaldır." Bu koşullar ne kadar benzersiz olursa olsun, biz de kutsallığın huzurunda durmaya alışkın önderlere sahip olmalıyız.

4 TEMMUZ

Yeşu 6; Mezmurlar 135 136; Yeşaya 66; Matta 14

135. Mezmur'daki her ayet Kutsal Yazılar'ın başka bir bölümünden alıntı yapar ya da ona gönderme yapar.

1. ayet, Mezmur 113:1'deki ifadeyi yeniden düzenleyerek, daha sonra Mezmur 116:19'dan bir cümleyi uyarlayan 2. ayette daha ayrıntılı olarak tanımlanan "RAB'bin kullarına" vurgu yapar. 3. ayet Mezmurlar kitabında birbiriyle ilişkili üç ayetten biridir; bu ayetlerde çeşitli şekillerde Rab'bin adının iyi olduğu (52:9), kendisinin iyi olduğu (135:3) ve O'nu övmenin iyi olduğu (147:1); ve ayrıca hem adının (burada) hem de O'na tapınmanın (147:1) "hoş" (ya da belki de "keyifli") olduğu söylenir. Eğer 3. ayet Tanrı'nın karakterini vurguluyorsa, 4. ayet de bizi Yasa'nın Tekrarı 7:6'ya geri çağırarak bir şekilde O'nun seçilmiş sevgisinin altını çizer. 5-7. ayetler Tanrı'nın sınırsız gücünü vurgulayarak Mısır'dan Çıkış 18:11; Mezmur 115:3; Yeremya 10:13 ayetlerini akla getirir. Açılış cümlesi olan "Biliyorum" kişisel itirafa vurgu yapar; bu sadece bilinmesi gereken değil, aynı zamanda yaşanması gereken bir gerçektir. 8-12. ayetlerin çoğu bir sonraki mezmurda dağınık bir şekilde, çoğu zaman kelimesi kelimesine tekrar ortaya çıkar (136:10, 18-22). 'Ödünç alınan' kelimelerin hangi ayetlere gittiğinin pek bir önemi yoktur. Sihon ve Og'un yenilgisine yapılan göndermeler bizi Çölde Sayım 21:21-35'e geri çağırır. Rab'bin adına gelince (135:13-14), Mısır'dan Çıkış 3:15 ve Yasa'nın Tekrarı 32:36'ya gönderme yapılır. Tüm putperestliğin saçmalığı hakkındaki 15-18. ayetler neredeyse tam olarak 115:48'i takip eder; tematik olarak benzer inançlar Yeşaya'da ifade bulur. Bu mezmurun kapanış ayetleri (135:19-21), dört gruptan üçüne Tanrı'yı yüceltmelerinin söylendiği 115:9-11 ayetlerinin devamı niteliğindedir.

Mezmur yazımına bu pastiş yaklaşımının sonucu harika bir övgü derlemesidir. Sanki yazarın zihni sadece Kutsal Yazılar'dan birçok tarihsel veriyle dolu değil, aynı zamanda metinlerle de doludur. Böylece coşkulu övgü ilahisini inşa ederken, bilinçli ya da bilinçsiz olarak, diğer Kutsal Yazılar'dan alınan ifadeleri, bazen de tüm ayetleri iç içe geçirir.

Benzer bir olgu dua eden Evanjelicler arasında bir zamanlar yaygındı. Erkekler ve kadınlar dua toplantılarında yüreklerini Rab'be dökerken övgü ve yakarışlar Kutsal Yazılar'ın diliyle yapılırdı. Elbette bu tür bir şey en kötü ihtimalle aynı yarım düzine metnin ezbere okunmasından ibaretti. Ancak en iyi durumda, böyle bir övgü ve dua, halkın Kutsal Yazılar hakkındaki bilgisi arttıkça Kutsal Yazılar'ın her geçen gün daha geniş ufuklarında gezinirdi. Böyle bir övgüde olgunluk ve Kutsal Kitap'ı çağrıştıran bir şey vardır ve bugünün klişeleşmiş duygusallık temalarıyla arasında Beethoven'ın "Beşinci Senfonisi" ile "Dandini Dandini Dastana" kadar fark vardır.

5 TEMMUZ

Yeşu 7; Mezmurlar 137 138; *Yeremya 1; Matta 15*

Elbette her zaman böyle olmaz. Bazen bir kişinin ve ailesinin günahı –bu örnekte Akan– tüm inanan topluluğa yenilgi getirmez (Yeşu 7). Örneğin, Hananya ve Safira'nın günahı sadece kendilerine ölüm getirdi (Elçilerin İşleri 5) ve çektikleri ceza topluluğun geri kalanında tanrısal bir korku uyandırdı. Öte yandan Davut'un günahı tüm ulus üzerinde trajik sonuçlar doğurmuştur. Belki de en korkutucu durumlar, sayısız günahın birçok insan tarafından işlendiği ve Tanrı'nın bu konuda kesinlikle hiçbir şey yapmadığı durumlardır. Çünkü en kötü yargı, Tanrı insanlara sırtını dönüp kararlılıkla günah işlenmesine izin verdiğinde gerçekleşir. İşler kontrolden çıkmadan önce sert bir şekilde uyarılmak çok daha iyidir. Bu nedenle önceki kırk yıllık çöl yolculuğunun büyük bir kısmı Tanrı'nın terbiye edici eline teslim edilmişti: amaç ıslah edici olduğu kadar eğiticiydi de.

Kutsal Yazılar'ın başka yerlerinde durum ne olursa olsun, burada Akan ve ailesinin günahı küçük Ay kentini ele geçirmek için gönderilen birliğin utanç verici bir yenilgiye uğramasına neden olur. Daha da kötüsü, yaklaşık otuz altı İsrailinin ölümüne neden oldu (7:5). Bir anlamda Akan bir katildi. Yeşu şaşkınlık içinde Tanrı'ya yöneldiğinde, Tanrı aniden, “Ayağa kalk!” (7:10-12) der ve ordugâhtaki günahla ilgilenmesini ister. Önemli olan, Tanrı'nın açık ve tekrarlanan talimatlar vermiş olmasıdır. Bunlar ihlal edilmişti. Tanrı ve İsraililer arasındaki antlaşma esasen toplumsaldı ve bu nedenle Tanrı tüm topluluğa, antlaşmanın gerektirdiği disiplini kendi üyeleri arasında uygulamayı öğretmeye kararlıdır.

Kuşkusuz yeni antlaşmaya dönüldüğünde akılda tutulması gereken bazı önemli farklılıklar vardır. Bununla birlikte, burada da Tanrı bazı açık şeyler söyler ve antlaşma topluluğunun disiplinli olmasını bekler (örneğin, 1 Kor. 5; krş. 2 Kor. 11:4; 13:2-3). Pavlus, açık bir ihlal söz konusu olduğunda kilisede disipline uyulmamasının tüm topluluğu tehlikeye attığı konusunda bizi uyarır (1Ko. 5:6). Bu bakış açısını görmezden gelen kilise pastörleri ve diğer Hristiyan kuruluşlarının liderleri, önderlik etmeye çağrıldıkları tüm insanlar arasında felakete davetiye çıkarmaktadırlar. Barış adına, gerçek motivasyon sadece korkaklık ya da daha kötüsü, Tanrı'nın sözlerini ciddiye almama olabilir. Bu tarih için belirlenen ikinci okumada bu nokta pekiştirilmektedir: “Adına şükrederim, sevgin, sadakan için. Çünkü *adımı ve sözünü* her şeyden üstün tuttun” (Mezm. 138:2-3).

6 TEMMUZ

Yeşu 8; Mezmur 139; Yeremya 2; Matta 16

İnsanların Tanrı hakkındaki düşüncelerinde öyle bir sapkınlık var ki, eğer bu kadar trajik olmasaydı gülünç olurdu. Onu küçültmenin yollarını buluyoruz.

Mezmur 139 muhteşem bir panzehirdir. Tanrı'nın yüce bir resmini çizer, ancak bunu bir mezmura yakışır şekilde şaşırtıcı derecede kişisel yollarla yapar. Özellikle de:

(1) *Tanrı her şeyi görür ve bilir* (139:1-6). Mezmur yazarı bu noktayı az önce benim yaptığım gibi soyut olarak da ifade edebilirdi. Bunun yerine, formuna sadık kalarak, Tanrı'ya hitap eder ve bu Tanrı'nın bilgisinin pasif ve sadece kapsamlı olmadığını kabul eder: aktif ve kişiseldir. Bu Tanrı mezmur yazarını o kadar iyi tanır ki, bedeninin yaptığı her hareketi ve yaşamının her alışkanlığını, aynı zamanda düşündüğü her düşüncüyü ve konuştuğu her kelimeyi –henüz meydana gelmeden önce bile– bilir. İbraniler 4:13 bunu söyler.

(2) *Tanrı her yeredir ve bu nedenle kaçınılmazdır* (139:7-12). Yine de metindeki düşünce soyut değildir. Davut şöyle sorar: “Nereye gidebilirim senin Ruhun'dan, nereye kaçabilirim huzurundan?” (139:7) diye sorduğunda, Tanrı'dan uzaklaşmak *isteyen* bir parçasının olduğu oldukça açıktır. Bu mümkün değildir. Davut göklere uça ya da Şeol'e inse, hayal edebileceği kadar doğuya ya da batıya gitse, karanlıkta saklansa, hiçbir şey onu Tanrı'nın arayan bakışlarından saklayamaz. Mezmurun sonunda, Davut'un bu Tanrı'dan kaçmak istemediği açıktır (bkz. Rom. 8:38-39).

(3) *Tanrı Yaratıcı ve İlahi Hükümdar'dır* (139:13-18). Davut burada ilk yaratılışa değil, annesinin rahmindeki kendi oluşumuna işaret eder –ki bu oluşum, tüm dehşet verici karmaşıklığına rağmen, nihayetinde Tanrı'nın bir eserinden başka bir şey değildir. Bu Tanrı, yaratık oluştuktan sonra kontrolü bırakmaz: “Bana ayrılan günlerin hiçbiri gelmeden, hepsi senin kitabına yazılmıştı.” (139:16). Kutsal Yazılar'da bu gerçek insan sorumluluğunu azaltmaz, aksine imanımızı artırır. Belki de Davut'u bu bölümün son iki ayetini kaleme almaya iten bu bilginin genişliğidir: Tanrı'nın düşünceleri sayılamaz, çünkü kum tanelerinden fazladır –ki bu hiç de abartı değildir.

(4) *Tanrı tamamen kutsaldır* (139:19-24). Davut'un kötü insanlara karşı tepkisi sadece Tanrı'ya olan sadakatinin bir işlevidir (139:19-22). Bunu yalnız ikinci bir kendini beğenmişlikten kurtaran şey, Tanrı'nın kutsallığının ışığında, Davut'un kendi yaşamındaki kötülüklerle başa çıkmaya daha az kararlı olmadığı gerçeğidir (139:23-24).

7 TEMMUZ

Yeşu 9; Mezmurlar 140-141; Yeremya 3; Matta 17

Givonlular'ın hilesinin anlatılışı (Yeşu, 9) ciddi olduğu kadar biraz eğlenceli unsurlar da içerir. İsraililer küflenmiş ekmekleri karıştırmakta ve bu elçilerin kat etmiş olması gereken mesafe hakkında ciddi konuşmalar yapmaktadırlar. Ancak üzücü gerçek şu ki, kandırılmışlardır. Bundan ne gibi dersler çıkarmalıyız?

Birincisi, doğrudan saldırıya dayanacak cesarete sahip olan pek çok imanlı, aldatmaya dayanacak sezgiye sahip değildir. Bu nedenle Vahiy 13'te ejderhanın *iki canavarı* vardır; biri açık ve zalimce karşı koyan, diğeri ise sahte peygamber olarak tanımlanan canavar (22 Aralık tarihli bölüme bakınız). Elçilerin İşleri 20'de Pavlus'un Efesli ihtiyarları sadece Tanrı'nın sürüsünü yağmalamaya çalışacak aç kurtlar konusunda değil, aynı zamanda kendi aralarından "gerçeği çarpıtacak" adamların çıkacağı konusunda uyarmasının nedeni de budur (Elçilerin İşleri 20:30). Bu insanlar yapacağı şeyi asla açıklamaz: "Şimdi gerçeği çarpıtacağız!" demez. Temsil ettikleri tehlike, "güvenli" olarak görülmelerinde ve bu güvenli konumdan Müjde'yi çarpıtan "ilerici" pozisyonları savunmalarında yatmaktadır. Aldatıcı güç, Givonlular tarafından kullanılan yağcılık gibi açık hilelere bağlı olabilir (9:9-10). Günümüzde, pek çok Hristiyan artık büyük ölçüde Kutsal Yazılar tarafından şekillendirilmediği için aldatmacanın düzenlenmesi çok daha kolay hale gelmiştir. Kültürle uyum sağladığında, ruhani Tanrı söylemini kullandığında, dindarca bir ya da iki pasajdan alıntı yaptığında ve "işe yaradığında" ince hatanın maskesini düşürmek zordur.

İkincisi, 9:14'te tasvir edilen başarısızlık sadece eski İsraililer'in değil, pek çok inanlının başına bela olmuştur: "İsraililer, RAB'be danışmadan Givonlular'ın sunduğu yiyecekleri aldılar." Kuşkusuz Rab'be doğrudan soracaklardı; belki de kâhinler Urim ve Tummim'e başvuracaklardı (bkz. 17 Mart). Bunu asla bilemeyeceğiz, çünkü halk Rab'bin rehberliğine ihtiyaçları olmadığını düşünüyordu. Belki de pohpohlanma onları küstahça emin yapmıştı. Verdikleri kararın, Givonlular'ın ne kadar uzaktan geldiklerine dayanması, Kenanlılarla yapılan antlaşmaların tehlikesinin farkında olduklarını açıkça ortaya koymaktadır. Bu nedenle başarısızlık sadece o günkü ibadetlerin ihlali, sihirli bir adımı unutan bir acelecilik olarak görülmemelidir. Sorun daha derindir: bu durumda Tanrı'ya *ihtiyaçları olmadığını* düşünen aşırı özgüveni açığa vuran yakışsız bir ihmal vardır. Birçok Hristiyan lider, Kutsal Yazıları araştırıp Tanrı'dan vaat ettiği bilgeliği istemek için zaman ayırmadığında, felaketle sonuçlanan hatalar yapmıştır (Yakup 1:5).

8 TEMMUZ

Yeşu 10; Mezmurlar 142-143; Yeremya 4; Matta 18

142. Mezmur 57. Mezmur ile birlikte okunmalıdır; her ikisi de Davut'un Kral Saul'dan kaçarken bir mağarada saklanma deneyiminin ürünüdür. Ancak bazı açılardan bu iki mezmur birbirinden oldukça farklıdır. Her iki durumda da Davut bıçak sırtında olmasına rağmen 57. Mezmur'da sesi oldukça neşeli, belki de cesurdur –sonuçtan kesinlikle emindir. Ancak 142.

Mezmur'da ruh hali kasvetlidir, “çaresizlik” (142:6) ile tanımlanır ve sadece üç umut ışığı vardır. Tek bir krizin birden fazla duygusal tepkiye yol açması garip karşılanmamalıdır. Hem Kutsal Yazılar hem de deneyimler, aşırı tehlike ve belirsizliğin bizi çelişkili tepkilere itebileceğine tanıklık eder. Bu tür konular hakkında nasıl düşünürsek düşünelim, 142. Mezmur saf umutsuzluğu yansıtır –ve buna bağlı olarak, durumları onları derin karanlık sulara sürükleyen inananlara etkileyici bir şekilde hitap eder.

Açılış satırlarında mezmur yazarının acilen ve içtenlikle yardım dilediği görülür: “Yüksek sesle yakarıyorum RAB'be;” “Yüksek sesle RAB'be yalvarıyorum,” “Önüme döküyorum yakınmalarımı,” “Önünde anlatıyorum sıkıntılarımı” –bunlar korkmuş ve çaresiz bir adamın sözleridir. İbranice'den “Yakınma” olarak çevrilen sözcük İngilizce'den daha az huysuz ve mızumsuz görünmektedir: belki de “sorunlarım” ya da “sıkıntılı düşüncelerim” daha iyi olabilir.

İlk umut ışığı üçüncü ayetin başında gelir: “Bunalıma düştüğümde, gideceğim yolu *sen* bilirsin.” *Pes etmeye* hazır olacak kadar dibe battığında, mezmur yazarı Tanrı'nın asla gafil avlanmadığı gerçeğinde güvence bulur: “Yolu *sen* bilirsin.”

Elbette en kötü yaralar kişisel ihanetlerdir. Etrafta güvenilebilecek kimse kalmadığında, deneyimden deneyime bu sonucun bir paranoya belirtisi değil, acınası bir şekilde gerçek olduğunu gösterdiğinde, mücadelenin yalnızlığı bir kat daha dibe çektiğinde (“Sığınacak yerim kalmadı, kimse aramıyor beni” 142:4), mezmur yazarı nereye döner? İşte ikinci ışık huzmesi: “Sana haykırıyorum, ya RAB: ‘Sığınağım, yaşadığımız bu dünyada nasibim sensin’ diyorum” (142:5). “Sığınağım “dan “nasibime” geçiş, Davut'un Tanrı'yı sadece bir sorunun çözümü olarak düşünmediğini gösterir. Korkudan minnettarlığa doğru bir ilerleme vardır.

Bunların hiçbiri Davut'un “çaresizliğinin” (142:6) keskin gerçekliğini azaltmaz. Bu ihtiyaç sadece duygusal değildir: duygusal krizi, askerler ve onların acımasız kralı tarafından takip edildiği gerçeğine dayanmaktadır. Son umut ışığı bir tezat oluşturur: Tanrı'nın iyiliği ve vefası Davut'un kurtarılacağını garanti eder. Davut, ülkedeki doğruların kendisini kuşatmakla kalmayıp saltanatını alkışlayacakları günü hayal etmeye cesaret eder.

9 TEMMUZ

Yeşu 11; Mezmur 144; Yeremya 5; Matta 19

144. Mezmur'un 12-14. ayetleri ülkedeki cennet gibi bir durumu tasvir eder: oğullar ve kızlar çoğalmakta ve sağlıklılardır, ambarlar ürünlerle doludur, sığırlar tarlaları doldurmakta, ticaret gelişmekte, askeri savunmalar güvende, bölgesel bir süper güçten özgürlerdir ve sokaklarda temel refah ve memnuniyet vardır. Bu koşullar ne getirecektir?

Yanıt son ayette özetlenmiştir: “Ne mutlu bunlara sahip olan halka! Ne mutlu Tanrısı RAB olan halka!” (144:15). Bu son satır, bu insanların belli bir dini tercih etmiş olmalarından daha fazlasını ifade etmektedir. Daha ziyade, bu Tanrı –tek gerçek Tanrı– bir halka sahipse –onu Tanrıları olarak kabul ederek ona güvenen, ona ibadet eden ve ona itaat eden bir halk– gerçekten kutsanmıştır anlamına gelir. Ve bu son ayet özetleyici bir ayet olduğu için, bu kavramın açılımı mezmurun geri kalanında bulunur.

Mezmur, mutlak istikrar ve güvenliği çağrıştıran bir sembol olan “*Kayam RAB*”be övgüyle açılır. Bu Tanrı, kralın ellerini savaş için eğitir: yani, O'nun ilahi yönetimi, ulusal savunmayı sağlamakta yükümlü olanları tedarik etme ve güçlendirme yoluyla işler, onlar da kendi paylarına O'na güvenir ve askeri hünerlerinin bir şekilde doğuştan gelen bir üstünlük işareti olduğunu iddia etmezler (144:1-2). Aksine, insanlar geçicidir, gelip geçici gölgelerden başka bir şey değildir (144:3-4). Sahip olmamız gereken şey, evrenin Egemeni'nin varlığı, O'nun güçlü müdahalesidir: “Ya RAB, gökleri yar, aşağıya in, dokun dağlara, tütsünler” (144:5). Rab el attığında, Davut ve halkı tehlikeden, baskıdan ve hileden kurtulur (144:7-8). Bu durum, “kralları zafere ulaştırana, kulu Davut'u kurtarana” (144:10) yeni bir övgü uyandırır. Tanrı el attığında, sonuç 10-15 ayetlerinde açıklanan güvenlik ve berekettir.

Burada nadiren anlaşılan ve yine nadiren başarılan bir denge söz konusudur. Bu, eski İsrail ulusunun güvenliği ve refahı için geçerli olduğu kadar, örneğin kilisedeki canlanma için de geçerlidir. Bir yandan, ihtiyaç duyulan şeyin Rab'bin gökleri yarıp aşağı inmesi olduğuna dair derin bir kabul vardır. Ama öte yandan, Davut Rab'bin gücünün başarılı bir şekilde savaşmasını sağladığından emin olduğu için, bu durum pasiflik ya da kadercilik yaratmaz. İhtiyacımız olan şey, Tanrı'yı sona ekleyen kibirli bir “hallederiz” zihniyeti ya da tutkuyu pasiflikle karıştıran klişe bir ruhanilik değildir. İhtiyacımız olan şey egemen, dönüştürücü Tanrı'nın gücüdür.

10 TEMMUZ

Yeşu 12-13; Mezmur 145; Yeremya 6; Matta 20

119. Mezmur'un bölümleri üzerinde düşündüğümüzde (bkz. 22, 25 ve 27 Haziran), mezmurun akrostiş bir şiir olduğunu belirtmiştik. İlk bölümde tüm dizeler İbrani alfabesinin ilk harfiyle başlar; ikinci bölümde tüm dizeler İbrani alfabesinin ikinci harfiyle başlar; ve bu şekilde İbrani alfabesinin yirmi iki harfi ne karşılık gelen yirmi iki bölüm boyunca devam eder. Ancak Mezmurlar Kitabı'nda yedi tane daha akrostiş mezmur vardır. Ancak bunlarda her harfe sadece bir dize ayrılmıştır (9-10, 25, 34, 37, 111, 112, 145). Bu sonuncusu (Mezmur 145) da dahil olmak üzere sekiz mezmurdan beşi Davut'a atfedilir.

Bu mezmurun İbranice el yazmalarının çoğunda, bizim *N* harfimize karşılık gelen İbranice harf için bir ayet yoktur. Ancak eski çevirilerin çoğu eksik ayeti sağlar ve şimdi *N* ayeti olan bir İbranice el yazması da ortaya çıkmıştır, bu nedenle çoğu modern versiyon ekstra satırları sıkıştırır (NIV'de 13b ayeti). Dolayısıyla bu mezmur, Davut'un Mezmurlar kitabında korunan son bestesi, gerçek bir övgü alfabetidir.

Bu mezmurda özel olarak vurgulanan bazı temalar vardır.

(1) Davut'un mezmurlarının çoğu kendi deneyimlerine ya da bazen İsrail ulusunun sevinç ve üzüntülerine odaklansa da burada ufuk Tanrı'nın ebedi krallığını (145:13a), evrenindeki tüm canlılarla evrensel olarak ilgilenmesini, en azından onlara ihtiyaçları olan yiyeceği sağlamasını (145:15-16) içine alacak şekilde genişler. Elbette bunların hiçbiri buranın hâlâ düşmüş bir dünya olduğunu inkâr etmez. Canlılar bazen açlıktan ölür; yaşlanır ve ölürlür. Yine de iç içe geçmiş bir yaşam görüyoruz ve bu yaşam Tanrı'nın lütufkâr sağlığıyla hayatta kalıyor ve gelişiyor.

(2) Tanrı'nın yüceliği ile Tanrı'nın merhametinin harika bir karışımı vardır. "RAB lütufkâr ve sevecendir, tez öfkelenmez, sevgisi engindir. RAB herkese iyi davranır, sevecenliği bütün yapıtlarını kapsar." (145:8-9). Bu nedenle tüm yapıtları ona şükreder (145:10). Aynı zamanda, Tanrı'nın halkı O'nun "gücünden ve krallığının yüce görkeminden" ilk söz edenlerdir (145:11-12).

(3) Tanrı'nın büyüklüğü insan aklının ötesinde olmakla kalmaz (145:3), Tanrı'nın büyüklüğü ve iyiliğinin anlatımı kuşaktan kuşağa aktarılır (145:4), diğerleri Tanrı'nın "eşsiz iyiliğini" kutlar ve doğruluğunu sevinç ezgileriyle överler (145:7). Gerçekten de onun sözlerini okuyup

"Âmin!" derken, bizim neslimiz üç bin yıl öncesinden gelen bu görkemli iletişimi alır, Tanrı'nın kudretli eylemlerinden söz etmeye ve harika işleri üzerinde derin derin düşünmeye ortaklaşa adanır (145:4-5).

11 TEMMUZ

Yeşu 14-15; Mezmurlar 146-147; *Yeremya 7; Matta 21*

146. Mezmur birçok dilde ilahilere ilham kaynağı olmuştur. Isaac Watts (1674-1748) büyük ölçüde bu mezmurdan esinlenerek bir ilahi yazmıştır. Bu ilahi Birleşik Krallık'ta hala yaygın olarak söylenmektedir; ne yazık ki Kuzey Amerika'da neredeyse hiç bilinmemektedir. Bu nedenle bugün burada tekrarlanmaya değer:

Nefes aldıkça öveceğim Yaratanımı,
Ve ölümden kaybolunca sesim,
Övgüler kullanacak daha yüce güçlerimi.
Övdüğüm günler asla geçmeyecek
Hayat, düşünce ve varlık sürdükçe,
Ya da ölümsüzlük dayandıkça

Ne mutlu umutlarını
İsrail'in Tanrısı'na bağlayan insana!
O yarattı gökyüzünü,
Yeryüzünü ve denizi, tüm düzeniyle.

Onun doğruluğu sonsuza dek sağlamdır; Ezilenleri kurtarır, yoksulları doyurur, Ve kimse vaatlerini boş bulmaz.

Rab görüş verir körlere
Rab destekler zayıf zihni
Çalışan vicdana esenlik verir
Sıkıntı içindeki yabancıya,
Dul kadına ve babasız çocuğa yardım eder
Ve tutsağa tatlı bir özgürlük bahşeder

Nefes verdiği sürece öveceğim onu; Ve ölümden kaybolunca sesim,
Övgüler kullanacak daha yüce güçlerimi.
Övdüğüm günler asla geçmeyecek
Hayat, düşünce ve varlık sürdükçe,
Ya da ölümsüzlük dayandıkça

12 TEMMUZ

Yeşu 16-17; Mezmur 148; Yeremya 8; Matta 22

Beş kapanış mezmurunun hepsi tek bir İbranice kelime olan *Haleluya ile başlar*–“RAB”be övgüler olsun”. Bu mezmur (Mezm. 148), tüm yaratılışı övgüde birleştiren evrendeki varlıkların ve şeylerin çeşitliliğine ve kapsamlılığına yaptığı vurguyla dikkat çekicidir. İlk altı ayet meleklerle başlar, göklerdeki bilinçsiz katılımcılardan aşağı doğru iner; sonraki altı ayet – ilk altısının yansımasıdır– yer yüzündeki bilinçsiz katılımcılarla başlar ve insanlara yükselir (148:7-12). Son iki ayet (148:13-14) insanları kendisiyle antlaşmaya çeker. Bazı notlar: (1) Melekler bizim dost kullarımız olmasına rağmen (Va. 22:8-9), sevgilerini ve tapınmalarını meleklerle bağlayan insanlar her zaman olmuştur (örneğin, Kol. 2:18). Diğerleri ise ahmakça bir şekilde kaderlerinin yıldızlar tarafından kontrol edildiğini düşünürler, oysa yıldızlar Tanrı’nın yarattıklarından başka bir şey değildir. Hem melekler hem de yıldızlar –biri bilinçli, diğeri bilinçsiz– *Tanrı’nın* yüceliğine tanıklık ederler; bu anlamda tapınmada birlikte yer alırlar (148:2-3).

(2) “Göklerin gökleri” ifadesi üstünlük ifade etmenin bir yoludur (“kutsalın kutsalı” gibi). “Göklerin üstündeki sular” ifadesi yağmurdan söz etmenin İbranice şiirsel bir yoludur (148:4). “Gökleri” ister yağmurun atmosferde yoğunlaştığı küre olarak, ister Yüce Tanrı’nın meskeni olarak düşünün, yaratılmamış hiçbir şey yoktur: “O buyruk verince, var oldular” (148:5). Dolayısıyla Yaratıcı Tanrı’ya tanıklık etmeyen hiçbir şey yoktur.

(3) Dünya okyanuslarının sakinleri, toprağı sulayan çeşitli yağışlar, serbest bırakılan fırtınaların öfkesi, dağların ve tepelerin görkemi ve güzelliğı, dünyanın flora ve faunasının muhteşem çeşitliliğı, rengi ve güzelliğı, dünyanın doğumlarının hayal bile edilemeyen dizisi hepsi sessiz ama güçlü bir şekilde Tanrı’nın iyiliğini ve büyüklüğünü kanıtlar. Bu yaratılışın bir parçası olan insanoğlu, yaşamdaki rütbelерinin ve konumlarının tüm çeşitliliğı içinde, bu evrensel övgü korosuna katılır (148:11-12), sadece o bizden daha büyük olduğu için değil, ama onun görkemli ihtişamını ne kadar yüksek tasavvur edersek edelim, yine de daha yüksek, tüm yaratılıştaki her şeyden ve her şeyden daha yüksek olduğu için (148:13).

(4) Bu hayal edilemeyecek kadar büyük Tanrı sadece kendi halkını çağırarak kalmamış, aynı zamanda onları güçlü kılmıştır. (148:14). İsa’nın beden alması, ölümü ve dirilişinin bu tarafında yaşarken, Davut soyundan gelen nihai Kral’ın gerçekte kim olduğunu biliyoruz. Ve böylece bizim övgülerimiz de evrenin geri kalanına kendine özgü bir yoğunluk ve minnettarlıkla katılır.

13 TEMMUZ

Yeşu 18-19; Mezmurlar 149-150; *Yeremya 9; Matta 23*

Bu (YEŞU 18-19), Yeşu'nun toprağın bölünmesine ayrılmış olan birçok bölüm üzerinde düşünmek için iyi bir zaman.

(1) Toprağın bölünmesine odaklanan bu bölümler dolaylı olarak toprağın kendisine odaklanmaktadır. Ne de olsa toprak, İbrahim'e verilen vaadin, Sina antlaşmasının, İsraililerin Mısır'daki kölelikten kurtuluşunun indirgenemez bir bileşenydi. Şimdi ise Tanrı'nın "kura"yı denetlemesiyle dağıtılmaktadır.

(2) Kaçınılmaz sonuç, Tanrı'nın vaatlerine sadık olduğudur. Bu nokta iki bölüm sonra bizim için açıkça çizilmiştir: "Böylece RAB atalarına vermeye ant içtiği bütün ülkeyi İsraililer'e vermiş oldu. İsraililer de ülkeyi mülk edinip buraya yerleştiler. RAB atalarına ant içtiği gibi, onları her yönden rahata erdirdi. Düşmanlarından hiçbiri onların önünde tutunamadı. RAB hepsini onların eline teslim etti. RAB'bin İsrail halkına verdiği sözlerden hiçbiri boş çıkmadı; hepsi yerine geldi" (21:43-45).

(3) Bu bölümler ayrıca Vaat Edilmiş Topraklar'a girişin nasıl kesintisiz bir zafer dalgası halinde gerçekleşmediğini de açıklar. Tanrı daha önce İsraililer'i her şeyi bir anda vermeyeceği konusunda uarmıştı. Şimdi bize tekrar tekrar şu ya da bu oymağın bazı Kenanlıları oradan çıkaramadığı ve "bugüne kadar" orada kalmaya devam ettikleri söylenir. Örneğin, "Yahudaoğulları Yeruslaim'de yaşayan Yevuslular'ı oradan çıkartamadılar. Yevuslular bugün de Yeruslaim'de Yahudaoğulları'yla birlikte yaşıyorlar." (15:63; krş. Yuhanna 1:21). Aslında Yeruslaim ele geçirilmişti (Yarg. 1:8), ama Yevuslular'ın hepsi yerlerinden edilmemişti. Bu tür ayrıntılar, sadakat ve senkretizm arasındaki mücadelenin İsrail tarihinin nasıl bu kadar büyük bir bölümünü kaplayabildiğini açıklamaya yardımcı olur.

(4) Bu bölümlerdeki bazı unsurlar anlatının önceki bölümlerini sona erdirmektedir. Örneğin Kalev tekrar ortaya çıkar. On iki casustan oluşan ilk grupta Yeşu'nun iş arkadaşıydı; Kadeş-Barnea'da, Vaat Edilmiş Topraklar'a ilk yaklaşıtlıklarında, halkı cesaretle oraya girmeye ve Tanrı'ya güvenmeye çağırın sadece ikisiydi. Sonuç olarak, kendi kuşaklarından Vaat

Edilmiş Topraklar'a tanıklık etmek üzere hayatta kalan iki kişi onlardır. Benzer şekilde, 20-21. bölümler, Musa Kanunu tarafından zorunlu kılınan sığınak şehirlerinin ve Levililere tahsis edilen kasabaların belirlenmesini detaylandırır.

(5) Görünürde bir sorun vardır. Durumun belirsizliği ve Musa'nın son uyarılarının anıları, okuyucuya bu göreceli zaferlerin, her ne kadar iyi olsalar da Tanrı'nın nihai ya da son hükmü olamayacağını işaret eder.

14 TEMMUZ

Yeşu 20-21; Elçilerin İşleri 1; Yerehya 10; Matta 24

İsa'nın göğe yükselişi ve Pentekost arasında, yaklaşık yüz yirmi kişiden oluşan yeni kilise bir araya gelerek dua etti. Böyle bir toplantıda Petrus ayağa kalktı ve Yahuda İskariot'un yerine Mattiya'yı geçiren eylemi başlattı (Elçilerin İşleri 1:15-26).

(1) Petrus'un Kutsal Yazı'dan söz etmesi (1:16, 20), görünüşe göre onu, hain Yahuda'nın yerine İsa'nın hizmetinin başından beri yanında olan diğer adamlardan birini seçmenin "gerekli olduğu" (1:21) sonucuna götüren şeydir. Elçilerin İşleri'nin yüzeysel düzeyinde, mantık basittir. Mezmur 69:25 şöyle der: "İssız kalsın konakları", Petrus bunu Yahuda'ya uygular. Mezmur 109:8, "Görevini bir başkası üstlensin!" diye ısrar eder; Petrus bunu, yerine birini bulmak için ilahi bir gerekçe olarak alır.

Petrus'un bu ayetleri kullanmasının muhtemelen iki sebebi vardır: (A) Petrus ya savunulamaz bir bağlam dışı alıntılama bulaşmaktadır, bu ayetler hiçbir zaman Yahuda'ya işaret etmemiştir ve sadece yorumsal bir 'el çabukluğu' ile öyleymiş gibi gösterilmiştir. Ya da (B), Petrus zaten oldukça sofistike bir Davut tipolojisine inanmaktadır. Eğer bu ihanet duygusu ve adaleti yerine getirme isteği büyük Kral Davut'un deneyiminde bu kadar önemli bir rol oynuyorsa, büyük Davut'un büyük Oğlu'nda daha ne kadar önemli olabilir? Böyle bir mantık karşısında neden ürkmeliyiz? Önceki kırk gün boyunca İsa öğrencileriyle sık sık konuşmuş (1:3), "Kutsal Yazılar'ın hepsinde kendisiyle ilgili olanları onlara" açıklamıştı (Luka 24:27). Elbette, Davut tipolojisi İncillerde İsa'nın ağzından ortaya çıkmıştır. Bunu öğrencilerine öğrettiğini neden kabul etmeyelim?

(2) Burada ortaya konan kriterlere göre –yerine geçecek elçi sadece dirilen İsa'nın tanığı değil, aynı zamanda "Rab İsa'nın aramızdan yukarı alındığı güne değin bizimle birlikte geçirdiği bütün süre boyunca" (1:21-22) öğrencilerle birlikte olan biri olmalıydı– Pavlus bu koşulları yerine getiremezdi. Kendisinin de kabul ettiği gibi, Pavlus'un elçiliği düzensizdi (1Ko. 15:8-9). Petrus ve kilisenin Pavlus'un atanmasını beklemedikleri için burada hata yaptıkları gibi saçma bir düşünceye kapılmamalıyız.

(3) Kurayla iki kişiden birinin seçilmesi (1:23-26) yerel kilise yönetim prosedürleri için bir reçete değildir. Yeni Antlaşma'da bildirildiği gibi, o andan itibaren kilisenin yaşamında benzer bir prosedüre dair hiçbir ipucu yoktur. Bu daha çok Eski Antlaşma'daki bir prosedürün doruk noktası gibidir; Tanrı'nın kendisi elçi grubundaki on iki kişiyi seçer ve yetkilendirir.

15 TEMMUZ

Yeşu 22; Elçilerin İşleri 2; Yeremya 11; Matta 25

Elçilerin İşleri 2 kimi zaman kilisenin doğum günü olarak adlandırılır. Bu yanıltıcı olabilir. Eski antlaşma topluluğunun haklı olarak *kilise olarak* adlandırılabileceği bir anlam vardır (7:38'deki "topluluk"). Bununla birlikte, bu günde başlayan yeni bir ayrılış vardır; Kutsal Ruh'un evrensel armağanıyla, Kutsal Yazılar'ın yerine getirilmesiyle (2:17-18) ve İsa'nın "Tanrı'nın sağına" yüceltilmesinin (2:33) bir sonucu olarak bağlantılı bir ayrılış. Bu hesaplanamaz bereketi meydana getiren kritik olay, İsa Mesih'in ölümü, dirilişi ve yüceltilmesidir; bu olayın kendisi daha önceki Kutsal Yazılar tarafından öngörülmüştür.

Petrus'un konuşmasında çarpıcı olan şeylerden biri, kapsamlılığı, cesareti, dobralığı ve tutkulu ateşi bir yana, elçinin diriliş sonrası kamu hizmetinin bu erken aşamasında bile Eski Antlaşma Kutsal Yazıları dediğimiz şeyi ele alışı biçimidir. Elçinin bu Pentekost vaazında Kutsal Yazılar'ı kullanışı ayrıntılı olarak ele alınamayacak kadar zengin ve çeşitlidir. Ama gözlemleyin:

(1) Bir kez daha Davut tipolojisi vardır (2:25-28, Mezm. 16:8-11'den alıntı). Ancak burada bu konuda elçisel mantığın küçük bir örneği de vardır. Her ne kadar 2:27'yi ("Çünkü sen canımı ölümler diyarına terk etmeyeceksin, kutsalının çürümesine izin vermeyeceksin") Tanrı'nın Davut'un kendisini ölüme terk etmeyeceğine dair inancı olarak okumak mümkünse de kullanılan dil o kadar abartılıdır ve Davut'un tipolojik rolü o kadar yaygındır ki, Petrus bu sözlerin daha fazla bir şeye işaret ettiği konusunda ısrar eder: Davut'tan daha büyük biri gerçek anlamda mezara terk edilmeyecek ve çürümesine izin verilmeyecektir. Ne de olsa Davut bir peygamberdi. Bu durumda, Davut, Kayafa gibi (Yuhanna 11:50-52) bildiğinden daha iyi konuşmuş olsa da en azından Tanrı'nın kendi "soyundan birini tahtına oturtacağına dair Tanrı'nın kendisine ant içerek" söz verdiğini biliyordu (2:30).

(2) Yoel'in peygamberliği (Elçilerin İşleri 2:17-21; bkz. Yoel 2:28-32), sözel bir öngörü olması ve tipolojiye başvurmaması açısından daha açıktır. Bunun bariz olarak anlamı, Petrus'un Pentikost olaylarında bu sözlerin yerine geldiğini algılamasıdır: "son günler" (2:17) gelmiştir. (Güneşin karanlığa ve ayın kan rengine dönüşmesinin İsa'nın çarmıhta olduğu karanlık saatlerle bağlantılı olaylar mı yoksa İbrani doğa sembolizminin bir örneği mi olduğu bizi burada meşgul etmemelidir). Bu Eski Ahit pasajı, Ruh'un gelişini ya da Tanrı'nın yasasının yüreklerimize yazılmasını, ama her durumda son günlerde antlaşma çapında kişisel dönüşümü öngören bir avuç metinden biridir (örneğin, Yer. 31:31 bkz. Hezek. 36:25-27).

16 TEMMUZ

Yeşu 23; Elçilerin İşleri 3; Yeremya 12; Matta 26

Elçilerin İşleri 3, doğaçlama olarak verilen bir vaazın kısa bir raporunu içerir (Gerçi birçok doğaçlama vaaz gibi, Petrus'un daha önce kullandığı parçalardan oluştuğu şüphesizdir!) Son derece ilgi çekici birçok nokta vardır.

(1) Petrus, Mesih İsa'nın gelişini tekrar tekrar İbrahim, İshak ve Yakup'un Tanrısı'na (3:13), Musa'ya ve Tanrı'nın eninde sonunda onun gibi bir peygamber çıkaracağı vaadine (3:22; krş.

Yasa'nın Tekrarı. 18:15-18; ayrıca bkz. 13 Haziran), Eski Ahit'in peygamberlik tanıklığıyla (3:24) ve hatta Tanrı'nın İbrahim'e, onun soyu aracılığıyla yer yüzündeki tüm halkların kutsanacağı vaadine (3:25; bkz. 14-15 Ocak) bağlar. Bu noktada Petrus, 10-11. bölümlere bakarak değerlendirebilirsek, bu noktalar hakkında daha sonra sahip olacağı kadar geniş bir anlayışa sahip değildi. Ancak anlayışının bu kadar ileri gitmesi, Rab İsa'yla geçirdiği öğrencilik dönemini yanıttmaktadır.

(2) Petrus izleyen kalabalığın yakasını bir an bile bırakmaz (3:13-15). Onu dinleyenlerin çoğu İsa'nın çarpmıha gerilmesi talebinde suç ortağıydı; ama Petrus, Eski Ahit peygamberleri gibi, halkı bir bütün olarak önderlerinin kararına bağlı görüyordu. Halk "bilgisizce davranmış" olabilir (3:17) –yani, gerçekte, "İşte Mesih. Onu öldürelim" demediler ama sonuçta öldürdüler ve Petrus onlara suçluluklarını hatırlatır, sadece tarihin değişmez bir gerçeği olarak değil, *aynı zamanda İsa'nın başa çıkmak için geldiği günah olduğu için* (3:19-20). Dahası, halk suçlu olsa da Petrus İsa'nın zalimce bir şekilde idam edilmesinin tam da "bütün peygamberlerin ağzından Mesih'in acı çekeceğini önceden bildiren Tanrı'nın sözünü yerine getirdiği anlar (3:18). Bu tüm tarihin en yüce ironisidir.

(3) Bu vaazı Elçilerin İşleri 2'deki vaazla ve Elçilerin İşleri kitabındaki diğer bazı vaazlarla birleştiren bir dizi özellik vardır. Bu özellikler şunlardır: Atalarımızın Tanrısı kulu İsa'yı gönderdi; siz onu öldürdünüz –Kutsal ve Doğru Olan'ı, yaşamın yazarını reddettiniz– ama Tanrı onu ölümden diriltti; biz bunların tanığıyız; Tanrı İsa'nın ölümü ve dirilişiyle peygamberler aracılığıyla verdiği vaatleri yerine getirdi; bu nedenle tövbe edin ve Tanrı'ya dönün. Elbette bu temalarda çeşitlemeler vardır, ancak bunlar tekrar tekrar geri döner.

(4) "Elçilerin aracılığıyla birçok belirtiler ve harikalar" (2:43) yapılmasına rağmen, elçilerin kendileri sakat bir dilenciyi yürütecek ne güce ne de tanrısallığa sahip olmadıklarından kuşku duymazlar (3:12). Kendilerini bırakmaları sürekli bir derstir. "Gördüğünüz ve tanıdığınız bu adam, İsa'nın adı sayesinde, O'nun adına olan imanla sapsağlam oldu." (3:16).

17 TEMMUZ

Yeşu 24; Elçilerin İşleri 4; Yeremya 13; Matta 27

Petrus ve Yuhanna ilk zulümden kurtulduklarında, “arkadaşlarının yanına” döndüler (Elçilerin İşleri 4:23). Kilise 2. Mezmur’un sözlerini kullanarak dua etmek için toplandı (Elç.4:25-26). Bu Eski Antlaşma metninin, Kutsal Ruh aracılığıyla Davut’un ağzından Tanrı’nın konuşması (“Şöyle dedin”) olduğunu anladılar (4:25).

Bir düzeyde, 2. Mezmur bir tahta çıkış mezmurudur. Ancak bir kez daha Davut tipolojisi güçlüdür. Yeryüzünün kralları ve yöneticileri Rab’be ve O’nun meshettiğine karşı bir araya gelmişlerdir. “Gerçekten de Hirodes ile Pontius Pilatus, bu kentte İsrail halkı ve öteki uluslarla birlikte senin meshettiğin kutsal Kulun İsa’ya karşı bir araya geldiler.” (4:27). Mesih’teki bu ilk kardeşlerimiz üç şey isterler (4:29-30): (1) Rab’bin karşıtlarının tehditlerini dikkate alması, (2) kendilerinin Tanrı’nın sözünü tam bir yüreklilikle duyurmaları için güç vermesi ve (3) Kutsal Kulu İsa’nın adıyla belirtiler ve harikalar yapması (ki bu onların beklentisinde “elçiler aracılığıyla” anlamına gelebilir bkz. 2:4; 3:6 krş. 5:12).

Ancak bu dua savaşçıları isteklerini dile getirmeden önce, Hirodes, Pilatus ve diğerlerinin kötü komplolarından söz ettikten sonra, Tanrı’ya sakın bir şekilde, sarsıcı öneme sahip bir itirafta bulunurlar: “Senin kendi gücün ve isteğinle önceden kararlaştırdığın her şeyi gerçekleştirdiler” (4:28). Dikkat edin:

Birincisi, Tanrı’nın Mesih’in ölümü üzerindeki egemenliği, insan işbirlikçilerin suçunu hafifletmez. Öte yandan, komplolarının kötülüğü Tanrı’yı, sanki çarmıhı önceden görmemiş, hatta planlamamış gibi gafil avlamamıştır. Metin açıkça Tanrı’nın egemenliğinin insan eylemleriyle hafifletilmediğinde ve insan suçunun ilahi egemenliğe başvurarak aklanmadığında ısrar eder. Bu ikilik bazen *uyumlukçuluk* olarak adlandırılır: Tanrı’nın mutlak egemenliği ve insanın ahlaki sorumluluğu birbiriyle *uyumludur*. Karmaşık konular söz konusudur, ancak bu duruşun Kutsal Kitap yazarları tarafından öğretildiği ya da varsayıldığı konusunda şüphe yoktur (bkz. 17 Şubat).

İkinci olarak, bu durumda iki noktanın nasıl birbirine bağlı olduğunu görmek iki kat daha gereklidir. Eğer İsa Tanrı’nın tasarımı ve amacıyla değil de sadece insanların komplosu sonucu öldüyse, onun ölümünün çaresiz ihtiyacımıza nasıl uzun zamandır planlanmış ilahi bir yanıt olduğunu anlamak zordur. Tanrı’nın İsa’nın ölümü üzerindeki egemenliği, insan failerin böylece temize çıkarılması anlamına geliyorsa, bu Tanrı’nın egemen olduğu her yerde de doğru olmamalı mıdır? O zaman İsa’nın ölümüyle ödenmesi gereken günah nerededir? Müjde’nin bütünlüğü, Hristiyan teizminin *uyumluluk (compatibilism)* adı verilen unsuruna bağlıdır.

18 TEMMUZ

Hâkimler 1; Elçilerin İşleri 5; Yeremya 14; Matta 28

Yalanlarından ötürü adları en eski Hristiyan kayıtlarına geçen Hananya ve Safira'nın (Elçilerin İşleri 5:1-11) öyküsü birkaç açıdan rahatsız edicidir. Kuşkusuz ilk kilise de böyle düşünmüştür (5:5, 11). Dört gözlem konuya odaklanmaktadır:

Birincisi, yeniden canlanma bir toplumda günahın olmayacağını garanti etmez. Pek çok insan iman ettiğinde ve gerçekten dönüştüğünde, pek çoğu yenilediğinde ve günahtan gerçekten nefret etmeyi öğrendiğinde, diğerleri kutsal *olmaktan* ziyade kutsal *sanılmayı* daha çekici bulur. Uyanış, çağın ruh hali seküler ya da dinsiz olduğunda daha az etkili olacak olan ikiyüzlülüğe birçok cazibe sunar.

İkinci olarak, mesele Hananya ve Safira'nın bir mülkü sattıklarında elde ettikleri paranın elden çıkarılması değil, söyledikleri yalandır. Görünüşe göre bazı üyeler mülklerini satıp gelirinin tamamını kilisenin çeşitli hizmetlerine, özellikle de Mesih'teki kardeşlerin ihtiyaçlarının giderilmesine yardımcı olmak için bağışlıyorlardı. Gerçekten de Barnaba adındaki adam bu konuda örnek bir kişiydi (4:36-37) ve Hananya ile Safira'ya karşı bir örnek oluşturuyordu. Ancak bu ikisi mallarını satmış, gelirin bir kısmını kendilerine ayırmış ve her şeylerini veriyor muş gibi davranmışlardır. Bu kutsallık ve kendini inkâr iddiası, bu cömertlik ve dindarlık numarası çok rahatsız ediciydi. Kontrol edilmeden bırakılırsa, çoğalabilirdi. Davranışlarıyla bunu hak etmeyen insanları kesinlikle onurlu konumlara getirebilirdi. Ama daha da kötüsü, Kutsal Ruh'a karşı apaçık bir yalandı –sanki Tanrı'nın Ruhu gerçeği bilemezmiş ya da umursamazmış gibi. Bu anlamda son derece küstahça bir hareketti ve gerçek imanın Tanrı merkezliliğinden o kadar uzak bir duruşa ihanet ediyordu ki, putperestlikti.

Üçüncü olarak, meselenin bir başka unsuru da entrikaydı. Hananya'nın bu aşağılık numarayı tek başına yapması yeterli değildi. “Karısının da olup bitenlerden haberi vardı” (5:2); aslında karısının yalanı sadece pasif değil, aktifti (5:8), imanlıları aldatma ve Tanrı'ya karşı gelme konusundaki ortak bir taahhüdü ortaya koyuyordu.

Dördüncüsü, gerçek canlanma zamanlarında yargı, çürüme zamanlarından daha çabuk olabilir. Tanrı kiliseden uzaklaştığında ve günahın çoğalmasına izin verdiğinde, bu en kötü yargıdır; kaçınılmaz olarak telafi edilemez bir felaketle sonuçlanacaktır. Ancak Tanrı günaha anında şiddetle karşılık verdiğinde, ders alınır ve kilise daha kötü bir sürüklenmeden kurtulur. Bu durumda sadece kilisenin değil, bu olayları duyan herkesin üzerine büyük bir korku çökmüştür (5:5, 11).

Şöyle yazılmıştır: “Doğru yolda yürüyen, RAB'den korkar, yoldan sapan, RAB'bi hor görür.” (Özd. 14:2).

19 TEMMUZ

Hâkimler 2; Elçilerin İşleri 6; Yereya 15; Markos 1

Hâkimler 1-2'nin okunmasından, İsraililerin ilk zaferlerinden sonra fetih hızının önemli ölçüde değiştiği anlaşılmaktadır. Birçok durumda kabileler kendi bölgelerini kontrol altına almaktan sorumluydu. Ancak zaman geçtikçe, İsraililer güçlendikçe, Kenanlıları ülkeden kovmak ya da yok etmek değil, onlara boyun eğdirmek ve hatta köleleştirmek, onları “su çekicileri ve odun kesicileri” yapmak, onları zorla çalıştırmak (1:28) belirtilmemiş bir politika haline gelmiş gibi görünüyor.

Kaçınılmaz sonuç, ülkede büyük ölçüde putperestliğin kalmış olmasıdır. İnsan doğası böyle olduğu için, bu sahte tanrılar kaçınılmaz olarak antlaşma topluluğu için bir “tuzak” haline geldi (Hâkimler 2:3). Putperest sunakları yıkmayı reddetmelerine kızan Rab'bin meleği, halk kendilerine söyleneni yapmazsa, görevi tamamlamalarını sağlayacak kesin yardımı artık onlara sağlamayacağını ilan eder (eğer isteselerdi!). Halk kaybedilen fırsat için ağlar, ama artık çok geçtir (2:1-4). Bu kesinlikle hiç uyarılmadıklarından değildir.

Hâkimler kitabının kalanının arka planı budur. Kitabın ana temalarından bazıları 2. bölümün geri kalanında bizim için özetlenmiştir. Kitabın geri kalanının büyük bir kısmı burada ortaya konan düşüncenin bir örneğidir.

Trajiyle dolu ana konu, antlaşma topluluğunun döngüsel başarısızlığı ve Tanrı'nın onları tekrar tekrar kurtarmak için nasıl müdahale ettiğidir. Başlangıçta halk Yeşu'nun ve ondan sonra gelen ihtiyarların yaşamı boyunca sadık kalmıştır (2:6). Ancak, gerek Mısır'dan Çıkış'ta, gerek çöl yıllarında, gerekse Vaat Edilmiş Topraklar'a giriş sırasında Tanrı'nın gerçekleştirdiği mucizelerden hiçbir şey görmemiş olan yepyeni bir kuşak yetiştiğinde, Rab'be olan sadakat azaldı. Senkretizm ve putperestlik yaygınlaştı; halk atalarının Tanrısı'nı bırakıp Baallar'a, yani Kenanlılar'ın çeşitli “ilahlarına” kulluk etti (2:10-12). Rab öfkeyle karşılık verdi; halk çevredeki yağmacıların akınlarına, geri dönüşlerine ve askeri yenilgilerine maruz kaldı. Halk yardım için Rab'be yakardığında, halkı zorbalıktan kurtaran ve antlaşmaya sadık kalarak onlara önderlik eden bir *hâkim* – bölgesel ve çoğu zaman ulusal bir lider– çıkardı. Ve sonra döngü yeniden başladı. Tekrar ve tekrar.

İşte size ciddi bir ders. Olağanüstü canlanma, reform ya da antlaşmaya dayalı yenilenme dönemlerinden sonra bile, Tanrı'nın halkı asla sadakatsizlik, imansızlık, büyük putperestlik, itaatsizlik ve gazaptan bir ya da iki nesilden daha fazla uzak değildir. Tanrı yardımcımız olsun.

20 TEMMUZ

Hâkimler 3; Elçilerin İşleri 7; Yeremya 16; Markos 2

Eski Tevrat tarihî mezmurları, yazarların İsraililerin ortak tarihini özel bir teolojik ya da etik amaç için gözden geçirdikleri pek çok örnek sunar. Benzer bir durum 1. ve 2. Tarihler’de 1. Ve 2. Samuel ile 1. ve 2. Krallar’ın güney krallığına ve belirli teolojik bakış açılarına odaklanacak şekilde yeniden anlatılmasıyla ortaya çıkar. Bu hitap şekli bazı Yeni Ahit vaazlarında da devam eder. Pisidya Antakyası’ndaki Pavlus tarihsel anlatıma Mısır’dan Çıkış’la başlar ve hikâye anlatımındaki önceliklerini İsa’nın gerçekten vaat edilen Mesih olduğunu göstermek üzere sıralar (Elçilerin İşleri 13:16, bkz. 26 Temmuz). Burada, **Elçilerin İşleri 7’de**, ilk Hristiyan şehidi İstefanos, İbrahim’le başlar.

Bu yaklaşımın avantajları nelerdir? Ve İstefanos özellikle neyi kanıtlamak için yola çıkıyor?

Tarihsel resitalin avantajlarından biri dinleyicilerin dikkatini çekmesidir ve bu olayda dinleyiciler açıkça düşmancaydı ve sakinleştirilmeye ihtiyaçları vardı. Kişisel kimlikleri ulusal tarihlerine bağlıydı; en azından başlangıçta, bu resitalin yatıştırıcı olması, ortak bir zemin oluşturması, İstefanos’un makul sınırlar içinde olduğunu göstermesi gerekiyordu. İkinci bir avantaj, İstefanos’un Yahudi dinleyicilerinin zihninde oluşturmaya çalıştığı değişimin, ancak değişen bir dünya görüşü çerçevesinde benimsenebilecek kadar büyük olması gerçeğinde yatıyordu. Başka bir deyişle, sadece İsa’nın kimliği değil, daha da önemlisi, onun ölümü ve dirilişi, düşünceli Yahudiler tarafından nihai olarak kabul edilemezdi, ta ki bunun Kutsal Yazıların öğrettiği bir şey olduğunu fark edene kadar –ve bu nokta, Eski Ahit’in hikaye örgüsüne kök salmadıkça kolayca anlaşılmazdı. Bu yüzden hikaye, en önemli noktaları vurgulamak için tekrar tekrar anlatılmak zorundaydı.

İstefanos’un hikâyeyi anlatırken değindiği noktalardan biri önce yavaşça, sonra giderek hızlanarak ve en sonunda da patlayarak ortaya çıkar. Bu nokta halkın tekrarlanan günahıdır. İstefanos öyküye başladığında, ilk başta İsrail’in kötülüğünden hiç söz edilmez. Sonra Yusuf’un kardeşlerinin kötülüğünden kısaca söz edilir (7:9). Toplumsal kötülük Musa’nın zamanında yeniden ortaya çıkar (7:25-27, 35). Şimdi tempo hızlanır. Halk Musa’ya itaat etmeyi reddetti ve “Mısır’a dönmeyi özler oldular” (7:39). Altın buzağı olayı gündeme getirilir ve Amos’un zamandaki putperestliğe benzetilir (7:42-43). Davut ve Süleyman’a geçilir ve Tanrı’nın bir bina tarafından evcilleştirilemeyeceği ısrarla vurgulanır. Son olarak, sadece Tanrı’yı ve vahyini reddeden İsraililer’in geçmiş kuşakları değil, aynı zamanda onların Ruh’a direnen çağdaş torunları da şiddetle kınanır (7:51-53).

Bu noktanın Kutsal Kitap tarihinden çıkarmamız gereken dersler üzerinde ne gibi bir etkisi vardır?

21 TEMMUZ

Hâkimler 4; Elçilerin İşleri 8; Yereyia 17; Markos 3

Etiyopyalı hadımın vaftizi (Elçilerin İşleri 8:26-40) Müjde'nin çeşitli engelleri aşan önemli bir uzantısına işaret eder.

Onun kim olduğunu anlamamız gerekir. “Bu adam Etiyopya Kraliçesi Kandaki'nin vezirlerinden biriydi. Kraliçenin bütün hazinelerinden sorumluydu.” (8:27). *Kandaki*, Roma'daki *Sezar gibi* bir unvan haline gelmiş bir aile adıydı. Bazı anaerkil yönetimlerde, Kandaki'ye kolayca erişebilecek yüksek memurların, kraliçenin barizce korunması için hadım edilmeleri (ister bu şekilde doğmuş ister hadım edilmiş olsunlar) alışılmadık bir durum değildi. Bu adam ABD Hazine Bakanı ya da benzerine eşdeğerdi. Ancak ülkesinde onurlu ve güçlü bir siyasi figür olmasına rağmen, Yerusâlim'de sınırlamalarla karşılaşacaktı. Tapınmak için Yerusâlim'e gittiğine göre (8:27), Yahudilik'le karşılaştığını, ondan etkilendiğini ve bayramlardan biri için Yerusâlim'e gittiğini varsaymalıyız. Ancak Yahudi bakış açısına göre sakat olduğu için gerçek bir imanlı (*proselyte*) olamazdı. Tanrı'nın Sözü bu adamı yakalamış, Yerusâlim'i ve tapınağını görmek için birkaç hafta yolculuk yapmıştı.

Tanrı'nın takdirine bakın ki, hadımın yüksek sesle okuduğu bölüm (8:30 –o günlerde yaygın bir uygulama) Yeşaya 53'tü. Açık bir soru sorar (8:34): Yeşaya'nın sözünü ettiği Acı Çeken Kul kimdir? “Bunun üzerine Filipus anlatmaya koyuldu. Kutsal Yazılar'ın bu bölümünden başlayarak ona İsa'yla ilgili Müjde'yi bildirdi” (8:35).

Bu harika bir ayettir. Başlamak için daha iyi bir yer bulması zor olmakla birlikte, Filipus hem bu bölümü hem de diğer Eski Antlaşma metinlerini açıkladı: “Kutsal Yazılar'ın bu bölümünden başlayarak” Böylece kilometreler geçti ve Filipus metin üstüne metin açıklayarak Müjde'nin, yani İsa hakkındaki iyi haberin kapsamlı bir resmini çizdi (8:35).

Böylece Müjde Elçilerin İşleri kitabında dışa doğru ulaşır. İster Vaat Edilmiş Topraklar'da yetişmiş olsunlar, ister dağılmış olanlardan toplanmış olsunlar, ilk iman edenlerin hepsi Yahudi'ydi. Ancak Elçilerin İşleri 8. bölümün başlangıcı, Samiriyelilerin din değiştirmesine tanıklık eder –sadece kısmen Yahudi, melez bir ırk olan ve elçiler Petrus ve Yuhanna'nın elleriyle Yerusâlim'deki ana kiliseye katılan ilginç bir halk. Bir sonraki din değiştiren, hiç Yahudi olmayan Afrikalı bir hadımın iman edişidir; hiçbir zaman tam anlamıyla Yahudi olamayacak olsa da Yerusâlim'e hacca gidecek kadar Yahudiliğe bağlı bir adamdır; anlayamasa da Yahudi Kutsal Yazıları'yla yoğrulmuş bir adamdır.

Bu kitaptaki bir sonraki önemli olayın, *Yahudi olmayanların* elçisi olacak olan adamın Hristiyan olacak olması şaşırtıcı değildir.

22 TEMMUZ

Hâkimler 5; Elçilerin İşleri 9; Yeremya 18; Markos 4

Pavlus iman etmeden önce (Elçilerin İşleri 9) bakış açısı neydi? Başka yerlerde (Elç. 22:2; 23:6; Fil. 3:4-6) bize sıkı bir Ferisi olduğunu, (görünüşe göre) Yerusâlim’de büyüdüğünü ve dönemin en ünlü hahamlarından biri tarafından eğitildiğini söyler. Ona göre, çarmıha gerilmiş bir Mesih kavramı bir çelişkiydi. Mesihler hükmeder, zafer kazanır. Yasa, ağaca asılanların Tanrı tarafından lanetlendiğinde ısrar eder. Bu nedenle, İsa’nın Mesih olduğunda ısrar etmek sadece aptalca değil, aynı zamanda dine küfretmekle eşdeğerdir. Siyasi ayaklanmaya yol açabilirdi: yeni kurulan kilise büyüyordu ve tehlikeli bir engel haline gelebilirdi. Bu durdurulmalıydı; gerçekten de Saul gibi cesur bir adama, gerçeği ve dürüstlüğü saptıranlara karşı kararlı eylemiyle Tanrı’nın gazabını önleyen Pinehas gibi bir adama (Çölde Sayım 25; bkz. 16 Mayıs), bu sefil hayallerin sonuçlarını gerçekten anlayan ve nereye götüreceğini gören birine ihtiyaç vardı.

Ama şimdi Şam Yolu’nda Saul, dirilmiş yüceltilmiş İsa’yla karşılaşır. Onu daha önce görüp görmediğinden emin olamayız: ama şüphesiz Saul şimdi onu görüyordur. Ve teolojisinin büyük bir kısmı, mektuplarında geliştirip sergilediği gibi, bu çıplak gerçeğe dayanır.

Eğer İsa yaşıyor ve yüceltilmişse, o zaman bir şekilde çarmıhtaki ölümü onun lanetlenmiş olduğunu kanıtlamaz. Aksine, imanlıların Tanrı’nın onu ölümden dirilttiği ve onu gördükleri iddiası doğru olmalıydı ve bu da ancak Tanrı’nın İsa’yı akladığı anlamına gelebilirdi. O zaman ölümü ne anlama geliyordu?

Bu bakış açısından her şey farklı görünüyordu. Eğer İsa öldüğünde Tanrı’nın laneti altındaysa, yine de Tanrı tarafından aklandıysa, *başkaları için ölmüş* olmalıydı. Bir şekilde onun ölümü, Tanrı’nın başkalarına hak ettiği adil laneti emmiş ve onu iptal etmişti. Bu ışık altında, İbranice Kutsal Yazılar’ın tüm tarihi farklı görünüyordu. Acı Çeken Kul’un (bkz. dünkü bölüm) bizim günahlarımız için yaralanacağı ve suçlarımız için cezalandırılacağı yazılmamış mıydı? Sayısız kuzu ve boğanın ölümü insan günahını gerçekten ortadan kaldırırmı? Yoksa bizim de insan bir “Tanrı kuzusuna”, insan bir “Fısh Kuzusuna” ihtiyacımız mı var? Buluşma Çadırı ve tapınak ritüelleri nihai çözüme işaret ediyor olarak okunursa, bu Sina’da yürürlüğe giren antlaşmanın mevcut durumu hakkında ne söyler? Son günlerde yeni bir antlaşma, Ruh’un büyük bir dökülüşünü vaat eden kutsal metinlere ne demeli (Elçilerin İşleri 2:17-21; bkz. Yoel 2:28-32 ve 15 Temmuz)? İbrahim’e verilen, İbrahim’in soyundan yeryüzündeki tüm ulusların kutsanacağı vadinin (Yaratılış 12:3; bkz. 11 Ocak) olayların düzeni içinde nasıl bir yeri vardır?

İsa’nın hayatta olduğunu ve aklandığını kabul edin ve her şey değişsin.

23 TEMMUZ

Hâkimler 6; Elçilerin İşleri 10; Yeremya 19; Markos 5

Kornelius'un iman etmesi Elçilerin İşleri kitabında büyük yer kaplar. Müjde Yahudi sınırlarından dışarıya doğru ilerlerken, her adım dikkatle çizilmiştir. İlk olarak Kutsal Yazılar'a farklı bir bakış açısı olan karışık bir ırk olan Samiriyeliler vardı. (Onlar sadece Tevrat'ı, bizim Pentatuk dediğimizi kabul ediyorlardı.) Daha sonra tam bir Yahudi (*proselyte*) olamayan (tartışılabilir) Etiyopyalı hadım geldi –ama belki de sakat bırakılmasaydı bir Yahudi (*proselyte*) olabilirdi. Daha sonra ulusların elçisi olacak olan adamın iman edişi gelir (bkz. 9:15). **Elçilerin İşleri 10'da** Tanrı'ya inanan, Kutsal Yazılar'a ve Yahudi havrasına çok bağlı, sünnet olmamayı seçmiş ve bu nedenle de *Yahudi olmaya hak kazanamamış* birinin Yahudiliğe dönüşü anlatılır. Tanrı'nın Sezariye'ye gidip Kornelius ve ev halkına Müjde'yi duyurması için hazırladığı elçi Petrus'tur. Petrus'un tekrarlanan görüşü dinen kirli yiyeceklerle ilgilidir. Üç kez kendisine kirli hayvanları kesip yemesi söylenir; üç kez de kendisini Yasa'nın yiyecek yasakları kapsamında görerek reddeder. Birçok kişi, Markos 7:19'a göre İsa'nın tüm yiyecekleri temiz ilan eden bir söz söylediği gerçeğini göz önünde bulundurarak, Petrus'un nasıl bu kadar kalın kafalı olabileceğini sormuştur. Ancak öğrencilerinin o sırada İsa'nın sözlerinin sonuçlarını anladıkları pek açık değildir. Markos daha sonra, yaklaşık İ.S. 60 yılında, Kornelius vakasından çok sonra yazmaktadır ve İsa'nın söyledikleri üzerinde düşünen Markos, İsa'nın sözlerinde o zaman kavranmamış olan imaları algılar. Müjde'yi her yere götürme görevi ya da İsa'nın insanların dünyanın dört bir yanından gelip Göklerin Egemenliği'nde atalara katılacakları konusundaki ısrarı (Matta 8:11) bile elçiler için parçaları birleştirmemişti. O halde Petrus'un bu aşamada hâlâ bazı şeyleri çözmeye çalışıyor olması şaşırtıcı değildir.

Böylece uyanır ve görüşün ne anlama geldiğini düşünür. İlahi zamanlama bu noktayı netleştirir. Koşer Yahudiler, Yahudi olmayanların evinde her zaman tedirgindirler; ama burada Tanrı Petrus'u sadece Yahudi olmayanların evinde zaman geçirmesi için değil, aynı zamanda orada Müjde'yi vaaz etmesi için gönderir. Başlangıçta hiç kimse Petrus kadar şaşırmaz (10:28-29, 34), ama çok geçmeden *bu Yahudi olmayanlara Müjde'yi* tam anlamıyla sunmaya başlar. Petrus konuşurken bile, Kutsal Ruh, Yahudilerin Pentekost'ta üzerine indiği gibi, bu Yahudi olmayan hane halkına iner ve Petrus ile birlikte seyahat eden Yahudilerden daha çok kimse şaşırır (10:45-47).

İsa Mesih'in Müjdesi'yle ırk ve İsrail sınırlarını aşmak için ilk itici güç, dünya evanjelizasyonunu planlayan bir komiteden değil, Tanrı'nın kendisinden kaynaklanmıştır.

24 TEMMUZ

Hâkimler 7; Elçilerin İşleri 11; Yeremya 20; Markos 6

Elçilerin İşleri 11:1-18’de dikkat çeken şey, Elçilerin İşleri 10’da ayrıntılı bir şekilde anlatılmış olan öykünün, çoğu kez aynı sözcüklerle yeniden anlatılmasına ayrılmış olan yerdir. Bu, bir tomar üzerindeki alanın oldukça abartılı bir kullanımı değil midir?

Ancak Luka bunu bir dönüm noktası olarak görür. Petrus sünnetsiz bir kişinin evine girip onunla yemek yediği için Yahudiye’deki kiliseler tarafından suçlanır (11:3). Petrus yaşadığı deneyimi anlatır. Kirli hayvanların bulunduğu çarşafı ilgili görüş, bunun üç kez tekrarlanması, Ruh’un Yahudi olmayan habercilerle birlikte gitme talimatı, (Yahudi) kardeşlerden altısının ona eşlik etmesi ve bu nedenle öyküsünü doğrulayabilmesi, Ruh’un bu olayı Pentikost’a bağlayacak şekilde inmesi, bunun Rab İsa’nın sözleriyle ilişkilendirilmesi, Petrus’un dikkatli bir sonuca varmasına yol açar: “Böylelikle Tanrı, Rab İsa Mesih’e inanmış olan bizlere verdiği armağanın aynısını onlara verdiyse, ben kimim ki Tanrı’ya karşı koyayım?” (11:17).

Şimdi bazı gözlemler:

(1) Petrus’un argümanı ikna edici olsa da (11:18), bu bütün teolojik sonuçların çözüldüğü anlamına gelmez. Bu Yahudi olmayanlar için iyi ve güzel olabilir ve sevinilecek bir durumdur. Ancak birçok soru henüz düşünülmemiştir: Yahudi olmayanların sünnet edilmesi gerekecek mi? İsa’ya iman ettikten *sonra* koşer yiyecek yasalarına tabi olacaklar mı? Değilse, Yahudilerin bu tür yasaları terk etmelerine izin veriliyor mu, yoksa Petrus bir kerelik bir istisna mıydı? Biri Yahudi diğeri Yahudi olmayan iki farklı kilise olmalı mıdır? Yahudi olmayanlar neye itaat *etmelidir*? Bu yeni antlaşma ile eski antlaşma arasındaki ilişki nedir? Bu soruların birçoğu ilerleyen bölümlerde ele alınacaktır.

(2) Ruh’taki bu vaftizin birincil önemi Elçilerin İşleri 2’dekinden biraz farklıdır. Burada dramatik ifadeler, Pentekost’ta alakasız bir işlev olan, Yerusâlim’deki ana kiliseye yeni katılan bu grubun kimliğini doğrulamaya hizmet eder.

(3) Daha sonra, Yahudiler ve Yahudi olmayanlar arasında geniş çapta, planlanmamış bir şekilde Müjde’nin yayılmasını duyuruz (11:19 ve devamı), bu da yeni bir krizi ortaya çıkarır. Şimdi Yerusâlim’deki önderler Yahudi olmayan bir bireyle ya da bir ev halkıyla değil, çoğunluğu Yahudi olmayan bir kilisenin tamamıyla uğraşmak zorundadır. Büyük bir bilgelik gösterirler. Gönderdikleri elçi Barnaba, büyük bir teolojik yetkinliğe sahip olduğuna dair hiçbir kanıt göstermez. Ama bunun Kutsal Ruh’un işi olduğunu görür ve yeni iman edenleri Tanrı’yı sadakatsizlikle takip etmeleri için teşvik eder –ve kısa süre sonra böyle melez ırktan oluşan bir kilise için bildiği en iyi Kutsal Kitap öğretmenini gönderir (11:25-26). Tarsuslu Saul bu şekilde bu büyük kiliseyle ilişkilendirilir.

25 TEMMUZ

Hâkimler 8; Elçilerin İşleri 12; Yeremya 21; Markos 7

Gidyon birçok yönden büyük bir adamdı. Rab onu ilk çağırdığında temkinliydi, itaatın ilk adımlarını gece attı (Yahuda 6). Sonra RAB'bin Ruhü'yla doldu (6:34) ve Tanrı'nın kendisiyle birlikte olduğuna dair iki olağanüstü işaretle ikna oldu (6:36-40), tanrısal olarak azaltılmış üç yüz kişilik grubunu Midyanlılar'a karşı olağanüstü bir zafere götürdü (Hak. 7).

Yine de tüm yüceliğine rağmen Gidyon ulusun yanlış giden bir yanını temsil eder. Karakterindeki derin kusurlar ve tutarsızlıklar çoğalıp yayılır, öyle ki kitabın sonunda tüm ulus çok kötü bir durumdadır. **Hâkimler 8.** bölümün ilk olayında Gidyon iyi, Efrayimliler ise oldukça kötü durumdadır.

Tanrı Gidyon'u ortaya çıkarmadan önce hiç kimse Midyanlılar'la savaşmaya istekli değildi. Gidyon yönetiminde kazanılan zafer çok çarpıcı olduğu için, Efrayimliler kendilerini daha önce savaşa davet etmediği için Gidyon'a hakaret ederler. Gidyon buna diplomatik bir şekilde karşılık verir ve harekâtın son bölümündeki çabalarını överek onları yatıştırır (8:13). Sukkot ve

Penuel kentlerinde ne kentler ne de Gidyon iyi bir görüntü sergiler (8:4-9, 13-17). Kasaba halkı korkak, ilkesiz ve kararsızdır. Gidyon'un tepkisinin tüm adalete rağmen, biraz kinci görünmektedir. Midyan kralları Zevah ve Salmunna'nın idam edilmesi söz konusu olduğunda (8:18-21), kararı kamusal adalet ilkelerine ya da Rab'bin ülkenin temizlenmesiyle ilgili buyruklarına değil, kişisel intikam duygusuna dayanmaktadır: kendi kardeşleri savaşta öldürülmüştür.

Bir yandan Gidyon güce aç biri gibi görünmemektedir. Kendisini kral yapacak olan halk oylamasını, bu antlaşma ulusunu yalnızca RAB'bin önderlik etmesi gerektiği gerekçesiyle geri çevirir (8:22-23). Ama sonra kötü bir şekilde tökezler. Altın küpeler ister ve öyle bir yığın elde eder ki, kırk kilodan fazla altınla süslenmiş bir dış giysi olan ayrıntılı bir efod inşa eder. İsrail'de dinin durumu o kadar içler acısıdır ki, bu efod çok geçmeden sadece ulus için değil, Gidyon'un ailesi için bile putperest bir tapınma nesnesi haline gelir (8:27). Ulus içinde sürdürdüğü antlaşmaya bağlılık kısmi bir bağlılıktır.

Ancak daha kötü bir bela yaklaşmaktadır. İki ya da üç değil, birçok eş alır ve yetmiş oğlu olur. Ölümünden sonra ulus sınırı olmayan bir putperestliğe geri döner ve Gidyon'un ailesine karşı çirkin bir nankörlük sergiler (8:33-35). Oğullarından biri olan Avimelek ise zalim, güce aç bir kasap olur (Hâkimler 9).

26 TEMMUZ

Hâkimler 9; Elçilerin İşleri 13; Yeremya 22; Markos 8

Bugün **Elçilerin İşleri 13.** bölümün zıt uçlarından alınan birkaç noktaya dikkat çekmek istiyorum.

(1) Antakya'daki kilise önderliği olağanüstü bir çeşitliliğe sahip olmalıydı (13:1). Barnaba'nın gerçek adı Yusuf'tu. Kıbrıslı bir Levili'ydi (4:36-37). Yerusolim'deki kilisenin çok hızlı büyüdüğü ve elçilerin herkesin adını hatırlamasının imkânsız olduğu bir dönemde, bu Yusuf olağanüstü cesaretlendirme yeteneğiyle fark edildi; sonuç olarak karakterini yansıtan bir lakapla ödüllendirildi: *Cesaret Verici Barnaba*. Bir de "Niger denilen" Şimon vardı –neredeyse kesinlikle "Siyah Şimon" anlamına gelen bir ifade. Antik dünyada, İngiliz ve Amerikan deneyiminin aksine, kölelik ekonomik sisteme (iflas eden insanlar kendilerini köle olarak satabilirlerdi bkz. 11 Mart) ve askeri güce bağlıydı; belirli bir ırkla sınırlı *değildi*. (Dolayısıyla Afrikalı köleler, İngiliz köleler, Yahudi köleler ve benzerleri olabilir). Dolayısıyla liderlerden birinin "Siyah Simeon" olmasında anormal bir şey yoktu. Kireneli Lukius hakkında neredeyse hiçbir şey bilmiyoruz. Görünüşe göre o da Barnaba gibi bir Akdeniz adasındandı ve adının şekli Helenistik dünyaya ait olduğunu göstermektedir. Menahem'in küçük soylularla yeterince bağlantısı vardı, öyle ki tetrark Hirodes'in yanında yetiştirilmişti. Bir de Saul vardı, o zamana kadar on beş yıllık deneyimli bir müjdecî, kilise kurucusu ve Kutsal Kitap öğretmeni idi ve bunu kanıtlayacak pek çok izi vardı. Bu çağrının ardından, giderek Yahudi olmayan çevrelerde dolaşmaya başladı ve Roma vatandaşlığıyla bağlantılı olan Pavlus adını kullandı (13:9). (Roma vatandaşlarının üç ismi vardı. "Bay Pavlus" un durumunda diğer ikisini bilmiyoruz –çünkü Pavlus kesinlikle aile adıydı. Saul, Yahudi mirasının hatırına korunan ek bir isimdi). O da şehir dışından, Tarsus'tan gelmişti. Antakya'daki bu kilisede görkemli ve kozmopolit bir çeşitlilik vardır.

(2) Pavlus'un Pisidya Antakyası'ndaki vaazının ayrıntılı anlatımından sonra, birçok öteki uluslardan olanlar "Rab'bin sözünü yüceltiler. *Sonsuz yaşam için belirlenmiş olanların hepsi iman etti*" denir (13:48). Elçilerin İşleri'nin, hatta Yeni Antlaşma'nın tamamının din değiştirmekten ve din değiştirenlerden söz ettiği tüm yolları keşfetmek ve sonra da kendi konuşmamızda bu deyimlerin tümünü kullanmak mükemmel bir alıştırmadır. Çünkü bu tür konular hakkında konuşma yöntemlerimiz, bu konular hakkındaki düşüncelerimizi hem yansıtır hem de *şekillendirir*. Kutsal Kitap'ta "İsa'yı kişisel Kurtarıncınız olarak kabul etmekten" bahseden bir bölüm yoktur (bu kavramın kendisi tamamen yanlış olmasa da). Öyleyse neden birçok kişi bu ifadeyi benimsiyor ve *asla* 48. ayetin ifadesiyle konuşmuyor?

27 TEMMUZ

Hâkimler 10; Elçilerin İşleri 14; Yeremya 23; Markos 9

Pavlus, bu “ilk” seyahati kaydedilmeden önce, muhtemelen büyük ölçüde Tarsus bölgesinde olmak üzere, on beş yıl ya da daha uzun bir süredir müjdecilik yapıyordu. Şüphesiz hem Yahudileri hem de diğer uluslardan olanlara Müjde’den bahsetme konusunda olağanüstü bir deneyim kazanmıştır, öyle ki kilise kuran bir elçi olarak sahneye çıktığında yolunu bulmaya çalışan genç bir adam değil, olgun ve deneyimli bir çalışandır.

(1) Pavlus’un gittiği her yerde ya bir canlanma ya da bir isyan hatta bazen de her ikisini birden başlattığı sık sık söylenir. Elbette bu tam olarak doğru değildir. Dahası, bir ayaklanma *mutlaka bir gerçeklik* işareti değildir: vaiz, mesajı ve tarzı kadar, bağlam ve dinleyicilere de bağlıdır. Ancak bu gözlemde en azından bir doğruluk payı vardır ve bu da elçinin katıksız cesaretiyle bağlantılıdır.

(2) Kilisenin ilk yıllarında Hristiyanların maruz kaldığı zulüm neredeyse tamamen Yahudiler tarafından desteklenmiştir. Elbette daha sonra, dördüncü yüzyılın başında İmparator Konstantin taraf değiştirene kadar Roma İmparatorluğu tarafından çok daha kötü zulümler üretildi. Ancak başlangıçta durum böyle değildi. Holokost’un bu tarafında yaşadığımız için bunu tarihsel bağlamda gündeme getirmek zor. Ancak gerçekler inatçı şeylerdir. Bunun neden böyle olduğu anlaşılabilir. Başlangıçta Hristiyanların hepsi Yahudiydi; uzunca bir süre çoğunluk Yahudiydi. Her iki durumda da havra disiplini makul ölçüde kapalı topluluklar içinde mümkündü. Dahası, en azından bazı şehirlerde nüfuzlu Yahudiler, pek çok Yahudi’nin Yahudi mirasını ve kültürünü aşıladığını düşündüğü kişilere baskı uygulamak için pagan yetkilileri etkileyebilecek konumdaydı.

(3) Listra’da (Elçilerin İşleri 14:8-20) bir kalabalığın dönekliliğinin olağanüstü bir örneği vardır. Putperestler ilk başta Pavlus ve Barnaba’yı, İsa’nın adına gerçekleştirdikleri şifa nedeniyle, sırasıyla Hermes (haberciliğin tanrısı) ve Zeus (Yunan mitolojisinin başı) olarak onurlandırmaya çalışırlar. Pavlus ve Barnaba kalabalığı ancak büyük bir çabayla zapt edebilirler –ki bu kalabalık kısa bir süre sonra, adımlarını engellemeye başlayan Yahudi muhalifler tarafından kışkırtılınca onlara karşı cephe alır. Elçilerin tepkisi her iki açıdan da şaşırtıcıydı: alkışları geri çevirmek için ellerinden geleni yaparlar (14:14, 18) ve zulmü sadece krallığa girenlerin bekleyebileceği bir şey olarak kabul ederler (14:22).

(4) Pavlus ve Barnaba birkaç ay sonra eve dönerken, daha önce kilise kurdukları kentlere uğrarlar ve her birine ihtiyarlar atarlar (14:23). Açıktır ki, “olgun” bir ihtiyardan kastedilen şey tamamen cemaatin yaşı ve olgunluğuyla ilgilidir.

Bu noktaların kendi bağlamınızla ilgisi üzerine düşünün.

28 TEMMUZ

Hâkimler 11; Elçilerin İşleri 15; Yeremya 24; Markos 10

Burada, birincil pasajların her biri üzerine birer tane olmak üzere iki ayrı meditasyonu bu alana sıkıştıracağım.

Elçilerin İşleri 15'te, o zamandan beri "Yeruşalim Konseyi" olarak adlandırılan oluşumun ortaya çıkmasına neden olan anlaşmazlığın ne olduğunu anlamak son derece önemlidir. Bazı (Yahudi) adamlar Yahudiye'den Antakya'ya gitmiş ve oradaki imanlılara İsa'ya inansalar bile Musa'nın yasasına uygun olarak sünnet olmadıkları sürece kurtulamayacaklarını öğretmeye başlamışlardı (15:1). Daha sonraki tarih bu kişilere *Yahudileştiriciler (Judaizers)* adını vermiştir.

Yahudileştiricilerin bakış açısına göre, İsa Yahudi Mesih'iydi ve Yahudi olmadan bu Yahudi Mesih'i gerçekten takip etmek mümkün değildi. Şüphesiz bazı Yahudiler başka uluslardan sünnetsiz olmayanların kiliseye akın etmesinden dolayı kendilerini tehdit altında hissediyorlardı: Yahudi öz kimliği azalma ve hatta kaybolma tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Ancak bu öteki ulusların hepsi sünnetin işaret ettiği gibi Yahudi olurlarsa, bu tehlike ortadan kalkacaktı.

Yine de mesele Yahudi öz kimliği sorusundan daha derindir. Sonunda tüm Kutsal Kitap'ın nasıl bir araya getirdiği sorusuna dönüşür. Yahudileştiriciler Musa'nın yasasını İsa'nın üzerinde tutarlar. İsa, yalnızca sonuç olarak Musa'nın Antlaşması'na –yiyecek yasaları, sünnet, tapınak ibadetleri ve tüm diğerleri– daha da bağlı bir grup insan ortaya çıkarsa Mesih olarak kabul edilebilirdi. Buna karşın, önderler başka bir yöne işaret etmektedir. Yasa Yahudiler tarafından hiçbir zaman iyi bir şekilde yerine getirilmemiştir (15:10); neden Yahudi olmayanlara dayatılsın ki? Daha da önemlisi, eski antlaşmada yansıtılan vahiy İsa'ya *işaret eder*. İsa onun hizmetkârı değil, amacıdır. Petrus toplanan kalabalığa Kornelius olayında Tanrı'nın Ruhunu sünnet olmamış öteki ulusların üzerine döktüğünü hatırlatır (15:7-8). Son olarak, söz konusu olan Tanrı'nın lütfunun özgürlüğüdür (15:11).

Pavlus ve Barnaba'nın raporları yardımcı olur. Rab İsa'nın üvey kardeşi Yakup –bu zamanlarda görünüşe göre Kudüs kilisesinin baş ihtiyarı– hem bir Eski Ahit metninin etkileyici bir yorumunu hem de kendi pastoral yargısını sunar (15:13-21). Tartışma sonraki birkaç on yıl boyunca tekrar tekrar alevlense de bu ikili günü kazanır. Bu konuları doğru anladığınızda Kutsal Kitabı da anlarsınız.

Hâkimler 11:30-31, 34-40, verilmemesi gereken bir sözün ve tutulmaması gereken bir vadin mükemmel bir örneğidir. Kutsal Kitap'ta kişinin verdiği sözü tutması gerektiğine dair güçlü ısrarlara rağmen, kötü bir şey yapmaya olan yemin tutulmamalı, aksine pişmanlık duyulmalıdır yoksa bir yerine iki günah işlenmiş olur. Dahası, burada hâkimler zamanında İsrail'de teolojik ve ahlaki aptallığın inişli çıkışlı sarmalının bir başka kanıtı vardır.

29 TEMMUZ

Hâkimler 12; Elçilerin İşleri 16; Yeremya 25; Markos 11

Pavlus ve Silas'ın hizmetindeki bu adımlar üzerine üç gözlem (Elçilerin İşleri 16):

(1) Pavlus'un "Makedonya görümünü" (16:6-10) anlamak için, onun hareketlerini bir harita üzerinde takip etmek gerekir. Bugünkü Türkiye'nin orta kesiminden geçtikten sonra, Kutsal

Ruh Pavlus ve Silas'ın Asya'ya (16:6), yani Küçük Asya'ya, bugünkü Türkiye'nin batı kesimine gitmelerini yasaklar. Bu yüzden kuzeye giderler. Şimdi Bitinya'ya girmeye çalışırlar (16:7). Eğer bunu yapabilselerdi, Roma İmparatorluğu'nu Hindistan'a bağlayan ana doğu/batı yolu üzerinde olacaklar ve doğuya doğru ilerleyeceklerdi. Ancak "İsa'nın Ruhü" bu adımı atmalarını yasaklar (16:7) ve böylece o günkü yollarda kendilerine hâlâ açık olan tek yöne giderler: liman kenti Troas'a doğru giderler. Oradan da gidebilecekleri tek bir yer vardır: Suyun ötesine, Avrupa'ya geçmek. Gece Pavlus, Avrupa'nın en yakın kara parçası olan Makedonya'da bir adamın kendisine, "Makedonya'ya geçip bize yardım et" diye yalvardığını görür (16:9). Bu Pavlus ve Silas'ın hareketlerini doğrular; onları *yönlendirmez*. Sonuç, Avrupa kıtasında hizmet ve nihayetinde Roma'ya giden bir yoldur.

(2) Pavlus'un Avrupa'daki ilk din değiştireni, Tiyatira'dan gelen kıtalararası bir iş gezgini olan bir kadındı. Onun din değiştirmesiyle ilgili betimlemeye ve Filipili gardiyanın din değiştirmesiyle ilgili betimlemeye dikkat edin: "Pavlus'un söylediklerine kulak vermesi için

Rab onun yüreğini açtı." (16:14); "Tanrı'ya inanmak, onu ve evindekilerin hepsini sevince boğmuştu." (16:34). Bugün her iki deyimini de kullanalım.

(3) Pavlus'un Roma vatandaşlığına dayandığı ve dayanmadığı durumlar üzerinde düşünmeye değer. Bazen tek kelime itiraz etmeden dövülür. Filipi'de Pavlus ve Silas "iyice dövürülürler" (16:23-24), görünüşe göre protesto etmeden. Romalı vatandaşlar, suçlu bulunana kadar suçlandıkları suçtan dolayı kırbaçlamadan muaf tutulurlardı. Ancak gardiyana mahkumların serbest bırakılması söylendiğinde, Pavlus itiraz eder ve kendisinin ve Silas'ın, her ikisinin de vatandaş olduğunu ve yargılama olmaksızın dövüldüğünü belirtir ve kentin önderlerinin gelip bir tür özür olarak onlara hapisten çıkarken eşlik etmelerinde ısrar eder (16:37-39). Peki neden sessizce acı çekmiyorlar, en azından bazen yaptıkları gibi?

Bunu kanıtlamak zordur, ancak pek çok kişi Pavlus'un, bunu yaparak diğer Hristiyanlara yardımcı olabilecek yasal emsaller oluşturabileceğini düşündüğünde, kendi haklarını savunduğunu inandırıcı bir şekilde iddia etmiştir. Hristiyanların kamu düzenini bozmaktan ya da Roma İmparatorluğu'nu tehdit etmekten suçlu *olmadıklarının kanıtlandığı* her dava, ancak yararlı bir hukuki emsal olabilir. Eğer bu doğruysa, başkalarının iyiliği için stratejik düşünmenin bir işaretidir.

30 TEMMUZ

Hâkimler 13; Elçilerin İşleri 17; *Yeremya 26; Markos 12*

Pavlus'un Yahudi olmayanları müjdelemesinin çoğu havra ile başlamıştır. Yeni bir şehre vardığında düzenli olarak yaptığı şey havrayı ziyaret etmek ve (ziyaretçilerden konuşmalarını istemek alışıldık bir şey olduğundan) Müjde'yi vaaz etme fırsatından yararlanmaktı. Bu, dinleyicilerinin Yahudiler, proselitler (yani öteki uluslardan Yahudiliğe dönenler) ve Tanrı'dan korkanlardan (yani öteki uluslardan olup Yahudilere ve Yahudi tek tanrıcılığına sempati duyan ancak resmi olarak din değiştirmemiş olanlar) oluşan bir karışım olduğu anlamına geliyordu. Elçilerin İşleri kitabı birkaç örnekte (örneğin, 13:13-48; 17:1-9) havra yetkililerinin kısa sürede Pavlus'tan bıktıklarını ve onu yasakladıklarını göstermektedir. Bu noktada, yeni imanlılar ve Tanrı'dan korkanların birçoğu onunla birlikte gitti, böylece artık büyük ölçüde öteki uluslardan bir kalabalığa vaaz veriyor olsa da bu kalabalığın çekirdeği Eski Ahit Kutsal Yazıları'na biraz maruz kalmıştı. Başka bir deyişle, bu gibi durumlarda Pavlus, kendisiyle Eski Ahit öyküsünün kelime dağarcığını, gerçeklerini ve hareketlerini büyük ölçüde paylaşan insanlara vaaz verebiliyordu.

Ama Pavlus Kutsal Kitap'ı bilmeyenlere, yani Musa'nın adını hiç duymamış, Eski Antlaşma'yı hiç okumamış, Eski Antlaşma'daki olay örgüsünün tek bir parçasını bile öğrenmemiş insanlara vaaz veriyor olsaydı ne yapardı? Bu insanların sadece bilgilendirilmeleri değil, aynı zamanda başka kültürel ve dini miraslardan edindikleri pek çok kavramı da *unutmaları* gerekirdi. Böyle bir karşılaşmaya 14:8-20'de, Listra halkı heyecanla Pavlus ve Barnaba'nın Yunan tanrılarının vücut bulmuş halleri olduğu sonucuna vardıklarında bir göz atarız (bkz. 27 Temmuz). Pavlus'un konuşmasının kısa raporu (14:15-17) elçilerin tepkisine dair bir fikir verir.

Ancak Pavlus'un Atina'ya yaptığı ziyaretin anlatımı (17:16-31) en açıklayıcı olanıdır. Burada da Pavlus işe havrada (17:17), ve aynı zamanda çarşı meydanında bulunanlara müjdelemeye başlar (17:17) ve bu onun Ares Tepesi Kurulu'nda konuşma davetine yol açar. Ve orada, elçi Pavlus'un bu konuyu nasıl enine boyuna düşündüğü açıkça görülür. Sonlu tanrılarının (çoğu zaman tek bir panteistik tanrı tarafından desteklenen), tarih döngüselliklerinin, Kutsal Kitap'a aykırı günah anlayışlarının, çoğalan putperestliğin, tüm maddi olanın kötü, tüm ruhsal olanın iyi olduğunu ilan eden ikiciliğin, kabilesel tanrılarının ve az da olsa batıl inançların olduğu bir dünyada Pavlus, gerçek Tanrı'nın bir dünya görüşünü, tarihinin doğrusal bir görünümünü, günah ve putperestliğin doğasını, yaklaşan yargıyı, insan ırkının birliğini ve Tanrı'nın birliğini çizer –tüm bunlar, İsa'nın ilanının anlam ifade etmediği gerekli çerçeveyi oluşturur.

Bu, günümüz müjdeciliği için ne anlama geliyor?

31 TEMMUZ

Hâkimler 14; Elçilerin İşleri 18; *Yeremya 27; Markos 13*

Bazılarımız Tanrı'nın neden zaman zaman bariz bir şekilde kusurlu insanları güçlü hizmetlerde kullandığını merak etmişizdir. Bu, Tanrı'nın sadece mükemmel insanları kullanması gerektiği anlamına gelmez, çünkü bu hiçbir insanı kullanmayacağı anlamına gelirdi. Hepimizin çeşitli türlerde zayıflıkları ve hataları olduğu gerçeğinden de söz etmiyorum. Örneğin George Whitefield, bir vaiz ve müjdecî olarak muazzam itibarına rağmen, evlilik cephesinde ya da oğlunun ölümcül hastalığından iyileşeceğine dair (yanlış yönlendirilmiş) inancında pek başarılı olamadı. İster İncil döneminden ister daha yakın tarihten olsun, hemen hemen *hiçbir* Hristiyan lider bu tür bir eleştirinin saldırısı altında ayakta duramazdı. Hayır, benim aklımda olan kusur o kadar aleni ve korkunçtur ki, insan iki soru üzerinde düşünür: (a) Eğer bu kişi o kadar güçlü ve tanrıysa, bu çirkin hata neden? (b) Eğer bu kişi Ruh'la o kadar doluyorsa, neden aynı Ruh onun davranışlarını düzeltmesini sağlamıyor?

Kolay cevaplar yoktur. Bazen bu sadece bir zaman meselesidir. Yahuda İskariyot da diğer on bir elçiyle birlikte halka hizmet etmiş, hatta mucizevi hizmetlerde bulunmuş, ancak zamanla döneğe olduğunu kanıtlamıştı. Geçen zaman onu ele verecektir. Ancak bazen kusurlar baştan sona kadar oradadır.

Şimşon'un yaşamında da bunun doğru olduğu görülür. Tanrı'nın Ruhu onun üzerine güçlü bir şekilde geldi; Rab onu Filistliler'i durdurmak için kullandı. Ama Yasa antlaşma topluluğu dışından biriyle evlenmeyi kesinlikle yasaklarken (Hak. 14:2), Filistli bir kadınla evlenerek ne yapıyordu? Ailesi onu bunun sonuçları konusunda uyardığında, ailesini geçersiz kılar ve onlar da basitçe boyun eğdi (14:3). Doğru, Yusuf'un Mısır'da köle olarak satılmasının Rab'den olması gibi, "bunu isteyen RAB olduğunu" bilmiyorlardı (14:4); ama bu insan eylemlerini doğru yapmıyordu. Şimşon'un riskli bahsi (14:12-13) akıllıca ve onurlu olmaktan çok ukalaca ve açgözlüdür. Elbette Filistliler bu konuda gerçekten acımasızdır (14:15-18, 20), ama Şimşon'un bahsin şartlarını yerine getirmek için otuz kişiyi öldürmesi, ülkeyi temizleme ve antlaşma halkını yeniden güçlü kılma arzusundan çok, kişisel intikam duygusundan kaynaklanmaktadır. Bir sonraki bölümdeki taktikleri ve ondan sonraki bölümdeki harareti yaşamı hakkında da benzer şeyler söylenmelidir.

O halde, yaşamın bir boyutunda Ruh tarafından verilen gücün, yaşamın her boyutunda Ruh tarafından yönlendirilen disiplin ve olgunluğu tek başına garanti etmediği anlaşılmaktadır. Ruhsal armağanların varlığı asla kişisel günah için bir mazeret değildir.

1 AĞUSTOS

Hâkimler 15; Elçilerin İşleri 19; Yeremya 28; Markos 14

Elçilerin İşleri kitabındaki en garip olaylardan biri Skeva'nın yedi oğluyla ilgilidir (Elçilerin İşleri 19:11-20). Pavlus'un Efes'teki hizmeti hatırı sayılır bir süre, belki de iki buçuk yıl sürmüş ve bu süre içinde "Tanrı, Pavlus'un eliyle olağanüstü mucizeler yaratıyordu" (19:11). Sonuç olarak çeşitli "rakipler" ona yetişmeye çalışmıştır. Bu kendi başına şaşırtıcı değildi. Her zaman böyle olmuştur. Tanrı Musa'yı Firavun'un önünde mucizeler yapması için özellikle güçlendirdiğinde, Mısır'ın sihirbazları onun yaptıklarının çoğunu (hepsini olmasa da) tekrarlayabildiler.

Pavlus'un zamanında, senkretizme batmış bazı Yahudiler, bir tür kurtuluş hizmeti vererek etrafta dolaşıyorlardı. Ne yaptıklarına dair pek bir fikirleri yoktu. Pavlus'un İsa adına yaptıklarını gördüklerinde, sanki sihirli bir tılsımdan başka bir şey değilmiş gibi, onlar da bu isme atıfta bulunmaya başladılar: "Pavlus'un tanıttığı İsa'nın adıyla size emrediyoruz!" diyorlardı" (19:13).

Yahudi bir rahip olan Sceva'nın yedi oğlu özellikle bu işle meşguldü. Bir gün, kovmaya çalıştıkları kötü ruh onlarla konuşmaya başladı: "İsa'yı biliyor, Pavlus'u da tanıyorum, ama siz kimsiniz?" (19:15). O zaman bu ruh tarafından ele geçirilen adam onların üzerine atladı ve yedisini de dövdü. Not:

Birincisi, bu karşılaşmanın sonucu tamamen yararlı oldu. Hikâye yayıldığında, pek çok kişi sağlıklı bir korkuya kapıldı ve Rab İsa'nın adına olan saygıları arttı. Bu o kadar güçlü bir isimdi ki, sihirli bir formül olarak ele alınamazdı. Bu isim evcilleştirilemezdi. Sonuç olarak gizli uygulamalara olan düşkünlük engellendi. Birçok kişi kötü işlerini itiraf etti ve diğerleri büyücülük kitaplarını getirip yaktılar, bunların toplam değeri çok büyüktü (19:17-19). "Böylelikle Rab'bin sözü güçlü biçimde yayılıp etkinlik kazanıyordu" (19:20).

İkinci olarak, asıl çarpıcı unsur kötü ruhun şu sözleridir: "İsa'yı biliyor, Pavlus'u da tanıyorum, ama siz kimsiniz?" İsa'nın şeytani güçler arasında neden tanındığı anlaşılabilir. Bunda şaşılacak bir şey yoktur. *Ama Pavlus da bilinmektedir!* Onun hizmeti karanlığın güçlerine saldırıyordu. Yaşayan Mesih tarafından korunduğu ve savunulduğu biliniyordu – iblisin ele geçirilmiş adamı onu dövmek için kullanmasına imkân yoktu. Bu diğer karakterler başka bir konuydu; iblis söz konusu olduğunda, onlar bir şakaydı, kolayca görmezden gelinebilir, kolayca bastırılabilir ve utandırılabilirdi. Ama Pavlus tanınıyordu!

Düşmanla çatışan Hristiyanlar sadece cennet mahkemelerinde değil, cehennem mahkemelerinde de tanınacaklardır.

2 AĞUSTOS

Hâkimler 16; Elçilerin İşleri 20; Yeremya 29; Markos 15

Pavlus'un Efesli ihtiyarlara vedası (Elçilerin İşleri 20:18-35) üç bölüme ayrılabilir. İlkinde (20:18-24) Pavlus Efes'teki kendi hizmetinden ve kendi geleceğinden bahseder. İkincisinde (20:25-31), kendi hizmet örneğini Efes'teki ihtiyarlara kendilerini ve Kutsal Ruh'un onları gözetmen olarak görevlendirdiği "bütün sürüye" (20:28) "göz kulak" olmaları için bir teşvik olarak kullanır ve kilise içindeki bazı kişilerin öğrenci kazanma hevesiyle gerçeği çarpıtmaya hazır olacakları zaman önlerine çıkacak zorluklara vurgu yapar. Üçüncü bölümde (20:32-35) Pavlus bu ihtiyarları sadece "Tanrı'ya ve O'nun lütfunu bildiren söze" emanet etmekle kalmaz (20:32), aynı zamanda onların arasında hizmet ederken kendi yaşamındaki titiz kişisel dürüstlük standartlarına sessizce bir kez daha tanıklık eder.

Bu bölüm vaaz edilirken genellikle ana bölüme vurgu yapılır. Ancak burada Pavlus'un hizmetini tanımlayan bazı özelliklere dikkat çekmek istiyorum.

(1) En bariz olanı, Pavlus'un nasıl yaşadığını ve hizmet ettiğini bir rol model olarak algıladığı gerçeğidir. Başka bir yerde açıkça Korintlilere, kendisinin Mesih'i örnek aldığı gibi onların da örnek almasını söyler (1. Kor. 11). Pavlus'ta "Dediklerimi yapın, yaptıklarımı değil" gibi bir çifte standarttan eser yoktur:

(2) Pavlus, "Yahudiler'in kurduğu düzenlerden" çektiği sıkıntılara rağmen, "Rab'be tam bir alçakgönüllülükle, gözyaşları içinde" kulluk etmiştir (20:19). Başka bir deyişle, muhalefet onu ne yenilgiye uğrattı ne de intikam çılgınlığına sürükledi. Buna karşılık, cesareti kırılıp vazgeçmek ya da öfkelenip inşa edilmekte olan şeyi yıkmak ne kadar kolaydır.

(3) Pavlus'un hizmeti öğreticiydi ve halka açık toplantılar ve sadık ziyaretlerin bir karışımıyla iletiliyordu (20:20). İnsan bunun her şeyden önce Söz'ün hizmeti olduğu ve bu Söz tarafından ateşlenen bir adam aracılığıyla iletiildiği izlenimini edinir.

(4) Pavlus, ne kadar rahatsız edici ya da sevimsiz olursa olsun, Müjde'nin değişmezleriyle uğraşmaktan çekinmemiştir. Sonuç olarak, hem Yahudilere hem de Grekler'i, "tövbe edip Tanrı'ya dönmeye ve Rabbimiz İsa'ya inanmaya" çağırdığını cesaretle ilan etmiştir (20:21). (5) Pavlus zaman zaman, tam olarak nereye varacağını bilmeden belli bir yolu benimsemek için kendisini "Ruh'a boyun eğmesi" gerektiğini hissetmiştir (20:22-24). Bir eyleme karar vermek için yeterli aydınlanmaya sahip olmak, işlerin nasıl sonuçlanacağını bilmek için yeterli bilgiyi garanti etmez. Bu durumda sadece kendisine "zincirler ve sıkıntıların" vaat edildiğini bilir –ve kendisi için tek istediği Rab İsa'nın ona verdiği görevi, "Tanrı'nın lütfunu bildiren Müjde'ye tanıklık etme görevini" tamamlamaktır.

3 AĞUSTOS

Hâkimler 17; Elçilerin İşleri 21; *Yeremya 30-31; Markos 16*

Hâkimler döneminde İsrail'deki ahlaki, ruhsal ve entelektüel çöküşün işaretleri, bazıları açık, bazıları gizli olmak üzere çoğalmaktadır. Hâkimler 17 kısa bir bölüm olmasına rağmen, bu işaretlerin bolluğuyla doludur.

(1) Mika adında yetişkin bir adam görünüşe göre annesinden bin yüz parça gümüş çalmıştır. Bu, aile ilişkileri için pek bir şey ifade etmez tabii ki bu sadece bir olaydır. Suçunu annesine itiraf eder (17:2). Söylediklerine bakılırsa, annesine duyduğu sevgiden ya da günahının bilincinde olmaktan çok, batıl inançlara dayalı bir korkudan kaynaklanmaktadır, çünkü annesi o ana kadar tanımadığı hırsız lanetlemiştir.

(2) Mika'nın annesi onu dindar bir sözle ödüllendirir: "RAB [yani, YAHVE] seni kutsasın, oğlum!" (17:2) –ki bu da onları Mısır'dan çıkararak antlaşmacı Tanrı'ya hâlâ güçlü bir farkındalığının olduğunu ya da en azından adının hatırlanmış olduğunu gösterir. Ancak okuyucu çok kısa bir süre içinde antlaşmaya bağlılığın sadece boş bir kabuk olarak devam ettiğini anlar. Senkretizm yönetimi ele geçirmiştir. Parasını geri aldığı için minnettar olan kadın, Sina'daki antlaşmayla defalarca yasaklanmış olan "oyma bir put ve dökme bir put" (17:3) yapmak amacıyla parayı "RAB'be [YAHVE'ye]" adayarak oğluna geri verir.

(3) Bu amaç için gümüşü hemen annesine geri verir. Annesi de iki yüz parça (ki "adamasına" rağmen dokuz yüz parçası kalmıştır) gümüşü bir put yapması için gümüşçüye verir. Açgözlülük putperestliğe bile galip gelir. Küçük put daha sonra Mika'nın evine yerleştirilir hem bir tılsım hem de bir hırsızlıktan sonra yeniden kurulan aile ilişkilerini hatırlatan, hatta belki de annenin ettiği laneti savuşturacak bir şeydir (17:4).

(4) Mika'nın dinsel senkretizmi daha derindir. Kendi tapınma yeri vardır ve oğullarından birini dua ve kurban sunması için özel kâhini olarak atar ve onun için kâhinlik giysileri hazırlar (efod, 17:5). İhlaller çoğalmaktadır. Antlaşma uyarınca sadece tek bir "tapınak" olması gerekiyordu –bu noktada Buluşma Çadırı– ve sadece Levililer kâhin olabilir.

(5) Bu şartlar öylesine anımsanır ki, Mika oradan geçmekte olan genç bir Levili bulunduğu anda, onu özel kâhini (!) olarak işe alır. Mika bunun RAB'bin kendisine iyi davranmasını sağlayacağına inanmaktadır (17:13). Antlaşma dini yapısının çoğunu, tüm disiplini ve itaatini kaybetmiştir. Putperest batıl inançlarının üzücü bir karmaşasıdır.

İlk kez şu sözleri okuyoruz: "O dönemde İsrail'de kral yoktu. Herkes kendince doğru olanı yapıyordu" (17:6).

4 AĞUSTOS

Hâkimler 18; Elçilerin İşleri 22; Yeremya 32; Mezmurlar 1-2

Belki de masum bir okuyucu dünkü okumanın (Hâkimler 17) Tanrı'nın halkı arasındaki küçük bir sapmayı yansıttığını umabilirdi. Bugünkü (Hâkimler 18) bu umudu azaltmaktadır: İsrail'in bütün bir kabilesi ve şüphesiz diğerleri de raydan çıkmıştır.

Tarihsel ortam, bütün oymakların kendilerine ait olacak toprakların tamamını ele geçirmemiş olmalarına yetecek kadar erkendir. Dan için bu kesinlikle doğrudur (18:1). Danoğulları araziye gözetlemek için beş asker gönderirler ve sonunda Mika'nın evine rastlarlar. Orada genç Levili'yi bulurlar ve onu ya daha önceki bir karşılaşmadan tanırılar ya da belki de dua edişine ya da çalışmasına kulak misafiri olarak (ki bunu genellikle yüksek sesle yaparlardı) onu olduğu gibi tanırılar. Ona yolculuklarının başarılı olup olmayacağını sorarlar. Belki de Mika'nın yaptığı "efod" (Yarg. 17:5), görünüşte Rab'bin iradesini belirlemek için Urim ve Tummim gibi bir şey içermektedir. Her durumda Mika onlara güven verir ve onlar da yollarına devam ederler.

Askerler, kendilerine tahsis edilen toprakların bir parçası olmayan Layiş kasabasını gözetlerler. Ama Layiş yumuşak ve cazip bir hedef gibi görünmektedir ve böyle rapor verirler. Danoğulları altı yüz silahlı adamla geri döndüğünde, askeri baskınlarını yarıda keserek Mika'nın evindeki bütün putları, genç Levili kâhini ve efodunu alıp giderler, çünkü bunun girişimlerinde "şans" ya da en azından bir yol gösterici olarak düşündükleri açıktır. Levili'nin kendisi de çok sevinir: Ona göre bu bir terfi gibidir (18:20). Ama "satın alınmış" din adamları peygamberlik tanıklığı yapabilir mi?

Adamlarıyla birlikte bu savaşçı grubu yakaladıklarında Mika'nın sesi acınası bir şekilde çıkar: "Kâhinimi, yaptırdığım putları alıp gittiniz. Bana ne kaldı ki? Bir de, 'Ne oldu?' diye soruyorsunuz" (18:24). Kendi ifadesinde hiçbir ironi görmüyor, kendi *yaptığı* tanrılara bu kadar çok şey bağlamanın boşuna olduğunu düşünmüyordur.

Danoğulları Mika'yı ve ailesini öldürmekle tehdit ederler ve bu da meseleyi çözer. Ülkeyi adalet ya da dürüstlük değil, güç yönetmektedir. Danoğulları Layiş'i kuşatarak "barışçıl ve masum bir halka" (18:27) saldırır ve buraya Dan adını verirler. Oraya putlarını dikerler ve *artık Musa'nın soyundan geldiği anlaşılan* genç Levili (18:30) kabile kâhini olarak görev yapar ve Buluşma Çadırı hâlâ Şilo'daki gerçek yerinde dururken bile bu mirası oğullarına devreder (18:30-31).

Dini antlaşmaya vefasızlık seviyeleri, artan şiddet, kabile bencilliği, kişisel güç arzuları, nankörlük, kaba tehditler ve kitlesel batıl inançlarla katlanmaktadır. Bu günahların birlikte büyümesi alışılmadık bir durum değildir.

5 AĞUSTOS

Hâkimler 19; Elçilerin İşleri 23; Yeremya 33; Mezmurlar 3-4

Hâkimler 19'a geldiğimizde, orman kanunları yeni doğan İsrail ulusu üzerinde galip gelmiştir.

Bu noktada bize tanıtılan Levili bir cariye alır. (Levililerin sadece bakirelerle evlenmeleri gerekiyordu; bkz. Lev. 21:7, 13-15.) Cariye yatıp kalkar ve babasının evine geri döner. Zamanı gelince Levili onu geri ister ve Beytlehem'e gidip onu bulur. Dönüş yolculuğuna geç başladıkları için eve dönüş yolculuğunu bir günde tamamlayamazlar. Kenan kentlerinden birinde durmak istemedikleri için bir Benyamın yerleşimi olan Giva'ya giderler. Yerli bir ev sahibi Levili ve cariyesini geceyi kent meydanında geçirmemeleri konusunda uyarır; bu çok tehlikelidir. Ve onları yanına alır.

Gece boyunca, şehvet düşkünü serserilerden oluşan bir grup, ev sahibinden Levili'yle yatmak için onu dışarı göndermesini ister. Bu çok şaşırtıcıdır. İlk olarak, antik Yakın Doğu'nun sosyal standartlarına göre misafirperverlik göstermemek düşünülemezdi ancak onlar bir ziyaretçiye toplu tecavüz etmek istemektedir. Ve anlatı ilerledikçe, erkeklere ya da kadınlara seve seve tecavüz edecekleri çok açıktır –gerçekten umurlarında değildir.

Ancak anlatının belki de en çirkin anı, ev sahibinin misafirperverlik kurallarını hatırlayarak ve şüphesiz kendisi için de korkarak onlara kızını ve Levili'nin cariyesini teklif etmesiyle ortaya çıkar. Anlatı net ve kısadır, ancak yaşadıkları dehşeti gözünüzde canlandırmak için fazla hayal gücüne gerek yoktur. Sırf erkekleri kendi postunu kurtarmak istediği için savunulmadan terk edilip ihanete uğrayan ve bir avuç gözü dönmüş tecavüzcüye sunulan iki kadın. Kalabalık bunun bile yeterli olmadığı konusunda ısrar edince Levili cariyesini tek başına zorla kapı dışarı eder. Böylece Tanrı'nın halkına ait küçük bir kasabada bir cariyenin son gecesi başlamış olur.

Sabah olduğunda Levili'nin kadına kalkmasını emrettiği görülür; gitme vakti gelmiştir. Ancak o zaman kadının öldüğünü fark eder. Kadının cesedini eve götürür, on iki parçaya böler ve İsrail'in her bir bölgesine birer parça göndererek şöyle der: "Şiddet ne zaman bitecek? Hangi noktada topluca ayağımızı yere basacak ve bu korkunç gidişatı tersine çevireceğiz?" "İsrail'in kralısız olduğu o dönemde" (19:1).

Peki ya kendi suç ortaklığı ve korkaklığı ne olacaktı? Parçalanmış ceset parçalarının yarattığı dehşetin bir tepki yaratması kaçınılmazdı, ancak bu tepki İncil'e göre düşünen ve ölçülü insanların haklı tepkisi olamazdı. Sonucun bir kötülük ve şiddet girdabına sürüklenmekten başka bir şey olacağını ancak naifler hayal edebilirdi.

6 AĞUSTOS

Hâkimler 20; Elçilerin İşleri 24; Yeremya 34; Mezmurlar 5-6

Sadece suçluların yakalanıp idam edilmesi beklenebilirdi (Hak. 20). Ama Levili (elbette kendi utanç verici davranışını açığa vurmadan) ulusu galeyana getirmektedir. Elimizdeki kayıtlara göre, Giva suçluları teslim etmeyi teklif etmez. Eğer etselerdi, bu konu kapanmış olurdu. Benyamin'in kabile önderleri de araya girip adaletin yerini bulmasını sağlamayı teklif etmezler.

Bunun yerine safları sıklaştırıp gelecek olan herkese karşı durmayı teklif ederler, şüphesiz ki tüm ulusun, ülkenin tamamı şiddete sürüklenmişken birkaç tecavüzcüyü yakalamak için çok yüksek bir bedel ödemek istemeyeceğini ummaktadırlar.

Diğer kabilelerin ise ağızlarından köpükler saçılmaktadır ancak aptalca davranırlar. Toplu bir saldırıya girişmek yerine, başlangıçta her seferinde sadece bir oymağın askerlerini göndermeye karar verirler. İsraililer'in hangi oymağın önce gitmesi gerektiğini Tanrı'ya sordukları söylendiğinde, muhtemelen bu, kutsal yerde bir kâhinle Urim ve Tummim prosedüründen geçtikleri anlamına gelir. İsraililer ilk gün yirmi iki bin (20:21), sonraki gün ise on sekiz bin kişi kaybederler (20:25). Sonunda Rab gerçekten de Giva'yı ve Benyaminoğulları'nı İsraililer'in geri kalanının eline vereceğini vaat eder (20:28). Üçüncü gün İsraililer pusu kururlar ve sonunda zafer kazanırlar. Çok sayıda Benyaminoğulları ölür.

Hukukun üstünlüğü ortadan kalktığında, insanlar prensiplerle değil de kabile sadakatiyle hareket etmeye başladığında, intikam duygusu adaletin önüne geçtiğinde, batıl kan davaları mahkemelerin yerini aldığında, kardeşler artık ortak bir ibadet ve değerler mirasını paylaşmadığında, hükümet yönetilenlerin rızasıyla değil de korkuyla yönetildiğinde işte böyle şeyler olur. Mantıklı bir durak yoktur. Bölgesel bir çatışma başlatabilir, Bosna'yı ateşleyebilir, bir dünya savaşı başlatabilir. Diktatörlerin ve savaş lortlarının malzemesi, çetelerin ve şiddetin yağlayıcısıdır.

Üzücü gerçek şu ki, her kültür bunu yapabilir. Eski İsrailoğulları diğerlerinden daha kötü oldukları için değil, diğerlerinin tipik bir örneği oldukları için bu bataklığa saplanmışlardır. İster din, ister ortak dünya görüşü, isterse de en azından üzerinde mutabık kalınan ve saygı duyulan prosedürler temelinde olsun, artık birbirine bağlı olmayan bir toplum şiddete ve anarşiye yönelir ki bu da er ya da geç tiranların düzenli tepkisi için mümkün olan en iyi üreme zemini haline gelir –kılıç ve silahla yetkilendirilmiş bir iktidar.

Seküler tarihçiler böyle görüyor. Biz de tüm bunları görüyor ve kanın ve kötülüğün ardında, “Buraya kadar gelip öteye geçmeyeceksin” diyen Tanrı'nın adil elini fark ediyoruz.

7 AĞUSTOS

Hâkimler 21; Elçilerin İşleri 25; Yeremya 35; Mezmurlar 7-8

Levili'nin cariyesine tecavüz edilmesi ve öldürülmesiyle başlayan şiddet olaylarının son adımı da şimdi atılmaktadır (Hâkimler 21). İsraililer intikam hırsıyla Benyamin kabilesinin topraklarına girmiş, erkekleri, kadınları, çocukları ve hayvanları yok etmişlerdir (20:48). Geriye sadece Rimmon Kayalığı'na sığınmış olan 600 silahlı Benyaminli kalır (20:47). Ama şimdi ulusun geri kalanı bir kez daha düşünmektedir. Benyamin'e karşı uyguladıkları yaptırımların bir parçası olarak, hiçbir kızlarını bir Benyaminliye vermeyeceklerine ant içmişlerdir. Yeminlerini tutarlarsa Benyaminliler ölecektir, geriye sadece erkek Benyaminliler kalmıştır.

Buldukları çözüm, yaptıkları her şey kadar mide bulandırıcı, acımasız ve barbarcadır. İsrail'in büyük bir kasabası olan Yaveş-Gilat'ın silahlanma çağrısına hiç yanıt vermediğini keşfederler. Kısmen ceza olarak, kısmen de İsraili kadınları bulmanın bir yolu olarak, İsraili kuvvetler Yaveş-Gilat'ı yok eder, bütün erkekleri ve bakire olmayan bütün kadınları öldürür (21:10-14). Bu taktik hayatta kalan 600 Benyaminli için 400 eş sağlar. Geriye kalan 200 kişiyi bulmak için kullanılan hile daha az şeytanidir. Kalan 200 Benyaminli'ye Şilo'daki bir bayram zamanında uygun kadınları kaçırmaları için izin verilir, eğer babaları ya da erkek kardeşleri yakınmaya gelirse İsraililer hatırına bağışlanması istenir (21:20-23). Böylece sayıları büyük ölçüde azalan Benyamin oymağı hayatta kalır. Bu "çözümlere" eşlik eden acının, kederin, korkunun, kızgınlığın, yalnızlığın, misillemenin, öfkeli hiddetin ve kabaran yasin katmerli düzeylerini hayal etmek bile güçtür.

Şimdiye kadar İsrailoğulları'nın Hâkimler kitabında iki tür sorunla karşı karşıya olduğu anlaşılmıştır. Ortaya çıkan sorun, çoğu zaman, toprakların çoğunu paylaşan ya da çok uzakta yaşamayan Kenanlı kabilelerden birinin ya da diğerinin köleleştirilmesi ya da baskısıdır. Halk kendisine yakardığında, Tanrı onları kurtarmak için defalarca bir kahraman çıkarır. Ancak diğer sorun çok daha derindir. İsyanın kendisidir, onları Mısır'dan kurtaran ve onlarla ciddi bir antlaşma yapan Tanrı'nın kronik ve ısrarlı bir şekilde terk edilmesidir. Bu durum sadece dışarıdan gelen baskıların artmasına değil, aynı zamanda içeride de çöküş ve yön kaybına yol açar.

Hâkimler'in yazarı beşinci ve son kez analizini sunar "O dönemde İsrail'de kral yoktu. Herkes kendince doğru olanı yapıyordu" (21:25). Bu ulusun düzen vermek, istikrar sağlamak, savunmak, adaleti sağlamak, yönetmek ve bir araya getirmek için bir krala ne kadar da ihtiyacı var. Ama bu kral sorunları çözen bir kral mı olacak, yoksa hanedanı sorunun bir parçası mı olacak? Böylece İsrail tarihinde yeni bir sayfa açılır. Yeni bir kraliyet kurumu, kısa sürede en az diğerleri kadar sorunlu hale gelir –ta ki kralların Kralı ve rablerin Rabbi olan kişi gelene kadar (Va. 19:16).

8 AĞUSTOS

Rut 1; Elçilerin İşleri 26; Yeremya 36, 45; Mezmur 9

Kutsal Yazılar'da Rut'tan daha çekici bir figür neredeyse yoktur.

Moavlı bir kadındır (Rut 1:4). Sıkıntılı zamanlarda yaşar ve kendi korkunç kederiyle yüzleşir. O ve başka bir Moavlı kadın olan Orpa, Mahlon ve Kilyon adında iki yeni göçmenle evlenirler. Bu iki adam aileleriyle birlikte Beytlehem'deki kıtlıktan kaçmak için Moav topraklarına gelmişlerdir. Aradan birkaç yıl geçer ve adamların babası Elimelek ölür. Sonra hem Mahlon hem de Kilyon ölür. Geriye üç kadın kalır: Moavlı kadınların kayınvalidesi Naomi ve iki Moavlı kadının kendileri, Orpa ve Rut.

Naomi Moav'a göç etmelerinin asıl nedeni olan kıtlığın sona erdiğini duyunca eve dönmeye karar verir. Aileler genellikle geniş klan ilişkileri içinde çalışırlardı. Kendisiyle ilgilenilecek ve yalnızlığının acısı hafifletilecekti. Akıllıca davranarak iki gelinini kendi topraklarında, kendi insanları, dilleri ve kültürleriyle kalmaları için teşvik eder. Kim bilir? Zamanla yeni eşler bile bulabilirler. Elbette Naomi'nin onları doğurmasını bekleyemezler!

Böylece Orpa öğüdü kabul eder, Moav'daki evinde kalır ve bir daha kendisinden haber alınmaz. Ama Rut Naomi'ye tutunur: "Seni bırakıp geri dönmemi isteme! Sen nereye gidersen ben de oraya gideceğim, sen nerede kalırsan ben de orada kalacağım. Senin halkın benim halkım, senin Tanrın benim Tanrım olacak. Sen nerede ölürsen ben de orada öleceğim ve orada gömüleceğim." der (1:16-17). Hatta kendisini bir lanetin tehdidi altına sokar: "Eğer ölümden başka bir nedenle senden ayrılırsam, RAB bana daha kötüsünü yapsın" (1:17).

Rut bunu kahramanlık olsun diye söylemiyor. Sadece yüreğinden geçenleri söylüyor. On yıllık evliliği boyunca Rab Tanrı'ya içten ve tutarlı bir şekilde iman etmiş miydi? Rut ile bu geniş ailenin İsraili üyeleri arasında ve özellikle de Rut ve Naomi arasında ne tür sağlam ve ince bağlar kurulmuştu?

Kültürümüzde kayınvalideler hakkında her türlü küçümseyici söz söylenir. Ancak pek çok kayınvalide son derece fedakârdır ve gelinleriyle, anneler ve kızları arasındaki en iyi ilişkiler kadar tanrısal ve derin ilişkiler kurar. Görünüşe göre burada da öyle. Rut, Naomi'yle kalıp ona yardım edebilmek için kendi halkını, kültürünü, toprağını ve hatta dinini terk etmeye hazırdır. Bu seçimi yaparken kısa süre sonra kendini yeniden evli bulacağını bilemezdi. Bu evliliğin onu sadece heybetli Davut hanedanının değil, yüzyıllar sonra bu hanedandan doğacak olan yüce Kral'ın da atası yapacağını bilemezdi.

9 AĞUSTOS

Rut 2; Elçilerin İşleri 27; Yeremya 37; Mezmur 10

Anlatıcı, Naomi ve Rut'un Beytlehem'e döndüklerinde arpa hasadı zamanı olduğunu daha önce söylemişti (Rut 1:22). Şimdi (Rut 2) bu bilginin önemi ortaya çıkmaktadır.

Musa Yasası'ndan kaynaklanan uzun süreli bir geleneğe göre, toprak sahipleri topraklarındaki her ürünü toplamak konusunda fazla titiz davranmazlardı. Böylece yoksullara yiyecek bir şeyler kalırdı (krş. Yasa'nın Tekrarı 24:19-22; bkz. 19 Haziran). Böylece Rut dışarı çıkar ve Yeruşalim'den çok uzak olmayan bir tarlada orakçılarının arkasında çalışır. Bu tarlanın, Naomi'nin ve Rut'un gelecekteki kocasının uzaktan akrabası olan Boaz adında zengin bir toprak sahibine ait olduğunu bilemezdi.

Hikâye dokunaklıdır, iyi insanlar her yönden iyi davranırlar. Bir yandan Rut çok çalışkan olduğunu kanıtlar, dinlenmek için neredeyse hiç durmaz (2:7). Yabancı statüsünün acı bir şekilde farkındadır (2:10), ama yerlilere saygı ve nezaketle davranır. Malını Naomi'ye geri getirip olanları anlattığında, bir başka küçük ayrıntı bize İsrail tarihinin bu noktasında bekâr bir kadının böyle bir işe girişmesinin neredeyse istismara davetiye çıkarmak anlamına geldiğini hatırlatır (2:22) –ki bu da onun cesaretini ve dayanıklılığını gösterir.

Naomi Tanrı'nın elini görür. Sadece karnını doyurmak gibi pragmatik bir bakış açısından bakıldığında minnettardır, ama tarlanın sahibi olan adamın adını duyduğunda, bunun Rut'a sağlayacağı güvenliğin farkına varmakla kalmaz, Boaz'ın onların "yakın akrabalarından" (*goel*, 2:20) biri olduğunu anlar –yani, *levirat* yasası denilen yasaya göre Rut'la evlenebilecek olanlardan biridir, sonuçta ilk oğulları ilk kocasının meşru haklarını ve mülkiyet haklarını devam ettirecektir.

Ama belki de en iyi durumda görülen Boaz'dır. Bu aşamada romantizmden eser olmadan, kendisini sadece yoksullar için endişelenen biri olarak değil, başkalarının felaketlerinden etkilenen ve sessizce yardım etmek isteyen bir adam olarak gösterir. Naomi'nin dönüşünü ve bu genç Moavlı kadının ısrarlı sadakatini duymuştur. Kendi işçilerine onun ihtiyaçlarını karşılamalarını, güvenliğini sağlamalarını ve hatta Rut'un emeğinin karşılığını alabilmesi için geride fazladan tahıl bırakmalarını söyler. Her şeyden önce, bir gün gelini olacak kadınla yaptığı ilk konuşmada duyduğumuz gibi, dürüst olduğu kadar inançlı bir adamdır: "RAB yaptıklarının karşılığını versin. Kanatları altına sığınmak için kendisine geldiğin İsrail'in Tanrısı RAB seni cömertçe ödüllendiresin" (2:12). Ağzına sağlık, çünkü Rab kimsenin borçlusunu değildir.

10 AĞUSTOS

Rut 3-4; Elçilerin İşleri 28; Yeremya 38; Mezmurlar 11-12

Bilginler, **Rut 3-4'te** yapılan her bir eylemin sosyal önemi konusunda biraz tartışma içerisindeydi, ancak genel çizgi yeterince açıktır. Neredeyse kesin olarak, aile adını yaşatmak için erkeklerin belirli koşullar altında dul kayınvalidele-riyle evlenmelerine izin veren ya da bunu zorunlu kılan levirat yasaları çok tutarlı bir şekilde uygulanmıyordu. Naomi'nin talimatını izleyen Rut biraz inisiyatif alır: “Sadece erkeklere özel” bir uyku alanında Boaz'ın ayaklarının dibine uzanır. Boaz uyandığında, “(İbranice'den birebir çevirisi) Köleni eteğinle ört. Çünkü sen yakın akrabamızsın” der (3:9). Bu bir davetti, ama değersiz bir davet değildi. Boaz'ın bir yakın akraba (goel) olarak görevlerini yerine getirmesi halinde, onun karısı olmaya istekli olduğunu gösterir. Boaz bunu bir iltifat olarak kabul eder: Görünüşe göre aralarında yeterince yaş farkı vardır (3:10, ayrıca Rut'a “kızım” diye hitap etme alışkanlığı vardır), genç adamlardan biri yerine kendisiyle evlenmeye istekli olmasından etkilenir.

Hikâye romantik bir bütünlük içinde ilerliyor. Hollywood'un nefret edeceği türden: Evlilik öncesi cinsellik kesinlikle yok. Ama öykünün baştan çıkarıcı bir çekiciliği, geleneklere ve usullere duyulan sağlıklı bir saygı ve insan doğasına ilişkin bilgili bir kavrayış vardır. Bu nedenle Naomi kendinden emin bir şekilde Boaz'ın “bugün bu işi bitirmeden rahat edemeyeceğini” tahmin eder (3:18).

Elbette Naomi haklıdır. Kent kapısı kamusal anlaşmaların yapıldığı yerdir ve Boaz orada on ihtiyarı tanık olarak toplar ve Naomi'ye daha yakın olan (ve bu nedenle “ilk ret” hakkına sahip olan) bir kişinin akrabalık yükümlülüklerini yerine getirmesini ya da yasal olarak hak talebinden vazgeçmesini nazikçe talep eder (4:1-4). Görünüşe göre bu noktada evlilik hakları ölen kocanın toprağının mülkiyetine bağlıdır. Bu yakın akraba toprağı almak ister ama Rut'la evlenmek istemez. Böyle bir birliktelikte ilk doğan oğlu ölen kocanın mülkünü ve aile mirasını koruyacaktı; sonraki oğullar doğal babadan miras alacaklardı. Ama durum karışıktır. Ya Rut sadece bir erkek çocuk doğurursa?

Böylece Boaz Rut'la evlenir ve Rut da Ovet adını verdikleri bir oğul doğurur. Naomi sadece bir toruna değil, kendisine bakmaya istekli ve yetenekli bir aileye de sahip olur.

Bu, bir düzeyde, toplumsal huzursuzluk, dini çöküş, siyasi karışıklık ve sık sık anarşinin yaşandığı bir zamanda, Tanrı'nın hayatın küçük şeylerine olan sadakatinin basit bir öyküsüdür. Tanrı hâlâ halkına sahiptir; sıkı çalışırlar, onurlu davranırlar, evlenirler, çocuk doğururlar, yaşlılara bakarlar. Ovet'in soyunun Kral Davut'u ve bedene göre Kral İsa'yı doğuracağını bilemezlerdi.

11 AĞUSTOS

1. Samuel 1; Romalılar 1; *Yeremya 39; Mezmurlar 13-14*

Kutsal Yazılar'a göre Tanrı'nın gazabı kendini nasıl gösterir?

Bu sorunun kısa bir yanıtı yoktur, çünkü yanıtlar çok sayıdadır ve çok çeşitli koşullara bağlıdır. Tanrı'nın gazabı Tufan'da neredeyse tüm insan ırkını yok etti. Bazen Tanrı'nın kendi antlaşma halkını cezalandırması iyileştiricidir. Bazen hemen olur, çünkü o zaman öğretici olma eğilimindedir (Akan'ın biraz gümüş ve Şinar işi güzel giysileri çalmasından sonra Ay Kenti'ndeki halkın yenilgiye uğratılması gibi); diğer zamanlarda, Tanrı bir düzeyde lütufkârdır, ancak Tanrı'nın imgesini taşıyanların sapkınlığı göz önüne alındığında, işlerin kontrolden çıkmasına izin vermesi muhtemeldir. Tanrı'nın gazabının son göstergesi cehennem kendisidir (örneğin bkz. Vahiy 14:6 ve devamı).

Romalılar 1:18 ve devamı Tanrı'nın gazabının açığa çıkışını biraz farklı bir şekilde resmeder. Pavlus'un burada sunduğu şey Tanrı'nın gazabı hakkında söylenecek tek şey değildir –hatta Pavlus'ta bile– ama çok önemli bir katkıda bulunur. Tanrı'nın gazabı sadece “Haksızlıkla gerçeğe engel olan insanların bütün tanrısızlığına ve haksızlığına” (1:18) *karşı* açığa çıkmakla kalmaz, aynı zamanda bu tür günahlarda, yani Tanrı'nın insanlara yapmak istediklerini yapmaları için izin vermesinde *de* kendini gösterir (1:24-28). Başka bir deyişle, Tanrı onları düzeltici bir yargıyla azarlamak ya da kötülüklerini kısıtlamak yerine, onları “utanç verici tutkulara” (1:26) ve “yararsız düşüncelere” (1:28) “teslim etmiştir”. Sonuç, “kötülüğün, açgözlülüğün ve kinin” çoğalmasındır (1:29). Romalılar 1. bölümün geri kalan ayetlerinde çizilen tablo hiç de hoş değildir.

Bunun ne anlama geldiği konusunda biraz daha düşünmeliyiz. Basiretsizliğimiz yüzünden bazen Tanrı'nın, özellikle Eski Antlaşma'daki bazı bölümlerde, halkını günahlarından dolayı hemen cezalandırdığında biraz ani davrandığını düşünürüz. Ama bunun alternatifi nedir? Oldukça basit bir şekilde, onları anında *azarlamaz*. Eğer azarlama sadece ahlaki açıdan tarafsız insanlara yönelik bir iyileştirici eğitim meselesi olsaydı, zamanlama ve şiddet çok önemli olmazdı; öğrenirdik. Ancak Kutsal Kitap, Düşüş'ün bu tarafında doğamız gereği ve ısrarlı seçimimizle Tanrı'ya karşı asi olduğumuz konusunda ısrar eder. Eğer cezalandırılırsak, Tanrı'nın şiddetinden yakınıyoruz. Eğer terbiye edilmezsek, toplumun temelleri tehdit altına girene kadar ahlaksızlığa sürükleniriz. O zaman Tanrı'dan merhamet dileyebiliriz. İyi güzel, ama en azından dibe bu kadar düşmemize izin verilmemesinin bir merhamet olduğunu görmeliyiz.

Batı kültürünün aldığı şekil ve eğilimler göz önüne alındığında, bu durum zaten Tanrı'nın şiddetli gazabı altında olduğumuzu göstermiyor mu? Merhamet et Tanrım!

12 AĞUSTOS

1. Samuel 2; Romalılar 2; *Yeremya 40; Mezmurlar 15-16*

Romalılar 1 tüm insan ırkını kınıyorsa, Romalılar 2 özellikle Yahudilere odaklanır. Sina'da Musa aracılığıyla Tanrı'dan gelen vahiy olan Yasa'nın alıcıları oldukları için çok büyük avantajlara sahiptirler. Ancak Pavlus burada da herkesin mahkûm olduğunu savunur; yasaya sahip olmak tek başına kurtarmaz. 3:19-20'de elçi açıkça "yasanın yönetimi altında" olanların yasa dışı olanlarla birlikte susturulduklarında ısrar eder: Herkes günah altındadır. Bu, görkemli müjde çözümlüne giden yolu hazırlar (3:21-31).

Ancak Romalılar 2'de önemli tartışmalara neden olan bir paragraf vardır (**Romalılar 2:1216**). 12. ayette Pavlus, Tanrı'nın insanları bilmediklerine göre değil, bildiklerine göre yargıladığına dair genel bir noktaya değinir. Dolayısıyla: "Kutsal Yasa'yı bilmeden günah işleyenler Yasa olmadan da mahvolacaklar. Yasa'yı bildikleri halde günah işleyenlerse Yasa'yla yargılanacaklar." (2:12). İsa da benzer şekilde insan sorumluluğunu insan ayrıcalığına bağlamıştır: Ne kadar çok bilirsek, o kadar ağır bir şekilde sorumlu tutuluruz (Matta 11:20-24). Sadece yasaya sahip olmanın hiçbir değeri yoktur. Yasaya *itaat* edenler (Yahudiler) doğrudur. Sonra Pavlus şunu ekler: "Kutsal Yasa'dan yoksun uluslar Yasa'nın gereklerini kendiliklerinden yaptıkça, Yasa'dan habersiz olsalar bile kendi yasalarını koymuş olurlar. Böylelikle Kutsal Yasa'nın gerektirdiklerinin yüreklerinde yazılı olduğunu gösterirler. Vicdanları buna tanıklık eder. Düşünceleriye onları ya suçlar ya da savunur" (2:14-15).

Birçok yazar bunu, bazı Yahudi olmayanların İsa'yı hiç duymadan gerçekten kurtulabilecekleri anlamına geldiğini söyler, çünkü sonuçta Pavlus bazı Yahudi olmayanların "Yasa'nın gereklerini kendiliklerinden" yaptığını söyler ve vicdanlarının "yüreklerinde yazılı olduğunda" ısrar eder. Bazıları ise Pavlus için olumlu seçeneğin tamamen varsayımsal olduğunu ileri sürerek bu imadan kaçınmaya çalışır. Ancak Pavlus, vicdanları her zaman temiz olacak kadar iyi olan ve bu nedenle kurtulacak olan yabancıların bir alt kümesi olduğunu savunmamaktadır. Aksine, Yahudi olmayanların her yerde, yasaya sahip olmasalar bile, doğru ve yanlış hakkında bazı bilgilere sahip olduklarını ve bunun bazen yasaya uygun şeyler yapmaları ve bazen onları suçlayan bazen de savunan vicdanlara sahip olmaları gerçeğiyle kanıtlandığını savunmaktadır. Pavlus'un iddiası bazılarının kurtulacak kadar iyi olduğu değil, herkesin doğru ve yanlış sezgisel olarak kavramasıyla, şüphesiz *imago Dei'de* temellenen ahlaki standartların farkında olduğunu ve onların da sorumlu tutulmak için yeterli bilgiye sahip olduğunu göstermektedir. Çünkü Pavlus "İster Yahudi ister Grek olsun, daha önce herkesi günahın denetiminde" olduğuyla ilgilenmektedir (3:9).

13 AĞUSTOS

1. Samuel 3; Romalılar 3; *Yeremya 41; Mezmur 17*

RAB bütün peygamberlerini aynı şekilde ya da yaşamlarının aynı döneminde çağırılmaz. Amos Tekoa'da çobanlık yaparken çağrıldı. Elisha İlyas tarafından cıvraklık yapması için çağrıldı. Ama Samuel daha ana rahmine düşmeden önce çağrılmıştı.

Samuel'in Tanrı'nın çağrısına ilişkin bilinçli deneyimi (1Sa.3), o henüz çok genç bir delikanlıyken gerçekleşti –elbette bazı romantik tasvirlerimizde olduğu gibi küçük bir çocuk değildi, çünkü Rab'bin kendisine ne söylediğini anlayabilecek, bundan rahatsız olacak ve bunu Eli'ye tekrarlamadan önce tereddüt edecek kadar biliyordu. Ama çok yaşlı değildi, hâlâ bir “gençti” (3:1).

Hikâye o kadar iyi biliniyor ki tekrar etmeye bile gerek yok. Ancak bazı gözlemler konuya biraz odaklanılmasını sağlayabilir:

(1) Samuel'e gelen ses gerçek bir sestir ve gerçek bir dil olan İbranice konuşmaktadır. Bu sadece öznel bir çağrılma “hissi” değildir. Kutsal Kitap'ta gerçek çağrılar, gerçek görümler, gerçek vahiyler yer alır; ancak Samuel'in günlerinde bunlar “seyrek” (3:1). Samuel o ana kadar böyle bir deneyim yaşamamıştı; “RAB'bi daha tanımıyordu; RAB'bin sözü henüz ona açıklanmamıştı” (3:7).

(2) Eli üzücü bir figürdür. Kendi yaşamında, ailesiyle birlikte bir felaket olmasına rağmen, dürüst bir kişidir. Uzun deneyimi, Rab'bin Samuel'i üçüncü kez çağırışında, neler olup bittiğini tahmin etmesini ve genç Samuel'e uygun bir yanıt vermesinde rehberlik etmesini sağlar: “Konuş, ya RAB, kulun dinliyor” (3:9).

(3) Bu vesileyle Samuel'e verilen vahyin özü, yaklaşmakta olan ürkütücü ve “her duyanı şaşkına çevirecek bir şey” (3:11), bir aksilikle ilgilidir. Bu trajediye Eli'nin ailesinin yok edilmesi de dâhildir, Rab'bin daha önce Eli'ye söylediklerine uygun olarak: Tanrı Eli'nin ailesini

“farkında olduğu günahtan ötürü sonsuza dek yargılayacaktı; oğulları Tanrı'ya saygısızlık ettiler. Eli de onlara engel olmadı.” (3:13). Böyle bir ihmal elbette her zaman kötüdür, ama özellikle oğullarını gücünü insanları istismar etmek ve Tanrı'nın kendisini hor görmek için kullandığı pozisyonlara yükselten dini liderler için kötüdür (2:12-25).

(4) Eli, Samuel'e Rab'bin tüm söylediklerini söyletmeyi başardığında, verdiği yanıt, bir güven gösterisini korurken, sorumsuzluğuna ihanet eder: “O RAB'dir, gözünde iyi olanı yapsın” (3:18). Neden hemen tövbe etmiyor, oğullarına karşı kararlı bir şekilde harekete geçmiyor, kâhinlik hakkı olan disiplini uygulamıyor ve Rab'den merhamet dilemiyor?

14 AĞUSTOS

1. Samuel 4; Romalılar 4; *Yeremya 42; Mezmur 18*

İnsanlar, kendisini gerçekten açıklamış olan Tanrı hakkında çok az şey bildikleri zaman, bu Tanrı hakkında sapkın bir görüşe kapılmaları çok kolaydır; öyle ki, elde ettikleri imge, gerçekleyle çok az ilgisi olur.

Filistliler'in cahilliği anlaşılabilir (1Sa. 4). Tanrılarının somut temsillerini sunan putlarla dolu çok tanrılı dünyalarında, antlaşma sandığının İsrail ordugâhına gelişi İsrail tanrısının gelişi olarak anlaşılır (4:6-7). Ancak bu tanrı, bir noktada Mısırlıları alt edebilecek kadar güçlü olduğunu kanıtlaya bile, sadece bir başka tanrıdır, sonlu, sınırlı, yereldir. Böylece Filistliler boyun eğmekle cesurca meydan okumak arasında bir seçim yapmak zorunda kalarak ikincisini seçerler ve kazanırlar. Galibiyetlerinde bir *varsayım* ve bir *sonuç vardır*: *Varsayım*, Tanrı'nın artık Kenanlıların yüreklerine, İsraililerin ilk zaferlerine eşlik eden İsraililerin ölümcül korkusunu yüklediğidir (ve bu İsraililer için yargı anlamına gelir); *sonuç ise Filistlilerin artık* Tanrı hakkında daha da azalmış bir görüşe sahip olduğudur. Kutsal Kitap'ın Tanrısı'nı tanıdığımızı göre, bu durumun uzun sürmeyeceğinden emin olabiliriz; Tanrı kendi yüceliğini korumak için harekete geçecektir.

İsraililer'in Tanrı'yı tanınamalarının hiçbir mazereti yoktur, ama bu durum hâkimler döneminin sonlarına doğru yaşanan korkunç çöküşle bağlantılıdır. Filistliler tarafından bozguna uğratılmaktadırlar. Teolojik akıl yürütmeleri o kadar kötüdür ki, antlaşma sandığını büyük boy bir şans tılsımı gibi ordugâha getirerek savaşın kaderini tersine çevirebileceklerini düşünürler. Yazar bu düşüncenin ne kadar saçma olduğunu ima eder: "Keruvlar arasında taht kurmuş, Her Şeye Egemem RAB'bin Antlaşma Sandığı'nı" getirirler (4:4). Ne yazık ki Eli'nin oğulları, kâhinler Hofni ve Pinehas da bu düzenlemelere ortak olurlar. Tanrı'nın lütfu bu kadar kolay manipüle edilebilir mi? Bir kutunun yerini, kendi suretini taşıyanlar ve antlaşma topluluğunun davranışları ve sadakat(sizlikler)i kadar önemsiyor mu? İsrail liderleri bu noktada ne tür bir sadeleştirilmiş ve evcilleştirilmiş Tanrı imajına sahipti ki böyle saçma sapan şeyler söyleyebiliyorlardı?

Dün, Amerika'nın önde gelen televizyon vaizlerinden birinden bir mektup aldım. Benden para göndermemi istiyor ve karşılığında, beni kutlamak için bir trompet çalmasını emrettiği meleği hatırlatmak üzere bir "trompetli melek" şeklinde bir Noel ağacı süsü teklif ediyordu. Bu tür liderler nasıl bir indirgenmiş ve evcilleştirilmiş Tanrı imajına sahipler ki böyle saçma sapan şeyler söyleyebiliyorlar?

15 AĞUSTOS

1. Samuel 5-6; Romalılar 5; *Yeremya 43; Mezmur 19*

Tanrı, kendisine saygısızca davranılmasından ya da açık talimatlarının göz ardı edilmesinden veya bunlara karşı gelinmesinden asla hoşlanmaz. Çünkü o zaman *Tanrı* olmazdı.

Tanrı kendini savunabilecek güçtedir. 1. Samuel 5-6'da anlatılanlar bu kadar ölçülü olabilir, çünkü Filistliler için olduğu kadar okuyucu için de yaşadıkları trajik hastalıkların ve ölümlerin ardında Tanrı'nın kendisi olduğu açıktır. Sürprizler balık tanrı Dagon'un alabora olmasıyla başladı. Çok geçmeden fare salgını, tümör salgını ve ölümlerin çoğalmasıyla yayıldı ve sadece Antlaşma Sandığı'nın ilk götürüldüğü Aşdot kentinde değil, taşındığı diğer kentlerde de –Gat ve Ekron'da– paniğe yol açtı. Panik başladı.

Ama günün sonunda, Filistliler'in yaşadığı tüm olaylar doğal *olabilirdi*. Elbette düşündükleri bu değildi; ama yine de emin olmak zordu. Bu yüzden Filistli kâhinler doğaya o kadar aykırı bir test uydururlar ki, test başarılı olursa, halk çektiklerinin “İsrail'in Tanrısı”nın elinden geldiğine ikna olacaktır (6:5, 7-9). İnekler buzağlarından ayrılır ve at arabasıyla İsrail tarafındaki Beytşemeş'e götürülürler: Tanrı onların batıl inançlarına ve korkularına ortak olur.

İsraililer antlaşma sandığının dönüşüne sevinirken, “RAB'bin Antlaşma Sandığı'nın içine baktıkları için, RAB Beytşemeşliler'den bazılarını cezalandırıp yetmiş kişiyi yok etti” (6:19). Bunun bir anda olduğunu düşünmek için hiçbir neden yoktur. Eğer biri sandığa baktıysa ve hemen öldürüldüyse, diğerlerinin de bunu yapmaktan hemen vazgeçmesi gerekirdi. Eski bir Harrison Ford filmi gibi, açılan kutudan kör edici ve tüketen bir ışığın çıkıp insanların etlerini erittiğine dair hiçbir ipucu yoktur. Aksine, Beytşemeş'ten yetmiş adam sandığın içine bakmış (tabii ki bu ölüm cezası nedeniyle kesinlikle yasaktı) ve şüphesiz orada ne olduğunu görmüşlerdir: taş tabletler (görünüşe göre eski man kabı ve Harun'un tomurcuklanan değneği kaybolmuştu, belki de Filistliler tarafından götürülmüştü). Sonra ölümler başladı, hepsi de ne şekilde olursa olsun erken ölümlerdi ve tek ortak noktaları antlaşma sandığına bakan insanlar arasında meydana gelmeleriydi. Halk, “Bu kutsal Tanrı'nın, RAB'bin önünde kim durabilir?” diye sorar (6:20) –kutsallığın yollarını öğrenmeye değil, sandıktan kurtulmaya niyetlidirler– tam da putperest kentlerde olduğu gibi.

Tanrı'ya hor davranılmayacak ve antlaşma halkının sözlerini görmezden gelmesine sonsuza dek izin verilmeyecektir.

16 AĞUSTOS

1. Samuel 7-8; Romalılar 6; Yereya 44; Mezmurlar 20-21

İnsanların bir şeyi *neden istedikleri*, *en az ne istedikleri* kadar önemlidir.

Bu durum hayatın pek çok alanında geçerlidir. Orta ölçekli bir şirkette, patronlarını yeni bir komite kurmaya ikna eden bir yönetici tanıyorum. Gerekçe olarak da yeni bir gelişmeyi denetlemek için buna ihtiyaç olduğunu göstermişti. Patronlarına söylemediği şey ise gerçek nedeniydi: Zaman içinde bu komiteyi, bazı projelerini sorgulayan ve onları geciktiren başka bir kurulu atlatmak için kullanabilirdi. Yeni komiteyi, kontrol edilmekten kaçınmak ve böylece merdiveni biraz daha hızlı tırmanmak için bir idari numara olarak görüyordu. Şirketin yapısındaki gereksiz bir barikatı barışçıl bir şekilde aşmak için kurnazca bir araç olarak yorumlanabilecek olan şey (patronlara ne yaptığını açıklamış olsaydı) aslında oldukça farklı terimlerle sunuldu, çünkü onlara ne yaptığını dürüstçe söyleyemezdi –mevcut komitenin hâlihazırda iyi bir iş çıkardığını düşündüklerini biliyordu. Aldatmacanın nedeni de buydu.

O kadar uzağa bakmamıza gerek yok. Evde, kilisede, iş yerinde, dualarımızda kendi isteklerimizin kaçınılmazlıkla kendi çıkarımıza hizmet eden güdülerini maskeliyor?

İsrail'in kral isteğiyle ilgili sorun da buydu (1. Sam. 8). Sorun isteğin kendisi değildi. Ne de olsa Tanrı onlara eninde sonunda Davut hanedanını verecekti. Musa bir kralın olacağı zamanı önceden bildirmişti (Yasa'nın Tekrarı 17). Sorun nedeniydi. Yerel Kenanlılar'la son zamanlarda yaşadıkları iniş çıkışlara baktılar ve kendi hatalarından, kendi sadakatsizliklerinden birkaçını fark ettiler. Peygamberler ve hâkimler aracılığıyla aracılık edilen Tanrı'nın sözüne güvenmek ve bu söze itaat etmeyi gerçekten öğrenmek istemediler. Sadece bir krala sahip olurlarsa siyasi istikrarın sağlanacağını düşündüler. Askeri çatışmalarda kendilerine önderlik edecek bir kralla diğer uluslar (!) gibi olmak istediler (8:19-20).

Tanrı sadece onların isteklerini anlamakla kalmaz, aynı zamanda güdülerini de algılar ve değerlendirir. Bu durumda halkın Samuel gibi bir peygambere olan bağlarını gevşetmekle kalmadığını, Tanrı'nın kendisine de sırt çevirdiğini bilir (8:7-8). Sonuç korkunçtur: İstediklerini alırlar, bununla birlikte öngöremedikleri bir dizi yeni kötülükle karşılaşılır.

Makyavelist planların ölümcül kusuru da budur elbette. Kısa vadeli avantajlar kazanabilirler. Ama Tanrı tahtında oturuyor. Gerçek eninde sonunda ortaya çıkmakla kalmayacak, ister bu hayatta ister öbür dünyada olsun, dürüstlüğü seven bir Tanrı tarafından yönetilen ailelerimiz ve kültürümüz içinde, öngörülemeyen bağlarla korkunç bir bedel ödeyebiliriz.

17 AĞUSTOS

1. Samuel 9; Romalılar 7; *Yeremya 46; Mezmur 22*

Nadiren de olsa, gençliğinde olağanüstü bir gelecek vaat eden ve sonra da bu vaadini yerine getiren birileri çıkar. Ancak bu, işlerin genel gidişatı gibi görünmüyor. Viyanalı küçük bir ressamın, dünyanın Adolf Hitler olarak tanıdığı devasa bir canavara dönüşebileceği kimin aklına gelirdi? Kim derdi ki Missouri’li başarısız bir tuhafiyeci, lise eğitimi almış bir adam, Roosevelt’in yerine geçecek, Hiroşima ve Nagazaki’ye atom bombası atacak, General Douglas MacArthur’u görevden alacak ve silahlı kuvvetlerde ayrımcılığı kaldıracak?

Saul’u düşünün (1 Sam. 9). Benyamin oymağındandı ve dolayısıyla Hâkimler 19-21’de kaydedilen korkunç olaylarla sayıları ve saygınlıkları azalan küçük kabileden geliyordu (bkz. 5-7 Ağustos). Bu kabile içinde önemli bir aşiretten bile değildi (9:21). Fiziksel olarak güçlü kuvvetli bir gençti, babasının ona verdiği çiftçilik işleriyle uğraşıyordu ve bildiğimiz kadarıyla hiçbir ihtişam ya da güç iddiası yoktu. Gerçekten de bir sonraki bölümde, saklandığı yerden çıkıp halkın kendisine vermek istediği övgüyü kabul etmesi için kandırılması gerekmektedir.

Yanlış giden her şeyin izini sürmenin henüz zamanı değil –bunlardan bazılarına daha sonraki bölümlerde değinilecektir. Ancak Kutsal Yazılar hakkında üstünkörü bir bilgisi olanlar bile Saul’un ne kadar karışık bir karaktere sahip olduğunu ve sonunun ne kadar trajik olduğunu bilirler. Biz ne öğrenmeliyiz?

(1) Eğer kendimiz de büyük umutlar vaat eden bir yükseliş eğrisindeyse, sadakat ve alçakgönüllülüğün küçük işaretlerinde sebat etmeliyiz. İyi bir başlangıç iyi bir sonu garanti etmez.

(2) İster pastörler ve diğer Hristiyan liderler isterse bir şirketin yöneticileri olsun, insanları işe almaktan sorumlusak, bazılarımız diğerlerinden daha anlayışlı ve ileri görüşlü olsa da hepimiz hata yaparız –yaptığımız kötü seçimler bir yana, insanlar değiştiği için iyi bir seçim kötü bir seçime dönüşebilir (ya da tam tersi).

(3) Sonuç olarak, her kuruluşun, özellikle de yerel kilisenin, kötü ya da yetersiz olduğu ortaya çıkan liderleri tanrısal bir şekilde görevden almak için bir tür mekanizmaya ihtiyacı vardır. Bu, eski İsrail’de krallar için mümkün değildi. Ancak Yeni Ahit liderliği söz konusu olduğunda, bu sadece mümkün değil, aynı zamanda zorunludur.

(4) Yalnızca Tanrı başlangıçtan sona kadar her şeyi bilir. En iyi yargımızı kullandıktan sonra, Tanrı’ya sığınmamız, onu memnun etmeye çalışmamız, yargılarımızı onun Söz’ünde kendisi hakkında açıkladığı şeylere uydurmaya çalışmamız ve başlangıçtan sona kadar her şeyi bilen tek Kişi’ye kesinlikle güvenmemizden daha önemli bir şey yoktur.

18 AĞUSTOS

1. Samuel 10; Romalılar 8; *Yeremya 47; Mezmurlar 23-24*

Hristiyanlar için “galiplerden üstün” (Rom. 8:37) olmak ne anlama gelir? Geniş bir düşünce yelpazesi, ayartılarla yüzleşmede güçlü, dua hayatlarında zafer kazanmış, tanıklıklarında verimli, ilişkilerinde olgun ve sadık olan özel bir ünlü Hristiyanlar grubunu tasvir eder. Ancak metin bunların hiçbirini söylemez.

Birincisi, elçinin sözünü ettiği “biz” tüm Hristiyanları kapsar. *Tüm Hristiyanlar* Tanrı’nın önceden bildiği, “Oğlu’nun benzerliğine dönüştürmek üzere”, çağırıldığı, akladığı, yücelttiği kişilerdir (8:29-30). Sözü edilen kişiler seçilmişlerin seçkinleri değildir; onlar sıradan Hristiyanlardır, tüm gerçek Hristiyanlardır.

İkinci olarak, “galiplerden üstün” olduklarının asıl kanıtı, tüm zorluklara rağmen sebat etmeleridir. Bu zorluk Kutsal Yazılar’ın tarif ettiği türden korkunç bir zulüm şeklinde olabilir (8:35-38). Kıtlığa kadar varan başka zorluklar da olabilir. Yaşamın görkemi onları sonunda baştan çıkarmayacak; ölümün dehşeti onları etkilemeyecek; ne şimdiki zamanın baskıları ne de geleceğin hayal kırıklıkları onları yok edecektir (8:38). Ne insan güçleri ne de yaratılıştaki başka hiçbir şey, hatta cehennemın tüm güçleri bile bizi “Rabbimiz Mesih İsa’da olan Tanrı sevgisinden” ayıramaz (8:39).

Üçüncüsü, son cümlenin de açıkça ortaya koyduğu gibi, Hristiyanların nihai olarak ayrılamayacağı şey “Mesih’in sevgisi” (8:35) ya da Mesih’teki Tanrı sevgisidir (8:39). Elbette bu bir düzeyde, hiçbir gücün Hristiyanları Hristiyan olmaktan alıkoyamayacağını söylemektir. Bu yüzden “galiplerden üstünüz”. Ancak bu nokta pek çok farklı şekilde ifade edilebilirdi. Bunu *bu* şekilde yapmak, Mesih’in sevgisinin ayrılamayacağımız bir sevgi olduğunu vurgulamak, hem şimdi hem de sonsuzlukta böyle bir ilişki içinde olmanın bize verdiği yüceliği ve zevki hatırlatır. Sadece aklanmış değiliz; seviliriz. Sadece bir akranımız tarafından değil, Tanrı’nın kendisi tarafından seviliriz. Bu, Tanrı’nın tüm yarattıklarına duyduğu genel sevgiye de bir gönderme değildir. Burada söz konusu olan, O’nun “amacı uyarınca çağırılmış olanlara” (8:28) duyulan özel sevgidir.

Dördüncüsü, *galip gelmemizin* ve sebat etmemizin ve bu anlamda “galiplerden üstün” olduğumuzu kanıtlamamızın garantisi, Tanrı’nın egemen amaçlarından (8:29-30) ve Oğlu’nun bizim adımıza ölümünde (8:31-35) kendini göstermesinden başka bir şey değildir. “Tanrı bizden yanaysa, kim bize karşı olabilir?” (8:31). Bundan daha büyük bir güvenlik düşünülemez.

19 AĞUSTOS

1. Samuel 11; Romalılar 9; Yerehya 48; Mezmur 25

İlk Hristiyanların Mesih İsa'ya tanıklık ederken yanıtlamaları gereken önemli sorulardan biri şöyleydi: "Eğer İsa gerçekten vaat edilen Mesih ise, nasıl oluyor da bu kadar çok Yahudi bu iddiayı reddediyor?" Kaçınılmaz olarak, varyasyonlar vardı: Örneğin, "Siz Hristiyanlar haklıysanız, bu Tanrı'nın Yahudilere verdiği sözleri tutmadığı anlamına gelmez mi?" veya: "Pavlus gibi havariler neden kendi gruplarından uzaklaşmış gibi Yahudi olmayanları müjdelemek için bu kadar çok zaman harcıyorlar?"

Yeni Ahit'in sayfalarında bu ve benzeri sorulara yanıt vermek için pek çok tamamlayıcı yanıt verilmiştir. Burada Pavlus'un yanıtının (**Romalılar 9**) bazı bölümlerine dikkat çekeceğiz. *Birincisi*, Pavlus'un hizmetinde Yahudi olmayanlara ne kadar odaklanılırsa odaklanılsın, kendi ırkından olanları asla bir kenara atmamıştır. Aksine, eğer onları kurtarabilseydi, kendisinin lanetlenmesini isterdi (9:3). Böyle bir dili, sadece varsayımsal bir olasılığa dayanan abartı olarak reddetmek kolay olurdu. Ancak Pavlus'un bu tür terimlerle yazabilmesi, sadece soğukkanlı ve analitik bir özür dileme uzmanı olan bir elçiyi değil, tutkulu ve kendi halkına olağanüstü sevgi duyan bir adamı ifşa eder. Bugün kilisenin acilen aynı tür yüreğe sahip müjdecilere ihtiyacı vardır.

İkinci olarak, Pavlus birçok Yahudi iman etmese bile, bunun Tanrı'nın sözünün başarısız olmasından *kaynaklanmadığını* ısrarla vurgular (9:6). Tam tersine, İbrahim'in bütün çocuklarının antlaşmaya dâhil edileceği *hiçbir zaman söz konusu* olmamıştır. Tanrı, soyun İsmail ya da Keturah'ın çocukları değil, İshak aracılığıyla devam edeceği konusunda ısrar etmiştir (9:7). Başka bir deyişle, İbrahim'in tüm doğal çocukları değil, sadece "vaadin çocukları" onun soyu olarak kabul edilir (9:8). Dahası, Pavlus okuyucularına İbrahim'e sadece Yahudilerin değil, onun soyunda yeryüzündeki tüm ulusların kutsanacağı vaadini hatırlatmıştı (Rom. 4:16-17).

Üçüncü olarak, bu önermelerin savunulması dramatik bir hal alır. Tanrı, İbrahim'in çocukları arasında –sadece İbrahim'in kuşağında değil, İshak'ın çocuklarıyla ilgili olarak da (9:8-13) "Tanrı'nın seçim yapmaktaki amacı yapılan işlere değil, kendi çağrısına dayanarak sürsün." diye bir seçim düzenlemiştir (9:11-12). Hiçbir şey lütfun üstünlüğünü seçilmişlik doktrininden daha açık bir şekilde ortaya koyamaz. Tanrı hiç kimseyi kurtarmak zorunda değildi. Eğer birini kurtarsaydı, bu büyük bir lütuf olurdu. Burada ise sadece lütfuyla çok sayıda suçluyu kurtarır, hakkı olduğu gibi (9:16-24) dilediğine merhamet eder (9:15)

Dördüncüsü, Eski Ahit Kutsal Yazıları bir gün Tanrı'nın halkının Yahudi ırkıyla sınırlı kalmayacağını öngörmüştü (9:25-26).

20 AĞUSTOS

1. Samuel 12; Romalılar 10; Yeremya 49; Mezmurlar 26-27

Burada **Romalılar 10'un** küçük bir bölümü üzerinde düşünmek istiyorum.

Elçi Pavlus, hem Yahudilerin hem de Yahudi olmayanların imanla kurtulmaları ya da hiç kurtulmamaları gerektiği konusundaki ısrarının bir parçası olarak, temel Hristiyan “iman sözünü” gözden geçirir: “İsa'nın Rab olduğunu ağızla açıkça söyler ve Tanrı'nın O'nu ölümden dirilttiğine yürekten iman edersen, kurtulacaksın” (10:9). Bu daha sonra biraz daha genişletilir: “Çünkü insan yürekten iman ederek aklanır, imanını ağızıyla açıklayarak kurtulur” (10:10). Ek ayet kurtuluşu iki ayrı adımda ortaya koymaz: Birinci adım, yüreğinizle inanın ve aklanın; ikinci adım, ağızınızla itiraf edin ve kurtulun. Bu neredeyse aklanmanın kurtulştan ayrı olarak gerçekleşebileceğini ve imanın itirafı desteklenmesi gereken yetersiz bir araç olduğunu ima eder. İki satırın paralel olduğunu söylemek elçinin düşüncesine daha yakın olacaktır –her biri diğeriyle tam olarak aynı şeyi söylediği için değil (söylemezler), ama her biri diğeriyle ışık tuttuğu, diğeriyle açıklığa kavuşturduğu, diğeriyle ne anlama geldiğini biraz açıkladığı için. Ağızla itiraf olmadan kalpteki iman böylece inanılmaz hale gelir; tersine, sadece biçimsel olan ve kalpteki iman tarafından oluşturulmayan ağızla itiraf da elçinin aklında olan şey değildir. İtirafı yaratan imanı öne sürer; bu itiraf imanla birlikte taşınır. Bu imandan/itiraftan aklanma/kurtuluş ortaya çıkar –yine birbiriyle örtüşen kategoriler, öyle ki Pavlus'a göre biri olmadan diğeri olamaz.

Böylece Pavlus şu noktayı vurgular: Bu açıdan Yahudi ve Yahudi olmayan arasında hiçbir fark yoktur, çünkü aynı Rab herkesin Rabbi'dir ve Kutsal Yazılar'ın dediği gibi, “*Rab'bi* adıyla çağırın herkes kurtulacak” (10:13; Yoel 2:32). Bu da Hristiyanların insanlara müjdeyi göndermeleri gerektiği anlamına gelir, aksi takdirde insanlar adını duymadıkları Rab'bi nasıl çağırabilirler (10:14-15)?

Gözlemlenmesi gereken nokta, Romalılar 8 ve 9'da Tanrı'nın kayıtsız şartsız egemen olduğu konusunda bu kadar ısrar eden Pavlus'un, Romalılar 10'da insanların kurtulmaları için yürekten inanmaları ve müjde gerçeğini ağızlarıyla itiraf etmeleri gerektiği konusunda aynı şekilde ısrarcı olması ve inananların vicdanına bu müjdeyi duymamış olanlara iletme zorunluluğunu yüklemesidir. Tanrı'nın egemenliğini insan özgürlüğüne atıfta bulunarak azaltmaya çalışan herhangi bir teoloji, aynı insan sorumluluğunu ve hesap verebilirliğini bazı kaba, ilahi kadcercilikle azaltmaya çalışan herhangi bir teoloji gibi Pavlusçu değildir.

21 AĞUSTOS

1. Samuel 13; Romalılar 11; *Yeremya 50; Mezmurlar 28-29*

Romalılar 11 birbiriyle çelişen şekillerde anlaşılmıştır. Burada bunları değerlendirmek şöyle dursun, listelemeye bile yerimiz yok. Ben sadece gördüğüm kadarıyla Pavlus'un argümanının akışını ortaya koyacağım.

(1) Pavlus'un Romalılar 9-10'daki argümanı, Tanrı'nın "halkını", yani İsrailileri tamamen terk ettiği anlamına mı gelir? Pavlus içtenlikle "Kesinlikle hayır!" demektedir. (11:1). Karşı kanıtların ilki (11:1-6) Pavlus'un kendisinin de bir Yahudi ve Benyamin oymağından

(Süleyman'ın ölümünden sonra Davut hanedanından ayrılmayan iki kabile den biri) olmasıdır. Başka bir deyişle, İsraililer hâlâ kurtarılıyorsa, Tanrı'nın İsrailileri kovduğu söylenemez. Dahası, hiçbir zaman *tüm İsraililer'in* dönüştürücü lütuf göstermesi söz konusu olmamıştır. Örneğin, İlyas umutsuz bir bunalım içindeyken, geriye sadece kendisinin kaldığını düşündüğünde, Rab ona Baal'a asla boyun eğmeyen yedi bin sadık İsrailiyi ayırdığını bildirmiştir (1. Krallar 19:4, 10, 18; ayrıca 16 Ekim). Pavlus'un zamanında ve bizim zamanımızda da aynı şekilde: Tanrı, Tanrı'nın devam eden kendini ifşa etmesine sadık olduklarını kanıtlayan Yahudilerden bir "kalıntıyı" korumuştur. Tanrı'nın bakış açısına göre, bu "lütufla seçilmiş" bir kalıntıdır ve bu nedenle işler gibi zayıf bir şeye dayanmaz (11:5-6).

(2) Ama eğer ulus bir bütün olarak, Kutsal Yazılardaki peygamberlikler doğrultusunda, bu kadar kötü bir şekilde tökezlediyse (11:7-10), bu onlar için hiçbir umut olmadığı, "iyileşemeyecekleri" anlamına mı gelir? "Kesinlikle hayır!" (11:11). Çünkü Tanrı'nın kurtarıcı amaçları kapsamında, Yahudilerin önemli ölçüde katılmasında, Müjde'yi diğer uluslara yayan tetikleyici olmuştur –ve "Eğer İsraililer'in suçu dünyaya zenginlik, bozgunu uluslara zenginlik getirdiyse bütünlüğü çok daha büyük bir zenginlik getirecektir!" ve "onların reddedilmesi dünyanın Tanrı'yla barışmasını sağladıysa, kabul edilmeleri ölümden yaşama geçiş değil de nedir?" (11:12, 15). Bu, Pavlus'un kendi gününe kadar gelecek olan büyük bir salınımı öngördüğü izlenimini vermektedir. Tanrı'nın takdirine göre, İsrail'in büyük bir kısmının "reddedilmesi" diğer uluslar için büyük bir lütuf anlamına gelmiştir; İsrail'in büyük bir kısmının "kabul edilmesi" dünya için daha da fazla lütuf anlamına gelecektir. Pavlus, Yahudi kardeşlerinin İsa'ya büyük bir dönüş yapacağını ve bu dönüşün müjdenin dünya çapında daha da yayılmasıyla sonuçlanacağını öngörür

(3) Pavlus, dalları kesilmiş ve aşılınmış bir ağaç benzetmesini kullanarak, Yahudi olmayan Hristiyan okuyucuları için bazı pratik dersler çıkarır (11:17-25). Ancak tartışmasının doruk noktası, bu muhteşem sonucu ortaya çıkaran Tanrı'nın akıl almaz bilgeliğini ve bilgisini övmesidir (11:33-36).

22 AĞUSTOS

1. Samuel 14; Romalılar 12; Yeremya 51; Mezmur 30

Pavlus'un Romalılar'a yazdığı mektupta değindiği en önemli noktalardan biri, lütfun, hem Yahudileri hem de diğer uluslardan olanları kazanan merhametin inanılmaz ölçüsüdür. Aynı şekilde suçluyuz; aynı şekilde Tanrı'nın ölçsüz merhameti sayesinde aklandık, bağışlandık, yenilendik.

Bu merhamet karşısında Pavlus okuyucularını "Bedenlerinizi diri, kutsal, Tanrı'yı hoşnut eden birer kurban olarak sunun" der (Rom. 12:1). Bu ayete o kadar aşınayız ki, tuhaflığı artık bizi şaşırtmıyor. Antik dünyada, bir kurban elbette başlangıçta canlı olmalıdır, ancak onu kurban yapan şey, ölüme terk edilmesidir. Ancak Pavlus bedenlerimizi *diri kurbanlar olarak*, yani Tanrı'nın merhametine kendimizi, özellikle de bedenlerimizi O'na adayarak karşılık veren sürekli "kurbanlar" olarak sunmamızı ister. Böyle kurbanlar "kutsal ve O'nu hoşnut eden" kurbanlardır. Buradaki fikir, aldığımız eşsiz merhametin ışığında, en azından onu hoşnut etmek isteyeceğimizeyizdir.

Bu tür kurbanlar bizim "ruhsal tapınmamızı" oluşturur. "Ruhsal" olarak çevrilen sıfat hem "ruhsal" hem de "makul" ya da belki de "mantıklıyı" kapsar. Bunlar bir tapınakta sunulan, kan akıtmayla başlayan, bedenın yakılmasıyla devam eden ve etin seçici bir şekilde yenmesiyle tamamlanan kurbanlar değildir. Yeni antlaşma tapınması artık tapınağa ve Sina antlaşmasının ritüel taleplerine bağlı değildir. Tanrı'nın merhametine karşılık olarak yaşama şeklimiz Hristiyan ibadetinin merkezinde yer alır.

Bunun neye benzediğini bilmek istiyorsak, ikinci ayet ilke olarak pratikleri açıklar ve sonraki ayetler bunlara somut bir şekil verir. Bedenlerimizi diri kurbanlar olarak Tanrı'ya sunmak, artık bu dünyanın kalıbına uymak değil, düşüncemizin yenilenmesiyle değişmek demektir (12:2). Başka bir deyişle, söz konusu olan, içimizde dikkatle maskelenmiş nefret, şehvet, aldatma, kıskançlık, açgözlülük, korku, acı ve kibrin pençesinde kalırken, yalnızca dışsal davranışlar değildir. Söz konusu olan, düşünme biçimimizi dönüştürmek, zihinlerimizi Tanrı'nın yolları ve Sözü'yle uyumlu hale getirmektir. Bu, gerekli ve akıllıca olan tüm davranış değişikliğini üretecektir ve bu değişiklik radikal olacaktır. Bu temel dönüşüm sayesinde, Tanrı'nın isteğinin ne olduğunu kendi deneyimlerimizle sınayıp onaylamamız ve onu "iyi, beğenilir ve yetkin" bulmamız mümkün olacaktır (12:2). Romalılar 8:9'un ışığında, bu dönüşüm için motive edici güç kuşkusuz Tanrı'nın Ruhu'dur. Ancak bu muhteşem gerçek bizi kararlılıktan kurtarmaz; aksine güçlendirir.

23 AĞUSTOS

1. Samuel 15; Romalılar 13; Yeremya 52; Mezmur 31

Saul'un sicili zaten bozuktur. Bir yandan Yaveş kentini Ammonlular'dan cesurca kurtarır ve kraliyet gücünün ilk kullanımında takdire değer bir itidal sergiler (1 Sam. 11). Yine de Rab Tanrı'ya bir tılsım gibi davranmaya başlaması ve onun sözünü her şeyden önce saygı duyulması ve itaat edilmesi gereken bir şey olarak değil, ne yapması gerektiğine dair büyüğü ya da astrolojik bir ipucu olarak görmesi uzun sürmez (1 Sam. 13). 14. bölüme gelindiğinde, asla verilmemesi ve kesinlikle tutulmaması gereken bir söz yüzünden oğlu Yonatan'ı öldürmesini sadece kendi adamlarının müdahalesi engeller (krş. 28 Temmuz). **1. Samuel 15.** bölümde, Saul'un hanedanın başına geçmemesini sağlayan birkaç özelliği vardır. Onun yerini başka bir kral alacaktır.

(1) Rab'bin Amalekliler'le ilgili açık talimatlarına rağmen, Saul ve ordusu en iyi koyun ve sığırları, hatta belki de bir tür ganimet olarak Amalek Kralı Agak'ı bağışlar. Daha da kötüsü, Saul bu konuda Samuel'e yalan söyler –sanki Tanrı kandırılabilirmiş gibi. Yalan, bu noktada Saul'un her şeyi bilen bir Tanrı'yı referans almadan düşündüğünü; sadece bir politikacı gibi, bir putperest veya seküler gibi düşündüğünü ortaya koyuyor.

(2) Samuel sorunun özünün Saul'un kendisiyle ilgili değişen algısında yattığını anlar (15:17): Bir zamanlar kendi gözünde küçüktü ve kral olmayı hayal bile edemezdi. Şimdi ise Tanrı'nın peygamberine yalan söylemeye ve asla ama asla gerçekten tövbe etmeye hazır değildir.

(3) Saul taktik değiştirir ve en iyi koyun ve sığırları elinde tutmasının nedeninin Rab'be büyük bir kurban sunmak olduğunda ısrar eder. Bazı insanların gözünü boyamak için küçük bir dinsel gevezelik gibisi yoktur. Ama Samuel'in değil. "RAB kendi sözünün dinlenmesinden hoşlandığı kadar yakmalık sunulardan, kurbanlardan hoşlanır mı?" diye sorar. "İşte söz dinlemek kurbandan, sözü önemsemek de koçların yağlarından daha iyidir. Çünkü başkaldırma, falcılık kadar günahtır ve dikbaşlılık, putperestlik kadar kötüdür" (15:22-23). Bu tür hatırlatmaların çağdaş evanjelizmde yer alması gerekir.

(4) Böylece Saul resmi olarak günah işlediğini kabul eder ama halktan korktuğu bahanesini öne sürer. Kendi sorumluluğuyla yüzleşmeyecektir ve Samuel bunu açıkça görür (15:24-26).

(5) Saul bir kez daha resmi tövbeyi dener; ama İsrail'in ileri gelenleri önünde onurlandırılmayı İsrail'in Tanrısı tarafından onurlandırılmaktan daha önemli bulduğunu göstererek bir kez daha kendi yüreğini ortaya koyar (15:30-31). İnsanların görüşü bizim için Tanrı'ninkinden daha önemli olduğunda kayboluruz.

24 AĞUSTOS

1. Samuel 16; Romalılar 14; Ağıtlar 1; Mezmur 32

Davut'un İsrail kralı olarak meshedilmesi (1Sa. 16:1-13), tahta çıkmasına daha yıllar olmasına rağmen, ilgi çekicidir.

(1) Bazen peygamberler ve vaizler kötü bir lideri bırakma konusunda Her Şeye Gücü Yeten Tanrı'dan daha yavaş davranırlar (16:1). Bunun nedeni bizim Tanrı'dan daha merhametli olmamız değil, atalet, nostalji ya da kişisel sevgi bağlarının liderin verdiği zararı görmemizi engellemesidir. Tüm merhametine rağmen, Tanrı asla kör değildir.

(2) Saul Tanrı'nın onayıyla tahta çıkarıldı. Tahtını korumak için Tanrı'yı alt edebileceğini düşünecek kadar aptal mıdır? Samuel'in bir sonraki kralı meshetmekten korktuğunu görmek son derece üzücüdür, çünkü Saul, Tanrı'nın kendisinin asla kurulmayacağını ilan ettiği bir hanedanı tehdit eden herkesi, Tanrı'nın bir peygamberini bile öldürecektir.

(3) Saul tahta ilk çıktığında çok umut verici görünüyordu. Samuel, İşay'ın oğullarında – örneğin ilk doğan Eliav'da– krallığa uygun bir şeyler bulabileceğini düşünür. Ama Tanrı şöyle der: “Onun yakışıklı ve uzun boylu olduğuna bakma. Ben onu reddettim. Çünkü RAB insanın gördüğü gibi görmez; insan dış görünüşe, RAB ise yüreğe bakar.” (16:7).

Bu, özellikle günümüzde yeniden öğrenilmesi gereken bir derstir, çünkü günümüzde görünüş gerçeklikten daha çok sevilmektedir. Bazı vaizler bile “başarı için nasıl giyineceklerine” ve nasıl etkileyici ve otoriter bir ses geliştireceklerine, saf bir kalbi korumaktan daha fazla kafa yormaktadırlar.

(4) Davut'un yaşamındaki ve hizmetindeki en önemli faktör, Rab'bin Ruhunun “güçle” üzerine inmesidir (16:13). Bu, eski antlaşmanın koşulları altında özel roller verilen peygamberlerin, kâhinlerin, kralların ve diğer birkaç önderin düzenli deneyimidir. Bu tür konularda ayırt edici olmak ne kadar zor olursa olsun, kilisenin ihtiyacının Püritenlerin tercih ettiği bir kelime olan “yağlanma” (*unction*) sahibi liderler olduğu ne kadar sık veya sesli söylene azdır. Bu kelime basitçe “meshetme”, yani Ruh tarafından meshedilme anlamına gelir. Yeni antlaşmanın koşulları altında Tanrı'nın antlaşma halklarının hepsinin Pentikost'ta dökülen Ruh'u aldığı bir çağda bunu istemek çok mu fazla?

(5) Kutsal Kitabı bilenler, 12. ayetin basit sözleri karşısında heyecan duymaktan kendilerini alamazlar. Orada Rab Samuel'e Davut'la ilgili olarak şöyle der: “Kalk, onu meshet. Seçtiğim kişi odur.” Gerçekten de Davut doğru oydu. İşte doğrudan Davut'un en meşhur torununa ve onun Rabbine götüren, kurtuluş tarihindeki büyük yeni bir adımın kötü başlangıçları.

25 AĞUSTOS

1. Samuel 17; Romalılar 15; Ağıtlar 2; Mezmur 33

Davut ve Golyat'ın (1. Sam. 17) adları birçok kişinin gençliğinden beri bildiği bir öyküyü çağırıştırır. Bazen Davut çok küçük bir çocuğa benzetilir, oysa gerçekte hem bir aslanı hem de bir ayıyı yenmiş genç bir adamdır. Ancak günümüzde bu iki isim, "Golyat"ları alt eden küçük insanları ve kuruluşları çağırıştırır hale gelmiştir. Kuşkusuz cesaret ve gözü peklik konusunda alınacak dersler vardır, ancak en önemli dersler biraz daha farklı çizgilerde yatmaktadır.

(1) Belki de önce biraz belirsiz olan kronoloji üzerinde düşünmek gerekir. 1. Samuel 16. bölümün sonunda Davut, Saul'un sarayında yatıştırıcı müzik çalan biri olarak görünmektedir; ancak Davut'un Golyat'la savaşından sonra Saul'un hâlâ genç adamın kim olduğunu öğrenmesi gerekmektedir (17:55-58). Kuşkucu bilim adamları bu sorunun çözülemeyeceğinde ısrar ederler ve bu nedenle burada tarih dışı pek çok malzeme olduğu sonucuna varırlar. Yine de: (a) Saul'un, ne kadar rahatlatıcı olursa olsun, kraliyet sarayındaki bir müzisyenin geçmişini özel olarak araştırması için özel bir neden yoktur. Saul 17. bölümdeki olaylardan sonrasına kadar bunu öğrenmek istememiş olabilir. (b) Daha büyük bir olasılıkla, 17. bölümdeki olaylar 15:1423'ten önce gerçekleşmiş olabilir. İbranice fiiller zaman ayrımlarını İngilizce fiiller gibi aktarmazlar ve 17:1'i, "Şimdi Filistliler toplanmıştı..." vb. şeklinde çevirmememiz için hiçbir neden olmadığı gösterilmiştir. Bu, sonraki bölümlerin dikkatini çeken Saul ve Davut arasındaki ilişki için önemli bir arka plan oluşturur.

(2) Davut'un ordu personeline söylediği sözler (17:26) tecrübesiz bir gencin aceleci küstahlığı olarak algılanabilirse de (ve kesinlikle Davut'un kardeşi Eliav da bu şekilde algıladı, 17:28), küstahlığın ardında Tanrı'nın yüceliğiyle ilgili şeffaf bir endişe vardır; bu endişe onu Golyat'a kişisel gösteriştenden uzak ama bolca imanla cevap vermeye iter (17:45-47). Tabii ki, çıkarıcılar bazen Tanrı'nın sözlerinin arkasına saklanırlar. Ama Davut o türden biri değildir. Hayatının bu evresinde kendine hakim olma cilasından yoksun olduğu için suçlanabilir, ama en azından yüreği doğru yerdedir.

(3) Her şeyden önce, bu bölümü Samuel'in Davut'u meshetmesini hatırlamadan okumamak gerekir: "O günden başlayarak RAB'bin Ruhu Davut'un üzerine güçlü bir biçimde indi" (16:13). Tanrı merkezli olmanın, cesaretin, şaşmaz hedefin, büyük zaferin ve Tanrı'nın adının ve yüceliğinin yükselmesinin kaynağı burada yatmaktadır.

Metin bizi Davut'a hayranlık duymaya değil, Tanrı'nın Ruhu'nun bir kişiyle neler yapabileceğini düşünmeye çağırılmaktadır.

26 AĞUSTOS

1. Samuel 18; Romalılar 16; Ağıtlar 3; Mezmur 34

1. Samuel 18’de anlatılan kıskançlık türü korkunç bir şeydir.

(1) Çirkin hatta sınır tanımayan bir kendine odaklanmaya dayanır. Kendi dünyasında Saul bir numara olmalıdır. Bu, akranlarının ondan daha iyi olması gerektiği, aksi takdirde kıskanacağı anlamına gelir. Bir an bile hiçbir şeye başkalarının bakış açısından bakmaz – örneğin Davut’un ya da Yonatan’ın bakış açısından. Nihayetinde, hiçbir şey Tanrı’nın bakış açısından da bakamaz. Kendine odaklanması, tüm insan günahkârlığının kalbinde yatan benmerkezcilik cinsine aittir, ancak derecesi ve yoğunluğu o kadar sınırsızdır ki, aynı anda gerçeklikle temasını kaybeder ve en temel putperestliği benimser.

(2) Bitmek bilmeyen karşılaştırmalar, kimin yükselip kimin düştüğüne dair bitmek bilmeyen değerlendirmeler tarafından tetiklenir. Bu nedenle Davut’un başarıları Saul’un lehine sonuçlanırsa Saul memnun olur; ama biri Saul’la Davut arasında Saul’un aleyhine olacak karşılaştırmalar yapmaya başlarsa Saul kıskanır (18:7-8). Davut’un başarıları “RAB Davut’laydı” (18:12-28) gerçeğinin bir göstergesi olduğundan, Saul, RAB’bin kendisiyle birlikte olmadığını bildiği için kıskanıyordu. Trajedi şudur ki, bu farkındalık tövbeyi değil, kıskançlığı doğurur. Saul’un kızı Mikal’in Davut’a duyduğu sevgi bile Saul’un kıskançlığını arttırır (18:28-29). Bu tür ve derecedeki kıskançlık kaçınılmaz olarak korkuyla bağlantılıdır; Saul’un Davut’tan *korktuğu* tekrar tekrar söylenir (18:12, 15, 29). Davut dayanılmaz bir tehdit haline gelmiştir. Bu tür bir kıskançlık başkalarının yetkinliğine tahammül edemez.

Şunu söylemek gerekir ki, birçok lider, özellikle de Hristiyan liderler, bu derece kötülüğe boyun eğmeseler bile, çevrelerindeki pozisyonları daha az yetkin kişilerle doldurur, böylece kendi imajlarını veya otoritelerini koruduklarını düşünürler. Elbette ki, bunu başaramazlar; sadece yeteneksiz yönetimlerin ustaları haline gelirler. Uzun vadede, kendi itibarları azalır. Ancak kıskançlık, o kadar kör edici bir günahdır ki, bu tür bariz gerçekler kabul edilemez. (3) En kötü durumlarda, bu tür bir kıskançlık giderek yiyip bitirir. Saul’un zihnini kemirir ve bir kanser gibi çoğalır. Kontrolsüz şiddetle patlak verir (18:10-11); Saul’un kendi ailesini de içine alan sapkın planlara kayar (18:20-27). İlerleyen bölümlerde öfkenin de ötesinde bir şeye dönüşür –Saul’un kendini güvensiz hissetmesine neden olan masum bir adama karşı silahlı kuvvetleri harekete geçiren amansız bir nefrete.

Her şeyden önce Rab’bin adının yüceltilmesini isteyen, Tanrı halkının iyiliğini gerçekten arzulayan ve itibarını Tanrı’ya emanet etmekten tamamen hoşnut olan bir imanlı asla kıskançlık günahına yenik düşmeyecektir.

27 AĞUSTOS

1. Samuel 19; 1. Korintliler 1; *Ağıtlar 4; Mezmur 35*

Evanjelikler düzenli olarak aklanma ve kutsallaştırma arasında bir çizgi çizer. Aklanma, Tanrı'nın bireysel bir günahkârın adil olduğunu ilan etmesidir; bu ilan günahkârın adil olduğu gerçeğine değil, Tanrı'nın günahkârın ölümü yerine Mesih'in ölümünü kabul etmesine, Tanrı'nın Mesih'in doğruluğunu günahkâra saymasına dayanır. Bu, imanlının hac yolculuğunun başlangıcını işaret eder. İmanlının bakış açısına göre, aklanmak Tanrı'nın Mesih'in bir kereye mahsus ölümündeki iyi amaçlarına bağlı olan bir kereye mahsus bir deneyimdir.

Buna karşın, Protestan geleneğinde kutsallaştırma normalde inananların aşamalı olarak daha kutsal hale geldikleri bir süreç olarak anlaşılmıştır. (*Kutsal ve takdis edilmiş/takdis* Yunanca'da aynı köke sahiptir) Bu bir kereye mahsus bir deneyim değildir; yaşam boyu süren bir yolculuğu, yeni cennet ve yeni dünyanın başlangıcına kadar nihai olarak tamamlanmayacak bir süreci yansıtır. Bu, Tanrı'nın bize biçtiği şey değildir; bizi olmamız için güçlendirdiği şeydir.

Aklanma ve kutsallaştırma arasındaki farkı ayırt edememek sıklıkla aklanmanın bulanıklaşmasıyla sonuçlanır. Aklanma, doğrulukta kişisel gelişime dönüşmeye başlarsa, çok geçmeden aklanmanın adli, beyan edici doğası gözden kaybolur ve merdiven altı bir doğruluğa dönüşür.

Tarihsel olarak bakıldığında, bu uyarı elbette haklıdır. Pavlus'un aklanmaya yaptığı vurguyu korumak için her zaman tetikte olmak gerekir. Ancak KUTSALLAŞMA kelimesi bu analizde her zaman iyi bir şekilde değerlendirilmemiştir. Pavlus'u inceleyenler uzun zamandır insanların bazen KONUMSAL ya da TANIMSAL anlamda "kutsallaştırıldıklarının" söylendiğine dikkat çekmişlerdir –yani, Tanrı için *ayrılmışlardır* (KONUMSAL) ve bu nedenle zaten kutsallaştırılmışlardır (TANIMSAL). Bu tür pasajlarda aşamalı olarak daha kutsal hale gelme süreci söz konusu değildir.

Pavlus'un "kutsal" ya da "kutsanmış" olmaktan söz ettiği yerlerin çoğu bu KONUMSAL ya da TANIMSAL gruba girer. Bu kesinlikle **1. Korintliler 1:2'deki** durumdur: **Pavlus** "Korint'teki Tanrı'nın kilisesine, Mesih İsa'da *kutsal kılınmış, kutsal olmaya çağrılmış olanlara*" yazar. Korintliler *zaten kutsanmışlardır*; Tanrı için ayrılmışlardır. Bu nedenle, *kutsal olmaya*, yani çağrılarına uygun bir yaşam sürmeye çağrılmışlardır (kitabın geri kalanına bakılırsa, bunu büyük ölçüde başaramamaktadırlar).

Elbette, büyüme ve gelişmeden bahseden ve KUTSANMIŞ ifadesini kullanmayan pek çok pasaj vardır; başlangıç olarak Filipililer 3:12-16 üzerinde düşünün. Böyle bir büyümeyi tanımlamak için sistematik teolojiden alınmış bir terim olarak KUTSANMIŞ'ı kullanmayı seçersek, yanlış yapmayız. Ancak o zaman Pavlus'un başka bir yere odaklandığı kullanımda da bu tanımlı düşünmemeliyiz.

28 AĞUSTOS

1. Samuel 20; 1. Korintliler 2; *Ağıtlar 5; Mezmur 36*

Kutsal Kitap'ta dostluk temasına çok fazla yer veren pek fazla bölüm yoktur, ancak **1. Samuel 20.** bölüm bunlardan biridir.

Doğrusu 1. Samuel 20, dostluk sanki yetenekli bir romancı tarafından işlenen bir temaymış gibi dostlukla alakalı değildir. Bu anlatı, Saul'un düşüşü ve Davut'un yükselişle ilgili daha geniş anlatıya, kurtarıcı tarihte önemli bir dönüm noktasına uymaktadır. Yine de bu anlatının ortaya çıkış şekli önemli bir şekilde Yonatan ve Davut arasındaki ilişkiye bağlıdır.

Yonatan'ın takdire değer bir genç adam olduğu ortaya çıkar. Daha önce silahını taşıyan hizmetkârıyla birlikte Filistliler'den oluşan bir birliği bozguna uğrattığında (1 Sam. 14) önemli bir fiziksel cesaret göstermişti. Davut kraliyet sarayının bir parçası olduğunda, Yonatan'ın birçok kötü niyetli duygu sergilemesi beklenebilirdi: Davut'un artan popülaritesine karşı kıskançlık, askeri arenada rekabetçilik, hatta Davut'un bir gün taht hakkını gasp edeceği korkusu. Ama "Yonatan'ın yüreği Davut'a bağlandı. Yonatan onu canı gibi sevdi." (18:1). Davut'la bir "antlaşma" yaptı ve Davut'u öz kardeşi yaptı (18:3-4) –kraliyet ailesinden birinin halktan biriyle attığı şaşırtıcı bir adım. Bölüm 20'ye geldiğimizde, Yonatan Davut'un bir gün kral olacağını farkındadır. Bu bilgiyi nasıl edindiğinden emin olamayız. Dostlukları göz önüne alındığında, Davut Samuel'in ellerinde meshe-dilişini Yonatan'a anlatmış olabilir.

Yonatan babasının kötü niyetini paylaşmamakla kalmaz, daha önce babası Saul ile Davut arasında bir uzlaşma sağlamış olduğu için (19:4-7), babasının Davut'u öldürmeye Davut'un inandığı kadar kararlı olduğuna inanmakta güçlük çeker (20:1-3). Böylece bu bölümdeki ayrıntılı plan uygulamaya konur. Yonatan kendi babasının, onun en iyi arkadaşının ölümüne kararlı olduğunu keşfeder. Gerçekten de babası öylesine öfkelenmiştir ki, Yonatan'ın kendisi de ölüm tehlikesiyle karşı karşıyadır (20:33).

Davut ve Yonatan buluşurlar. Bir kez daha yapacakları gibi antlaşmalarını yenilerler (23:17-18). Davut, Yonatan eğer ve artık ortalıkta olmadığına Yonatan'ın ailesine bakacağına söz verir; bu, gelecek şeylerin habercisidir ve yeni bir kralın önceki hanedanın olası varislerini ortadan kaldırmaya çalıştığında yaşanan normal kan dökme olaylarından oldukça farklıdır.

Ama belki de en çarpıcı şey, Yonatan'ın babasıyla birlikte kasabada kalmasıdır. Gerçek şu ki, arkadaşlarımızı seçeriz ama ailemizi seçemeyiz; yine de ailelerimize karşı sorumluluklarımız önceliklidir. Aksi takdirde arkadaşlığın kendisi bencilliğin yeni bir biçimi için bir bahane haline gelir.

29 AĞUSTOS

1. Samuel 21-22; 1. Korintliler 3; *Hezekiel 1; Mezmur 37*

Pavlus'un 1. Korintliler 3:5-15'te kullandığı iki büyük metafor, her biri diğerrinde bulunmayan özel bir nüans taşımasına rağmen, aşağı yukarı aynı noktaya işaret eder.

Tarım metaforunda (3:5-9), Rab çiftçidir, Pavlus toprağı hazırlar ve tohumu eker, Apollos filizlenen bitkileri sular ve Korintliler "Tanrı'nın tarlasıdır" (3:9). Çekişmeye yatkınlık gösteren ve kendilerini belirli "kahramanlara" bağlamaya eğilimli olan Korintlilere karşı koymak amacıyla tasarlanan bağlamda (3:3-4), Pavlus, kendisi ve Apollos'un rakip olmadıklarını, aksine "emektaş" olduklarını (3:9) göstermekle ilgilenir –aslında, "Tanrı'nın emektaşlarıdır" (yani, Tanrı ile birlikte bir üçlü oluşturuyorlarmış gibi değil, Tanrı'ya ait emektaşlarıdır). Sadece bu da değil, ne Pavlus ne de Apollos meyve verebilir: Yalnızca Tanrı tohumu büyütür (3:6-7). O halde neden Pavlus veya Apollos'a karşı kutsal bir tavır takınalım?

Mimari metafor başlangıçta aynı noktaya işaret eder: Çeşitli inşaatçıların hepsi tek bir binaya katkıda bulunur ve bu nedenle hiçbiri ilahlaştırılmamalıdır. Şimdi Korintliler tarla değil, binanın kendisidir (3:9-10). Pavlus bu binanın temelini atmıştır; başka bir deyişle, Korint'teki kiliseyi o kurmuştur. Pavlus'un attığı temel İsa Mesih'in kendisidir (3:11). Onun bu bina projesinden ayrılmasından bu yana, başkaları gelip bu temel üzerine bina inşa etmişlerdir. Böylece, şu ana kadar mimari metafor, tarım metaforunun açıkça belirttiğı aynı noktayı dolaylı olarak belirtmektedir.

Ancak şimdi mimari metafor biraz farklı bir yöne dönmektedir. Pavlus sonraki inşaatçıların bu binaya koyacakları malzemeyi özenle seçmekle sorumlu olduklarında ısrar eder (3:10-15). Tanrı'nın gözünde değerli olmayan her şeyin yok olacağı bir "gün" (3:13), yargı günü yaklaşmaktadır. Bir inşaatçının o kadar kalitesiz malzeme kullanması mümkündür ki, sonunda kendisi alevlerden kaçsa bile, inşa ettiği her şey yanıp kül olur.

İki gözlem: (1) Pavlus'un "Kendisi kurtulacak, ama ateşten geçmiş gibi olacaktır." (3:15) diye tanımladığı kişi, davranışları herhangi bir putperestinkinden farksız olan, tamamen göstermelik bir Hristiyan değildir. Böyleleri krallığa giremezler (6:9-10). Bu bir "mimardır", "binayı" oluşturan Hristiyan kitlesi değildir (3:10). Asıl soru, bu müjdecilerin ve pastörlerin doğru malzemeleri kullanıp kullanmadıklarıdır. (2) 3:16-17'de bina, yani Tanrı'nın kilisesi bir tapınak haline gelir. Daha sonra Tanrı'nın tapınağı bireysel olarak Hristiyan'ın bedenidir (6:19-20), ama burada yerel kilisedir. Tanrı bu binayı o kadar çok sever ki, Tanrı'nın tapınağını tahrip edenleri açıkça yok etmekle tehdit eder. Kiliseye zarar verirsiniz, Tanrı'nın tapınağına saygısızlık etmiş olursunuz ve Tanrı da sizi yok eder.

30 AĞUSTOS

1. Samuel 23; 1. Korintliler 4; *Hezekiel 2; Mezmur 38*

Pavlus 1. Korintliler 3'te Korintlilere Mesih'in hizmetkârlarını nasıl görmeleri gerektiğini anlatmaktadır. Herhangi bir Hristiyan hizmetkârını grup gurusu olarak görmemelidirler, çünkü bu, diğer Hristiyan hizmetkârlarının dolaylı olarak aşağı oldukları anlamına gelir. Kilise içindeki her farklı grubun kendi Hristiyan gurusu olduğunda, bu nedenle iki kötülük ortaya çıkar: Kilise içinde gereksiz bölünme ve kimin guruluk yapmaya layık olduğunu veya olmadığını belirten yargılayıcı bir küçümseme. Pavlus, Tanrı'nın kilise için Pavlus, Apollos veya Kefas'ta sahip olduğu her şeyin doğru bir şekilde tüm kiliseye ait olduğunu ısrarla belirtir (3:21-22).

Pavlus 1. Korintliler 4. bölümün başında Korintlilere Mesih'in hizmetkârlarını nasıl görmeleri gerektiğini anlatmaya devam eder: "Tanrı'nın sırlarının kâhyaları" olarak saymasını söyler (4:1). "Sırlar" olarak çevrilen sözcük "gizemli şeyler" ya da "sadece seçkinlerin öğrenebileceği şeyler" anlamına gelmez. Bu sözcük eski versiyonlarımızda genellikle "gizemler" olarak çevrilir. Yeni Ahit'te bu sözcük genellikle Tanrı'nın geçmişte bir şekilde örtülü, gizli ya da sır olarak tuttuğu, ancak şimdi Mesih İsa'da bolca açıklığa kavuşturduğu bir şeyi ifade eder. Kısacası, bu "Mesih'in hizmetkârları" Tanrı'nın İsa Mesih'in gelişinde açıkça belirttiği her şey olan İncil'i emanet almışlardır.

Kendilerine emanet edilenler, sorumlu oldukları kişiye güvenilir olduklarını kanıtlamalıdır (4:2). Bu nedenle Pavlus, Korintliler'in kendisini nasıl gördüğünün pek önemli olmadığını bilir; aslında kendi kendisini nasıl değerlendirdiğinin büyük bir önemi yoktur (4:3). Pavlus Rab'bin önünde temiz bir vicdana sahip olmanın önemli olduğunu bilir. Ancak temiz bir vicdana sahip olup yine de birçok şeyden suçlu olmak mümkündür, çünkü vicdan mükemmel bir araç değildir. Vicdan yanlış bilgilendirilmiş ya da katılaşmış olabilir. Yargısı kesinlikle doğru olan ve son derece önemli olan tek kişi Rab'bin kendisidir (4:4). Korintliler'in, Mesih'in gönderdiği "Mesih'in hizmetkârları" üzerinde kendilerini yargıç olarak atamamaları gerekir. Rab geri döndüğünde, son hesaplaşma netleşecektir. Bu noktada Pavlus, "O zaman herkes Tanrı'dan payına düşen övgüyü alacaktır" der (4:5) –harika bir düşünce, çünkü son Yargıç'ın birçok insan yargıçtan daha teşvik edici ve olumlu olacağı görülmektedir.

Kilisede ayırt etme ve yargılama için bir yer kalır: Yarınki bölüme bakın! Ancak, kendi rahatsızlıklarından kaynaklanan yasalıcı testlerle Yazılmış olanın dışına" (4:6) çıkan, guru olarak benimsedikleri kişilere bağlanan ve diğerlerini küçümseyen eleştirilenler her zaman vardır. Bu kişiler sık sık kendilerini peygamber sanırlar, oysa aslında iddiaları Tanrı'nın yerini almaya yaklaşır.

31 AĞUSTOS

1. Samuel 24; 1. Korintliler 5; *Hezekiel* 3; *Mezmun* 39

Eğer birisi 1. Korintliler 4. bölümünü okuyup kilisede hiçbir standardın *korunmaması* gerektiği sonucuna varırsa –sonuçta standartların korunması yargılamayı gerektirir, değil mi?– bir sonraki bölüm olan 1. Korintliler 5, Pavlus’un Korint kilisesini yargılama ve disiplin uygulamama konusunda azarladığı bir durumu ele alır. Bu durumun kendisi üzerine ve önceki bölüme nasıl bağlı olduğuna biraz düşünmemiz gerekir.

Pavlus 5:1’de tarif ettiği adamla ilgili olarak iki kötülüğün söz konusu olduğunda ısrar eder. Birincisi cinseldir. Kilisenin bir üyesi “babasının karısını almıştır”. Kullanılan özel dil, üvey annesiyle yattığını düşündürmektedir. Her halükârda günah o kadar büyüktür ki, putperestler arasında bile şok edici olurdu. İkincisi ise kilisenin zayıf tepkisidir. Aralarındaki bu kötülüğe rağmen, 1. ve 2. Korintliler’in birçok bölümünde ortaya çıkan kibirli gösteriş tutkusu hiç azalmaz. Üzüntüden kahrolmaları gerekirdi; bunu yapan adamı aforoz etmeleri gerekirdi (5:2).

Bu kararın tüm unsurları üzerinde düşünemeyiz, ancak aşağıdakileri gözlemleyebiliriz:

(1) Pavlus’un uygulanmasını istediği yargı toplumsal olmalıdır. “Rabbimiz İsa’nın adıyla” toplanmış (5:4) olan tüm kilise, onun güçlü varlığının bilinciyle harekete geçmelidir. Dolayısıyla bunu yapmamak kilise çapında bir başarısızlıktır.

(2) Bu eylemi gerçekleştirmenin nedenlerinden biri, “Azıcık mayanın bütün hamuru kabartmasıdır” (5:6); kilisede kimsenin ilgilenmediği kötülük kısa sürede tüm kiliseyi etkiler.

(3) Bunun dış dünyayı disipline etmekle hiçbir ilgisi yoktur. Pavlus kilisenin dışındaki dünyanın günahın kök salmasına izin vereceğini varsayar. Onun aklında olan, Tanrı’nın kilisesi içindeki disiplindir (5:9-10).

(4) Pavlus’un hangi davranışların kilise disiplinine tabi olması gerektiği konusundaki anlayışı cinsel alanla ya da cinsel günahın bu özel biçimiyle sınırlı değildir. Büyük ahlaki sapmaları da dahil etmek ister ve örnek bir liste verir: açgözlülük, putperestlik, iftira, ayyaşlık, hırsızlık. Başka bir yerde, büyük ahlaki sapmaya iki alan daha ekler: Büyük doktrinsel sapma ve ısrarlı bir şekilde kiliseden ayrılma güdüsü.

Şimdi tüm bunları açıkça “yargılama” olarak adlandırmaktadır (5:12-13). Tanrı “dışarıdakileri” yargılarken, Hristiyanlar da “içeridekileri” yargılamalıdır. En azından 4. ve 5. bölümler yaratıcı bir gerilim içinde tutulmalıdır. Daha da önemlisi, 4. bölümdeki Korintliler “yazılmış olanın dışında” (4:6), yani Tanrı’nın vahyinde temeli olmayan standartlar ve kriterler uygulayarak ve sadece grup çıkarları için yargıda bulunuyorlardı. Bölüm 5’te ise Kutsal Yazılar’ın doğru anlaşılma ifadelerine rağmen yargıda bulunmuyorlardı. Her ikisi de Tanrı’nın vahyinin ihlalidir.

1 EYLÜL

1. Samuel 25; 1. Korintliler 6; Hezekiel 4; Mezmurlar 40-41

Büyük ilgi çekiciliğine ve ustaca karakterize edilmesine rağmen, **1. Samuel 25'te bulunan öykünün neden dâhil edildiği sorulmalıdır.** Bu öykü 1. ve 2. Samuel'in öyküsünü nasıl geliştirmektedir?

Dönemin bazı sosyal gelenekleri anlaşıldığında, anlatının kendisi de netleşir. Görünüşe göre bu noktada Davut Saul tarafından aktif olarak kovalanmamaktadır (bkz. 1 Sam. 24), ancak bağlar hala o kadar hassastır ki, Davut ve adamları Saul'un yolundan uzak durmaktadır. Bu kültürün büyük bir kısmı Batı'da pek çok kişinin nadiren tecrübe ettiği iki değere bağlıdır:(1) Her iyiliğe mutlaka bir başkasıyla karşılık verilmelidir. Nezaket kuralları karşılıklı hediye vermeye kadar uzanır. Bu konudaki başarısızlık, temerrüde düşen kişiyi utandırır ve diğer kişiyi hor görür. (2) Misafirperverliğin gerekleri bir başkasını geri çevirmenin vicdansızlık olduğu anlamına gelir. Bu kabalığa ve açgözlülüğe işaret eder. Salt nezaket, kişinin misafirlerine elinden gelenin en iyisini sunmasını gerektirir. Bu özellikle kişi varlıklı olduğunda geçerlidir.

Dolayısıyla Davut'un adamları Naval'ın kapısına vardıklarında, koruma parası istememektedirler. Naval onları yollarına gönderdiğinde, bir haydut tarafından zorbalığa uğramayı reddeden dürüst bir adam değil, herkesten alan, karşılığında hiçbir şey vermeyen, kültürün nezaketine ve geleneklerine burun kıvıran, insanların ne düşündüğünü umursamadan kendini utandıran ve işletmesinin zenginliğine ve refahına katkıda bulunan adama dayanılmaz bir küçümsemeyle davranan nankör bir zavallıdır.

Avigayil anlatıdaki en iyi figürdür. Zarafet ve incelikle Davut'un öfkesini yatıştırır ve kocası ile yanında çalıştırdığı adamların hayatlarını korur. Davut karışık bir figürdür. Sabaha değin planladığı intikam için şüphesiz bazı gerekçeleri vardı, ancak bu sadece daha fazla kan dökülmesinin ve bir gün oturacağı tahtı lekeleyecek bir liderlik tarzının habercisi olabilirdi. Avigayil tüm bunları görür ve onu kendi söylediklerinin haklı olduğuna ikna eder.

Öyleyse bu anlatı neden dahil edilmiştir? Elbette yüzeysel olarak, Davut'un tahta yaklaştığına dair küçük ipuçları vardır. Onu mesheden peygamber Samuel ölmüştür (25:1). Davut şimdi altı yüz kişilik silahlı bir grubun başındadır. Avigayil, er ya da geç Davut'un kralları olacağını anlayan İsraililer'in sayısının artmasını temsil etmektedir (25:28, 30). Ama her şeyden önemlisi, Davut artık Saul'dan farklı bir *ahlaki* yöne doğru ilerlemektedir. Saul'un gücü arttıkça, intikam tutkusu da artmıştır. Davut da kendisinin de fark ettiği gibi, Avigayil onu yatıştırana kadar aynı sefil yönde ilerlemektedir (25:32-34). Burada birçok güçlü Hristiyan önder için önemli dersler vardır.

2 EYLÜL

1. Samuel 26; 1. Korintliler 7; Hezekiel 5; Mezmurlar 42-43

Pavlus “bekârlar” konusunu ele alırken (1. Korintliler 7:25-38 –bu sözcük kadın ya da erkek olsun, cinsel açıdan deneyimsiz olanları ifade eder) şöyle yazar: “Öyle sanıyorum ki, şimdiki sıkıntılar nedeniyle insanın olduğu gibi kalması iyidir” (7:26). Dolayısıyla, bekârların bekâr kalması, evlilerin boşanmaya çalışmaması vb. iyidir. Pavlus’a göre bu, bir bekârın evlenmesi durumunda günah işlediği anlamına *gelmez*. Ancak “zamanın daraldığı” konusunda ısrar eder (7:29). Bu ne anlama gelmektedir?

(1) Bazıları, ilk kilisedeki diğer herkes gibi Pavlus’un da İsa’nın çok yakında, kesinlikle kendi yaşam süreleri içinde döneceğine inandığını ileri sürmüştür. Bu kadar sınırlı bir ufka sahip olan Pavlus, bekâr olanların evlenmeden kalmalarının daha iyi olacağını söyler. Bu pasajın bu şekilde okunması elbette Pavlus’un ve ilk kilisenin geri kalanının yanıldığı anlamına gelir: İsa o kadar çabuk geri dönmemiştir. Ancak Yeni Antlaşma’da uzun bir gecikme olasılığını öngören o kadar çok pasaj vardır ki, ilk Hristiyanların bu özel yanılsama altında acı çektikleri fikrine katılamayız.

(2) Bazıları “şimdiki sıkıntılarının” (7:26) özel olarak sıkıntılı bir zulüm dönemine işaret ettiğini ileri sürmüştür. Eğer yetkililer Hristiyanları, özellikle de önderlerini yakalamak istiyorlarsa, bekâr olmak bir avantaj olabilir: yerleşik olmazsınız, daha kolay saklanabilirsiniz ve yetkililer ailenize yüklenerek size baskı yapamazlar. Ancak bu yorumun iki aşılama sorunu vardır. (a) Bekârlara uyabilir ama Pavlus’un hitap ettiği diğer insanlara uymaz: örneğin, yas tutanlar yas tutmuyormuş gibi, sevinenler sevinmiyormuş gibi, mal satın alanlar malları yokmuş gibi yaşmalıdır (7:29-30). (b) Hepsinden önemlisi, Korintliler’in zulüm tehdidi altında olduklarına dair hiçbir kanıt yoktur. Bu mektubun tüm tonu, hayatı biraz cümbüş olarak gördüklerini göstermektedir.

(3) “Sıkıntı” olarak çevrilen sözcük basitçe “zorunluluk” ya da “mecburiyet” anlamına gelmektedir. Pavlus’un sözünü ettiği şey ne Mesih’in dönüşü ne de zulümdür; Son’u göz önünde bulundurarak yaşamının şimdiki “zorunluluğu”, şimdiki “mecburiyeti”dir. Putperestlerin ve sekülerlerin aksine, başlıca sevincimizi evliliğe, refaha ya da başka herhangi bir geçici şeye bağlayamayız. Bunların hepsi “sanki değilmiş gibi” formülünün kapsamına girer: “sanki bunlara dalmamış gibi” yaşayın. “Çünkü dünyanın şimdiki hali geçicidir.” (7:31). Hristiyanlar için bu şeylerden zevk almanın, yas tutmanın ya da mutlu olmanın sorumlu yolları vardır ama bunlar *asla* mutlak bir şeymiş gibi değildir.

3 EYLÜL

1. Samuel 27; 1. Korintliler 8; Hezekiel 6; Mezmur 44

Görünüşe göre Korint'teki bazı Hristiyanlar, putların aslında hiçbir şey olmadığını ve tüm etlerin tek gerçek Tanrı tarafından yaratıldığını ve bu nedenle bir puta sunulmuş olsa bile yenilebilir olduğunu bildiklerinden emin olarak, istediklerini yeme özgürlüğüne sahip olduklarını hissederler. Diğerleri ise, belki de pagan batıl inançlarla dolu bir yaşamdan dönmüş olanlar, putta şeytani olanı fark ederler ve onlara sunulan yiyecekleri yemenin güvenli olmadığını düşünürler (1 Kor. 8). Pavlus'un argümanının ana hattı yeterince açıktır. Bu konularda sağlam bir vicdana sahip olanlar, Mesih'teki diğer kardeşlerine zarar vermemek için kendi haklarından feragat etmeye istekli olmalıdırlar.

Bununla birlikte, birkaç unsurun altını çizmek uygulamayı belirginleştirebilir:

(1) Mesele, *özünde* yanlış olmayan bir şeyi ilgilendiriyor. Havarinin, bazı Hristiyanların zinanın doğru olduğunu düşündüğünü, diğerlerinin ise bu konuda endişe duyduğunu ve ilk grubun belki de diğerlerini gücendirmemek için özgürlüklerinden feragat etmesi gerektiğini öne sürdüğünü hayal etmek imkânsızdır. Böyle bir durumda, eylem için *asla* bir mazeret yoktur; eylem yasaklanmıştır. Bu yüzden Pavlus'un ilkeleri burada yalnızca *kendiliğinden* ahlaki olarak kayıtsız olan eylemlere uygulanır.

(2) Pavlus vicdana karşı gelmenin yanlış olduğunu, çünkü o zaman vicdanın zarar görebileceğini varsayar (8:12). Bir alanda, önemsiz bir konuda katılaştan vicdan, başka bir alanda –daha önemli bir konuda– katılaşabilir. Elbette ideal olan, vicdanın Tanrı'nın Kutsal

Yazılar'da söyledikleriyle daha mükemmel bir uyum içinde olması ve böylece önemsiz konularda bireyi özgür bırakmasıdır. Vicdan gerçek tarafından eğitilebilir ve şekillendirilebilir. Ancak vicdan Kutsal Yazılar tarafından ıslah edilene kadar, ona karşı gelmemek en iyisidir. (3) Bu bölümdeki (8:7-13) “zayıf” kardeş, “zayıf” bir vicdana sahip olandır; yani, *özünde* yanlış bir şey olmamasına rağmen bir eylemin yanlış olduğunu düşünen kişidir. Dolayısıyla “zayıf” kardeş “güçlü” kardeşten daha fazla kurallara bağlıdır. Her iki grup da gerçekten yanlış olan şeyleri kapsayan kurallara uyacaktır, ancak zayıf kardeş, onun için yanlış olduğunu düşündüğü şeyler için fazladan kurallar ekler.

(4) Pavlus, başkalarının iyiliği için kendi özgürlüklerini kısıtlama sorumluluğunu öncelikle “güçlülere” yükler. Başka bir deyişle, Hristiyan için şu soruyu sormak asla yeterli değildir: “Ne yapmama izin var? Haklarım nelerdir?” Hristiyanlar, çarmıha giderken kesinlikle kendi hakları üzerinde durmayan bir Rab'be hizmet ederler. İsa'nın kendini inkâr edişini izleyerek, “Başkaları uğruna hangi haklarımdan vazgeçmeliyim?” diye soracaklardır.

4 EYLÜL

1. Samuel 28; 1. Korintliler 9; *Hezekiel 7; Mezmurlar 45*

Eyn-Dor'daki cinci kadın (1 Sam. 28) hakkında yanıtlayamadığımız birçok soru vardır. Peygamber Samuel gerçekten onun cincilik faaliyeti aracılığıyla mı çağrıldı, yoksa bu bir tür şeytani aldatmaca mıydı? Eğer Samuel çağrıldıysa, bu Tanrı'nın normalde izin verdiği ya da yaptırım uyguladığı bir istisna mıydı? Ve eğer gerçekten Samuel ise, neden Saul'a cevap verme zahmetine giriyor, böylece Saul'un gelecekle ilgili bilgi arzusunu, her *ne şekilde olursa olsun*, hatta İsrail'de özellikle kınanan yollarla bile tatmin ediyor?

Bu sorulardan bazılarına kesin yanıtlar vermek zor olsa da bazı noktalar öne çıkmaktadır.

(1) Ruhçulukta kötü olan şey asla işe yaramaması değil (bazıları manipülatif hokus pokus olabilir; bazıları gerçekten yanıtlar sağlayabilir), şeytanın eline oynamasıdır. Hepsinden önemlisi, insanları hem bugünü hem de geleceği tek başına kontrol eden Tanrı'dan uzaklaştırır. Kişinin yaşamı için bu tür yollarla rehberlik bulması sadece kişiyi er ya da geç yoldan çıkarmakla kalmaz, bu zaten bir isyan nişanıdır –Tanrı'ya korkunç bir burun kıvrırma.

(2) Saul ikiyüzlü bir rol oynamaktadır. Bir yandan cincileri ve ruh çağıranları ülkeden kovarken (28:3), diğer yandan kendisi de umutsuzca onlardan birini istemektedir. Saul daha uzun yaşasaydı, bu ikiyüzlülüğün halktan uzun süre gizli kalmasına imkân yoktu. Bir toplumdaki düzen ve adaletin temelleri, iktidar sahiplerinin yalnızca düşmüş bir ırkı etkileyen kişisel ikiyüzlülüklere değil, aynı zamanda yemin ettikleri yasaları alenen çiğnemeye de dâhil olduklarında çözülmeye başlar.

(3) Tanrı kendi belirlediği yollardan herhangi biriyle yanıt vermediğinde (28:6, 15), bu Tanrı'ya karşı gelmek için değil, tövbe etmek, sebat etmek ve sabretmek için bir gerekçe oluşturur. Tanrı'nın öğüdünü ararken, Tanrı'nın kendisinin yasakladığı bir eylemi seve seve yapmanın acınacak bir yanı vardır.

(4) Saul'un günahının özü uzun zamandan beri aynıdır. Evcilleştirilmiş bir tanrı ister, lambayı elinde tuttuğu sürece onun için harika şeyler yapmaya söz vermiş bir tanrı, tıpkı Alaaddin'in lambasındaki gibi. Bir şekilde lambanın artık Davut'un elinde olduğunu hisseder ve gücü geri alabilmeyi diler, ancak gerçek Tanrı'ya tapınması, saygı duyulması, itaat edilmesi, korkulması ve koşulsuz sevilmesi gerektiğini algılamaz. İşte kendini evrenin merkezinde gören bir adam; var olan her tanrı ona hizmet etmelidir. Eğer İsrail'in antlaşma Tanrısı ona istediği gibi yardım etmezse, Saul başka tanrılar bulmaya hazırdır. Bu, tüm putpe-restliğin kara kalbidir.

5 EYLÜL

1. Samuel 29-30; 1. Korintliler 10; *Hezekiel* 8; *Mezmurlar* 46-47

1. Korintliler 10, üzerinde uzun uzun düşünmeye değer birçok pasaj içerir. Ancak bugün, yüzeysel olarak bakıldığında en kolaylarından biri olan bir pasaj üzerinde düşüneneceğiz.

Pavlus Korintlilere, “atalarımızın” (10:1) başına gelen ve Kutsal Yazılar’da kaydedilen olayların, “onlar gibi kötü şeylere özlem duymamamız için bize ders olsun diye” olduğunu söyler (10:6). Elçi bazı örnekler verdikten sonra tekrar şöyle der: “Bu olaylar başkalarına ders olsun diye onların başına geldi; çağların sonuna ulaşmış olan bizleri uyarmak için yazıya geçirildi” (10:11).

(1) Kutsal Yazıların sahip olduğu amaçların çeşitliliğini gözlemlemek önemlidir. Örneğin, başka bir yerde Eski Antlaşma Kutsal Yazıları’nın ya da bazı bölümlerinin günahın ne kadar korkunç bir şey olduğunu sadece peygamberlik sözleriyle değil, aynı zamanda Mesih’in nasıl olacağını öngören modeller, kâlıplar ve “tipler” ile Mesih’e giden yolu hazırlamak; Tanrı’nın halkı adına kesin olarak harekete geçeceği zamanı duyurmak; günaha ve yargıya karşı uyarmak ve çok daha fazlasını göstermek için verildiğini öğreniyoruz. Yani Eski Ahit anlatıları şüphesiz “salt” ahlaki derslerden *daha fazlasını sunsa da, daha azını da sunmaz*. Kanonik iç bağlantıların karmaşık katmanlarını araştırırken, metnin yüzeyinde yatan ahlaki öğretiyi göz ardı etmemeliyiz.

(2) Pavlus’un örnek olarak sıraladığı büyük günahlar –putperestlik, fuhuş, RAB’bi “denemek” (yani, Mısır’dan Çıkış 17:2’de olduğu gibi iyiliğinden ya da yeteneğinden şüphe etmek) ve homurdanmak (10:7-10) –çağdaş imanlılar arasında bilinmeyen şeyler değildir.

(3) Pavlus’a göre Tanrı’nın niyeti, bu materyallerin Kutsal Yazılar’da yer almasının sebebi “bizim” bundan faydalanmamız içindi. “Biz” derken, “çağların sonuna ulaşmış olan” kişilerden bahsediyordu (10:11). Kuşkusuz bu, Tanrı’nın niyetinin eksiksiz bir ifadesi olarak ele alınmamalıdır, ancak kesinlikle temel bir ifade olması amaçlanmıştır. Dolayısıyla Tanrı’nın bakış açısına göre, Eski Antlaşma kitapları sadece ilk yazıldıklarında onları okuyanlar için değil, çağların vaatlerinin ilk bölümünün yaşandığı dünya tarihinin bu zorlu anında yaşayan “bizler” içindir.

(4) Dolaylı olarak, geçmiş çağlardan bu kadar çok öğreti ve uyarı almış olan bizlerin sahip olduğumuz ayrıcalık zenginliğini görmezden gelmemiz daha da şok edicidir. Körlüğümüzle bazen Eski Ahit’teki bazı kişilerin ya da grupların aldıkları tanrısal mirası ve antlaşmayı nasıl bu kadar çabuk terk edebildiklerine hayret ederiz. Biz de böyle yaparsak ne kötü olur!

6 EYLÜL

1. Samuel 31; 1. Korintliler 11; *Hezekiel 9; Mezmur 48*

Pavlus'un Rab'bin Sofrası'nı ele alışından (1Ko. 11:17-34) çıkarılabilecek birçok sonuçtan Rab'bin Sofrası hakkında üç gözlem: *Birincisi*, bu geçici bir emirdir. Sadece "Rab'bin gelişine dek" (11:26) uygulanmalıdır. Bunun nedeni kısmen "anma" işlevidir ("Beni anmak için böyle yapın", 11:24). Yeni cennette ve yeni dünyada, dönüşmüş imanlılar İsa'yı "anmak" için buna benzer bir ayine ihtiyaç duymayacaklardır, çünkü İsa sürekli olarak odak noktalarının ve tapınmalarının merkezi olacaktır. Bunu bilerek, Rab'bin Sofrası'na her katıldığımızda, sadece geriye, İsa'nın parçalanmış bedenine değil, aynı zamanda ileriye, tamamlanışa da bakmamıza yardım edilir.

İkinci olarak, doğru bir şekilde uygulandığında, Rab'bin Sofrası *kerigmatik* bir işleve sahip olmalıdır. *Kerigmatik* sözcüğü *kerisso*, "ilan etmek" fiilinden gelir: Pavlus bu Akşam Yemeği'yle Rab'bin ölümünü O gelene dek *ilan* ettiğimizi söyler (11:26) –ancak burada farklı bir fiil kullanır. Normalde bu fiil müjdeleme bağlamında kullanılır: Müjde'yi henüz iman etmemiş olan insanlara *duyururuz* ya da *ilan ederiz*. Eğer Pavlus'un kastettiği buysa, o zaman Rab'bin Sofrası'nın işlevlerinden biri –*kerigmatik* işlevi– müjdeciliktir. Kesinlikle bunun böyle olduğu kiliselerde bulundum. İnançsızlar ayinin bir parçasıdır. Katılmamaları konusunda uyarılırlar, ancak gördüklerini ve duyduklarını gözlemlemeleri ve yansıtmaları için teşvik edilirler. Törenin öneminin bir kısmı açıklanır, belki de bu, dünyanın yaşamı uğruna hayatını veren diri ekmek olan İsa'nın tanıklığı olarak işlevini ifade eder (Yuhanna 6:51). Tören ve söz birlikte Rab'bin ölümünü ilan eder.

Üçüncüsü, Rab'bin Sofrası yaklaşımı her Hristiyan'ın ekmeği yemeden ve kâseyi içmeden *önce* kendini sınaması için bir fırsat sağlar (11:27-28). Yorumcular Rab'bin bedenini tanımamanın ne anlama geldiği konusunda anlaşmazlığa düşerler (11:29). Seçenekleri değerlendirmek bu bağlamda mümkün değildir. Ben sadece vardığım sonucu kaydedebilirim: Pavlus, "bedeni farketmeden yiyip içen" herkesin "kendini mahkûm" ettiği konusunda uyarır. Başka türlü nasıl olabilir? "Anımsıyoruz" ve "İlan ediyoruz" derken günahı beslemek, bu sofraya layık olmayan bir şekilde yaklaşmaktır; "Rab'bin bedenine ve kanına karşı" suç işlemektir (11:27). Ancak bu özel yorumun doğru olup olmadığına bakılmaksızın, uyarının kendisi son derece ciddiyle ele alınmalıdır. Burada söz konusu olan yeterince iyi olmak değildir, çünkü hiç kimse yeterince iyi değildir. Bu Akşam Yemeği'ne yaklaşmanın tek "layık yolu" pişmanlık ve imandır.

7 EYLÜL

2. Samuel 1; 1. Korintliler 12; *Hezekiel 10; Mezmur 49*

Davut, Saul ve Yonatan'ın ölümlerini duyduğunda (2 Sam. 1), üzüntüsü sadece resmî değildir. Tahta giden yolun artık kendisine açık olduğunu bilmeden edemezdi. Yine de üzüntüsü o kadar gerçektir ki, uzun bir ağıt besteler (1:19-27), bunu müziğe döker ve kabilesinin erkeklerine öğretir (1:18), böylece uzun süre ülkenin halk türkülerinden biri olarak söylenecektir.

Bu ağıttaki birçok unsur uzun uzun düşünmeyi hak eder. Bugün sadece bir ayet üzerinde duracağım: “Haberi ne Gat’a duyurun, ne de Aşkelon sokaklarında yayın. Öyle ki, ne Filistliler’in kızları sevin sin, ne de sünnetsizlerin kızları coşsun.” (1:20). Metin biçimsel olarak yeterince açıktır. Gat ve Aşkelon Filistliler’in önde gelen iki kentiydi. Davut aslında Filistliler’in Saul ve Yonatan’ın ölümünden haberdar olmamalarını, yoksa sevineceklerini söylemektedir.

Elbette Filistliler bunu öğrenmeden edemezlerdi ve Davut da bunu biliyordu. Ama bu sözleri kaleme almaktaki amacı Filistliler’in bir süre daha haberdar olmaması değildir. Bu nasıl olabilirdi ki? Saul’un cesedini Beytşean’ın duvarına çoktan asmışlar (1 Sa. 31:10) ve Filist’in her tarafına ulaklar göndermişlerdi (31:9). Ama Davut’un kaleminden çıkan bu satırlar gerçek bir öğüt olarak işlev görmüyorsa, işlevleri nedir?

Kısmen, sadece bir ağıttır. İsraililer’in muhaliflerinin bu habere çok sevineceklerini söylemenin güçlü bir yoludur ve bu nedenle onların sevinci trajedinin bir ölçüsüdür. Ancak başka alt tonların varlığından şüpheleniyorum. Liderlerimizden biri düştüğünde, muhaliflere güç vermeyecek şekilde davranın.

Bu kilise tarafından tekrar tekrar öğrenilmesi gereken bir derstir. Müjde’nin bir hizmetkârı zimmetine para geçirirken ya da bir yasak aşk yaşarken yakalandığında, kesinlikle Kutsal Kitap’ın disiplin konusundaki ilkeleri derhal uygulanmalıdır. Eğer yasalar çiğnenmişse, sivil makamlarla temasa geçilmelidir. Aileler zarar görmüşse, yapılması gereken çok sayıda manevi destek olabilir. Ancak şunu iyi bilin ki, pek çok inanmayan kişi neşeyle ellerini ovuşturacak ve şöyle diyecektir: “Gördünüz mü? Ne bekliyordunuz ki? Tüm bu dini şeyler çok ikiyüzlü ve sahte” diyeceklerdir. Böylece Mesih hor görülür ve Hristiyan tanıkların güvenilirliği azalır. Hristiyanlar dillerini tutmalı, söylediklerine dikkat etmeli ve imansızlara gereksiz şeyler söylemek konusunda özellikle dikkatli olmalıydılar. Bu zaman yas tutma zamanıdır, dedikodu değil. “Haberi ne Gat’a duyurun...”

8 EYLÜL

2. Samuel 2; 1. Korintliler 13; *Hezekiel 11; Mezmur 50*

1. Korintliler 13, 12-14. bölümler boyunca devam eden bir argümanın bir parçasını oluştursa da pasaj o kadar çok harika çağrışım yapan satırlarla o kadar güzel bir bütün oluşturmaktadır ki, sayısız kapsamlı incelemeyi gerektirmiştir. Bugün ilk üç ayet üzerinde biraz duracağım.

Bu metin sevginin her şey olduğunu ve bahsedilen diğer şeylerin –insan ve meleklerin dillerinde konuşma, peygamberlikte bulunma, bütün sırlara ve bilgilere sahip olma, dağları yerinden oynatabilecek bir iman, yoksullar uğruna tüm mal varlığını özveriyle teslim etme ve bir şehit olarak ölmenin– önemsiz olmadığını *söyler*. Aksine, bu şeylerin sevgiyle birlikte olmadıkça tamamen önemsiz olduğunu vurgular. Sevgi bunların yerini almaz; sevginin yokluğu onları anlamsız ve nihayetinde değersiz kılar.

Bu paragraf kibirlileri aşağılamak için hazırlanmıştır. Tarih, kendilerine bahsedilen dil, kâhinlik armağanı, hatta hayırseverlikleri ve fedakârlıklarıyla gurur duyan insanların üzücü örneklerini sunar. Ancak kişinin sevgisiyle gurur duyması, herhangi bir Hristiyan sevgi anlayışıyla çelişir. Belki de sevginin eşlik etmediği durumlarda bu diğer erdemlerin yok olmasının nedenlerinden biri de budur.

Sevgiyle ilgili bu ifadenin en çarpıcı özelliklerinden biri, bazı Hristiyan çevrelerde hala devam eden sevgi tanımlarından birini nasıl sınır dışı ettiği. Hristiyan sevginin duygusal alana ait olmadığını, diğerinin iyiliğini aramak için sarsılmaz bir kararlılıktan başka bir şey olmadığını söylerler. Bu nedenle, sevginin buyurulabileceğini söylüyorlar: Kişi karşısındakinden tamamen hoşlanmayabilir, ancak vicdanen onun iyiliğine karar verir ve buna göre hareket ederse, bu yine de sevgidir. Açıkçası, bu tür safсата indirgemeci bir saçmalaktır. Az önce “sevgi” olarak adlandırılan şey, kararlı bir özgecilikten başka bir şey değildir. Ancak Pavlus şu ayetlerde fedakârlık ve sevgi arasında kesin bir ayırım yapar: “Varımı yoğumu sadaka olarak dağıtsam, bedenimi yakılmak üzere teslim etsem” (13:3): Burada hem fedakârlık hem de özveri vardır, ancak Pavlus her ikisini de sevgi olmadan düşünebilir. Öyleyse sevgi, salt özgecilik ve fedakârlıktan başka ya da daha fazla bir şey olmalıdır.

Hristiyan sevgi için mükemmel bir tanım yapmak zor olabilir. Ancak onun en yüce örneğini bulmak zor değildir. Mesih’in bize olan sevgisi bizim sevimliliğimize değil, kendi karakterine dayanır. O’nun sevgisi sadece duygusal değildir, ancak yine de hesaplanamaz bir şefkat ve sıcaklıkla doludur. Fedakârlığında kararlıdır, ama asla sadece mekanik bir öz disiplin değildir. Elçilerin, Hristiyan sevgisini tüm imanlıların izlemesi gereken “en iyi yol” (12:31; ayrıca bkz. 11 Ekim) olarak tanımlamasını kabul etmek istiyorsak, sadece İsa Mesih’i örnek almamız gerekir.

9 EYLÜL

2. Samuel 3; 1. Korintliler 14; Hezekiel 12; Mezmur 51

Kral Saul'un ölümünden sonra bile, Davut hemen İsrail'in kralı olmadı. İlk başta Davut *sadece ve sadece* Yahuda'nın kralı olarak meshedilir (2 Sam 2:1-7). Süleyman'ın ölümünden sonra "İsrail" ve "Yahuda" arasındaki bölünmenin ardından bile Yahuda'yla kalan Benyamin bile bu noktada diğer oymaklarla müttefikti (2:9).

Saul'un ordusundan geriye kalanların komutanı Avner, Saul'un hayatta kalan oğlu İş-Boşet'i İsrail kralı olarak atadı (2:8-9). Davut'un birlikleriyle İş-Boşet'in birlikleri arasında çarpışmalar çoğaldı. O günlerde yapılan pek çok savaşta karşıt birlikler şiddetli bir çarpışmaya giriyor, ardından bir taraf kaçarken diğeri onu kovalıyordu. Böyle bir çatışmada Davut'un kuvvetlerinden Seruya'nın üç oğlundan biri olan Asahel, Avner tarafından öldürülür (2:17-23). Bu ölüm "temiz" bir ölümdür, yani savaş kurallarına uygundur ve cinayet değildir. Yine de bu ölüm 2. Samuel 3'teki en önemli olaylardan bazılarını başlatır.

Ülkenin farklı bölgelerini Davut'un yönetiminde bir araya getirmek karmaşık ve bazen de alçakça bir işti; bu da Tanrı'nın bazen iyi amaçlarını gerçekleştirmek için insanların ahmaklıklarını ve kötülüklerini kullandığını hatırlatır. Avner Saul'un eski cariyelerinden biriyle yatar (3:6-7). Bu sadece ahlak yasasını ihlal etmekle kalmıyor, aynı zamanda dönemin sembolizmine göre Avner kraliyet hakkını kendisi için talep ediyordu. Bu İş-Boşet için büyük bir hakaret ve kınamaydı. Bu nedenle Avner'in on bir oymağı Davut'a devretme nedeninin dürüstlük ve Tanrı'nın çağrısını kabul etme arzusundan çok, İş-Boşet'e karşı duyduğu hayal kırıklığı ve güç arzusundan kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Sonra Avner Yoav ve adamları tarafından öldürülür (3:22-27), Yoav Asahel'in kardeşlerinden biridir. Ama bu gerçekten bir cinayettir ve Davut'un güvenliğine karşı gelmektir.

Davut'un bu krizi nasıl ele aldığı hem en güçlü yönlerini hem de en büyük zayıflıklarından birini yansıtır –tekrar ortaya çıkacak olan güçlü ve zayıf yönlerini. Siyasi açıdan Davut çok zekidir. Kendisini Yoav'ın eyleminden tamamen uzak tutar ve Yoav'la diğer önderlerin öldürülen Avner için tutulan resmi yasın bir parçası olmalarında ısrar eder. "Herkes bunu benimsedi ve kralın yaptığı her şeyden hoşnut oldukları gibi, bundan da hoşnut oldular" (3:36). Öte yandan Davut Yoav'dan hesap sormaz, "Seruya'nın oğulları benden daha zorlu" (3:39) diye itiraz ederek sorumluluğunu savuşturur. Başka bir deyişle, tıpkı daha sonra oğlu Amnon'a yapacağı gibi (2Sa.13), sorumluluktan kaçır; bunun sonuçları Avşalom'un isyanını tetikler ve neredeyse Davut'un tahtına mal olur. Kutsal Kitap'ın emrettiği sorumluluktan kaçmak *asla* Tanrı'nın yolu değildir.

10 EYLÜL

2. Samuel 4-5; 1. Korintliler 15; *Hezekiel 13; Mezmurlar 52-54*

2. Samuel'in yazarı (kim olduğunu bilmiyoruz) açıkça Davut'un tüm İsrail üzerinde nasıl hüküm sürdüğünü kaydetmenin önemli olduğunu düşünmektedir. Kanonik olarak bu önemlidir, çünkü doğrudan "büyük Davut'un büyük Oğlu"na götüren Davut hanedanının başlangıcıdır (bkz. 17 Mayıs). Bu çerçevede, bu iki bölümdeki (2 Sam. 4-5) birkaç özellik üzerinde düşünmek istiyorum.

(1) Davut'un tahtı kendisi için daha çabuk güvence altına alabilecek bir eylemde bulunmadan, taht için beklemeye nasıl hazır olduğunu gözlemlemek oldukça çarpıcıdır. İş-Boşet'e karşı tutumu da en az o kadar etkileyicidir. İş-Boşet'in katilleri Baana ve Rekav, işledikleri (dönemin yaygın standartlarına uygun olarak) acımasız suikastla yükselen yıldızın gözüne gireceklerini düşünürken, Davut'un adalete olan bağlılığının idamlarını garantilediğini öğrenirler. Bu bölümdeki tek burukluk çifte standarttır: Bu katiller işledikleri suçun cezasını adil bir şekilde çekerken (2 Sam. 4), bir önceki bölümde katil Yoav gücü nedeniyle herkesin önünde utandırılır ama idam cezasına çarptırılmaz.

(2) Bu kitap, "İsrail'in bütün oymaklarının" (5:1) Hevron'da Davut'a nasıl yaklaştıklarını ve onu kralları olmaya davet ettiklerini dikkatle anlatır. Tanrı'nın takdiriyle, Baana ve Rekav'ın şeytanca suikastı, Tanrı'nın Davut'a verdiği sözün yerine gelmesine neden olur.

(3) Davut'un Yeruşalim'i ele geçirmesi (5:6-12) kaydedilmelidir, çünkü burası sadece Davut'un başkenti olmakla kalmaz, aynı zamanda Buluşma Çadırı'nın da yeri olur. Oğlu Süleyman'ın hükümdarlığı sırasında tapınağın yapılacağı yer haline gelecektir. Son derece önemli teolojik konular Yeruşalim ve tapınak etrafında döner. Bunlar sırayla (Sürgün'den önce ve sonra) peygamberler, İsa'nın kendisi ve Yeni Antlaşma yazarları tarafından ele alınır. Örneğin, Yuhanna 2:13-22; Galatyalılar 4:21-31; İbraniler 9; 12:22-23; Vahiy 21-22 üzerinde düşünün.

(4) Her şeyden önce, İsraililer Davut'u kralları olmaya davet ettiklerinde şöyle derler: "RAB sana, 'Halkım İsrail'i sen güdecek, onlara sen önder olacaksın' diye söz verdi" (5:2). "Gütme" teması "hükümdar" temasından daha kapsamlıdır ve çeşitli şekillerde geliştirilmiştir. Sürgünün başlangıcında Tanrı, sürüyü korumak ve beslemekten çok koyunları soymakla ilgilenen sahte "çobanları" azarlar (Hezek. 34) –ki bu günümüzde bilinmeyen bir olgu değildir. Bu yüzden Tanrı tekrar tekrar kendisinin halkının çobanı olacağını vaat eder; gerçekten de bu kulu "Davut"u (Davut'un ölümünden üç buçuk yüzyıl sonra!) onların çobanı olması için gönderecektir (Hezek. 34:23-24; bkz. 20 Mart). Zamanı geldiğinde, Davut'un soyunun gerçek varisi, "Ben iyi çobanım" diye ilan eder (Yuhanna 10:11).

11 EYLÜL

2. Samuel 6; 1.Korintliler 16; *Hezekiel 14; Mezmur 55*

Davut bugün yaşasaydı şüphesiz birçoğumuzu rahatsız ederdi. O çok yoğun bir adamdı, zevklerinde coşkulu, cesareti kırıldığında ezilmiş, liderliğinde güçlü, tapınmasında sınırsız.

(1) İnsan ve bir o kadar da Tanrı'nın sergilendiği bir olay vardır. Örneğin, Antlaşma Sandığı'nın ve muhtemelen tüm Buluşma Çadırı'nın Yeruşalim'e getirilmesi (2Sa.6). Davut birkaç din adamını –Levililer– gönderip işini bitirmez. Tüm İsrail halkından seçme otuz bin asker ve temsilci toplar, müzisyenler ve korolardan bahsetmiyorum bile.

(2) Uzza, arabayı çeken öküzler tökezlediği için sandığı tuttuğunda, “RAB Tanrı saygısızca davranan Uzza'ya öfkelenerek onu orada yere çaldı. Uzza Tanrı'nın Sandığı'nın yanında öldü” (6:7). Bu olay kutlamalara kesinlikle gölge düşürmüştür. Davut Tanrı'ya hem öfkeli (6:8) hem de ondan korkar (6:9). Şimdilik Rab'bin Antlaşma Sandığı'nı Yeruşalim'e getirmemeye karar verir. Kuşkusuz çoğumuzun içinde Davut'un haklı olduğunu sessizce düşünen bir şeyler vardır.

Yine de Tanrı başından beri, kendisinin sadece bir tılsım, kontrol edilebilir bir tanrı, diğer komşu tanrıçıklara benzeyen bir tanrıçık olduğu imasını yok etme konusunda derin bir endişe duymuştur. En katı yasaklarından biri sandığa dokunmamak ya da içine bakmamaktı. Gerçekten de Beytşemeş'ten yetmiş kişi bir kuşak önce (1Sa.6:19-20; bkz. 15 Ağustos) bu bildiriye uymadıkları için bedelini canlarıyla ödemişlerdi. Metnimiz Uzza'nın davranışını “saygısızlık” olarak adlandırır (2Sa.6:7). Bunu “saygısızlık” ya da “küfür” yapan şey Uzza'nın kötü niyetli olması değil, gözlerinin önünde saygılı bir korku olmaması, Tanrı'nın kutsal olduğunu söylediği şeylerle sıradan şeyler arasında dikkatli bir ayırım yapmamasıydı. Küfrün dehşeti de aynıdır:

İnsanlar Rab'bin adını boş yere kullandıklarında bununla bir şey kastetmediklerini söylerler. Mesele de tam olarak budur: hiçbir şey kastetmemektedirler. Tanrı'ya bu şekilde davranılmayacaktır.

(3) Sandık üç ay boyunca Ovet-Edom'un evinde kalır ve Ovet-Edom o kadar çok bereket görür ki, Davut yeniden ilgi duymaya başlar (6:11-12). Bereket ve hürmet ayrılmaz bir ikilidir ve Davut –ve biz– bunun farkına varsak iyi olur.

(4) Mikal'in tam da babasının kızı olduğu ortaya çıkar: coşkulu tapınmadan çok şatafat, şekil, kraliyet giysileri ve kişisel saygınlıkla ilgilenir (6:16). Davut'u tam da Tanrı merkezli olduğu ve kişiliğine çok az önem verdiği için küçümser. Başkalarının kendileri hakkında ne düşündüğünü sürekli dert eden insanlar, gerçek ibadetin özelliği olan Tanrı merkezlilik ve Tanrı farkındalığı tarafından tamamen özümsememezler.

12 EYLÜL

2. Samuel 7; 2.Korinliker 1; Hezekiel 15; Mezmurlar 56-57

Sarayı yapıldıktan sonra Davut, küçük ve gösterişsiz Buluşma Çadırı'na kıyasla ihtişam içinde yaşadığını fark eder. Antlaşma Sandığı'nı yerleştireceği bir tapınak, bir "ev" inşa etmek ister (2 Sam. 7).

Ancak Tanrı, peygamber Natan aracılığıyla rüzgârı tersine çevirir. Davut Tanrı için bir "ev" inşa etmek ister, ama Tanrı kendisinin Davut için bir "ev" inşa edeceğini bildirir. *Ev* sözcüğü bir binayı ifade edebilir, ancak ev halkını ve hatta bir hanedanı da kapsayabilir (örneğin Windsor Hanedanı). Davut birinci anlamda Tanrı için bir "ev" inşa etmeyi umar; Tanrı Davut'a üçüncü anlamda kendisi için bir "ev" inşa ettiğini söyler. Davut'un oğlu Süleyman Tanrı için bir "ev" inşa edecek olsa da son tahlilde Tanrı'nın kendisi nihai Verici'dir ve inşa etmeyi önerdiği "ev" daha kalıcı olacaktır.

Bu bağlamda Tanrı Davut'a bazı dikkat çekici vaatlerde bulunur. Tanrı, "RAB senin için bir soy yetiştireceğini belirtiyor" (7:11) der. Davut'un ölümünden sonra soyunun devam etmesi için Tanrı şunları ekler: "Sen ölüp atalarına kavuşunca, senden sonra soyundan birini ortaya çıkarıp krallığını pekiştireceğim. Adıma bir tapınak kuracak olan odur. Ben de onun krallığının tahtını sonsuza dek sürdüreceğim" (7:12-13). Gönderme Süleyman'dan daha öteye gitmez. Saul, 1. ve 2. Samuel'in öyküsünde, saltanat süren ve tahtı güvence altına alınmayan, "evi" inşa edilmeyen bir kralın başlıca örneğidir. Ama Davut için durum böyle olmayacaktır. Onun soyu hüküm sürecektir. Saul günah işlediğinde, zamanı geldiğinde Tanrı onu reddetti. Ama Davut'un oğlu yanlış yaptığında, Tanrı şöyle der: "onu insanların değneğiyle, insanların vuruşlarıyla yola getireceğim. [O halde bu "oğul" kesinlikle İsa değildir] Ama senin önünden kaldırdığım Saul'dan esirgelediğim sevgiyi hiçbir zaman esirgemeyeceğim." (7:14-15). Buraya kadar Süleyman ufukta yer almaktadır.

Ama sonra Tanrı bir kez daha uzun vadeli düşünür: "Soyun ve krallığın sonsuza dek önümde duracak; tahtın sonsuza dek sürecektir." (7:16). Bu ya her zaman Davut soyundan birinin tahtta kalacağı ya da daha güçlü bir şeyin olacağı anlamına gelir. Zaman içinde, gelecek olan "Davut" ya da "Davut oğlu" hakkındaki peygamberlikler çok daha büyük vaatlerle yüklü hale gelir. Yeşaya "Davut'un tahtı ve ülkesi üzerinde egemenlik sürecektir" ama aynı zamanda "Güçlü Tanrı" ve "Ebedi Baba" (Yeş. 9:6-7) olarak da adlandırılan birini öngörür. İşte, Davut'un soyundan gelen ve Davut hanedanlığını babadan oğula değil, kendi ebedi hükümranlığıyla sürdüren bir varis.

13 EYLÜL

2. Samuel 8-9; 2. Korintliler 2; *Hezekiel 16; Mezmurlar 58-59*

Elçinin Korintliler ile olan ilişkisinde derin duygular yaratan zor ziyaretlerin ve acı dolu mektupların bir tarihini sunmak bu kısa düşüncelerin ötesindedir. 2. Korintliler'in ilk bölümlerinde Korintliler ve Pavlus arasındaki ilişkiler görünüşte iyileşmektedir, ancak biraz acıdır. Bu bağlamda Pavlus, hizmetinin doğasını, ister büyük tasarımını ister aldığı ayrı kararlar olsun, açıklamaya oldukça fazla önem verir. Örneğin, 2. Korintliler 1'de, Korintliler'in Pavlus'u dönemlikle suçladıkları oldukça açıktır. Geleceğini söylemiş, sonra planlarını değiştirmiş ve gelmemiştir. Pavlus gerçekten de planlarını değiştirdiğini kabul eder, ama bunun dönemlik anlamına *gelmediğinde* ısrar eder (1:15-17). Davranışlarında Tanrı'nın sarsılmaz sadakatini örnek almaya çalışır (1:18-22). Ve sonra gelmemesinin gerçek nedenini açıklar: Korintlileri korumaya çalışıyordu, çünkü o anda gelseydi daha da fazla sıkıntıya neden olacak bir eylemde bulunmak zorunda kalacağını biliyordu (1:23-2:2).

2. Korintliler 2'de Pavlus hâlâ hizmetinin çeşitli unsurlarını açıklamaktadır. Burada iki tanesini not ediyoruz.

Birincisi, Pavlus kendi hizmetini Tanrı'yı tanımanın güzel kokusunu dağıtan bir aygıtı benzetir (2:14). Başka bir deyişle, Tanrı'nın önünde Pavlus'un kendisi bir kokudur, "Çünkü biz hem kurtulanlar hem de mahvolanlar arasında Tanrı için Mesih'in güzel kokusuyuz" (2:15). "Mahvolanlar için ölüme götüren ölüm kokusu, kurtulanlar içinse yaşama götüren yaşam kokusuyuz" (2:16). Başka bir deyişle, Pavlus dinleyicilerine bağlı olarak kendisinin değişmediğinde ısrar eder. O aynı kokudur; aynı Müjde'yi, aynı öğrenciliği, aynı Mesih'i, aynı yaşam biçimini duyurur. Tatlı bir koku ya da kötü bir koku olarak algılanması, kendisindeki bir değişikliğe değil, onunla ilgilenmek zorunda olan insanlara bağlıdır. Doğal olarak, Korintliler elçiye karşı olan bazı düşmanlıkların, günahkâr yüreğin düşmanlığı olduğunu kabul etmelidirler. "Böylesi bir işe kim yeterlidir?" (2:16).

İkincisi, birçok Korintli (bu mektubun ilerleyen bölümlerinde açıkça görüleceği gibi) öğretmenlerin yüksek maaşlar almaları gerektiğini ve eğer almazlarsa çok da değerli olmadıklarını düşünüyordu. Bu tür bir atmosferde, paranızı reddeden yetenekli bir elçisel öğretmeni bile hor görmek kolay olurdu. Ama Pavlus lütuf müjdesini öğrettiği için, müjdelemeyi bedavaya yapıyordu. (Başka yerlerden destek parası kabul etti.) Uzun vadede, Tanrı'nın sözünü ticaret aracı olarak kullanmakla ün kazanmak istemedi; bunun yerine, Tanrı'dan gönderilen bir adam olarak bilinmek istedi (2:17).

14 EYLÜL

2. Samuel 10; 2.Korintliler 3; *Hezekiel 17; Mezmurlar 60-61*

Bazı yönlerden Pavlus kendisini utanç verici bir durumda bulur. Korintliler'in kendisi ve hizmeti hakkındaki bazı endişelerine cevap veremezse, onları kaybedebilirdi –kişisel olarak değil (bu Pavlus'u rahatsız etmezdi), ama kendisine ve *dolayısıyla vaaz ettiği mesaja olan* sadakatlerini kaybedebilirdi. Öte yandan, eğer kendisinden uzun uzadıya bahsederse, en azından ona karşı olan bazıları onun kendine takıntılı olduğunu, özgüvensiz olduğunu, gerçek bir elçinin kendini savunmak zorunda kalmayacağını veya buna benzer başka bir şeyi söyleyeceklerdir.

Suçlamalarının tam olarak ne olduğundan emin olamayız. Pavlus'un bu tehlikeye karşı duyarlı olduğu, Korint yazışmalarındaki birkaç yerden, özellikle de **2. Korintliler 3:1-3'ten** açıkça anlaşılmaktadır. Pavlus 2. bölümün sonunda, “Tanrı tarafından gönderilen ve Mesih'e ait olan kişiler olarak Tanrı'nın önünde içtenlikle konuşuyoruz [ya editörsel bir 'biz' ya da elçilere bilinçli bir gönderme]” (2:17) diye ısrar etmişti –hiç de kâr amaçlı çalışan seyyar satıcılar gibi değil. Şimdi de retorik bir şekilde, “Kendimizi yine tavsiye etmeye mi başlıyoruz?” diye sorar. (3:1). “Yine” sözcüğü Pavlus'un Korintliler'le daha önce de bu sorunla yüzleşmek zorunda kaldığı gerçeğini ele verir. Daha açık bir ifadeyle, “Yoksa bazı insanlar gibi size ya da sizden tavsiye mektuplarına mı ihtiyacımız var?” diye sorar. (3:1). Sanki “bazı kişiler” yanlarında tanıtıcı mektuplar getirerek güvenilirliklerini kanıtlamaya çalışmışlardır. O zaman onlar ya da Korintliler Pavlus'u küçümserler, çünkü Pavlus ne yüksek bir ücret isteyerek

(bölüm 2) güvenilirliğini kanıtlama kültürel kalıbına uyar ne de iyi niyetini kanıtlamak için Yeruşalim'den ya da başka bir yetkili merkezden belgeler getirir.

Ancak Pavlus, dirilen Mesih'in kendisine doğrudan vahiy vermesi açısından elçilik statüsünü savunarak cevap vermez. (Ancak başka yerlerde tam olarak bunu yapar ve bu bölümde bile yetkinliğinin Tanrı'nın kendisinden olduğunda ısrar eder, 3:5). Burada akıllıca bir tavır takınarak aynı anda hem kendi hizmetinin kendine özgü doğasına işaret eder hem de Korintliler'i farklı düşünecek durumda olmadıklarını kabul etmeleri için nazıkçe teşvik eder. Aslında onlara söylediği şey, Hristiyan olarak var olmalarının, onlar için Pavlus'un yeterli bir şekilde onaylanması anlamına geldiğidir. Pavlus onlara Müjde'yi vaaz etmiştir. Onlar onun “tavsiye mektubu”dur, hizmetinin sonucudur (3:1, 3). Ve gerçek dönüşüm Tanrı'nın Kutsal Ruhunun işi olduğundan, Pavlus'un tavsiye mektubu olarak, kendilerini mürekkeple değil, “yaşayan Tanrı'nın Ruhuyla” ve bir papirüs yaprağına ya da taş levhalara değil, insan yüreğine “yazılmış” olarak görmedirler (3:3).

15 EYLÜL

2. Samuel 11; 2. Korintliler 4; *Hezekiel 18; Mezmurlar 62-63*

İşte Davut'un en kötü hali (2 Sam. 11). Anlatının 1. ve 2. Samuel'deki akışında, sanki sıkıntılar Davut'un en iyi yönlerini ortaya çıkarmış gibidir, oysa son zamanlarda ardı arkası kesilmeyen askeri ve siyasi başarılar zinciri onu huzursuz, aptal ve dikkatsiz hale getirmiştir.

Günahlar çok çeşitlidir. Şehvet, zina ve cinayet gibi aşikâr günahların yanı sıra, daha az ağır olmayan derin günahlar da vardır. Uriya'yı eve getirerek suçunu örtbas etme çabası başarısız olur, çünkü Uriya insanların en istisnai olanı olduğunu kanıtlar: bir idealist –askeri sorumluluklarını bile antlaşmaya olan inancı açısından gören bir idealist (11:11). Ve bütün bunlar din değiştirmiş bir Hitit'ten geliyor! Daha da kötüsü, Davut'un askeri ve siyasi iktidar kollarını olağanüstü bir şekilde kullanması, bu kralın güç sarhoşu olduğunu göstermektedir. Her şeyi ayarlayabileceğini düşünür; devleti kendi günahını ilerletmek ve sonra da örtbas etmek için kullanma hakkına sahip olduğunu düşünür. Bu oyunun adı yolsuzluktur.

Anlatıda dikkat çekici başka unsurlar da var.

İlk olarak, Bat-Şeva hakkında güzel olduğu, baştan çıkarıldığı ve sonunda Davut'la evlendiği dışında neredeyse hiçbir şey söylenmez. Tabii ki, bir düzeyde o da Davut'tan daha az suçlu değildi. Ancak metin bu konuda tek bir kelime bile söylemez. Kutsal Kitap'ın başka yerlerinde iyi kadınların (Rut) ve kötü kadınların (İzebel) kayda değer eylemleri anlatılır; hatta Davut'un yaşamının sonlarına doğru Bat-Şeva'nın kendisi de önemli bir rol oynar. Belki de metin burada kısmen onu suçlamamaktadır çünkü çok daha güçlü bir figür tarafından manipüle edilmiştir. Büyük olasılıkla sessizlik, suçlamanın göreceli derecelerine değil, asıl odak noktasına işaret etmektedir: anlatılanlar Davut'a ve nihayetinde Davut'un soyuna aittir.

İkinci olarak, Davut'un bundan kurtulabileceğini düşünmesi hayret vericidir. Politik olarak bile, çok fazla insan onun ne yaptığını bilmeliydi; hikâye gizli tutulamazdı. Ve Davut bir an için bile olsa, Tanrı'nın kendisinin bilmeyeceğini nasıl düşünebilirdi? Bu noktada Tanrı'ya fena halde yabancılaşmış mıydı? En azından bu bölüm günahın kör edici etkilerine dramatik bir tanıklık sağlar.

Üçüncüsü, bölüm basit ama sessiz ve güçlü bir cümleyle sona erer: "Ancak, Davut'un bu yaptığı RAB'bin hoşuna gitmedi" (11:27). Kuşkusuz Davut zekice örtbas ettiği için sessizce kendini kutluyordu. Günah işlemiş ve bundan kurtulmuştu. Hatta bazı uşakları efendilerini kutlamış bile olabilirler. Ama Tanrı biliyordu ve bundan hoşnut değildi. Yaratıcısı ve Kurtarıcısıyla birlikte yürüyen imanlılar, Tanrı'nın gördüğünü ve bildiğini ve O'nu hoşnut eden şeyin gerçekten önemli olan tek şey olduğunu asla unutmazlar; O'nu hoşnut etmeyen şey er ya da geç bizi yakalayacaktır.

16 EYLÜL

2. Samuel 12; 2. Korintliler 5; Hezekiel 19; Mezmurlar 64-65

Natan'ın Kral Davut'la dramatik yüzleşmesinde (2 Sam. 12), peygamberin cesareti müthiş bir zekâyla harmanlanmıştı. Bir peygamber otokrat bir kralın dikkatini başka nasıl çekebilir ve bu dolambaçlı yaklaşım dışında onun günahını yüzüne karşı nasıl ifşa edebilirdi?

Bu bölümün bazı özellikleri üzerinde düşünülmesi gerekmektedir.

Birincisi, Davut ve Saul arasındaki temel fark artık açıktır. Her iki adam da yüksek makamlarda gücü kötüye kullanmıştır. Onları farklı kılan şey, azarlanmaya verdikleri karşılıktır. Samuel Saul'u günah işlemekle suçladığında, Saul gerçeği gizler; Yonatan Saul'un izlediği yolu sorguladığında, ona bir mızrak fırlatılır. Buna karşın, Natan konuya dolaylı yoldan yaklaşırsa da günah kısa sürede ortaya çıkar: "O adam sensin!" (12:7). Ancak Davut'un yanıtı tamamen farklıdır: "RAB'be karşı günah işledim" (12:13).

Bu, kuşkusuz, bir insanın yaşamının yönünü belirleyen nihai testlerden biridir. Bizler günahkârlardan oluşan bir ırkız. İyi insanlar, güçlü imana sahip kişiler, hatta Davut gibi "RAB'bin kendi gönlüne uygun biri" (bkz. 1. Samuel 13:14) olan biri bile hata yapabilir ve günah işleyebilir. Bunun için asla bir mazeret yoktur, ama bu olduğunda bizi asla şaşırtmamalıdır. Ancak Tanrı bilgisi konusunda ciddi olanlar zamanı geldiğinde gerçek bir pişmanlıkla geri döneceklerdir. Sahte din değiştirenler ve dinden dönenler bir sürü uyduruk mazeret sıralayacak, ancak en yüzeysel yollar dışında kişisel suçlarını kabul etmeyeceklerdir. *İkincisi*, sadece Tanrı günahı bağışlayabilir. Bunu yaptığında, günahın uygun cezası olan ölümün kendisi uygulanmaz (12:13).

Üçüncüsü, günahın nihai yaptırımını uygulanmadığında bile, bu düşmüş ve bozulmuş dünyada kaçınılamayacak başka sonuçlar olabilir. Davut şimdi bunlardan üçüyle karşı karşıyadır: (1) Bat-Şeva'nın taşıdığı çocuğun ölecek olması; (2) krallığını kurarken yaşamı boyunca çatışmalar ve savaşlar yaşanacak olması; (3) yaşamının bir noktasında ihanete uğramanın nasıl bir şey olduğunu göreceği olması: kendi ev halkından birinin geçici olarak tahtı ele geçirecek olması, kraliyet haremiiyle yatarak örneklendirilmiştir (12:12-13). Hepsisi de ilginçtir. İlki zinanın kendisiyle bağlantılıdır; ikincisi belki de Davut'un ilk başta ayartılmasının nedeninin Yoav'la birlikte savaşa gitmeyip evde kalması (11:1) ve açıkça barışa özlem duyması olduğuna dair bir ipucudur; üçüncüsü ise Davut'a kendi uyguladığı ihaneti gösterir.

Dördüncüsü, Davut'un yargıların en acil olanına verdiği yanıt tamamen yarıcıdır. Tanrı kişisel olmayan Kader'in eşdeğeri değildir. O, lütf için dua edilebilecek ve kendisine adanabilecek bir kişidir. Büyük başarısızlığına rağmen, Davut hala Tanrı'yı sayısız eleştirmeninden daha iyi tanıyan bir adamdır.

17 EYLÜL

2.Sameul 13; 2. Korintliler 6; *Hezekiel 20; Mezmurlar 66-67*

Peygamber Natan'ın Davut'un saltanatına karşı öngördüğü tehdit, Davut'un yönetiminde tam olarak neyin yanlış olduğunu ortaya koyan kirli bir yan öyküyle başlar (2 Sam. 13).

Kraliyet eşlerinin çokluğu, çok sayıda üvey erkek ve kız kardeş olduğu anlamına geliyordu. Bu da Tamar'a yapılan sefil tecavüzü hazırlar. Tamar dışında olaya karışan kişilerin profilleri, bugün disfonksiyonel bir aile olarak nitelendirilebileceğimiz bir yapıyı ortaya koymaktadır. Elbette kardeşlerden sadece ikisi, Amnon ve Avşalom yakından görülmektedir. Ama Davut'un onlara karşı tutumu –daha doğrusu onları idare edememesi– daha önce Yoav'ı idare edememesi ile aynıdır (bkz. 9 Eylül).

Amnon şehvet düşkünü, çocukça davranan, sorumsuz, aldatıcı ve acımasız biridir. Onunla ilgili en açıklayıcı ifadelerden biri Tamar'a tecavüz ettikten hemen sonra söylenenlerdir: “Bundan sonra Amnon Tamar'dan öylesine nefret etti ki, ona duyduğu nefret, beslemiş olduğu sevgiden daha güçlüydü” (13:15). Kötü bir adam haline gelmiş şımarık bir çocukla karşı karşıyayız.

Eğer Davut bu noktada devlet başkanı olarak göstermesi gereken adaleti gösterseydi, sonraki birkaç yılın tarihi tamamen farklı olurdu. Eli'nin günahını paylaşır (bkz. 1. Samuel 3 ve 13 Ağustos): Oğullarının kötülük yaptığını görür ve onları engellemek için hiçbir şey yapmaz. Eğer Amnon'un yasanın tüm gücüyle yüzleşmesini isteseydi, sadece potansiyel olarak asi diğer oğullarına bir uyarı atışı yapmakla kalmaz, kızına olanları önemseydiğini kanıtlar ve Tamar'ın öz kardeşi Avşalom'un içinde kaynayan korkunç acı ve intikam duygularının daha da artmasına sebep olmazdı.

Bu noktada Avşalom trajik bir figürdür. Haklı olarak Amnon'u sorumlu tutar. Babasının kestirmeden gittiği yasal sistemde telafi bulamayınca intikam almayı seçer, sonra da babasının gazabından kaçmak zorunda kalır. Kuşkusuz Amnon'u öldürmemeliydi, ancak bu noktaya kadar öldürdüğü adamdan daha çekici ve ilkeli bir karakter olarak sunulur. Yine de Davut'un bile bu cinayeti görmezden gelemeyeceğini bilir, bu yüzden kaçır ve babasının ahlak ve kararsız görüldüğü bir halde bırakır.

Babalar ve oğullar arasındaki ilişkiler nadiren hem zengin hem de basittir. Ancak Davut'un yaşamı, Eli'nin birkaç bölüm önceki yaşamıyla karşılaştırıldığında, babanın ne kadar sevgi dolu, hoşgörülü, dindar ve kahraman olursa olsun, çocuklarından hesap sormadığı, yoldan çıktıklarında onları terbiye etmediği ailelerin başına ne tür felaketlerin gelebileceğini göstermektedir. Davut'un Amnon ve Avşalom'la ilgili başarısızlığı bir ilk değildi: Çocuklar daha bebekken başlayan ahlaki ve ailevi bir başarısızlığın devamıydı.

18 EYLÜL

2. Samuel 14; 2. Korintliler 7; *Hezekiel 21; Mezmur 68*

Günah ne kadar çarpık bir şeydir. Güdülere ve entrikaları karmaşık ve sapkındır.

Bir düzeyde **2. Samuel 14'ün anlatımı** oldukça basittir. Bir başka açıdan ise düşündürücü ironilerle doludur.

Davut mümkün olan en kötü yolu seçer. İlk başta Avşalom'u basitçe affedemez, çünkü bu aslında kendisinin, Davut'un Amnon'a karşı kararlı bir şekilde harekete geçmesi gerektiğini kabul etmek anlamına gelecektir. Öte yandan Davut Avşalom'u kesin bir şekilde sürgüne göndermeyi de kendine yediremez, bu yüzden gizlice yasını tutar. Yoav'ın "bilge kadın" ile yaptığı hileden sonra (14:2), Avşalom'u geri getirmeye karar verir. Ancak burada bile kararsızdır. Eğer Avşalom'un ülkeye ve başkente dönmesine izin verecekse, neden onu Davut'u görmekten ve dolayısıyla aile toplantılarından ve benzer şeylerden mahrum bırakmaktadır? Bölümün sonunda bir uzlaşma olur. Ama ne pahasına? Sorunlar çözülmemiş, sadece masanın altına süpürülmüştür. Öte yandan, Davut oğlunu affetmeye kararlıysa, neden onu birkaç yıl boyunca arafta bırakır? Öz babası tarafından gördüğü bu muamele bir sonraki bölümde anlatılan isyanı ne kadar körükler?

Davut'u bu "bilge kadın" aracılığıyla Avşalom'u geri getirmeye ikna eden adamın, Davut'un yıllar önce terbiye etmesi gereken adamın ta kendisi olmasında küçük bir ironi yoktur (bkz. 9 Eylül). Eğer Davut Yoav'ı terbiye etmiş olsaydı, şu anda nerede olurdu? Muhtemelen kralın danışmanlarını ve ricacılarını manipüle etmiyor olurdu.

Görünüşe bakılırsa, Avşalom Yoav'la görüşebilmek ve sonunda kralın gözüne girebilmek için olağanüstü şeyler yapmaya hazırdır. Bir adamın arpa tarlasını yakmak oldukça büyük bir adımdır (14:29-32). Yine de kralın sarayına ve huzuruna kabul edilmek için duyduğu tüm içten tutkuya rağmen, Avşalom'un tahtı gasp etmeye kalkışması uzun sürmeyecektir (bölüm 15). İşte en büyük ironi budur. Onca çabadan sonra Avşalom sonunda Davut'un huzuruna kabul edilir: "Avşalom kralın yanına gelip önünde yüzüstü yere kapandı. Kral da onu öptü." (14:33). İstedikini elde etmişti. Peki, bir sonraki bölümdeki acımasız ayaklanmayı başlatan ne tür bir güce aç kızıgnlıktır?

Öyküyü başından beri izleyenler, isyanın tüm yakın nedenlerini, korkunç sonuca yol açan tüm kişisel başarısızlıklar arasındaki anlaşılabilir bağlantıları algılamakla kalmayacaklardır. Ayrıca Tanrı'nın, Bat-Şeva ve Uriya meselesi yüzünden Davut'u cezalandırmak için, ev halkından birinin başına felaket getireceğini önceden bildirdiğini de hatırlayacaklardır.

19 EYLÜL

2. Samuel 15; 2.Korintliler 8; *Hezekiel 22; Mezmur 69*

Yeni Antlaşma'da para verme konusunda en uzun süre devam eden teşvik 2. Korintliler 8-9'da bulunur. Bugün **2. Korintliler 8'deki** bazı vurgular üzerinde duracağım.

(1) Pavlus, kuzeydeki eyalette yaşayan ve Korintliler de dahil olmak üzere Ahaya'dakiler tarafından genellikle biraz aşağı bir tür olarak görülen Makedonyalıların cömertliğine atıfta bulunarak Korintlileri bağışta bulunmaya teşvik eder. Mesih'teki bazı kardeşlerin yaşamlarında Tanrı'nın lütfunun kanıtlarını aktarmak, diğerlerini Mesih'e daha yakın bir şekilde uymaya teşvik edebilir.

(2) Pavlus, Makedonyalıların sadece "büyük sıkıntılarla denenmeleri" bağlamında cömert olmadıklarını (8:1-3), aynı zamanda maddi bağışlarının "kendilerini önce Rab'be, sonra Tanrı'nın isteğiyle bize" adamları gerçeğinin bir işlevi olduğunu vurgular (8:5). Elçi, ilke olarak kendini Rab İsa'ya ve dolayısıyla onun hizmetkâr önderlerine vermenin yerine geçebilecek türden bir armağanı pek düşünmez.

(3) Bu bağış konusunda sebat ve tutarlılık üzerinde önemli bir vurgu vardır. Anlaşılan Korintliler bir yıl önce belli bir miktar bağışta bulunmaya söz vermişlerdi. Şimdi Pavlus Titus'u göndererek, iyi başladıkları işi tamamlamaları için onları teşvik eder. Yani bugün: planlı, düzenli, cömertçe vermek, duygusal bir çağrıyla sizden alınan büyük bir tıkmadan daha iyidir, çünkü birincisi, Mesih'e ve onun işine tutarlı bir şekilde adanmış bir kalbin daha iyi bir göstergesidir.

(4) Pavlus, Hristiyan cömertliğinin, söz söylemekte, bilgide, her tür gayrette ve tanrısal önderlere sevgi gibi erdemlerle birlikte, bir bütün olarak Hristiyanların üstün olması gereken şeylerden biri olduğuna karar verir (8:7).

(5) Pavlus Hristiyan cömertliğinin yeni bir yasal talebin sonucu olmasını istemez: "Bunu buyruk olarak söylemiyorum" diye yazar (8:8). Kendini inkâr eden bir şekilde cömert olmak için mümkün olan en büyük teşvik, "yoksulluğuyla siz zengin olasınız diye, zengin olduğu halde sizin uğrunuza yoksul" olan Rab İsa Mesih'te bulunur (8:9). Pavlus'a göre, bu Mesih'i tanımaktan gerçekten zevk alan birinin cimri olması düşünülemez.

(6) Pavlus Korintliler'in, bu paranın diğer imanlılara (8:13-14 –muhtemelen Yahudiye'deki yoksul imanlılara) yardım edecek olmasına rağmen, bunun onları Karun gibi zengin etmek için değil, yoksulluklarını hafifletmek için olduğunu bilmelerini ister.

(7) Pavlus, parayı taşımak için gönderdiği elçileri seçerken bile, sadece mali konularda doğru olanı yapmakla kalmayıp, aynı zamanda doğru olanı yaparken görülmek için de olağanüstü özen gösterir (8:16-24).

20 EYLÜL

2. Samuel 16; 2. Korintliler 9; *Hezekiel 23; Mezmurlar 70-71*

2. Korintliler 9, Pavlus'un bağış konusuna ayırdığı birbirini izleyen iki bölümden ikincisidir.

(1) Hoş bir incelikle devam eder (9:1-5). Bir yandan Korintliler'e gerçekten hatırlatılmaya ihtiyaçları olmadığına dair güvence verirken, diğer yandan ne kendisinin ne de onların utanmaması için nazıkçe hatırlatır. Ne de olsa, tıpkı Makedonyalılar'ın ağır denemelerin ortasında bile bağışta bulunma örneğini Korintliler'e örnek olarak kullandığı gibi (8:1-3), Korintliler'in cömertliğini ve coşkusu da Makedonyalılar'a örnek olarak kullanmaktadır! Onların yetersiz kalmasını istemez.

(2) Her çiftçinin bildiği bir ilke bu bağış konusuyla ilgilidir: "Az eken az biçer, çok eken çok biçer." (9:6). Bazıları bunun maddi bağış ve maddi refah arasında kısasa kısas bir karşılıklık vaat ettiğini ileri sürmektedir. Benim hizmetime üç yüz dolar verirseniz, Tanrı da size en az beş yüz (ya da bin ya da her neyse) verecektir. Tabii ki, bu tür şeyleri söyleyen vaizler ya buna inanmıyor ya da bunun kendileri için geçerli olduğuna inanmıyorlar, çünkü aksi takdirde tüm paralarını hızla dağıtıyor olurlardı. Ancak Pavlus'un sunumundaki odak noktası iki başka noktadır:

(a) Verdiğimiz miktar, para biriminin mutlak değerinden çok, neşe ve yürekten cömertlikle verdiğimizle ölçülür (9:7).

(b) Geri dönüş sadece maddi refahtan daha kapsamlı ve çok daha faydalıdır: Tanrı bizi her iyi işte bolluğa kavuşturabilir (9:8) ve tohum depomuzu tedarik edip artıracak (tarımsal metaforu devam ettirerek) ve "[doğruluğumuzun] ürünlerini" artıracaktır (9:10). Tanrı bizi "her bakımdan zengin" kılacak, böylece "her durumda cömert" olabileceğiz (9:11). Bu vaatlerin verildiği "sizin" toplu olarak Tanrı halkı olduğu gerçeği üzerinde düşünmek gerekir. Kilisedeki her bireyin "her bakımdan zengin" olacağı ve örneğin kanserden erken ölmeyeceği vaat edilmiş değildir. (3) Son olarak Pavlus'un odak noktası hiç de armağan verenler değildir. Pavlus armağanlarda sadece Tanrı'nın halkının ihtiyaçlarını karşılayan bir hizmet değil, aynı zamanda "birçoklarının Tanrı'ya şükretmesiyle de" zenginleşen bir hizmet görür (9:12), imanlılar Korintliler'in itaati için onu överler ve onlar için şefaet ederler çünkü onlarda Tanrı'nın "olağanüstü lütfunu" fark ederler (9:13-14). Çünkü son tahlilde hepimiz Tanrı'nın "sözle anlatılmayan armağanına" borçluyuz (9:15).

21 EYLÜL

2.Sameul 7; 2. Korintliler 10; Hezekiel 24; Mezmur 72

Batı Müjdeciliğinde çok fazla övünme vardır. Bunların bazıları o kadar aleni ki, aklı başında herkes için tiksindiricidir. Bununla birlikte, çoğu kurnazca ve potansiyel olarak yıkıcıdır. Muhtemelen çoğumuz bazen bundan suçluyuzdur.

İlk okuyuşta, Pavlus'un 2. Korintliler 10'da da, bu kitabın son dört bölümünde tekrarlanan bir kelime olan *övünmeye* kapıldığı anlaşılıyor. Aslında bu bölümün gündeme getirdiği konular olağanüstü karmaşıktır. Burada sadece birkaç tanesinden bahsedebilirim.

(1) 2. Korintliler 10-13'ün tonu bu bölümü kitabın geri kalanından ayırır. Korint'teki durum hakkında daha fazla bilgi Pavlus'a ulaşmış olabilir. Durum ne olursa olsun, Korint'teki eleştirilenler elçiyi çeşitli gerekçelerle küçük düşürmektedirler. Onun insanlarla birlikteyken ürkek olduğunu, ama aralarında yokken ve kalemini kullanırken yiğit kesildiğini söylerler (10:1, 10). "Kişilik" ve retorik çok şey ifade ettiği bir çağda, "Mektupları ağır ve etkilidir, ama kişisel varlığı etkisiz, konuşma yeteneği de sıfır" derler" (10:10). Karşılıklı onaylama ve tavsiye mektupları sistemi içinde birbirlerinin sırtını sıvazlayarak zaman geçirirler (10:12). Sonraki bölümler Pavlus'un katlanmak zorunda kaldığı bu eleştiri yağmurunun daha da fazla unsurunu yansıtır.

(2) İşin özünde, övünmeye yönelik bir tutum vardır ki bu, Pavlus'un değer verdiği her şeye zıttır. Bilgi ve hitabet konusundaki kendine güvenin, "içerideki" gruba ait olmanın ve belirli bir kendini övme tarzının birleşmesi, bir ego kliği oluşturur. Şüphesiz bazıları Pavlus tarafından tehdit altında hissediyordu, ama hangi motivasyonla olursa olsun, onu sürekli olarak küçümsemeyi alışkanlık haline getirmişlerdi. Bu, Pavlus'u imkânsız bir duruma sokmuştu. Hiçbir şey söylemezse, tüm kilisenin güvenini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktı; ancak bu saldırılara yanıt olarak kendi niteliklerini ortaya koyarsa, rakiplerini saran aynı ahlaki hataya düşmüş olacaktı.

(3) Pavlus, bu açmaz karşısında ilk tepkisinde üç şey yapar. (a) Kendi tavırlarını "olağan insanlar gibi yaşayanlardan", savaşının silahlarını "insansal silahlardan" dikkatle ayırır (10:2, 4) ve bir sonraki Korint ziyaretinde, varlığının karikatürize edilmesine rağmen, cezalandırmaya hazır olacağını uyarır (10:6). (b) Yetkisini kendi çıkarı için değil, onların iyiliği için kullandığında ısrar eder (10:7-11). (c) Korintliler'e hizmeti sayesinde imanlı olduklarını ustaca hatırlatır (10:12-16), aynı zamanda doğru Hristiyan övünmesinin Rab'le övünmek olduğunda ısrar eder (10:17-18).

22 EYLÜL

2. Samuel 18; 2. Korintliler 11; *Hezekiel 25; Mezmur 73*

Pavlus, Korint'teki otoritesini sarsanlara yanıt vermek için hissettiği sürekli baskı altında, “övünmesi” gerekirken “övünmemesi” gerektiğini fark eder (bkz. dünkü bölüm). 2. Korintliler 10'da Pavlus, Hristiyan'ın tek uygun övünmesinin Mesih İsa'da olduğunda ısrar ederek tartışmasını doruğa çıkarır: “Övünen Rab'le övünsün” (10:17). 2. Korintliler 11:16-33'te aynı gerçeğe ulaşmak için biraz farklı bir yol izler.

Pavlus'un yaptığı bir tür “mola” vermektir: Elçi Pavlus olarak değil, hatta Hristiyan Pavlus olarak bile değil, “akılsız” Pavlus olarak övüneceğini söyler (11:16-21). Bunu yapmaktan bile çok utanır (11:21b, 23), ama başka bir yol da göremez. Gençliğinden beri İbrani kültürü ve diliyle yoğrulduğunu ve en az diğerleri kadar “Mesih'in hizmetkârı” olduğunu söyler ama bu şekilde konuşmak onun için o kadar acı vericidir ki, parantez içinde “Aklımı kaçırmış gibi konuşuyorum” diye patlar (11:23). *Ve sonra tüm sınıflandırmaları tersine çevirir.* “Ben daha çok emek verdim” der: fiziksel olarak, elleriyle çalıştığını kasteder – bu, birinci sınıf, kendine saygısı olan hiçbir Helenistik öğretmenin yapmayacağı bir şeydir. Ayrıca, hapis hane sicilinin onlarınkinden daha uzun olduğunu söyler. Daha sık kırbaçlanmıştı. Beş kez sinagog yaptırımını olan otuz dokuz kırbaç cezasına katlanmıştı. Müjde için çıktığı yolculuklarda üç kez gemi kazası geçirmiştir (11:25) –ve bu Elçilerin İşleri 27'de kaydedilenden önce yazılmıştır. Seyahatleri sırasında sürekli tehlikelerle karşılaşmış ve sık sık aç kalmak zorunda kalmıştır. Daha da kötüsü, “sahte kardeşler” tarafından ihanete uğramış (11:26) ve tüm kiliseler için duyduğu endişenin stresiyle sürekli karşı karşıya kalmıştır (11:27-28).

Bunu Batılı Hristiyan gözüyle, baskı altında dayanmanın heyecan verici bir destanı olarak okumamalıyız. Pavlus'un çektiği acıları okuyor ve onun sadakatine, kararlılığına, çarpmıha giden Mesih'e uygunluğuna hayranlık duyuyoruz. Ancak muhalifleri tüm bu “övünmeleri” zayıflık ve hatta aptallık belirtileri olarak görecektir: kendini beladan uzak tutacak kadar bile aklı yoktur. Ama Pavlus insan övünmesini tersine çevirmeye kararlıdır; zayıflığını gösteren şeylerle övünecektir (11:30). Son vuruşu bile bu çizgide ilerler (11:31-33). Pavlus'un Şam'dan kaçışını Luka'nın gözünden görme eğilimindeyiz (Elçilerin İşleri 9). Pavlus'un kendisi kaçışını utanç verici bir yenilgi olarak görmüştür. En yüksek Roma askeri onurunun, kuşatmanın sonunda duvarı ilk aşan yüzbaşı ya da daha yüksek rütbeli askere verildiği bir zamanda, Pavlus ilk çıkanın değil, ilk inenin kendisi olduğunu söyler.

Zayıflıklarınızla ne şekilde övünüyorsunuz?

23 EYLÜL

2. Samuel 19; 2. Korintliler 12; *Hezekiel 26; Mezmur 74*

“Övünmek gereklidir” diye yazıyor Pavlus (2Ko. 12:1), ama elbette bunu sadece ironik bir şekilde yapıyordu (bkz. dünkü ve evvelki bölüm). Ama şimdi yeni bir ikileme karşı karşıyadır. Görünüşe göre karşıtları ruhsal deneyimleriyle övünmektedirler. Hatta şöyle bir şey söylemiş olabilirler: “Elbette Pavlus Şam Yolu deneyimini yaşadı, ama bu çok uzun zaman önceydi. O zamandan beri Tanrı hakkında ne biliyor ki? Dünün lütfü artık bayatladı.” Elbette bu durumda Pavlus, 11. bölümde yaptığı gibi, karşıtlarının önemli olarak değerlendirdiği her şeyin tam tersi hakkında ironi yapıp övünemez. Çünkü çeşitli ruhsal deneyimlere sahip olmanın zıttı bunlara sahip olmamaktır ve Pavlus’un durumunda, bu tür deneyimlerden zevk aldığını inkâr etmek doğru olmaz. Bu yüzden isteksizce “görümlere ve Rab’bin vahiylerine” devam eder (12:1). Ancak bu konuda kendisinden bahsetmeye dayanamaz, bu yüzden edebi bir araca başvurur: kendisinden üçüncü şahıs olarak bahseder: “bir Mesih izleyicisi tanıyorum” diye yazar (12:2), ancak açıkça kendisinden bahsetmektedir (12:5-6).

Bu durumda bile Pavlus, odağı kendinden uzaklaştırmak ve övünme alışkanlığından her türlü meziyeti çıkarmak için üç vurgu yapar.

İlk olarak, kendi durumunda, on dört yıl önce yaşadığı muhteşem cennet deneyimlerini “söylemesinin yasak olduğunu” söyler (12:4). “Üçüncü gök” (12:2) Tanrı’nın bulunduğu yerdir; “cennet” Tanrı’nın yaşadığı yerdir. Gördüklerinden bazıları “anlatılamaz” nitelikteydi: bu tür görümlerden zevk almayan insanlar bunları kavrayacak özelliklere sahip değildir. Daha da önemlisi, bu görümler Pavlus’u güçlendirmek içindi; bunlar hakkında konuşmasına izin verilmiyordu. Bu nedenle sessiz kalmıştır.

İkincisi, Pavlus insanların kendisi hakkında çok fazla şey düşünmesinden korkar (bizim korkularımızın tam tersi), bu nedenle ilke olarak erişilemez konular hakkında konuşmaktan hoşlanmaz. Eğer yargılanması gerekiyorsa, yaptığı ve söylediği şeylerle yargılanmak ister (12:6), halkın incelemesine açık olmayan görünüm ve vahiy iddialarıyla değil.

Üçüncüsü, Pavlus elde ettiği büyük avantajların yanı sıra, Tanrı’nın Şeytan aracılığıyla, en hararetli yalvarışlarına rağmen ortadan kaldırılmayacak olan “bedende bir diken” verdiğini kabul eder (12:7-10). Bu diken, Tanrı’nın gücünün bizim güçsüzlüğümüzde yetkinleştiğini öğrenmesi ve bu nedenle aldığı olağanüstü lütfü asla güvenmemesi ya da onunla böbürlenmemesi için onu kibirlenmekten alıkoymak, “zayıf” tutmak için verilmiştir. Bu düşmüş dünyada, büyük lütfü büyük zayıflığın eşlik etmesi veya bunun tam tersinin olması bir merhamettir.

24 EYLÜL

2. Samuel 20; 2. Korintliler 13; *Hezekiel 27; Mezmurlar 75-76*

Dünyanın birçok kilisesinde, Kuzey Amerika’da nispeten daha seyrek olmakla birlikte, ayinin sonunda pastör sessizce şu kelimeyi söyler: “Lütuf”. Toplananlar bunun tüm topluluğun birlikte dua etmesi için bir işaret olduğunu bilir ve bu iki kelimenin alındığı ayeti okur: “Rab İsa Mesih’in lütfu, Tanrı’nın sevgisi ve Kutsal Ruh’un paydaşlığı hepinizle birlikte olsun.” (2. Kor. 13:14).

Metin kısa ve basittir ve üzerinde düşünmeden geçip gitme tehlikesiyle karşı karşıyayız.

(1) Tanrı’nın her benliği bu bereketlerin kaynağıdır. Bu bile başlı başına dikate değerlidir: Pavlus gibi Hristiyanların İsa’nın kim olduğunu ve Ruh’un armağanının Tanrı’nın kendisini anlamaları üzerindeki etkilerini görmeleri için uzun bir gecikme olmamıştır. Tüm Tanrısal varlık, Tanrı’nın düşmüş suret taşıyıcılarını alıp onları Yaratıcılarıyla paydaşlığa geri döndüren bu muazzam cömert kurtarma operasyonuyla meşguldür.

(2) İlk iki bölümde, “lütuf” kuşkusuz Rab İsa Mesih’in verdiği ya da sağladığı lütuftur ve “sevgi” Tanrı’nın kendisinin döktüğü sevgidir. Bu da üçüncü cümledeki “Kutsal Ruh’un paydaşlığı” ifadesinin bizim Ruh’la olan paydaşlığımıza değil, Kutsal Ruh’un bahsettiği, mümkün kıldığı ya da verdiği paydaşlığa atıfta bulunduğu ihtimalini güçlendirmektedir. Kutsal Ruh nihayetinde Hristiyan paydaşlığının yazarıdır. Ruh’un her birimizde bireysel olarak ve hepimizde toplu olarak çalışması, yüreklerimizi ve zihinlerimizi kendine odaklanmaktan ve günahattan alıp Tanrı’ya hayranlığa, kutsallık sevgisine ve İsa’dan, Müjdesi’nden ve öğretilerinden zevk almaya dönüştürmesi sayesinde birbirimizle Hristiyan paydaşlığından zevk alırız. Böyle bir dönüşüm olmadan, Müjde’deki ortaklığımız olan “paydaşlığımız” imkânsız olacaktır.

(3) Bir an için bile lütfun sadece İsa’dan, sevginin sadece Baba Tanrı’dan ve paydaşlığın sadece Ruh’tan geldiğini düşünmemeliyiz –sanki İsa sevemez ya da paydaşlık yaratamazmış, Baba lütuf gösteremezmiş gibi. Lütuf, sevgi ve paydaşlık Tanrı’nın üç benliğinden gelir. Yine de lütfu Rab İsa’ya bağlayabiliriz, çünkü onun çarmıhtaki kurban, ikame edici ölümü tamamen lütufla sunulmuştur; sevgiyi Tanrı’ya bağlayabiliriz, çünkü tüm kurtuluş planı, hakkında “Tanrı sevgidir” denilen Tanrı’nın bilge ve sevgi dolu yüreğinden kaynaklanır (bkz. 1. Yuhanna 4:8 ve 11 Ekim); paydaşlığı Kutsal Ruh’a bağlayabiliriz, çünkü onun dönüşüm çalışması bizi Müjde ortaklığında bir araya getirir.

Tüm nimetlerin kendisinden aktığı Tanrı’ya şükredin; Baba, Oğul ve Kutsal Ruh’a şükredin.

25 EYLÜL

2. Samuel 21; Galatyalılar 1; Hezekiel 28; Mezmur 77

Pavlus'un mektuplarının açılış satırları genellikle büyük bir özenle hazırlanmıştır. Eski Yunan dünyasında mektupların en basit biçimi şöyledi: "Benden sana, selamlar" –genellikle bunu bir teşekkür ifadesi izler ve ardından mektubun devamı gelirdi. Ancak Pavlus'un alışlagelmiş uygulaması, mektubunun geri kalanında neyin geleceğini öngörmek için her bileşeni "değiştirmek" olmuştur. Dolayısıyla, mektubunun bir bütün olarak incelenmesi, açılış satırlarını daha iyi anlamamızı sağlar –ve tersi de geçerlidir (Gal. 1:1-5).

(1) Pavlus kendisini her zaman "elçi" olarak tanıtmaz. Bazen hiçbir tanımlama kullanmaz (örneğin, 1. ve 2. Selanikliler); bazen de kendisinden bir "kul" olarak söz eder (Romalılar 1:1). Burada kendisini "elçi Pavlus" olarak tanıtır, çünkü bazı kişiler Galatyalı Hristiyanları "değişik bir müjdeyle" (1:6-7) rahatsız ediyorlardı ve bunu yapmak için Pavlus'un otoritesini sarsmaları ve onu en iyi ihtimalle taklitçi bir elçi olarak reddetmek zorundaydılar.

(2) Pavlus, "Hayır" der: sadece bir elçi değil, aynı zamanda "İnsanlarca ya da insan aracılığıyla değil, İsa Mesih ve O'nu ölümden diriltten Baba aracılığıyla" atanmış bir elçidir (1:1). Onun elçiliği, sanki Yeruşalim kilisesi ya da oradaki birinci sınıf bir elçi tarafından görevlendirilmiş gibi, aracılı değildir. Aksine, Şam Yolu'nda, dirilmiş ve yüceltilmiş İsa'nın kendisini görme deneyimine dayanarak "İsa Mesih" ve Baba tarafından gönderilmiştir.

(3) Pavlus ayrıca Baba Tanrı'yı İsa'yı ölümden diriltten kişi olarak tanımlar. Pavlus *dirilmiş olan* İsa'yı görmüştü. Dindar bir Ferisi olarak geçirdiği yıllarda, İsa'yı kötü bir sahtekâr, ölüm şeklinden de anlaşılacağı gibi Tanrı tarafından lanetlenmiş bir canı olarak reddetmişti. Dirilen İsa'yı bizzat görmek Pavlus'un her şeyi yeniden düşünmesini sağladı. İsa bizzat Tanrı tarafından aklanmıştı ve Pavlus'un elçisi olduğu iyi haber, İsa'nın çarmıha gerilişi ve dirilişiyle temellendirilmişti.

(4) Elçisel statüsü ve yetkisi konusunda ne kadar ısrar etse de Pavlus akıllıca bir şekilde kendisini ve öğretisini kendisiyle birlikte olan "bütün kardeşlerle" ilişkilendirir (1:2). Galatyalılar bu "değişik müjdeye" doğru yönelirlerse, sadece Pavlus'tan değil, Pavlus'la aynı fikirde olan sayısız inanlıdan da uzaklaştıklarını bilmelidirler.

(5) Pavlus geleneksel selamlama olan *Chairein* yerine, Hristiyan *lütü* (*charis*) ve Yahudi selamlaşmasını (İbranice *Şalom*) kullanır ve bu kutsamaları Musa'nın Yasasıyla herhangi bir özel ilişkiye değil, Rab İsa'nın ikame edici ölümüne dayandırır (1:3-5).

(6) Şaşırtıcı bir şekilde, Pavlus "teşekkür" bölümünü atlar ve hemen okuyucularının yaklaşmakta olan sapkınlıklarını şaşkınlıkla azarlamaya yönelir (1:6-10). Nadiren de olsa, azarlamının beklemeyeceği zamanlar vardır.

26 EYLÜL

2. Samuel 22; Galatyalılar 2; Hezekiel 29; Mezmur 78:1-39

Bazı yorumcular, Galatyalılar 2:1 ve devamında, Pavlus'un birkaç yıl sonra, Yahudi olmayanlar arasında vaaz ettiği Müjde'yi Kudüs'teki elçiler ve diğer liderlerin önüne koymak için Kudüs'e döndüğünü söylemesini, kendisini kontrol ettirmek istemesi olarak anlarlar. Elbette bunu gizli olarak yapmıştır; ancak gerçekte Pavlus, boş yere koşmaktan ya da koşmuş olmaktan korkuyordu (2:2). Bu, Pavlus'un önceki bölümde iddia ettiği kadar kendi zihninde güvende olmadığını kanıtlar. Bir anlamda, bağımlı bir elçiydi.

Bu okuma geçerli olmayacaktır. Pavlus'un kastettiği şey oldukça farklıdır. Galatyalılar dışarıdan gelen kışkırtıcılar, kendilerini Yeruslaim tarafından yetkilendirilmiş, bir şekilde "normal" elçiler tarafından desteklenmiş olarak sunan kişiler tarafından istila edilmiştir. Elçilerin İşleri kitabı Pavlus'un bazen bu tür insanlar tarafından rahatsız edildiğine dair kanıtlar sunmaktadır. Bu yüzden Yeruslaim'e müjdesini onaylatmak ya da yeniden şekillendirmek için değil (bu noktada Pavlus fikrini ya da yönünü değiştirmeyecektir), Yeruslaim liderleri ve kendisinin vaaz ettikleri arasında herhangi bir yanlış beyan olmadığı konusunda emin olmak ve o liderlerin Pavlus ve onun Yahudi olmayanlar arasındaki hizmetine hasar vermek için haksızca Yeruslaim'e başvuran "sahte kardeşler" ile bağlarını koparması konusunda cesaretlendirmek için gider. Kısacası, Pavlus bu yarışta boşuna koşmadığından emin olmak için adımlar atar; bu kışkırtıcılar onun çalışmalarını boşa çıkarmaya çalışmaktadır. Pavlus, onların iddialarını zayıflatmak ve etkilerini yok etmek için tüm uygun adımları atmak ister. Elçilerin İşleri 15, Yeruslaim Konsili'nin tam olarak bunu başardığını gösterir. Gerçekten de Galatyalılar 2:11-14 Pavlus'un müjde tutarlılığına diğer elçilerden daha çabuk ulaştığını göstermektedir. Vaaz ettiklerinin *içeriği* konusunda onların yargılarına boyun eğmek bir yana, onların tutarsız davrandıklarını gördüğünde azarlamakta hazırды.

Bu karşılaşmalardan ortaya çıkan son derece önemli pek çok teolojik mesele olsa da bu noktada pratik bir meseleye odaklanabiliriz. Müjde, uğruna mücadele etmeye değer bir şey olsa da bu işi yapmanın doğru ve yanlış yolları vardır. Petrus'un tutarsızlığı aleni olduğunda ve topluma zarar verdiğinde, Pavlus'un azarlaması da alenidir (2:11-21). Pavlus şüpheleri gidermeye, neler olup bittiğini öğrenmeye ve kendi işinin gidişatını ortaya koymaya çalışırken, diğerlerine "özel olarak" yaklaşır (2:2). Ne de olsa onun kaygısı, kendisinin kamu önünde aklanması değil, saf Müjde'nin ilerlemesidir. Kendimizi Müjde için inatla mücadele etmemiz gereken bir yerde bulduğumuzda, bunu en güzel ve stratejik şekilde nasıl yapacağımızı düşünmeliyiz.

27 EYLÜL

2. Samuel 23; Galatyalılar 3; Hezekiel 30; Mezmur 78:40-72

Galatyalılar 3 bizi bu kitap kadar uzun bir süre meşgul edebilir ama burada kendimi iki gözlemlerle sınırlandıracağım.

İlk olarak, ilk beş ayette Pavlus deneyime başvurur. Galatyalılar'a din değiştirmelerinin, Tanrı'nın lütfü ve Ruh'un gücüyle ilgili tüm deneyimlerinin Musa'nın Yasası'na uymalarının bir sonucu olarak mı yoksa imanlarının bir işlevi olarak mı geldiğini sorar. Ne de olsa İsa Mesih çarmıha gerilmiş olarak gözlerinin önünde tasvir edilmişti (3:1). Duyduklarına inandılar (3:2) ve Kutsal Ruh'u kabul ettiler. Bu duruşları onlara pahalıya mal olmuştu: acı çekmişlerdi (3:4). Dahası, Tanrı vergisi imanları sayesinde Ruh'un mucizevi, dönüştürücü işlerine tanık olmuşlardı (3:5). O halde neden Ruh'la, imanla başladıktan sonra, şimdi "hedeflerine" – muhtemelen olgunlaşmanın ve Tanrı bilgisinin daha ileri aşamalarına– yasayı dikkatle uygulayarak ulaşmaya çalışmaları gerektiğini düşününler? Pavlus'un ima ettiğine göre, bu yaklaşım onların din değiştirmeleriyle çelişir, çektikleri acılara bir hakarettir ve Tanrı'nın Ruhunun gücüyle ilgili kendi deneyimlerine antitezdir.

Bunun anlamı şudur: Hristiyan'ın "hedefine" giden yol iman ve Ruh'un yaşamı ve gücüdür, katmerli yasaya uymak değil. Aksini düşünmek "akılsız" olmak, bizi çarmıha gerilmiş İsa'dan uzaklaştıran sahte ruhanilik kavramlarıyla "büyüleyenleri" dinlemektir (bkz. 3:1).

İkinci olarak, bölümün geri kalanındaki argüman bireysel Hristiyan deneyimine değil, Tanrı'nın kurtarıcı amacının tarihine odaklanır. Başka bir deyişle, Pavlus her inanmayanın Mesih'e gelmesi için Tanrı'nın yasasının vicdanında işlemesi gerektiğini söylememektedir. Bu doğru olabilir ya da olmayabilir, ama Pavlus'un ele aldığı konu bu değildir. Pavlus *daha* ziyade, aklanmamız için imanının önceliğini İbrahim'e kadar geri götürmeye çalışmaktadır (3:6-9). Bu da hemen Musa'nın Yasası'nın neden "eklendiği" sorusunu gündeme getirir. Pavlus burada Yasa'nın hizmet ettiği çeşitli amaçların tam bir analizini sunmaz, ancak bazı noktaları vurgular: Yasa, İbrahim'in zamanında zaten belirlenmiş olan ilkelere tersine çevirmek ya da kurtuluşa alternatif bir yol sunmak için eklenmemiştir. Aksine, insan günahını açık ve inkâr edilemez hale getirerek, onu ihlal olarak ortaya çıkarmıştır; böylece insanları kurtarıcı-tarihsel zaman çizgisi boyunca İsa Mesih'e yönlendirmiştir. Pavlus'un Eski Ahit anlayışının Yahudi meslektaşlarınıninkinden farklı olduğu yönlerinden biri, onun zamansal ekseninde okunmasında ısrar etmesidir: Pavlus, İncil'in birbirine nasıl uyduğunu açıklamaktadır.

28 EYLÜL

2. Samuel 24; Galatyalılar 4; Hezekiel 31; Mezmur 79

Galatyalılar 4, uzun zamandır Hristiyanların Pavlus'un İsrail tarihini nasıl anladığını merak etmelerine neden olan birkaç bölüm içerir –özellikle 4:21-31'deki sözde “alegori.” Bu bölümler büyük bir dikkat çeker. Ancak, bu bölümün ortasına yerleştirilmiş olan iki kısa paragraf (4:1220), kolayca gözden kaçırılrsa da elçinin yüreğini büyük ölçüde açığa çıkarır.

(1) İlki (4:12-16) elçinin Galatyalılar'a yalvardığını gösterir. Onlara karşı kullandığı sert dilin kişisel bir incinmeyle ilgisi olmadığında ısrar eder: “Bana hiç haksızlık etmediniz.” (4:12). Hatta onlara, ilişkilerinin en erken aşamasının Pavlus'un asla koparamayacağı bir bağ oluşturduğunu hatırlatır. Onlara Müjde'yi ilk kez “bedensel hastalığı” nedeniyle bildirdiğini söyler (4:13). Hastalığın ne olduğundan emin olamayız. Belki de en iyi tahmin (bir tahminden öteye gitmese de) Pavlus'un tekneyle şimdiki Türkiye'nin güney kıyılarına geldiği ve orada hizmet ederken sıtma ya da başka bir astropikal hastalığa yakalandığıdır. O günlerde en iyi çözüm dağlık bölgelere, Galatyalıların yaşadığı bölgelere gitmekti. Pavlus orada son derece yardımsever ve konuksever bir halk buldu. Onlara Müjde'yi duyururken, kendisine “Tanrı'nın bir meleği” gibi davrandılar (4:14). Pavlus onlara nasıl kızabilir ya da onları nasıl gözden çıkarabilirdi? Ama ne yazık ki, sevinçleri dağıldı. Kışkırtıcıların yabancılaştıran bakış açısına o kadar kapılmışlardır ki, Pavlus'u onlara gerçeği söylediği için düşman olarak görürler (4:16).

İşte burada, vaaz verdiği insanların yaşamlarıyla yakından ilgilenen, ilişkilerinin karmaşık geçmişinden yola çıkarak onlarla etkileşim kurmaya hazır ve istekli olan, ancak bu ilişkileri düzeltmek için hakikatten ödün vermek istemeyen bir elçi vardır. Pavlus'a göre, öğretinin bütünlüğü ilişkilerin bütünlüğüyle birlikte durmalıdır; bunlar birbirlerine karşı kullanılmamalıdır.

(2) Pavlus Galatyalılardaki derin bir karakter kusurunu fark eder ve nazikçe ortaya çıkarır: Bu insanlar, gayretle onları takip eden insanlar dahil, gayretli kişileri severler ama gayretin yönünü dikkatlice değerlendirmezler (4:17-20). Pavlus uyarır: “Niyet iyiye, yalnız aranızda olduğum zaman değil, her zaman gayretli olmak iyidir” (4:18). Telefon ya da e-posta yoluyla iletişim kuramayan ve böylece anında bilgi alamayan elçi, nasıl bir yol izlemesi gerektiğinden emin değildir. Sert bir şekilde eleştirmeye devam etmeli midir? Tavrını değiştirip onların desteğini kazanmaya mı çalışmalıdır? Kendisini, daha önce dünyaya getirdiği çocuğu yeniden doğurmak için ikinci kez doğum ağrısı çekmek zorunda kalan bir anne gibi hissetmektedir.

Günümüz pastörleri ve liderleri, sorumlulukları altında bulunan ve yoldan sapan kişilerle daha az mı ilgilenmelidir?

29 EYLÜL

1. Krallar 1; Galatyalılar 5; Hezekiel 32; Mezmur 80

Kraliyet otoritesinin Davut'tan Süleyman'a geçişi (1. Krallar 1) karışıktır. Davut'un oğullarından biri olan Adoniya, ordunun başındaki Yoav'la görüşerek yönetimi ele geçirmeye çalışır. Süleyman'ın annesi Bat-Şeva, hasta kocasına Süleyman'ın varis olacağına dair verdiği sözü hatırlatır ve karmaşık bir hesap ortaya çıkar.

Davut'un kronik aile çöküşü bir kez daha göze çarpmaktadır. 1. Krallar'ın yazarı 1:6'daki parantez içi yorumunda bu konuya dikkatimizi çeker. Darbe girişiminde bulunan Adoniya'ya atıfta bulunarak, "Babası Davut hiçbir zaman, 'Neden şöyle ya da böyle davranıyorsun?' diye ona karşı çıkmamıştı. Avşalom'dan sonra dünyaya gelen Adoniya çok yakışıklıydı" der –sanki yakışıklılık, tacın kendisi de dahil olmak üzere her şeyin kendi hakkı olduğunu düşünen bir tür basit kibir doğurmuş gibi.

Birçok önemli ders arasından iki tanesinin altını çizebiliriz:

Birincisi, yetenekli ve ahlaken dürüst imanlılar bile sıklıkla trajik kusurlar gösterirler. Bazen hakkında hiçbir başarısızlık kaydedilmeyen bir Daniel ortaya çıkar. Ancak Kutsal Yazılar'daki en iyilerin çoğu şu ya da bu türden kusurlar sergiler: İbrahim, Musa, Petrus, Tomas ve (en önemlisi) Davut. Bu gerçekle yüzleşmek gerekir, çünkü bugün de aynı derecede güçlüdür. Tanrı stratejik olarak yerleştirilmiş ve etkili liderler yetiştirir. Nadir olanlar o kadar tutarlıdır ki, kayda değer bir çatlak tespit etmek çok zordur. Ama genellikle durum böyle değildir. En iyi Hristiyan liderlerimiz bile genellikle en yakın akranlarının ve arkadaşlarının fark edebileceği hatalar sergilerler (liderlerin kendileri bunları görebilse de göremese de!). Bu durum bizi şaşırtmamalıdır. Bu düşmüş dünyada işler böyledir, Kutsal Kitap yazıldığında da işler böyleydi. Bu nedenle liderler kusurlu olduklarını kanıtladıklarında hayal kırıklığına uğramamalıyız. Onları elimizden geldiğince desteklemeli, mümkün olan yerlerde hatalarını düzeltmeye çalışmalı ve gerisini Tanrı'ya bırakmalıyız –bu arada kendi yaşamlarımızdaki korkunç başarısızlık ve hata potansiyelinin de farkında olmalıyız.

İkinci olarak, Tanrı'nın egemenliği bir kez daha halkının karmaşık çabaları *aracılığıyla* işler. Davut sorundan haberdar edildiğinde, ellerini havaya kaldırıp durum hakkında dua etmez: Süleyman'ın tahta çıkmasını sağlamak için hemen kararlı, sembol yüklü ve kapsamlı adımlar atılmasını emreder. Tanrı'nın egemen iyiliğine güvenmek asla eylemsizlik ya da tembellik için bir mazeret değildir. İmanla yürüdüğü uzun yıllar Davut'a, "imanla yürümenin" başka ne anlama gelirse gelsin, pasifliği meşru kılmadığını öğretmiştir. Tanrı'ya karşı gelerek ya da Tanrı'dan bağımsız olmak için boşuna çaba harcayarak hareket etmekten kaçınacaksak, güveni kaderciliğe dönüştürme tehlikesiyle her zaman karşı karşıya olan aşırı dindarcılıktan da kaçınmalıyız.

30 EYLÜL

1. Krallar 2; Galatyalılar 6; *Hezekiel 33; Mezmurlar 81-82*

Galatyalılar 6'nın sonu birkaç temayı bir araya getirir.

(1) Pavlus'un uygulaması mektuplarını yazdırmaktı. Yine de onları doğrulamak için, genellikle son kısmı kendi özgün eliyle yazardı (2. Selanikliler 3:17 ile karşılaştırın). Burada da öyle (Gal. 6:11). Bazıları onun "büyük harflerinin" görme yetisinin zayıfladığını gösterdiğini ileri sürmüşlerdir. Bu mümkündür ama kesin değildir. Önemli olan, Pavlus'un okuyucularının bu mektubun ardındaki gerçek sesi tanımlarını istemesidir.

(2) Kışkırtıcılar, imanlı Galatyalı Yahudi olmayanların sünneti kabul etmelerini sağlamaya çalışmaktadırlar (6:12). Bunun onları (onlara göre) iyi Yahudiler yapacağını, gerçek Hristiyanlar olmaları için gerekli bir koşul olduğunu düşünmektedirler. Yine de Pavlus onların motivasyonlarının en azından bir kısmının Yahudi sinagog çevrelerinde kabul edilebilirliklerini sürdürmek olduğunu anlar. Kilise tarihinin bu aşamasında, zulmün çoğu disiplin uygulayan sinagog konseylerinden geliyordu. Pavlus'un kendisi de bundan nasibini almıştı: beş kez vurulan otuz dokuz kırbaç (2Ko. 11) bir sinagog cezasıydı. Pavlus, kendilerini Hristiyan olarak adlandıran ve öteki uluslardan Hristiyanların Yahudi olmasında ısrar eden bazı Yahudilerin, en yakın erkek ve kız "kardeşleri" koşer ve Yahudi olmayanlar olduğunda, bazı Yahudi arkadaşlarından görecekları kınamalara katlanmak istemediklerini düşünür.

(3) Sadece bu da değil, sünnet antlaşmaya bağlılığın bir göstergesiydi. Pavlus asıl sorunun burada yattığında ısrar eder: Sünnet olanlar "yasaya itaat etmeyi" imkânsız bulurlar, öyleyse neden başkalarını bu yola girmeye zorlamaya çalışsınlar (6:13)? Bazıları Yahudiliğe geçenleri bir madalya gibi saymak ister. Ancak Pavlus, Hristiyan'ın Rab İsa'nın çarmıhından başka hiçbir şeyle övünmediğinde ısrar eder (6:14). Tanrı'nın önünde kabul edilmemizin tek temeli budur, başka bir şey değil –sünnet, yasaya uymak, koşer sofralar ya da doğru topluluğa ait olmak değil. Tek dayanağımız çarmıhtır, dolayısıyla tek "övüncümüz" de budur. Eğer buna inanırsanız, dünyanın ne düşündüğünün pek bir önemi kalmaz: sanki dünya sizi ilgilendirdiği kadarıyla çarmıha gerilmiştir ve siz de onu ilgilendirdiği kadarıyla çarmıha gerilmişsinizdir.

(4) İsa Mesih'in bu çarmıh işinden "yeni yaratılış" doğar (6:15). Önemli olan budur –İsa'ya olan inançları nedeniyle, erkek ve kadınlar öylesine dönüştürülmüştür ki, henüz tamamlanacak olan yeni yaratılışa aittirler. Bu, "Tanrı'nın İsraili" için bile her zaman doğrudur –ki bu gerçek İsrail olarak kiliseye atıfta bulunuyor olabilir ya da irksal İsrail'in bu gerçekle herkes gibi yüzleşmesi gerektiğini söylüyor olabilir.

(5) Kişisel düzeyde, Pavlus Galatyalı okuyucularına inançlarının bedelini acı çekerek ödediğini sessizce hatırlatır. Kışkırtıcılar da aynı şeyi iddia edebilirler mi? Öyleyse neden gerçek bir Hristiyan Pavlus'un çektiği acılara bir yenisini eklesin?

1 EKİM

1. Krallar 3; Efesliler 1; Hezekiel 34; Mezmurlar 83-84

Hristiyanlar bazen, Süleyman bu kadar bilgeyse, neden birçok kadınla evlendiğini, saltanatının oldukça kötü bir şekilde sona erdiğini ve sonunda Tanrı'ya olan sadakatinden ödün verdiğini sorarlar.

Bu sorunun yanıtı kısmen bizim *bilgelikten* ne anladığımız ile Kutsal Kitap'ın *bilgelikten* kastettiği çeşitli şeyler arasındaki farkta yatmaktadır. Genellikle “nasıl iyi yaşanacağını bilmek ve akıllıca seçimler yapmak” gibi oldukça genel bir şeyi kastederiz. Ancak Kutsal Kitap'ta bilgelik, Tanrı korkusuyla nasıl yaşanacağını bilmek gibi geniş kapsamlı bir şeyi ifade edebilirken, çoğu zaman belirli bir beceriyi ifade eder. Bu, tehlikeli bir dünyada nasıl hayatta kalınacağını bilme becerisi (Özd. 30:24) ya da bazı teknik bilgiler (Çık. 28:3) olabilir. Ancak *bilgelik*in *atıfta* bulunabileceği becerilerden biri de yönetim becerisidir, özellikle de adaletin yönetimi. Süleyman'ın **1. Krallar 3. bölümde** istediği de açıkça budur.

Tanrı'nın kendisine istediği her şeyi verme lütfuna karşılık verdiğinde, Süleyman sadece küçük bir çocuk olduğunu ve görevlerini nasıl yerine getireceğini bilmediğini kabul eder (3:7). Bu nedenle istediği şey, halkı iyi yönetmek, özellikle de doğru ile yanlış ayırt etmek için sezgi dolu bir yürektir (3:9). Tanrı Süleyman'ı över çünkü Süleyman kendisi için bir şey istememiştir, hatta düşmanlarının ölümü gibi kinci bir şey de istememiştir, ama “adil bir yönetim için bilgelik” istemiştir (3:11). Tanrı Süleyman'a istediği şeyi, zenginlik ve onurla birlikte vereceğini vaat eder (3:12-13). Her iki fahişenin de aynı canlı bebeği sahiplenip ölü bebeğin kendisinden olduğunu inkâr etmeleri ve Süleyman'ın onların davasını çözmesi (3:16-27), Tanrı'nın kralın isteğini yerine getirdiğini kanıtlar. Bütün ulus Süleyman'ın “adil bir yönetim için Tanrı'dan gelen bilgelige” sahip olduğunu anlar (3:28). Kuşkusuz bugün Batılı ulusların çoğu benzer şekilde donatılmış birkaç kişiye ihtiyacı vardır.

Her ne kadar Tanrı onu seçiminden dolayı övse de bu Süleyman'ın antlaşmaya sadık kalarak yürümesi için gereken tek şeyin bu bilgelik olduğu anlamına gelmez. Gerçekten de bahşedeceği bilgelik, zenginlik ve onur bir yana, Tanrı ona, “Eğer sen de baban Davut gibi kurallarına ve buyruklarına uyup yollarımda yürürsen, sana uzun ömür de vereceğim” der (3:14). Ancak bulutlar çoktan çökmeye başlamıştır: Süleyman güney sınırını güvence altına almak için Mısırlı bir prensesle evlenir (3:1). Popüler oldukları için yasaklanmış olan “tapınma yerlerini” kaldırmaz, orada tapınmaya katılır (3:2-4).

Tanrı bazen harika bilgelik armağanları –teknik, sosyal, idari ve yargısal beceriler– bahşeder; ancak O'ndan, O'nu gerçekten sevmeye ve O'na tamamen itaat etmeye ayarlanmış bir kalp de almazsak, yolumuz felaketle sonuçlanabilir.

2 EKİM

1. Krallar 4-5; Efesliler 2; *Hezekiel 35; Mezmur 85*

Hristiyanlara sık sık **Efesliler 2:8-9'u** ezberlemeleri öğretilir: “İman yoluyla, lütufla kurtuldunuz. Bu sizin başarınız değil, Tanrı'nın armağanıdır. Kimsenin övünmemesi için iyi işlerin ödülü değildir” Bu satırlarda kesinlikle harika gercekler ifade edilmektedir. Ancak ben Pavlus'un sonraki ayetlerde söylediği bazı şeylere odaklanacağım.

(1) İman etmeden önce, Efesliler gibi bizler de “suçlardan ve günahlardan” ötürü ölüydük (2:1). Günaha olan bağımlılığımız, dünyanın gidişine olan alışkanlığımız (2:2), aynı anda Şeytan tarafından aldatıldığımız (2:2) ve günahkâr doğamızın arzu ve düşüncelerini tatmin etmeye kendimizi adadığımız (2:3) için, Müjde'ye olumlu yanıt vermemiz mümkün değildi. Daha da kötüsü, trajik yetersizliğimiz ahlaki bir yetersizlikti: “Doğal olarak ötekiler gibi biz de gazap çocuklarıydık” (2:3). Tanrı'nın kendisi müdahale edip sadece ölümün olduğu yere yaşam getirmediği ve kendi adaletinin gazap gerektirdiği yere merhamet göstermediği bizim için hiçbir umut yoktu.

(2) Tanrı'nın yaptığı budur: Biz daha ölüyken, bize olan büyük sevgisinden ötürü, “merhameti bol olan Tanrı bizi çok sevdiği için, suçlarımızdan ötürü ölü olduğumuz halde, bizi Mesih'le birlikte yaşama kavuşturdu” (2:4-5). Bu O'nun katıksız lütfuydu: “Ölü olduğumuz halde” (2:5) kendimize kesinlikle yardım edemedik.

(3) Gerçekten de Tanrı bizi Mesih'le öyle birleştirir ki, O'nun gözünde zaten O'nunla birlikte yükseltilmiş ve “Mesih'le birlikte diriltip göksel yerlerde” oturmuşuzdur (2:6). Tanrı bu adımları “Mesih İsa'da bize gösterdiği iyilikle, lütfunun sonsuz zenginliğini gelecek çağlarda sergilemek için” atmıştır (2:7). Dolayısıyla nihai umudumuz ve beklentimiz bizi hala bekleyen şeydir. Bu geleceğe yönelik bakış açısını görmeyen ve buna değer vermeyen hiçbir Hristiyan sağlam değildir.

(4) Bu noktada Pavlus, kurtuluş armağanının tamamen lütfekârlığını vurgular. Bu armağan, Tanrı'nın bir hediyesi olan ve tamamen bizim yapabileceğimiz herhangi bir işten bağımsız olarak imanla alınan bir armağandır. Çünkü eğer yapabilseydik, bu işlerle övünürdük.

(5) Ancak bu, artık eskisi gibi yaşamaya devam edeceğimiz anlamına gelmez –günahlarda ölü, kendi arzularımızı ve düşüncelerimizi takip eden bir şekilde. Tam tersine: Tanrı'nın lütfunu ve onu anlamak için imanını alan bizler, “Tanrı'nın yapıtıyız, O'nun önceden hazırladığı iyi işleri yapmak üzere Mesih İsa'da yaratıldık” (2:10). Nasıl ki bir kişi, gelecekteki çağda bizi bekleyen eşsiz zenginlikleri hiç bilmeden kurtarıcı lütfunu deneyimleyemezse, iyi işler yapmadan da kurtarıcı lütfun tadını çıkaramaz. Bu büyük kurtuluş, mükemmel bir pakettir!

3 EKİM

1. Krallar 6; Efesliler 3; Hezekiel 36; Mezmur 86

Pavlus'un yazılarındaki bir gizem normalde "gizemli" bir şey hatta bir polisiye hiç değildir. Bu, önceki nesillerde bir ölçüde gizli tutulan ve şimdi Müjde'nin gelişiyile birlikte açıklanan ve halka duyurulan bir gerçek ya da öğretilerdir. Bazen Müjde'nin kendisi bir *gizem* olarak ele alınır; daha yaygın olarak, Müjde'nin bazı unsurları bir *gizem* olarak etiketlenir.

Pavlus, **Efesliler 3:2-13**'te diğer "kutsal elçilerine ve peygamberlerine" (3:5), "Ruh aracılığıyla açıklanmış" bulunan sır hakkında derin bir anlayışa sahip olduğunda ısrar eder (3:4-5). Sonra bize bu sırrın içeriğini anlatır: "Öteki uluslar da mirasa ortaktır, aynı bedenün üyeleridir ve Müjde aracılığıyla Mesih İsa'da vaade ortaktır" (3:6).

Bu *sırrın* hangi yollarla gizlendiği üzerinde düşünmeliyiz. Kuşkusuz Eski Ahit Kutsal Yazıları bazen Tanrı'nın lütfunun tüm ırklardan erkek ve kadınlara yayılmasını öngörür. İbrahim antlaşması İbrahim'in soyunda yeryüzündeki tüm ulusların kutsanacağını öngörüyordu (Yar. 12:3; bkz. 11 Ocak). Bunda gizli olan nedir? Gerçek şu ki, Kutsal Kitap'ta Musa Yasası'na verilen geniş yer ve Eski Ahit'in büyük bir kısmının okunmasını kontrol eden yorumların artması, bu geniş vurgunun sıklıkla gözden kaçmasına neden olmuştur. Dolayısıyla bu gizlilik bir yandan Tanrı'nın "başlangıçtan beri tasarladığı" amacının (3:11) görkemini ortaya çıkma zamanı gelene kadar saklamak için dikkatli bir planı olarak görülebilir; diğer yandan bu gizlilik, Eski Ahit Kutsal Yazıları'nı Eski Ahit vaatlerinin gerçek boyutlarını küçüleştirecek ve evcilleştirecek şekilde okuyan insan sapkınlığının bir sonucudur.

Mesih İsa'nın gelişiyile birlikte, Eski Ahit kitaplarının ileriye dönük işaret ettiği yollar hesaplanamayacak kadar netleşmiştir. İsa'nın Büyük Görevi, öğrencilerinin misyonunu tüm dar görüşlülükleri utandıran bir enternasyonalizmle damgalamıştır. Hepsinden önemlisi, İsa'nın Eski Ahit anlayışı bazı yeni paradigmalara oluşturmıştır. Doğru okunduğunda, doğrusal, tarihsel sıralamasında, Eski Ahit olay örgüsü Musa'nın Yasası'na bazılarının düşündüğü kadar vurgu yapmaz. Gerçekten de Musa Antlaşması, insanları ne kadar iyi değiştirdiği açısından bir başarısızlık olarak ortaya çıkmaktadır. En parlak başarısı, nihai Kurtarıcı'nın, nihai rahibin, nihai tapınağın, nihai kurbanın neye benzeyeceğini öngören modeller sağlamasıdır. Ve Pavlus sadece bu *sırrı* vaaz etmekle kalmayıp, aynı zamanda bunu Yahudi olmayanlara, içeriğinden en çok etkilenen insanlara yapan elçidir.

4 EKİM

1. Krallar 7; Efesliler 4; Hezekiel 37; Mezmurlar 87-88

Pavlus'un mektuplarının dikkat çekici özelliklerinden biri, insanlara nasıl yaşamaları gerektiğini öğretmeye çok fazla yer ayrılmış olmasıdır. Aslında, Kutsal Kitap bir bütün olarak bize neye inanmamız gerektiğini öğretmekle ilgilenir (çünkü bunlar doğrudur) ve bize sadık davranışları öğretmekle de daha az ilgilenmez. Bu denge hiçbir yerde Pavlus'un mektuplarında olduğu kadar belirgin değildir.

Bu kapsamlılığın nedeni Tanrı'nın doğasında yatmaktadır. Kutsal Kitap'ın Tanrısı, orada olan Tanrı (Francis Schaeffer'in bize öğrettiği gibi), her şeyin Tanrısıdır. O sadece düşüncelerin ya da sadece ruhani veya dini bir alanın Tanrısı değildir. O *Tanrı'dır*. Yaratıcımız ve ilahi Hükümdarımız olarak, ilgi ve buyrukları varlığımızın, inançlarımızın, sözlerimizin ve davranışlarımızın her yönüne uzanır. Dolayısıyla inanç sistemlerimiz ile davranışlarımız arasında korkunç bir gerilimi muhafaza etmek sadece şizofreniye davetiye çıkarmak değil, aynı zamanda Tanrı'ya karşı bir hakaret, seçici olduğu için daha az çirkin olmayan korkunç bir isyandır.

Bu da öğretimizin ve vaazımızın sadece inanılması gereken gerçekleri değil, aynı zamanda nasıl yaşanacağına dair talimatları da içermesi gerektiği anlamına gelir. Bu konuda Pavlus'un **Efesliler 4:17-32'de verdiği** örnek tamamen ders niteliğindedir. Hiç kimse bu mektubun zengin bir öğreti içerdiğinden ciddi kuşku duymaz. Ancak burada Pavlus'un, okuyucularının "Artık öteki uluslar gibi boş düşüncelerle yaşamamaları" konusunda ısrar ettiğini görürüz (4:17). Bu "beyhudeliği" bir yandan Tanrı hakkındaki bilgisizliklerine, diğer yandan da iğrenç davranışlarına bağlar. "Ama siz Mesih'i böyle öğrenmediniz" (4:20). Sizler "gerçek doğruluk ve kutsallıkta Tanrı'ya benzer yaratılan yeni yaratılışı giyinmeyi öğrendiniz" (4:24). Bu, eski yaratılışı "sıyırıp atmayı düşüncede ve ruhta yenilenmeyi" ve yeni yaratılışı "giymeniz" anlamına gelir (4:22-24).

Tüm bunlar biraz uhrevi kalabilir. Pavlus böyle bir kaçışa izin vermeyecektir. Bölümün geri kalanı açık sözlü ve pratiktir. Pavlus'un beklediği davranış, doğru konuşmayı "çünkü hepimiz aynı bedenün üyeleriyiz" (4:25) ve İblis'e bir yer verilmemesi için hiçbir günün öfkeyle bitmesine izin vermemeye yönelik pratik bir taahhüdü içerir (4:26-27). İman eden hırsızlar artık çalmamalıdır. Çalışmalı, yararlı bir şeyler yapmalı, kazandıklarıyla cömert olmayı öğrenmelidirler (4:28). Konuşmalarımız sadece küfürlü, kaba ya da "zararlı" olan şeyleri ortadan kaldırmakla kalmamalı, aynı zamanda "başkalarını ihtiyaçlarına göre geliştirmek için yararlı olan şeyleri" söylemeyi öğrenmelidir (4:29). Kapsamlı bir şekilde: "Her kötü niyetle birlikte her türlü kin, öfke, kırgınlık, bağırışma ve iftira sizden uzak olsun. Birbirinize karşı iyi yürekli, şefkatli olun. Tanrı sizi Mesih'te bağışladığı gibi, siz de birbirinizi bağışlayın" (4:31-32).

5 EKİM

1. Krallar 8; Efesliler 5; *Hezekiel 38; Mezmur 89*

Yeruşalim'deki tapınağın adanması ve Süleyman'ın bu vesileyle yaptığı dua (1. Krallar 8), kurtarıcı tarih boyunca hem geriye hem de ileriye uzanan bağlan-tılarla dolup taşar.

(1) Tapınağın yapısı Buluşma Çadırı'nın orantılı bir kopyasıdır. Böylece Musa Antlaşması'nın emrettiği törenler ve Tanrı'nın Musa aracılığıyla emrettiği tüm sembol yüklü değerler devam eder: Sunak, ekmeğin Tanrı'nın huzuruna konduğu masa, En Kutsal Yer, antlaşma sandığının üzerindeki iki Keruv vb.

(2) En çarpıcı olanı, antlaşma sandığı yeni yerine taşındıktan ve kâhinler geri çekildikten sonra, Rab'bin görkemi, Rab'bin Buluşma Çadırı'ndaki varlığını işaret eden aynı tür bulutta tezahür ederek tapınağı doldurur. Tanrı sadece tapınağı onaylamakla kalmaz, aynı zamanda Tanrı'nın gelişmekte olan amaçlarında yeni bir adım atılmıştır. Buluşma Çadırı'nın sembolizmi tapınakta korunurken, bu yapı artık taşınabilir bir şey değildir. Gezginlik yılları ve hatta hakimlerin belirsiz yılları sona ermiştir. Artık Tanrı'nın bu sağlam yapıda tezahür eden varlığı tek bir yere bağlıdır: Yeruşalim. Yeni bir dizi sembol yüklü tarihsel deneyim, İsa'nın gelişine işaret eden biriken zenginliğe yeni boyutlar ekler. İşte istikrarlı bir krallık, işte Tanrı'nın krallığı; Yeruşalim ve Yeni Yeruşalim; görkemli tapınak ve tapınağa ihtiyacı olmayan şehir çünkü "Her Şeye Gücü Yeten Rab Tanrı ve Kuzu, kentın tapınağıdır" (Va. 21:22). Burada kesilen on binlerce hayvan ve dünyanın günahını ortadan kaldıran Tanrı'nın Kuzusu vardır.

(3) Süleyman en iyi haliyle, hiçbir yapının, hatta bu yapının bile Tanrı'yı içine alamayacağını ya da evcilleştiremeyeceğinin tamamen farkındadır. "Sen gök-lere, göklerin göklerine bile sığmazsın. Benim yaptığım bu tapınak ne ki!" (8:27).

(4) Ancak bu onu Tanrı'dan burada kendini göstermesini istemekten alıkoymaz. Süleyman her şeyden önce halkın en çok ihtiyaç duyacağı şeyin bağışlanma olduğunu bilir. Bu nedenle Süleyman, halkın yaşayacağı deneyimlerin geniş kapsamlı ve öngörülü tasvirlerinde şu nakaratın bir çeşitlemesini tekrarlar: "Gök-lerden, oturduğun yerden kulak ver; duyunca bağışla" (8:30 vd.). Bu tam olarak doğrudur: İnsanların gözleri bu tapınağa dönük olsa bile *göklerden kulak ver ve bağışla*.

(5) Süleyman'ın ileriye bakışı, korkunç sürgün olasılığını (8:46-51), ardından kurtarılmayı ve serbest bırakılmayı içerir. Dahası, Süleyman halkı sadakate çağırırken (8:56-61), İbrahim'in antlaşmasındaki önemli bir noktayı da yineler (Yaratılış 12:3): İsrail sadık olmalıdır "dünyanın bütün ulusları bilsinler ki, tek Tanrı RAB'dir ve O'ndan başka Tanrı yoktur" (8:60).

6 EKİM

1. Krallar 9; Efesliler 6; Hezekiel 39; Mezmur 90

Pavlus Efeslilere yazdığı mektubun kapanış satırlarından hemen önce, okuyucularını kendisi için dua etmeye davet eder (Efesliler 6:19-20): “Ağzımı her açtığımda bana gerekli söz verilsin diye benim için de dua edin; öyle ki, Müjde’nin sırrını cesaretle bildirebileyim. Uğruna zincire vurulmuş durumda elçilik ettiğim Müjde’yi gerektiği gibi cesaretle duyurabilmem için dua edin.”

(1) Pavlus’un iman edenlerin nasıl dua etmesi gerektiğine dair modeller sunduğu başka yerlerde (örn. Efesliler 3:14-21; Filippililer 1:9-11), görev teması buradaki kadar güçlü bir şekilde ortaya çıkmaz. Doğru, Pavlus başka bir yerde başkalarından kendisi için dua etmelerini ister (1Se. 5:25), ama burada onlardan ne istemelerini gerektiğini belirtir (Kol. 4:4; krş. 2Se. 3:1). Müjde’nin “sırrını” cesaretle bildirebilmeyi istemektedir.

(2) Pavlus’un böyle bir duaya ihtiyaç duyması elbette cesaret vericidir. Bazen elçiyi öylesine yüksek bir yere koyarız ki, onun da bizlerle aynı ayartmalarla karşı karşıya kalan sıradan bir ölümlü olduğunu unuturuz. Müjde’yi çarpıtmanın, biraz kırpmmanın, dinleyicilerimizin garip ya da rahatsız edici bulacağını düşündüğümüz kısımları atlamanın ne kadar kolay olduğunun çok iyi farkındaydı. Bu yüzden Müjde’yi *sadakatle* vaaz etmek için onu *korkusuzca* vaaz etmesi gerektiğini biliyordu. Bu “üstten bakan” bir tarzı yansıtmaz. Bu daha ziyade, Pavlus’un dinleyicilerinin kendisi hakkında ne düşüneceklerinden ya da ne söyleyeceklerinden ya da kendisine ne yapabileceklerinden korkmadan konuşmak istediği anlamına gelir, böylece duyurmaya geldiği Müjde’den ödün vermemiş olur.

Bununla ilgili olarak, günümüz Batı dünyasındaki vaizlerin ne kadar çok dua etmeye ihtiyaç duyduğunu görmek için fazla hayal gücü gerekmiyor. Diyelim ki, putperest bir üniversitede lisans öğrencilerine ya da örneğin New York’taki 20’li ve 30’lu yaşlarındaki zeki iş insanlarına vaaz veriyorsunuz. Romalılar’ı açıklarken, birinci bölümdeki homoseksüellik ve dokuzuncu bölümdeki seçilmişlik konularını tam olarak nasıl ele alacaksınız? İsa’nın en korkunç imgeleri kullandığı birçok pasajda cehennem hakkında nasıl konuşacaksınız? Müjdenin katıksız münhasırlığı ile başa çıkmanız gerektiğinde ya da zengin insanlara para hakkında konuştuğunuzda nasıl tereddüt edebilirsiniz?

(3) Pavlus’un dua istemeye istekli olduğu gerçeğini gözden kaçırmamalıyız. Bazı liderler zayıflıklarını, korkularını ya da ihtiyaçlarını asla kabul etmemeleri gerektiğini düşünürler. Sanki mücadelenin üstündeymiş gibi davranırlar. Pavlus öyle değildir. Onun dua isteği *formalite* gereği değildir: Müjdeyi korkusuzca vaaz etmek için dua ister çünkü uzun süredir vaaz vermektedir ve kendini yeterince iyi tanımaktadır, sadece popüler beğeni için vaaz vermenin gücünü ve tehlikesini bilir. Dua isteyerek, korkularını kabul eder ve onların ilahi çaresini güvence altına alır.

7 EKİM

1. Krallar 10; Filipililer 1; Hezekiel 40; Mezmur 91

Saba Kraliçesi'nin ziyareti (1. Krallar 10) kitaplarda ve filmlerde sık sık kraliyet aşk hikâyesine dönüşene kadar süslenmiştir. Kutsal Kitap metninde en ufak bir aşk ilgisi ya da seks skandalı göze çarpmaz. Saba kraliçesinin işlevi, Süleyman'ın ününün çok geniş bir alana yayıldığını ve bu ünün gerçeklere dayandığını somut bir örnekle göstermektir. Ziyaret üzerine bazı gözlemler:

İlk olarak, oldukça yüzeysel bir düzeyde, bu açıklama Eski Ahit'teki *gerçeğin* doğası hakkında bir şeyler söyleme fırsatı sağlar. Bazıları İbranice'de “doğruluk” anlamına gelen ‘emet’ sözcüğünün aslında “sadakat” ya da “güvenilirlik” anlamına geldiğini ve önermelerle değil ilişkilerle ilgili olduğunu ileri sürmüştür. Gerçekten de bazıları Eski Ahit yazarlarının *doğru önermeler* için bir sınıflandırmaya sahip olmadıklarını iddia etmektedir. Çoğu hata gibi, deyim yerindeyse bunun da bir nebze doğruluk payı vardır. Kuşkusuz ‘emet’, İngilizce'deki *doğruluk* kelimesinden daha geniş bir anlam yelpazesine sahiptir ve sadakat anlamına gelebilir. Ancak sözcükler de sadakati gösterebilir. Saba kraliçesi Süleyman'a, kendi ülkesinde onun başarıları ve bilgeliği hakkında duyduğu haberin ‘emet’ olduğunu söyler: “doğruydun” (10:6, NIV); daha açık bir ifadeyle, haber sadık olduğu için, yani önermeler gerçeğe uygun olduğu için, haber *gerçektir*. Öyleyse, eski İbranilerin neyi bilip neyi bilemeyeceklerine dair indirgemeci bir analizden uzak durun.

İkinci olarak, bölümün büyük bir kısmında Süleyman'ın zenginliği, askeri gücü, deniz gemileriyle yaptığı başarılı ticaret seferleri, müzik aletleri ve daha fazlası hakkında kısa ve öz açıklamalar yer almaktadır. Yine de açıkça teolojik olan birkaç temaya yer ayrılmıştır. Kraliyet ailesi Süleyman'ın bilgeliğini dinlemek için onu ziyaret ederdi ve bu bilgeliği bizzat Tanrı tarafından onun yüreğine yerleştirilmişti (10:24). Gerçekten de Süleyman krallığında adaleti ve doğruluğu sağlama konusunda olağanüstü bir üne sahipti, öyle ki Saba kraliçesi onun bu konudaki başarılarının “RAB İsrail'e sonsuz sevgi duyduğundan” dolayı olduğunu düşünüyordu (10:9).

Ancak *üçüncü olarak*, tüm bunlar bir sonraki bölüm için bir hazırlıktır. Süleyman'ın sahip olduğu tüm nimetler, bilgeliği, güç, zenginlik, itibar ve onur, hepsi Tanrı'nın elinden gelmiş olsa da üzücü gerçek şudur ki, kendi davranışları, yargı ve Davut hanedanının çöküşüne yol açıyordu. Bu karmaşık gelişmeler yarınki incelemeyi beklemektedir. Burada olağanüstü bereketlerin mutlaka sadakate işaret etmediği gerçeği üzerinde düşünmek yeterlidir. Tanrı'nın öfkesinin yavaş olması (kesinlikle iyi bir şey!), yolsuzluklarımızın hak ettiği yargıların genellikle uzun süre ertelendiği anlamına gelir. Mevcut bereketlerin, mevcut sadakati işaret ettiğini hemen varsaymayın: Sadakatsizliğin korkunç meyvelerinin ortaya çıkması uzun zaman alabilir.

8 EKİM

1. Krallar 11; Filipililer 2; *Hezekiel 41; Mezmurlar 92-93*

Ancak ve yanı sıra kelimeleri, sadece birkaç yerde 1. Krallar 11:1’de olduğu kadar güçlüdür: “Kral Süleyman firavunun kızının yanı sıra... birçok yabancı kadın sevdi.” O dönemde bir kralın haremının büyüklüğü, onun zenginliğinin ve gücünün bir yansıması olarak kabul edilirdi. Süleyman, her yerden prenseslerle evlendi, özellikle de yazarın acı bir şekilde açıkladığı gibi, “RAB’bin İsrail halkına, ‘Ne siz onların arasına girin, ne de onlar sizin aranızda girsinler; çünkü onlar kesinlikle sizi kendi ilahlarının ardınca yürümek üzere saptıracaklardır’ dediği uluslardandı” (11:2).

Süleyman yaşlandıkça tam olarak bu gerçekleşti (11:3-4). Yabancı tanrılara tapınmaya katıldı. Eşlerini memnun etmek için onların ilahlarına tapınaklar ve sunaklar yaptırdı. Kuşkusuz, birçok İsraili de bu pagan tapınmaya katılmaya başladı. En azından, Süleyman’ın bilge, becerikli ve başarılı bir kral olarak bilinmesi, birçoğunun bu duruma duyduğu öfke duygusunu köreltti. Sonunda, pagan putperestliği çocuk kurban edilen iğrenç tanrılara kadar uzandı. Böylece Süleyman, “RAB’bin gözünde kötü olanı yaptı, RAB’bin yolunda yürüyen babası Davut gibi tam anlamıyla RAB’bi izlemedi” (11:6).

Kuşkusuz, Davut’un kendisi de zaman zaman hata yaptı. Ancak Rab Tanrı’ya ilkeli bir bağlılık sergiledi ve günah işlediğinde tövbe edip Rab’be döndü. Oğlu Süleyman ise, tahtın varisi olarak giderek artan bir dinsel uzlaşma akışı içinde yaşadı ve Rab’den uzaklaştı.

Hüküm verilir (11:9-13): Süleyman’ın ölümünden sonra krallık bölünecek, on oymak çekilecek ve Davut hanedanına sadece iki oymak kalacaktır. Üstelik bu önemsiz kalıntı bile yalnızca Davut’un hatırı için korunacaktır. Eğer Süleyman başka bir adam olsaydı, tövbe eder, Rab’bin lütfunu arar, tüm sunakları yıkar ve antlaşmaya sadakati teşvik ederdi. Ama üzücü gerçek şu ki, Süleyman eşlerini ve onların fikirlerini, antlaşma Rabbi’ne ve onun fikirlerine tercih etti.

Saltanatının son yıllarında Süleyman, Tanrı’nın koruyucu lütfunun geri çekildiğine dair birçok işaret aldı (11:14-40). Süleyman’ın Yarovam’ı öldürtmek için gösterdiği beyhude çaba, Saul’un Davut’u öldürme girişimini hatırlatır ve oldukça üzücüdür. Ancak daha da üzücü olan, hiçbir tövbe ya da Tanrı’ya yönelik bir açıklık işaretinin olmamasıdır.

Bu metinden alınacak çok ders var: Neyi ve kimi sevdiğinize dikkat edin. İyi başlangıçlar, iyi sonları garanti etmez. Zaman varken Tanrı’nın uyarılarına kulak verin; çünkü kulak vermezseniz, sonunda o kadar katılırsınız ki, en korkunç tehditler bile sizi etkileyemez. Kanonik düzeyde, Rab’bin seçilmiş halkı içinden seçilen en kutsanmış, korunmuş ve bahşedilmiş hanedan bile dağılışa mahkûm olur. Ah, bir Kurtarıcı’ya, göklerden gelecek bir Krala ne kadar da ihtiyacımız var!

9 EKİM

1. Krallar 12; Filipililer 3; *Hezekiel 42; Mezmur 94*

Birleşik Krallık'ın eşit olmayan iki parçaya bölünmesi –kuzeyde on oymağı olan İsrail Krallığı ve güneyde iki oymağı olan Yahuda Krallığı– (1. Krallar 12) bize bir kez daha Tanrı'nın egemenliği ve insan sorumluluğu arasındaki dikkate değer bir dinamik sunar.

Tanrı, peygamber Ahiya aracılığıyla Yarovam'ın kuzeydeki on oymağı Süleyman'ın halefinden alacağını önceden bildirmişti (11:26-40). Yarovam'a, Rab'be sadık kalırsa, Rab'bin onun için bir hanedanlık kuracağı açıkça söylenmişti. Ancak Yarovam, kuzey oymaklarını güvence altına aldıktan sonra yaptığı ilk iş olarak Beytel ve Dan'da altın buzağılar dikmiş ve Levili olmayan kâhinler atamıştır. Bunun sebebi, halkının Yeruşalim'deki tapınağa gitmesini istememesidir (12:25-33). Tanrı'nın ona on oymağı verecek güce sahip olduğunu ve sadakatsizlik konusunda onu uyaracak kadar ilgilendiğini bilen Yarovam, halk bayramları için Yeruşalim'e gitse bile kuzey krallığının bütünlüğünü koruyabileceğini neden anlamaz? Buna rağmen, Yarovam siyasi kararlarını verir, Tanrı'ya itaat etmeyi reddeder ve kendisine verilen lütfâ nankörlük eder. Onun tek mirası, Eski Antlaşma'nın geri kalanında İsrail'i günaha sürükleyen Nevat oğlu Yarovam olarak anılmasıdır (örneğin, 2. Krallar 14:24).

Süleyman'ın oğlu Rehavam'ın durumu ise daha da anlaşılmalıdır. Süleyman, adaletin yetenekli bir yöneticisi olabilir; ancak hayatının son dönemlerine doğru son derece masraflı projeleri halkını yıpratmıştır. Temsilciler, Rehavam'a yüklerini biraz hafifletirse ona sadık kalacaklarını söylerler. İhtiyarlar, Rehavam'a bu isteklerin makul olduğunu ve halkına hizmet ederek onların sadakatini kazanacağını söyler: “Bu halka hizmet etme” tutumunu benimsemeli, böylece “her zaman kul köle olacaklarını” görecektir (12:7). Ancak Rehavam, büyük bir duyarsızlık ve aptallıkla, insanları ve ulusu anlamayan, kendini beğenmiş “genç görevlilerin” tavsiyelerini benimser (12:8). Bunun sonucunda, Rehavam halkın taleplerini reddetmekle kalmaz, daha fazla talep ve daha büyük zulüm vaat eder. Bu, ani bir isyanı tetikler.

Yine de yazar şu yorumu yapar: “Kral halkı dinlemedi. Çünkü Şilolu Ahiya aracılığıyla Nevat oğlu Yarovam'a verdiği sözü yerine getirmek için RAB bu olayı düzenlemişti” (12:15). Tanrı'nın egemenliği, Rehavam'ın aptallığını ve Yarovam'ın isyanını mazur göstermez ya da hafifletmez. Aynı şekilde, onların aptallığı ve günahı Tanrı'nın kontrolü kaybettiği anlamına da gelmez. Takdirin bu tür gizemleri, tarihi “okumayı” zorlaştırır; ancak aynı zamanda son derece rahatlatıcıdır ve Romalılar 8:28'de belirtildiği gibi, dinlenmemizi mümkün kılar.

10 EKİM

1. Krallar 13; Filipililer 4; *Hezekiel 43; Mezmurlar 95-96*

Hristiyanlar için bazı pratik tavsiyeler (Flp. 4:4-9):

(1) Rab’de her zaman sevinin (4:4). Bu buyruk o kadar önemlidir ki Pavlus bunu tekrar eder. Bu buyruğa uymak, koşullardan bağımsızdır. Çünkü durumumuz ne kadar sefil olursa olsun, Hristiyan her zaman Mesih İsa’da sevinmek için derin nedenlere sahiptir: Günahların bağışlanması, yeni gökler ve yeni yer yüzünde diriliş yaşamı beklentisi. Bunlara ek olarak, Ruh’un şimdi bile teselli etmesi gibi çok daha fazlası da söz konusudur. Pratik açıdan, Pavlus, Rab’de gerçek sevinç duyan bir inanlının sırtından vuran, aldatan, sızlanan, hırsız ya da tembel, acı ve nefret dolu biri olamayacağını çok iyi bilmektedir.

(2) Uysallığınızla tanının (4:5). Bu, neredeyse tatlı bir oksimorondur. Günümüz kültüründe birçok şey, saldırganlıkla ya da üstünlükle tanınmayı teşvik eder. Ancak Pavlus, öyle bir odaklanmamızı ister ki, sonunda uysallığımızla tanınır hale geliriz. Bunun temeli ise Rab’bin “yakın” olduğudur. Pavlus burada muhtemelen Rab’bin gelişinin yakınlığından değil, Rab’bin halkına her zaman yakın olduğundan bahsetmektedir. O, halkını izlediği gibi, onların davranışlarını da izler. Bu bilinç, onun istediği gibi yaşamamız için motivasyon olur.

(3) Endişelenmeyi bırakın (4:6-7). Pavlus, sorumsuz bir kaçıışı ya da Pollyanna benzeri bir iyimserliği savunmamaktadır. Dahası, yalnızca endişelenmeyi bırakmamızı söylemekle kalmaz; aynı zamanda bunun nasıl yapılacağını da açıklar: Sürekli endişelenmenin yerine başka bir şey koyarak. “Her konudaki dileklerinizi, Tanrı’ya dua edip yalvararak, şükranla bildirin” (4:6). Pavlus, insan deneyimindeki acı ve kederi inkâr etmez; nasıl edebilir ki? Mektupları, en ağır zorlukları yaşadığını açıkça gösterir. Ancak çözümü de bilir: Ya endişe duayı, ya da dua endişeyi ortadan kaldırır. Ayrıca, Pavlus, bu disiplinli, şükran dolu duanın, “Tanrı’nın her kavrayışı aşan esenliğini” beraberinde getirdiğinde ısrar eder (4:7).

(4) Kutsal düşünceler düşünün (4:8-9). Zihne ne girerse, ondan o çıkar. Zihnimiz, dönüşümle yenilenir (Rom. 12:1-2). Bu nedenle, zihninizi neyle beslediğinize ve ne düşündüğünüze dikkat edin. Zihninizi, acı, kızgınlık, şehvet, nefret ya da kıskançlıkla dolu kanallara değil, iyi ve sağlıklı kanallara yönlendirmeye karar verin. Pavlus, 8. ayette bu doğrultuda bir liste sunar ve her tür erdemli şey üzerinde düşünmeyi öğütler. Dahası, Pavlus burada da örnek bir liderdir (4:9). O, kendisinin uygulamadığı bir şeyi yapmamızı söylememektedir.

11 EKİM

1. Krallar 14; Koloseliler 1; *Hezekiel* 44; *Mezmurlar* 97-98

İman, umut ve sevgi, birlikte bazen Pavlus üçlüsü olarak anılır. Pavlus'un mektuplarında, bu erdemler çeşitli kombinasyonlarla yer alır. Bazen üçünden sadece ikisi, bazen de üçü birden ortaya çıkar.

Muhtemelen Pavlus üçlüsünün en bilinen ayeti, 1. Korintliler 13:13'tür: "İşte kalıcı olan üç şey vardır: İman, umut, sevgi. Bunların en üstünü de sevgidir." Burada bu üçü arasında bir ilişki ifade edilmemiştir. Pavlus, bu üç erdemden –iman, umut ve sevgi (ve sonuncusunu "en mükemmel yol" olarak adlandırır (12:31b; bkz. 8 Eylül) "armağan" olarak değil)– hepsinin "kalıcı" olduğunu söyler. Bununla demek istediği, bu erdemlerin sonsuza kadar kalacağı ve bu nedenle şimdi bile beslenip peşine düşülmesi gerektiğidir. Ancak Pavlus, bu üçünün en büyüğünün sevgi olduğunu ısrarla belirtir. Pavlus, bunun neden böyle olduğunu açıkça söylemez. Ancak Yeni Ahit'in başka yerlerde söylediklerine dayanarak, sevginin en büyük erdem olmasının sebebinin Tanrı'nın bir niteliği olması olduğunu makul bir şekilde düşünebiliriz. Tanrı iman etmez; bir başkasının meydana getireceği bir şeyin gerçekleşmesini dört gözle beklemek anlamında "umut etmez." Ama Tanrı sever. Aslında, 1. Yuhanna 4:8 bize Tanrı'nın sevgi olduğunu söyler; hiçbir metin onun iman ya da umut olduğunu söylemez. Bu nedenle üçünün en büyüğü sevgidir.

Ancak Koloseliler 1:3-6'da Pavlus üçlüsünün birbirleriyle ilişkisi oldukça farklıdır. Pavlus, Koloseliler için dua ederken Tanrı'ya şükreder ve şöyle der: "Çünkü Mesih İsa'ya iman ettiğinizi ve bütün kutsalları sevdiğinizi duyduk. İmanınız ve sevginiz, göklerde sizin için saklı bulunan umuttan kaynaklanıyor. Bu umudun haberini gerçeğin bildirisinden, size daha önce ulaşan Müjde'den aldınız." (1:4-6). Bu NIV çevirisi, biraz mecazi olmakla birlikte, anlamı çok iyi yakalamaktadır. Not:

(1) Pavlus, Koloseliler kilisesini kurmamıştır. Ancak bu imanlılardan haberdar olduğu için onlar için sürekli olarak şükranla dua eder.

(2) Pavlus'un bu Koloseliler hakkında duyduğu şey, her ikisi de kanıtlanabilir erdemler olan imanları ve sevgileridir. Eğer İsa'ya imanınız varsa ve kutsalları seviyorsanız, her iki erdem de gizli kalmaz. Bu erdemler, Koloseliler arasında o kadar belirgindi ki, onların iman ve sevgisiyle ilgili haberler Pavlus'a kadar ulaştı. Kiliselerimizin iman ve sevgisiyle ilgili haberler yaygın bir şekilde dolaşıyor mu?

(3) Pavlus, bu iman ve sevginin, onlar için saklanan "umuttan kaynaklandığını" söyler (1:5). Sonsuzluğu göz önünde bulundurarak yaşamak, imanı canlandırır ve sevgiyi ortaya çıkarır. İmanlarını ve sevgilerini temellendiren bu umudun kendisi, onlara vaaz edilen Müjde'de, yani gerçeğin sözünde temellendirilmiştir (1:5-6).

12 EKİM

1. Krallar 15; Koloseliler 2; *Hezekiel 45; Mezmurlar 99-101*

Tüm olay, kilisede görev yaptığım dönemde, kilisede düzenlenen bir İncil çalışması sırasında gerçekleşti. Daha popüler kültürlerden birinden bir kadın bu gruba sızmıştı ve kilisemizden olan bir hanımefendi, kısa bir süre sonra boyundan büyük işlere kalkıştığını fark etti. Ben de davet edildim ve kısa bir süre sonra kendimi davetsiz misafirin kült “pastörü” (her ne kadar kendisini böyle adlandırmasa da) ile halka açık bir yüzleşmenin içinde buldum. Adamın şiddetle reddetmek istediği şeylerden biri, İsa Mesih’in tanrılığıydı. Birlikte Mesih’in tanrılığı hakkında yüzeysel olarak bir şeyler söyleyen İncil referanslarına bakmaya başladığımızda, sonunda Koloseliler 2:9’a geldik. Ayeti oldukça üstünkörü bir şekilde, “Mesih’te Tanrılığın tüm nitelikleri bedensel olarak yaşamaktadır” şeklinde çevirmek istedi.

Ona, İsa’nın Tanrı’nın hangi sıfatlarına sahip olmadığını sordum. Sorunu hemen fark etti. Eğer “ebedilik” derse (ki buna inanıyordu), kendi yorumu kendisiyle çelişeceği için tuzağa düşecekti. Eğer (kendi inançlarına karşı çıkarak) “hiçbiri” derse, o zaman İsa ve Tanrı nasıl onun önerdiği gibi keskin bir şekilde birbirinden ayrılabilir?

Her durumda, Koloseliler 2:9, onun çevirisinin izin verdiğinden daha da güçlüdür: “Çünkü Tanrılığın bütün doluluğu bedence Mesih’te bulunuyor.” Dikkat edin:

(1) Bu bağlamda Koloseliler, tıpkı “Rab Mesih İsa’yı nasıl kabul ettilerse” Mesih’te yaşamaya devam etmeleri konusunda teşvik edilmektedirler (2:6) – ki bu her zamanki gibi İsa’nın ilahi kimliğine dair bir vurgu taşır, çünkü “Rab” Eski Ahit’in Grekçe versiyonlarında genellikle Tanrı’ya hitap etme şekliydi.

(2) Hem o zaman hem de şimdi, “insanların geleneğine, dünyanın temel ilkelere dayanan felsefeyle, boş ve aldatıcı sözler” aracılığıyla sizi tutsak etmeye çalışan insanlar vardır (2:8). Neredeyse her durumda, bu tür aldatıcı felsefelerin amacı Mesih’i küçültmek ya da göreceli hale getirmek, dikkati ve bağlılığı O’ndan uzaklaştırmaktır. Sadece bu ayetler değil, Koloselilere yazılan mektubun büyük bir kısmı, bu sapkınların her kim olursa olsun, saldırılarının Mesih’e karşı olduğunu göstermektedir. Pavlus geri adım atmayacaktır: “Çünkü Tanrılığın bütün doluluğu bedence Mesih’te bulunuyor. Siz de her yönetim ve hükümrânlığın başı olan Mesih’te doluluğa kavuştunuz.” (2:10). İlaveler için O’ndan uzaklaşmak felakettir, çünkü sadece O “her yönetim ve hükümrânlığın başıdır” (2:10).

(3) Görünüşe göre Koloseliler’deki sapkınların en azından bir bölümü, imanlıların Mesih’e bir dizi Yahudi ritüeli ilave etmelerini sağlamaya çalışıyordu. Pavlus bu konuda geri adım atmaz: Eski Ahit’in emrettiği ayin ve ritüellerin “gelecek şeylerin gölgesi, aslının ise Mesih’te olduğunu” anlar (2:17).

13 EKİM

1. Krallar 16; Koloseliler 3; *Hezekiel 46; Mezmur 102*

1. ve 2. Krallar hem kuzey hem de güney krallıklarının gerileyen talihlerini anlatır. Arada sırada bir krallıkta ya da diğerinde reformcu bir kral vardır. Ama genel olarak gidişat aşağı doğrudur. Bazı görüşler (1. Krallar 16):

(1) 1. ve 2. Krallar hem kuzey hem de güney krallıklarını ele alsa da vurgu ilk krallık üzerindedir. Buna karşılık, aşağı yukarı aynı konuları ele alan 1. ve 2. Tarihler Yahuda Krallığı'nın lehine güçlü bir eğilim gösterir.

(2) Güneyde Davut hanedanı devam eder. Tarihi boyunca, insani açıdan konuşursak, bazı kıl payı kurtuluşlar olmuştur. Yine de Tanrı soyu korur; onun tüm kurtarıcı amaçları Davut soyunun devamlılığına bağlıdır. Baştan sona bu duruş 1. Krallar 15:4'te çok iyi ifade edilmiştir. Sadece üç yıl krallık yapan Yahuda Kralı Aviya kuşkusuz kötü bir kraldı. "Buna karşın Tanrısı RAB, Davut'un hatırına Yeruşalim'i güçlendirmek için kendisinden sonra oğlunu kral atayarak ona Yeruşalim'de bir ışık verdi." Ancak kuzeyde hiçbir hanedan uzun süre ayakta kalamaz.

Yarovam'ın hanedanı iki kuşak sürdürdü ve sonra katledildi (15:25-30), yerine Baaşa geçti (15:33-34). Onun soyu da aynı şekilde iki kral çıkardı ve sonra ailesindeki erkekler, saltanatı sadece yedi gün süren Zimri (16:8-13) tarafından yok edildi (16:15-19). Ve böylece devam eder. Eğer Davut soyu güneyde devam ediyorsa, bu tamamen lütuftur.

(3) Kuzeydeki bu halefiyetler acımasız ve kanlıdır. Örneğin, Zimri'den sonra İsrail vatandaşları Omri ve Tivni arasında bölünmüş olarak kısa bir iç savaş yaşarlar. Omri'nin yandaşları kazanır. Metin alaycı bir şekilde, "Tivni öldü, Omri kral oldu" der (16:22). Kısacası, sürekli bir iktidar hırsı vardır, yönetimin düzenli bir şekilde devredilmesi için çok az sistem vardır, yaşayan Tanrı'ya yürekten bir teslimiyet yoktur.

(4) Ancak Tanrı'nın bakış açısına göre günahın şiddeti her şeyden önce kanlı şiddetle değil, putperestlikle ölçülür (örneğin, 16:30-33). Omri ulusu çok güçlendiren güçlü bir yöneticiydi, ama bunun çok azı kaydedilmiştir: Tanrı'nın bakış açısından "RAB'bin gözünde kötü olanı yapan Omri, kendisinden önceki bütün krallardan daha çok kötülük yaptı" (16:25). İmar planları ve artan GSYİH putperestliği telafi etmez.

Bu anlatımlardaki ayrıntılar genellikle anlatıyı çok daha önceki ve sonraki olaylara bağlar. Böylece Eriha'nın yeniden inşası (16:34), yüzyıllar önce yıkılan kentin üzerindeki laneti akla getirir (Yeşu 6:26). Samiriye kentinin kuruluşu (16:24), İsa ve kuyudaki kadın da dahil olmak üzere (Yuhanna 4; bkz. 14 Mart), o kentte yaşananlarla ilgili sayısız anlatıyı önceden haber verir.

14 EKİM

1. Krallar 17; Koloseliler 4; *Hezekiel 47; Mezmur 103*

Yeni Antlaşma'nın orasında ve burasında aniden Hristiyan insanlardan oluşan bir diziye kısa bir bakış atarız. Romalılar 16 böyle bir anlık görüntü sağlar ve **Koloseliler 4:7-18** bize bir başkasını sunar. Kısaca tanıtilan erkek ve kadınlar, neredeyse hiçbir şey bilmediğimiz bütün, karmaşık, birbirine kenetlenmiş yaşamlar sürmüşlerdir. Ama onlar Mesih'teki kardeşlerimizdir; ayartmalarla karşılaşmış, zorlukların üstesinden gelmiş, çok farklı görevleri yerine getirmiş ve toplumun çeşitli katmanlarında rollerini oynamışlardır. Burada sunulan kısa bakışlar hayal gücümüzü ateşlemektedir; daha kapsamlı merakımız ancak cennette tatmin olacaktır.

Birkaç yorum, Pavlus'un mektubunun sağladığı bilgilerden öğrenilebilecek bazı şeylere işaret edebilir.

(1) Pavlus kendisiyle birlikte çalışan bir ekip bulunduruyordu. Onların görevlerinden biri de Pavlus'un bulunduğu yer ile kendisini sorumlu hissettiği kiliseler arasında gidip gelmekti. Pavlus'un mektuplarını Elçilerin İşleri'yle birleştirerek, onların sürekli seyahatlerinden bazılarını belirlemek çoğu zaman mümkündür. Pavlus burada Tihikos'u Koloselilere açık pastoral amaçlarla gönderir (4:7-8).

(2) 4:10'daki "Markos" neredeyse kesinlikle Yuhanna Markos'tur ve ikinci Müjde'nin yazarıdır. Burada Barnaba'nın akrabası olarak tanımlanmıştır. Bu, Barnaba ve Pavlus arasında, Markos'un ilk misyonerlik seferinden çekilmesinden sonra ona ikinci bir şans verilip verilmeyeceği konusundaki anlaşmazlığı kısmen açıklayabilir (Elçilerin İşleri 13:5, 13; 15:37-40). Kuşkusuz Pavlus'un hizmetinin sonunda Markos elçinin gözünde yeniden itibar kazanmıştı (2Ti. 4:11).

(3) Pavlus'un çalışma arkadaşları genellikle hem Yahudiler hem de Yahudi olmayanlardan oluşuyordu (4:11). Bu düzenlemenin getirdiği bereket ve zenginliğin yanı sıra zorlukları ve stresleri fark etmek için fazla hayal gücü gerekmez.

(4) Epafraas çetin bir model olarak ortaya çıkar. Koloseliler için "her zaman duayla mücadele eder". Her şeyden önce dua ettiği şey, onların "Tanrı'nın her isteğinden emin, yetkin kişiler olarak ayakta kalmalarıdır" (4:12). Mesih'in kilisesinin bugün benzer odaklanmaya sahip dua savaşçılarına ne kadar da ihtiyacı var!

(5) 4:14'te sözü edilen "Luka" neredeyse kesinlikle Luka ve Elçilerin İşleri'nin yazarıdır ve Yahudi değildir (çünkü bu listenin Yahudi olmayanlar bölümündedir, 4:11 vd.). Bu da onu bir Yeni Antlaşma belgesinin Yahudi olmayan tek yazarı yapar. Dimas'tan da aynı şekilde söz edilir, ama o da büyük olasılıkla sonunda görevi ve Müjde'yi terk eden kişidir (2Ti. 4:10). İyi başlangıçlar iyi sonları garanti etmez.

(6) Birinci yüzyıldaki kiliselerin kendilerine ait binaları yoktu. İnanlılar düzenli olarak varlıklı üyelerinin evlerinde toplanırlardı. Laodikyalı Nimfa zengin bir kent zengin kadınlarından biriydi ve oradaki kilise onun evinde toplanıyordu (4:15).

15 EKİM

1. Krallar 18; 1. Selanikliler 1; *Hezekiel 48; Mezmur 104*

Pavlus'un 1. Selanikliler 1:3'te (bkz. 11 Ekim) yer alan üçlüsü hakkında daha fazla yorum yapmak için sabırsızlanıyorum, ancak Karmel Dağı'ndaki (1. Krallar 18) karşılaşma beni çağırıyor.

Bu yüzleşmeyle ilgili en şaşırtıcı şey, buna ihtiyaç duyulmuş olmasıdır. Bunlar Tanrı'nın antlaşma halkıdır. Tanrı kendini onlara hiç açıklamamıştır. Kuzey krallığının on oymağının kurumsal aklı, mirasını neredeyse tamamen terk etmiştir. İlyas, halka şu sözlerle meydan okur: "Daha ne zamana kadar böyle iki taraf arasında dalgalanacaksınız? Eğer RAB Tanrı'ysa, O'nu izleyin; yok eğer Baal Tanrı'ysa, onun ardınca gidin" (18:21). Bu meydan okumaya halk hiçbir şey söylemez.

Yine de çok fazla kendini beğenmiş düşüncelere dalmadan önce, kilisenin ne sıklıkla temellerinden uzaklaştığını düşünmemiz gerekir. Büyük Uyanış, Tanrı'nın Ruhu'nun güçlü bir hareketiydi, ancak bir asır sonra yeni din değiştirenler, sağlam teoloji ve tanrısal yaşamla dolu kiliselerin çoğu Üniteriyenizm ile dejenere oldu. Luther'in ve Reform'un toprakları, bize Hitler'i ve Holokost'u getireceğini kim tahmin edebilirdi? Neden yirminci yüzyıl Evanjelizmi, örneğin 1930 ile 1960 yılları arasında mantar gibi çoğalırken, kısa süre içinde, önceki dönemin hiçbir Evanjelik liderinin tanımlayamayacağı, kendini Evanjelik olarak adlandıran çeşitler yetiştirdi? Üzücü gerçek şu ki, insan hafızası kısa, seçici ve bencildir. Dahası, her yeni nesil biraz daha farklı bir temelle başlar. Tüm üyelerinin dönüşüme ihtiyacı olduğundan, kilise yok oluşa her zaman bir veya iki nesil uzaklıktadır. Bu basit noktayı unutursak, rahat olduğumuzda başarılarımızla yetinmek ve bir şekilde görevimizi, hatta Yaratıcımızı ve Kurtarıcımızı gözden kaçırmak çok kolay hale gelir.

Karmel Dağı'ndaki sahne muhteşemdi: Bir peygamber 850'ye karşı, Yahve Baal'a karşı – ve Baal genellikle ateş tanrısı olarak düşünülürdü. Alaycı sözleri, sahte peygamberleri bir dövünme çılgınlığına sürükler (18:28). Tanrı'nın talimatıyla (18:36), İlyas hazırladığı sunağa su dökerek bahsi artırır. Sonra akşam, kendi kısa duasıyla gökten bir ateş düşer ve halk şöyle haykırır: "RAB Tanrı'dır, RAB Tanrı'dır!" (18:39). Ve İlyas'ın aracılık duasına yanıt olarak kurak topraklara yenden yağmur yağar.

Birçok Hristiyan'ın kalbinde derin bir şey "Tekrar yap!" diye haykırır – elbette tam olarak aynı şeyi değil, ancak yaşayan Tanrı'nın kesin ve büyük bir şekilde itiraf edilmesini sağlayan odaklanmış bir yüzleşmeyi.

Ama bu bile İsrail'i değiştirdi mi? Öyle mi, değilse neden?

16 EKİM

1. Krallar 19; 1. Selanikliler 2; *Daniel 1; Mezmur 105*

Şüphesiz, İlyas, Karmel Dağı'ndaki zafer dolu karşılaşmadan sonra İsrail'in yaşayan Tanrı'ya geri döneceğini umuyordu (1. Krallar 19). Sahte peygamberleri öldürdüğü gibi, Kraliçe İzebel'in de öfkeli bir halkın, antlaşmaya sadık ve sadık kalmaya kararlı halkın talebiyle ortadan kaldırılacağını düşünüyordu. Belki Kral Ahav bile tövbe eder ve doğru yola gelirdi.

İşler bu şekilde yürümez. Kral Ahav olan biten her şeyi İzebel'e bildirir ve İzebel de İlyas'ın ölmüş sayılacağını söyler (19:2). Halk ortalıkta görünmemektedir. "İlyas can korkusuyla Yahuda'nın Beer-Şeva Kenti'ne kaçıp uşağını orada bıraktı" (19:3) diye anlatılır. Aslında metnin bir versiyonunda (orijinali olabilir) "İlyas gördü ve canını kurtarmak için kaçtı" şeklindedir – yani, artık tüm sorunun boyutlarını görmüş ve kaçmıştır. Yahuda Krallığı'nın güney ucundaki Beer-Şeva'ya gider, hizmetkârını bırakır ve yoluna devam eder. Sonunda Yasa'nın verildiği yer olan Horev Dağı'na varır. O kadar derin bir bunalıma girer ki, ölmek ister (19:4). Daha da kötüsü, kendine acımaya başlar: Herkes Tanrı'yı reddetmiş, bütün İsraililer antlaşmayı bozmuş, İlyas dışındaki bütün peygamberler öldürülmüştür. "Yalnız ben kaldım. Beni de öldürmeye çalışıyorlar" (19:10).

İlyas'ın umutsuzluğuna sempati duyulabilir. Bunun temelinde kısmen gerçekleşmemiş beklentiler yatmaktadır. Tüm bu yaşananların büyük bir yenilenmeyi tetikleyeceğini düşünmüştür. Şimdi kendini sadece yalnız değil, ihanete uğramış da hissetmektedir. Ve yine de:

(1) Gerçekleri yanlış değerlendiriyor. Saklanıyor olsalar bile Rab'bin peygamberlerinden en az yüz tanesinin hâlâ hayatta olduğunu bilir (18:13).

(2) Bütün İsraililer'in yüreklerini yargılayacak durumda değildir. Bazıları RAB'be sadık ama İzebel'den korktukları için beladan kaçmaya çalışıyor olabilir. Ne de olsa kendisi de böyle yapmıyor mu?

(3) Tanrı, İlyas'a Baal'a boyun eğmemiş ve onu öpmemiş yedi bin kişiyi "sağ bırakacağını" söyler (19:18). Burada Kutsal Kitap'ın önemli bir temasının başlangıcı yer alır: Azınlık doktrini. Antlaşma topluluğu bir bütün olarak dinden dönebilir, ama Her Şeye Gücü Yeten Tanrı yine de sadık bir azınlığı kendisi için "bırakır" – bu azınlık zamanı geldiğinde Yeni Antlaşma kilisesinin çekirdeğini oluşturacaktır.

(4) Tanrı bazen sessiz yollarla çalışır ve konuşur, büyük yüzleşmelerle değil (19:11-13).

(5) Er ya da geç, en güçlü liderler bile, özellikle de en güçlü liderler, yanlarına gelecek, yükün bir kısmını omuzlayacak ve sonunda işi devralacak daha genç bir çırağa ve yardımcıya ihtiyaç duyarlar (19:19-21).

17 EKİM

1. Krallar 20; 1. Selanikliler 3; *Daniel 2; Mezmur 106*

Pavlus ve imanlılar arasındaki ilişkinin yoğunluğu tekrar tekrar ortaya çıkar. Pavlus'ta hiçbir zaman salt profesyonelliğin izi yoktur. Her ne kadar zaman zaman elçisel yetkisine dayanmaya hazır olsa da kendi kurduğu kiliselere karşı duruşu asla mesafeli bir üstünlük değildir. Pavlus Selanik'teki imanlıların nasıl olduklarını öğrenmek için onları ziyaret edemediğinde –ki bu durumda özellikle endişelenmiştir, çünkü Selanik'teki hizmeti sadece bir ay kadar sürmüştür, dolayısıyla bu imanlılar diğer iman edenler kadar iyi bir eğitim almamışlardır– bunu öğrenmesi için Timoteos'u göndermeye karar verir (1Se.3:1-2). Timoteos Pavlus'a Atina'da yeniden katılır ve beraberinde Selaniklilerin imanı ve sevgisi hakkında harika haberler getirir (3:6 –Pavlus üçlününün iki unsuru; bkz. 11 Ekim), Pavlus'a ve elçisel müjdeye olan sadakatlerinden bahsetmeye gerek bile yoktur, Pavlus'un sevinci sınır tanımaz: “Bu nedenle kardeşler, bütün çile ve sıkıntılarımız arasında, imanınızdan ötürü sizinle teselli bulduk. Çünkü siz Rab'be bağlı kalırsanız, biz asıl o zaman yaşarız” (3:7-8). Bu bile yeterli değildir. Pavlus şöyle haykırır: “Tanrımız'ın önünde sizden ötürü büyük sevinç duymaktayız. Buna karşılık Tanrımız'a sizin için yeterince nasıl şükredebiliriz?” (3:9).

Bu da Pavlus'un Selanikliler için nasıl dua ettiğini açıklamasını tetikler.

(1) Pavlus sürekli olarak (“Gece gündüz” diyor), “var gücümüzle”, bir şekilde Selanik'e dönebilmek ve “iman konusundaki eksiklerinizi tamamlamak” için dua eder (3:10-11). Bu çiçeği burnunda kilisenin çok az dayanağı vardır. Pavlus bunu karşılamak, Tanrı'nın tüm öğütlerini ana hatlarıyla açıklamak, Müjde'yi kapsamlı bir şekilde ifade etmek, bu kardeşlere Kutsal Kitap'ın nasıl bir araya getirildiğini öğretmek ve imanlarının doğru nesnesi hakkında net bir vizyon sağlamak için muazzam bir sorumluluk hisseder, böylece (öznel) imanları iyi bir şekilde temellenecektir.

(2) Bu arada, Selaniklilerin birbirlerine olan sevgilerinin “çoğalarak artması” için dua eder (3:12). Pavlus iyi seven bir Hristiyan topluluğunun sadece Müjde'yi yaşama yansıtmakla kalmayıp, Kutsal Kitap öğretisinin benimsendiği besleyici bir çerçeve de sağladığını bilir. Kavgacı bir topluluk insanları uzaklaştırır. Dahası, bu kültürde birçok ilişki zorunluluk temelinde kurulmuştur. Bir “hayırsever” bir şey sağlardı ve alıcı da hayırsevere belli bir saygı ya da hizmet borçluydu. Buna karşın Pavlus, Hristiyanların bu tür kültürel sınırlamaları aşmalarını ve her Hristiyan'ın sürekli olarak birbirini sevme “yükümlülüğünü” yerine getirmesini ve böylece sadece kısasa kısas cimrilüğünün çok ötesine geçmesini ister.

(3) Pavlus, Tanrı'nın bizzat kendisinin Selanikli imanlıları İsa'nın dönüşüne hazır olacak şekilde yaşamaları için güçlendirmesi adına dua eder (3:13).

18 EKİM

1. Krallar 21; 1. Selanikliler 4; *Daniel* 3; *Mezmun* 107

1. Selanikliler 4'te Pavlus, iman edenlere nasıl yaşamaları gerektiği konusunda bir kez daha açık talimatlar verir (bkz. 4 Ekim). Selaniklilerle geçirdiği süre kısa olmasına rağmen, Pavlus o birkaç haftaya dönüp baktığında şu yorumu yapabilir: "Kardeşler, nasıl yaşamamız, *Tanrı'yı nasıl hoşnut etmeniz gerektiğini* bizden öğrendiniz." (4:1). Bu bölümün devamında, bu tür talimatların dört alanı vardır (ve bir sonraki bölümde daha da fazlası vardır, ancak burada onları ele almayacağız). Bu "nasıl yaşamalı" paragraflarının ilk üçü teolojik terminoloji ve motivasyonlarla doludur; dördüncüsü ise öncelikle teolojiktir, ancak yazılma nedeni tamamen pratiktir.

(1) Pavlus, Tanrı'nın Selanikliler için isteğinin onların "kutsal" olmaları olduğunda vurgu yapar (4:3). Pavlus için kutsallaşma genellikle *tanımsal* ya da *konusal olsa da* (yani imanlıların din değiştirdikleri anda Mesih'te nasıl kutsallaştırıldıklarını, başka bir deyişle Tanrı'ya ve O'nun hizmetine nasıl ayrıldıklarını) düşünür; bkz. 27 Ağustos), burada imanlıların yaşam tarzında din değiştirmenin gerektirdiklerini düşünür. Özellikle de cinsel alanla ilgilenmektedir. Ayet 4'ün Grekçe metni "kendi bedenini kontrol etmeyi öğrenmek" (cinsel alanda) ya da "kendi karısıyla yaşamayı öğrenmek" (cinsel sömürü ya da manipülasyon değil, onurlu bir cinsel uyum içinde) ya da hatta "bir eş edinmeyi öğrenmek" (şehvetten başka bir şeye dayanmayan bir ilişki içinde değil, onurlu bir şekilde) anlamına gelebilir. "Çünkü Tanrı bizi ahlaksızlığa değil, kutsal bir yaşam sürmeye çağırırdı." (4:7) gerçeği cinsel davranışlarımızla doğrudan ilgilidir.

(2) Hristiyan topluluğundaki sevgi, bir kilisenin "Tanrı tarafından öğretilmiş" işaretidir. Selanikliler'in bu konudaki ünü ne kadar mükemmel olursa olsun, Pavlus onların gelişmesini teşvik eder (4:9-10).

(3) Hristiyan hırsı sessiz sadakati, kendi işine bakmayı ve başkalarına yük olmamak için çok çalışmayı hedeflemelidir. Pavlus'un bu temayı dile getirme sıklığına bakılırsa, Selanik'teki kilisenin saflarında epeyce tembel insanın bulunduğunu tahmin edebiliriz (5:14; 2Se. 3:11-13). (4) Son paragraf (4:13-18) "uyumuş olanlar" ile ilgilidir; bağlamdan anlaşıldığı kadarıyla bunlar ölmüş olan Hristiyanlardır. Onların başına ne gelir? Görünüşe göre Pavlus onlarla birlikteyken bu tür konuları derinlemesine inceleyecek zamanı bulamamıştı. Onların cahil kalmasını istemediği için (4:13), neler olacağını taslak olarak anlatır. Ancak dikkat edilmesi gereken nokta, bu öğretinin yaşlı imanlıların başına gelen herhangi bir kederi yatıştırmak için şekillendirilmiş olmasıdır: Üzülürüz, ama "umudu olmayan diğer insanlar gibi" kederlenmeyiz (4:13). Nasıl yaşanacağına dair öğreti, nasıl yas tutulacağına kadar uzanır.

19 EKİM

1. Krallar 22; 1. Selanikliler 5; *Daniel 4; Mezmurlar 108-109*

1. Krallar'ın son bölümü, **1. Krallar 22**, pek çok imanlı için sıkıntılıdır. Çünkü burada Tanrı'nın kendisi, Kral Ahav'ı kandıracak ve onu yıkıma götürecektir. Tanrı yalancıları onaylar mı?

Ortam öğreticidir. Yahuda Krallığı ve İsrail Krallığı bir kez olsun birbirlerini boğazlamak yerine Aram Kralı'na karşı birlik olurlar. Yahuda Kralı Yehoşafat, antlaşmaya bağlı kalmayı ve Tanrı'ya sadık kalmayı arzulayan iyi bir adam olarak karşımıza çıkar, ancak biraz pısrıktır. Muhtemel askeri sefere bir macera gibi yaklaşır, ama İsrail Kralı Ahav'ın "RAB'be danışmasını" ister (22:5). Sahte peygamberler sözlerini bitirdikten sonra Yehoşafat, Rab'bin başka bir peygamberi olup olmadığını soracak kadar zekidir ve Mikaya ortaya çıkar. Ancak Mikaya'nın uyarılarına rağmen Ahav'la birlikte gider ve hatta Ahav'ın kimliği gizlenirken kraliyet gysilerini muhafaza etmeyi kabul eder.

Ama konunun özü Mikaya'da düğümlenmektedir. Dikkat edin:

(1) Dolaylı olarak, Ahav etrafını kendisine duymak istediklerini söyleyecek dindar dalkavuklarla çevirmiştir. Mikaya'dan nefret etmesinin nedeni, Mikaya'nın kendisi hakkında söylediklerinin kötü olmasıdır. Etrafını dalkavuklarla çeviren tüm liderler gibi Ahav da kendini kandırılmaya hazırlar.

(2) Mikaya alaycı bir şekilde olumlu bir öngöründe bulunarak söze başladığında (22:15), Ahav Mikaya'nın doğruyu söylemediğini hemen anlar (22:16). Bu, biraz sıkıntılı bir vicdana işaret eder. Ne de olsa Tanrı daha önce Ahav'a Navot konusundaki suçu nedeniyle bir gün köpeklerin onun kanını yalayacağını söylemişti (21:19). Dolayısıyla bir gün kötü haber *bekliyordu* ve varlığının derininde evcilleştirilmiş "peygamberlerinin" mutlu tahminlerine gerçekten güvenemezdi.

Mikaya ona yaklaşan felaketi haber verdiğinde, sahte peygamberlerin tutarlılığı ve oybirliği için de dramatik bir neden sunar: Tanrı'nın kendisi aldattığı bir ruhu onaylamıştır. Ahav'ın zamanı gelmiştir: yok edilecektir. Tanrı'nın egemenliği, Ahav'ın uysal peygamberlerine "yanıltıcı bir güç" göndermek için kullanılan araçları bile kapsar (krş. 2Se.2:11-12). Yine de Ahav'a bütün bunların *söylenmesi*, Tanrı'nın ona hâlâ lütufkâr bir şekilde gerçeğe erişim sağladığını gösterir. Ancak Ahav o kadar ileri gitmiştir ki, gerçeği hazmedemez. Gülünç bir tepkiyle, sıradan askerlerin arasında kendi kimliğini saklayacak kadar gerçeğe inanır, ama Ramot-Gilat'tan uzak duracak kadar inanmaz. Bu yüzden ölür: Tanrı'nın egemen yargısı gerçekleşir, çünkü hem gerçeği hem de yalanı duyan Ahav yalanı tercih etmiştir.

20 EKİM

2. Krallar 1; 2. Selanikliler 1; *Daniel 5; Mezmurlar 110-111*

BİR ZAMANLAR BİR PASTÖRÜN 2. Selanikliler 1'i aşağıdaki ana hatlar altında vaaz ettiğini duymuştum:

1. Zor bir dönemden geçen iyi bir kilise (1:3-4)
2. Doğru zamanı bekleyen iyi bir Tanrı (1:5-10)
3. Bu arada dua eden iyi bir adam (1:11-12)

Bugün ikinci nokta üzerinde biraz düşünmek istiyorum.

(1) Pavlus Selaniklilerin, İsa geri döndüğünde tamamlanmış güçle gelecek olan Tanrı'nın krallığına "layık" olduklarından söz edebilir (1:5, 11). Bağlam, Pavlus'un onların bir şekilde Tanrı tarafından kabul edilecek kadar değerli olduklarını varsaymadığını göstermektedir. Daha ziyade, Hristiyan olduktan sonra Hristiyan imanını ve sevgisini gösterdikleri (1:3-4) ve acılara ve denemelere rağmen Hristiyan yolunda sebat ettikleri (1:4-5) fikrindedir. Baskı altında lütf göstermeye devam etmeleri, bu sebat, yaşamlarında neler olup bittiğinin kanıtıdır ve "Sonuç olarak, uğruna acı çektiğiniz Tanrı Egemenliği'ne layık sayılacaksınız." Başka bir deyişle, gerçek Hristiyanlar Tanrı'nın lütfuyla Müjde'de sebat ederler ve bu da onların sona erme için uygun olduklarını gösterir. Bu anlamda "layık" olduklarını kanıtlarlar.

(2) "Tanrı adil olanı yapacak" (1:6). Bu nedenle, halkına sıkıntı çektirenlere (1:7) ve Müjde'yi görmezden gelenler (1:8) için hesap vakti gelecektir. Mesih geri döndüğünde "Tanrı'yı tanımayanları ve kendisiyle ilgili Müjde'ye uymayanları cezalandıracak" (1:8). Varsayılan şey, Tanrı'nın adaletinin mükemmelliğinin İsa dönene kadar ortaya çıkmayacağıdır. Tanrının adaletinin bir kısmı bu bozuk dünyada gösterilir, ancak yüzleşelim: Bu dünyada pek çok kötü insanın yaptığı yanına kâr kalmakta ve olağanüstü iyilik sahibi pek çok insan da çok acı çeker. Bilge ebeveynler genellikle çocuklarına "Hayat adil değil. Öyle olmasını beklemeyin." derler. Ancak aynı zamanda, Tanrı "adildir"; mükemmel şekilde adildir. Ancak onun adaletinin anında ödülleri ve cezaları olarak tezahür etmesini beklemeyin. Onun zaman ölçeği bizimkinden farklıdır. Hayat bizim zaman ölçeğimizde adil değil. Ancak İsa geri döndüğünde, sadece adalet yerini bulmayacak, aynı zamanda adaletin yerini bulduğu görülecektir.

(3) O zaman, biz bireyler değil, Mesih'in kendisi her şeyin merkezidir. Mesih'in merkeziliği nedeniyle, ceza neredeyse "Rab'bin varlığından ve yüce gücünden uzak kalmak" ve böylece "sonsuz dek mahvolma cezasına çarptırılmak" olarak *tanımlanır* (1:9). Buna karşılık, kutsalları, "kutsal halkı" arasında, aynı Rab İsa "yüceltilecek" ve "bütün imanlılarda hayranlık uyandıracaktır" (1:10). Eğer Mesih orada olmasaydı, cennet cehennem olurdu.

21 EKİM

2. Krallar 2; 2. Selanikliler 2; *Daniel 6; Mezmurlar 112-113*

İsa'nın dönüşü hakkında bazı şeyleri yanlış anlamak her zaman kolay olmuştur. Bu bazen bilgisizlikten, bazen de çarpıtılmış bir vurgudan kaynaklanır. **2. Selanikliler 2:1-12'ye** bakılırsa, bu tür tehlikeler ilk kiliseden beri mevcuttur.

Bugün bu konular hakkında kendi çarpık yorumlarımızı sürdürüyoruz. Örneğin, 1. Selanikliler 4:17'de Pavlus, "Sonra biz yaşamakta olanlar, hayatta olanlar, onlarla birlikte Rab'bi havada karşılamak üzere bulutlar içinde alınıp götürüleceğiz" diye yazdığı için, birçok çağdaş bilgin Pavlus'un Rab'bin dönüşünün kendi yaşamı sırasında gerçekleşeceğini düşündüğünü ve elbette yanıldığını savunmaktadır. Gerçekte, 1. Selanikliler 4:17, Pavlus'un Mesih'in kendi yaşamı sırasında döneceğine inandığını kanıtlamadığı gibi, 1. Korintliler 6:14 ayeti de Mesih'in kendi yaşamı sırasında *dönmeyeceğini düşündüğünü kanıtlamaz. Pavlus* orada şöyle yazar: "Rab'bi dirilten Tanrı, kudretiyle *bizi de diriltecek.*" Her iki yerde de birinci şahıs kullanmasına rağmen, Pavlus basitçe kendisini bu deneyimleri yaşayacak olan Hristiyanlarla özdeşleştirmektedir –ister Rab'le buluşup ölümden kaçsınlar ister ölsünler ve nihayetinde dirilsinler. Yine de bu noktada günümüzde yaygın bir yanlışlık vardır.

2. Selanikliler 2:1-12'nin ardındaki yanlış anlaşılma tam olarak açık değildir, ancak görünüşe göre Selanikliler Pavlus'tan geldiği iddia eden, ancak Pavlus'un tanınmış el yazısı ve imzasından yoksun sahte bir mektup almışlardı (Pavlus'un 3:17'de okuyucularının dikkatini bu özelliklere çekmesinin nedeni budur). Bu aldatıcı mektup bir şekilde bazı Selaniklileri "Rab'bin gününün" çoktan geldiğine ikna etmişti (2:1-2); ya bir şekilde terk edilmişlerdi ya da kurtuluşun tüm nimetlerini şimdiki zamana saklamaya çalışan bir tür "aşırı gerçekleştirilmiş" eskatoloji öğretiliyordu. Belki ölümün ötesinde bir ölümsüzlük vardır, ama bu görüşe göre İsa Mesih'in kişisel dönüşüne ya da bir dönüm noktası olacak yargıya ve muzaffer bir hükümdarlığa gerek yoktur.

Bu nedenle Pavlus, Rab'bin gününün gelmediğini söylemek için bazı nedenler verir. Bu konuda Rab İsa'nın örneğini izler; o da birisini Mesih olarak tanımlayanlar hakkında bazı talimatlar vermiştir (Matta 24:23-27). Rab İsa geri dönmeden önce bazı şeylerin gerçekleşmesi gerekir ve o zaman karşıtları "ağzının soluğuyla" ve "gelişinin görkemiyle" yok edecektir (2:8). Yalanlar "her türlü mucize" "yanıltıcı belirtiler" ve "harikalar" (2:9) ile çevrelenip desteklenebilir; ancak özünde insanlar gerçeği sevmeye yanaşmadıkları için mahvolurlar (2:10). Er ya da geç Tanrı onların daha çok tercih ettikleri yanlısamayı göndererek yargısını bildirir.

22 EKİM

2. Krallar 3; 2.Selanikliler 3; *Daniel 7; Mezmurlar 114-115*

2. Selanikliler 3:6-13 ayetlerindeki pasaj Yeni Antlaşma'da eşsizdir. Başka hiçbir yerde tembellik günahına atfedilmiş bu kadar çok satır bulamayız.

Elbette çalışmanın kendisini ya da çalışmadan kaynaklanan ödülleri bir puta dönüştürmek mümkündür. “Protestan iş ahlakı” hakkında kötileyici bir şekilde konuşan insanların aklında genellikle bu vardır. Yine de işin bir put haline getirilmesine karşı uygun yanıtın boş zaman olmadığında ısrar etmek gerekir: Bu, boş zaman ve hazcılığı bir put haline getirebilir. Uygun yanıt tövbe, Tanrı'ya olan iman ve itaat olmalıdır. Sonrasında iş, Tanrı ve O'nun Sözü tarafından şekillendirilmiş bir dünyada doğru yerini bulmalıdır.

Kutsal Kitap okuyucuları, Tanrı'nın çalışma hakkında boş zamanlardan çok daha fazla şey söylediğini fark etmekten kendilerini alamazlar. Çokça kötüleneren “Protestan iş ahlakı” oldukça basit bir şekilde başladı: Dindar Hristiyanlar tüm işlerini Tanrı'ya sunmaları gerektiğini düşünüyorlardı. Bu, genel olarak, diğerlerinden biraz daha fazla ve çok daha dürüst çalışmalarını sağladı. Kaçınılmaz olan gerçekleşti: Birçoğu zenginleşti. Elbette, iki ya da üç nesil sonra, pek çok kişi ya dindarlığın temel işareti ya da refah kazanmanın bir aracı ya da her ikisi olarak işin kendisine odaklanmaya başladı ve bazen Tanrı kenara itildi. Ancak, işin putlaştırılmasını doğru bir şekilde kınamaya çalışırken, sarkacın diğer tarafta çok fazla kaymasını ve işi sadece yapılması gereken bir şey olarak görmekten kaçınılmalıyız; böylece gerçekten önemli olan şeye geçebiliriz: Eğlenmek ve kendimize hizmet etmek. Kutsal Kitap açısından bakıldığında, bu tutumun nasıl bir gelişme olduğunu anlamak zordur.

Selanikli imanlılardan bazılarını tembelliğe iten şeyin ne olduğunu tam olarak bilmiyoruz. Belki de bazıları Hristiyanların cömertliğinden faydalanıyordu. Kuşkusuz bazıları iş yapmaktan çok “başkalarının işine karışmakla” ilgileniyordu (3:11). Ama Pavlus buna izin vermeyecektir. Bu, Hristiyanların gerçekten ihtiyacı olanlara şefkat göstermesi gereken bir durum değildir. Aksine bu, Hristiyan olduklarını iddia eden ama elçinin açık emirlerine itaat etmeyen (3:12) ve onun olağanüstü kişisel davranışlarını (3:7-9) görmezden gelenlere karşı Hristiyanların kamçıyı eline alması gereken bir durumdur. Tam olarak şu noktayı öğretmek için çalıştı (yani, mesleğinde): “Çalışmak istemeyen yemek de yemesin!” (3:10). Şimdi Pavlus bir adım daha ileri gider: Sorumlu Hristiyanlar bu sahtekârlardan uzak durmalıdır (3:6). Bu şekilde kiliseyi yozlaştıramazlar. Daha da önemlisi, yabancılar bu tür insanların davranışlarını, elçisel talimatları seve seve üstlenen Hristiyanların davranışlarıyla karıştırmayacaklardır.

23 EKİM

2. Krallar 4; 1. Timoteos 1; *Daniel 8; Mezmur 116*

Birkaç yıl önce, kitaplarımdan birini okuduğunu ve Rab İsa Mesih'ten sık sık "İsa" diye söz ettiğim için üzüldüğünü söyleyen birinden bir mektup aldım. İsa'ya Rab olarak iman etmekle (örn. Rom. 10:9) ve bu tür bir itirafın Kutsal Ruh'a sahip olmanın işareti olduğuyla (1 Kor. 12:3) ilgili birkaç bölümden alıntı yaptı. Cevap yazdım ve Rab İsa Mesih'ten İsa olarak bahsettiğimde, onun Rabliğini *inkâr* etmediğimi açıkladım. Bilakis, ben o *noktada* bunu teyit etmiyorum.

Ayrıca, okuduğu kitap sinoptik İncillerden biriyle ilgiliydi. İncillerde Rab İsa'dan genellikle sadece "İsa" olarak bahsedilir. Bu nedenle, İncillerden biri hakkında yorum yaptığım için, İsa'dan Kutsal Yazılar'ın kullandığı şekilde bahsetme eğilimindeydim. Örneğin Pavlus'tan bir pasajı açıklarken, ağırlıklı olarak elçinin İsa'ya hitap etmek ya da ondan söz etmek için kullandığı biçimleri kullanma eğilimindeyim.

Kendisinden, İsa'dan Rab olarak söz eden pasajların çoğunu içeren, böyle bir itirafın önemine dair birçok neden sunan ve daha fazlasını içeren çok sayfalı bir belge aldım. Mektubumdaki tek bir noktaya bile yanıt vermedi: Ben sadece onun nutku için bir yemdim.

Cevap vermeye değmezdi. Kendi bakış açısına göre, Müjde'yi savunuyordu. Bana göre, Pavlus'un sözünü ettiği insanlara benziyordu: "Kutsal Yasa öğretmeni olmak istiyorlar, ama ne söyledikleri sözleri ne de iddialı oldukları konuları anlıyorlar." (1 Tim. 1:7).

Elbette Pavlus'un aklında belirli karşıtlar vardır ve onların profili benim mektup yazarımınkiyle tam olarak uyuşmamaktadır. Yine de her kuşakta kilisenin içinde ve çevresinde "farklı öğretiler" (1:3) öğreten ve kendilerini çevresel konulara adayan insanlar dolaşır. Akşam okulunda öğretmenlik yaptığım bir kişi, sünnetle ilgili ayrıntılı bir tipolojiyle Kutsal Yazılar'ın anahtarına sahip olduğuna ikna olmuştu. Bir başkası Avustralya'dan bana mektup yazarak, son derece aptalca olan devasa bir sentez önerdi. Çok dar görüşlü, heterodoks oldukları ve görüşlerine hak ettiğini düşündüğü kadar yer vermedikleri için bütün yayın evlerini kınadı. Bir başkası ise, tüm dünyanın okuması gerektiğini düşündüğü için makalesini yayınlamam konusunda ısrarcı olan yığınla mektup yazdı.

Bu insanların ortak noktası yanlış öğretiler, merkezi olanı çarpıtan önemsiz konulara (soyağacı olmasa bile, 1:4) odaklanma ve bitmek bilmeyen "boş konuşmalarla" (1:6) kendini açığa vuran bir kibirdir. Onlarda eksik olan şey, müjde buyruğunun hedefi olan sevgi ve Tanrı'nın işini teşvik eden içten imandır (1:4-5).

24 EKİM

2. Krallar 5; 1. Timoteos 2; Daniel 9; Mezmurlar 117-118

Güncel tartışmalarda 1. Timoteos 2'den söz edildiğinde, genellikle 2:11-15 ayetlerine odaklanılır. Bu yüzden **1. Timoteos 2:1-7** üzerinde düşüneceğiz.

(1) Pavlus açık bir şekilde, Hristiyanlar'dan yetki sahibi olan herkes dahil, bütün insanlar için dua etmelerini ister (2:1-2). Böyle bir duanın öncelikli amacı "Tanrı yoluna tam bir bağlılık ve ağırbaşlılık içinde sakin ve huzurlu bir yaşam sürelim diye" dir (2:2). Tanrı'nın egemenliği kilisenin ötesinde insanlığın tüm işlerine kadar uzanır. Pavlus, düzenli ve güvenli bir toplumun kurallı, disiplinli bir yaşam ve dolayısıyla "tanrısallık ve kutsallık" için elverişli olduğunu iyi bilir.

(2) Pavlus "Böyle yapmak iyidir" dediğinde, *bunun* imanlılar arasında sergilenmesini istediği tanrısal yaşamı mı yoksa otorite sahibi olanlar adına Yüce Tanrı'ya yükseltmeleri gereken duaları mı kastettiği hemen anlaşılmaz. Eğer birincisi ise, o zaman bundan sonra gelecek olanlarla bağlantısı şuna benzer olacaktır: Tanrısal bir yaşam sürersek, bu yaşamımız Tanrı'nın "gerçeğin bilincine erişmesini" (2:4) istediği çevremizdeki insanlara müjdeci bir tanıklık olacaktır. Eğer söz konusu olan dua etmekse, o zaman bundan sonra gelecek olanla bağlantı biraz daha farklıdır: Pavlus sadece toplumun istikrarlı olması için değil, kurtulmaları için de yetkili kişiler için dua etmemiz gerektiğini söylemektedir –çünkü Tanrı tüm insanların gerçeğin bilincine erişmesini ister.

(3) Her iki durumda da varsayım, Tanrı'nın her yerdeki insanların din değiştirmesiyle hayati bir şekilde ilgilendiğidir. Bu, Kutsal Kitap'ın başka yerlerde seçim hakkında söyledikleriyle hiç de çelişmez. Kuşkusuz Tanrı seçtiklerine karşı özel bir sevgi beslemektedir. Yine de Kutsal Kitap Tanrı'yı sürekli olarak şöyle haykırırken tasvir eder: "Dönün! Dönün! Egemen RAB, kötü kişinin ölümünden sevinç duymaz" Her ne kadar doğruluk ve yargı ile karakterize edilse de suretini taşıyan düşmüşlere karşı tutumu, kurtuluşları için bu özlem unsurunu içerir.

(4) Bu bağlamda 1. Timoteos 2:5, aslında, tektanrıcılık doktrininin bir zorunluluğu olduğunu söyler: eğer tek bir Tanrı varsa, o zaman bu şekilde tanın-sın ya da tanınmasın, herkesin Tanrısı olmalıdır. Eğer Tanrı ile düşmüş insanlar arasında tek bir aracı varsa, o zaman herhangi bir insan için tek umut bu tek aracıdır.

(5) Öyleyse O, potansiyel olarak, insan olan herkes için fidedir (2:6). Başka bir arabulucu yoktur. O sadece Yahudilerin aracısı değildir. "Uygun zamanda" (2:6) bu gerçek açıklığa kavuşturulmuştur ve aynı gerçek Pavlus'un özellikle öteki uluslar içinde duyurmakla görevlendirildiği elçisel müjdenin temelinde yatmaktadır.

25 EKİM

2. Krallar 6; 1. Timoteos 3; Daniel 10; Mezmur 119:1-24

Yeni Antlaşma'da iki açık kilise makamı vardır. Bir yanda, *ihthiyarlar* ya da *gözetmenler* (eski çevirilerde “piskoposlar” olarak çevrilen sözcük) olarak da adlandırılan *pastörler* (sözcük Latince “çobanlar” ifadesinden gelir) vardır. Öte yanda *diyakozlar vardır*. İkinci yüzyıla kadar *piskoposlar*, kendilerine bağlı birkaç pastörü/ ihtiyarı denetleyen bir tür üçüncü derece dini otorite haline gelmemiştir.

Dolayısıyla Pavlus “gözetmen” olma kriterlerini kısaca özetlediğinde (1Ti. 3:1-7), aslında pastoral makamın kriterlerini sunmaktadır. Bazı noktalar üzerinde kısaca düşünmek yardımcı olabilir:

(1) Bir düzeyde, Pavlus'un belirttiği standartlar özellikle yüksek ya da zor değildir. Seçkin bir eğitim, belirli bir kişilik, toplumun aristokrat kesimlerine ait olmak ya da belirli bir liderlik yeteneği sergilemekle ilgili hiçbir şey yoktur. Listede sarhoş veya zorba olmamak ve benzeri şeyler vardır. (2) Sadece iki nitelik dışında, bu listedeki diğer her şey başka bir yerde *tüm* Hristiyanlar için zorunlu kılınmıştır. Örneğin, gözetmenin “konuksever” olması gerekiyorsa (3:2), aynı şey İbraniler 13:2'de tüm Hristiyanlara yüklenmiştir. Eğer Hristiyan pastörler “şarap düşününü” olmayacaklarsa (3:3), diğer Hristiyanlar da öyle olmamalıdır. Başka bir deyişle, Hristiyan pastörü nitelmesi gereken şey, ilk olarak, istisnasız tüm imanlılara yüklenen türden lütufları ve olgunluk belirtilerini sergilemesidir. Yani Hristiyan ihtiyar, Hristiyan yaşamının nasıl olması gerektiğine dair bir model olmalıdır. Bu anlamda standartlar bir *bütün* olarak gerçekten de yüksektir.

(3) Bunlardan ayırt edici olan ikisi şunlardır: (a) Hristiyan pastör “öğretmeye yetenekli” biri olmalıdır (3:2). Bu hem bilgiyi hem de bilgiyi iletme yeteneğini gerektirir. Bu, bu makamın *ayırt edici* işlevidir. (b) Hristiyan pastörler yeni iman etmiş olmamalıdır (3:6). Bunun bazı Hristiyanları kapsamadığı açıktır. “Yeni iman etmiş” olmanın ne anlama geldiği kuşkusuz kilisenin yaşına ve olgunluğuna göre değişecektir, çünkü ölçüt mutlaka diğerlerinin ne kadar yakın zamanda iman ettiğine bağlıdır.

(4) Ev ve kilise arasındaki sıkı bağlantı (3:4-5) oldukça şaşırtıcıdır. Her Hristiyan baba kilisede ihtiyar olmaya uygun değildir; yine de her Hristiyan babanın kendi evinde yerine getirmesi gereken ihtiyarlık görevleri olduğu varsayılr.

(5) Niteliklerin birçoğu bu görevin kendine özgü sorumluluğuyla bağlantılıdır. Eğer öğretecekse, ihtiyar misafirperver olmalı, yabancılar arasında iyi bir üne sahip olmalı, zorba olmamalı ve paranın cazibesinden etkilenmemelidir. İnsanları sevmeyen, sadece kitap okuyan bir ilahiyatçı bu işi yapamaz.

26 EKİM

2. Krallar 7; 1. Timoteos 4; *Daniel 11; Mezmur 119:25-48*

Henüz çok genç bir adamken, Kanada'da küçük bir kilisenin pastörü oldum. İnsanlar bana karşı çok nazikti ve hatalarıma ve yanlışlarıma karşı hak ettiğimden çok daha sabırlıydılar.

O kilisede bazen özellikle sinir bozucu bulduğum bir kadın vardı. Neredeyse her Pazar sabahı, vaaz için bana bol bol teşekkür eder ve ardından "Ama sen çok gençsin" diye eklerdi. Bu basmakalıp ifade haftalarca devam etti. Sonunda gayretim mantığımı aştı. Onun "Çok gençsin" sözünü bir kez daha dinledikten sonra tatlı bir şekilde gülümsedim ve (o günlerde Kral James Versiyonu'na atıfta bulunarak) "Evet, ama Kutsal Yazılar 'Gençsin diye kimse seni küçümsemesin' der -kimse" dedim. Çıkışım ne kadar sert olursa olsun, işe yaradığı gibi görünüyordu, çünkü bana bir daha asla böyle bir şey söylemedi.

Ancak biraz düşününce, 1. Timoteos 4:12'nin ilk bölümünü alıntıladığımı, ancak son bölümünü alıntılamadığımı fark ettim. İlk kısımda "Gençsin diye kimse seni küçümsemesin." yazıyor. Sanırım metnin bu satırı tek başına dursaydı, gençken başkalarının size tepeden bakmasını engellemenin yollarından biri onları bu metinle hırpalamak olurdu. Ancak Pavlus şöyle yazar: "Gençsin diye kimse seni küçümsemesin. *Konuşmada, davranışta, sevgide, imanda, paklıkta imanlılara örnek ol.*" Başka bir deyişle, genç bir inanlıysanız, hele de Timoteos gibi önderlik konumunda olan genç bir imanlıysanız, başkalarının sizi küçümsemesini engellemenin yolu, "konuşmada, davranışta, sevgide, imanda ve paklıkta" öyle bir örnek olmaktır ki, berrak tanrısallığınız onları susturur.

Pavlus, Tanrı'nın size verdiği armağanlar ve lütuflar konusunda gayretli olursanız, ilerlemenizi herkesin göreceğini ekler (4:15). Çalışkanlığınız kapsamlı olmalıdır ve başkalarının ilerlemenizi fark ettiği yerler de kapsamlı olacaktır: "Kendine ve öğretine dikkat et." (4:16). Sonuç sadece sizin kurtuluşa ulaşan azminizi değil, hizmet ettiğiniz pek çok kişinin kurtuluşunu da içerecektir (4:16).

Genç bir adama verilen bu öğütte bir dizi Hristiyan ahlak öğretisi yer almaktadır. Lafla peynir gemisi yürümez. Hristiyan liderler sadece sözlerle değil, bu sözlere uygun eylemlerle de önderlik etmelidirler. Hristiyan bir öndere tanınan eden yetki, makamın kendisinden çok, Hristiyan yaşamının kalitesiyle zaman içinde kazanılır. O halde bir sonraki bölümün büyük bir kısmının, yaşamın çeşitli aşamalarında Mesih'teki kardeşlere nasıl davranılması gerektiğine dair özel talimatlara ayrılmış olması şaşırtıcı değildir. *İnsanlara nasıl davranılacağı* her zaman Hristiyan öğrenciliğinin merkezine yakındır.

27 EKİM

2. Krallar 8; 1. Timoteos 5; *Daniel 12; Mezmur 119:49-72*

Her ne kadar bilmesem de lise son sınıftayken annem ve babam Rab'bin huzurunda sessiz bir yemin ettiler. Burada anlatamayacağım kadar karmaşık nedenlerden dolayı, bazı şeyler gerçekleşmediği takdirde, yıl sonunda babamın on beş yıldır sürdürdüğü pastörlük görevinden istifa edeceğine karar verdiler.

Okulu bitirdim, evden ayrıldım ve üniversiteye gittim. Bir ay kadar sonra ailemden bir mektup aldım: Babam kilisenin pastörlüğünden istifa etmişti.

Ailemin çok az parası vardı. Ona açık olan Fransızca konuşulan başka bir kilise yoktu. Bu noktada babam başka bir yerde başka bir kilise kurmak için çok yaşlı hissediyordu. İngiliz Kanada'sında pastörlük yapmayı düşünmeyi reddetti: Hem isteği hem de kalbi Quebec'e bağlıydı. Böylece ailemin neye karar verdiğini öğrendim: Ülkenin başkenti Ottawa'nın karşısındaki nehrin Fransız yakasında bulunan Hull'a taşınacaklardı; babam burada federal bir tercüman olarak ailesini geçindirecek ve Hull'daki Fransızca konuşulan kiliseye olabildiğince çok zaman ayıracaktı.

Noel'e kadar "eve" dönemedim. Bir noktada babamın mantığını anlamaya çalıştım. Kanada'nın Fransızca konuşulan bir bölgesinde kalması gerektiğine inanmasına rağmen, kısa süre sonra ailesini nasıl geçindireceği sorusu ortaya çıktı. "Çünkü Kutsal Yazılar der ki," diye açıkladı babam, "eğer bir adam kendi ailesine bakmazsa, bir imansızdan daha kötüdür": 1. Timoteos 5:8'in Kral James Versiyonu'nu söylemişti: **"Kendi yakınlarına, özellikle de ev halkına bakmayan kişi imanını inkâr etmiş, imansızdan beter olmuştur."**

Elbette bu metinde bazı istisnalar vardır. Örneğin, bir erkek çalışamayacak kadar hastaysa, bundan muafır ve tüm bölümün üslubuna bakılırsa, aile idare edemiyorsa, kilisenin kendisi gerekli olan her türlü desteği üstlenmelidir. Ancak bu bölümdeki talimatların çoğunda okuyucuyu şaşırtan şey, kilisenin halkının sosyal ihtiyaçlarını karşılamasının tehlikelere karşı olağanüstü bir duyarlılıkla öngörülmesidir. Aşırı basitleştirme riskini göze alarak, Pavlus'un ortaya koyduğu model şu şekilde özetlenebilir: Gerçek ihtiyaç sahiplerine kilise tarafından bakılır, ancak kendi yolunu bulma ve kendini destekleme kapasitesine sahip olanlar bunu yapmalıdır –hem kiliseye yük olmamak hem de kendi iyilikleri için– yoksa imanını terk etmekle suçlanırlar. Tembellik dindarlığın yanında yer almaz. Babamın itaatkâr inancına daha fazla saygı duyduğum pek çok zaman olduğunu düşünemiyorum.

28 EKİM

2. Krallar 9; 1. Timoteos 6; Hoşea 1; Mezmur 119:73-96

Davut'un meshedilmesi (1 Sam. 16) ile Yehu'nun meshedilmesi (2. Krallar 9) karşılaştırmaya değerdir –ya da daha doğrusu, sadece iki meshi değil, iki mesh-ten sonra gelenler de karşılaştırmaya değerdir.

Davut'un öyküsü daha iyi bilinendir (1 Sam.). Samuel onu kral olarak mes-hettiğinde Davut hâlâ genç bir adamdı, genç bir çobandı. Bu meshedilme onun o anki durumunda hiçbir şeyi değiştirmedir. Zamanla Golyat'ı yenerek kahramanlık boyutları kazandı ve daha sonra olgunlaşarak Kral Saul'un etkin ve sadık bir memuru oldu. Saul öfkelenip paranoyaklaşarak Davut'u Yahudiye'nin dağlık bölgesinde saklanmaya zorladığında, Davut tahttan çok uzakta görünüyordu. İlahi takdir ona Saul'u öldürmesi için iki şaşırtıcı fırsat verdi, ama Davut kendini tuttu; hatta Davut, elini bile sürmeyeceği işi yapmaya oldukça hazır olan kendi adamlarından bazılarını bile dizginledi. Gerekçesi basitti. Kral olacağını bilmesine rağmen, şu anda Saul'un kral olduğunu da biliyordu. Davut'u meshe-den Tanrı, Saul'u da kral ilan etmişti. Bu nedenle Saul'u öldürmek, Rab'bin mes-hettiği kişiyi öldürmek demektir. Ödenecek bedel ahlaksız bir eylemse, Rab'bin kendisine vaat ettiği mirası almak istemiyordu. Tanrı ona tahtı vaat etmişti; Davut entrika ve cinayete tenezzül etmeyeceği için, Tanrı'nın önce tahtı şimdiki sahibinden boşaltması gerekecekti. Bu Davut'un en iyi dönemlerinden biriydi.

Yehu ne kadar farklıdır! Meshedildiğinde, Ahav'ın kötü ev halkını cezalandırma ve yok etme görevi ona verilir. Ancak hiçbir ilahi işaret beklemez: Ona göre meshedilmesi, hemen kanlı bir ayaklanmaya girişmesi için yeterli bir teşvik. Dahası, Ahav'ın sefil ev halkının putperestliğini ortadan kaldırmakla ilgili tüm dindar konuşmalarına rağmen (örneğin, 9:22), iki kötü gerçek kendi yü-reğini ele verir. *Birincisi*, sadece İsrail tahtının şimdiki sahibini öldürmekle kalmaz, fırsatını bulduğunda Yahuda kralı Ahazya'yı da öldürür (9:27-29), ancak bu peygamber tarafından onaylanmamıştır. Acaba Yehu, suikast ve askeri güçle bir araya getirilmiş, yeniden kurulmuş, birleşik bir krallık hayalleri mi görüyordu? *İkinci olarak*, Yehu Baal tapınmasının gücünü azaltmasına rağmen, Tanrı için aynı iğrençlikte diğer putperestlik biçimlerini destekledi (10:28-31). Davut'un aksine, "RAB'bin kendi gönlüne uygun biri" değildi (krş. 1Sa.13:14). Tam tersine, "Yarovam'ın İsrail'i sürüklediği günahlardan ayrılmadı" (10:31).

Çıkarılacak ders önemlidir. İlahi kehanet bile kişiyi ahlak, dürüstlük ve Tanrı'ya sadık ve itaatkâr inanç yükümlülüklerinden kurtarmaz. Amaca giden her yol mübah değildir.

29 EKİM

2. Krallar 10-11; 2. Timoteos 1; Hoşea 2; Mezmur 119:97-120

Bugün için belirlenmiş olan iki pasajda iki büyükanneyle ilgili bir çalışma buluyoruz. Bunlardan ilki Atalya'dır (2. Krallar 11). İsrail'in kuzey krallığındaki ayaklanmanın yol açtığı kargaşa sırasında Yehu tarafından öldürülen (dün gördüğümüz gibi) Yahuda kralı Ahazya'nın son derece aşağılık annesidir. Oğlunun öldürüldüğünü öğrenen bir kraliçe annenin yapabileceği pek çok farklı eylem düşünülebilir. Atalya'nın tepkisi tüm ailesini öldürmek olur. Saray muhafızlarına öyle bir emir verir ki, ölen oğlunun çocukları ve torunları ortadan kaldırılır, sadece küçük torunu Yoaş bir teyze tarafından kurtarılır (kendisi de öldürülmüş olabilir) ve sütannesinin yanında saklanır. Böylece Atalya iktidarı kendisi için güvence altına alır.

Birkaç yıl sonra Yoaş henüz yedi yaşında bir delikanlıyken, başkâhin Yehoyada çocuğu ortaya çıkarıp, Yehoyada'ya ve Davut soyunu koruma kararlılığına sadık askeri birlikler tarafından korunarak gerçek kral ilan edilmesini sağlar. Atalya komployu öğrendiğinde, "Hainlik!" diye haykırır. (11:14) haykırışlarının içi biraz boştur. Bu kötü kadın güç uğruna sadece cinayet işlemekle kalmamış (nadir bir şey değildir), çocuklarını ve torunlarını da öldürmeye razı olmuştur (çok daha nadir bir şeydir, ölçülemeyecek kadar daha duygusuzdur) ve şimdi de kendisinden hesap soranları ihanetle suçlamaktadır.

Kısaca 2. Timoteos 1:5'te bahsedilen anne ve büyükanneyi karşılaştırın. Timoteos'un büyükannesi Lois ve annesi Evniki, Pavlus'a göre "içten imana" sahip kadınlardır ve bu mirası oğlu ve torunu Timoteos'a aktarmışlardır. Bunu nasıl yaptıkları ayrıntılı olarak açıklanmamıştır. Ancak Kutsal Yazılar'ın başka yerlerinde ortaya konan örnekler bakılırsa, en azından kişisel bir örnek sergilemişler ve somut bir eğitim vermişlerdir. Hem Kutsal Yazılar'ın öğretisini hem de kendi "içten imanlarının" örneğini –sadece Tanrı'yla kendi yürüyüşlerinin örneğini değil, bunun sonucu olarak yaşamlarını karakterize eden bütünlüğü– aktarmışlardır. Gerçekten de bu pasajda karışık evlilikler yapan kadın ve erkekler için bir umut gizlidir. Elçilerin İşleri 16:1'e göre, Timoteos'un annesi Evniki hem bir Yahudi hem de bir Hristiyan inanlıydı; babası ise bir Grek'ti, görünüşe göre bir putperestti. Hristiyan etkisi üstün geldi.

Bütün kadınlar Atalya kadar kötü değildir; hepsi Lois ve Evniki kadar sadık değildir. Ancak hem erkekler hem de kadınlar arasında, evde, işte, hatta kilisede, her şeyden çok güçle ilgilenenlerin sayısı az değildir. Cinayet işlemeye tenezzül etmeyebilirler ama daha fazla otorite elde etmek için yalan söyler, hile yapar ve iftira atarlar. Tanrı'nın yargısıyla yüzleşeceklerdir. Ancak içten imanları gelecek kuşaklara damgasını vuranlar kutsanmıştır.

30 EKİM

2. Krallar 12; 2. Timoteos 2; Hoşea 3-4; Mezmur 119:121-144

Meşgul bir pastörün yüzleşmek zorunda olduğu pek çok pratik karardan biri, baş gösteren belirli bir hatayla ilgilenip ilgilenmemektir.

Bu tür bir kararın alınmasında etkili olan pek çok faktör vardır. Gerçekte kaç kişi bundan etkileniyor? Kiliseyi bölmekle mi tehdit ediyor, yoksa sadece bir ya da iki kişinin takıntısı mı? Nispeten önemsiz bir konuyla mı ilgili, yoksa Müjde'nin kalbine mi gidiyor? Kutsal Kitap'ın gerçekten çok açık olduğu bir konu mu, yoksa Kutsal Kitap'ın çok önemli bir şey söylemediği bir konuyla mı ilgili? Dahası, konu açıkça önemli olsa bile, ona ne kadar zaman ve enerji ayırmanız gerektiği konusunda ölçülü kararlar vermelisiniz. Çok az zaman ayırırsanız, sürünüzün çoğu olumsuz etkilenebilir; çok fazla zaman ayırırsanız, hizmetinizin ana odağı olması gereken şeyden uzaklaşırsınız; giderek o kadar engin bir denize çekilirsiniz ki, bir daha asla kıyıyı göremezsiniz.

Yıllar boyunca, birkaç ay ya da birkaç yıldan fazla sürmeyen bir dizi “sorun” ya da “yorum” üzerine konuşmaya davet edildim. Bunlardan birkaçıyla ilgilenmek için gerekli çalışmayı yapmak uygun olabilir; daha fazlası zaman kaybıdır. “Heaven’s Gate” toplu intiharından sadece bir ay kadar önce, bu tarikat bana (ve şüphesiz pek çok kişiye) videolarından birini ve çok sayıda literatür gönderdi. Konunun nereye vardığını görmek için literatürü taramak için sadece on dakika harcadım. Öylesine katıksız bir saçmalığı ki, bu saçmalığa asla yanıt vermek zorunda kalmayacağımı umarak bir kenara koydum. Birkaç hafta sonra, mensuplarının çoğu ölmüştü.

İki yıl önce bir pastör beni aradı ve Michael Drosnin'in *The Bible Code adlı* kitabına henüz esaslı bir yanıt vermediğim için beni azarladı. İlgi duyduğum için oldukça önemli bir dosya biriktirmiştım, ancak bu pastör için yeterli değildi: Kilisesindeki insanların son derece savunmasız olduğunu düşünüyordu ve bu konuda çalışmam için biraz zaman harcamam konusunda ısrar etti. Ben reddettim. İki ay sonra kilisesinde bu soruna en çok kafayı takmış olan kişinin, konunun peşini bırakmayan pastörün kendisi olduğunu keşfettim.

O halde Pavlus'un Timoteos'a yeni nesil pastörlere ne söylemesi gerektiğini anlatırken duymak ne hoş bir tezatır: “Dinleyenleri felakete sürüklemekten başka yararı olmayan kelime kavgaları çıkarmamaları için onları Tanrı'nın önünde uyar.” (2Ti. 2:14). Ya da yine: “Saçma, cahilce tartışmalara girmeyi reddet. Bunların kavga doğurduğunu bilirsin.” (2:23). Gerektiğinde cevap verin; asla ufak tefek konulara takılmayın, önemli olana olan odağınızı kaybetmeyin; aptalca tartışmaların içine çekilmeyin. Asıl meseleler basitçe daha önemlidir.

31 EKİM

2.Krallar 13; 2. Timoteos 3; Hoşea 5-6; Mezmur 119:145-176

“Son günlerde” yaşam (2 Tim. 3) kulağa pek de çekici gelmiyor: “İnsanlar kendilerini seven, para düşkünü, övünge, kibirli, küfürbaz, anne baba sözü dinlemez, nankör, kutsallıktan ve sevgiden yoksun, uzlaşmaz, iftiracı, özünü denetleyemeyen, azgın, iyilik düşmanı olacaklar. Hain, aceleci, kendini beğenmiş, Tanrı’dan çok eğlenceyi seven, Tanrı yolundaymış gibi görünüp bu yolun gücünü inkâr edenler olacaklar.” (3:2-5). Sonsuz duygusal günahlar, yozlaşmış bir epistemolojiye bağlı olarak çoğalan bilgilerle birleşir ve insanlar gerçeği kabul edemezler (3:6-7). “Son günlerde” yaşam işte böyle bir şeydir. Pavlus’un okuyucuları için uyarının yakınlığı, Pavlus’un bu “son günlerin” Mesih’in göğe yükselişinden dönüşüne kadar uzandığını düşündüğünün birkaç işaretinden biridir.

Peki, bu konuda ne yapmalıyız?

İlk olarak, en iyi rehberleri takip etmeye karar vermeliyiz (3:10-11). Bunlar yaşamları Müjde’yi yansıtan, zorluklarla sınanmış ve Tanrı tarafından korunmuş kişilerdir. Pek çok popüler idolün olduğu bir dünyada, özellikle de din alanında, en iyi akıl hocalarını seçme konusunda bilinçli olmalıyız, aksi takdirde muhtemelen kötü olanları seçeceğiz.

İkinci olarak, dünya hakkında gerçekçi olmalıyız (3:12-13). Karşıtlar beklemeliyiz. Eğer beklersek, bu bizi şaşırtmayacaktır. Pavlus “kötüler ve sahtekârlar, aldatarak ve aldanarak gittikçe daha beter olacaklar.” (3:13) derken, muhtemelen her kuşağın bir öncekinden daha kötü olacağını değil, her kuşakta kötü insanların umutsuz bir yozlaşmaya sürüklendiğini söylemektedir. Bu durum bizi şaşırtmamalıdır. Tanrı’nın lütfunun müdahalesi dışında, günahın insanlara yaptığı budur.

Üçüncü olarak, *Kutsal Kitap’a* güvenmeliyiz (3:14-17). Kutsal Yazılar yalnızca Hristiyan’ın zihnini sekülerist ve sonsuz bencil kişiye derinden yabancı olan bir dünya görüşüne şekillendirmekle kalmaz, aynı zamanda bizi “Mesih İsa’ya iman aracılığıyla bilge” kılar (3:15), üstelik tam da “Tanrı esinlemesi” olduğu için Kutsal Yazılar “öğretmek, azarlamak, yola getirmek, doğruluk konusunda eğitmek için yararlıdır.” (3:16). Günümüz evanjelikalizmindeki tehlike, Kutsal Yazıların resmi olarak reddedilmesi değil, İncil’i bildiğimizi varsaymak ama gerçekte liderlik, teknikler, araçlar, hileler ve gündemler hakkında bitmek bilmeyen konferanslara doğru “yokuş aşağı gitmektir”. Kutsal Kitap’ın kendisi bu kadar yaygın bir şekilde bir kenara atılmasaydı, bu konferanslardan bazıları yararlı bile olabilirdi.

Dördüncü olarak –bu bizi bir sonraki bölüme götürse de– Kutsal Kitap’ı duymalıyız (4:1-5). Başka hiçbir şeyin dönüştürücü gücü yoktur. 2. ayet son günlerde bu tür bir vaazın içeriğini, sürekliliğini, kapsamını ve şeklini belirler.

1 KASIM

2. Krallar 14; 2. Timoteos 4; Hoşea 7; Mezmurlar 120-122

Kutsal Kitap'la ilgili çekici ve rahatsız edici şeylerden biri de gerçekçiliğidir. Basit idealizm, “iyi” insanların az ya da çok tutarlı bir şekilde ödüllendirilmelerini ve çalışmalarında verimli ve kutsanmış olmalarını ister; benzer şekilde, “kötü” insanların da başarısız olmalarını ister. Kuşkusuz en uzun vadede, Tanrı'nın mahkemesi önünde adalet yerini bulacak ve yerini bulduğu görülecektir. Yine kuşkusuz, Tanrı'nın kontrolde olduğunu bize hatırlatacak yeterince geçici ödül ve bereket de vardır. Ancak takdirin gizeminde, nihai adaletin bu dünyada bulunmadığını bize hatırlatacak yeterince aykırılıklar da vardır. Ve bu, elbette, hayata sadık, nihai gerçekçiliktir.

Bu konu 2. **Krallar 14. bölümdeki** iki kralda çok iyi açıklanmıştır. Yoaş oğlu Amatsya yirmi beş yaşında Yahuda tahtına oturur. “Amatsya RAB'bin gözünde doğru olanı yaptıysa da atası Davut gibi değildi.” (14:3). Davut kadar tutarlı olmasa da birçok konuda iyi bir adamdı. Amatsya, babası Kral Yoaş'ın katillerini yakalayıp idam ederken bile –o dönemde pek sık rastlanmayan bir uygulama olan– ailelerini öldürmekten kaçındı, çünkü Tanrı'nın yasasına uyuyordu (Yasa'nın Tekrarı 24:16; 2. Krallar 14:6). Ve sonra, görünüşe göre aklını başından alan orta düzeyde bir askeri başarının tadını çıkardıktan sonra (14:7), felaketle kaybettiği bir savaşta kuzey oymaklarıyla sebepsiz yere alay etti. Bu aptallık devasa boyutlardaydı. Sonunda Amatsya yirmi dokuz yıllık bir saltanattan sonra bir suikast sonucu öldürüldü.

Buna karşılık, kuzey krallığının tahtını ele geçiren II. Yarovam “RAB'bin gözünde kötü olanı yaptı ve Nevat oğlu Yarovam'ın (*I. Yarovam*) İsrail'i sürüklediği günahlardan ayrılmadı.” (14:24). Yine de yetenekli bir yönetici ve askeri önder olduğunu kanıtladı. Rab, kuzeyde Suriye'nin ezici gücüyle karşı karşıya kalan halkının feryatlarına karşı duyarlı olduğu için, II. Yarovam'ı Suriye'nin işgaline karşı İsrail'in sınırlarını onarmak için kullandı. Sonunda, birleşik monarşi günlerinde İsrail'e ait olan Şam ve Hama'yı İsrail için geri aldı. II. Yarovam kırk bir yıl hüküm sürdü ve barış içinde öldü.

Dikkat edin: (1) İyi bir kral kötü ve aptalca şeyler yapabilir. (2) Kötü bir kral iyi ve önemli şeyler yapabilir. (3) Buradan çıkan sonuç, bir liderin ahlakını asla sadece yaptığı iyi ya da kötü şeylere bakarak değerlendirmemek gerektiğidir. Hitler bile Almanların güvenini yeniden inşa etmiş ve istihdam yaratmıştır. Başkanlar savaş kazanıp ekonomiyi ayakta tutarken, cinsel anlamda konuşursak, varoşlarda yaşadıkları bilinmektedir.

2 KASIM

2.Krallar 15; Titus 1; *Hoşea 8; Mezmurlar 123-125*

Bazı mezheplerde, Kutsal Kitap'ın üç kilise görevlisi belirlediği kabul edilir: birden fazla topluluğa başkanlık eden piskoposlar; özellikle söz ve dua hizmetiyle ilgili olarak yerel kilise düzeyinde hizmet eden ihtiyarlar/pastörler (bazıları buna “sakramenti” de ekler) ve özellikle sürünün fiziksel ihtiyaçlarının karşılanmasıyla ilgili olarak fonların idaresine yardımcı olan diyakozlar (bkz. 25 Ekim).

Bununla birlikte, Yeni Ahit'in gerçekte sadece iki görevliyi tanıdığı yaygın olarak kabul edilmektedir: piskopos/ihtiyar/pastör ve diyakoz. Bu konudaki en ikna edici yaklaşımlardan biri geçen yüzyılda kendisi de bir Anglikan olan J. B. Lightfoot tarafından kaleme alınmıştır. Lightfoot, haklı olarak, üç bölüme ayrılmanın Yeni Ahit belgeleri yazıldıktan sonra gerçekleştiğini iddia etmektedir.

Bu, elbette, iki makamdan birinin üç etikete sahip olduğu anlamına gelir, çünkü kısmen işin birçok yönü vardır. *Pastör* kelimesi Latince “çoban” kökünden gelir (1. Petrus 5:2). Çobanlar sürüyü besler, korur, yönlendirir ve disipline eder. *İhtiyar* terminolojisi hem eski köylerin yönetiminden hem de sinagoglardan türemiştir: liderler olgun ve saygı duyulan kişiler olmalıdır. Günümüzde *piskoposun* pek çok dini iması olduğundan, NIV bu görevle bağlantılı olan gözetim, tanrısal yönetim ve ruhani hesap verebilirlik unsurlarını yakalamak için “gözetmen” kelimesini (örneğin, 1 Tim. 3:1) çevirmek gibi yaygın olmayan bir uygulamayı benimsemiştir.

Pek çok kişinin piskopos, *ihthiyar* ve *pastör* kelimelerinin tek bir makam için geçerli olduğu sonucuna varmasının nedenlerinden biri, bu görevler için nitelik listelerinin çok benzer olmasıdır. Bu nedenle, ihtiyarla ilgili **Titus 1:6-9** ile gözetmenle (piskopos) ilgili 1. Timoteos 3:1-7 ayetlerini karşılaştırın.

NIV'deki belirgin bir farklılık noktası bazı pastörlerin vicdan azabı çekmesine neden olmaktadır. 1. Timoteos 3:4, gözetmenin “evini iyi yönetmesini ve çocuklarına söz dinletip her yönden saygılı olmalarını” şart koşar. Buna karşılık Titus 1:6'da ihtiyarın “*çocukları imanlı olmalı, sefahatle suçlanan ya da asi çocuklar olmamalı.*” gerektiği belirtilir. Bu, ihtiyar için daha katı gereklilikler gibi görünmektedir. Ama aslında, NIV çevirisi hem hatalı hem de uygulanamazdır. Grekçe haklı olarak “hırçın ve itaatsiz” olmadıkları anlamında “çocukları sadık olan” şeklinde çevrilmiştir. Çocuklar babalarının çatısı altında oldukları sürece, piskopos/ ihtiyar ev halkına öyle bir düzen vermelidir ki, kiliseye de düzen verebileceğini gösterebilir. Titus 1:6, NIV'de olduğu gibi çocuklarının imanlı olmasını şart koştuğu şeklinde anlaşılırsa, “Hangi yaştan itibaren?” diye sorulabilir. Kısaltması, yanlış tercümesi de uygulanamaz. Metnin gerçekte söyledikleri 1. Timoteos 3. bölümle uyumludur.

3 KASIM

2.Krallar 16; Titus 2; Hoşea 9; Mezmurlar 126-128

1. ve 2. Krallar kitapları hem Yahuda'nın hem de İsrail'in (Süleyman'ın ölümünü izleyen bölünmeden sonra sırasıyla güney ve kuzey krallıkları) kaderlerini takip etmelerine rağmen, kuzeydeki on kabile olan İsrail'e daha fazla vurgu yapar. İsrail'in krallarına Yahuda'ninkilerden daha fazla yer ayrılmıştır. Sonunda elbette kuzey krallığı yıkılır (bkz. yarınki bölüm) ve tüm dikkatler güneye odaklanır. Karşılaştırmak gerekirse, 1. ve 2. Tarihler aşağı yukarı aynı tarihi anlatır, ancak dikkatleri öncelikle güneydeki Yahuda krallığına çevirir.

Ancak 2. Krallar'da bile bazen Yahuda krallarından birine büyük bir ilgi gösterilir. **2. Krallar 16. bölümde** de böyledir. Genel olarak kuzeydeki krallar güneydekilerden daha çabuk yozlaşmışlardır. Güneyde birçok kralın Davut'un yaptığı gibi değil, Rab'bin izinden gittiği anlatılır; kuzeyde ise birçok kralın İsrail'in günah işlemesine neden olan Nebat oğlu Yarovam'ın izinden gittiği anlatılır. Ancak arada bir güneyde gerçekten kötü ya da aptal bir kral ortaya çıkar. Tam da Ahaz gibi.

Ahaz dinsel ve teolojik açıdan tam bir felaketti. "Tanrısı RAB'bin gözünde doğru olanı yapan atası Davut gibi davranmadı. İsrail krallarının yolunu izledi; hatta RAB'bin İsrail halkının önünden kovmuş olduğu ulusların iğrenç törelerine uyarak oğlunu ateşte kurban etti." (16:2-3). Siyasi açıdan da daha iyi durumda değildi. Kuzeyindeki İsrail ve Suriye tarafından sıkıştırılan Yahuda Kralı Ahaz, tapınağın tüm servetini alıp Asur Kralı Tiglat-Pileser'e göndermeye karar verdi. Asur yükselen bir süper güçtü. Yahuda üzerindeki baskıyı azaltmak için Suriye ve İsrail'e baskı yapmasını sağlamak amacıyla ona bir tür haraç olarak para göndermek, timsaha bir parça et atmaya benziyordu: timsahın daha fazlasını isteyeceğinden emin olabildiniz. Daha da kötüsü, Kral Ahaz Asur'a o kadar hayran oldu ki, Asur'un bazı pagan adetlerini tapınak hizmetine soktu. Korku Ahaz'ı putperest güce yöneltti ve "Asur Kralı'na duyulan hoşnutluk" (16:18) yeni tavizleri beraberinde getirdi.

İki bölüm sonra, Ahaz'ın aptallığı ve inançsızlığı yüzünden Asurlular'dan gelen çok daha ciddi bir tehditle karşı karşıya kalan Hizkiya'nın taviz vermeyip özenle Tanrı'nın yüzünü aramasını karşılaştırın. Orada, Musa'nın ve İsrail'in atalarının deneyimlerine uygun olarak, Tanrı'nın kendi halkını –ister az ister çok kişiye karşı olsun– koruyabileceğini keşfeder.

4 KASIM

2.Krallar 17; Titus 3; Hoşea 10; Mezmurlar 129-131

2. Krallar 17 Eski Antlaşma tarihinde belirleyici bir andır. İsrail'in kuzey krallığı siyasi bir varlık olarak sona erer. Ulusun yıkımındaki bu son adımın tetikleyicisi, son kralı Hoşea'nın yaptığı bir hiledir. Sözde Asur'a (bölgenin süper gücü) bağlılığını sürdüren Hoşea, İsrail'in daha iyi koşullarda Asur'un şemsiyesi altına girebileceği umuduyla, hâlen etkileyici bir siyasi ve askeri güç olan Mısır'la müzakerelere başlar. Asur kralı Şalmaneser bunu ihanet olarak yorumladı ve İsrail'in başkenti Samiriye'yi yerle bir etti (17:1-6). Önde gelen İsraililer'i Asur'a sürdü ve bölümün sonunda açıkça belirtildiği gibi, imparatorluğun başka yerlerinden putperestler getirtti ve bunlar geride kalan yoksul İsraililer'le karıştı.

Bölümün geri kalanı bize iki net açıklama ve daha örtük, üstü kapalı bir açıklama sunmaktadır.

Birincisi, ulusun yok edilmesinin nihai nedeni siyasi ya da askeri değil, dini ve teolojiktir (17:7-17). İsrail ulusu putperestliğe yenik düşmüştü. Yaşayan Tanrı'ya yüzeysel bağlılıklarını sürdürürken, "gizlice" putperest tapınma yerleri inşa ettiler –sanki her şeyi gören Tanrı kandırılabilir miş gibi! Aşera putları ve Baal'a kulluk çoğaldı. Halk Tanrı'nın kendilerine gönderdiği peygamberleri görmezden geldi. "değersiz putların ardınca gittiler, böylece kendi değerlerini de yitirdiler." (17:15; krş. Yer. 2:5). Yeruşalim'deki tapınağı reddederek iki dökme buzağı yaptılar. Gök cisimlerine taptılar, büyücülükle uğraştılar ve sonunda Molek'e çocuk kurban etmek gibi iğrenç bir uygulamaya saplandılar. "RAB İsraililer'e çok kızdı, Yahuda oymağı dışında hepsini huzurundan kovdu." (17:18).

İkinci olarak, bu bölüm Samiriye'deki senkretistik dinin kökenlerini açıklar (17:24-41). Göç eden putperestler ülkede kalan Yahudiler'le karışmışlardı. İrsal ve teolojik açıdan sonuçlar karışıktı. Tanrı'nın uyarılarına rağmen (artık dünyanın o bölgesinde bulunmayan ama bir zamanlar bol miktarda bulunan vahşi aslanlar şeklinde), bu soyun ortaya koyabildiği en iyi şey acımasıdır: "hem RAB'be tapınıyorlar, hem de aralarından geldikleri ulusların törelerine göre kendi ilahlarına kulluk ediyorlardı." (17:33). İsa'nın zamanında karşılaştığımız "Samiyeli"lerin temeli budur.

Üçüncü açıklama sadece örtüktür. Bu bölüm sadece kanonik gelişimin akışı içinde okunduğunda açıktır. Düşmüş insanlık Tufan'da yargılanır; sadece birkaçı hayatta kalır. Doğmakta olan Yahudi ulusunun ataları köleliğe mahkûm edilir. Tanrı onları kurtardığında, imansızlıkları Vaat Edilmiş Topraklar'a girmelerini geciktirir. Hakimlerin dönemi sefahat, yozlaşma ve çürümeyle sona erer. Ve şimdi de monarşi dönemi benzer bir utançla sona ermektedir.

Tanrı yardımcımız olsun: bunlardan daha radikal bir cevaba ihtiyacımız var.

5 KASIM

2. Krallar 18; Filimon; Hoşea 11; Mezmurlar 132-134

Birinci yüzyılda, kaçan bir köle yasal olarak idam edilebilirdi. Bir efendi bu cezayı uygulamayabilirdi, ancak en azından yakalanan kaçak köle çok acımasız bir muameleyle karşı karşıya kalırdı.

Onisimos **Filimon**'dan kaçan bir köledir. Bir süre sonra Onisimos iman etmiştir. İster iman etmeden önce ister sonra Pavlus'u aramış olsun, Onisimos şimdi muhtemelen Roma'da Pavlus'un yanındadır. Elçi hapisanede yargılanmayı beklemektedir ve artık bir imanlı olan Onisimos onun ayak işlerini yapmakta ve ona yardım etmektedir.

Ama Pavlus bunun devam edemeyeceğini bilmektedir. Elçinin kendisi de bir kaçağa yardım ve yataklık etmekle suçlanabilir. Yasal olarak, hatta ahlaki olarak, Onisimos Filimon'a geri dönmeli ve meseleyi halletmelidir. Ama Roma köleliğinde ahlak nerede?

Bu yüzden Pavlus, Filimon ve Afiya'nın Hristiyan olduklarını, muhtemelen varlıklı olduklarını ve yaşadıkları yerde kiliseye ev sahipliği yapabilecek kadar büyük bir evleri olduğunu bilerek onlara yazar. Mektup sağlam, tanrısal diplomasının bir şaheseridir.

Pavlus Filimon'u sevgisi ve cesaretlendirmesi için över (7. ayet). Ona gerekeni buyurabileceğini söyler (8. ayet), ancak Filimon'un sevgiyle hareket etmesi için kendisinden "Mesih İsa uğruna tutuklu bulunan ben yaşlı Pavlus" (9. ayet) diye hitap etmeyi tercih eder. Onisimos'tan ancak o zaman söz eder ve çağrısının ne anlama geldiğini belirtir. Pavlus, Filimon'dan "oğlu" olarak nitelendirdiği, artık "yararlı" bir insan olan (*Onisimos* isminin anlamı budur) ve hatta elçinin "can ciğeri" olmuş Onisimos'u geri almasını ister (10-12. ayetler). Pavlus onu yanında tutmaktan mutlu olurdu, ama Filimon'un "onayı" olmadan hiçbir şey yapmak istemedi (14. ayet). Elbette Onisimos kaçmıştı, ama bu eylem ne kadar kınanacak bir şey olursa olsun, "bir süre senden ayrılması [pasif ifadenin ne kadar da elverişli bir kullanımı!] belki de onu temelli geri alman içindi. Onu artık köle değil, köleden üstün, sevgili bir kardeş olarak geri alacaksın" (15-16. ayetler). Bu nedenle Onisimos, Filimon için "hem bir insan, hem de Rab'be ait biri olarak senin için daha da çok sevilecek bir kardeş" (16. ayet) olarak çok değerli olacaktır.

Bu yüzden Filimon Onisimos'u elçiyi kabul eder gibi kabul etmelidir (17. ayet) ve yakında durumu kontrol etmek için ziyarete gelmeyi ummaktadır (22. ayet). Görünüşe göre Onisimos ayrılırken Filimon'dan çalmıştır: Pavlus bu paranın tamamını memnuniyetle ödeyeceğini söyler –ancak Pavlus Filimon'a, kendisine Müjde'yi getiren adama olan büyük borcunu nazikçe hatırlatır.

Hiçbir şey acımasız ilişkileri Müjde'nin doğru bir şekilde uygulanmasından daha hızlı yok edemez.

6 KASIM

2. Krallar 19; İbraniler 1; Hoşea 12; Mezmurlar 135-136

İbraniler 1'in açılış ayetlerindeki zıtlıkların hepsi aynı yöne doğrudur.

“Eski zamanlarda” ifadesi, “bu son çağda” ifadesiyle tezat oluşturur. Tanrı'nın “atalarımıza” konuşmuş olması, bu son günlerde “bizlere” konuştuğu gerçeğiyle karşıtlık içindedir. Eski zamanlarda Tanrı “peygamberler aracılığıyla birçok kez çeşitli yollardan” atalarımıza seslenmiştir. Ama bu son günlerde Tanrı bize “Oğlu'yla” seslenmiştir (1:1-2).

Gerçekten de orijinal metindeki “Oğlu'yla” ifadesi, İbraniler'in yazarının Oğul'u bir başka peygamber, hatta en yüce peygamber olarak düşünmediğini oldukça güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır. Buradaki düşünce, geçmişte Tanrı'nın sözüne peygamberler aracılık ederken, bu son günlerde söze Oğul'un aracılık ettiği ve böylece peygamberlerin sonuncusu haline geldiği değildir. Söz konusu olan daha temel bir şeydir. Grekçe ifade, aşırı tercüme edilirse, “Oğulda” anlamına gelir. Bu ifadenin “peygamberler aracılığıyla” ve “peygamberler aracılığıyla birçok kez ve çeşitli yollarla” zıtlığı önemlidir.

Asıl mesele, Tanrı'nın bu son günlerde kendisini Oğul vahyiyle açıklamış olmasıdır. Geçmişte, Tanrı peygamberleri kullandığında onlara bazen doğrudan sözler verdi (kehanetlerde veya görüşlerde), bazen onları kaydettikleri deneyimlere yönlendirdi, bazen de yanan çalı gibi olağanüstü olaylar aracılığıyla “seslendi”; “birçok kez” ve “çeşitli yollardan” (1:1). Ancak şimdi, Tanrı “Oğul'da” konuşmuştur –biz bunu “Oğul vahyi” olarak ifade edebiliriz. İsa sadece vahyi getirmez; O, vahyin kendisidir. İsa sadece Tanrı'nın sözünü getirmez; O, adeta Tanrı'nın kendisi, doruk noktası olan Söz'dür. Bu fikir, Yuhanna İncil'inin başlangıcında okunanlarla çok benzerdir. Oğul, bunu yapabilme kapasitesine sahiptir çünkü O, “Tanrı yüceliğinin parıltısı, O'nun varlığının öz görünümüdür” (1:3).

Bu durumda, Hristiyanlar Yeni Ahit kitaplarını sadece Eski Ahit kitapları gibi, Tanrı'nın kurtuluş planının bir sonraki aşamasını getiren kitaplar olarak düşünmemelidir. Mormonlar bunun böyle olduğunu iddia ederler ve ardından Joseph Smith'in, kendisinin de bir peygamber olarak tanıdığı için, bize daha sonra gelen bir vahiy daha getirdiğini söylerler. Ancak İbraniler'in yazarına göre, peygamberler aracılığıyla ve kitaplarda depolanan tüm Eski Ahit vahyinin zirvesi, kesin olarak söylemek gerekirse, daha fazla kitap değil, bizzat İsa Mesih'tir.

Yeni Ahit kitapları, İsa'nın etrafında toplanır ve vahyin doruk noktası olan O'na tanıklık ederler. Bu doruk vahye tanıklık edemeyen sonraki kitaplar otomatik olarak diskalifiye edilir.

7 KASIM

2. Krallar 20; İbraniler 2; Hoşea 13; Mezmurlar 137-138

2. Krallar 20 Kutsal Yazılar'ın en üzücü bölümlerinden biridir. Geçmişte sadık olan, şimdi ise bencilliğin rehaveti içinde solup giden bir adamı resmeder.

Kral Hizkiya, kuzeydeki İsrail krallığının son günlerinde güneydeki krallık olan Yahuda'yı yönetiyordu. Asurlular İsrail'i yenilgiye uğratarak önde gelen vatandaşlarını götürdükten ve geride sadece parçalanmış bir ulusun enkazını bıraktıktan sonra, güneyde cesaretin kırılması için pek çok neden vardı. Ancak Hizkiya, kısmen peygamber Yeşaya'nın rehberliğinde, sadece Rab Tanrı'nın merhametine güvenerek, gerçekten kahramanca bir şekilde Asur Kralı Sanherib'in kuşatmasına dayanır. Tanrı'nın kendisi tarafından gönderilen veba salgını Asur ordugâhını kasıp kavurur ve yaklaşık iki yüz bin kişinin ölümüne neden olur. Yeruşalim ve Yahuda bundan esirgenir (2. Krallar 18-19; Yeşaya 36-37). Ayrıca, Hizkiya'nın krallığının ilk yıllarındaki Tanrı'ya bağlılığı, Yahve'ye bir tür bağlılık gösterirken yüksek yerler ve diğer pagan tapınma alanlarına dokunmama gibi tipik bir uzlaşma ile karakterize edilmemişti. Aksine: her şeyi kaldırdı ve "Atası Davut gibi, o da RAB'bin gözünde doğru olanı yaptı." (18:3-4) şeklinde bir onaylama kazandı. Hatta Musa'nın yaptığı bronz yılanın (Çölde Sayım 21:4-9) artık batıl bir tuzak haline geldiğini fark etti ve onu yok etti.

Sonra hastalandı ve acı acı ağladı. Bir şekilde kendini, doğru işlerinin Tanrı'nın ona uzun ve bereketli bir yaşam *borçlu olduğu* anlamına geldiğini düşündüğü bir konuma getirdi (20:2-3). Tanrı merhametiyle ona on beş yıl daha verdi ve vaadini doğrulamak için mucizevi bir işaret verdi (20:1-11). Ancak bu on beş yıl boyunca Hizkiya önemli bir sınavdan kaldı: Babil'den elçiler geldiğinde, Hizkiya Rab'bin yüzünü aramak ve alçakgönüllülükle yürümek yerine, krallığın yükselen zenginliğini göstererek gururlu bir hükümdar rolü oynadı. Bir yüzyıldan fazla bir süre sonra Babil'in süper güç olup Yeruşalim'i ezeceği ve halkını sürgüne göndereceği güne hazırlık olarak her şey Babil'in kitaplarına usulüne uygun olarak kaydedildi (20:12-18).

Ancak Hizkiya'nın en büyük hatası bu değildir. Peygamber Yeşaya ona neler olacağını anlattığında, kral kibrinden tövbe etmez, af dilemez ya da Tanrı'ya yakarmaz. Tehdit edilen yargı gelecek için planlanmıştır: Hizkiya derinden hissettiği sorumluluğu kabul etmeyi reddeder. Dindarca, "RAB'den iletmiş bu söz iyi" der -yazar ise, "Çünkü, nasıl olsa yaşadığım sürece barış ve güvenlik olacak" diye düşündü" yorumunu yapar. (20:19). Hizkiya ahlaki ve stratejik bir cüce haline gelmiştir.

Gerçek, tanrısal başarıların ardından genç ölmek, kendi mirasınızı kirleterek yaşlı ve küskün ölmekten çok daha iyidir.

8 KASIM

2. Krallar 21; İbraniler 3; Hoşea 14; Mezmur 139

Birçok kişi İbraniler'in temasının uygun bir özetinin "İsa daha iyidir" olduğunu önermiştir. 12. bölümlerde meleklerden daha iyidir; 3. bölümde Musa'dan daha iyidir. İbraniler 4. bölümde sunduğu huzur, Vaat Edilmiş Topraklar'ın sağladığı huzurdan daha iyidir. 5. ve 7. bölümlerde O'nun başkâhınlığı Levililer'in kâhınlığından daha iyidir; 8. bölümde O'nun başkanlık ettiği yeni antlaşma eski antlaşmadan daha iyidir. 9-10. bölümlerde, Buluşma Çadırı'ndan daha iyi bir tapınakta görev yapar, daha iyi bir hizmet yürütür ve daha iyi bir kurban sunar. Kısacası, "İsa daha iyidir." Bu mesaj, geçmişte Mesih için isteyerek acı çekmiş olmalarına rağmen, bu noktada miras aldıkları Yahudi ayinlerine ve uygulamalarına geri dönme eğiliminde olan Yahudi Hristiyanların yüreklerini ve zihinlerini güçlendirmek için tasarlanmıştır. İbraniler'in yazarı, Mesih'e olan özel güveni terk etmelerinden, bir şekilde İsa Mesih iyi olsa da biraz daha fazla maddiyat, maneviyat, tarihsel derinlik ya da akrabalar arasında kabul görebileceğini düşünme cazibesine kapılmalarından ve böylece "İsa'nın daha iyi olduğunu" dolaylı olarak inkâr etmeye kaymalarından korkmaktadır.

Bunların hiçbiri eski antlaşmanın kötü olduğu anlamına gelmez; sadece nihai olmadığı anlamına gelir. Böylece **İbraniler 3:1-6'da Musa** ve İsa'nın kısa karşılaştırmasında, Musa'nın "Tanrı'nın bütün evinde Tanrı'ya sadık kaldığı" (3:2); "gelecekte söylenecek sözlere tanıklık etmek için Tanrı'nın bütün evinde bir hizmetkâr olarak sadık kaldığı" (3:5) söylenir. Tek bir sitem sözcüğü yoktur.

Ama İsa daha iyidir. Hem İbranice hem de Grekçe'de *evin* "ev halkı" anlamına gelebileceğini hatırlamak yardımcı olur. İbraniler'in yazarı Musa gibi İsa'nın da "kendisini görevlendirene sadık" kaldığını söyler (3:2). Bununla birlikte, "İsa da Musa'dan daha büyük yüceliğe layık sayıldı." Neden mi? Çünkü "Evi yapan, evden daha çok saygı görür" (3:3). Bu, İsa'nın Tanrı'nın "evi" ya da "ev halkı" ile ilgili rolünün Musa'ninkinden kökten farklı olduğunu gösteriyor gibi görünmektedir. Musa ev halkı içinde bir hizmetkâr olarak sadıktı ve en önemli rolü gelecek olana tanıklık etmektir. İsa ise "O'nun evi üzerinde yetkili oğul" olarak sadıktır (3:6) –ve bu ev imanlılar topluluğudur (3:6). Musa ev halkı içinde geleceğe bakan bir hizmetkâr olarak görünür; İsa ise Tanrı'nın Oğlu olarak ev halkının üstünde yetkili görünür, ev halkını inşa eder (3:3) ve Musa'nın gelecekte işaret ettiği şeyin özü olduğunu kanıtlar.

İki adam arasındaki karşılaştırmalar ne kadar önemli olursa olsun, farklılıklar daha da çarpıcıdır.

9 KASIM

2. Krallar 22; İbraniler 4; Yoel 1; Mezmurlar 140-141

Yahuda **Krallığı'nda** ahlaki ve teolojik reform için son ciddi girişim **2. Krallar 22'de** bildirilir. Bundan sonra sadece sürgüne doğru son bir kayış vardır.

Krallığının etkisi büyük ölçüde iyi olan Kral Hizkiya'nın yerine oğlu Manaşşe geçti. Elli beş yıl gibi uzun bir süre krallık yaptı, ama "RAB'bin İsrail halkının önünden kovmuş olduğu ulusların iğrenç törelerine uyararak RAB'bin gözünde kötü" (21:2) olanı yapmasıyla ün saldı. Benimsemediği hiçbir putperestlik biçimi yoktu. 2. Tarihler 33'e göre Manaşşe yaşamının sonuna doğru tövbe etti, ama dinsel ve kurumsal hasar kolay kolay giderilemedi. Yerine kötü oğlu Amon geçti, o da öldürülmeden önce sadece iki yıl yaşadı (21:19-26).

Daha sonra tahta sekiz yaşında bir çocuk olan Yoşiya geçti (22:1). Otuz bir yıl saltanat sürdü –bu da elbette otuz dokuz yaşında erken öldüğü anlamına gelir. Başlangıçta başkalarının rehberliği ve kontrolü altındaydı. Ancak saltanatının on sekizinci yılında, o zamanlar yirmili yaşlarının ortasında olan Yoşiya tapınağı temizlemeye ve onarmaya başladı ve "Yasa Kitabı" yeniden keşfedildi. Muhtemelen burada Yasa'nın Tekrarı kitabı kastedilmektedir. (On dokuzuncu ve yirminci yüzyılın kuşkuculuk eğilimli bilginleri, Yasa'nın Tekrarı'nın ve Tevrat'ın diğer bölümlerinin aslında bu dönemde yazıldığını, dolayısıyla yasanın "yeniden keşfedilmesi" hikâyesinin bu yeni gelişmeleri haklı çıkarmak için uydurulduğunu iddia etmektedirler. Bu teori giderek daha fazla reddedilmektedir; temeli neredeyse saf spekülasyondur).

Yoşiya'nın başlattığı reformlar çok kapsamlıydı. Yoşiya her cephede, değişiklik yapabildiği her yerde ulusu Tanrı'nın Yasası'na uygun hale getirdi. Antlaşma halkının üzerinde asılı duran korkunç gazap tehdidinin tamamen farkındaydı ve sonucu Tanrı'ya bırakarak doğru olanı yapmaya karar verdi. Eğer hesap günü nihai olarak ortadan kaldırılamazsa bile en azından geciktirilebilirdi.

Buradan çıkarılacak önemli derslerden bir tanesine odaklanacağım. Bazı insanlar ulusun bu kadar çabuk Kutsal Kitap cehaletine düşebileceğine inanmakta güçlük çekmektedir. Ne de olsa Hizkiya, Yoşiya'nın büyük büyükbabasıydı: önderlik ettiği reform o kadar da uzun zaman önce değildi. Doğru ama yeterince uzun bir süre. Aradan geçen üç çeyrek yüzyıl Manaşşe'nin uzun ve kötü saltanatıyla başlamıştı. Yirminci yüzyılın tarihi, bir halkın Kutsal Yazılar konusunda ne kadar çabuk cahilleşebileceğine tanıklık etmektedir ve biz matbaanın ve internetin olduğu bir dönemde yaşıyoruz. Kilise, sapkınlık ve unutulmaya sadece bir veya iki nesil uzaktadır. Yalnızca lütuf yeterli bir korumadır.

10 KASIM

2. Krallar 23; İbraniler 5; Yoel 2; Mezmur 142

Mezmunlar 2:7’de geçen “Sen benim oğlumsun, Bugün ben sana baba oldum” sözleri Yeni Ahit’te üç kez alıntılanmıştır: (a) Elçilerin İşleri 13:33’te, İsa’nın dirilişini doğrulamak için bir tür kanıt metni olarak kullanılır; (b) İbraniler 1:5’te, yazar İsa’nın Tanrı’nın Oğlu olduğu için meleklerden üstün olduğu sonucunu çıkarır; ve (c) **İbraniler 5:5’te**, Harun’un başkâhinliği kendi başına üstlenmediği, Tanrı tarafından göreve çağrıldığı gibi, İsa’nın da Tanrı tarafından başkâhinliğe atandığını kanıtlamak için alıntılanır.

Bu yüzden Mezmur 2:7 çeşitli şekillerde İsa’nın dirilişini desteklemek, İsa’nın meleklerden üstünlüğüne kanıt sağlamak ve İsa’nın başkâhin olduğunda bu görevi kendisinin üstlenmediğini, Tanrı tarafından atandığını göstermek için kullanılır. İlk bakışta, Mezmur 2:7’nin bu uygulamalarından hiçbiri çok açık değildir.

İki şeyi hatırlamak yardımcı olur. *Birincisi*, Mezmur 2:7 bir tahta çıkış mezmurudur. Bir sonraki Davut’un soyundan gelen kralın göreve atanmasını kutlar. Bu noktada adam “Tanrı’nın oğlu” olur. Eski dünyada oğullar genellikle babalarının yaptıklarını yaparlardı. Tanrı adalet ve hakkaniyetle yönetir; Tanrı’nın “oğlu” olarak görev yapan kral da Tanrı’nın yaptıklarını yapmalıdır: diğer şeylerin yanı sıra, adalet ve hakkaniyetle yönetmek. Ve bu Davut soyu sonunda *en mükemmel* “Oğul” olan kişiyle sona erer.

İkinci olarak, aşırı basitleştirme riskini göze alarak, Yeni Ahit Hristolojisi iki kalıptan birine girer. İlkinde, Mesih’in öyküsü geçmiş sonsuzlukta başlar, bu dünyaya ve çarmıhın rezilliğine ve utancına aşağılanarak iner ve Mesih’in dirilişi ve yüceltilmesiyle zafere yükselir. Bunu “yukarı-aşağı-yukarı” modeli olarak düşünebiliriz. Filipililer 2:6-11 ve Yuhanna 17:5 unutulmaz örneklerdir. İkincisinde, İsa’nın geçmiş sonsuzlukta kökeninden hiç söz edilmez: bu bir “aşağı-yukarı” modelidir. Tüm odak noktası ölüm, diriliş, göğe yükseliş ve yüceltme yoluyla kazandığı zaferdir. Bu büyük, kurtarıcı olay, İsa’nın kral olarak atandığı, kâhinlik rolünün başladığı, “ölümden dirilmekle Tanrı’nın Oğlu olduğu”nun kudretle ilan edildiği (Romalılar 1:4) andır. Bu, İsa’nın çarmıh ve dirilişten *önce* Oğul ya da kral olduğu ya da rahiplik işlevlerini yerine getirdiği bir anlam olmadığı anlamına gelmez. Ancak bu Hristoloji modelinin tarihin en büyük dönüm noktasının nerede yattığına dair hiçbir şüphesi yoktur.

Mezmur 2:7’nin her üç kullanımının arkasında yatan ön kabuller bunlardır. Bu yapıları akılda tutarak bunlar üzerinde tekrar düşünmek yararlı bir alıştırmadır.

11 KASIM

2.Krallar 24; İbraniler 6; Yoel 3; Mezmur 143

Davut hanedanının son çöküşü hiç de hoş olmadı. Reformcu son kral Yoşiya, Mısır Firavunu Neko'yla gereksiz yere karşı karşıya gelerek büyük bir hata yaptı. İ.Ö. 609'da Yoşiya henüz genç bir adamken sadece kaybetmekle kalmadı, hayatını da kaybetti (1. Krallar 23:29). Oğlu Yehoahaz yirmi üç yaşında kral oldu, ancak Firavun Neko onu tutuklayıp Mısır'a götürünceye ve orada ölünceye kadar hükümdarlığı sadece üç ay sürdü. Firavun Neko tahta Yoşiya'nın başka bir oğlunu, yani Yehoyakim'i geçirdi. O da on bir yıl tahtta kaldı. **2. Krallar 24. bölüm bundan sonrasını anlatır.**

Yehoyakim'in Yahuda'sı güneyde ve batıda Mısır, kuzeyde ve doğuda ise Babil arasında sıkışmıştı. Babil üstünlüğü ele geçirdi. Yehoyakim'in kendisi yozlaşmış, dinsel açıdan sapkın ve kendisiyle ilgili görkemli hayalleri olan biriydi. Pagan kültlerini yeniden yürürlüğe soktu; şiddet boldu. Hükümdarlığının dördüncü yılında, İ.Ö. 605'te, Mısır Firavunu Neko, kuzey Suriye sınırındaki Karkamış savaşında Babilliler tarafından ezildi; Mısır gücü neredeyse üç yüz yıl boyunca kendini toparlayamadı. Yehoyakim ve küçük Yahuda ülkesi Babil İmparatorluğu'nun tebaası haline geldi.

Fakat İ.Ö. 601 yılında Yehoyakim isyan etti. Nebukadnessar Yahuda'ya taarruz için silahlı birliklerini gönderdi. Ardından İ.Ö. 598 yılının aralık ayında güçlü ordusunu Yeruşalim'i kuşatmak üzere harekete geçirdi. Yehoyakim öldü. On sekiz yaşındaki oğlu Yehoyakin üç ay hüküm sürdü. İmkânsız derecede zor bir kararlar karşı karşıya kalan Yehoyakin, İ.Ö. 16 Mart 597'de direnişi bırakıp teslim oldu. Kral Yehoyakin, ana kraliçe, saray maiyeti, soylular, yiğit adamlar, önde gelen zanaatkârlar ve rahip aristokrasisi (Hezekiel de dâhil) yedi yüz mil uzağa, yedi yüz milin çok uzun bir yol olduğu bir dönemde Babil'e sürüldü. Yehoyakin serbest bırakılmadan önce otuz yedi yıl boyunca cezaevinde ve ev hapsinde kaldı; ama o zaman bile evine hiç dönmedi, Yeruşalim'i bir daha hiç görmedi. Babilliler onu hâlâ gerçek kral olarak görüyorlardı (sürgündekiler gibi), ama bu arada Yahuda'ya bir vekil kral atadılar; amcası Sidkiya henüz yirmi bir yaşındaydı (24:18). Onun sonu bir sonraki bölüme aittir.

“Bütün bunlar RAB'bin buyruğuyla Yahudalılar'ın başına geldi. Manaşşe'nin işlediği bütün günahlar, döktüğü suçsuz kan yüzünden RAB Yahudalılar'ı huzurdan atmak istedi. Çünkü Manaşşe Yeruşalim'i suçsuzların kanıyla doldurmuştu ve RAB bunu bağışlamak niyetinde değildi” (24:3-4, 20).

12 KASIM

2.Krallar 25; İbraniler 7; Amos 1; Mezmur 144

2. Krallar'ın bu son bölümünde (2. Krallar 25) Yeruşalim utanç ve yenilgiye sürüklenir. Ama hikâyede bir sürpriz vardır.

Anlatının kendisi oldukça karanlıktır. Vekil kral Sidkiya zayıf ve yozlaşmış biriydi. Yeremya boyun eğmeyi öğütlüyordu: Tanrı Yahuda'nın bu şekilde cezalandırılmasına karar vermişti ve bu nedenle ulus Babil'e karşı isyan etmemeliydi. Yedi yüz mil ötede Hezekiel de sürgünlere aynı şeyleri vaaz ediyordu: Yahuda ve Yeruşalim'in, çoğu insanın düşündüğünden çok daha kötü olduğunu ve Tanrı'nın onun üzerine yargı kararını verdiğini ısrarla vurguluyordu. Nihai yıkımdan birkaç yıl önce, Tanrı'nın görkeminin Yeruşalim'i terk edeceğini ve şehrin yok edileceğini öngördü (Hezek. 8-11) –bu, sürgünler için yıkıcı bir mesajdı çünkü bu, dönecek bir evlerinin olmayacağı ve Tanrı tarafından öyle bir terk edilmişliğin yaşanacağı anlamına geliyordu ki, bunu akıllarının alması bile zordu. Ama Sidkiya yine de isyan etti. Babil'in misillemesi kaçınılmaz olduğu kadar acımasızdı da. İ.Ö. 588'de güçlü Babil ordusu tekrar Yeruşalim'in kapılarına dayanmıştı. İ.Ö. 587 yılında kent ele geçirildi. Sidkiya kaçmaya çalıştıysa da Eriha yakınlarında yakalandı ve Nebukadnessar'ın Rivla'daki karargâhına götürüldü. Orada oğulları gözlerinin önünde öldürüldü ve sonra da gözleri oyuldu. Kentin büyük bölümü yakıldı ve surlar taş taş söküldü. Varlıklı olan herkes Babil'e götürüldü. Nebukadnessar, üzüm bağlarına bakmak için ülkede kalan yoksulların yerine Gedalya'yı vali olarak atadı ve Yeruşalim tamamen yıkıldığı için yönetim merkezini Mispa'da kurdu. Sadece yedi ay sonra, Gedalya kraliyet soyundan gelen aptal kabadayılar tarafından öldürüldü: görünüşe göre Davut soyunun dışından bir valinin atanması onları rahatsız etmişti. Ne yaptıklarının farkına nihayet vardılar. Babilliler'in misillemesinden korkan halk Mısır'a kaçtı.

Eğer 2. Krallar bu şekilde sona erseydi, adalet ve yargı temaları yerine getirilmiş olacaktı, ama okuyucu Davut soyu ve ona bağlı olan kapsamlı Mesih vaatleri için herhangi bir umut olup olmadığını merak etmek zorunda kalacaktı. Ama aslında kitap hikâyede bir sürprizle sona erer. Son birkaç ayet (25:27-30) sürgünün otuz yedinci yılında Kral Yehoyakin'in hapisten çıktığını sessizce bildirir. Hayatının geri kalanında Babil devleti tarafından desteklendi: “Yehoyakin cezaevi giysilerini üstünden çıkardı. Yaşadığı sürece Babil Kralı'nın sofrasında yer aldı. Yaşamı boyunca kral tarafından günlük yiyeceği sürekli karşılandı.” Kurtuluş öyküsü henüz bitmemiş, Davut soyu henüz tükenmemiştir. Ezici günahın ve kesici yargının ortasında, umut hâlâ el sallamaktadır.

13 KASIM

1. Tarihler 1-2; İbraniler 8; *Amos 2; Mezmur 145*

Bugünkü iki ana okuma arasında tematik bir bağlantı vardır.

1. Tarihler 1-2, açıklamalı soyağacı bilgilerinin yer aldığı uzun bölümlerle başlar. Bu, hemen ilgimizi çekecek türden bir malzeme değildir. Yine de Kutsal Kitap'taki soyağaçları, soyağacını kaydetmek gibi bariz bir amacın yanı sıra birçok şeyi de yerine getirir. Eğer Kutsal Kitap baştan sona okunsaydı, bu noktada isim listeleri kısmen bir gözden geçirme işlevi görürdü: Davut'a kadar olan başlangıçlar, 1. ve 2. Tarihler okuyucuyu aktif Davut hanedanının sonuna götürür. Soyağacı aynı zamanda anlatıların okunması sırasında kolayca gözden kaçabilecek bazı dalları da kısaca ortaya koyar. İbrahim'in soyu Nuh'a nasıl bağlanır? İbrahim'in kendisi de üç kadından çocuk sahibi olmuştur: Hacer, Ketura ve Sara. Sonları nereye varmıştı?

Elbette soyağacı kapsamlı olmayı amaçlamamaktadır. Yahuda'ya, Davut hanedanına doğru ilerlemektedir. Mesele de budur: Hareket ve değişim vardır, gelişmeler ve yeni antlaşmalar vardır, ancak Kutsal Kitap'ın öyküsü başından beri Davut soyuna ve nihayetinde “büyük Davut'un büyük Oğlu”na doğru ilerleyen birleşik bir anlatım olmuştur (bkz. 17 Mayıs ve 10 Eylül).

İbraniler 8. bölüm tür ve vurgu olarak 1. Tarihler'in açılış bölümlerindeki soyağaçlarından çok farklıdır. Yine de bu bölümdeki argümanın bir kısmı 1. Tarihler'deki derslerle örtüşmektedir. İbraniler'in bu noktasında yazar, Sina'daki antlaşmayla kurulan Buluşma Çadırı'nın (ve esasen tapınağın) Tanrı'nın halkının tapınmasıyla ilgili iradesinin nihai ifadesi olarak alınmaması gerektiğini savunmaktadır. Bu, onun kurtarıcı tarih içindeki amacını yanlış anlamak demektir. Yazar, İsa'nın kâhinliğinin Levililer'in kâhinliğinden üstün olduğunu (İbraniler 5-7), hatta bu üstün kâhinliğin bizzat Eski Ahit Kutsal Yazıları tarafından ilan edildiğini uzun uzun tartışmıştır. Şimdi de çölde inşa edilen “tapınağın” Musa'ya dağda gösterilen “örneği” aynen izlediğine dikkat çeker (8:5). Yazar bunun nedeninin, bunun gerçeğin sadece bir gölgesi olması olduğunu savunur. Bunu nihai gerçeklik haline getirmek onu yanlış yorumlamaktır. Dahası, İbrani kanonunu okuyanlar bunu bilmelidir. Bu çadır Musa Antlaşması'na bağlıydı. Ancak yüzyıllar sonra, Yereya'nın zamanında, Tanrı *yeni* bir antlaşmanın geleceğini vaat etti (8:7-12). “Yeni bir antlaşma demekle ilkini eskimiş saymıştır. Eskiyip köhneleşense çok geçmeden yok olur.” (8:13). Yeni antlaşmanın doğuşu, eski antlaşmanın çadırını geçmişe bırakmakla kalmaz, aynı zamanda İncil'in hikâye çizgisinin birliğini de gösterir, ne kadar farklı yollar olursa olsun bu farklı yolların hepsi İsa'da birleşir.

14 KASIM

1. Tarihler 3-4; İbraniler 9; Amos 3; Mezmurlar 146-147

İbraniler 9'un zengin argüman bu bölümün sınırlarını aşar. Burada, yazarın Eski Antlaşma'daki sayısız kurban hayvanlarının ölümü ile Yeni Antlaşma'nın merkezindeki İsa'nın ölümü arasında çizdiği bazı zıtlıkları açıklayacağım.

İlk olarak, argümanının bir kısmı, şimdiye kadar söylediklerine dayanmaktadır. Eğer çadır ve Levili kâhinliği, başından beri sadece geçici kurumlar olarak kabul edilip, antlaşma halkına bazı önemli dersler vermek ve Mesih ile gelecek gerçeğe işaret etmek amacıyla oluşturulmuşsa, aynı şey kurbanlar için de geçerlidir. Yazar görüşünü şu noktada özetlemektedir: Tüm sistem, “sunulan kurbanlarla sunuların tapınan kişinin vicdanını yetkinleştiremediğini gösteriyor. Bunlar yalnız yiyecek, içecek, çeşitli dinsel yıkanmalarla ilgilidir; yeni düzenin başlangıcına kadar geçerli olan bedensel kurallardır.” (9:9-10).

İkinci olarak, kurbanların tekrarı –örneğin Kefaret Günü'nde sunulanlar– hiçbirinin günah için nihai bir hesaplaşma sağlamadığını gösterir. Her zaman daha fazla günah olacak, daha fazla kurban talep edilecek, rahip bir hayvanı daha öldürmek ve daha fazla kan sunmak için ayakta kalacaktır. Mesih'in bir kez sunulan kurbanı ile karşılaştırın (9:6, 9, 25-26; 10:1 vd.)

Ancak *üçüncü* ve en önemli nokta kurbanın doğasıdır. Boğaların ve keçilerin kanı günahla nasıl başa çıkabilirdi? Hayvanların kendileri bu katliam için gönüllü değillerdi; sahipleri tarafından sunağa sürükleniyorlardı. Hayvanlar hayatlarını kaybettiler, ama pek de gönüllü kurbanlar değillerdi. “Gönüllülük” söz konusu olduğunda, kurban edilen hayvanların sahipleri bir şey kaybediyordu. Elbette bu kurban sistemi Tanrı'nın kendisi tarafından belirlenmişti. Böylece Tanrı, günahın ölüm gerektirdiğini ve İncil'in hikâye çizgisinin sürecinde, daha iyi bir “kuzunun” gerekeceğini öğretti. Halkın günahları, böyle bir kurban ortaya çıkana kadar örtülmüştü. Ancak hayvanların kanı ve külleri nihai bir cevap sağlamıyordu.

İsa Mesih'in fedakârlığı ne kadar farklıdır! O, “sonsuz Ruh aracılığıyla kendini lekesiz olarak Tanrı'ya sunmuştur.” Yani, “Kutsal Ruh aracılığıyla” değil, “kendi sonsuz Ruh'u aracılığıyla”, bir irade eylemi, yüce bir *gönüllü kurban eylemi*, Oğul'un Baba'nın planına razı olması.

Gerçekten de anlatılamaz değerinde, hesaplanamaz önemde bir fedakârlık söz konusuydu. Bu nedenle O'nun kanı, şiddetle ve fedakârca sunulan yaşamının, “diri Tanrı'ya kulluk edebilmemiz için vicdanımızı ölü işlerden temizleyeceği ne kadar daha kesindir!” (9:14).

15 KASIM

1. Tarihler 5-6; İbraniler 10; *Amos 4; Mezmurlar 148-150*

İbraniler 10, bu kitabın önceki argümanlarının birçoğunu bir araya getirirken, bazı yeni argümanlar da ileri sürer. Aynı zamanda bir geçiş de işaret eder: 10:19'dan itibaren açıklama ve öğüt dengesi değişir. Artık öğüt daha fazla, açıklama daha azdır.

Önceden verilen talimatın özeti bölümün başında yer almaktadır: “Kutsal Yasa’da [yazar bununla tüm yasa sözleşmesini, özellikle de tapınma çadırını, kâhinlik sistemini ve kurbanları kastetmektedir] gelecek iyi şeylerin aslı yoktur, sadece gölgesi vardır. Bu nedenle Yasa, her yıl sürekli aynı kurbanları sunarak Tanrı’ya yaklaşanları asla yetkinliğe erdiremez.” (10:1).

Buna karşılık, “Bu nedenle, ey kardeşler, İsa’nın kanı sayesinde perdede, yani kendi bedeninde bize açtığı yeni ve diri yoldan kutsal yere [eski Buluşma Çadırı ya da tapınağın En Kutsal Yeri değil, yaşayan Tanrı’nın huzuruna] girmeye cesaretimiz vardır.” (10:19-20). Bu, beş “-alım/-elim” ifadesinin sıralanmasına neden olur.

(1) *Tanrı’ya yaklaşalım* (10:22). Bizim için böylesine kesin ve nihai bir kurban sunulduğuna göre, vicdanlarımız temizlendiği için, bu kutsal Tanrı’ya “imanın verdiği tam güvenceyle, yürekten bir içtenlikle” yaklaşarak bunu değerlendirelim.

(2) *Açıkça benimsediğimiz umuda sınıksız tutunalım* (10:23). Mesih’in çarmıhta gerçekleştirdiği şey Eski Antlaşma modellerinin ve öngörülerinin yerine gelmesidir, ancak başlattığı şeyin doruk noktası hala gelecektedir. Nihai aklanmamız ve dönüşümümüz önümüzde uzanmaktadır. Ancak bu umut, Mesih’in zaferinin etkili olduğu kadar kesindir, “Çünkü vaat eden Tanrı güvenilir.” (10:23) (3) *Birbirimizi sevgi ve iyi işler için nasıl gayrete getirebileceğimizi düşünelim* (10:24).

Ruhsal bir tek tabanca olarak sona ulaşmayı amaçlamıyoruz; Hristiyanlar şu an kilise topluluğuyla yaşıyorlar ve o zaman göksel kent topluluğunda yaşayacaklar.

(4) *Bazılarının alıştığı gibi, bir araya gelmekten vazgeçmeyelim* (10:25). Eğer katıldığımız kurtuluşun büyüklüğünü ve henüz açığa çıkmamış olan yüceliği gerçekten kavırsak, bazılarının geri çekilmesi bizim de bunu yapmamız için bir neden değildir.

(5) *O günün yaklaştığını gördükçe birbirimizi daha da çok yüreklendirelim* (10:25). Herkes zaman zaman yorgun düşecek, huzursuzluğa ya da kendine odaklanmaya kapılacaktır. Eğer tüm imanlılar birbirlerini *müjde ve müjdenin vaat ettikleri konusunda* yüreklendirmeye söz verirlerse, yazarın bölümün geri kalan ayetlerinde uyardığı bireysel başarısızlıklar çok daha az olacaktır.

16 KASIM

1. Tarihler 7-8; İbraniler 11; *Amos 5; Luka 1:1-38*

İmanın birçok yönü vardır. Bunların bazıları İbraniler 11’de ortaya çıkar ve ayrıca imanın ne olmadığını gösterir.

(1) “İman” kelimesi bir kez bile “dini tercih” veya “gerçek veya hakikate dayanmayan inanç” anlamında kullanılmaz. Bu konuda bilimcilik dünyamızın beynini o kadar yıkamıştır ki “iman” kelimesini tamamen bu öznel anlamında düşünürüz. Başkalarına neye inandığınızı söylediğinizde, inancınızın sağlam temellere dayanıp dayanmadığını belirlemek için size nedenlerinizi sormazlar. Otomatik olarak böyle bir inancın dini bir tercihten öteye *geçemeyeceği* varsayılır ki bunun da tanım gereği hiçbir kullanışlı kriteri yoktur.

(2) Buna karşılık, bu bölümdeki iman nesnel olarak doğru olanı algılama yetisidir. Yazar “evrenin Tanrı’nın buyruğuyla yaratıldığı” (11:3) önermesinden kuşku duymamaktadır. Aksine, bunu kanıtlamak için hazır bir yolumuz olmadığını ima eder; bu önermenin doğruluğunu ancak orada bulunan tek Kişi ne olduğunu açıklarsa ve biz de ona *inanırsak* kabul edebiliriz. Benzer şekilde yazar, “umut edilenler” (11:1) olan Hristiyan tamamlanmasının yaklaşmakta olduğundan şüphe duymamaktadır. Ancak bunu ölçemeyiz, elimizle tutamayız ya da kanıtlamayız. Çok iyi nedenlerden dolayı, Tanrı’nın gelecek olanla ilgili vaatlerine inanıyoruz. Dolayısıyla “imanımız”, “umut edilenlere güvenmek, görünmeyen şeylerin varlığından emin” olmamızı sağlayan Tanrı vergisi görkemli bir olanaktır (11:1).

(3) O halde bu iman bazı açılardan “atalarımızın” imanına benzer (11:2). Çünkü onların birçoğuna yaşamları boyunca göremeyecekleri şeyler vaat edilmişti. Tanrı’nın vaatlerine inandıkları ve bunlara göre hareket ettikleri için, imanlarıyla övülmüşlerdir. Böylece İbrahim, soyunun bol bol çoğalacağı ve Kenan ülkesini miras alacağı vadine göre hareket etti. Bunu görece kadar yaşamadı, ama buna göre hareket etti. On iki ata bu vaade inandı; Yusuf o kadar inanmıştı ki, İsraililere Mısır’dan ayrılırken bedenini de yanlarında götürmeleri konusunda talimat vermişti. Bu vaatlerin birçoğu *çoktan gerçekleşmiştir*; benzer şekilde, Tanrı’nın henüz gerçekleşmemiş vaatlerinin gerçekleşmesini hoşnut bir imanla beklememiz gerekmez mi? (4) Böyle bir iman sadece kolayca galip olarak görülenlerde (örneğin, 11:32-35a) değil, kurban olarak görülenlerde de (11:35b-38) işler. İster krallıkları fethetmek, adaleti sağlamak, kılıçtan kaçmak ve ölüleri geri almak için çağrılanlardan olalım, ister işkence gören, alay ve dayağa maruz kalan, hapsedilen, yoksulluk çeken ve aşağılayıcı ölümlerle yüzleşenlerden olalım, bunlar tamamen önemsiz bir konudur. Asıl soru, Tanrı’ya sözünde sadık kalıp kalmadığımızdır.

17 KASIM

1. Tarihler 9-10; İbraniler 12; Amos 6; Luka 1:39-80

İbranilere yazılan mektubun yazarının okuyucularına, Sina Dağı'nda Tanrı tarafından verilen eski antlaşmaya karşılık, İsa'nın ve yeni antlaşmanın aşkın önemini kavratma çabaları, İbraniler 12:18-24'te yeni ve ilginç bir karşıtlık ortaya çıkarır.

Bir yandan Hristiyanlar “dokunulabilen, alev alev yanan dağa, karanlığa” yaklaşmış değillerdir (12:18) –burada açıkça Tanrı'nın Sina Dağı'na indiği ve Musa'yla buluştuğu zamana gönderme yapılmaktadır. Bu teofaninin dehşeti çarpıcı terimlerle ifade edilmiştir. Tanrı'nın kendisi, “Dağa bir hayvan bile dokunsa taşlanacak” (12:20) diye bildirmiştir. Musa bile derin bir korku yaşamıştır (Yasa'nın Tekrarı 9:19; İbraniler 12:21). Hristiyanlar bu dağa yaklaşmamışlardır.

Öte yandan, Hristiyanlar başka bir dağa gelmişlerdir. Ama burada yazar bizi ters köşeye yatırır. İlk başta sanki yaklaştığımız dağın çölle ve yasanın verilmesiyle bağlantılı olan Sina Dağı değil de Yeruşalim'de tapınağın inşa edildiği ve Davut hanedanının oturduğu yer olan Siyon Dağı olduğunu söylüyormuş gibi gelir. Sonra birden metnin coğrafi ve tarihi Siyon'a değil, onun karşısı olan “yaşayan Tanrı'nın kenti olan göksel Yeruşalim'e” (12:22) odaklandığı anlaşılır.

Bu tipoloji hakkında söylenebilecek çok şey var, ancak ben kendimi iki gözlemle sınırlayacağım.

Birincisi, diğer Kutsal Kitap bölümlerine de uzanır. Tipolojinin kendisi sürgünden dönüşe dayanır. Sürgündekilerin umudu Yeruşalim'e dönmektir. Yeruşalim onarıcı olan her şeyin sembolü haline gelmiştir. Zaten ikinci tapınak Yahudiliği literatüründe, Yahudiler bazen “yeni Yeruşalim”den ya da cennet gibi mükemmel olan benzerlerinden bahsederler. Benzer şekilde Yeni Antlaşma'da da geçer. Pavlus “göksel Yeruşalim”den söz edebilmektedir (Gal. 4:26). İncil'in son kitabı Yeni Yeruşalim'in gökten ineceğini öngörür (Vahiy 21).

İkinci olarak, eğer Hristiyanlar bu “göksel Yeruşalim'e” “yaklaştırlarsa”, bu aslında ne anlama gelmektedir? Hristiyan olmakla, yaşayan Tanrı'nın huzurunda “toplunanlar” topluluğuna yaklaştığımız anlamına gelir. Vatandaşlığımız cennettir; adlarımız cennete yazılmıştır. Tahtın etrafındaki sayısız binlerce meleğin sevinçli topluluğuna katılırız. Kısacası, “Herkesin yargıcı olan Tanrı'ya”; “yetkinliğe erdirilmiş doğru kişilerin ruhlarına” yaklaştık (İbr. 12:23). Hepsinden önemlisi, “yeni antlaşmanın aracısı olan İsa'ya” yaklaştık (12:24). İşte bu, “ilk doğanların topluluğu” olmanın nihai vizyonudur (İbr. 12:23).

18 KASIM

1. Tarihler 11-12; İbraniler 13; Amos 7; Luka 2

İbraniler 13:20-21'deki dua uzun uzun düşünmeye davet eder. Bazı gözlemler:

(1) Duanın itici gücü iki yönlüdür: birincisi, Tanrı'nın "sizi" (Hristiyan okuyucuları) "isteğini yerine getirebilmeniz için sizi her iyilikle" donatması; ve ikincisi, "kendisini hoşnut eden şeyi" *bizlerde gerçekleştirmesidir* (13:21, italikler eklenmiştir). Başka bir deyişle, Tanrı'nın isteğini yerine getirmeye, O'nu hoşnut edecek şekilde yaşamaya muazzam bir vurgu vardır. Dua Hristiyanlar için olsa da tüm odak noktası Tanrı ve O'nu hoşnut eden şeylerdir. Hristiyanlar için en önemli dua, Tanrı'nın isteğini yerine getirmeleri, Tanrı'yı hoşnut edecek şeyleri içlerinde gerçekleştirmeleridir.

(2) İthamın *sizden bize* değişmesi, ilk dileğin sadece okuyucular için, ikincisinin ise sadece yazar için olduğu anlamına gelmez. *Biz* hemen hemen kesinlikle kapsayıcıdır, yani hem yazarı hem de okuyucularını ve dolayısıyla tüm Hristiyanları kapsar. *Sizden bize* geçiş kısmen, yazarın *başkaları* için Tanrı'nın iradesini yerine getirmeleri için dua ederken, kendisi için aynı şeyi dilemediği izlenimini vermemek için yapılmış olabilir.

(3) Tanrı'dan "Esenlik veren Tanrı" olarak söz edilir (13:20). Burada öncelikle psikolojik esenlikten söz edilmemektedir. Söz konusu olan temel esenlik (9-10. bölümlerin önceden varsaydığı gibi) Tanrı'yla olan esenliktir –suçlu isyancıların, Yaratıcı ve Kurtarıcısı ile uzlaşmasıdır. Yazar, günahkârları bağışlayan Tanrı'nın onları kendi iradesine uygun hale getirmeleri için donatmasını diler.

(4) Bu Tanrı "Rabbimiz İsa'yı sonsuza dek sürecek antlaşmanın kanıyla ölümden diriltti" (13:20). Bir düzeyde bu, Yeni Antlaşma'nın oldukça sabit temasıdır: Tanrı İsa'yı ölümden diriltmiştir. Ancak bu bölüm Tanrı'nın bunu "sonsuza dek sürecek antlaşmanın kanıyla" yaptığını belirtir (13:20). Burada İsa'nın kanına, Yeni Antlaşma'yı başlatan İsa'nın ölümüne atıfta bulunmaktadır (8-10. bölümlerin açıkça ortaya koyduğu gibi) –ve bu yeni antlaşma geçici bir tedbir değil, bağlayıcı yetkisiyle "sonsuza dek sürecektir." Tanrı'nın İsa'yı, İsa'nın kanı ve ölümü aracılığıyla dirilttiğini düşünmek ilk başta garip görünür. Ancak asıl mesele muhtemelen İsa'nın *başarılı* ölümü, *tamamlanmış* kurbanı, *mükemmel* kefareti, zafer dolu

"Tamamlandı!" haykırışıyla ifade edilen ebedi antlaşmanın, Tanrı'nın İsa'yı diriltmesinin ve onu aklamasının *doğru olduğu* anlamına gelen antlaşmanın temelidir.

(5) İsa'nın kendisi "koyunların büyük Çobanı"dır. Akla pek çok imge gelir. Tanrı'nın kendisi halkına çobanlık edeceğine söz vermiştir; hatta bu görevi yerine getirmesi için Davut'un soyundan olan kralı gönderecektir (Hezek. 34). Hepsinden önemlisi, İyi Çoban koyunları uğruna canını verir (Yuhanna 10; bkz. 20 Mart). Duanın "Mesih'e sonsuzlara dek yücelik olsun!" (13:21) diye yapılmasına şaşmamak gerekir.

19 KASIM

1. Tarihler 13-14; Yakup 1; Amos 8; Luka 3

Yakup 1:2-4, 12'ye göre, Hristiyanların çeşitli denemelerle karşılaştıklarında sevinmeleri için iki neden vardır. Diğer nedenler başka yerlerde de dile getirilmiştir, ancak bu ikisi oldukça kapsamlıdır.

Öncelikle sevinmeliyiz çünkü imanımız sınılandığında bunun sonucunun sebat olduğunu biliyoruz (1:2-3). Bir sporcunun direncini geliştirmek için katlandığı gibi, bir Hristiyan da azmini geliştirmek için denenirken sebat eder. Azim karakterimize önemli bir katkıda bulunur. “Dayanma gücü de, hiçbir eksiği olmayan, olgun, yetkin kişiler olmanız için tam bir etkinliğe” erişmelidir (1:4). Bunun alternatifi, işler yolunda giderken muhtemelen Rab’bi seven, baharın parlak günlerinde cesur ve mutlu olan, ancak zor anlarda sabırsız, fiziksel rahatlıklar ortadan kalktığında hoşnutluktan mahrum, zulümle karşılaştığında yaşayan Tanrı’ya sessiz güvenden yoksun, hayatın akışında telaşlandığında veya büyük bir hayal kırıklığı yaşadığında kararlılık sergilemenin ne olduğundan bihaber bir kişilik oluşur. Başka bir deyişle, düşmüş bir dünyada azim karakterimize olgunluk ve istikrar katar ve denemeler de azmi geliştirir. Bu yüzden Yakup çok iddialıdır: çeşitli türden denemelerle karşılaştığımızda “bunu büyük sevinçle karşılayın” der. Bu *Hristiyan mazoşizminin* sapkın bir biçimi değil, *Hristiyan’ın hedeflerini hatırlarsak* tamamen uygun bir yanıttır. Eğer en yüksek hedeflerimiz fiziksel rahatlık ise, bu pasaj anlaşılmazdır; eğer en yüksek hedeflerimiz Hristiyan karakterinde büyümeyi içeriyorsa, Yakup’un değerlendirmesi son derece anlamlıdır.

İkinci olarak, deneme altında sebat eden Hristiyan kutsanır, çünkü “Denemeden başarıyla çıktığı zaman Rab’bin kendisini sevenlere vaat ettiği yaşam tacını alacaktır.” (1:12). Başka bir deyişle, sebat gerçek Hristiyanlık için gerekli bir bileşendir. Gerçek bir Hristiyan uzun vadede kalıcıdır: sebat eder. İnişler ve çıkışlar olabilir, özel zaferler ya da geçici yenilgiler olabilir, ama tam da içimizde iyi bir işe başlayan Kişi onu tamamladığı için (Flp. 1:6), gerçek Hristiyanlar sebat ederler (bkz. İbr. 3:14). “Kendisini sevenler” olmaya devam ederler. Bu nedenle, denemeyle karşılaşan Hristiyan, sadece tehdidi veya rahatsızlığı veya hayal kırıklığını değil, aynı zamanda Tanrı’nın lütfu tarafından donatıldığımız meydan okumayı da görmelidir: devam etmek –her zaman devam etmek– ve son ödülün, lütufla verilen, “yaşam tacı” olduğunu bilmek –yani yeni cennetin ve yeni dünyanın yaşamı, tüm Hristiyanların mirası. Bu nedenle, Yakup bir kez daha tamamen gerçekçi olarak, deneme altında sabreden kişinin “mutlu” olduğunu kabul eder. *Hristiyan’ın hedeflerini hatırladığımız* sürece, bu kolay bir hesaptır.

20 KASIM

1. Tarihler 15; Yakup 2; Amos 9; Luka 4

1. Tarihler 15'te, 2. Samuel 6'daki paralel pasajda bulunmayan Davut'un muhakemesinin unsurlarını buluruz.

Yeruşalim'i ele geçirdikten sonra, Davut en sonunda Ahit Sandığı'nı yeni başkente getirmeye karar verdi. Yol boyunca, Antlaşma Sandığı'nın taşındığı arabayı düzeltmek için elini uzatan Uzza, aniden öldü. Davut hem Tanrı'ya kızdı hem de ondan korktu (1. Tarihler 13:11-12) ve görevinden vazgeçti. Sandık Gatlı Ovet-Edom'un evine yerleştirildi. Sandığın orada geçici olarak kaldığı üç ay boyunca Ovet-Edom'un ev halkı o kadar bereketlendi ki, herkes bunun farkına vardı. Bunun üzerine Davut sandığı Yerusşalim'e götürmek için bir girişimde daha bulundu.

Bu kadarını 2. Samuel ya da 1. Tarihler'den öğrenebilirdik. 1. Tarihler 15:1-24'ün eklediği şey Davut'un mantığı ve düzenlemeleridir. Ben bir noktaya odaklanacağım.

Uzza'nın şok edici kaybından sonra sakinleştiği anlaşılan Davut, Kutsal Yazılar'a döner. Uzza'nın sandığa dokunmaması gerektiği doğrudur. Ama Davut ve halkı sandığı tutuş biçimleriyle başka yasal kuralları çiğnemişler miydi? Davut'un Kutsal Kitap okuması ona sandığı sadece Levililerin taşımaya izin verildiğini ve bunu nasıl yapacaklarını hatırlatır. Bu yüzden Levililer'e kendilerini bu görev için hazırlamalarını söyler ve gerekçesini açıklar: "Çünkü geçen sefer sandığı siz taşımadığınız ve biz de kurala uygun davranmadığımız için Tanrımız RAB bize öfkelenmiş." (15:13). Başka bir deyişle, Davut Uzza'nın düşüncesizliği nedeniyle Tanrı'nın gazabının, Tanrı'nın daha derin hoşnutsuzluğunun dışı vuruşu olduğu sonucuna varır. Antlaşma Sandığı'nın taşınması istemeden yapılan bir iş değildi. Tanrı'ya itaat edilmeliydi ve O'nun varlığının sembolü antlaşma hükümlerine uygun olarak kullanılmalıydı.

Levililer'in yaptığı da buydu: "RAB'bin sözü uyarınca ve Musa'nın onlara buyurduğu gibi, Tanrı'nın Sandığı'nın sırikalarını omuzları üzerinde taşıdılar." (15:15).

Burada derin bir ders vardır. Kuşkusuz Tanrı bir düzeyde çocuksu övgüleri ve coşkulu gayretleri onaylar. Ancak halkı arasında yetki sahibi olanların Sözü'nün ne dediğini bilmelerini ve ona itaat etmelerini bekler. Hiçbir coşku ve gayret bu eksikliği telafi edemez. Yanlış yöne giden şevk asla hedefe ulaşmaz. Ya Tanrı'nın Sözü'nde belirtilen yöne doğru yönlendirilmelidir ya da ne kadar hevesli olursa olsun, yine de ters ve yanlış yönlendirilmiş olacaktır. Bilinçli bir itaatle kendini gösteren imanın yerini hiçbir şey tutamaz.

21 KASIM

1. Tarihler 16; Yakup 3; *Ovadya; Luka 5*

Muhtemelen **Yakup 3**, dille ilgili tüm literatürde en iyi bilinen pasajlardan biridir.

(1) 3:3-6'nın yükü, dilin çok küçük bir organ olmasına rağmen, birçok açıdan insanın geri kalanını kontrol ettiği ve en kötü durumda bir ateş olduğudur. Yakup'un yaptığı benzetmelerin her biri konuya yeni bir renk katmaktadır. Gem, atın geri kalanıyla kıyaslandığında çok küçüktür ama yine de atı yönlendirir. Gemiyile ilgili olarak dümen için de benzer bir şey söylenebilir, ancak artık gemiden ayrı değil, geminin bir parçasıdır. Kıvılcım, neden olduğu yangına kıyasla çok küçüktür –ancak bu durumda odak noktası yalnızca göreceli büyüklük değil, dilin verebileceği korkunç zarardır.

(2) Bir sonraki bölüm (3:7-8) bu üç benzetmeden sonuncusunu benimser ve kasıtlı olarak ilkinden uzaklaşır. Atın ağzındaki gem kavramı zihinsel kontrol ve disiplin beklentilerini çağrıştırabilir. Yakup'a göre gerçek, yangına daha yakındır. “ her tür yabancı hayvanı, kuşu, sürüngen ve deniz yaratığını” evcilleştirmişizdir (3:7), ama hiç kimse dili evcilleştiremez. “ Dil öldürücü zehirle dolu, dinmeyen bir kötülüktür.” (3:8).

(3) Özellikle, dilin vahşi tutarsızlığı çok rahatsız edicidir (3:9-12). Yakup'un kurduğu benzetmeler, eğer tek bir dille Tanrı'yı övüyor ve Tanrı'nın suretini taşıyanları hor görüyorsak, Tanrı'ya sunduğumuz övgünün dini bir sözden öteye geçemeyeceğini göstermektedir. Bir pınar aynı gözden hem tatlı hem de acı su akıtamaz.

(4) Tüm bunlar yanlış anlaşılma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Elbette dile odaklanmak retorik açıdan güçlüdür, ancak hepimiz dilin kişiden bağımsız olmadığını biliyoruz. Belki de Yakup'un iki tür bilgeliği karşılaştırmaya devam etmesinin nedenlerinden biri budur (3:13-18). Söz konusu olan kişi olarak kim olduğumuzdur. Eğer yüreğimizde “kin, kıskançlık, bencillik varsa” (3:14), bu konuşmalarımızda ortaya çıkacaktır. Kendi dilimizi kendimiz kontrol ederiz ve ihtiyacımız olan şey, bölümün son iki ayetinde çarpıcı olarak tarif edilen “gökten inen bilgeliktir” (3:17).

(5) Benzer şekilde, bölümün açılışındaki iki ayet Yakup'un dil hakkında söylediklerinden soyutlanamaz. Bu iki ayet, Kutsal Yazılar konusunda düşünceli her öğretmen için korkutucudur: “biz öğretmenlerin daha titiz bir yargılamadan geçeceğini biliyorsunuz” (3:1) Bu, Kutsal Kitap belirtinin bir parçasıdır: sorumluluk, bilginin bir fonksiyonu olarak değerlendirilir. Ancak öğretmenler performanslarının *söylediklerine* bağlı olduğunu bilirler (3:2). Dile geri döndük –ya da anlamını genişletirsek, basılmış sayfalara ve CD'ye.

22 KASIM

Tarihler 17; Yakup 4; Yunus 1; Luka 6

1. Tarihler 17, 2. Samuel 7 ile oldukça yakın bir paralellik gösterir. Her iki bölümde de Davut Tanrı için bir “ev” inşa etme arzusunu dile getirir. Peygamber Natan başlangıçta projeyi onaylar ve sonra Tanrı’dan açık bir vahiy aldıktan sonra Davut’a çok farklı bir resim sunar. Davut’un Tanrı için bir “ev” inşa etmesinden ziyade, Tanrı Davut için bir “ev” inşa edecektir –yani bir “hanedanlık” (orijinal kelime belirsiz olduğundan, kelime oyunu kasıtlıdır) kuracaktır. Tanrı’nın Davut için inşa edeceği “ev” ya da “hanedanlık” Davut hanedanından başka bir şey değildir. Davut’un soyu, Saul ve onun soyunun kaderini asla yaşamayacaktır. Davut’un soyu günah işlediğinde, Tanrı’nın yargısı geçici olacaktır (17:12-14); soy yok edilmeyecektir. Davut minnettarlıkla dolu dokunaklı bir duayla karşılık verir (17:16-27). Dua harika bir şekilde Tanrı merkezlidir; Davut, kendi soyuna Saul’unkinden bu kadar farklı davranılıyorsa, nihai farkın lütuf olduğunun tamamen farkındadır. Bu yüzden duanın kapanış sözleri açıkçası dokunaklı ve açıklayıcıdır: “Ya RAB, sen Tanrı’sın! Kuluna bu iyi sözü verdin. Şimdi önünde sonsuza dek sürmesi için kulunun soyunu kutsamayı uygun gördün. Çünkü, ya RAB, onu kutsadığın için sonsuza dek kutlu kılınacak.” (17:26-27).

Ancak, bu sözlerin, 1. ve 2. Tarihler olarak bilinen iki ciltlik bir çalışmanın parçası olarak okunması gerektiğini unutmamak gerekir. Bu anlatının sonu Davut soyunun tam bir felaketiyle sonuçlanır –2. Tarihler’in son iki ayeti hariç, bu da küçük bir umut sunar. Bugün onları otomatik olarak Kutsal Kitap’ın büyük anlatisi içinde yerleştirir ve onların İsa’yı, nihai Davut’un soyundan gelen kralı getiren modelin içine nasıl oturduğunu görürüz. Ancak, ilk okuyucular bizim perspektifimize sahip değildi; mahkeme kayıtlarını ve diğer kaynakları derleyen, yaklaşık beş yüz yıllık tarihi kapsayan anonim derleyici, bizim perspektifimize sahip değildi.

Salt kuşkuculuk ya da Sürgün’deki deneyimlerinin acımasızlığı, 1. Tarihler 17:27’de bulduğumuz şu sözleri küçümsemelerine yol açmış olabilir: “Şimdi önünde sonsuza dek sürmesi için kulunun soyunu kutsamayı uygun gördün. Çünkü, ya RAB, onu kutsadığın için sonsuza dek kutlu kılınacak.” Bunun yerine bu sözler, yakın zamanda yaşadıkları tüm deneyimler onları yalanlar gibi görünürken, onlar için istikrarlı bir vaat olarak işlev görür. Kısacası, bize Tanrı’nın vaatlerine göre değil, imanla yürümenin ne anlama geldiğini gösterirler.

23 KASIM

1. Tarihler 18; Yakup 5; Yunus 2; Luka 7

Rab’bin gelişini beklemek başka bir şeydir; iyi beklemek ise başka bir şeydir.

İnsanın, İkinci Geliş’in inancımızın gerekli bir parçası olduğunu kabul etmesi ve Mesih’i sabırsızlıkla beklemesi, hatta bunun kendi yaşamı süresince gerçekleşmesini umması gayet samimidir ve bilinçli bir şekilde Rab’bin gelişini beklemesi mümkündür –ancak dikkatli düşünüldüğünde, yaşama şeklimizin bu perspektiften çok az etkilendiği görülebilir. Aslında, Rab’bin dönüşünü beklemek, okumalarımızda veya öğretimlerimizde bir merak konusu olmaktan öteye gitmeyebilir, diğer inananlardan bizi ayıran iyi işlenmiş bir geleceğin haritası olabilir, ancak kendimizi nasıl yönettiğimizi belirleyen sabit bir nokta değildir.

Elbette Rab’bin dönüşünü beklemenin bir unsuru vardır ki, o da sadece beklemektir. Tıpkı nasıl “çiftçi ilk ve son yağmurları alıncaya dek” (Yakup 5:7) bekliyorsa, biz de “sabretmeli” ve “yüreklerimizi güçlendirmeliyiz” (5:8).

Ancak her benzetmede olduğu gibi, bu da mükemmel değildir (zaten öyle olması amaçlanmamıştır) ve Yakup da bu benzetmeyi hızlıca geride bırakır. Sonuçta, çiftçi hasadın ne zaman olacağını az çok bilir; biz ise İsa’nın dönüşünün ne zaman gerçekleşeceğini *bilmiyoruz*.

Başka farklılıklar da vardır. Çiftçi ürün beklemektedir; biz ise “kapının önünde duran” Yargıç’ı bekliyoruz (5:9). Bu da beklediğimiz şeyin nasıl yaşadığımızla doğrudan ilgili olduğu anlamına gelir: “Kardeşler, yargılanmamak için birbirinize karşı homurdanmayın” (5:9).

Dahası, çiftçiler hasadı beklerken çok çalışmak zorunda olsalar da olayların normal seyrinde bekleyişleri acı ve zulümle karakterize edilmez. Yakup, Son’u bekleyen Hristiyanların bunların her ikisiyle de karşılaşacağını ısrarla vurgular ve bunu akılda tutarak, bekleyişimiz çiftçinin sakinliğinden çok peygamberlerin sabrına benzetilebilir (5:10). Onlar “Rab’bin adıyla konuşmuşlar” ve bu yüzden çoğu zaman hakarete uğramışlardır. Bu acı onların sadık bildirilerini yatıştırma- mıştır. Ancak aradığımız modelleri peygamberlerle sınırlamamız gerekmez. Felaketlerle karşılaşan ama yine de sabreden doğru bir adam olan Eyüp’ü düşünün ve “Rab’bin en sonunda onun için neler yaptığını bilirsiniz. Rab çok şefkatli ve merhametlidir” (5:11). Bu bakış açısı önemlidir: sonunda sadece Tanrı’nın adaleti değil, şefkati ve merhameti de galip gelir. İsa’nın dönüşüne ve Son’a odaklanmak sadece şimdiki yaşamımızı şekillendirmekle kalmayacak, aynı zamanda sonun eksiksiz iyiliğinde mükemmel bir haklılığı da beraberinde getirecektir.

24 KASIM

1. Tarihler 19-20; 1. Petrus 1; Yunus 3; Luka 8

İnsan varoluşunun en büyük yanılgılarından biri, bu fani hayatın sonsuza dek süreceği yönündedir. Gençler teorik olarak her insan hayatının bir sonu olduğunu bilseler de ölüm onları asla yakalamayacakmış gibi davranırlar. Yıllar sonra daha iyi anlıyorlar, ancak o zaman bile çoğu, aileleri kaçınılmaz olarak devam edecekmiş ya da en azından kültürleri veya ulusları hayatta kalacakmış gibi davranıyor.

En ileri görüşlü olanlar bunun böyle olmadığını bilir. Bireyler ölür; aile bağları da öyle. Kendini genetik soybilime adanmış olanlar hariç, geçmiş ailelerimiz hakkında üç ya da dört kuşak ötesine dair pek bir şey bilmiyoruz ve biz de birkaç kuşak sonra hatırlanmayacağız. Güçlü imparatorluklar yıkılır. Bölünür, üçüncü ya da dördüncü sınıf güçler olarak tebaa statüsüne düşer ya da unutulup giderler. Ölümsüz bir kadere sahip olabiliriz, ancak bu yaşamla sınırlandırılmış hiçbir şey güvenli değildir, hiçbir şey değişmez, hiçbir şey kalıcı değildir. “İnsan soyu ota benzer, bütün yüceliği kır çiçeği gibidir. Ot kurur, çiçek solar,” (1. Petrus 1:24).

Yine de Yeşaya 40:6-8’den yapılan bu alıntıda bir satır daha vardır: “*Ama Rab’bin sözü sonsuza dek kalır.*” (1. Petrus 1:25). O halde, yüce olana açlık duyan insanların, kendilerini Tanrı’nın değişmeyen ve kalıcı sözüyle hizalamaktan daha iyisini yapamayacakları sonucu çıkar. Ve bu bölümde bunun pratik açıdan ne anlama geldiğine dair birkaç ipucu vardır.

(1) “İşte size müjdelenmiş olan söz budur.” (1:25): Petrus’un okuyucularına bildirilen Söz, sonsuza dek kalıcı olan Rab’bin sözüdür. Söz’e bağlılık, sonsuza dek kalıcı olana bağlılıktır. Aynı şey bir siyasi sisteme, bir ekonomik teoriye ya da mesleki ilerlemeye bağlılık için söylenemez.

(2) Çünkü, Hristiyanlar “ölümlü değil, ölümsüz bir tohumdan, yani Tanrı’nın diri ve kalıcı sözü aracılığıyla yeniden” doğmuşlardır (1:23). Bizi dönüştüren ve bize Tanrı’nın kendisinden yeni bir yaşam bahşeden şey fiziksel gebelik değil, Tanrı’nın kalıcı sözünün getirdiği ruhsal yeni doğuştur.

(3) İsa’dan önce peygamberler aracılığıyla aracılık edilen söz, sadece İsa’yla birlikte gelen vahyi beklemekteydi (1:10-12). Bu, hepsinin bir olduğu anlamına gelir: Eski Antlaşma peygamberleri bunu ne kadar kavramış ya da kavramamış olurlarsa olsunlar, plan her zaman buydu.

(4) Tanrı’nın kalıcı sözünün etkisiyle deneyimlediğimiz “yeniden doğum” (1:3) bizi “yaşayan bir umuda, çürümez, lekesiz, solmaz bir mirasa kavuşturdu. Bu miras sizin için göklerde saklıdır.” (1:4-5).

25 KASIM

1.Tarihler 21; 1. Petrus 2; Yunus 4; Luka 9

1. Tarihler 21’le kabaca paralellik gösteren 2. Samuel 24, RAB’bin öfkесinin İsrail’e karşı alevlendiğini, bu yüzden Davut’u halkı sayması için kışkırttığını, bu eylemin kesinlikle yasak olduğunu ve sonra bu eylemin Tanrı’nın gazabını ulusun üzerine indirdiğini söyler (24:1). Önümüzdeki bölüm, “Şeytan’ın İsrail’e karşı çıktığını ve Davut’u İsrail’de sayım yapması için kışkırttığını” söyler (1. Tarihler 21:1).

Elbette bu iki tutum birbirini dışlamaz, hatta birbiriyle çelişkili bile değildir. Tanrı’nın evreninde, Tanrı’nın egemenliğinin en uç sınırlarından kaçmak mümkün değildir. Şeytan üzerindeki ilahi iradesi ister izin verici (Eyüp örneğinde olduğu gibi) isterse daha yönlendirici bir şey olarak tasvir edilsin, yetki Tanrı’dadır. Konunun ahlaki boyutlarına gelince, 2. Samuel 24 çerçevesinde bile Tanrı’nın Davut’u keyfi ve kaprisli bir şekilde kötülük yapmaya teşvik etmediğini ve sonra da bunun için onu acımasızca cezalandırmadığını hatırlamak önemlidir. Tanrı’nın onayladığı her şey, Tanrı’nın önceki günahlara tepkisi olarak tasvir edilir: Tanrı’nın öfkесinin İsrail’e karşı alevlendiği, bu yüzden bazı şeylerin gerçekleştiği söylenir. Aynı şekilde, Davut hanedanlığının sona ermekte olduğu dönemde Tanrı’nın İsrail ulusu üzerindeki öfkесinin işareti, tahttaki ve yöneticiler arasındaki giderek artan vicdansızca yolsuzluktu; bunun sonucu olarak ulusta daha fazla günah ve Tanrı’nın yargı tehditlerinin aciliyeti oldu.

Yine de, bunu söyledikten sonra, bu iki bölümün, 2. Samuel 24 ve 1. Tarihler 21’in havası oldukça farklıdır. Her iki durumda da Davut, ayartma ya da kaynağının karmaşıklığı ne olursa olsun, antlaşmanın Kutsal Yazılarını izlemekle sorumlu tutulmaktadır. Ancak 1. Tarihler 21’de Şeytan’dan açıkça bahsedilmesi, iyi ve kötü arasındaki kozmik mücadelenin boyutunu vurgular. Diğer üç bakış açısı da vurgulanmaktadır:

(1) Yoav her zaman büyük bir askeri lider olarak tasvir edilir, ancak özellikle manevi ya da ahlaki bir insan olarak tasvir edilmez. Burada krala tanrısal öğütlerle karşı çıkar ama dinlenmez (21:3-4). Tanrısal öğütler çeşitli kaynaklardan gelebilir. Kuşkusuz kişi bunların hepsini dinlemelidir, ama günün sonunda tüm öğütler Tanrı Sözü’yle sınanmalıdır.

(2) Bazı eylemlerin başkaları üzerinde büyük etkileri vardır. Bu durum özellikle kralların, peygamberlerin ve kâhinlerin halkla temsili bir ilişki içinde olduğu eski antlaşma döneminde geçerliydi. Yeni antlaşma farklı bir şekilde yapılandırılmış olsa da örneğin babaların günahlarının üç ya da dört kuşak boyunca çocukların üzerine yıkılacağı hala doğrudur.

(3) Tanrı insanlardan daha merhametlidir. İnsanların aracılığı olmaksızın onun eline düşmek, başka herhangi bir ele düşmekten daha iyidir.

26 KASIM

1. Tarihler 22; 1. Petrus 3; *Mika 1; Luka 10*

Davut'un halkı sayması (1. Tarihler 21) ile oğlu Süleyman'ın inşa edeceği tapınağın yapımı için Davut'un yaptığı zorlu hazırlıklar (1. Tarihler 22) arasındaki geçiş, 2. Samuel'de benzeri olmayan tek bir ayetten, 22. bölümün ilk ayetinden ibarettir: "Davut, 'RAB Tanrı'nın Tapınağı ve İsrail için yakmalık sunu sunağı burada olacak' dedi." (22:1).

Yani tapınağın inşa edildiği yer, Davut'un Rab'be bir sunak inşa ettiği, O'na yakmalık sunular sunduğu (21:25-27) ve ölüm meleğinin kılıcını kınına soktuğu yerdir.

Böylece Davut, oğlu Süleyman'ın vaat edilen tapınağı inşa etmesine yardım etmek için halkı hazırladı. "Şimdi yüreğinizi ve canınızı Tanrınız RAB'be adanarak O'na yönelin. RAB Tanrı'nın Tapınağı'nı yapmaya başlayın. Öyle ki, RAB'bin adına kuracağınız tapınağa RAB'bin Antlaşma Sandığı'nı ve Tanrı'ya ait kutsal eşyaları getiresiniz." (22:19).

Tapınağın bu şekilde yerleştirilmesinden çıkarılacak bazı dersler vardır.

(1) Tapınak için seçilen yer, bir kurbanın sunulduğu ve günaha karşı Tanrı'nın gazabının yatıştırıldığı yerdir. Elbette, Buluşma Çadırı ve tapınağın tasarımı, insanlara günahın kefaretinin ödenmesi gerektiğini, kutsal Tanrı'nın huzuruna öylece çıkılamayacağını, Tanrı'nın kendisinin buyurduğu kurbanların, önce kendi günahları, sonra da halkın günahları için yılda bir kez atanmış başkâhin tarafından sunulması gerektiğini hatırlatmayı amaçlıyordu. Ancak tapınağın bu yere konumlandırılması bu noktayı pekiştirmektedir. İbadet ve din, her şeyden önce Tanrı merkezli olmaktır –ve biz isyankârlar olduğumuz için, bu Tanrı ile, Yaraticımız ve Kurtarıcımız ile uzlaşmak anlamına gelir, çünkü biz isteyerek ondan yabancılaştık. Tapınağın kalbi, koroları, tütsüleri, törenleri değildir. Tapınağın kalbi, Tanrı'nın gazabını onun kendisinin sağladığı yöntemlerle yatıştırmakla ilgilidir.

(2) Tapınağın konumu aynı zamanda rahiplik ve krallık otoritelerinin karışımıdır. Başlangıçta, yalnızca rahipler ve Leviler çadırdan sorumluydular; bulut sütunu ne zaman hareket edeceğini belirlerdi. Ancak burada kral, yerini belirler –bir adamda kral ve rahip makamlarının birleşmesini öngörür: İsa Mesih.

27 KASIM

1.Tarihler 23; 1. Petrus 4; Mika 2; Luka 11

İsrail halkının hayatının yapısı, dini hayatının bazı yönleri de dahil olmak üzere, Vadedilen Topraklara girdiklerinde ve artık göçebe olmadıklarında bazı açılardan değişti. İlk değişiklikler belirgindi. Tanrı günlük man tedarikini durdurdu: insanlar kendileri yiyecek toplamalı ve ekin ekmeliydiler. Kentleşme başladı. Şabat yasaları, tarım hayatına olduğu kadar ticaret ve ticarete de uygulanmaya başlandı.

Şimdi monarşinin kurulması ve tapınağın inşasının yaklaşmasıyla birlikte, daha fazla organizasyon ve merkezileşme gerekmektedir. Özellikle, Davut, Süleyman'a tapınağı inşa etmesi için gerekli malzemeleri sağlamakla kalmayıp, tapınağın işlerliğini sürdürmesi için gerekli olacak yeni organizasyon yapılarını da kurmakla ilgilenmektedir. Bu konular 1. Tarihler 23-26'da merkezi bir öneme sahiptir.

Zaten 1. Tarihler 23'te Davut'un kendisi de yaklaşmakta olan değişiklikler hakkında düşünür. Geçmişte, çöl yıllarında başlayan Levililer'in görevlerinden biri, Rab taşınma zamanının geldiğini belirttiğinde, Buluşma Çadırı'nı belirleyen şekilde toplamak ve taşımaktı. Davut, Tanrı'nın halkına artık "dinlenme" sağladığı gerçeği üzerinde düşünür: Vadedilen Topraklar'dadırlar. Ayrıca Tanrı'nın, "Yeruşalim'i sonsuza dek kendine konut seçtiğini" belirtir (23:25), bu nedenle Levililer'in bazı görevleri değişmelidir: "Onun için Levililer'in RAB'bin Çadırı'nı ve tapınma hizmetinde kullanılan eşyaları taşımalarına artık gerek yok" (23:26). Bu arada yeni işlevler de ortaya çıkar: Tapınak korolarına ve dolayısıyla müzik ve eğitim okullarına daha fazla önem verilir.

Böylece Levililer yeniden örgütlenir. Büyük ailelere, küçük oymaklara ve benzerlerine ayrılırlar. Dahası, tapınağın ve ihtiyaçlarının devralınmasına izin verilmeyecektir. İlerleyen bölümlerde tapınağa hizmet edenlerin yerine getirmesi gereken görevler üzerinde durulduğu doğrudur –sadece kâhinlik görevleri ve tapınakla ilgili önemsiz görevler değil, bakım, onarım, finans ve yönetim gibi büyük sorumluluklar. Ancak başından beri kâhinler aynı zamanda halka yasayı öğretecek, "memur ve yargıç" olarak hizmet edeceklerdi. Davut bu son görevler için altı bin Levili tahsis eder (23:4).

Bütün bunlardan önemli dersler çıkarıyoruz. En önemlisi, bu, kanon içinde bağlamsallaştırma dersi –yani, vahyin eski "verilerini" yeni bir bağlama uyarlamak, ancak verilerden ödün vermemek. Kilise, yeni kültürel bağlamlara doğru genişledikçe, bu tür sorular tekrar tekrar ele alınmak zorunda kalmıştır. Bir taraf *başka bir kültürün* salt gelenekçiliğine sarılırken, diğer taraf *Kutsal Yazıların gerçekte ne söylediğini* terk etmeye başlayacaktır. Gerçekten ihtiyacımız olan şey sadakat ve esnekliktir.

28 KASIM

1. Tarihler 24-25; 1. Petrus 5; *Mika 3; Luka 12*

1. **Petrus 5:1-4**, Hristiyan hizmetine Yeni Antlaşma'daki herhangi bir bölüm kadar ilgi çekici bir bakış sağlar.

Elçi Petrus, “gözetmenler” ve “çobanlar”, yani pastörler olarak da adlandırdığı ihtiyarlara hitap eder (bkz. 2 Kasım). Aslında, onlara ihtiyarlara hitap eden bir elçi gibi konuşmak yerine, *onlar gibi bir* ihtiyar olarak hitap eder. Bu, kendisini diğer ihtiyarlardan ayıran faktörlerden birini ima etmesini engellemez: onlardan farklı olarak, “Mesih’in çektiği acıların tanığıydı” (5:1). Ancak burada bile kendi deneyimini onlarınkinden ayırırken, bunu kendisine değil, Mesih’e ve onun acılarına işaret edecek şekilde yapar.

Bu ihtiyarlara “Tanrı’nın [onlara] verdiği sürüyü gütmesi” öğütlenir (5:2). Çobanlar sürülerini yönetir, besler, iyileştirir, korur, terbiye eder, besler ve onlara bakarlar. Bu görev gözetimi de içerir: “gözetmenlik yapın” diye ekler Petrus. Daha sonra Petrus “şöyle değil... ama böyle” şeklinde üç cümle ekler ve bunların hepsi Hristiyan hizmetini anlamlı bir şekilde özetler:

(1) “Tanrı’nın istediği gibi gönüllü gözetmenlik yapın” (5:2): Sadece görev asla yeterli olmayacaktır. Üzgünüm ama Müjde’nin hizmetkârları, “hizmet” etmeyi sadece zorunluluk hissettikleri için yapabilirler, çünkü başka bir şey için eğitilmemişlerdir ya da belli bir tarafı hayal kırıklığına uğratmak istemezler. Bu noktada ya yüreğinizi değiştirmenin ya da hizmetten ayrılmanın zamanı gelmiştir. Hayal kırıklığı ve acı çekme anlarında bile bu şekilde hizmet etmeye istekli bir kalp olmalıdır –tıpkı Efendimizin Babasının iradesini kendi iradesi haline getirmesi gibi.

(2) “Para hırsıyla değil, gönül rızasıyla” (5:2): Bu, saat başı veya parça başı para kazanılan bir iş değildir; yüksek vergi dilimine giren bir meslek değildir. Ne yazık ki, televizyon müjdecileri ve bazıları bu imajı bozmuştur. Kiliseler bazen hizmet edenlere suratsız bir cimrilikle davranırken (“Rab, onları alçakgönüllü tut, biz de fakir tutarız”), hizmet edenler de aynı şekilde çirkin bir maddiyatçılıkla karşılık verebilirler. En iyi durumlarda, kilise sürekli cömerttir ve pastörler maddi varlıklara çok az önem verirler. Pastörler öncelikle hizmet etme arzusuyla motive olmalıdır.

(3) “Size emanet edilenlere egemenlik taslamadan, sürüye örnek olarak görevinizi yapın.” (5:3): Burada, güce aç olanların hizmetten uzak tutulmasını sağlayacak bir liderlik tarzı vardır (ne yazık ki, bazı insanlar bu pozisyonlara kayırlarak gelmektedirler). Pastörler, otoritelerinden çok örnek olma konusunda daha fazla endişe duymalıdır.

Hiçbir hizmetkâr bir alt çobandan daha fazlası değildir. Herkes “Baş Çoban”a hesap vermelidir ve sadece o hizmetkârlarını ödüllendirir (5:4).

29 KASIM

1. Tarihler 26-27; 2. Petrus 1; *Mika 4; Luka 13*

2. **Petrus 1:5-9** bize dikkat çekici bir adım dizisi sunar. Petrus okuyucularının imanlı olduğunu bilir. Şimdi onlara imanlarına bazı şeyler eklemelerini nasihat eder.

(1) İmanınıza erdemi katın (1:5): Muhtemelen Petrus'un görmek istemediği iman türü, Yakup 2'nin reddettiği türdür: yalnızca entelektüel, yalnızca onaylayan, ancak şeffaf bir güven ve hazır bir itaatten yoksun olan iman. Gerçek iman, itaate yol açar –ancak her zamanki gibi, imanlılar bu yolda ilerlemekle sorumludur ve pasiflikten kaçınmaları teşvik edilir. Bu yüzden imana erdem ekleyin.

(2) Erdeme bilgiyi katın (1:5): Bir miktar bilgi imanı gerektirir, ancak Petrus bu noktayı aşmıştır. Başka bir yerde Timoteos'a “öğretisine” devam etmesi tavsiye edilir (1 Tim. 4:16); burada Hristiyanlar benzer şekilde erdeme bilgi eklemeye teşvik edilir. Tanrı'nın zihnini gittikçe daha iyi anlamak kadar istikrarlı ve motive edici bir şey yoktur.

(3) Bilgiye özdenetimi katın (1:6): Salt bilgi insanı böbürlendirebilir (1Ko. 8:1-3) ve kimseyi dönüştüremeyebilir. Ancak, Ruh'un ürünündeki kutsal özdenetim (Gal. 5:22-23) bolca mevcutsa, iyilik potansiyeli hesaplanamaz.

(4) Özdenetime dayanma gücü katın (1:6): Bir kriz anında, kısa bir süre için ya da işler iyi giderken özdenetimli olmak başka bir şeydir. Özdenetimi parlayan bir cila haline getirmek için uzun süreli sebat gerekir.

(5) Dayanma gücüne Tanrı yoluna bağlılığı katın (1:6): Aksi takdirde, dayanma gücü yalnızca insan iradesinin üstün bir çabası olabilir. Tanrı yoluna bağlılık, her erdemde gerçek bir dini unsur, yalnızca stoacı kararlılığı saf dindarlığa dönüştürür.

(6) Bağlılığa kardeş severliği katın (1:7): Herkes kendini beğenmişlerden nefret eder. Özdenetim ve dayanma gücü, hatta Tanrı yoluna bağlılık bile katı ve bağışlamayan Ferisiler yaratabilir. Kardeş severliği katın.

(7) Kardeş severliğe sevgiyi katın (1:7): Bu daha da iyidir. Çünkü o zaman Efendi'nin karakterini, eksik ya da yetersiz de olsa, yansıtmış oluruz.

Bu yedi adımı dikkatlice not edin. *En başta* Petrus, bu listeyi takip etmek için “İşte bu nedenle her türlü gayreti göstermemiz” gerektiğini söyler (1:5). “Bu neden” önceki ayetlerde açıklanmıştır (1:3-4). Tanrı'nın yüceliği ve erdemi, büyük ve değerli vaatler sunmuştur, böylece bu vaatler aracılığıyla ilahi doğaya katılabilir ve dünyanın yozlaşmasından kaçabiliriz. *Bu nedenle*, bu yedi adımı takip etmek için *her türlü gayreti göstermeliyiz*. İkinci olarak Petrus, bu niteliklerin bizi Rabbimiz İsa Mesih'i tanımada etkisiz ve verimsiz olmaktan koruyacağını temin eder (1:8-9).

30 KASIM

1. Tarihler 28; 2. Petrus 2; Mika 5; Luka 14

Daha önce 1. ve 2. Tarihler'in Samuel ve Krallar kitaplarından (Tarihler Samuel ve Krallar'la aşağı yukarı aynı tarih dönemini kapsasa da) monarşi bölümden sonra Yahuda'nın güney krallığına çok daha fazla vurgu yaparak ayrıldığını gözlemlemiştik. Ancak bu noktada bile, birleşik monarşi döneminde, 1. ve 2. Tarihler tapınakla ilgili her şeyi büyük ölçüde genişletir. Bu çerçevede, **1. Tarihler 28. bölüm** sadece Davut'tan Süleyman'a iktidar devrini değil, aynı zamanda tapınağın planlarının kökeninin biraz daha detayını açıklamaktadır. İlk noktada Davut, halkı Süleyman'a iyi hizmet etmekle görevlendirir; Süleyman'ı ise bütün yüreğiyle Rab Tanrı'ya hizmet etmekle görevlendirir: “Çünkü RAB her yüreği araştırır, her düşüncenin ardındaki amacı saptar. Eğer O'na yönelirsen, kendisini sana buldurur. Ama O'nu bırakırsan, seni sonsuza dek reddeder.” (28:9). Özellikle Davut, Süleyman'ı, kendisi için bu kadar büyük bir hazırlık yaptığı tapınağı inşa etmekle görevlendirir (29:10, 20-21). Davut'un oğlu Adoniya'nın Süleyman taç giymeden önce tahtı gasp etme girişiminden ya da Bat-Şeva'nın oğlu Süleyman'ı stratejik olarak korumasından (1. Krallar 1) hiç söz edilmez; Davut'un Süleyman'a verdiği diğer önemli görevlerden de (1. Krallar 2) hiç söz edilmez. Buradaki tüm odak noktası, *tapınağın inşasını etkilediği için* iktidarın devri üzerinedir.

Çok önemli yeni bir unsur daha vardır. Davut'un Süleyman'a “eyvanın, binaların –hazine odalarının, yukarıyla iç odaların ve Bağışlanma Kapağı'nın bulunduğu yerin– tasarılarını” (28:12) –aynı zamanda kâhinlerle Levililer'in bölüklerine ilişkin kuralları, değişik hizmetlerde kullanılan altın ve gümüş eşyalar için saptanan altın ve gümüş miktarını verdiği söylenir (28:13-17). Hepsinden önemlisi, “arabanın –RAB'bin Antlaşma Sandığı'na kanatlarını yayarak onu örten altın Keruvlar'ın– tasarısını da verdi.” (28:18). “Bütün bunlar RAB'bin eli üzerimde olduğu için bana bildirildi” dedi, “Ben de tasarının bütün ayrıntılarını yazılı olarak veriyorum.” (28:19).

Mısır'dan Çıkış'ta Musa ve yanındakilerin Buluşma Çadırı'nı Musa'ya dağda gösterilen plana tam olarak uygun bir şekilde inşa ettiklerinin sürekli vurgulanmasının karşılığı buradadır. Daha sonra İbraniler 8:5'te bu konu ele alınır: Bu, Buluşma Çadırı'nın sadece daha büyük bir orijinalin kopyası olduğunu kanıtlamıştır (bkz. 14 Mart). Dolaylı olarak, tapınağın inşasında da aynı özen gösterilir, artık Musa değil Davut arabulucu olarak hizmet etmektedir.

1 ARALIK

1. Tarihler 29; 2. Petrus 3; *Mika 6; Luka 15*

Tarihçinin Davut'un ölümüne ilişkin anlatımı, Davut'un ölümünden sonra tapınak inşaatını finanse edecek zengin hediyelerle ilgili hikâye ve Davut'un bu bağlamda sunduğu dua ile başlar (1. Tarihler 29). Burada dikkat çeken şey, Davut ve diğerlerinin verdiği paranın miktarı değil, Davut'un duasının teolojisidir. Öne çıkan noktalar şunlardır:

(1) Açılış doksolojisinde (29:10-13) Davut her şeyin Tanrı'ya ait olduğunu kabul eder (29:11). Eğer biz insanlar herhangi bir şeye "sahipsek" açıkça itiraf etmeliyiz ki, "Zenginlik ve onur senden gelir. Her şeye egemensin" (29:12). Nitekim duanın devamında Davut şöyle der: "Her şey sendendir. Biz ancak senin elinden aldıklarımızı sana verdik" (29:14); yine toplanan tüm bu servet "senin elindedir, hepsi senindir" (29:16). Böyle bir duruş, Tanrı'ya herhangi bir şeyi mutlak anlamda "verdiğimiz" fikrini tamamen yok eder. Tanrı'ya vermek bir zevk haline gelir, sadece onu sevdiğimiz için değil, aynı zamanda "sahip olduğumuz" her şeyin zaten onun olduğunu mutlulukla kabul ettiğimiz için.

(2) Bu nedenle dua coşkulu övgü ifadeleriyle başlar (29:10).

(3) Davut tüm insan varlığının geçici olduğunu kabul eder. Tanrı'nın kendisi "sonsuzluk boyunca" övülecektir (29:10), ama bize gelince, "Senin önünde garibiz, yabancıyız atalarımız gibi. Yeryüzündeki günlerimiz bir gölge gibidir, kalıcı değildir" (29:15). Bu bölüm olağanüstüdür. İsraililer Vaat Edilmiş Topraklar'da, "huzur" içindedirler; ancak Mezmur 95 ve İbraniler 3:6-4:11; 11:13'te olduğu gibi, bu nihai huzur olamaz, çünkü hala "garip ve yabancıydılar." Davut kraldır, güçlü ve kalıcı bir hanedanın başıdır. Ancak bireysel olarak, hem hükümdar hem de köylü "yeryüzündeki günlerinin bir gölge gibi" olduğunu itiraf etmelidir (29:15). İşte sonsuzlukta yaşayan Kişi'ye dayanması gerektiğini, aksi takdirde hiçbir şey ifade etmeyeceğini bilen bir iman adamı.

(4) Davut dürüstlüğe müthiş bir vurgu yapar: "Yüreği sınıdığını, doğruluktan hoşlandığını bilirim. Her şeyi içtenlikle, gönülden verdim. Şimdi burada olan halkının sana nasıl istekle bağışlar verdiğini sevinçle gördüm" (29:17). Bu bağış toplamanın başarısı parasal değerle değil, servetin verildiği dürüstlikle ölçülür.

(5) Son tahlilde Davut, Tanrı'nın araya giren lütfu olmaksızın adanmışlığın ve yaşam bütünlüğünün devam etmesinin imkânsız olduğunu açıkça kabul eder (29:18). Böylece bağışlanan para miktarına dayalı her türlü kişisel kibir olasılığı, Tanrı'nın lütufkâr egemenliğinin minnettarlıkla tanınmasıyla ortadan kalkar.

2 ARALIK

2. Tarihler 1; 1. Yuhanna 1; *Mika 7; Luka 16*

Yuhanna 1'in açılış paragrafı birçok hazineye sahiptir. Ben 3. ayete odaklanmak istiyorum, 4. ayete bir göz atacağım.

Yazarın elçi Yuhanna olduğunu varsayarsak, duyuruyu yapan “biz” büyük olasılıkla editöryel bir *biz* ya da elçisel tanıkların çevresinden kendi bilinciyle konuşan bir *bizdir*.

Dolayısıyla bu bağlamda tüm Hristiyanların “bizinden,” özellikle de okuyucuları oluşturan “sizden” ayrılır: “Gördüğümüzü, işittiğimizi *size* duyuruyoruz” (1:3). Önceki iki ayet Yuhanna ve diğer tanıkların *ne görüp işittiklerini* belirtir. Bu Enkarnasyon’dan başka bir şey değildir: “Başlangıçtan beri var olanı” (1:1) Tanrı’yla bir olan, gerçek tarihte ortaya çıkan ve tekrar tekrar işitilen, görülen ve dokunulan şeyden başka bir şey değildi. Yuhanna’nın müjdesinde: Söz, insan oldu (1:14). Burada “Yaşam açıkça görüldü, O’nu gördük ve O’na tanıklık ediyoruz. Baba’yla birlikte olup bize görünmüş olan sonsuz Yaşam’ı size duyuruyoruz.” (1:2). Böylece Yuhanna yineler: “Gördüğümüzü, işittiğimizi size duyuruyoruz.” (1:3).

Enkarnasyon olmadan Hristiyanlık olmaz. Dahası, Enkarnasyon, ilahi olanın insan ile özdeşleşmesi gibi belirsiz bir kavram değildir. Acımasızca somuttur: Tanrı ile birlikte olan ve Tanrı olan Söz, beden aldı (Yuhanna başka bir yerde yazar, 1:1, 14 İncil’de). Bu, Yuhanna’nın gününde, gerçekten ruhsal olanın insan bedenine *bürünebileceği*, ancak *insan olamayacağı* varsayımına karşı mücadele eden temeldir; bugün ise, tek gerçeğin uzay ve zaman devamlılığını dolduran şey olduğunu iddia eden bir felsefi doğalcıya karşı mücadele eden temeldir.

Yuhanna okuyucularına bu gerçeği onlara bildirdiğini söyler, “Evet, sizin de bizlerle paydaşlığınız olsun diye gördüğümüzü, işittiğimizi size duyuruyoruz. Bizim paydaşlığımız da Baba’yla ve Oğlu İsa Mesih’ledir” (1:3). Yeni Ahit’teki paydaşlık, sadece sıcak hisler değildir. Bu, kişisel çıkarların ortak misyon altında toplandığı bağlı bir ortaklıktır. İlk tanıklar “Baba’yla ve Oğlu İsa Mesih’le” paydaşlığa girmişlerdir. Yuhanna’nın okuyucuları da elçilerin paydaşlığına girerek bu paydaşlığa katılabilirler. Bu nedenle Yuhanna gördüklerini ve işittiklerini duyurur. Elçiler Müjde’ye başkaları için aracılık ederler. Enkarnasyon’un ilk tanıkları olan elçilerle paydaşlığa girmeden Tanrı’yla ve Oğlu İsa Mesih’le paydaşlığa giremeyiz.

Bunların hiçbiri katı bir dini teşvik etmez. Yuhanna, “bizim” veya “sizin” sevincinizi tamamlamak için yazdığını söyler (1:4): hangi varyant orijinal olursa olsun, bu noktada gerçeği söyler.

3 ARALIK

2. Tarihler 2; 1. Yuhanna 2; *Nahum 1; Luka 17*

Hristiyanların dünyayı sevmesi yasaklanmışken (1Yu.2:15-17), Tanrı'nın neden dünyayı sevdiği için övülmesi gerektiğini (Yu.3:16) merak edebilirsiniz.

Dünya, Yuhanna ve 1. Yuhanna'da sıkça rastlandığı üzere, Tanrı'ya karşı isyan eden ahlaki düzeni ifade eder. Tanrı'nın dünyayı sevdiği söylendiğinde, bu sevgi, dünyanın ne kadar kötü olduğu göz önüne alındığında takdir edilir. Tanrı'nın sevgisi, kurtarıcı işinin kaynağıdır. Kutsallığı öfkesini gerektirirken (Yuhanna 3:36), sevgisi (1. Yuhanna 4:8, 16) kurtarıcı görevini çağırır.

Ancak Tanrı'nın 1.Yuhanna 2:15-17'de yasakladığı şey oldukça farklıdır. Tanrı, dünyayı kurtarıcı bir sevgiyle severken, bizim dünyayı katılımcı bir sevgiyle sevmemizi yasaklar. Tanrı, dünyayı Oğul'un hayatına mal olan özverili bir sevgiyle sever; biz ise dünyanın günahlarını tatmak isteyen bencil bir sevgiyle dünyayı sevmemeliyiz. Tanrı, dünyayı bireyleri dönüştüren bir kurtarıcı güçle sever, böylece onlar artık dünyaya ait olmazlar; biz ise tam teşekküllü dünya insanları haline gelmek için ahlaki zayıflıkla dünyayı sevmemeliyiz. Tanrı'nın dünyaya duyduğu sevgi, saflık ve fedakârlığın eşsiz bileşiminden dolayı hayranlık uyandırır; bizimki ise kirliliği ve açgözlü kötülüğünden dolayı dehşet ve tiksinti uyandırır.

Yuhanna'nın bu ayetlerde tasavvur ettiği *dünya hiç de* hoş değildir. Günahkâr doğalarımızın tüm arzularıyla ("benliğin tutkuları", 2:16) tanımlanır, bizi Tanrı'dan uzaklaştıran ve baştan çıkararak dış etkenlerle doludur ("gözün tutkuları", 2:16), sahiplik, hâkimiyet ve kontrole övünme ("maddi yaşamın verdiği gurur", 2:16) gibi özellikler taşır. Bunların hiçbiri Baba'dan gelmez, dünyadan gelir.

Ancak Hristiyanlar değerlendirmelerini sonsuzluk ışığında yaparlar. "Dünya da dünyasal tutkular da geçer, ama Tanrı'nın isteğini yerine getiren sonsuza dek yaşar." (2:17). Kimliğini ve umudunu geçici şeylere dayandıran kişiye ne acı. Sonsuzluğun on milyarıncı yılında, şu anda sürdüğünüz araba, sahip olduğunuz para veya aldığınız eğitim, sahip olduğunuz kitaplar veya adınızı manşetlerde kaç kez gördüğünüz üzerinde övünmek biraz aptalca görünecektir. Bir Akademi Ödülü kazanıp kazanmadığınız, o zaman sadık bir eş olup olmadığınızdan daha önemsiz olacaktır. Bir basketbol yıldızı olup olmadığınız, servetinizin ne kadarını cömertçe verdiğinizden daha önemsiz olacaktır. "Tanrı'nın isteğini yerine getiren sonsuza dek yaşar." (2:17).

4 ARALIK

2. Tarihler 3-4; 1. Yuhanna 3; *Nahum 2; Luka 18*

“Baba bizi o kadar çok seviyor ki, bize ‘Tanrı’nın çocukları’ diyor! Gerçekten de öyleyiz.” (1. Yuhanna 3:1). Bir zamanlar hepimiz böyle insanların arasındaydık; Pavlus’un dilini kullanırsak, hepimiz “Doğal olarak ötekiler gibi biz de gazap çocuklarıydık” (Efesliler 2:3). Dönüşümü gerçekleştiren Baba’nın sevgisi tam da hak edilmediği için cömerttir. Dahası:

(1) “Gerçekten de öyleyiz.” Bu vurgu muhtemelen ilk olarak kiliseden çıkanların (2:19) inanlıları manipüle etmekte usta olmalarından kaynaklanıyordu. Yalnızca kendilerinin Tanrı ile özel bir bağlantısı olduğunu, yalnızca kendilerinin gerçek bilgiye (gnosis) sahip olduğunu, yalnızca kendilerinin gerçek meshe nail olduklarını iddia ediyorlardı. Bu durum inananları zayıflatıyordu. Yuhanna, okuyucularının gerçek meshi aldıklarını (2:27), doğru davranışlarının Tanrı’dan doğduklarını gösterdiğini (2:29), Tanrı’nın sevgisinin onlara cömertçe verilmiş olduğunu ve böylece Tanrı’nın çocukları olduklarını vurgular –“Gerçekten de öyleyiz.” Aynı nokta, her nesildeki inananlar için de yapılmalıdır; çünkü “süper ruhani” kitlenin aşırı ama yanıltıcı iddiaları tarafından tehdit edilen inananlar, bu zavallı manipülasyonu ruhani üstünlük oyunları ile yapmaktadırlar. Hristiyanlar sessizce “Biz Tanrı’nın çocuklarıyız” derler –ve bu yeterlidir. Başkaları bu gerçeği tanımazsa, bu sadece onların Tanrı’yı tanımadıklarını kanıtlar. (3:1b).

(2) Daha şimdiden Tanrı’nın çocukları olmamıza rağmen, “ne olacağımız henüz bize gösterilmedi.” (3:2). Bir yandan, aldığımız her şeyi küçümsememeli ya da önemsizleştirmemeliyiz: “*Daha şimdiden Tanrı’nın çocuklarıyız*”. Öte yandan, tamamlanmayı ve nihai dönüşümümüzü bekliyoruz (3:2)

(3) Aslında, bu beklentiyle yaşayan her Tanrı çocuğu, “Mesih’te bu umuda sahip olan [‘Mesih’te umudun nesnesini belirtir, ‘kendini’ değil, yalnızca umudu besleyen kişiyi belirtir], Mesih pak olduğu gibi kendini pak kılar.” (3:3). Hristiyan, tamamlanısta ne olacağına bakar ve şimdiden onun gibi olmakla ilgilenir. Baba’nın sevgisini alırız; bir gün pak olacağımızı biliriz; bu yüzden şimdiden pak olmak için çabalarız. Bu, 2. bölümün sonunda geçen sözlerle mükemmel bir uyum içindedir: “O’nun doğru olduğunu bilerseniz, doğru olanı yapan herkesin O’ndan doğduğunu da bilirsiniz.” (2:29).

5 ARALIK

2. Tarihler 5:1-6:11; 1. Yuhanna 4; *Nahum 3; Luka 19*

Mabet inşa edildikten sonra, tapınağın adanmasından önceki son adım, antlaşma sandığının, şimdi Davut'un Şehri Siyon'da (Yeruşalim'in bir parçası) bulunan eski çadırdan, tapınağın En Kutsal Yeri'ndeki yeni dinlenme yerine getirilmesidir. 2. Tarihler 5:1-6:11 ayetleri sadece bu geçişi kaydetmekle kalmaz, aynı zamanda Süleyman'ın adanma duasından önce halka yaptığı açılış konuşmasını da içerir (bkz. yarınki bölüm). Hem sandığın taşınması hem de Süleyman'ın açılış konuşması önemlidir.

Taşıma işlemi, Yasa'nın hükümlerine uygun olarak yapılır: sadece Levililer antlaşma sandığını taşımaya yetkilidir. Ancak taşıma yine de ulusal bir olaydır. İsrail'in ileri gelenleri ve kabile reisleri bu büyük kutlama için İsrail'in dört bir yanından bir araya gelir. Taşınmaya o kadar büyük kurbanlar eşlik eder ki, kurban edilen hayvanların sayısı kaydedilemez (5:6). Sonunda sandık En Kutsal Yer'de Keruvlar'ın kanatları altına yerleştirilir. Tarihçi bu noktada Antlaşma Sandığı'nda sadece Yasa levhalarının bulunduğunu belirtir. Muhtemelen man dolu kap ve Harun'un tomurcuklanan değneği, sandık Filistliler tarafından ele geçirildiğinde çıkarılmıştı. Her halükârda orkestralar ve korolar, 120 kişilik bir trompet bölümünü de içerecek şekilde coşkuyla şarkılar söyler. Ezgiciler Tanrı'yı şu ünlü beyitle överler: "RAB iyidir; Sevgisi sonsuza dek kalıcıdır" (5:13).

İki ayrıntı özel bir yorumu hak etmektedir.

(1) Geçmişte Tanrı'nın Buluşma Çadırı'ndaki varlığının kanıtı bir buluttu. Şimdi aynı bulut tapınağı doldurur; gerçekten de Rab'bin görkemi tapınağı öylesine doldurur ki, kâhinler dışarı atılır ve içeri girip görevlerini yerine getiremezler (5:13-14). Bu, Tanrı'nın tapınaktan hoşnut olduğunu; Buluşma Çadırı'ndan tapınağa geçişi kendisinin onayladığını ve hepsinden önemlisi, tapınak O'nun tapınağıysa, onun sadece gösterişli ritüellerle evcilleştirilemeyeceğini gösterir. O'nun varlığının görkemi en önemli şeydir.

(2) Süleyman'ın açılış sözleri de süreklilik duygusuna katkıda bulunur. Belki de bazı sadelik yanlıları Buluşma Çadırı'na bağlı kalmanın daha iyi olacağını söylemek istemişlerdir: ne de olsa Tanrı Sina Dağı'nda bunu buyurmuştur. Böylece Süleyman anlatıyı bu noktaya getiren adımları gözden geçirir: *Tanrı'nın Davut'a olan vaatleri, Tanrı'nın Yeruşalim'i ve bu tapınak alanını seçmesi, Tanrı'nın Davut yerine Süleyman'ı tapınağı inşa etmesi için seçmesi vb.* Böylece tapınak, tartışmalı bir yenilik olmaktan çok, kurtuluş tarihindeki bir sonraki adım ve Tanrı'nın iyi vaatlerinin yerine getirilmesidir (6:10-11).

6 ARALIK

2. Tarihler 6:12-42; 1. Yuhanna 5; *Habakkuk 1; Luka 20*

Süleyman'ın duası (2. Tarihler 6:12-42) Eski Antlaşma tarihinin ve teolojisinin en önemli anlarından biridir. Birçok özelliği üzerinde uzun uzun düşünülmeyi hak eder. Burada birkaç önemli noktaya değineceğiz.

(1) Duanın hem başlangıcı hem de sonu, antlaşmayı koruyan, asıl vaat sahibi Tanrı'ya bağlanır. Süleyman özellikle (ve anlaşılır bir şekilde) Tanrı'nın Davut'a soyunun devam edeceğine, hanedanının korunacağına dair verdiği sözle ilgilenir (6:14-17). Benzer şekilde son doksoloji de şudur: "Ya RAB Tanrı, meshettiğin krala yüz çevirme. Kulun Davut'a yaptığın iyilikleri anımsa" (6:42).

(2) Tapınak kuşkusuz görkemli bir yapı olmasına ve Süleyman'ın onun tamamlanmasından haklı bir gurur duyması anlaşılabilir olmasına rağmen, Tanrı'nın büyüklüğünü kavrayışı o kadar sağlamdır ki, kendisi hatırlanmaya değer sözlerle, en yüksek gökleri aşan Tanrı'nın hiçbir tapınağa "sığmayacağını" ifade eder (6:18). Tanrı'nın kabile tanrısı olarak evcilleştirilmesine dair bir iz yoktur.

(3) Süleyman'ın ana isteği basitçe özetlenebilir. Gelecekte, bireysel İsraililer günah işlediğinde ya da tüm ulus bir günaha battığında, eğer onlar günahlarından döner ve tapınağa yönelerek dua ederlerse Süleyman, Tanrı'nın göklerden kulak vermesini ve günahlarını bağışlamasını ister (6:21-39). Bu dileklerde dört dikkat çekici unsur vardır.

Birincisi, halkın günah işleme eğilimine dair inanılmaz derecede gerçekçi bir değerlendirme vardır, hatta o kadar kötü günah işleyebilirler ki bir gün top-raklarından sürülebilirler. Daha az bilge bir adam, böyle bir durumda ölümsüz sadakat ve benzeri konular hakkında duygusal, Polyanacı saçmalıklar ortaya koyabilirdi. Ama Süleyman değil. O, bilge bir adamdır ve günahkârların günah işlediğini bilir.

İkinci olarak, tapınak halkın dualarının odak noktası olacaksa da (özellikle günah işlediklerinde), Tanrı dualarını tapınaktan değil, gökteki oturduğu yerden duyacaktır. Bir kez daha, Tanrı çevredeki putperestlerin taptığı kabile ilahlarının statüsüne indirgenmemektedir. Bu tekrarlanan bağışlama talebinin ifadesi, tapınağın değil, gökleri dolduran Tanrı'nın rolünü önemli kılar.

Üçüncü olarak, tapınak kritik olduğu ölçüde, *günahın bağışlanmasıyla ilgilenen* ve böylece günahkârları Tanrı'ya geri döndüren din ve ibadet merkezi olarak görülür. Tapınağın kalbi korolar ve törenler değil, günahın bağışlanmasıdır. Maneviyatın belli belirsiz tanımlandığı günümüzde bu noktayı hatırlamamız hayati önem taşımaktadır.

Dördüncü olarak, Süleyman'ın vizyonu yabancıları da kapsayacak kadar geniştir (6:32-33)– bir misyonerlik hamlesi.

7 ARALIK

2. Tarihler 7; 2. Yuhanna; Habakkuk 2; Luka 21

Süleyman duasını bitirdiğinde, sessizlik ve sessiz saygıdan daha fazlası vardı. Yakmalık sunuları yemek için gökten ateş yağdı ve “RAB’bin görkemi tapınağı doldurdu.” (2. Tarihler 7:1). Tanrı’nın kendisi hem tapınağı hem de Süleyman’ın adak duasını onayladı. Orada bulunan İsraililer de her şeyi gördü (7:3) ve tekrar “RAB iyidir; Sevgisi sonsuza dek kalıcıdır” (7:3) diye övgüler söylediler. Sonraki ayetlerde (7:4-10) anlatılan kutlama eşsizdir.

Tıpkı Rab’bin İbrahim, İshak ve Yakup’a –ve Süleyman’ın öz babası Davut’a– kişisel olarak görüldüğü gibi, şimdi de her ne şekilde olursa olsun Süleyman’a görünür. Dikkat edin:

(1) “Duanı duydum. Burayı kendime *kurban sunulan tapınak* olarak seçtim” (7:12; krş. 7:16 ve 26 Kasım, vurgu eklenmiştir). Tanrı’nın kendisi kurban sistemini tapınağın kalbi olarak görür. Daha sonra halkı yoldan saptığında ve sonra dua ettiğinde onlara karşılık verme isteğini yeniden özetler; çünkü bu tapınak, Tanrı’nın lütfkâr kendini ifşa etmesiyle uyumlu olarak, suçlu günahkârların Tanrı’yla uzlaşabilmesinin aracı olan çeşitli günah sunularını adet haline getirir.

(2) Tanrı’nın Süleyman’a söylediklerinin çoğu iki ana hat üzerinde ilerler. *İlk olarak*, güvence sözlerinde Tanrı, gözlerinin her zaman tapınağına açık olacağını ve tövbe edenlerin dualarını işiteceğini söyler. *İkinci olarak*, bu görünüş aynı zamanda bir uyarı, hatta bir tehdittir. Tanrı, Süleyman’a ulus (İbranice 19. ayet-teki “siz” ve “[siz] yollarımdan sapar[sanız]” çoğuldur) isyana ve putperestliğe boyun eğerse, Tanrı’nın yargılamak için üzerlerine ineceği, halkını Vaat Edilmiş Topraklar’dan süreceği ve Yeruşalim’i ve tapınağı öyle bir yıkıma uğratacağını söyler ki, insanlar dehşete düşecek; tek yeterli açıklama olarak, günahları yüzünden tüm bu felaketi başlarına Tanrı’nın kendisinin getirdiğini söyleyeceklerdir (7:19-22). Tanrı’nın bakış açısından, halk adil bir uyarı alır; tarihçinin bakış açısından, kitabın trajik sonuna hazır olunur; kanonik bakış açısından, Hristiyan okuyuculara, hatta Mesih’e işaret eden sistem ve yapıların bile bu bozuk dünyada Mesih’in gelişine kadar başarısızlığa mahkûm olduğu hatırlatılır.

(3) 7:14’teki vaat genellikle yeniden canlanmanın evrensel anahtarı olarak alıntılanır. Ancak antlaşma halkı, toprak ve tapınakla ilgili bağlantılı temalara dikkat edilmelidir; bunların hepsi bağlamsal olarak eski antlaşmaya özgüdür. Ancak doğruluğun bir ulusu yücelttiği, günahın ise her halk için bir sitem olduğu gerçeğine dayanan meşru bir uzantı vardır. Tanrı tüm halkları tövbe etmeye çağırır.

8 ARALIK

2. Tarihler 8; 3. Yuhanna; *Habakkuk 3; Luka 22*

3. **Yuhanna'nın** ardındaki durum, aşağıdakilere benzer bir şey gibi görünmektedir. Yazar, "ihtiyar" (1:1), muhtemelen elçi Yuhanna, kendi gözetimindeki belirli bir kiliseye yazmış ve görünüşe göre bu kiliseye, bazı "kardeşlere" (1:5) yardımcı olup olamayacaklarını sormuştur. Ne yazık ki, bu kilise, elçinin gözünde, Müjde'nin ilerlemesinden çok kendini ön plana çıkarmak ve otokratik kontrolle ilgilenen Diotrefis tarafından ele geçirilmiştir (1:9). Bu değerlere hakim olan Diotrefis, elçinin bu yaklaşımını reddetmeye oldukça hazırdı.

Uzaktan bakıldığında elçinin yapabileceği çok az şey vardı. Yine de gelirse, Diotrefis'in yaptıklarını anımsatacak ve onu kiliseye ifşa edecektir (1:10). Görünüşe göre Yuhanna bu işi başarabilecek yetkiye ve güvenilirliğe sahip olduğundan emindir. Bu arada, elçi normal yetki kanallarını atlar ve aynı kiliseye ait gibi görünen ama Diotrefis'inkinden çok farklı bir ruha sahip olan sevgili arkadaşı Gayus'a yazar (1:1).

Bazı ön sözlerden sonra (1:2-4), Yuhanna bu gezgin "kardeşlere" evini açtığı için Gayus'u coşkuyla över (1:5). Gerçekten de onlardan bazıları Gayus'un mükemmel misafirperverliği hakkında raporlar getirmişlerdir (1:6). Gayus bu mükemmel hizmeti sürdürerek, onları "Tanrı'ya yaraşır biçimde" uğurlamaya devam etmelidir (1:6) –bugün sadık misyonerleri görevlendirirken ve desteklerken örnek almamız gereken şaşırtıcı bir standarttır bu. Kısacası, Gayus tarafından örneklenen cesur cömertlik, görev odaklı olma eğilimindedir; Diotrefis tarafından örneklenen dik kafalı güç tutkusu ise vizyon olarak dar görüşlü olma eğilimindedir.

Açılış sözlerindeki delici netliğine dikkat edin (1:2-3). *İlk olarak* Yuhanna, Gayus'un canı gönence içinde olduğu gibi her bakımdan sağlıklı ve gönence içinde olması için dua eder. Yuhanna'nın bu isteğinde hangisinin diğerine kıyasla ölçüt olarak kullanıldığına dikkat edin! *İkinci olarak*, elçi kendisini sevindiren, yani Gayus'un gerçeğe olan bağlılığından, gerçeğin izinde yürümesinde duyduğu haberdar söz eder. *Üçüncü olarak*, Yuhanna bu son noktayı genelleştirir: "Benim için, çocuklarımla gerçeğin izinden yürüdüklerini duymaktan daha büyük bir sevinç olamaz!" (1:4). Birçok Hristiyan'ın en büyük sevincini ilerleme, rahatlık, terfiler, finansal güvenlik, iyi sağlık, popülerlik ve diğer birçok şeyden elde ettiği bir dünyada, bir elçinin, "çocuklarının" Müjde'ye uygun olarak yürüdüğünü duymaktan daha fazla bir şeyin sevincini uyandırmadığını ifade etmesi hem keyifli hem de meydan okuyucudur. Bu, onun yüreği ve bizim de zevklerimizi nerede bulmamız gerektiği hakkında bilmemiz gereken her şeyi bize anlatır.

9 ARALIK

2. Tarihler 9; Yahuda; Sefanya 1; Luka 23

“Sevgili kardeşlerim, size ortak kurtuluşumuzla ilgili yazmaya çok gayret ettim. Bu arada sizi kutsallara ilk ve son kez emanet edilen iman uğrunda mücadeleye özendirmek için yazma gereğini duydum. Çünkü Tanrımız’ın lütfunu sefahate araç eden, tek Efendimiz ve Rabbimiz İsa Mesih’i yadsıyan bazı tanrısızlar gizlice aranızda sızdılar. Onların yargılanacakları çoktan beri yazılmıştır.” (Yahuda 1:3-4). Dikkat edin:

(1) Bazen inanç için mücadele etmek doğrudur. Elbette her zaman izlenecek yol bu değildir: Çoğu zaman öncelikli vurgu Tanrı’nın tüm öğütlerini duyurmak, dile getirmek ve yeniden ifade etmek olmalıdır. Bazen nazik bir cevap ya da içten bir rica daha akıllıca bir yol olacaktır. Ancak burada Yahuda okuyucularını iman için *mücadele etmeye* çağırmaktadır.

(2) Uğruna mücadele etmemiz gereken şey, ilk ve son kez kutsallara emanet edilmiş olan imandır. Bu gibi durumlarda imanın saldırıya uğradığı yer, kendisini “ilerici”, “çağdaş” ya da “yenilikçi” olarak tanımlayan ama kaçınılmaz olarak “kutsallara ilk ve son kez emanet edilen” bir şeyi feda etmeye hazır olan bir duruşla bağlantılıdır. Elbette, bazen bu sonucusu yersiz bir geleneğe başvurmaktan başka bir şey değildir, ancak bu durumda olan bu değildir. Burada “ilerlemeciler” Müjde için en başından beri gerekli olan bir şeyi feda etmektedirler.

(3) Bazı durumlarda, iman için mücadele etmek (ki bu iman hakkında tartışmakla karıştırılmamalıdır) yapılması gereken en acil şeydir. Bu yüzden Yahuda, açıkça başka bir şey yazmaya gayret ettiğini kabul edebilir, ancak bu daha acil göreve kendini adanmak zorunda hissetmiştir. Ne kadar rahatsız edici olursa olsun, temel gerçek inkâr edildiğinde ve bu inkâra inananların sayısı arttığında, stratejik bilgelik diğer hizmetlerden bir süreliğine vazgeçer ve acil tehlikeye odaklanır.

(4) En sert savunma ihtiyacı genellikle sapkın sesler *kilisede* ortaya çıktığında doğar. Gerçeğe karşı çıkanlar kilise dışında olduğunda, bazı Hristiyanlar belki de müjdecî amaçlar için çeşitli argümanlarına yanıt vermek zorunda kalsalar da kutsallara ilk ve son kez emanet edilen imanı savunma konusunda aciliyet yoktur. Ancak bu tür insanlar kilisenin içine sızmayı başardıklarında ve birçok saf Hristiyan, öğretilerini zararlı olduğunu fark etmeden kabul ettiğinde, sağlam bir savunma kaçınılmazdır. Bu tür insanlar yalnızca çürütülmekle kalmamalı, aynı zamanda disipline edilmelidir –ve disiplin, çürütme olmadan gerçekleştirilemez.

(5) Yahuda’nın bu durumda karşı çıktığı özgün tanrısızlık, Müjde’yi “sefahate araç eden” bazı sapkın okumalardır (4. ayet). Müjde’nin ahlaksızlığı teşvik eden ya da İsa’nın kurtuluşunun etkinliğini inkâr eden her türlü okuması yanlış olmalı ve tanrısız olarak reddedilmelidir.

10 ARALIK

2. Tarihler 10; Vahiy 1; Sefanya 2; Luka 24

Vahiy 1'deki açılış görünümünden önce, Yuhanna bize kısa bir övgü sunar: "... bizi seven, kanıyla bizi günahlarımızdan özgür kılmış ve bizi bir krallık haline getirip Babası Tanrı'nın hizmetinde kâhinler yapmış olan Mesih'in olsun! Amin" (1:5-6). Bu övgü, Daniel 7'deki "Eskiden Beri" imgelerini andıran apokaliptik sembollerle resmedilen yüceltilmiş İsa'nın betimlenmesinden önce gelir (Vahiy 1:12-16).

(1) Bu kitapta Tanrı'nın ve Kuzu'nun tüm *ürkütücü* ve hatta dehşet verici tasvirlerine rağmen, İsa'nın sevgisinin, Tanrı'nın halkına olan özel sevgisinin bir beyanıyla başlıyoruz: "Yücelik ve güç *sonsuzlara dek, bizi seven...* Mesih'in olsun!" Tanrı'nın ebedi Oğlu'nun çarمیhta bize gösterdiği sevgiden daha fazla minnettarlık ve hayranlık uyandıran bir şey yoktur. Sanırım şu satırları kaleme alan T. T. Shields'dı: "Hiç bu kadar katılmış bir yürek var mıdır, / Ve bu kadar nankör, / İsa'nın uğruna acı çektiği birinin / 'Beni alakadar etmez' dediği?"

(2) İsa Mesih "kanıyla bizi günahlarımızdan özgür kılmıştır." Bazı eski versiyonlar bunun yerine "kanıyla bizi günahlarımızdan temizledi ifadesini kullanmaktadır. Grekçe'deki fark sadece bir harftir; NIV neredeyse kesinlikle doğrudur. İsa kanıyla, yani kurban ve kefareten ölümüyle günahlarımızın kefareti ödemiş ve böylece bizi onların lanetinden kurtarmıştır. Sadece bu da değil, aldığımız tüm faydalar –Kutsal Ruh'un armağanı, Tanrı'nın ebedi korumasının vaatleri, sonsuz yaşam, tamamlayıcı diriliş– İsa'nın ölümüyle güvence altına alınmıştır ve bunların hepsi bizi günahlarımızdan –suçluluklarından, güçlerinden, sonuçlarından– kurtarmak için birleşir.

(3) Mesih'in şimdi koşulsuz egemenlikle her şeyin üzerinde hüküm sürdüğü başka bir anlam daha vardır (Matta 28:18; 1. Korintliler 15:25) ve bu anlamda herkes ve her şey onun krallığındadır. Ancak, Hristiyanlar, kurtarılmış topluluğun özel merkezi ve gelecekteki evrensel dönüşümün ön tadı oldukları için bizler kendimizi onun krallığı olarak düşünebiliriz. Dahası, bizi kâhin yapmıştır. Hristiyanların yüce kâhinleri İsa'dan başka kâhinleri yoktur: tek Tanrı ve Tanrı'yla insanlar arasında tek aracı vardır. (1 Tim. 2:5). Ancak başka bir anlamda bizler *de kâhiniz*: Tüm Hristiyanlar Tanrı ile bu bozuk, günahkâr dünya arasında aracılık eder. Müjde'yi sadakatle duyurarak ve yaşayarak günahkâr kardeşlerimize Tanrı'nın aracılığı yaparız ve onların ihtiyaçlarını göksel Babamızın huzurunda aracılık ettiğimiz dualarımızla dile getiririz.

İsa Mesih bizi Tanrısı ve Babası'nın hizmeti için bir krallık haline getirmiş ve kâhin yapmıştır.

11 ARALIK

2. Tarihler 11-12; Vahiy 2; Sefanya 3; Yuhanna 1

Tarihçi, birleşik monarşinin sona ermesinden sonra Yahuda'nın ilk kralı olan Rehavam'ın saltanatı hakkında bazı ilginç bilgiler verir (2. Tarihler 11-12). Bunlardan ikisine dikkat çekeceğim. (1) Tahmin edilebileceği gibi, kuzeyde yaşayan Levililer'in çoğu güneye göç etti (11:11-17). Tüm yaşamları tapınağa bağlıydı ve kuzeydeki on oymağın kralı Yarovam bu bağı koparmak istiyordu. Bu nedenle Yarovam, sadece kendi put tanrılarını dikmekle kalmadı, Levililer'in hepsini yağmaladı. Bunun etkisi, en azından başlangıçta, Rehavam'ın desteklenerek Yahuda Krallığı'nın güçlenmesi oldu (11:17). Bazen "istenmeyen sonuçlar" ilkesi, Tanrı'nın takdiri tarafından sessizce kullanılarak, ilk bakışta felaket gibi görünen şeylerden bereket çıkarır. Bunun en güzel örneği elbette çarmıhtır.

(2) Rehavam genel etkisi kötü olan vasat bir kral olduğunu kanıtlar. Rehavam'ın hükümdarlığının ilk dönemlerinde bazı iyi unsurlar vardı. Doğru oğul olan Aviya'yı "önder" olarak seçerek (11:22) onu tahta hazırladı. Kendisine birleşmiş krallığa mal olan ilk kararın aptallığından ders alan Rehavam (10:8; krş. 1Kr.12:8), birçok oğlunu Yahuda'nın bölgelerine ve müstahkem kentlerine dağıtarak halkla teması sürdürmek için çok çalıştı. Ne yazık ki, rahatına kavuştuğunda, krallığı az çok güvende olduğunda, RAB'bin Yasası'na sırt çevirdi ve halkı da öyle yaptı (12:1). Tanrı, Mısır Kralı Şişak'ı bu küçük ulusun üzerine salarak karşılık verdi. Peygamber Şemaya gürlledi: "RAB, 'Siz beni bıraktınız. Ben de sizi bırakıp Şişak'ın eline teslim ettim" (12:5).

Kral Rehavam ve İsrail önderleri alçakgönüllü bir tutum takınır (12:6, 12). Sonuç olarak Tanrı Mısırlıların Yahuda'yı yok etmesine izin vermez. Yine de Tanrı, onları Şişak'a köle edeceğim. Öyle ki, bana hizmet etmekle öbür ulusların krallarına hizmet etmek arasındaki farkı anlayabilsinler." (12:8) der. Bu gelişme bize İsrail halkı Vaat Edilmiş Topraklar'a girip sadakatlerinden hemen ödün verdiklerinde Tanrı'nın verdiği tepkiyi hatırlatır. Sonuç, İsraililerin silip süpürülmesi yerine, nesiller boyunca çirkin çatışmalara karışmaları oldu.

Ne çok kötü ne de çok iyi olan, çok fazla isyankâr olmayan ama doğruluğa da aç olmayan, putperestliğe doğru sürüklenen ve yargı tehdidi karşısında aceleyle geri çekilen bir tür kötülük vardır. Eksik olan Davut'un yüreğidir; başarısızlıklara rağmen tutkuyla ve zevkle Tanrı'nın peşinden giden bir adamın yüreği. Rehavam'ın hükümdarlığı hakkındaki son karar sorunu açıklar: "RAB'be yönelmeye yürekten kararlı olmadığı için kötülük yaptı." (12:14).

12 ARALIK

2. Tarihler 13; Vahiy 3; Hagay 1; 2. Yuhanna

Anadolu'nun yedi kilisesi (modern Türkiye'nin kabaca batısının üçte biri), birbirlerinden oldukça farklıdır (Vahiy 2-3). Çoğu durumda buldukları şehirlerin özelliklerini yansıtır ya onların kusurlarını taklit ederler ya da onların baskısına direnerek kendilerini gösterirler. Bu yedi kiliseden ikisi, İzmir ve Filadelfya'daki kiliseler, küçük ve saldırı altındadır ve eleştiri almazlar. Diğer beşi ise çeşitli derecelerde tehlike altındadır.

En az cesaretlendirilen ve en çok kınanan kilise Laodikya'daki kilisedir (Va. 3:14-22); çevresini fazlasıyla yansıtan bir kilisedir. Laodikya bir bankacılık merkeziydi. Doğu'ya giden yolcular burada paralarını bozdurlurdı, tıpkı ünlü Romalı hatip Çiçero'nun İmparatorluk sınırlarının ötesine, Doğu'ya doğru seyahat ederken yaptığı gibi. Para ticareti kenti zenginleştirmiştir. Aynı zamanda bir göz merkezi olarak da biliniyordu. Göz enfeksiyonları nadir değildi ve Laodikya'da doktorlar birçok kişinin etkili bulduğu bir lapa geliştirmişlerdi. Bu bölgedeki koyunlar, antik dünyanın "kot" malzemesi olan özellikle sert, siyah bir yün ürettiyordu. Kentin tek gerçek dezavantajı su sistemiydi. Yakındaki Kolose, Lykos (Çürüksu) Vadisi'ndeki tek tatlı kaynak suyuna sahipti; yakındaki Hierapolis'te ise "şifa bulma" yeri olarak ünlenmiş kaplıcalar vardı. Laodikya suyunu kilometrelerce öteden taş borularla getirmek zorundaydı ve bu su kirliydi. Borularda kalın kalsiyum karbonat birikintileri bırakıyordu ve iğrenç tadıyla antik dünyada kötü bir şöhrete sahipti.

Yuhanna bu noktalara dikkat çeker. Kilise zengin olduğunu düşünür ama ruhsal olarak iflas ettiğinin farkında değildir. "Görebildiğine", yani ayırt edebildiğine inanır, oysa aslında kördür. İyi giyindiğini, tamamen şık olduğunu düşünür, oysa Tanrı onun çıplak olduğunu görür. Bu kilise, şehrin kendini beğenmiş ve gururlu olduğu her şekilde kendini beğenmiş ve gururlu hale gelmiştir. Yüceltilmiş İsa bu kiliseye sadece kendisinin verebileceği "altını", sadece kendisinin sağlayabileceği göz merhemini ve sadece kendisinin verebileceği giysileri, beyaz giysileri (safliğa işaret eden) "satın almasını" salık verir. (3:18). Çünkü onun deneyimine göre, şu anki durumlarıyla Laodikya'nın suyu gibidirler: ne serin ve ferahlatıcı (Kolose'deki su gibi), ne de sıcak ve şifalı (Hierapolis'teki su gibi), ama açıkçası mide bulandırıcıdır. Ne serin ve faydalı ne de sıcak ve yararlıdır; sadece iğrençtirler bu yüzden onu ağzından kusar.

Batı'daki pek çok kilise kendini benzer bir durumda bulmaktadır. Rab'bin Sözü'ne kulak verin: "Ben sevdiğilerimi azarlayıp terbiye ederim. Onun için gayrete gel, tövbe et. İşte kapıda durmuş, kapıyı çalıyorum. Biri sesimi işitir ve kapıyı açarsa, onun yanına gireceğim; ben onunla, o da benimle, birlikte yemek yiyeceğiz." (3:19-20).

13 ARALIK

2. Tarihler 14-15; Vahiy 4; Hagay 2; Yuhanna 3

Yahuda Kralı Asa'nın saltanatı birkaç açıdan öğretici olup, bugün de yarın da ilgimizi çekmeye devam edecektir. (2. Tarihler 14-15).

Asa'nın uzun saltanatı on yıllık bir barış dönemiyle başladı (14:1), "Çünkü RAB ona esenlik vermişti" (14:6). Bu süre içinde Asa "Yahudalılardan atalarının Tanrısı RAB'be yönelmelerini, O'nun yasına ve buyruklarına uymalarını istedi" (14:4). Halk RAB'be yöneldi, O da onları her yandan esenlikle kuşattı. "Böylece yapım işlerini başarıyla bitirdiler" (14:7). On yılın sonunda Asa, (Nil Nehri'nin üst kısımlarından gelen) Kûşlu güçlerinin yıkıcı gücüyle karşılaştı. Asa, büyükbabası Rehavam'ın Mısır kralı Şişak tarafından nasıl boyun eğdirildiğini unutmuş olamazdı (2. Tarihler 12). Asa'nın kendi davranışı örnek niteliğindedi, yüzyıllar sonra torunu Hizkiya'nın Babililerle karşılaştığında sergileyeceği davranışın bir ön gösterimiydi: Rab'be yakardı ve böyle bir güç karşısında tamamen güçsüz olduğunu açıkça kabul etti. "Ya RAB, gücünün karşısında güçsüze yardım edebilecek senden başka kimse yoktur" diye yakardı, 'Ey Tanrımız RAB, bize yardım et, çünkü sana güveniyoruz. Senin adınla bu kalabalığa karşı çıktık. Ya RAB, sen bizim Tanrımız'sın. İnsanlar sana karşı zafer kazanmasın" (14:11). Her ne şekilde olursa olsun (metinde belirtilmemiştir), Rab yanıt verir ve Asa'nın nispeten küçük ordusu Kûş ordusunu ezer.

Odet oğlu Azarya sahneye girer. Asa'ya, tüm Yahuda ve Benyamin halkına cesaret veren bir mesaj getiren peygamberdir (15:1-2). Hakimler döneminin son yıllarındaki ve monarşinin başlangıç yıllarındaki anarşi yıllarını, yolculuk ve ticaretin tehlikeli olduğu ve Levililerin halkı eğitmek için yeterince disiplinli ve organize olmadığı yılları düşünerek, Azarya kralı ve halkı Rab'bi aramaları için cesaretlendirir, çünkü "RAB'le birlikte olduğunuz sürece, O da sizinle olacaktır. O'nu ararsanız bulursunuz. Ama O'nu bırakırsanız, O da sizi bırakır" (15:2). Böyle bir mesaj Asa'nın kararlılığını güçlendirir. Ülkede kalan putperestliğe karşı harekete geçer ve tapınağın bakımına kaynak aktarır. Bu antlaşma topluluğudur ve Asa'nın yönetiminde bir antlaşma topluluğu gibi davranmaya başlar. "RAB'bi istekle arayıp buldular. O da onları her yandan esenlikle kuşattı" (15:15) Asa'nın saltanatının otuz beşinci yılına kadar savaş olmadı (15:19). Ancak "puta tapınılan yerler" kaldırılmadı (15:17) –tapınakla rekabetin bir kalıntısı olarak kaldı– ama büyük ölçüde Asa doğru biriydi.

Tanrı'nın doğruluk ve dürüstlüğü kutsamasından utanmamalıyız. Doğruluk bir ulusu yüceltir: onu ayağa kaldırır ve elini güçlendirir. Bu sadece sosyolojik bir çıkarım değildir: Tanrı'nın her şeyi yapılandırma şekli, ilahi olarak yönetme şeklidir. Tersine, yozlaşma Tanrı'nın gazabını çeker ve er ya da geç bir ulusu çökertir.

14 ARALIK

2. Tarihler 16; Vahiy 5; Zekeriya 1; Yuhanna 4

İyi başlamak, iyi biteceği anlamına gelmez. Yahuda İskariyot bir elçi olarak başladı; Dimas ise bir elçi yardımcısı olarak başladı. Sonlarının nasıl olduğunu biliyoruz. Asa, Tanrı için gayret eden reformcu bir kral olarak başladı, Kûşlular saldırdığında müthiş bir iman ve cesaret sergileyen bir adamdı (dünkü bölümü gözden geçirin) –ama 2. Tarihler 16’da nasıl sona erdiği açıkçası endişe vericidir.

İsrail Kralı Baaşa, Yahuda’nın bazı şehir ve kasabalarına saldırınca kriz patlak verir. Asa, yirmi beş yıl önce daha zorlu Kûşlularla yüzleşmek zorunda kaldığında gösterdiği kararlı inancı göstermek yerine, pahalıya mal olan siyasi bir yolu seçer. Hem tapınağın hem de kendi sarayının servetini elinden alır ve Şam merkezli, yükselen bölgesel güç Aram’ın hükümdarı Ben-Hadat’a gönderir. Asa, Ben-Hadat’ın İsrail’e kuzeyden saldırmasını ve böylece Baaşa’yı birliklerini güneydeki saldırıdan çekip kuzeyde kendini savunmaya zorlamasını ister. Plan işe yarar.

Bu aynı zamanda Yahuda’yı Aram’a tehlikeli bir şekilde bağlıyordu. Daha da önemlisi, peygamber Hanani bu stratejideki en kötü unsura parmak basar: Asa Rab Tanrı’ya değil, siyasete ve paraya güvenmektedir. “Kûşlular’la Luvlular, çok sayıda savaş arabaları, atlılarıyla büyük bir ordu değil miydiler? Ama sen RAB’be güvendin, O da onları eline teslim etti. RAB’bin gözleri bütün yürekleriyle kendisine bağlı olanlara güç vermek için her yeri görür. Akılsızca davrandın. Bundan böyle hep savaş içinde olacaksın.” (16:8-9).

O zaman bile durum düzelebilirdi: Tanrı gerçekten tövbe edenleri sürekli dinler. Ama Asa sadece öfkelenir, o kadar öfkelenir ki, peygamber Hanani’yi cezaevine attırır. Diktatörce istekleri artar ve Asa halka zulmetmeye başlar (16:10). Dört yıl sonra kötü bir hastalığa yakalanır, ama Rab’den yardım istemek yerine (bağışlanması bir yana), kendini acıya kaptırır ve sadece hekimlerden yardım ister. İki yıl süren hastalıktan sonra ölür.

Tanrısız reformla geçen onca yıl ne olacak? Elbette nihai bir yargıda bulunabilecek konumda değiliz: bu yalnızca Tanrı’ya aittir. Ancak insanlar Tanrı sevgisi dışında her türlü nedenden dolayı iyiliğin ya da reformun tarafında olabilirler; olgusal olarak, insanlar uzun süre boyunca yüreğini RAB’be adayabilir (15:17) ama nihai sabır göstermeden önce solabilirler. Disiplinli bir kişide gerçeğin ortaya çıkması biraz zaman alabilir. Ama ortaya çıktığında, test her zaman olduğu gibi esastır: Ben mi birinciyim, yoksa Tanrı mı?

15 ARALIK

2. Tarihler 17; Vahiy 6; Zekeriya 2; Yuhanna 5

Vahiy'in üstünde durmadığımız 4. ve 5. bölümleri, bizi **Vahiy 6'da** dahil olmak üzere kitabın geri kalanının çoğu için bizi hazırlar. Bir drama için dekor neyse, 4. bölüm de 5. bölüm için odur. Vahiy 4, kıyamet sembolleriyle Yüce Tanrı'nın taht odasını tasvir eder. Tanrı'nın yüceliği, kutsallığı, aşkın ve muhteşem görkemi vurgulanır. En üst düzey melekler bile tapınmak için eğilirken ve Tanrı'yı kutsallığı için överken yüzlerini gizlerler. Vahiy 5'te drama başlar. Tanrı'nın sağ elinde, kurtuluş ve yargıyla ilgili tüm amaçlarını içerdiği ortaya çıkan bir tomar durmaktadır. Tomar yedi mühürle mühürlenmiştir. Bu kitabın sembolizminde, mühürlerin açılması Tanrı'nın kurtuluş ve yargıyla ilgili tüm amaçlarının gerçekleşmesi anlamına gelir. Kitap açılmadan kalırsa, Tanrı'nın amaçları yerine getirilmemiş olarak kalacaktır. Güçlü bir melek tüm evrene meydan okur: Bu müthiş ve açıkçası dehşet verici Tanrı'ya yaklaşmaya, tomarı almaya ve mühürleri açmaya, –başka bir deyişle amaçlarını gerçekleştirmek için Tanrı'nın temsilcisi olarak hizmet etmeye layık biri var mı? Buna layık kimse bulunamaz ve Yuhanna acı acı ağlar. Sonra ihtiyarlardan biri ona ağlamayı kesmesini söyler. Yahuda oymağından gelen Aslan galip gelmiştir. Yuhanna gözyaşları arasında yukarı bakar ve bir Kuzu görür. Bu, Aslan'a ek bir hayvan değildir. Kıyamet metaforlarının karışık doğasına uygun olarak, Aslan Kuzu'dur ve tahtın ortasından çıkar. O andan itibaren Vahiy kitabında övgüler tahtta oturana ve *Kuzu'ya* sunulur.

Vahiy 6'da Kuzu'nun mühürleri açtığı görülür. Sırasıyla, yedinci mühür yedi borazanı (Vahiy 8) ortaya çıkarır ve bunları Tanrı'nın gazabının yedi tası (Vahiy 16) izler. Böylece Vahiy kitabının tüm draması Vahiy 4-5'teki görüm tarafından tanıtılır.

Vahiy 6 ile ilgili olarak sadece iki noktaya odaklanacağım. (1) "Sunağın altında" bulunan şehitler yüksek sesle, "Kutsal ve gerçek olan Efendimiz! Yeryüzünde yaşayanları yargılayıp onlardan kanımızın öcünü almak için daha ne kadar bekleyeceksin?" diye feryat ederler. (6:9-10). Adaletin yerine getirileceğini ve yerine getirildiğinin görüleceğini bilmek büyük bir tesellidir; Tanrı'nın Hristiyanlardan daha hoşgörülü olduğunu bilmek daha da büyük bir tesellidir. (2) Ancak bu yargı geldiğinde, ondan kaçış yoktur, erteleme yoktur. Yaratıcısına karşı isyan etmiş ve O'nunla asla barışmamış olan herkes ister köle ister güçlü ve kudretli olsunlar kendilerini "Tahtta oturanın yüzünden ve Kuzu'nun gazabından" (6:16) saklamaları için dağlara ve kayalara haykırırlar. Ama Tanrı'nın tahtından kim saklanabilir?

16 ARALIK

2.Tarihler 18; Vahiy 7; Zekeriya 3; Yuhanna 6

Vahiy 7'nin yorumlanmasında birçok tartışılan nokta vardır. Örneğin, 144.000 kişi kimdir (7:4)? Kimsenin sayamayacağı kadar büyük kalabalıkla (7:9) aynı kişiler midir, tıpkı 5. bölümdeki Aslan'ın Kuzu olması gibi? "Büyük sıkıntı" nedir ya da ne zaman olacaktır (7:14)? Kısa bir zaman dilimi midir? Eğer öyleyse, ne zaman -İ.S. 70'te mi, yoksa çağın sonuna doğru mu? Yoksa İsa'nın birinci ve ikinci gelişleri arasındaki tüm döneme atıfta bulunmanın bir yolu mudur?

Ancak burada dikkatimi Yuhanna'nın "kimsenin sayamayacağı kadar büyük bir kalabalık" tanımındaki üç unsurla sınırlayacağım.

Birincisi, "her ulustan, her oymaktan, her halktan, her dilden" gelmektedirler (7:9). Burada en ufak bir ırkçılık kokusu yoktur. Dahası, bu tema kitapta sürekli tekrarlanır. Örneğin, Vahiy 5:9'da ihtiyarlar Kuzu'ya yeni bir ezgi söylerler: "Tomarı almaya, mühürlerini açmaya layıksın! Çünkü boğazlandın ve kanınla her oymaktan, her dilden, Her halktan, her ulustan insanları Tanrı'ya satın aldın." Tanrı'nın nihai topluluğu uluslar ötesi, kabileler ötesi, ırklar ötesi, diller ötesidir. Bu anlamda Los Angeles, Oklahoma'da bir şehir olan Tulsa'dan daha iyi bir cennet beklentisidir. Tanrı'nın lütfuyla güçlenen kilise, bir gün ne olacağını mümkün olduğunca büyük ölçüde şimdi yaşasın.

İkincisi, bu insanlarla ilgili önemli olan her şey Tanrı'nın Kuzu aracılığıyla gerçekleştirdiği işe, kısacası Tanrı'nın Müjdesi'ne dayanır. Böylece "tahtın ve Kuzu'nun önünde" dururlar (7:9); yüksek sesle bağırırlar: "Kurtarış, tahtta oturan Tanrımız'a ve Kuzu'ya özgüdür" (7:10). Melekler Tanrı'ya tapınırken (7:11-12), Yuhanna'ya bu insanların "kaftanlarını Kuzu'nun kanıyla yıkayıp bembeyaz ettikleri" söylenir (7:14). Kısacası, Vahiy'de başka ne bulunursa bulunsun, bu kitap Müjde'yle dolup taşar.

Üçüncüsü, büyük kalabalığın nihai beklentisi bu yaşamda değildir. Onlar "Tanrı'nın tahtı önünde dururlar ve tapınağında gece gündüz O'na tapınırlar." (7:15). Artık acıkmayacak, susamayacak ne güneş ne kavurucu sıcak onları çarpacaktır (7:16). "Çünkü tahtın ortasında olan Kuzu onları güdecek ve yaşam sularının pınarlarına götürecektir. Tanrı gözlerinden bütün yaşları silecek." (7:17). Vahiy kitabı, gelecek yaşam için en görkemli umutları ortaya koyarak, en şiddetli karşıtlarına rağmen bile bu yaşamda cesaret ve sadakat alevlerini körükler.

17 ARALIK

2. Tarihler 19-20; Vahiy 8; Zekeriya 4; Yuhanna 7

Daha önce iyi başlayıp kötü biten bir krala tanık olmuştuk (Asa; bkz. 13-14 Aralık); yine daha önce gönülsüz bir reformcuya tanık olmuştuk (Rehavam; bkz. 11 Aralık). Şimdi ise bir başkasıyla, Kral Yehoşafat'la karşılaşırız: Yozlaşmamış, iyi ile kötü arasında gri bir bölgeye kaymamış, aksine yaşamı boyunca bazı alanlarda çok iyi, bazı alanlarda ise çok anlayışsız ve hatta aptal olduğunu kanıtlamıştır (2. Tarihler, 19-20).

Önceki iki bölüm (2. Tarihler 17-18) iki kısma ayrılabilir. 17. bölüm Yehoşafat'ın –Rab'be gayretle yönelen ve tüm güney krallığını güçlendiren adamın– güçlü yanlarını anlatır. Buna karşılık, 18. bölüm Yehoşafat'ın aptalca davranışlarını anlatır; kötü İsrail Kralı Ahav ile gereksiz ve taviz veren bir ittifak içinde olan, kendisine ait olmayan bir savaşta neredeyse hayatını kaybeden Yehoşafat'ı. Şimdi önümüzdeki bölümlerde, yaşlılığında Asa tarafından hapsedilen peygamber Hanani'nin oğlu Yehu, Yehoşafat'la yüzleşir: “Kötülere yardım edip RAB'den nefret edenleri mi sevmen gerekir? Bunun için RAB'bin öfkesi senin üstünde olacak. Ancak, bazı iyi yönlerin de var. Ülkeden Aşera putlarını kaldırıp attın ve yürekten Tanrı'ya yönelmeye karar verdin” (19:2-3).

Sonra aynı kalıp tekrarlanır. Yehoşafat yargıyı yolsuzluktan kurtarmak için gayretle çalışır (19:4-11). Başka bir askeri krizle karşılaştığında, bu kez Moav ve Ammon ulusları kendisine karşı ittifak kurduğunda, yardım için Tanrı'ya döner. Duasının doruk noktası son derece etkileyicidir: “Ey Tanrımız, onları yargılamayacak mısın? Çünkü bize saldıran bu büyük orduya karşı koyacak gücümüz yok. Ne yapacağımızı bilemiyoruz. Gözümüz sende” (20:12). Tanrı merhametinden dolayı Ruh'u Zekeriya oğlu Yahaziel'in üzerine gönderir; Yehoşafat'ı, Yahuda ve Yerusolim halkını güçlendirmek ve cesaretlendirmek için peygamberlik sözlerini iletir (20:15 vd.). Kazandıkları zafer çok büyüktür ve Rab çevredeki krallıklara lütfederek “Tanrı korkusu” aşılır, böylece Yehoşafat ve Yahuda'ya huzur verir.

Peki Yehoşafat ne yapar? Bu kez İsrail'in yeni kralı Ahazy'a aptalca ve gereksiz bir ittifak daha yapar ve başka bir peygamberlik sözüyle sert bir şekilde azarlanır (20:35-37). Bu adam hiç ders almaz mı?

Bugün muhtemelen bu tür son derece rahatsız edici tekrarları “karakter kusurları” olarak adlandırırız. Bu tür kusurlar, yaşamları pek çok açıdan övgüye değer olan kişilerde de görülebilir. Bir düzeyde, bu insanların yaptığı iyilikler için Tanrı'ya şükretmek tamamen doğrudur. Ancak Yehoşafat ilk hatalarından ders almış olsaydı çok daha iyi olmaz mıydı?

Sizin ve benim kendi hatalarımızdan ders çıkarıp çıkarmadığımızı sormak küstahlık olur mu?

18 ARALIK

2.Tarihler 21; Vahiy 9; Zekeriya 5; Yuhanna 8

Vahiy 9'daki dehşet verici imgelerin arkasındaki anlamlar ne olursa olsun, kaos ve katliam vizyonları oldukça açıktır. Savaş ve veba salgınında sayısız milyon insan, yani insanlığın üçte biri katledilmekte, bazıları büyük acılar çekmektedir. Bugün bu kapsamlı yıkımı belli bir temele oturtturarak bölümün kapanış ayetlerine odaklanmak istiyorum.

(1) Bir seviyede, bu yıkım cehennemin işidir –daha doğrusu, “İbranice adı Avaddon, Grekçe adıysa Apolyon” (9:11) olan “dipsiz derinliklerin meleği,” Yok Edici'nin işidir. Bu kesinlikle Şeytan, yani İblis'in kendisidir (bkz. 12:7-9; 20:10). İnsanları kendilerini yaratan ve suretini taşıdıkları Tanrı'dan uzaklaştırmak için gösterdiği tüm çabalara rağmen, İblis'in insanlar için uzun vadeli hedefleri *asla* iyi değildir. Kötülük yapmak için kendilerini satanlara ya da kendisiyle Faustvari bir anlaşma yapanlara geçici bir güç ya da avantaj sağlayabilir, ancak nihai hedefi tüm insanların ya da zarar verebileceği kadar çok insanın mümkün olduğunca acımasızca, acı çektirilerek yok edilmesidir.

(2) Bu yıkımın arkasında İblis'in kendisi olsa da kitabın daha geniş anlatısında, Tanrı'nın kendisi bu yıkımı adil yargısının bir parçası olarak gerçekleştirmiştir. Şeytan kötü ve güçlüdür ama her şeye kadir değildir. En öfkeli olduğu anlarda bile Tanrı'nın kontrolünden kaçamaz –ve Tanrı, Şeytan'ın kötülüğünü bile, Tanrı'ya karşı isyanlarında ısrar edenlere adil yargısının amaçlarını gerçekleştirmek için kullanabilir.

(3) İnsanlar o kadar sapkındır ki, en yıkıcı yargılar bile çoğu zaman dikkatlerini çekemez ya da onları tövbeye yöneltmez. “Geriye kalan insanlar, yani bu belalardan ölmemiş olanlar, kendi elleriyle yaptıkları putlardan dönüp tövbe etmediler. Cinlere ve göremeyen, işitemeyen, yürüyemeyen altın, gümüş, tunç, taş, tahta putlara tapmaktan vazgeçemediler. Adam öldürmekten, büyü, fuhuş, hırsızlık yapmaktan da tövbe etmediler” (9:20-21).

Çok az ifade bu kadar cesaret kırıcıdır. Tanrı ne yapmalı? Düzeni ve istikrarlı zamanları koruduğunda, suretini taşıyanlar kutsamalarına kayıtsız kalarak ondan uzaklaşırlar. Bunun yerine Tanrı yargılayarak karşılık verdiğinde, suretini taşıyanlar Tanrı'nın adil olmadığını iddia eder ya da bu olayları rastlantılara, sadece İblis'e ya da yatıştırılması gereken başka ilahlara atfeder. Ruh'un ikna edici müdahalesi dışında, bu felaketlerin bize peygamberlik terimleriyle nasıl seslendiğini derinlemesine düşünen çok az kişi vardır.

Tanrı'nın suretini taşıyanların ırkı yirminci yüzyılda hangi felaketlerle karşılaştı? Verdikleri mesaj nedir? Çoğu insan nasıl tepki verdi?

19 ARALIK

2.Tarihler 22-23; Vahiy 10; Zekeriya 6; Yuhanna 9

Vahiy Kitabı'ndaki pek çok imge Eski Antlaşma'dan alınmıştır. Yuhanna'nın yediği tomarın (Vahiy 10:8-11) öncülü Yeremya 15:16; Hezekiel 2:8-3:3'teki benzer bir imgedir.

Her üç pasaj da Tanrı'nın sözlerini yeme kavramını biraz farklı bir şekilde geliştirir. Yeremya kendisini zulmedenler ve eziyet edenlerle, hiçbir zaman ortak bir amaç için bir araya gelmediği "eğlenenler" (Yer. 15:17) ile karşılaştırır. Nasıl ortak olabilirdi ki? Tek başına oturuyordu, çünkü Tanrı'nın eli onun üzerindeydi. Ülkedeki günahı ve tehdit eden yargıyı algıladı ve öfkeyle doldu. Ona bu duruşu veren şey neydi? "Sözlerini bulur bulmaz yuttum, bana neşe, yüreğime sevinç oldu. Çünkü seninim ben, ya RAB, Her Şeye Egemen Tanrı!" (Yer. 15:16).

Görümünde Hezekiel'e her iki tarafında da "ağıtlar, iniltirler ve figanlar" yazılı bir tomar gösterilir (Hezek. 2:10). Tanrı ona ağzını açıp tomarı yemesini ve sonra gidip İsrail halkına seslenmesini söyler (Hezek 3:1). "Bunun üzerine tomarı yedim. Bal gibi tatlı geldi bana." (Hezek. 3:3). Bağlam anlamı açıkça ortaya koymaktadır. Hezekiel'in iletmiş mesaj yargı ve ağıt dolu olsa da sürgündeki topluluğa Yeruşalim'in günahlarını açıklasa ve hem kentin hem de tapınağın felaketle yıkılacağını öngörse de Hezekiel Tanrı'nın bakış açısıyla o kadar uyumlu olmalıydı ki, Tanrı'nın sözlerini tatlı buldu. Mesaj ne kadar sert olursa olsun, Tanrı'nın yargı sözleri, eğer gerçekten Tanrı'nın sözleriyse, Hezekiel kendini haklı çıkaran günahkârların kabul edilmiş görüşlerinin tüm sözlerinden daha tatlı bulacaktır.

Görümünde Yuhanna'ya bir tomar alıp yemesi söylenir. Tadının bal gibi tatlı olacağı, ama midesinde acılık yapacağı söylenir (Vahiy 10:9-10). İçerik yine yargıdır: Yuhanna "birçok halk, ulus, dil ve kralla ilgili olarak peygamberlikte" bulunmalıdır (10:11). Ancak burada sembolizm biraz farklı işlemektedir. Bu tomarın Yuhanna'nın ağzında tatlı bir tat bırakması, yani Tanrı'nın yollarını ve sözlerini tatlı bulacak kadar kendisini Tanrı'ya ve O'nun gerçeğine yakınlaştırması hâlâ önemlidir. Ancak şimdi fazladan bir katman daha eklenmiştir: Tanrı'nın bakış açısına taraf olmak ne kadar önemli ve doğru olursa olsun, Tanrı'nın iyi ve gerekli yargısına "Amin!" demek ne kadar hayati olursa olsun, yargı yine de yargıdır. Tanrı'nın gazabı ne kadar haklı olursa olsun, bu gazabın ortaya çıkmasına neden olan günah hem kendi gerçekliği hem de ortaya çıkardığı sonuçlar açısından son derece trajik olduğu için, Tanrı'nın gazabından nihayetinde zevk alınamaz.

20 ARALIK

2. Tarihler 24; Vahiy 11; Zekeriya 7; Yuhanna 10

Vahiy kitabı boyunca zaman zaman son iki bölümü öngören sona ya da Tanrı'nın taht odasına ilişkin görüşler yer alır. Başka bir deyişle, Vahiy'deki gelişim çizgisi her zaman doğrusal değildir. Zafer beklentisi, yücelik ve Yüce Olan'ın bakış açısı bazen yargının en karanlık sahneleri bağlamına yerleştirilir: örneğin, Vahiy 14:1-5, 12-14. bölümler bağlamında.

Yedinci borazan çaldığında (Va. 11:15-19), perde tam da böyle bir sahnenin –bu durumda yeni gök ve yeni yerin değil, Tanrı'nın bu korkunç yargı sahneleri üzerindeki hükümranlığının– bir anlığına görülmesine izin vermek için biraz aralanır. İki unsura dikkat çekebilirim. *Birincisi*, Tanrı'nın krallığı kavramı dinamik bir kavramdır ve çeşitli bağlamlarda kesin anlamını değiştirir. Burada cennetteki yüksek sesler şunu ilan eder: “Dünyanın egemenliği Rabbimiz'in ve Mesihî'nin oldu. O sonsuzlara dek egemenlik sürecek.” (11:15). Bu, bu yitik dünya üzerindeki bu ilahi “krallığın” daha önce başlamadığı bir zaman olduğunu göstermektedir. Yani söz konusu olan kesinlikle Tanrı'nın ilahi yönetiminin evrensel krallığı değildir. İsa'nın dirilişi ve yüceltilmesiyle başlayan saltanatı da değildir. Doğru, o noktada gökte ve yeryüzünde tüm yetki onun olmuştur (Matta 28:18). Yine de bu hükümranlık o kadar uygulanmıştır ki, hâlâ tartışılmaktadır. Aşağıdaki ayetlerde Tanrı'nın şimdi halkını yok edenleri yok etmek için büyük gücünü kullandığı belirtilmektedir. “Ölüleri yargılamak, kulların olan peygamberleri, kutsalları, küçük olsun büyük olsun, senin adından korkanları ödüllendirmek ve yeryüzünü mahvedenleri mahvetmek zamanı da geldi.” (11:18). Bu, tüm kalan muhalefeti parçalayan ve herkesi mükemmel adaletle yargılayan nihai otoritenin yakın olduğunu duyurur.

İkinci olarak, karışık metaforların kıyamet edebiyatının karakteristik özelliği olduğunu daha önce görmüştük. Burada 11:19'da Tanrı'nın gökteki tapınağı açılır ve tapınağın *içinde* müthiş bir fırtınanın eşlik ettiği antlaşma sandığı görülür. Tanrı'nın kendini ifşa ettiği büyük eylemlere eşlik eden korkunç fırtınalar Sina'da yaşananlardan kaynaklanır; benzer bir şey 4:5'teki görüşte de bulunur. Bu ayetteki tapınak, antlaşma sandığı ve fırtınanın anlamı, Tanrı'nın kendisinin mevcut olduğu ve hüküm sürdüğüdür. Buna karşın, 21-22. bölümlerdeki görüşte gökte bir tapınağa gerek yoktur, *çünkü Her Şeye Gücü Yeten Rab Tanrı ve Kuzu, kentin tapınağıdır* (21:22). Sadece bilgiçler bir çelişki algılayacaktır.

21 ARALIK

2. Tarihler 25; Vahiy 12; Zekeriya 8; Yuhanna 11

Vahiy 12'nin görümü, Tanrı halkının süregelen sıkıntılarının nihai nedenini ortaya koymaktadır. Bu neden Şeytan'ın öfkesinden başka bir şey değildir.

Bu bölümdeki kadın Meryem değil, Tanrı'nın halkını temsil eden bir figürdür. Kadından “bütün ulusları demir çomakla güdecek” olan İsa doğar (12:5). Yine de kadın sadece İsrail değildir, çünkü İsa Tanrı'ya yükseldikten sonra kadın “soyundan geriye kalanlarla, Tanrı'nın buyruklarını yerine getirip İsa'ya tanıklıklarını sürdürenlerle savaşmaya gitti.” (12:17). O halde kadın ister eski antlaşmada ister yeni antlaşmada olsun, Tanrı'nın kolektif halkını temsil eder.

Bu bölümde Şeytan sadece İsa'yı yok etme girişiminde başarısız olmakla kalmaz (12:4-5), aynı zamanda Mikail tarafından yenilgiye uğrattılır ve yeryüzüne atılır (12:7-9). Bu kısıtlamaya öfkelenerek (12:13), mutlak yıkımından önce “zamanının az olduğunu bilerek” (12:12), kadına ve onun soyuna karşı öfkeli. Bölümün geri kalanının büyük bir kısmında kadına ve çocuklarına –biz Hristiyanlara!– saldırısını Eski Ahit'ten alınmış sembollerle yüklü bir dille anlatır.

Saldırıları arasında hem güvenimizi yok etmek hem de bizim kadar günahkâr insanlara karşı Tanrı'nın gazabını harekete geçirmek için tasarlanmış suçlamalar vardır: Şeytan “kardeşlerimizin suçlayıcısıdır” (12:10). Ancak önemli bir ayette (12:11), Yuhanna bize bu imanlıların şeytanın üstesinden nasıl geldiklerini anlatır.

(1) “Kuzu'nun kanyıla... Onu yendiler.” NIV'de *ile* olarak çevrilen edat “sebebiyle” olarak çevrilmelidir. Tüm suçlamaları karşımıza getirildiğinde –ki çoğu, sadakatimizin kalitesiyle ölçersek tamamen haklıdır– Şeytan, Tanrı'nın önünde kabulümüzün kendimizde değil, İsa Mesih'in ölümü temelinde olduğunu ısrarla vurguladığımızda susturulur. Pavlus coşkuyla sorar: “Kim suçlu çıkaracak?” “Ölmüş, üstelik dirilmiş olan Mesih İsa, Tanrı'nın sağındadır ve bizim için aracılık etmektedir.” (Romalılar 8:34). Aklanmamız için ne başka bir gerekçemiz vardır ne de buna ihtiyacımız vardır.

(2) “...ettikleri tanıklık bildiriyle onu yendiler.” Bu onların sık sık tanıklık ettikleri anlamına gelmez. Aksine, sürekli olarak İsa Mesih'e tanıklık ettikleri, kısacası sürekli olarak Müjde'yi duyurdukları anlamına gelir. Şeytan'ı yenilgiye uğratan şey budur. Sessiz kalırsanız Şeytan kazanır.

(3) “Ölümü göze alacak kadar vazgeçmişlerdi can sevgisinden.” Yalnızca ölmeye istekli olmakla kalmayıp, ölümün kendisi için kazanmak anlamına geldiği bir rakibi yenemezsiniz (Fil. 1:21).

22 ARALIK

2. Tarihler 26; Vahiy 13; Zekeriya 9; Yuhanna 12

Şeytanın, ona yardımcı olan iki kutsal olmayan canavarı olduğu ortaya çıkıyor: biri denizden çıkan (Vahiy 13:1-10) ve diğeri yerden çıkan (13:11-18). Birlikte, bazı yönlerden Üçlü Birlik'i taklit eden kutsal olmayan bir üçlü oluştururlar.

Kuşkusuz, bu bölümdeki kıyamet sembollerinin birçoğu farklı düşünce ekolleri tarafından birbirini dışlayan şekillerde yorumlanmıştır. Belirli bir yapıyı savunmak bu kısa değerlendirmelerin tamamen ötesindedir. Ancak, benim görüşüme göre, bu canavarlar, tekrar eden tarihsel kötülük tezahürlerini temsil ederler –bir durumda, Tanrı'nın halkına karşı doğrudan muhalefet olarak kendini gösteren kötülük ve diğerk durumda ise dini aldatma olarak kendini gösteren kötülük. (Yerden çıkan canavarın bu kitabın ilerleyen bölümlerinde “sahte peygamber” olarak tanımlanması boşuna değildir: örneğin, 19:20). Şeytan sadece inananlara açıktan ve acımasızca saldıran araçları değil, aynı zamanda mümkünse seçilmişleri baştan çıkarmayı ve aldatmayı görev edinen araçları da görevlendirir.

İlk canavarın tasvirindeki olağanüstü unsurlardan birine dikkat edin. Ölümcül bir yara almıştır, ama yara iyileşmiştir. Bu kulağa uyumsuz gelmektedir: Eğer yara iyileşmişse, ölümcül değildir ve eğer ölümcül ise o zaman iyileşemeyeceği açıktır. Ancak bu sembolizm, bu canavarın *tekrarlanan* tarihsel tezahürlerini tanımlamak içindir. Bir Neron'da, bir Roma İmparatorunda, bir III. Innocentius'ta, bir Hitler'de ortaya çıkar. Her durumda canavar yok edilir. Pek çok insan kötülüğün en kötü haliyle nihayet yok edildiğini düşünür. Bin yıl süreceği tahmin edilen Üçüncü Reich on buçuk yıl sürer: Kesinlikle bu tüm savaşları sona erdirecek bir savaştı. Sonra soykırım yeniden başlar; Doğu bloğunda, Çin'de, Kamboçya'da, Ruanda'da. Canavar ölümcül bir yara alır, ama her zaman hayata geri döner.

Sahte peygamberi tanımlamak için kullanılan bazı sembollere dikkat edin. Kuzu gibi iki boynuzu vardır, ama ejderha gibi ses çıkarır (13:11): Bu muhtemelen ejderha gibi kükreyip herkesi korkuttuğu anlamına gelmez, ama ses çıkarmasına –12:9'daki “büyük ejderha”, Şeytan'ın kendisinden başkası değildir– rağmen masum görüldüğü anlamına gelir. Bu “kuzunun” Şeytan'ın sözcüsü olduğu ortaya çıkar. Mucizevi belirtiler gerçekleştirir ve böylece yeryüzünde yaşayanları saptırır (13:14). Bu belirtilerin sadece bir numara olduğuna dair bir ima yoktur; mucizevi güç ille de ilahi gücü kanıtlamaz. Nihayetinde ilk canavardan aldığı işareti kendi takipçileri için ayrıcalıklı bir kimlik oluşturmak için kullanır ve diğerlerini ağır ekonomik yaptırımlarla dışlar (13:16-17). Azıcık tarih bilgisi bile böyle aldatıcı zorlamaların tezahürlerini hatırlayabilir.

23 ARALIK

2. Tarihler 27-28; Vahiy 14; Zekeriya 10; Yuhanna 13

Vahiy 13'te, kutsal olmayan üçlü hükümdarlığın yetkisi altındaki herkesin alınlarında bir işaret olduğunu keşfettik. Bu, ejderhanın ve canavarlarının dünya düzenine katılabilecekleri ve Şeytan'ın gazabından kurtulabilecekleri anlamına gelir. Vahiy 14'te Tanrı'nın halkının da alınlarında bir şey olduğunu öğreniyoruz: kendisinin (Kuzu'nun) ve Babası'nın adları (14:1). Bu insanlar Kuzu'yla birlikte Siyon Dağı'nda dururlar ve Kuzu'nun tüm gazabından kurtulurlar. Buna karşılık, canavarın işaretine sahip olanlar şimdi Kuzu'nun gazabıyla yüzleşmeli, “Tanrı gazabının kâsesinde saf olarak hazırlanmış Tanrı öfkесinin şarabından” içmelidirler (14:10-11).

Bu imge oldukça farklı bir görümden, Hezekiel 9'dan gelmektedir; Hezekiel burada Tanrı'nın keten giysili bir adama Yeruşalim'de günahından dolayı kederlenen herkesin alnına bir işaret koymasını talimatını verdiğini görür. Melek cellatlar yıkım ve kıyıma kararlı bir şekilde kente girdiklerinde, alınlarında Tanrı'nın işareti olan herkesi bağışlarlar. Bu imge Vahiy'de oldukça farklı iki şekilde uyarlanmıştır. Artık *herkesin* alnında bir işaret vardır. Ya canavarın işaretine sahipsinizdir ve canavarın gazabından kurtulursunuz ama Tanrı'nın öfkesiyle yüzleşmeniz gerekir; ya da Kuzu'nun işaretine sahipsinizdir, yani Tanrı'nın öfkесinden kurtulursunuz ama canavarın yaptırımlarıyla yüzleşmeniz gerekir.

Peki, kimin gazabına uğramayı tercih edersiniz? Ya biriyle ya da diğeriyle yüzleşeceksiniz. Şeytan'ın gazabıyla mı yoksa Tanrı'nın gazabıyla mı yüzleşmeyi tercih edersiniz?

Rab İsa bize korkmamız gereken kişinin hem canı hem de ruhu cehennemde mahvedebilecek Kişi olduğunu öğretti (Matta 10:28). Çok az bölüm bu ihtimal konusunda Vahiy 14'ten daha dehşet vericidir. Bize açıkça söylenir ki, “Çektikleri işkencenin dumanı sonsuzlara dek tütecek. Canavara ve heykeline tapıp onun adının işaretini alanlar gece gündüz rahat yüzü görmeyecekler.” (14:11). Bu cezanın sonsuza dek süreceğı konusunda bu kadar açık olan çok az pasaj vardır. Son çarpıcı portre (14:19-20) hayal edilemeyecek kadar korkunçtur. Eski dünyada, dibine delikler açılmış büyük taş fıçılar üzümle doldurulur ve hizmetçi kızlar içine atlayıp üzümleri ezerek deliklerden akan suyu sıkar ve şarap yapımında kullanılmak üzere toplanırdı. Ama şimdi son hasadın ardından, bu kazana atılanların insanlar olduğunu varsaymak gerekir, çünkü “Tanrı öfkесinin büyük masarasından” (14:19) akan şey kandır ve 300 km boyunca akmaktadır.

Peki, kimin gazabına uğramayı tercih edersiniz?

24 ARALIK

2. Tarihler 29; Vahiy 15; Zekeriya 11; Yuhanna 14

Sadece birkaç ayet dışında, 2. Tarihler 29-31'deki materyalin çoğunun 2. Krallar'da benzeri yoktur. Bu bölümlerde Kral Hizkiya'nın Musa aracılığıyla iletilen Tanrı'nın Yasası'na uygun tapınak ibadetini nasıl yeniden tesis ettiği ve ardından Fısh Bayramı'nı kutlamak üzere sadece Yahuda'dan değil, İsrail'den de bazı antlaşma halklarını bir süredir yapılmayan bir şekilde nasıl bir araya getirdiği ayrıntılı bir şekilde anlatılır.

Burada **2. Tarihler 29. bölüme** odaklanabiliriz. Paganizm halkı öylesine etkisi altına almıştı ki, tapınak hizmeti kullanılmaz hale gelmişti. Tapınak hurda deposu haline gelmişti; kapıların bile onarılması gerekiyordu. Henüz yirmi beş yaşında olan Kral Hizkiya, krallığının ilk ayında (29:3) kapıları açıp onardı. Bazı kâhinler ve Levililer bularak onlara Yasa'da belirtilen törenlere göre kendilerini takdis etmelerini, sonra da tapınağı temizlemeye, onarmaya ve yeniden takdis etmeye başlamalarını buyurdu. Üstelik Hizkiya bu konuda geçmişte yapılan hataların Tanrı'nın gazabını davet ettiğinin farkındaydı (29:6). Başarısızlıkların sadece törensel bir mesele olduğunu düşünecek kadar aptal değildi: daha büyük resmi görüyordu, ama haklı olarak törenin tamamen ihmal edilmesinin, kâhinlerin, Levililer'in, halkın ve kralın yüreklerinin Tanrı'ya tamamen yabancılaştığını gösterdiğini algıladı. Onun niyeti bu düzeni tersine çevirmek ve Rab'le bir antlaşma yapmaktı (29:10).

Bölümün geri kalanında neler yapıldığı anlatılır. Gemiye daha fazla kâhin ve Levili katıldı. Davut tarafından güvence altına alınan müzik aletleri yeniden kullanılmaya başlandı. Bu noktada çok az sayıda kâhinin kutsanmış olması nedeniyle, Levililer'in kurbanlar için hayvanların derilerinin yüzülmesine yardım etmesine izin verilmesi gibi, Yasa'dan küçük sapmalar bile kaydedilir (29:32-34). "Hizkiya'yla bütün halk, Tanrı'nın halk için yaptıkları karşısında sevinç içindeydi; çünkü her şey çabucak tamamlanmıştı." (29:35-36).

Gerçek canlanma önemli ölçüde gerçekleştiğinde de böyle olur. Tanrı kaçınılmaz olarak, peygamberlik ısrarı önce birkaç kişi, sonra da büyük bir kalabalık için karşı konulmaz olan bir lider yetiştirir. Ve en iyi örneklerde, erkeklerin ve kadınların geriye dönüp bakmaları ve olayların ne kadar hızlı değiştiğine hayret etmeleri çok uzun sürmez. Doğru bir şekilde şu sonuca varıyorlar ki, bunun tek açıklaması Tanrı'nın kendisinin bunu yapmış olmasıdır –yani, bu dönüşüm nihayetinde reformcu bir coşkuya veya organizasyon becerisine değil, insanların kalplerini değiştiren bir Tanrı'ya atfedilebilir.

25 ARALIK

2. Tarihler 30; Vahiy 16; Zekeriya 12:1-13:1; Yuhanna 15

Son yedi belayı (ayrıca bkz. Vahiy 15) içeren Tanrı'nın gazabının yedi taşı (Vahiy 16) yeryüzüne dökülür. Şüphesiz bu dilin büyük bir kısmı sembollerle yüklüdür; bazıları açıktır, bazılarını anlamak ise daha zordur. Burada tekrarlanan bir cümleye odaklanmak istiyorum. Dördüncü melek taşı boşalttığında, insanlar "Tövbe edip bu belalara egemen olan Tanrı'yı yücelteceklerine, O'nun adına küfrettiler." (16:9, italikler eklenmiştir). Benzer şekilde beşinci tasta sonra da insanlar "İstirap ve yaralarından ötürü Göğün Tanrısı'na küfrettiler. Yaptıklarından tövbe etmediler." (16:11, italikler eklenmiştir).

Bu kasvetli pasajlar üzerinde düşünmeliyiz.

(1) Önceki ayetlerin yarı şiirsel dizelerinden hemen sonra yer alırlar: "Var olan, var olmuş olan kutsal Tanrı! Bu yargılarında adilsin. Kutsalların ve peygamberlerin kanını döktükleri için, içecek olarak sen de onlara kan verdin. Bunu hak ettiler." (16:5-7). Bu konuya daha önce de değinmiştik. Eğer Tanrı antlaşma halkına yönelik ısrarlı saldırıları görmezden gelirse, dünyada işlenen büyük kötülükler hiç olmamış gibi davranırsa, kendisi küçülür: En iyi ihtimalle gayri ahlaki, belki de ahlaksızdır.

(2) Bazı açılardan, 16:9, 11'deki korkunç sözler cehennemın kendisi hakkında bir şeyler açıklamaktadır. Cehennem dersini almış insanlarla dolu değildir. Hâlâ tövbe etmeyi reddeden insanlarla doludur. Bu belalardan acı çekenler gibi, acı çekerler ve çektikleri acılardan dolayı Tanrı'ya lanet ederler, ama yaptıklarından tövbe etmeyi reddederler. İşte cehennem böyledir: günah, isyan, yargı, günah, isyan, yargı, sonu olmayan bir dünya döngüsü.

(3) Bu korkunç yargı bölümleri Vahiy kitabının tamamı kapsamında değerlendirilmelidir. Daha şimdiden Vahiy 5, muzaffer acılarıyla her oymaktan, dilden, halktan ve ulustan kadın ve erkekleri kurtarmış olan Aslan/Kuzu'ya dikkat çekmiştir. Vahiy bir davetle sona erer: Ruh ve Gelin (kilise için başka bir sözcük, Tanrı'nın halkı) "Gel!" demektedir. (22:17). "İşiten 'Gel!' desin. Susayan gelsin. Dileyen, yaşam suyundan karşılıksız alsın." (22:17). Şöyle yazılmıştır: "Kötülük yapan, yine kötülük yapsın. Kirli olan, kirli işlerini sürdürsün. Doğru olan, yine doğruyu yapsın. Kutsal olan kutsal kalsın." (22:11).

26 ARALIK

2. Tarihler 31; Vahiy 17; Zekeriya 13:2-9; Yuhanna 16

Vahiy 17'deki fahişe görümü, birçok yorumcunun kafasını karıştıran renkli bir dille doludur. Yine de ana hatlar oldukça açıktır ve daha tartışmalı noktalar bile tamamen belirsiz değildir. Burada üç konu üzerinde düşünebiliriz:

(1) Birinci yüzyıldaki herhangi bir okuyucu için kadının temel kimliği şüphe götürmezdi. Kadının üzerinde oturduğu yedi tepeye yapılan gönderme (17:9) ve kadının “dünya kralları üzerinde egemenlik süren büyük kent” (17:18) olduğu şeklindeki açık ifade, onu Roma ile özdeşleştirecektir.

(2) Resmi olarak, biraz belirsiz terimlerle tanımlanır: “BÜYÜK BABİL, DÜNYA FAHİŞELERİNİN VE İĞRENÇLİKLERİNİN ANASI” (17:5). Tarihsel Babil bu noktada bir harabe, nispeten küçük ve kesinlikle önemli bir etkisi olmayan zayıflamış bir merkezdi. Ancak Babil Eski Ahit döneminde putperest, güçlü, kendini öne çıkaran ve aşağılık olan her şeyi temsil ediyordu. Babil, Yahu da ve Yeruşalim'i sürgüne gönderen kentti (Tanrı'nın halkı bu yargıyı ne kadar hak etmiş olursa olsun). Şimdi bu antik kentin adı yeni jeopolitik merkez olan Roma'ya verilmiştir. *Fahişeler* kelimesi ilk etapta sıradan insan fahişelere değil, ruhsal fahişelere atıfta bulunmaktadır (bir kez daha Eski Ahit'ten alınmıştır). “Tüm X'lerin anası”, “tüm X'lerin simgesi” gibi bir şeyi söylemenin Sami bir yoludur. Ve o zamanlar Roma, bu anlamda kesinlikle tüm ruhani fahişeliğin anası, yeryüzünün iğrençliklerinin kaynağıydı. Bu unvan sadece paganizmi, siyasi yozlaşması, sonsuz şiddet ve sapkınlığı, olağanüstü zenginliği ve sefil yoksulluğu nedeniyle değil, aynı zamanda bir insanın, şimdiki Sezar'ın, basılan paraların üzerinde “Rabbimiz ve Tanrımız” olarak hitap edildiği ve Tanrı'nın halkına karşı giderek daha fazla yönelen siyasi iradenin ortaya çıktığı merkez olduğu için de hak edilmişti.

(3) Bize söylendiğine göre, bu fahişenin yedi başı iki yöne işaret etmektedir. Bir yandan Roma'nın yedi tepesine işaret ederler. Aynı zamanda, beşi düşmüş olan yedi krala işaret ederler, “biri duruyor, ötekiyse henüz gelmedi” (17:10). Bu listeyi birinci yüzyılın bilinen Sezarları ile uyumlu hale getirmek son derece zordur. Çeşitli bağlantılar kurulmuştur; hangisinin doğru olduğundan emin değilim. Ama kadının bindiği canavar, 13. bölümdeki denizden çıkan canavarla kesinlikle özdeşleştirilen, ölümcül bir yara alan ve sonra iyileşen bu canavar, “sekizinci kraldır” (17:11). Bu, birçok kişiye (bence haklı olarak) Roma İmparatorluğu'nun *ötesinde* kötülüğün bir tezahürünü göstermektedir.

27 ARALIK

2. Tarihler 32; Vahiy 18; Zekeriya 14; Yuhanna 17

Vahiy 17 “Babil”in iğrençliklerini ifşa ederken, Vahiy 18 onun yakın zamanda yok edileceğini duyurur. Kullanılan dilin çoğu, tarihi Babil’in ya da yozlaşma, şiddet ve putperestlikle nitelenen başka bir pagan kentin yıkımını öngören Eski Ahit bölümlerinden alınmıştır.

Bölümü yavaşça ve derinlemesine düşünerek tekrar okuyun. Roma’nın takip eden üç yüz yıl boyunca birkaç büyük gerilemeyle karşılaşmasına rağmen, kentin kuzeydeki barbarlar tarafından tamamen yağmalanmasının Augustinus’un zamanına kadar gerçekleşmediğini hatırlamakta fayda var. Dolayısıyla bu bölümde anlatılanların çoğu oldukça acımasız ve gerçekçi bir şekilde gerçekleşmiştir. Ancak o zamana kadar Hristiyanlık devlet dini haline gelmişti ve bu nedenle birçok Hristiyan yağmalanmayı açıklamak bir yana, kabullenmekte bile zorlandı.

Augustinus, Roma’nın yağmalanmasını teolojik bir bağlama oturtarak Hristiyanların her şeyi anlamlandırmasına yardımcı olan bir kitap yazmıştır. Tanrı’nın *Şehri* adlı kitabı iki şehrin planını çizer: Tanrı’nın şehri ve insanın şehri. (bkz. 9 Ocak) Bu kategoriler, onun için yalnızca İncil tarihini hızlıca taraması için değil, aynı zamanda tarihteki iyilik ve kötülük analizinde de kontrol edici bir tipoloji haline gelir. Bu eser ustalıklı kaleme alınmıştır ve bugün bile dikkatle okunmayı hak etmektedir.

Her şeyden önce Augustinus, kiliseyi ve Müjde’yi bu dünyanın şehirleri ve krallıklarıyla, hepsi geçici ve yok olmaya mahkûm, umutsuzca tehlikeye atılmış şehirlerle çok yakından ilişkilendirmememiz konusunda bizi uyarır. Bunun aksine, Hristiyanlar kendilerini yeni Yeruşalim’le, büyük Kral’ın şehriyle, kurucusu ve yapıcısı Tanrı olan gökteki Yeruşalim’le özdeşleştirmelidir.

Bu konuları doğru bir şekilde ele almak hiçbir zaman kolay ya da basit değildir. “Ey halkım! Onun günahlarına ortak olmamak, uğradığı belalara uğramamak için çık oradan!” (18:4). Vahiy kitabı bağlamında bu, “Babil’in” çürüyen zenginlikleri ve sapkın değerleriyle uyum sağlamamak için güçlü bir öğüttür. Kişi “oradan çıkmalı” ve Yüce Tanrı’nın yargısı altında duran bu lanetli şehri “terk etmelidir”. Ancak bu sözler, sanki Vahiy kitabı bunu öğretiyormuş gibi, ikinci ve üçüncü derece ayrılığı haklı çıkarmak için kullanılmıştır. Bazıları Babil’i o kadar çok sever ki onunla birlikte yok olurlar, diğerleri ise Babil’in aşındırıcı etkisinden tamamen uzak kendi merkezlerini kurmayı beklerler, ancak İsa geri dönene kadar Tanrı’nın halkının sürekli olarak Tanrı’nın şehri ve Tanrı’nın isyancı suret taşıyıcılarının şehri tarafından farklı yönlere çekileceğini anlamadan. Nihai umudumuz, yalnızca yeni Yeruşalim’i tanıtmakla kalmayan (Va. 21-22), aynı zamanda bu “fahişelerin anasını” kendi egemen yargısıyla yerle bir eden Tanrı’nın kendisindedir.

28 ARALIK

2. Tarihler 33; Vahiy 19; *Malaki 1; Yuhanna 18*

Vahiy 19 iki bölüme ayrılmıştır. *İlk* bölümde Yuhanna, cennetteki büyük bir kalabalığın sesini andıran yüksek bir ses duyar, çeşitli dizeler halinde sınırsız övgüler haykırır ve bu övgülere diğer birçokları da karşılıklı bir birlik içinde katılır. Tapınmanın ilk dörtlüğü (19:1-3) Tanrı'yı yüceltir, çünkü Tanrı büyük fahişeyi yargılamış (bkz. 26-27 Aralık), böylece hükümlerinin doğruluğunu ve adaletini göstermiştir (19:2). Bu dörtlük bir koro ortaya çıkarır: “Haleluya! Onun dumanı sonsuzlara dek tütecek.” (19:3) ve tahtın etrafındaki ihtiyarlar da hayranlıkla onaylamaya katılırlar (19:4). Tahttan gelen bir ses Tanrı'nın tüm kullarını övgüye katılmaya teşvik eder “Küçük büyük, O'ndan korkan hepiniz” (19:5) ve Yuhanna yine büyük bir kalabalığın gök gürültüsü gibi bir tapınma seslerini duyar. Artık Tanrı'nın fahişeyi yargıladığı adaletinden çok, “Her Şeye Gücü Yeten Rab Tanrı”nın saltanatının görkemine ve yakında gerçekleşecek olan “Kuzu'nun düğününe” odaklanılmaktadır (19:6-8).

Bölümün *ikinci* kısmı İsa'yı oldukça sembolik kategorilerde tasvir eder. Bir kez daha apokaliptik edebiyatın metaforlarını nasıl karıştırabileceğimizi hatırlatmak önemlidir. Bölüm 5'ten itibaren en çok Kuzu olarak anılan İsa (21-22. bölümlerde hala çok yaygın olan bir tanımlama) şimdi beyaz bir ata binen bir savaşçı olarak sunulur. Bu savaşçıya “Sadık ve Gerçek” denir (19:11); adı “Tanrı Sözü”dür (19:13; Yuhanna 1:1, 14 ile karşılaştırın) ve unvanı “Kralların Kralı ve Rablerin Rabbi”dir (19:16). İki canavara (yani canavar ve sahte peygambere) ve onların işaretini taşıyan herkese karşı son saldırıda göklerin ordularına önderlik eder. Silahı ağzından uzanan keskin bir kılıçtır: kazanmak için sadece konuşması yeterlidir. “Her Şeye Gücü Yeten Tanrı'nın ateşli gazabının şarabını üreten masarayı çiğneyen” (19:15) odur; bu da bizi 14:19-20'deki dehşet verici görüntüye geri döndürür.

Bir anlamda, Vahiy 19 Vahiy kitabının olay örgüsünü ilerletmez. Bunu yapmaya da çalışmaz. Tanrı'nın büyük fahişeyi yok ettiği, canavarın işaretini taşıyanların Tanrı'nın gazabıyla yüzleşmesi gerektiği ve bunun gibi şeyler zaten bize söylenmiştir. Eklediği şey –ve bu hayati önem taşır– Tanrı'nın mutlak kontrolde olduğu, kötü olan her şeye karşı adil yargıları için övülmesi gerektiği ve sonunda tüm muhalefeti yok eden failin İsa Mesih'ten başkası olmadığı yönündeki tamamen yararlı hatırlatmadır. Üstelik tüm bunlar sadece kıyametin görkemli diliyle değil, coşkulu bir övgünün coşkulu diliyle aktarılır. Dolaylı olarak biz okuyucular, bu aşamada bunu görerek değil imanla yapsak bile, katılmaya davet ediliyoruz.

29 ARALIK

2. Tarihler 34; Vahiy 20; Malaki 2; Yuhanna 19

Kasım 9 değerlendirmesinde, Yahuda'daki son geniş çaplı reform girişimine önderlik eden Yoşıya'nın reformcu gayreti üzerinde kısaca durmuştum (2. Kral-lar 22). Hizkiya'nın ölümünden bu yana bir yüzyılın yaklaşık dörtte üçü geç-miştir, ancak bunun büyük bir kısmı, yarım yüzyıldan fazla süren hükümdarlığı neredeyse tamamen putperest kötülüğe adanmış olan Manaşşe tarafından yö-netilmiştir. Şimdi aynı olaya dönüyoruz, bu kez 2. Tarihler 34'te kaydedilmiştir. Burada bazı ek ve tamamlayıcı dersler alabiliriz.

(1) Tapınağın onarılması sırasında Yasa kitabının (muhtemelen Tesniye) ye-niden bulunması Yoşıya'ya Yahuda'nın durumunun ne kadar tehlikeli olduğunu gösterir: Tanrı'nın gazabı başının üzerinde sallanmaktadır. Yoşıya giysilerini yırtar, tövbe eder ve reform yapılmasını emreder. Dahası, görevlilerine bu tehli-kenin ne kadar yakın olduğunu peygamber Hulda'ya sormalarını söyler (34:22). Tanrı'nın yanıtı Yeruşalim üzerindeki felaket ve yargının artık kaçınılmaz ol-duğudur "Yahuda Kralı'nın önünde okunan kitapta yazılı bütün lanetleri, fela-keti buraya da, burada yaşayan halkın başına da getireceğim." (34:24). Kasıtlı ve tekrarlanan antlaşma ihlalleri o kadar sürekli ve korkunç hale gelmiştir ki, yargı gelmelidir. Ancak Rab şunu ekler: "MÂdem burası ve burada yaşayanlarla ilgili sözlerimi duyunca yüreğin yumuşadı, kendini alçalttın, evet, önümde ken-dini alçalttın, giysilerini yırtıp huzurumda ağladın, ben de yalvarışını işittim." (34:27) ve Yoşıya yaklaşan felaketin kendi yaşamı sırasında gerçekleşmeyeceğın-den emin olur.

Burada iki açık ders vardır. *Birincisi, dehşet verici bir çöküş döneminde ya-şıyorsak Tanrı'nın bizden ne beklediğine dair bir fikir ediniriz: felsefe yapmak değil, kendi kendimizi alçaltmak, açıkça tövbe, gözyaşları ve pişmanlık. İkincisi, Kutsal Kitap'ta sıkça görüldüğü gibi, Tanrı öfkesini yavaş gösterir ve çok hoşgö-rülüdür. Bu yüzden, kutsallığının gerektirdiği yargıyı askıya almak ve ertelemek konusunda, bizim ondan merhamet dilememizden daha istekli ve acelecidir.*

(2) Kralın Yahuda'nın ileri gelenlerini bir araya toplayıp onlara Kutsal Ya-zılar'ı ciddiyetle okuduğu sahne (34:29-31) son derece etkileyicidir. Neslimizin Tanrı'nın Sözü'nü duymaktan daha çok ihtiyacı olan hiçbir şey yoktur –ve bu, şaşırtıcı bir hızla artan bir Kutsal Kitap cehaleti döneminde gerçekleşmektedir. Dahası, Hristiyan liderlerin kişisel olarak Kutsal Yazılara boyun eğdiğini, kişisel olarak Kutsal Yazıları okuyup öğrettiklerini duymaya ihtiyaç vardır –sadece bir çeşit Hristiyan öğretisi mirasını varsayarak başka herhangi bir şeye odaklanmak yerine, saygılı, örnek teşkil eden, kapsamlı, ısrarcı ve sürekli yollarla. Hiçbir şey, hiçbir şey daha acil değildir.

30 ARALIK

2. Tarihler 35; Vahiy 21; *Malaki 3; Yuhanna 20*

Sonunda kurtuluşun zirvesine ulaşıyoruz (Va. 21). Yuhanna son görüşünde “yeni bir gökle yeni bir yeryüzü” görür (21:1). Bazı notlar:

(1) Denizin olmaması (21:1) yeni gök ve yeni yeryüzünün hidrolojik ilkelerini belirtmez. Deniz, daha önce de belirttiğimiz gibi, kaosun, eski düzenin ve ölümün simgesidir. Ve böylece deniz yok olmuştur.

(2) Yuhanna ayrıca “Kutsal kentin, yeni Yeruşalim’in gökten, Tanrı’nın yanından indiğini” de görür (21:2). Bu Yeni Yeruşalim’i yeni gök ve yeni yeryüzünün içine yerleştirmemeliyiz. Bunlar nihai gerçekliğin iki ayrı görüntüsü, tek gerçeği tasvir etmenin iki yoludur –Vahiy 5’teki Aslan ve Kuzu’dan farklı olarak, iki hayvan olmasına rağmen bu iki hayvanın gönderme yaptığı tek bir İsa vardır. Tamamlanmış görkemi düşünmenin bir yolu onu yeni bir evren, yeni bir gök ve yer olarak tasavvur etmektir; onu düşünmenin başka bir yolu da Yeni Yeruşalim’dir –bu sonuncu imgenin birçok gerekliliği vardır.

(3) Yine de sona ermeyi düşünmenin üçüncü bir yolu, Kuzu’nun düğün şölenine odaklanmaktır (21:2, 9; krş. 19:9) -ve burada gelin Yeni Yeruşalim’dir. Mecazlar harika bir şekilde harmanlanmıştır. Ama herkes sonun Rab İsa ve kurtardığı insanlar arasında mükemmel bir yakınlık içereceğini görebilir.

(4) Kuşkusuz Yeni Yeruşalim’in mükemmellikleri deneyimlerimizin o kadar dışındadır ki, onları hayal etmek zordur. Ancak onlara ulaşmanın bir yolu eksikliktir: Günah ve çürümeyle bağlantılı çirkin şeylerin mevcut olmayacağını anlamalıyız: “Artık ölüm olmayacak. Artık ne yas, ne ağlayış, ne de ıstırap olacak. Çünkü önceki düzen ortadan kalktı.” (21:4).

(5) Şehir doğası gereği sosyal bir gerçekliktir. Tamamlanma, tek başına yaşanılan bir ruhanilik yeri değildir. Fahişelerin anası “Babil” gibi tüm şehirler de kötü değildir (bölüm 17; bkz. 26 Aralık). Bu şehir, Yeni Yeruşalim, harikasını ve görkemini tasvir etmek için -burada açıklamak için çok fazla- birçok sembol yüklü yolla anlatılır. Ancak mükemmel bir küp olarak inşa edildiğine dikkat edin. Bu, mimarisini yansıtmaz; denizin eksikliği ise nihai hidrolojik düzenlemeleri göstermez. Küp semboliktir: Eski Ahit’te sadece bir küp vardır ve o da tapınağın

En Kutsal Yeri’dir; buraya yılda bir kez sadece kâhin girebilir, kendi günahları ve halkın günahları için kan taşırdı. Şimdi ise tüm kent En Kutsal Yer’dir: Tanrı’nın tüm halkı ebediyen O’nun görkemli huzurunun korunmasız ihtişamı içindedir.

31 ARALIK

2. Tarihler 36; Vahiy 22; Malaki 4; Yuhanna 21

Yılın bu son günü için öncelikli okumalarımızın her ikisi de umut taşımaktadır.

İlki, **2. Tarihler 36**, Yeruşalim'in nihai yıkımını tasvir eder. Babilliler kenti yerle bir eder ve önde gelen yurttaşlar evlerinden 1100 ya da 1200 km uzağa taşınır. Ancak kapanış ayetleri bir umut fısıltısını barındırır. Babil son sözü söylememiştir. On yıllar sonra Pers İmparatorluğu yönetimi ele geçirerek bölgenin süper gücü haline gelir ve kral Koreş sürgünlerin Yerusşalim'e dönmesine ve yeni bir tapınak inşa edilmesine izin verir. Tarihsel olarak, elbette Persler bu politikayı Babillilerin sürgün ettiği tüm halklar için oluşturmuştur: hepsinin evlerine dönmesine izin verilmiştir. Ancak tarihçi haklı olarak bu politikanın İsrail'e uygulanmasını, Tanrı'nın elinin üstün bir kanıtı ve Tanrı'nın tüm vaatlerinin gerçekleşmesini sağlayacak olan kurtuluş tarihinde yeni bir aşama olarak görür.

İkinci okuma olan **Vahiy 22'de** tasvir edilen umut daha üstün bir mertebededir. Açılış ayetleri Vahiy 21'in görünümünü tamamlar. Sonun kutsanmışlığı şu konulara dayanır: yaşam suyu Tanrı'nın ve Kuzu'nun tahtından serbestçe akar; lanetin tüm sonuçları silinmiştir; Tanrı'nın halkı sürekli olarak O'na yüzünü görecektir, yani sonsuza dek O'nun huzurunda olacaklardır; artık gece ve gündüz döngüleri olmayacaktır -yine, mesele astronomik değil ahlaki, yani artık iyi ve kötü, aydınlık ve karanlık döngüleri olmayacaktır, çünkü herkes Tanrı'nın ışığında yaşayacaktır.

Kurtuluşun tamamlanması ve zaferi ile ilgili bu sürekli ve sembollerle yüklü görünümün katıksız iyiliği ve görkemi kabul edildiğinde, bölümün geri kalanı büyük ölçüde okuyucuya bu görünümün mutlak güvenilirliğini ve dolayısıyla "Kaf-tanlarını yıkayan, böylelikle yaşam ağacından yemeye hak kazanarak kapılardan geçip kente girenler" arasında olmanın mutlak önemini temin etmeye ayrılmıştır (22:14). O halde burada nihai umut vardır, öyle ki eğer kişi bu kez yüz çevirirse, artık umut yoktur. Sadece nihai gazabın korkulu bekleyişi vardır. Yazar henüz o noktada olmadığını, ama doruk noktasının çok uzakta olmadığını ve doruk noktası geldiğinde çok geç olacağını söylemektedir.

Dirilmiş ve yüceltilmiş İsa, Davut'un kökü ve soyu ve parlak sabah yıldızı (22:16), ciddiyetle ilan eder, "İşte tez geliyorum! Vereceğim ödüller yanımdadır. Herkese yaptığının karşılığını vereceğim. Alfa ve Omega, birinci ve sonuncu, başlangıç ve son Ben'im" (22:12-13).

Mutlak gerçeği, doğru ve yanlışı ve kurtuluşu bireysel yoruma dayalı olarak gören bir dünyada, Kutsal Kitap'ın sarsılmaz bildirileri ve mucizevi öyküleri modern zamanlarda eskimiş gibi görünmektedir. Ancak değişen Şey Tanrı'nın Sözü değildir. Gerçekten de, Kutsal Kitap'ın geçerliliği ve yaşamları dönüştürme gücü değişmemiştir; değişen Şey, ona başvuranların sayıdır. Kutsal Kitap'ı okumaya, Kutsal Kitap'ın öyküsünün büyük resmini anlamaya ve bunun yaşamınızla olan ilgisini kavramaya her zamankinden daha fazla ihtiyaç vardır.

“Tanrı'nın Sevgisi Uğruna, 1. Cilt” M'Cheyne Kutsal Kitap okuma planına dayanan 365 günlük sistematik bir plan içermekte olup, bir yıl boyunca Yeni Antlaşma ve Mezmurlar'ı baştan sona iki kez, Eski Antlaşma'nın geri kalanını ise bir kez okumanız için sizlere rehberlik edecektir.

D. A. Carson, Kutsal Kitap'a dayalı düşünme ve yaşama biçimini korumaya yardımcı olmak amacıyla, her günün Kutsal Kitap bölümleriyle ilgili düşündürücü yorumlar ve değerlendirmeler de yazmıştır. Ve en önemlisi, Tanrı'nın sevgisinin Kutsal Kitap'ın birçok ayetinde nasıl ifade edildiğini gözler önüne sererek okuyucuları hayrete düşürüyor. Carson bu kitabıyla Kutsal Kitap'ı daha büyük bir keyif ve istekle okumanıza yardım edecektir.